

Istungidokument

A9-0260/2023

7.9.2023

*****I**

RAPORT

ettepaneku kohta võtta vastu Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus, millega sätestatakse kriitiliste toorainete kindlate ja kestlike tarnete tagamise raamistik ja muudetakse määrusi (EL) nr 168/2013, (EL) 2018/858, (EL) 2018/1724 ja (EL) 2019/1020
(COM(2023)0160 – C9-0061/2023 – 2023/0079(COD))

Tööstuse, teadusuuringute ja energeetikakomisjon

Raportöör: Nicola Beer

Kaasatud komisjonide arvamuse koostajad vastavalt kodukorra artiklile 57:
Hildegard Bentele, arengukomisjon
Anna Michelle Asimakopoulou, rahvusvahelise kaubanduse komisjon
Jessica Polfjärd, keskkonna-, rahvatervise ja toiduohutuse komisjon

Kasutatud tähised

- * nõuandemenetlus
- *** nõusolekumenetlus
- ***I seadusandlik tavamenetlus (esimene lugemine)
- ***II seadusandlik tavamenetlus (teine lugemine)
- ***III seadusandlik tavamenetlus (kolmas lugemine)

(Märgitud menetlus põhineb õigusakti eelnõus esitatud õiguslikul alusel.)

Õigusakti eelnõu muudatusettepanekud

Kahes veerus esitatud Euroopa Parlamendi muudatusettepanekud

Välja jäetav tekst on märgistatud vasakpoolses veerus ***paksus kaldkirjas***. Teksti asendamine on märgistatud mõlemas veerus ***paksus kaldkirjas***. Uus tekst on märgistatud parempoolses veerus ***paksus kaldkirjas***.

Iga muudatusettepaneku päise esimene ja teine rida osutavad läbivaadatava õigusakti eelnõu asjaomasele tekstiosale. Kui muudatusettepanek puudutab kehtivat õigusakti, mida õigusakti eelnõus soovitakse muuta, märgitakse päises lisaks kolmandale reale viide kehtivale õigusaktile ja neljandale reale viide muudetavale sättele.

Konsolideeritud tekstina esitatud Euroopa Parlamendi muudatusettepanekud

Uued tekstiosad on märgistatud ***paksus kaldkirjas***. Välja jäetud tekstiosad on tähistatud sümboliga ■ või läbi kriipsutatud. Teksti asendamise puhul on uus tekst märgistatud ***paksus kaldkirjas*** ja asendatav tekst kustutatud või läbi kriipsutatud.

Erandina ei tähistata teenistuste tehtud puhtalt tehnilist laadi muudatusi lõpliku teksti vormistamiseks.

SISUKORD

	lk
EUROOPA PARLAMENDI SEADUSANDLIKU RESOLUTSIOONI PROJEKT	5
SELETUSKIRI	121
RAHVUSVAHELISE KAUBANDUSE KOMISJONI ARVAMUS	123
KESKKONNA-, RAHVATERVISE JA TOIDUOHUTUSE KOMISJONI ARVAMUS.....	151
VÄLISKOMISJONI ARVAMUS	208
MAJANDUS- JA RAHANDUSKOMISJONI ARVAMUS	271
REGIONAALARENGUKOMISJONI ARVAMUS	285
VASTUTAVA KOMISJONI MENETLUS	366
NIMELINE LÕPPHÄÄLETUS VASTUTAVAS KOMISJONIS	368

EUROOPA PARLAMENDI SEADUSANDLIKU RESOLUTSIOONI PROJEKT

ettepaneku kohta võtta vastu Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus, millega sätestatakse kriitiliste toorainete kindlate ja kestlike tarnete tagamise raamistik ja muudetakse määrusi (EL) nr 168/2013, (EL) 2018/858, (EL) 2018/1724 ja (EL) 2019/1020 (COM(2023)0160 – C9-0061/2023 – 2023/0079(COD))

(Seadusandlik tavamenetlus: esimene lugemine)

Euroopa Parlament,

- võttes arvesse komisjoni ettepanekut Euroopa Parlamendile ja nõukogule (COM(2023)0160),
 - võttes arvesse Euroopa Liidu toimimise lepingu artikli 294 lõiget 2 ja artiklit 114, mille alusel komisjon esitas ettepaneku Euroopa Parlamendile (C9-0061/2023),
 - võttes arvesse Euroopa Liidu toimimise lepingu artikli 294 lõiget 3,
 - võttes arvesse Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee 12. juuli 2023. aasta arvamust¹,
 - võttes arvesse Regioonide Komitee 5. juuli 2023. aasta arvamust,
 - võttes arvesse kodukorra artiklit 59,
 - võttes arvesse rahvusvahelise kaubanduse komisjoni, keskkonna-, rahvatervise ja toiduohutuse komisjoni, väliskomisjoni, majandus- ja rahanduskomisjoni ning regionaalarengukomisjoni arvamusi,
 - võttes arvesse tööstuse, teadusuuringute ja energeetikakomisjoni raportit (A9-0260/2023),
1. võtab vastu allpool toodud esimese lugemise seisukoha;
 2. palub komisjonil ettepaneku uuesti Euroopa Parlamendile saata, kui komisjon asendab oma ettepaneku, muudab seda oluliselt või kavatseb seda oluliselt muuta;
 3. teeb presidendile ülesandeks edastada Euroopa Parlamendi seisukoht nõukogule ja komisjonile ning liikmesriikide parlamentidele.

¹ ELT C ... / Euroopa Liidu Teatajas seni avaldamata.

Muudatusettepanek 1

EUROOPA PARLAMENDI MUUDATUSED*

komisjoni ettepanekule

2023/0079(COD)

Ettepanek:

EUROOPA PARLAMENDI JA NÕUKOGU MÄÄRUS,

millega sätestatakse kriitiliste toorainete kindlate ja kestlike tarnete tagamise raamistik ja muudetakse määrusi (EL) nr 168/2013, (EL) 2018/858, (EL) 2018/1724 ja (EL) 2019/1020

(EMPs kohaldatav tekst)

EUROOPA PARLAMENT JA EUROOPA LIIDU NÕUKOGU,

võttes arvesse Euroopa Liidu toimimise lepingut, eriti selle artiklit 114,

võttes arvesse Euroopa Komisjoni ettepanekut,

olles edastanud seadusandliku akti eelnõu liikmesriikide parlamentidele,

võttes arvesse Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee arvamust²,

toimides seadusandliku tavamenetluse kohaselt

ning arvestades järgmist:

- (1) Liidu majanduse, *digi- ja rohepöörde, julgeoleku ning kaitse* ja siseturu toimimise seisukohast on hädavajalik toorainete kättesaadavus. Teatavaid energia tootmiseks mittekasutatavaid ja mittepõllumajanduslikke tooraineid peetakse kriitiliseks, arvestades nende suurt majanduslikku olulisust ja asjaolu, et nende tarneid ähvardab märkimisväärne risk, mis on sageli põhjustatud sellest, et tarnimine on suuresti

* Muudatused: uus või muudetud tekst on märgistatud paksus kaldkirjas, välja jäetud tekst on tähistatud sümboliga **■**.

² ELT C [...], [...], lk [...].

koondunud mõningatesse kolmandatesse riikidesse. Võttes arvesse paljude selliste kriitiliste toorainete võtmerolli rohe- ja digipöörde saavutamisel **kooskõlas Euroopa rohelise kokkuleppega** ning kaitse- ja kosmoserakendustes, on eelseisvatel aastakümnetel oodata hüppelist nõudluse kasvu, **mistõttu on vaja rakendada meetmeid selle leevendamiseks ja liidu kaitsmiseks suureneva lõhe eest üleilmsel tasandil. Muud toorained, mida kasutatakse muudes sektorites, nagu põllumajandus, tervishoid või ehitus, võivad tulevikus sattuda suurtesse tarneriskidesse.** Samal ajal on süvenevate geopoliitiliste pingete ja tiheneva ressursikonkurentsi tõttu üha suurem tarnehäirete risk. Kui kasvavat nõudlust kriitiliste toorainete järele nõuetekohaselt ei juhita, võib see lisaks põhjustada kahjulikku sotsiaalset ja keskkonnamõju. Neid suundumusi silmas pidades tuleb võtta meetmeid, et tagada juurdepääs kriitiliste toorainete kindlatele ja kestlikele tarnetele, **leevendades nõudluse suurenemist, soodustades asendamist ja tõhususe suurendamist, et vähendada nõudluse eeldatava eksponentsiaalse kasvu kriitilisust liidus, et seeläbi kaitsta liidu majanduslikku vastupanuvõimet ja avatud strateegilist autonoomiat.**

- (1a) **Lisaks kasvavale nõudlusele esmaste ja teiseste toorainete järele kasvab ka nõudlus oskustöölise järele. Liidus on oskustöölise nappus juba kriitilises etapis, ka toorainete sektoris, kus ainuüksi elektromobiilsuse ja taastuvenergia sektoris on 2030. aastaks vaja veel 1,2 miljonit oskustöölist. Seetõttu peab liit toetama liikmesriike koolituse ja oskuste pakkumisel ning kaaluma spetsiifiliste meetmete võtmist liidu tasandil, näiteks Euroopa toorainete akadeemia loomine, et tagada toorainete ja kõrgtehnoloogiliste materjalide sektorile talentide olemasolu ning olemasoleva tööjõu ümberõpe ja oskuste täiendamine.**
- (1b) **Julgeolekulukord Euroopas ja kogu maailmas nõuab kiiret arutelu selle üle, kuidas tugevdada tarneahela vastupanuvõimet, sealhulgas kaitsesektoris.**
- (2) Võttes arvesse kriitiliste toorainete väärtusahelate keerukust ja riikidevahelisust, võivad koordineerimata riiklikud meetmed kriitiliste toorainete kindla ja kestliku tarnimise tagamiseks suure tõenäosusega moonutada konkurentsi ja killustada siseturgu. Seega tuleks liidu tasandil luua ühine raamistik, et kaitsta siseturu toimimist ja tegeleda kõnealuse olulise probleemiga üheskoos, **ausalt ja erapooletult ning täielikus kooskõlas kohaldatavate liidu konkurentsi- ja riigiabieskirjadega.**
- (3) Esiteks, selleks et liidul oleks juurdepääs kriitiliste toorainete kindlatele ja kestlikele

tarnetele, peaks raamistik sisaldama meetmeid, mis vähendaksid liidu kasvavaid tarneriske seeläbi, et nad suurendaksid liidu võimsust kõigis strateegiliste toorainete väärusahela etappides, sealhulgas kaevandamisel, töötlemisel ja ringlussevõtul, et saavutada iga strateegilise tooraine puhul kindlaks määratud sihttasemed. ***Ringlussevõtuga seoses peaks eesmärk olema parandada iga strateegilise tooraine ringlussevõtu suutlikkust, võttes samal ajal arvesse tehnilist ja majanduslikku teostatavust.*** Teiseks, kuna liit sõltub ka edaspidi impordist, peaks raamistik sisaldama meetmeid ***liidu*** strateegiliste toorainete ***tarnete*** mitmekesistamiseks, ***mille eesmärk on eelkõige vähendada otsesest ja kaudset sõltuvust mitteusaldusväärsetest partneritest, edendades samal ajal nende kriitilise tähtsusega toorainete alternatiivide kasutamist ja asendamist, et saavutada väiksem keskkonnajalajalg, vähendada või leevendada nõudlust nende järele.*** Kolmandaks tuleb ette näha meetmed, mis tugevdavad liidu võimet ***teha kindlaks***, jälgida ja maandada praegusi ja tulevasi tarneriske ***ning tegutseda kiiresti vastavalt.*** Neljandaks peaks raamistik sisaldama meetmeid liidus tarbitavate kriitiliste toorainete ***optimaalse*** ringluspõhisuse ja kestlikkuse suurendamiseks ***ning liidus tarbitavate toorainete asendamiseks vajalike alternatiivsete uuenduslike materjalide ja tootmismeetodite alase teadus- ja arendustegevuse edendamiseks.*** ***Lõpuks tuleks võtta meetmeid, et piirata kriitiliste toorainete suurenevat nõudlust kogu väärtusahelas tõhususe ja materjalide asendamise suurendamisega.***

- (4) Selleks et määruses sätestatavad meetmed oleksid koondunud olulisematele toorainetele, tuleks kehtestada strateegiliste ja kriitiliste toorainete loetelud. Need loetelud peaksid samuti aitama suunata ja koordineerida liikmesriikide jõupingutusi käesoleva määruse eesmärkide saavutamiseks. Strateegiliste toorainete loetelu peaks sisaldama tooraineid, mis on strateegiliselt väga olulised, kuna neid kasutatakse rohe- ja digipöörde saavutamiseks vajalikus strateegilises tehnoloogias ning kaitse- ja kosmoserakendustes, samuti tooraineid, mida iseloomustab potentsiaalselt märkimisväärne lõhe üleilmse pakkumise ja prognoositava nõudluse vahel ning mille puhul on suhteliselt keeruline tootmist suurendada, näiteks seetõttu, et uued tarnevõimekust suurendavad projektid võtavad kaua aega. Strateegiliste toorainete loetelu tuleks korrapäraselt läbi vaadata, et võtta arvesse võimalikke tehnilisi ja majanduslikke muutusi ***ning ajutisi riske, näiteks geopoliitilistest konfliktidest või looduskatastroofidest tulenevaid riske***, ning seda tuleks vajaduse korral ajakohastada. Selleks et jõupingutused, mida tehakse liidu võimsuse suurendamiseks kogu

väärtusahelas, liidu tarneriskide jälgimise ja maandamise võimekuse tugevdamiseks ning tarnete mitmekesistamiseks, oleksid suunatud toorainetele, mille puhul on neid jõupingutusi kõige rohkem vaja, tuleks asjaomaseid meetmeid kohaldada üksnes strateegiliste toorainete loetelu suhtes.

- (5) Kriitiliste toorainete loetelu peaks sisaldama kõiki strateegilisi tooraineid ja ka muid tooraineid, mis on olulised liidu majandusele tervikuna ja mille puhul on suur tarnehäirete risk. Selleks et võtta arvesse võimalikke tehnilisi ja majanduslikke muutusi, peaks komisjon jätkama praegu kehtivat tava ja viima korrapäraselt läbi hindamise, lähtudes mitmesuguste toorainete tootmise, kaubanduse, rakenduste, ringlussevõtu ja asendamisega seotud andmetest, et ajakohastada kriitiliste ja strateegiliste toorainete loetelusid vastavalt sellele, kuidas nende toorainete majanduslik tähtsus ja nendega seostatav tarnerisk aja jooksul muutuvad. Kriitiliste toorainete loetelu peaks sisaldama selliseid tooraineid, mis vastavad nii majandusliku tähtsuse kui ka tarneriski künnistele või ületavad seda; seejuures ei järjestata asjaomaseid tooraineid kriitilisuse alusel. Kõnealusel hindamisel tuleks lähtuda viieaastase perioodi kõige hiljutisemate kättesaadavate andmete keskmistest. Käesoleva määruse kohaseid meetmeid, mis on seotud ühtse kontaktpunktiga loamenetluste, planeerimise, maavarauuringute, seire, ringluspõhisuse ja kestlikkuse jaoks, tuleks kohaldada kõigi kriitiliste toorainete suhtes. ***Prognooside kohaselt ületab kriitiliste toorainete ülemaailmne nõudlus peagi pakkumist, mistõttu muutub uuenduslike ja kestlike alternatiivide jaoks võrdsete tingimuste loomine liidus hädavajalikuks. Lisaks teadusuuringutesse investeerimisele tuleb selleks luua ka turutingimused, mis võimaldavad taastuvatel asendusmaterjalidel konkureerida traditsiooniliste fossiilsete toorainetega. Seepärast peaks liit võtma ennetavaid meetmeid, et leevendada kriitiliste toorainete tarbimise eeldatavat suurenemist võrreldes prognoosidega, seadmata ohtu oma tööstusbaasi. Kriitilise tähtsusega toorainete loetelu ja nendega seotud prioriteete tuleks arvesse võtta kõigis asjakohastes liidu ja siseriiklikes õigusaktides, kui need materjalid on otseselt või kaudselt mõjutatud.***
- (6) Selleks et tugevdada liidu võimsust strateegiliste toorainete väärtusahelas, tuleks kindlaks määrata sihttasemed, mille põhjal suunata jõupingutusi ja jälgida edusamme. Eesmärk peaks olema suurendada iga strateegilise tooraine puhul võimsust kõigis väärtusahela etappides ning püüda seejuures saavutada strateegiliste toorainete

kaevandamise, töötlemise ja ringlussevõtu koguvõimsuse sihttasemed. Esiteks peaks liit kasutama strateegiliste toorainete hankimiseks rohkem omaenda maavarasid ja suurendama võimsust, et vähemalt 10 % liidus tarbitavatest strateegilistest toorainetest kaevandataks kohapeal. Meeles tuleb pidada, et kaevandamisvõimsus ja seega ka kõnealuse sihttaseme saavutamise sõltub suuresti maavarade kättesaadavusest liidus. Teiseks, selleks et kujundada välja terviklik väärtusahel ja vältida kitsaskohti vaheetappides, peaks liit lisaks suurendama oma väärtusahela töötlemisvõimsust, et katta vähemalt 40 % liidu aastasest strateegiliste toorainete tarbimisest. ***Lisaks võiks osa liidu uuest töötlemissuutlikkusest arendada strateegiliste partnerluste raames liidu juhtivate strateegiliste projektide raames, mis on vastastikku kasulikud kolmandates riikides, eelkõige arengumaades ja tekkivate turgudega riikides.*** Kolmandaks võib oodata, et eelseisvatel aastakümnetel saab üha suurema osa liidus tarbitavatest strateegilistest toorainetest asendada teiseste toorainetega – see aitaks omakorda muuta liidu toorainetarned kindlamaks ja kestlikumaks. Seega peaks liidusisene ringlussevõtuvõimsus olema piisav, et katta vähemalt ***+10 % ringlussevõtuvõimsusest iga strateegilise tooraine kohta, põhinedes 2020.–2022. aastate lähtetasemele, et koguda, sortida ja töödelda vähemalt 45 % igast liidu jäätmetes sisalduvast strateegilisest toorainest, võttes arvesse tehnilist ja majanduslikku teostatavust.*** Need sihttasemed on kehtestatud ajavahemikuks 2030. aastani, samamoodi nagu Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) 2021/1119³ kohased liidu kliima- ja energiaeesmärgid ning Euroopa digikümneni digieesmärgid,⁴ mida kõnealused sihttasemed toetavad. Peale selle aitab kvaliteetsete töökohtade loomine, sealhulgas oskuste arendamine ja ühelt töökohalt teisele liikumise edendamine vähendada valdkondliku tööturu riske ja tagada ELi konkurentsivõime. ***Selle hindamise raames on vaja paindlikkust, et võtta arvesse asjaomase tooraine ainulaadseid tehnilisi üksikasju, sealhulgas aine omadusi ja probleeme kogu väärtusahela ulatuses. See peaks olema suunatud ka olemasolevate võimsuste toetamisele.***

- (7) Teatavate toorainete tarne puhul sõltub liit peaaegu täielikult ühestainsast riigist. Selline sõltuvus ***tekitab*** märkimisväärse tarnehäirete riski ***ning Hiina Rahvavabariigi puhul***

³ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 30. juuni 2021. aasta määrus (EL) 2021/1119, millega kehtestatakse kliimanetraalsuse saavutamise raamistik ning muudetakse määruseid (EÜ) nr 401/2009 ja (EL) 2018/1999 (ELT L 243, 9.7.2021, lk 1).

⁴ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 14. detsembri 2022. aasta otsus (EL) 2022/2481, millega luuakse digikümneni poliitikaprogramm 2030 (ELT L 323, 19.12.2022, lk 4–26).

suurendab see liidu haavatavust ja julgeolekuriske. Selleks et vähendada seda võimalikku riski ning suurenda liidu majanduslikku vastupanuvõimet ja taastuvust, tuleks teha tööd selle nimel, et 2030. aastaks ei oleks liit olukorras, kus enam kui 65 % ükskõik millisest strateegilisest toorainest – töötlemata kujul ja ükskõik millises töötlemisetapis – tarnitakse vaid ühest kolmandast riigist; seejuures tuleb erilist tähelepanu pöörata riikidele, millega liit on sõlminud strateegilise toorainepartnerluse, mis suurendab tarnekindlust.

- (8) Kehtestada tuleb sobivad meetmed, et toetada liidus strateegiliste toorainete kaevandamise, töötlemise või ringlussevõetuga seotud strateegilisi projekte, mis koos liikmesriikide jõupingutustega peaksid aitama suurendada võimsust ja saavutada sihttasemed. *Sama olulised on muud meetmed* väärtusahela eri etappide tugevdamiseks, eelkõige maavarauuringute või ringluspõhisuse valdkonnas, et aidata kaasa sihttasemete saavutamisele. Selleks et sihttasemed saavutataks õigeaks ajaks, peaks komisjon Euroopa kriitiliste toorainete nõukogu abiga jälgima sihttasemete saavutamisel tehtavaid edusamme ja esitama selle kohta aruandeid. Kui edusammud sihttasemete saavutamisel ei ole aruannete kohaselt üldjoontes piisavad, peaks komisjon hindama lisameetmete teostatavust ja proportsionaalsust. Kui edusammude puudumine on seotud üheainsa või mõne üksiku strateegilise toorainega, ei ole põhimõtteliselt vajadust liidu täiendavate jõupingutuste järele.
- (9) Selleks et suurendada liidus võimsust, peaks komisjon tegema Euroopa Liidu kriitiliste toorainete nõukogu abiga kindlaks liidus ellu viidavad strateegilised projektid, mille puhul kavandatakse strateegiliste toorainete kaevandamist, töötlemist või ringlussevõttu *või asendusmaterjalide arendamist ja ulatuslikumat kasutusele võtmist. Strateegilised projektid peaksid olema tehnoloogilise innovatsiooni ja kestlikkuse juhtprojektid.* Tõhus toetus strateegilistele projektidele võib aidata parandada järgneva etapi sektorite juurdepääsu toorainetele ning luua majanduslikke võimalusi kogu väärtusahelas, sealhulgas *väikestele ja keskmise suurusega ettevõtjatele (VKEd) ja kohalikele kogukondadele*, samuti soodustada uute töökohtade loomist. Selleks et tagada strateegiliste projektide väljatöötamine liidus, tuleks selliste projektide puhul seega pakkuda ühtlustatud ja prognoositavaid loamenetlusi ning tuge juurdepääsul rahastusele, *mis võivad edukaks osutumise korral olla kriitiliste või muude toorainete vallas loamenetlustele ja rahastusele juurdepääsu andmisel eeskujuks.* Toetuse

suunamiseks ja projektide lisaväärtuse tagamiseks tuleks projekte enne sellise toetuse andmist hinnata teatavate kriteeriumide alusel. Liidusisesed strateegilised projektid peaksid suurendama liidu strateegiliste toorainete tarnekindlust ja olema tehniliselt piisavalt teostatavad ning need tuleks ellu viia keskkonnahoidlikul ja sotsiaalselt jätkusuutlikul viisil. Samuti peaksid need tagama asjaomasest liikmesriigist kaugemale ulatava piiriülese kasu. Kui komisjon leiab hindamise tulemusena, et need kriteeriumid on täidetud, peaks ta avaldama otsuse, milles projekt tunnistatakse strateegiliseks. Kuna kiire strateegiliseks tunnistamine on liidu tarnekindluse soodustamisel võtmetähtsusega, peaks hindamisprotsess olema lihtne ja mitte üleliia koormav. ***Kriitiliste toorainete nõudluse kasvu leevendamine on üks hoobadest, mille abil tugevdada liidu strateegilist autonoomiat ja vähendada liidu ülemaailmset keskkonnajalajälge. Seepärast peaks komisjon töötama välja näitaja, et jälgida kriitilisi tooraineid sisaldavate vahe- ja lõpptoodete kriitilisuse ja materjalitõhususe taseme arengut.***

- (10) Selleks et mitmekesistada liidus strateegiliste toorainete tarneid, peaks komisjon tegema Euroopa kriitiliste toorainete nõukogu abiga ***ja koostöös sarnaselt meelestatud partneritega*** kindlaks kolmandates riikides ***ning Euroopa Liidu toimimise lepingu II lisas osutatud ülemeremaades ja -territooriumidel*** ellu viidavad strateegilised projektid, mille puhul kavandatakse strateegiliste toorainete kaevandamist, töötlemist või ringlussevõttu. ***Sellised projektid peaksid järgima keskkonnakaitse ja inimõigustega seotud rahvusvahelisi standardeid ja konventsioone ning soodustama kaasavate ärimudelite kasutamist, milles kohalikud kogukonnad osalevad otsuste tegemises.*** Nende strateegiliste projektide tulemusliku elluviimise huvides peaks neil olema parem juurdepääs rahastusele ***ja investeringute riskide vähendamise mehhanismidele.*** Lisaväärtuse ***ja vastastikuse kasu*** tagamiseks ***liidule ning asjaomastele kolmandatele riikidele, sealhulgas kolmandatele riikidele, kus neid ellu viiakse,*** tuleks projekte hinnata teatavate kriteeriumide alusel. Nagu liidu projektid, nii peaksid ka kolmandates riikides ellu viidavad strateegilised projektid ***aitama kaasa*** liidu strateegiliste toorainete ***tarnekindluse suurendamisele,*** olema tehniliselt piisavalt teostatavad ja põhinema kestlikkusel ***ning nende puhul tuleks kasutada komisjoni tunnustatud toorainete kestlikkuse sertifitseerimise süsteemi raamistikku.*** Projektid peaksid tagama liidu ja asjaomase kolmanda riigi vastastikuse kasu. ***Vajaduse korral toetab liit kolmandaid riike nende õigusraamistiku, hea valitsemistava alase suutlikkuse ja toorainesektori läbipaistvuse tugevdamisel, et muuta***

toorainepartnerlus vastastikku kasulikuks olukorraks, sealhulgas kohalikule elanikkonnale. Projekt peaks pakkuma selles riigis lisaväärtust ning arenguriikide ja tekkivate turgudega riikide puhul peaks see võimaldama neil liikuda väärtusahelas ülespoole, võttes arvesse ka sidusust aluslepingutes sätestatud põhimõtete, liidu ühise kaubanduspoliitika ja strateegiliste prioriteetide ning ELi toimimise lepingu artiklis 208 sätestatud poliitikavaldkondade arengusidususe põhimõttega. Kõnealune väärtus võib tuleneda sellest, et projektiga toetatakse enam kui üht tooraine väärtusahela etappi või et sellega tagatakse kasu majandusele ja ühiskonnale laiemalt, sealhulgas luuakse uusi Rahvusvahelise Tööorganisatsiooni (ILO) rahvusvahelistele standarditele vastavaid töökohti. Kui komisjon leiab hindamise tulemusena, et need kriteeriumid on täidetud, peaks ta avaldama otsuse, milles projekt tunnistatakse strateegiliseks.

- (11) Selleks et tagada suurema toorainetootmise tingimustes kestlikkus, tuleks tagada, et uued tooraineprojektid viiakse ellu kestlikult. Sel eesmärgil tuleks käesoleva määruse alusel toetatavaid strateegilisi projekte hinnata rahvusvaheliste õigusaktide alusel, võttes arvesse kõiki kestlikkuse aspekte, mida on rõhutatud ELi toorainekestlikkuse põhimõtetes,⁵ sealhulgas keskkonnakaitse, sealhulgas mere- ja rannikukeskkonnakaitse tagamine, sotsiaalselt vastutustundlikud tavad, inimõiguste (nt naiste ja laste õiguste) austamine ja läbipaistvad äritavad. Samuti tuleks projektide puhul tagada heauskne koostöö ning põhjalik ja mõtestatud konsulteerimine kohalike kogukondadega, sealhulgas põlisrahvastega. Selleks et tagada projektiarendajatele selge ja tõhus viis selle kriteeriumi täitmiseks, tuleks pidada piisavaks, kui projekt vastab asjaomastele liidu õigusaktidele, rahvusvahelistele standarditele, suunistele ja põhimõtetele või põhineb käesoleva määruse alusel tunnustatud keskkonna sertifitseerimiskaval. Lisaks peaks komisjon jätkama tihedas dialoogis liikmesriikide, kolmandate riikide, tööstuse, standardiorganisatsioonide ja muude asjaomaste sidusrühmadega arutelusid kriitiliste toorainete kaevandamise, töötlemise ja ringlussevõtu Euroopa standardite väljatöötamise üle. Kestlikke ja keskkonnahoidlikke kaevandusprojekte, mis hõlmavad uuenduslikke protsesse ning mille raames toimub mineraalide ja metallide töötlemine kaevandamiskohtade lähedal, võib pidada üleeuroopalist huvi pakkuvateks tähtsateks projektideks. Sellised

⁵ Euroopa Komisjon, siseturu, tööstuse, ettevõtluse ja VKEdede peadirektoraat, „ELi toorainekestlikkuse põhimõtted“, Euroopa Liidu Väljaannete Talitus, 2021, <https://op.europa.eu/et/publication-detail/-/publication/23e4b6a0-41da-11ec-89db-01aa75ed71a1/language-et>

projektid peavad märkimisväärselt kaasa aitama majanduskasvule, töökohtade loomisele, rohe- ja digipöördele ning suurendama liidu tööstuse ja majanduse konkurentsivõimet. Lisaks peaksid sellised projektid liidu väärtuste ja eesmärkidega kooskõla saavutamiseks olema vankumatult pühendunud läbipaistvusele, haridusele ja kogukonna kaasamisele, vältides fossiilkütuste kasutamist taastuvate energiaallikate integreerimise, jäätmete vähendamise ja säästva veekasutuse tavade kasutamise kaudu. Strateegilisi tooraineid kaevandatakse enamasti kandemineeraali kõrvalsaadusena. Selleks et liit saaks täita käesoleva määruse eesmärgi, ei tohi strateegiliste toorainete olemus, st asjaolu, et tegemist on kõrvalsaadusega, mõjutada selliste kaevandamisprojektide strateegilist olemust. Projekte, mille eesmärk on kaevandamine, võib seega pidada strateegiliseks nii juhul, kui strateegilisi mineraale kaevandatakse põhitootena kui ka kõrvalsaadusena.

- (12) Kõigil strateegiliste toorainete projektide arendajatel peaks olema võimalus taotleda, et komisjon tunnistaks projekti strateegiliseks projektiks. Taotlus peaks sisaldama *asjakohaseid* kriteeriumidega seotud dokumente ja tõendeid. Selleks et hinnata paremini projekti sotsiaalset, keskkonnaalast ja majanduslikku otstarbekust, teostatavust ja ka hinnangute usaldatavust, peaks projektiarendaja ühtlasi liigitama projekti ÜRO ressursside raamklassifikatsiooni alusel ning esitama selle kohta asjakohased tõendid, et liigitust saaks objektiivselt kontrollida. Samuti tuleks taotlusele lisada projekti ajakava, et hinnata, millal võib projektilt oodata panust liidusisese võimsuse või mitmekesistamisega seotud sihttasemete saavutamisse. Kuna kaevandamisprojektide tulemuslikul elluviimisel on keskse tähtsusega avalikkuse heakskiit, peaks projektiarendaja samuti esitama tegevuskava avalikkuse heakskiidu soodustamiseks. *See kehtib ka kolmandates riikides elluviidavate projektide puhul.* Erilist tähelepanu tuleks pöörata sotsiaalpartneritele, kodanikuühiskonnale ja muudele järelevalvet teostavatele pooltele. Samuti peaks projektiarendaja esitama äriplaani, mis sisaldab teavet projekti finantssuutlikkuse kohta *ning* ülevaadet *rahastusest, sealhulgas omandistruktuurist, tagamaks, et projekti rahastamine ei oleks vastuolus eesmärgiga suurendada koostööd sarnaselt meelestatud partneritega, eelkõige seoses projektidega, mida viiakse ellu kolmandates riikides või rahastatakse sealt pärit partnerite poolt. Lisaks tuleks anda teavet* juba enesele kindlustatud väljaostulepingutest ning ka hinnanguid võimalike loodavate töökohtade ja kvalifitseeritud tööjõu vajaduse kohta, sealhulgas oskuste täiendamise ja ümberõppe

vajadused *ning algatused, mis on kavandatud naiste osalemise ja üldiste töötingimuste edendamiseks.*

- (13) Taotluste tulemusliku ja tõhusa menetlemise huvides peaks komisjonil olema võimalus menetleda esmajärjekorras selliste projektide taotlusi, mis on seotud konkreetsete alaesindatud väärtusahelaetappide või strateegiliste toorainetega, et saavutada tasakaalustatud viisil kõik käesoleva määruse kohased liidu võimsusega seotud sihttasemed. ***Komisjonil peaks olema võimalik seada esikohale strateegilised projektid, mis aitavad kaasa toorainete ringlusele või mille on esitanud VKEd, tingimusel et projektid on väärtusahela eri etappide vahel tasakaalus. Komisjon peaks otsima ennetavalt ka partnerriike, et edendada strateegilist koostööd.***
- (14) Kuna strateegilise projekti tulemuslikuks elluviimiseks on vajalik selle liikmesriigi koostöö, mille territooriumil projekt aset leiab, peaks sellel liikmesriigil olema õigus vaidlustada teatavale projektile strateegilise projekti staatuse andmine ja seega mitte lasta projektile anda strateegilise projekti staatust liikmesriigi tahte vastaselt. Sellisel juhul peaks asjaomane liikmesriik esitama keeldumise kohta põhjendatud selgituse, osutades kohaldatavatele kriteeriumidele. Samamoodi ei tohiks liit tunnistada strateegiliseks selliseid projekte, mis viiakse kolmandas riigis ellu valitsuse tahte vastaselt, ning seega tuleks tunnustamisest keelduda, kui kolmanda riigi valitsus on selle vaidlustanud.
- (15) Selleks et strateegilise projekti staatuse andmist ei kuritarvitataks, peaks komisjonil olema võimalus tunnistada algne strateegiliseks projektiks tunnistamise otsus kehtetuks, kui projekt ei vasta enam tingimustele või see tunnistati strateegiliseks taotluse alusel, mis sisaldas valeteavet. Enne seda peaks komisjon konsulteerima Euroopa kriitiliste toorainete nõukoguga ja ära kuulama projektiarendaja. ***Projektiarendajad peaksid jääma täielikult vastutavaks mis tahes tahtliku pettuse eest ja nende suhtes võidakse algatada vastav kohtumenetlus.***
- (16) Võttes arvesse strateegiliste projektide olulisust strateegiliste toorainete tarnekindluse tagamisel, tuleks neid käsitada avalikku huvi pakkuvate ***või avaliku julgeoleku seisukohast oluliste*** projektidena. Strateegiliste toorainete tarnekindluse tagamine on keskse tähtsusega rohe- ja digipöörde õnnestumisel ning ka kaitse- ja kosmosesektori vastupanuvõime huvides. Selleks et suurendada strateegiliste toorainete tarnekindlust liidus, võivad liikmesriigid pakkuda tuge riiklikes loamenetlustes, et kiirendada

strateegiliste projektide elluviimist kooskõlas liidu õigusega.

- (17) Riiklike loamenetlustega tagatakse tooraineprojektide ohutus, turvalisus ning vastavus keskkonna-, sotsiaalsetele ja ohutusnõuetele. Liidu keskkonnaõigusaktides on riiklike loamenetluste korra ja sisu jaoks ette nähtud ühised tingimused ning sel viisil tagatakse kõrgetasemeline keskkonnakaitse ja võimaldatakse kasutada kestlikult liidu potentsiaali toorainete väärtusahelas. Seega ei tohiks strateegilise projekti staatuse andmine piirata kehtivate loaandmistingimuste kohaldamist projektide suhtes, sealhulgas järgmistes õigusaktides sätestatud tingimuste kohaldamist: Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv 2011/92/EL,⁶ nõukogu direktiiv 92/43/EMÜ,⁷ Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv 2000/60/EÜ,⁸ Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv 2010/75/EL,⁹ Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv 2004/35/EÜ,¹⁰ Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv 2009/147/EÜ¹¹ ning Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv 2006/21/EÜ¹².
- (18) Samal ajal võib riiklike loamenetluste ettearvamatus, keerukus ja mõnikord ülemäära pikk kestus vähendada strateegiliste toorainete projektide tulemuslikuks väljatöötamiseks vajalikku investeerimiskindlust. Seega peaksid liikmesriigid strateegiliste projektide puhul kohaldama ühtlustatud ja prognoositavaid loamenetlusi, et tagada nende projektide elluviimine ja seda kiirendada. Selleks tuleks strateegilistele projektidele anda riiklikul tasandil eelisstaatus, et tagada nende kiire käsitlemine kõigis nendega seotud haldus- ja kohtumenetlustes ning muudes vaidluste lahendamise menetlustes. Käesolev määrus ei tohiks takistada pädevaid asutusi ühtlustamast loamenetlusi kriitiliste toorainete väärtusahela muude projektide puhul, mis ei ole strateegilised projektid.

⁶ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 13. detsembri 2011. aasta direktiiv 2011/92/EL teatavate riiklike ja eraprojektide keskkonnamõju hindamise kohta (ELT L 26, 28.1.2012, lk 1).

⁷ Nõukogu 21. mai 1992. aasta direktiiv 92/43/EMÜ looduslike elupaikade ning loodusliku loomastiku ja taimestiku kaitse kohta (EÜT L 206, 22.7.1992, lk 7).

⁸ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 23. oktoobri 2000. aasta direktiiv 2000/60/EÜ, millega kehtestatakse ühenduse veepoliitika alane tegevusraamistik (EÜT L 327, 22.12.2000, lk 1).

⁹ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 24. novembri 2010. aasta direktiiv 2010/75/EL tööstusheidete kohta (saastuse kompleksne vältimine ja kontroll) (ELT L 334, 17.12.2010, lk 17).

¹⁰ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 21. aprilli 2004. aasta direktiiv 2004/35/EÜ keskkonnavastutusest keskkonnakahjustuste ärahoidmise ja parandamise kohta (ELT L 143, 30.4.2004, lk 56).

¹¹ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 30. novembri 2009. aasta direktiiv 2009/147/EÜ loodusliku linnustiku kaitse kohta (ELT L 20, 26.1.2010, lk 7–25).

¹² Euroopa Parlamendi ja nõukogu 15. märtsi 2006. aasta direktiiv 2006/21/EÜ kaevandustööstuse jäätmete käitlemise ja direktiivi 2004/35/EÜ muutmise kohta – Euroopa Parlamendi, nõukogu ja komisjoni avaldus (ELT L 102, 11.4.2006, lk 15–34).

- (19) Arvestades strateegiliste projektide rolli liidus strateegiliste toorainete tarnekindluse tagamisel ning nende panust liidu avatud strateegilise autonoomia ning rohe- ja digipöörde saavutamisel, peaks loa andmise eest vastutav asutus käsitama neid avalikku huvi pakkuvate **ja avaliku julgeoleku seisukohast oluliste** projektidena. Strateegilisteks projektideks, millel on direktiivi 2000/60/EÜ, nõukogu direktiivi 92/43/EMÜ ja direktiivi 2009/147/EÜ¹³ kohaldamisalasse kuuluv kahjulik keskkonnamõju, võib loa anda juhul, kui loa andmise eest vastutav asutus järeltab igal üksikjuhul eraldi tehtava hindamise alusel, et projektiga pakutav avalik huvi on suurem kui kõnealune mõju, ning kõik nendes direktiivides sätestatud asjakohased tingimused on täidetud. Igal üksikjuhul eraldi tehtaval hindamisel tuleks **nõuetekohaselt** arvesse võtta kaevandamiskohtade geoloogilisi eripärasid, mis piiravad asukohaga seotud otsuseid, **kuna puuduvad alternatiivsed lahendused kaevandamiskohtadele**.
- (20) Selleks et vähendada loamenetluste keerukust ning suurendada nende tõhusust ja läbipaistvust, peaks kriitiliste toorainete projektide arendajatel olema võimalus suhelda üheainsa riikliku ametiasutusega, kes hõlbustab, koordineerib **ja ühtlustab** kogu loamenetlust ning teeb strateegiliste projektide korral põhjaliku otsuse ettenähtud tähtaja jooksul. Sel eesmärgil peaksid liikmesriigid nimetama ühe riikliku pädeva asutuse. **Määrata tuleks vastutav menetleja, kes pakub lihtsat kontaktpunkti. See määratud vastutav menetleja võiks olla ka osa teisest asutusest seoses ühtse kontaktpunkti erinevate riiklike struktuuridega.** Kui see on vajalik liikmesriigisisese töökorralduse huvides, peaks olema võimalik delegeerida riigi pädeva asutuse ülesanded samadel tingimustel mõnele teisele ametiasutusele. **Ilma et see mõjutaks menetluse kiirust, peaks määratud pädeval asutusel olema võimalik küsida teiste pädevate ministriumide arvamust ja kaasama neid.** Selleks et riigi pädev asutus või ükskõik milline tema nimel tegutsev ametiasutus saaks tulemuslikult täita oma tööülesandeid, peaks liikmesriik tagama piisava personali ja piisavad ressursid.
- (21) Selleks et tagada selgus strateegiliste projektide loamenetluse staatuse osas ja vähendada kohtumenetluse kuritarvitamise ohtu, piiramata seejuures tõhusat kohtulikku kontrolli, peaksid liikmesriigid tagama, et kõik strateegiliste projektide loamenetlustega seotud vaidlused lahendatakse aegsasti. Sel eesmärgil peaksid riikide pädevad asutused

¹³ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 30. novembri 2009. aasta direktiiv 2009/147/EÜ loodusliku linnustiku kaitse kohta (ELT L 20, 26.1.2010, lk 7).

tagama, et taotlejatel ja projektiarendajatel on võimalik kasutada lihtsat vaidluste lahendamise menetlust ning et strateegilisi projekte käsitletaks kõigis projektidega seotud kohtumenetlustes ja vaidluste lahendamise menetlustes kiirkorras. ***Lisaks peaks käesolev määrus hõlbustama parimate tavade vahetamist vaidluste lahendamiseks, näiteks ajutiste töörühmade loomist neutraalsete vahekohtunike all, et lahendada lahendamata küsimusi.***

- (22) Selleks et kodanikud ja ettevõtjad saaksid takistusteta ja asjatu täiendava halduskoormuseta kasutada ühtse turu eeliseid, on Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruses (EL) 2018/1724¹⁴, millega loodi ühtne digivärv, sätestatud siseturu toimimise seisukohast olulise teabe, menetluste ja abiteenuste internetipõhise pakkumise üldeeskirjad. Käesoleva määrusega hõlmatud teavitamisnõuded ja -menetlused peaksid vastama määruse (EL) 2018/1724 nõuetele. Eeskätt tuleks tagada, et kõik loaandmismenetlused on strateegiliste projektide arendajatele täiel määral kättesaadavad ja läbitavad veebis kooskõlas määruse (EL) 2018/1724 artikli 6 lõikega 1 ja II lisaga.
- (23) Selleks et pakkuda projektiarendajatele ja muudele investoritele kindlust ja selgust, mis on vajalik, et edendada strateegiliste projektide väljatöötamist, peaksid liikmesriigid tagama, et kõnealuste projektide loamenetlus ei kesta eelnevalt kindlaksmääratud tähtajast kauem. Üksnes töötlemist või ringlussevõttu hõlmavate strateegiliste projektide loamenetlus ei tohiks kesta kauem kui üks aasta. Kaevandamist hõlmavate strateegiliste projektide puhul ei tohiks loamenetlus olla pikem kui kaks aastat, võttes arvesse kaasnevat keerukust ja võimaliku mõju ulatust. Nendest tähtaegadest kinnipidamiseks peaksid liikmesriigid tagama, et vastutavatel ametiasutustel on piisavad ressursid ja piisav personal. Komisjon pakub liikmesriikidele nende taotluse korral tehnilise toe instrumendi kaudu tuge reformide kavandamisel, väljatöötamisel ja elluviimisel, sealhulgas riikliku loamenetlusega seotud haldusvõimekuse suurendamisel.
- (24) Liidu õiguse kohaselt nõutavad keskkonnamõju hindamised ja load, sealhulgas seoses veepoliitika, elupaiga- ja linnukaitsega, on tooraineprojekti loamenetluses keskse

¹⁴ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 2. oktoobri 2018. aasta määrus (EL) 2018/1724, millega luuakse ühtne digivärv teabele ja menetlustele ning abi- ja probleemilahendamisteenustele juurdepääsu pakkumiseks ning millega muudetakse määrust (EL) nr 1024/2012 (ELT L 295, 21.11.2018, lk 1–38).

tähtsusega ja samuti on tegemist oluliste kaitsemeetmetega, mis aitavad vältida või vähendada kahjulikku keskkonnamõju. Selleks et strateegiliste projektide loamenetlused oleksid prognoositavad ja õigeaegsed ***ega ületaks loamenetluse konkreetse etapi jaoks eelnevalt kindlaksmääratud tähtaega***, tuleks nõutavat hindamist ja vajalike lubade saamist lihtsustada, vähendamata seejuures keskkonnakaitse taset. Seda silmas pidades tuleks vajalikud hindamised koondada, et vältida ebavajalikke kattuvusi, kusjuures enne sellist koondhindamist peaksid projektiarendajad vastutavate ametiasutustega sõnaselgelt kokku leppima koondhindamise ulatuses, et vältida tarbetuid järelmeetmeid, ***ilma et see piiraks hindamiste kvaliteeti***.

- (25) Kriitiliste toorainete projektide teostamist võivad takistada maakasutusega seotud konfliktid ***eelkõige arengumaades, kus sunniviisiline väljatõstmine on kaevandustegevuse ühine tunnus***. Selleks et tasakaalustada avalikke hüvesid ja huve ning vähendada seeläbi konfliktide riski ja kiirendada liidus ***ning kolmandates riikides*** tooraineprojektide kestlikku elluviimist, on vajalik ***riikliku, piirkondliku ja kohaliku tasandi asutuste tihedal koostööl põhinev*** põhjalikult läbimõeldud planeerimine, sealhulgas ruumilised planeeringud ja üldplaneeringud, mille puhul võetakse arvesse kriitiliste toorainete projektide teostatavust ja hinnatakse võimalikku keskkonnamõju. Seega peaksid vastutavad riiklikud, piirkondlikud ja kohalikud asutused kaaluma võimalust lisada asjaomastesse planeeringutesse tooraineprojektidega seotud sätteid.
- (26) Liidu piires esineb kriitiliste toorainete projektide puhul sageli rahastuse kättesaadavuse probleeme. Kriitiliste toorainete turgusid iseloomustab sageli suur hinnavolatiilsus, pikk projektide teostusaeg, suur kontsentreeritus ja läbipaistmatus. Peale selle nõuab sektori rahastamine põhjalikke eriteadmisi ***ja rahastamisvahendeid, mille eesmärk on vähendada investeringute riski, näiteks toorainefondid, maksusoodustused, finantstagatised, toetused või muud riskimaandamise finantsmeetmed***, mis finantsasutustel sageli puuduvad. Selleks et need probleemid lahendada ja aidata saavutada stabiilsed ja kindlad strateegiliste toorainete tarned, peaksid liikmesriigid ja komisjon ***vähendama poliitilisi takistusi ning*** pakkuma abi rahastusele juurdepääsul ja haldustuge. ***Liikmesriigid peaksid rahalise toetuse üle otsustamisel arvesse võtma asjaomaste projektiarendajate võetud keskkonnaalaseid, sotsiaalseid ja tööalaseid kohustusi. Selleks et olla konkurentsivõimeline, innovatiivne ja vastupidav ning***

suurendada tootmist, töötlemist ja ringlussevõttu ning asendamise suutlikkust, peab kriitiliste toorainete sektor saama nii avaliku kui ka erasektori rahastamist. Võttes kiiresti meetmeid ja selleks, et saavutada käesolevas määruses sätestatud võrdlusalused, on sama oluline tagada, et muud horisontaalsed poliitikavaldkonnad, näiteks kestliku rahanduse algatused, oleksid jätkuvalt kooskõlas liidu jõupingutustega hõlbustada liidu kriitiliste toorainete tööstuse piisavat juurdepääsu rahastamisele ja investeeringutele.

- (27) Tugeva väärtusahela saab Euroopas välja ehitada ainult piisavate rahaliste vahenditega. Komisjon teeb koostööd programmi „InvestEU“ rakenduspartneritega, et leida viise investeeringute soodustamiseks ja suurendamiseks kooskõlas määruses (EL) 2021/523¹⁵ ning käesolevas määruses sätestatud ühiste eesmärkidega. InvestEU nõustamiskeskus võib aidata välja töötada elujõuliste projektide registri.
- (27a) See määrus peaks suurendama koostoimet meetmetega, mida liit ja liikmesriigid praegu toetavad kriitiliste toorainetega seotud teadusuuringuid ja innovatsiooni ning tarneahela osa arendamist käsitlevate programmide ja meetmetega, eelkõige raamprogrammiga „Euroopa horisont“, mis on loodud Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusega (EL) 2021/695¹⁶ (programm „Euroopa horisont“) ja nõukogu otsusega (EL) 2021/764¹⁷.*
- (28) Selleks et kõrvaldada takistused, mida tekitab avaliku ja erasektori praegu sageli killustunud investeerimistegevus, hõlbustada integratsiooni ja suurendada investeeringutasuvust, peaksid komisjon, liikmesriigid ja tugipangad oma tegevust paremini koordineerima ning looma koostoime liidu ja riiklike rahastamisprogrammide vahel, samuti tagama parema koordineerituse ja koostöö tööstusharu ja peamiste erasektori sidusrühmadega. Sel eesmärgil tuleks luua Euroopa kriitiliste toorainete nõukogu allrühm, kuhu kuuluvad eksperdid liikmesriikidest, komisjonist ja ka asjaomastest avaliku sektori finantsasutustest. Selles allrühmas tuleks arutada

¹⁵ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 24. märtsi 2021. aasta määrus (EL) 2021/523, millega luuakse programm „InvestEU“ ja millega muudetakse määrust (EL) 2015/1017 (ELT L 64, 26.3.2021, lk 30–89).

¹⁶ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 28. aprilli 2021. aasta määrus (EL) 2021/695, millega luuakse teadusuuringute ja innovatsiooni raamprogramm „Euroopa horisont“ ja kehtestatakse selle osalemis- ja levitamise reeglid ning tunnistatakse kehtetuks määrused (EL) nr 1290/2013 ja (EL) nr 1291/2013 (ELT L 170, 12.5.2021, lk 1).

¹⁷ Nõukogu 10. mai 2021. aasta otsus (EL) 2021/764, millega kehtestatakse teadusuuringute ja innovatsiooni raamprogrammi „Euroopa horisont“ rakendamise eriprogramm ja tunnistatakse kehtetuks otsus 2013/743/EL (ELT L 167L, 12.5.2021, lk 1).

strateegiliste projektide individuaalseid rahastamisvajadusi ja olemasolevaid rahastamisvõimalusi, et anda projektiarendajatele soovitusi selle kohta, kuidas nendele võimalustele parimal viisil ligi pääseda. Kolmandates riikides, *sealhulgas tekkivate turgudega riikides ja arenguriikides* kavandatavate projektide rahastamise küsimuste arutamisel ja vastavate soovitude esitamisel *peaksid komisjon ja Euroopa kriitiliste toorainete nõukogu koostöös oma võimalike partnerriikidega seadma strateegilised projektid strateegia „Global Gateway“ raames prioriteediks ning koordineerima tegevust riiklike ja rahvusvaheliste arengut rahastavate asutustega*¹⁸.

- (28a) *Liidu ja liikmesriikide tasandil on vaja teha pidevaid jõupingutusi, et edendada ja toetada teadusuuringuid ja innovatsiooni seoses kriitiliste toorainetega, kuna alusuuringud on uute materjalide ja asendusmaterjalide leidmisel keskse tähtsusega.*
- (28b) *Liidu ja riiklikul tasandil on vaja spetsiaalseid finants- ja toetusvahendeid ning sihtotstarbelisi teadus- ja innovatsioonifonde, et parandada tõhusust, asendamist, ringlussevõttu ja suletud materjalitsükleid teadus- ja innovatsiooniprogrammide ning muude vahendite kaudu, et edendada innovatsiooni, eelkõige jäätmekäitluse, kõrgtehnoloogiliste materjalide ja asendamise valdkonnas, ning töötada välja uued ja uuenduslikud tehnoloogiad kriitiliste toorainete säästva kaevandamise valdkonnas liidus.*
- (29) Keskse tähtsusega on äriühingute, finantsinvestorite ja väljaostjate tehtavad investeeringud. Kui erasektori investeeringutest üksi ei piisa, võib kriitiliste toorainete väärtusahela projektide tulemuslikuks rakendamiseks vaja olla avaliku sektori toetust, näiteks tagatiste, laenude või omakapitali- ja kvaasiomakapitaliinvesteeringute kujul. Niisugune avaliku sektori toetus võib kujutada endast riigiabi. Sellisel abil peab olema ergutav mõju ning see peab olema vajalik, asjakohane ja proportsionaalne. Kehtivate riigiabi suuniste alusel, mis vaadati hiljuti põhjalikult läbi rohe- ja digipöörde eesmärke arvesse võttes, on teatavate tingimuste täitmisel arvukalt võimalusi kriitiliste toorainete väärtusahela projektide *ja muude Euroopa roheline kokkuleppe eesmärkide* toetamiseks. *Komisjon peaks täiendavalt kaaluma võimalust luua sihtotstarbeline fond liidu tasandil, näiteks Euroopa strateegiliste toorainete fondi vormis, sealhulgas kaaludes käibevahendeid, või rahalise toetuse sihtotstarbelist eraldamist*

¹⁸ Ühisteatis Euroopa Parlamendile, nõukogule, Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomiteele, Regioonide Komiteele ning Euroopa Investeerimispannale „Global Gateway“ (JOIN(2021) 30 final).

mitmeaastase finantsraamistiku vahendite prioriteetide muutmise kaudu. Selles kontekstis tuleks kasutada juba olemasolevaid teadmisi, investeerimisplatvorme ja -registreid kriitiliste toorainete projektide kohta.

- (30) Avaliku sektori toetust kasutatakse konkreetsete kindlakstehtud turutõrgete kõrvaldamiseks või mitteoptimaalsete investeerimisolukordade lahendamiseks proportsionaalsel viisil ning meetmetega ei tohiks dubleerida ega välja tõrjuda erasektoripoolset rahastamist, **takistada eri liikmesriikidest pärit äriühingute koostööd** ega moonutada konkurentsi siseturul. **Meetmed peaksid olema sihipärased ja tõhusad ning andma liidule selget lisaväärtust.**
- (31) Mitme strateegilise tooraine hinnavolatiilsus, mida omakorda suurendavad piiratud võimalused maandada asjaomast riski futuuriturgudel, tekitab takistusi nii projektiarendajatele strateegiliste toorainete projektideks rahastuse saamisel kui ka järgneva etapi tarbijatele, kes soovivad osta põhisisendeid stabiilse ja prognoositava hinnaga. Selleks et vähendada strateegiliste toorainete tulevaste hindadega seotud ebakindlust, tuleb ette näha sellise süsteemi loomine, mis võimaldab nii huvitatud väljaostjatel kui ka strateegiliste projektide arendajatel avaldada ostu- ja müügipakkumusi ning viia pooled kokku, kui vastavad pakkumused võivad olla kokkusobivad. **Selline süsteem on oluline, et soodustada VKEde osalemist strateegiliste toorainete väärtusahelates. Tuleks anda toetust, et võimaldada ärikonsortsiumidel pääseda turgudele, mida strateegiline partnerlus või vabakaubandusleping veel ei hõlma.**
- (31a) **Euroopa Investeerimispank peaks kokkuleppel nõukogu, komisjoni ja liikmesriikidega uurima ELi ekspordikrediidirahastu loomist, mis võimaldaks liidu ettevõtjatel investeerida projektidesse, mis aitavad kaasa käesolevas määruses sätestatud eesmärkide saavutamisele.**
- (32) Liidu tasandi teadmised toorainete ilmingutest on kogutud ja leiukohad kaardistatud ajal, mil kriitiliste toorainetega varustatuse tagamine strateegilise tehnoloogia arendamiseks ei olnud veel prioriteet. Selleks et koguda ja ajakohastada teavet kriitiliste toorainete ilmingute, **sealhulgas geotermilise kaevandamise potentsiaali** kohta, peaksid liikmesriigid koostama riiklikud kriitiliste toorainete **ja kriitilisi tooraineid sisaldada võivate juhtmetallide** üldgeoloogiliste uurimistöde programmid, mis peaksid sisaldama selliseid meetmeid nagu maavarade kaardistamine, maavarade

otsingu tarbeks tehtavad geokeemilised uuringud, geoteaduslikud uuringud ning ka olemasolevate geoteaduslike andmekogude taastöötlemine. Maavarade ilmingute kindlakstegemise ning nende kaevandamise tehnilise ja majandusliku teostatavuse hindamisega kaasneb suur finantsrisk. Selleks et seda riski vähendada ja hõlbustada kaevandamisprojektide väljatöötamist, peaksid liikmesriigid tegema avalikkusele kättesaadavaks teabe, mis on kogutud vastava riikliku maavarauuringute programmi alusel; kui see on asjakohane, tuleks tugineda Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiviga 2007/2/EÜ¹⁹ rajatud ruumiandmete infrastruktuuri raamistikule.

- (32a) ***Kaevandamise, töötlemise ja ringlussevõtu eesmärkide saavutamiseks peaksid liikmesriigid edendama meetmeid, et tulla toime geoteadlaste ja selles vallas kõrgkooli lõpetanute nappusega liidus.***
- (33) ***Maa seire ja GNSSi süsteemidest, eelkõige ELi kosmoseprogrammist, Copernicusest, Galileost ja EGNOSest saadud satelliidiandmeid ja sellel põhinevaid teenuseid tuleks kasutada nii palju kui võimalik, et toetada jõupingutusi kestlike kriitiliste toorainete väärtusahelate loomiseks, pakkudes pidevat teabevoogu, mis võib olla kasulik sellises tegevuses nagu kaevandamispiirkondade seire ja majandamine, keskkonnavalase ja sotsiaal-majandusliku mõju hindamine või maavarauuringud. Kuna satelliidiandmed ja sellel põhinevad teenused võimaldavad koguda andmeid ka kaugete ja raskesti ligipääsetavate piirkondade kohta, peaksid liikmesriigid seda võimalikult suurel määral arvesse võtma riiklike maavarauuringuprogrammide koostamisel ja elluviimisel.***
- (34) Ehkki tarnekindluse suurendamiseks on vaja tugevdada liidu kriitiliste toorainete väärtusahelat, on kriitiliste toorainete tarneahelad ka edaspidi ülemaailmse mõõtmega ja tundlikud välistegurite suhtes. Hiljutised ja praegused sündmused – nende hulgas COVID-19 kriis ning provotseerimata ja põhjendamatu sõjaline agressioon Ukraina vastu, samuti Hiina algatuse „Üks vöönd, üks tee“ mõju kolmandatele riikidele – on ilmsiks toonud teatavate liidu tarneahelate haavatavuse häirete suhtes ning pakilise vajaduse teha kindlaks hoovad nõudluse, eelkõige strateegiliste toorainete nõudluse leevendamiseks. Selleks et liikmesriigid ja Euroopa tööstusharud oleksid võimelised tarnehäireid ette nägema ja valmis toime tulema tagajärgedega, tuleks välja töötada

¹⁹ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 14. märtsi 2007. aasta direktiiv 2007/2/EÜ, millega rajatakse Euroopa Ühenduse ruumiandmete infrastruktuur (INSPIRE) (ELT L 108, 25.4.2007, lk 1–14).

meetmed, et suurendada seirevõimekust, ***sealhulgas teabevahetus strateegiliste varude koordineerimiseks, kui see on vajalik***, ja tugevdada äriühingute valmisolekut.

- (35) Riskiteadlikkuse ja -ennetusega seotud võimekus on liikmesriigiti erinev ja kõigis liikmesriikides ei ole loodud sihtotstarbelisi struktuure selleks, et jälgida kriitiliste toorainete tarneahelaid ja teavitada äriühinguid võimalikest tarnehäirete riskidest. Samamoodi on osa äriühinguid investeerinud oma tarneahelate jälgimisse, teised aga ei ole suutelised seda tegema. Võttes arvesse kriitiliste toorainete tarneahelate üleilmset mõõdet ja ka nende keerukust, peaks komisjon seepärast töötama välja seireotstarbelise tulemustabeli, milles hinnatakse kriitiliste toorainete tarneriske, ning tagama kogutud teabe kättesaadavuse avaliku sektori asutustele ja erasektori osalejatele; see aitab omakorda suurendada liikmesriikidevahelist koostööd. Selleks et liidu väärtusahelad oleksid piisaval määral valmis võimalikeks tarnehäireteks, peaks komisjon korraldama stressiteste, et hinnata strateegiliste toorainete tarneahelate haavatavust ja nende avatust tarneriskidele. Liikmesriigid peaksid seda tegevust toetama ning kasutama selliste stressitestide tegemiseks võimaluse korral oma riiklikke tarne- ja teabeasutusi, kes tegelevad kriitiliste toorainetega seotud küsimustega. Samuti peaks Euroopa kriitiliste toorainete nõukogu tagama komisjoni ja liikmesriikide tehtavate stressitestide koordineerimise. Kui ühelgi liikmesriigil ei ole võimekust teha konkreetse strateegilise tooraine puhul nõutavat stressitesti, peaks komisjon tegema selle ise. Komisjon ***peaks*** soovutama ka võimalikke strateegiaid, mille abil avaliku sektori asutused ja erasektoris osalejad saaksid ***lühikeses ja keskmises perspektiivis*** maandada tarneriske, näiteks ***täiendavate poliitikameetmete rakendamine strateegiliste toorainete vajaduse vähendamiseks***, strateegiliste varude loomine või tarnete täiendav mitmekesisustamine. Selleks et koguda seiremeetmete võtmiseks ja stressitestide tegemiseks vajalikku teavet, peaks komisjon koordineerima tegevust Euroopa kriitiliste toorainete nõukogu asjaomase alalise allrühmaga ning liikmesriigid peaksid kindlaks tegema väärtusahela toimimiseks olulised ***suurettevõtjad*** ja neid jälgima. Kui ükski alalise allrühma liige ei ole suuteline tegema konkreetse strateegilise tooraine puhul nõutavat stressitesti, peaks komisjon tegema selle ise.
- (36) Tarnehäirete riski maandamisel on oluline roll strateegilistel varudel, iseäranis toorainete puhul. Kuigi ühtse turu hädaolukorra mehhanismi ettepanekuga on ette nähtud võimalus suurendada strateegilisi varusid ühtse turu valvsusrežiimi käivitamisel,

ei ole liikmesriikidel ega äriühingutel kohustust luua ega koordineerida oma strateegilisi varusid, et olla valmis tarnehäireteks. Lisaks puudub Euroopa Liidu tasandil koordineerimismehhanism, mis võimaldaks koostada ühise hinnangu ja analüüsi võimalike kattuvuste ja koostoimete kohta. Kuna praegu selline teave puudub, peaksid liikmesriigid seega esimese sammuna esitama komisjonile teabe oma strateegiliste varude kohta, olenemata sellest, kas neid haldavad avaliku sektori asutused või ettevõtjad liikmesriigi nimel. Selline teave peaks sisaldama ülevaadet iga strateegilise tooraine puhul olemasolevate varude tasemest, varude taseme edasistest väljavaadetest ning nende varude suhtes kohaldatavatest normidest ja menetlustest. Kõigi taotluste puhul tuleb tagada proportsionaalsus, arvesse võtta andmete kättesaadavaks tegemiseks vajalikke kulusid ja jõupingutusi ning mõju riigi julgeolekule, samuti ette näha sobivad tähtajad nõutava teabe esitamiseks. Analüüsi võidakse kaasata teave ettevõtjate varude kohta, kuid see ei kujuta endast vastavat teabetaotlust. Komisjon peaks käsitlema andmeid turvaliselt ja avalikustama teabe üksnes agregeeritud kujul. Saadud teabe alusel peaks **Euroopa kriitiliste toorainete nõukogu** teise sammuna **märkima** liidu varude ohutu **taseme**, arvestades asjaomaste strateegiliste toorainete aastast kogutarbimist liidus. Liidu strateegiliste toorainete olemasolevate varude ja strateegiliste varude üldtaseme võrdlusest lähtudes saaks Euroopa kriitiliste toorainete nõukogu kokkuleppel komisjoniga seejärel avaldada liikmesriikidele mittesiduvaid arvamusi selle kohta, kuidas soodustada lähenemist, ning innustada neid suurendama oma strateegilisi varusid, **vältides samas turumoonutusi, sealhulgas tekkivate turgude ja arengumaade arvelt**. Seejuures peaks Euroopa kriitiliste toorainete nõukogu võtma arvesse vajadust säilitada strateegilisi tooraineid kasutatavatele eraettevõtjatele stiimulid strateegiliste varude suurendamiseks.

- (37) Selleks et tagada täiendav koordineerimine, peaks komisjon vajaduse korral konsulteerima liikmesriikidega enne rahvusvahelisi foorumeid, kus kõnealuseid strateegilisi varusid võidakse arutada, eeskätt Euroopa kriitiliste toorainete nõukogu asjaomase alalise allrühma kaudu. Samamoodi peaks komisjon käesoleva ettepaneku ja muude horisontaalsete või temaatiliste õigusaktide vastastikuse täiendavuse huvides tagama, et kogutud ja agregeeritud andmed edastatakse valvsus- või kriisijuhtimismehhanismidele, näiteks kavandatava ühtse turu hädaolukorra mehhanismi nõuanderühmale, kiibimääruse ettepanekuga ette nähtud Euroopa pooljuhtide nõukojale, HERA juhatusele või tervisekriisinõukogule.

- (38) Selleks et olla piisavalt valmis toimetulekuks tarnehäiretega, peaksid liidus strateegiliste toorainete abil strateegilise tehnoloogia tootmisega tegelevad suurettevõtjad **tagama asjakohase sisemise riskijuhtimise**. Nii tagatakse, et strateegiliste toorainete tarnimisega seotud riske võetakse arvesse ja et välja töötatakse asjakohased strateegiad riskide maandamiseks, et olla tarnehäireteks paremini ette valmistatud. Samamoodi peaksid kõnealused suurettevõtjad tegema oma strateegiliste toorainete tarneahelatele korrapäraselt stressiteste, et võtta arvesse kõiki eri stsenaariume, mis võivad häire korral mõjutada tarnetegevust. Nende meetmete tulemusena võetakse suuremal määral arvesse võimalike tarnehäirete kulusid.
- (39) Paljud strateegiliste toorainete turud ei ole täielikult läbipaistvad ja on pakkumise poolel kontsentreeritud; see omakorda tugevdab müüjate läbirääkimispositsiooni ja toob ostjatele kaasa kõrgemad hinnad, **mis tekitab probleemi turule**. Selleks et tagada liidus asutatud ettevõtjatele **toorainete kättesaadavus**, peaks komisjon looma süsteemi, mis võimaldab huvitatud ostjate nõudluse koondada. Sellise süsteemi väljatöötamisel peaks komisjon arvesse võtma kogemusi, mis on saadud sarnaste ettevõtmiste käigus, eeskätt gaasi ühisostmisel, **mis on varem kehtestatud vastusena gaasikriisile** nõukogu määruse (EL) 2022/2576²⁰ alusel. Seda süsteemi peaksid saama kasutada ka liikmesriikide ametiasutused oma strateegiliste varude loomiseks. Kõik selle mehhanismi **osana vastu võetavad** meetmed peaksid olema kooskõlas liidu **konkurentsi- ja siseriikliku õigusega**.
- (39a) **Vastupanu- ja konkurentsivõimeline toorainesektor on liidu jaoks suure majandusliku ja strateegilise tähtsusega. Võttes arvesse käesoleva määruse eesmärke, nimelt suurendada liidu strateegiliste toorainete kaevandamise, töötlemise ja ringlussevõtu võimsust, on oluline ettevõtjatele tagada õiglane ja prognoositav turukeskkond kogu toorainete väärtusahela ulatuses. Iga süsteemi puhul, mille eesmärk on koondada nõudlust, et tugevdada liidu ettevõtjate turupositsiooni nõudluse osas, tuleb seega hoolikalt kaaluda ka turumõju liidu ettevõtjatele pakkumise osas.**
- (40) Käesolevas määruses sisalduvad sätted seire ja strateegiliste varude kohta ei too kaasa riiklike õigusnormide ühtlustamist ega asenda kehtivaid mehhanisme. Seire ja

²⁰ Nõukogu 19. detsembri 2022. aasta määrus (EL) 2022/2576, millega suurendatakse solidaarsust gaasi ostmise parema koordineerimise, usaldusväärsete hinna võrdlusaluste ja piiriülese gaasikaubanduse abil (ELT L 335, 29.12.2022, lk 1–35)

riskivalmidusega seotud stiimulid peaksid olema kooskõlas Euroopa õigusaktidega. Seega võidakse kriitiliste ja strateegiliste toorainete suhtes kriisi või ohu korral siiski kohaldada selliseid õigusakte nagu kavandatud ühtse turu hädaolukorra mehhanismi määrus, mille eesmärk on ennetada ühtse turu toimimist mõjutavaid kriise, nendele kriisidele reageerida ja leevendada nende mõju, või nõukogu määrus (EL) 2022/2372²¹ selliste meetmete raamistiku kohta, millega tagatakse kriisi korral oluliste meditsiinivahenditega varustatus liidu tasandi rahvatervisealases hädaolukorras, niivõrd kui need toorained kuuluvad kõnealuste õigusaktide kohaldamisalasse. ***Komisjon peaks tagama*** käesoleva määruse ja kriisivahendite vastastikuse täiendavuse ja sidususe ***nende kriisivahenditega loodud nõuande- ja juhtorganite tähelepaneliku teabevahetuse kaudu.***

(41) Enamik kriitilisi tooraineid on metallid, mida on põhimõtteliselt võimalik lõputult ringlusse võtta, ehkki mõnikord võivad kvaliteediomadused halveneda. See pakub võimalust kujundada rohepöörde taustal välja tõeline ringmajandus. Pärast algset etappi, mille käigus nõudlus uue tehnoloogia arendamiseks vajalike kriitiliste toorainete järele kiiresti kasvab ning see nõudlus rahuldatakse endiselt peamiselt esmase kaevandamise ja töötlemise abil, tuleks suurendada ringlussevõtu ***ja korduskasutamise*** rolli ning vähendada esmase kaevandamise vajadust ja sellega kaasnevat mõju. Praegu aga on enamiku kriitiliste toorainete puhul ringlussevõtu ***ja korduskasutuse*** määrad väikesed, ***muu hulgas seetõttu, et toodete kavandamisetapis ei võeta ringlussevõetavust arvesse,*** ning ringlussevõtu süsteemid ja tehnoloogia ei ole sageli kohandatud nende toorainete erisustele. Seega tuleb võtta meetmeid, et tegeleda eri probleemidega, mis takistavad kasutamast ringmajanduse potentsiaali. ***Olenemata 2030. aastal tarbitud strateegiliste toorainete kogusest, peaks liit seadma eesmärgiks nende toorainete ringluse.***

(41a) ***Euroopa peab suurendama oma avatud strateegilist suveräänsust ja vastupanuvõimet, et valmistuda võimalikeks tarnehäireteks tervise- või muude kriiside tõttu. Ringmajanduse ja ressursitõhususe suurendamine kriitiliste toorainete suurema ringlussevõtu ja taaskasutamise abil aitab kaasa selle eesmärgi saavutamisele.***

²¹ Nõukogu 24. oktoobri 2022. aasta määrus (EL) 2022/2372 selliste meetmete raamistiku kohta, millega tagatakse kriisi korral oluliste meditsiinivahenditega varustatus liidu tasandi rahvatervisealases hädaolukorras (ELT L 314, 6.12.2022, lk 64–78).

- (42) Liikmesriikidel on ringluspõhisuse, näiteks jäätmete kogumise ja käitlemise süsteemide valdkonnas märkimisväärne pädevus. Seda pädevust tuleks ära kasutada, et suurendada selliste jäätmevoogude kogumise ja ringlussevõtu määra, millel on suur kriitiliste toorainete eraldamise potentsiaal; selleks saaks kasutada näiteks finantsstiimuleid, nagu allahindlused, rahalised tasud või tagatisrahasüsteemid, **säilitades samal ajal siseturu terviklikkuse**. Samuti peaksid liikmesriikide ametiasutused tegema olukorra parandamiseks jõupingutusi kriitiliste toorainete ja neid sisaldavate toodete ostjatena, kusjuures riiklike teadus- ja innovatsiooniprogrammide raames eraldatakse märkimisväärseid ressursse, et parandada kriitiliste toorainete ringluspõhisuse ja ka **materjalitõhususe ning asendusstrateegiatega** seotud teadmiste ja tehnoloogia taset. Kokkuvõtteks peaksid liikmesriigid selleks, et edendada kriitiliste toorainete eraldamist kaevandamisjäätmetest, parandama teabe kättesaadavust ning kõrvaldama õiguslikud, majanduslikud ja tehnilised takistused. Ühe võimaliku lahendusena peaksid liikmesriigid kaaluma ettevõtjate ja liikmesriigi vahelisi riskijagamismehhanisme, et edendada suletud jäätmehooldlatest pärit jäätmete taaskasutamist. **Komisjon peaks jälgima liikmesriikide tegevust, võrdlema parimaid tavasid ja levitama neid ning andma liikmesriikidele vajaduse korral soovitusi edasiste meetmete võtmiseks.**
- (42a) **Elektroonikajäätmed sisaldavad kriitiliste toorainete kontsentratsioone, mis on suurusjärgudes suuremad kui maailma parimates maakides. See pakub märkimisväärset majanduslikku võimalust jäätmesõelumiseks, millel on suur arengupotentsiaal.**
- (43) Tooraineid on kaevandatud paljudes liidu piirkondades ja seega leidub märkimisväärse koguses kaevandamisjäätmeid suletud jäätmehooldlates, mille puhul ei ole kriitiliste toorainete eraldamise potentsiaali üldjuhul hinnatud, arvestades, et nende majanduslik tähtsus on hakanud suurenema alles hiljuti. Kriitiliste toorainete eraldamine kaevandamisjäätmete hooldlatest võimaldab **vältida ja leevendada uue kaevandustegevuse negatiivset sotsiaalset ja keskkonnamõju**, luua majanduslikku väärtust ja töökohti ajaloolistes kaevanduspiirkondades, mida tihtipeale mõjutab deindustrialiseerimine ja taandareng, **kuigi nendel piirkondadel võib olla oluline roll liidu vastupanuvõime suurendamisel ning toorainetele juurdepääsu negatiivse keskkonna- ja sotsiaalse mõju vähendamisel**. Asjaolu, et kriitiliste toorainete sisaldusele ei pöörata piisavalt tähelepanu ja selle kohta on vähe teavet, eeskätt suletud

jäätmehoidlate puhul, on peamine tegur, mis takistab kaevandamisjäätmetest kriitiliste toorainete eraldamise võimaluste ulatuslikumat ärakasutamist.

- (44) Kriitiliste toorainete eraldamine kaevandamisjäätmehoidlatest peaks moodustama osa nende jäätmehoidlate jäätmehoidlase taaskasutamisest. Direktiivis 2006/21/EÜ on sätestatud ranged keskkonna- ja inimtervisekaitsenõuded kaevandustööstuse jäätmekäitluses. Ehkki need ranged nõuded tuleks säilitada, on asjakohane kehtestada lisameetmed, et viia kriitiliste toorainete eraldamine kaevandamisjäätmetest maksimumini.
- (45) Nii juba tegutsevate kui ka uute kaevandamisjäätmehoidlate käitajad peaksid tegema esialgse majandusliku hindamisuuringu, milles keskendutakse kriitiliste toorainete eraldamisele jäätmehoidlas *ning nende maardlates* olevatest ja tekkivatest kaevandamisjäätmetest. Kooskõlas Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivis 2008/98/EÜ²² sätestatud jäätmehierarhiaga peaks olema esmatähtis kriitilisi tooraineid sisaldavate jäätmehoidlase teket vältida, eraldades kriitilised toorained kaevandatud materjalidest enne, kui need muutuvad jäätmehoidlaseks. Selle uuringu koostamisel peaksid ettevõtjad koguma vajaliku teabe, sealhulgas kaevandamisjäätmehoidlases sisalduvate kriitiliste toorainete sisaldused ja kogused, ning hindama mitut protsesside, tegevuse või ärikoostisega seotud valikuvarianti, mis võimaldavad kriitilisi tooraineid *tehniliselt teostataval ja* majanduslikult elujõulisel viisil taaskasutada. See kohustus lisandub kohustustele, mis on sätestatud direktiivis 2006/21/EÜ ja selle ülevõtmiseks vastu võetud siseriiklikes õigusaktides, ning on vahetult kohaldatav. Selle kohustuse täitmisel peaksid ettevõtjad ja pädevad asutused tegema jõupingutusi, et viia halduskoormus miinimumini ja koondada võimaluste piires menetlusi.
- (46) Kuna praegu ei ole suletud kaevandamisjäätmehoidlatest kriitiliste toorainete eraldamise potentsiaali kohta piisavalt teavet, peaksid liikmesriigid kooskõlas liidu konkurentsieeskirjadega looma andmebaasi, mis sisaldab kogu asjakohast teavet, et edendada taaskasutamist, eeskätt kriitiliste toorainete koguse ja sisalduse kohta selliste jäätmehoidlase jäätmehoidlases. See teave tuleks teha avalikkusele kättesaadavaks kasutajasõbralikus vormis ja digitaalsel kujul, et pakkuda juurdepääsu üksikasjalikumale tehnilisele teabele. Selleks et hõlbustada kasutajasõbralikku

²² Euroopa Parlamendi ja nõukogu 19. novembri 2008. aasta direktiiv 2008/98/EÜ, mis käsitleb jäätmeid ja millega tunnistatakse kehtetuks teatud direktiivid (ELT L 312, 22.11.2008, lk 3–30).

juurdepääsu teabele, võiksid liikmesriigid näiteks luua kontaktpunkti, et tagada võimalus vahetada täpsemat teavet kriitiliste toorainete taaskasutamise projektide arendajatega. Andmebaas tuleks välja töötada nii, et võimalikud projektiarendajad saaksid hõlpsasti kindlaks teha jäätmeoidlad, mille puhul on suur potentsiaal majanduslikult elujõuliseks taaskasutamiseks **lühikeses, keskpikas ja pikas perspektiivis**. Piiratud ressursside paremaks suunamiseks **võiksid** liikmesriigid **koguda** teavet etapiviisiliselt ja **korraldada** keerukamad teabekogumisetapid üksnes nende jäätmeoidlate puhul, mis on kõige perspektiivikamad. Teabe kogumise eesmärk peaks olema pakkuda kaevandamisjäätmete hoidlate kohta täpset ja representatiivset teavet ning saada võimalikult hea ülevaade kriitiliste toorainete taaskasutamise potentsiaalist.

- (47) Paljud eri tooted sisaldavad püsिमagneteid, sealhulgas tuuleturbiinid ja elektrisõidukid, mis on olulisimad ja kõige kiiremini kasvavad rakendused, ent ka muud tooted, nagu magnetresonantstomograafia seadmed, tööstusrobotid, kergtranspordivahendid, külmageneraatorid, soojuspumbad, elektrimootorid, tööstuslikud elektripumbad, automaatpesumasinad, trummelkuivatid, mikrolaineahjud, tolmuimejad ja nõudepesumasinad, mis sisaldavad suurtes kogustes materjale, mida saaks taaskasutada. Enamik püsिमagneteid, eeskätt kõige võimsamat tüüpi magnetid, sisaldavad kriitilisi tooraineid, näiteks neodüüm, praseodüüm, düsproosium ja terbium, boor, samaarium, nikkel või koobalt. Neid on küll võimalik ringlusse võtta, kuid liidus tehakse seda väikeses mahus või üksnes teadusprojektide raames. Seega tuleks ringluspõhisuse suurendamisel käsitada püsिमagneteid prioriteetse tootena.
- (48) Magnetite **ringluse suurendamiseks** peaks ringlussevõtjatele, **renoveerijatele ja parandajatele** olema eelkõige kättesaadav vajalik teave tootes sisalduvate magnetite koguse, tüübi, keemilise koostise, asukoha ning kasutatud pinde, liimide ja lisaainete kohta, samuti teave selle kohta, kuidas püsिमagneteid tootest eemaldada. Selleks et magnetite ringlussevõtt oleks majanduslikult tasuv, tuleks liidu turule lastavates toodetes sisalduvate püsिमagnetite puhul lisaks järk-järgult suurendada ringlussevõetud materjali sisaldust. Esimeses etapis tuleks tagada ringlussevõetud materjali sisaldust käsitleva teabe läbipaistvus ning seejärel tuleks kehtestada ringlussevõetud materjali miinimumsisaldus, lähtudes asjakohase sisalduse ja tõenäolise mõju eriotstarbelisest hindamisest.
- (49) Paljude liidu turul müüdavate kriitiliste toorainete puhul tõendab tootmise ja tarneahela

kestlikkust sertifikaat. Sertifikaate on võimalik saada mitmesuguste avaliku ja erasektori sertifitseerimiskavade alusel; kuna need kavad on oma ulatuselt ja ranguselt erinevad, võib esineda segadust selle suhtes, mida sellise sertifitseerimise alusel liidu turule lastud kriitiliste toorainete suhtelise kestlikkuse kohta esitatud väited endast kujutavad ja kas need peavad paika. Komisjonile tuleks anda volitus võtta vastu rakendusakte, millega tunnustatakse terviklikuks ja usaldusväärseks peetavaid sertifitseerimiskavasid ning tagatakse ametiasutustele ja turuosalistele ühtne alus kriitiliste toorainete kestlikkuse hindamiseks. Tunnustada tuleks üksnes selliseid sertifitseerimiskavasid, milles käsitletakse mitmesuguseid kestlikkuse aspekte, sealhulgas **õhu, pinnase, vee ja elurikkusega seotud** keskkonnakaitset, inimõigusi, kaasa arvatud töötajate **õiguste juhtimisega seotud kaalutlusi, sealhulgas** äritegevuse läbipaistvust **ja kohalike kogukondade osalemist, mis tagavad kõrged kestlikkusstandardid**, ning mis sisaldavad sätteid sõltumatu kolmanda isiku tehtava vastavuskontrolli ja vastavuse jälgimise kohta. Selleks et tagada tõhusad menetlused, peaks strateegilise projekti tunnustamist taotlevatel projektiarendajatel olema võimalus tugineda tunnustatud kavas osalemisele, et tõendada projekti kestlikku rakendamist.

- (50) Kriitiliste toorainete tootmine väärtusahela eri etappides põhjustab **kliima- ja keskkonnamõju, eelkõige** veele **ja elurikkusele**. Selleks et kõnealust kahju vähendada ja pakkuda stiimuleid kestlikumate kriitiliste toorainete tootmiseks, tuleks komisjonile anda volitus töötada välja kriitiliste toorainete keskkonnajalajälje arvutamise süsteem (sh kontrollimenetlus), et liidu turule lastavate kriitiliste toorainete keskkonnajalajälje teave tehtaks avalikkusele kättesaadavaks. Süsteemi väljatöötamisel tuleks arvesse võtta teaduslikult põhjendatud hindamismeetodeid ja olusringi hindamise valdkonna rahvusvahelisi standardeid. Tooraine keskkonnajalajälje deklaratsiooni esitamise nõue peaks kehtima üksnes juhul, kui eriotstarbelise hindamise tulemusena on järeldatud, et see aitaks kaasa liidu kliima- ja keskkonnaeesmärkide saavutamisele **ning oleks proportsionaalne majanduslike kuludega**, hõlbustades väiksema keskkonnajalajäljega kriitiliste toorainete hankimist, ning et see ei avaldaks ebaproportsionaalset mõju kaubandusvoogudele. Pärast asjaomaste arvutusmeetodite vastuvõtmist peaks komisjon välja töötama kriitiliste toorainete keskkonnajalajälje tulemusklassid, mis võimaldavad potentsiaalsetel ostjatel hõlpsasti võrrelda kättesaadavate toorainete suhtelist keskkonnajalajälge ning suunata turu kestlikumate toorainete poole. Kriitiliste toorainete müüjad peaksid tagama, et nende klientidele on kättesaadav

keskkonnajalajälje deklaratsioon. Läbipaistev teave liidu turule lastavate kriitiliste toorainete suhtelise jalajälje kohta võib toetada ka muid liidu ja riigi tasandi poliitikavaldkondi, näiteks stiimuleid või keskkonnahoidliku riigihanke kriteeriume, ja soodustada nõnda väiksema keskkonnamõjuga kriitiliste toorainete tootmist. ***Maa suurim elurikkus asub arvatavasti süvameres ja see piirkond pakub elutähtsaid keskkonnateenuseid, sealhulgas pikaajalist süsiniku sidumist. Süvamerepõhja kaevandamine põhjustab suure tõenäosusega elurikkuse püsivat vähenemist ja kahju ökosüsteemile. Kooskõlas ettevaatuspõhimõttega ei tohiks süvamerekaevandamist toimuda seni, kuni selle mõju merekeskkonnale ja elurikkusele ei ole piisavalt uuritud, ning seni, kuni puudub teaduslik konsensus selle kohta, et süvamerekaevandamist saab hallata viisil, mis tagab, et ei toimuks mere elurikkuse vähenemist ja ökosüsteemi kahjustamist.***

- (51) Keskkonnajalajälje leidmise meetodite alusel saab välja töötada arvutamiseskirjad. Need põhinevad teaduslikult põhjendatud hindamismeetoditel, milles võetakse arvesse ***liidu muude õigusaktidega kehtestatud sarnaseid kohustusi ning*** rahvusvahelise tasandi arengusuundumusi ja keskkonnamõju, sealhulgas kliimamuutused, vee, õhu, mullastiku, loodusvarade ja maakasutusega seotud mõju ning toksilisus.
- (52) Tuleks tagada, et enne oma toodete või toorainete turulelaskmist hindavad vastutavad ettevõtjad nende vastavust püsivõime ringluspõhisuse parandamise nõuetele ning kriitiliste toorainete keskkonnajalajälje deklaratsiooniga seotud nõuetele ning et riigi pädevad asutused tagavad nende nõuete täitmise. Sellega seoses on asjakohased määruse (EL) 2019/1020 ja määruse (EL) 2023/xxx [*väljaannete talitus: palun sisestada viide kestlike toodete ökodisaini määrusele*] kohased vastavust ja turujärelevalvet käsitlevad sätted, mida tuleks seega kohaldada ka kõnealuste nõuete suhtes. Selleks et võimalikult suures ulatuses tuginetaks kehtivatele raamistikele, tuleks tagada, et määruse (EL) 2018/858 või määruse (EL) nr 168/2013 kohaselt tüübikinnitust vajavate toodete puhul kontrollitakse vastavust kehtiva tüübikinnitussüsteemi alusel.
- (53) Määruse (EL) nr 1025/2012 artikli 10 lõike 1 kohaselt peaks komisjon esitama ühele või mitmele Euroopa standardiorganisatsioonile taotluse koostada Euroopa standardid, mis toetaksid käesoleva määruse eesmärkide saavutamist.
- (54) Selleks et viia ellu 2020. aasta kriitiliste toorainete tegevuskava, on liit sõlminud kolmandate riikidega strateegilised toorainepartnerlused. Tarnete mitmekesistamiseks

tuleks neid jõupingutusi *intensiivistada ja see peaks viima strateegiliste projektide loomiseni*. Töötada välja ja tagada ühtne raamistik edasiste partnerluste sõlmimiseks *ning töötada välja Euroopa toorainediplomaatia kooskõlas liidu energia- ja kliimadiplomaatiaga*. Liikmesriigid ja komisjon *peaksid* Euroopa kriitiliste toorainete nõukogus tehtava koostöö raames koordineerima meetmeid ja arutama *ning analüüsima* muu hulgas seda, kas olemasolevad partnerlused aitavad saavutada seatud eesmärgid ja millised kolmandad riigid peaksid olema uute partnerluste sõlmimisel esmatähtsad, samuti kõnealuste partnerluste sisu ning nende sidusust ja võimalikku koostöötajate koostööga, mida liikmesriigid teevad asjaomaste kolmandate riikidega kahepoolselt, *ning piisava juurdepääsu olemasolu rahastamisele*. Liit peaks tegema jõupingutusi, et luua vastastikku kasulikke *ja kestlikke* partnerlusi *selliste kolmandate riikidega, sealhulgas* tärkavate turgude ja areneva majandusega riikidega, lähtudes strateegiast „Global Gateway“, *Euroopa tüüpi lähenemisviisist, ühisest kaubanduspoliitikast ning selle arendamisest ja välispoliitikast, mis aitavad mitmekesistada toorainete tarneahelat ning annavad nendes riikides lisaväärtust. Täiendavaid jõupingutusi tuleks teha ka selleks, et investeerida koostöösse siseturul osalevate rahvusvaheliste sarnaselt meelestatud partneritega, kandidaatriikidega või sarnaselt meelestatud kolmandate riikidega, kes ei ole hõlmatud ei strateegilise partnerluse ega vabakaubanduslepinguga. Need vastastikused huvid peaksid hõlmama keskkonnastandardite edendamist ja kaitset ning sotsiaalsete ja inimõiguste kaitset kooskõlas rahvusvaheliste ja siseriiklike õigusaktidega, järgides täielikult mitmepoolse koostöö eeskirju.*

(54a) *Liidu strateegiline prioriteet mitmekesistada oma kriitiliste toorainete tarneid peab saama liidu välistegevuse ja diplomaatia prioriteediks Euroopa tüüpi lähenemisviisi raames ning kooskõlas ELi energia- ja kliimapolitikaga. Liidu toorainealase välispoliitika eesmärk peaks olema selgitada liidu lähenemisviisi ressursitõhususele, kestlikkusele, ringlusele ja asendamisele ning selle eesmärk peaks olema teha koostööd ja vajaduse korral luua rahvusvahelised foorumid ülemaailmsete tooraineturude paremaks koordineerimiseks ja läbipaistvuseks ning ühisostuplatvormide jaoks.*

(55) Selleks et toetada strateegiliste projektide väljatöötamise ja nende rahastamise, maavarauuringute programmide, seirevõimekuse või strateegiliste varudega seotud

ülesannete täitmist ja anda komisjonile asjakohast nõu, tuleks luua Euroopa kriitiliste toorainete nõukogu. Euroopa kriitiliste toorainete nõukogu peaks koosnema liikmesriikide ja komisjoni esindajatest ning võimaldama **kodanikuühiskonnal ja** teistel pooltel, **näiteks akadeemilistel ringkondadel, kodanikuühiskonna organisatsioonidel ning muudel liidu institutsioonidel ja liidu asutustel**, osaleda vaateajatena. Teatavate ülesannete täitmiseks vajalike eksperditeadmiste arendamiseks peaks kriitiliste toorainete nõukogu moodustama rahastamise, maavarauuringute, seire ja strateegiliste varude **ning kestlikkuse** küsimustega tegelevad alalised allrühmad, mis peaksid tegutsema mitmesuguseid asjaomaseid riikide ametiasutusi koondava võrgustikuna ning vajaduse korral konsulteerima tööstusharu, teadusringkonna, kodanikuühiskonna ja muude oluliste sidusrühmadega. Kriitiliste toorainete nõukogu nõuanded ja arvamused peaksid olema mittesiduvad ning selliste nõuannete või arvamuste puudumine ei tohiks takistada komisjoni täitmast oma ülesandeid käesoleva määruse alusel.

- (56) Kui eesmärkide, sealhulgas võimsuse ja mitmekesistamisega seotud sihttasemete saavutamisel ei tehta edusamme, võib see osutada vajadusele võtta lisameetmeid. Seega peaks komisjon nende eesmärkide saavutamiseks tehtavaid edusamme jälgima.
- (57) Selleks et liikmesriikide **ja ettevõtjate, eelkõige VKEde** halduskoormus oleks võimalikult väike, tuleks eri aruandekohustusi ühtlustada ja komisjon peaks välja töötama vormi, mis võimaldaks liikmesriikidel täita projektide, maavarauuringute **ja seirega** seotud aruandekohustusi korrapäraselt avaldatava ühtse dokumendiga, mis võib olla konfidentsiaalne või piiratud kasutusega.
- (58) Pädevate asutuste usaldusliku ja konstruktiivse koostöö tagamiseks liidu ja riikide tasandil peaksid kõik käeoleva määruse kohaldamises osalejad austama oma ülesannete täitmise käigus saadud teabe ja andmete konfidentsiaalsust. Komisjon ja riikide pädevad asutused, nende ametnikud, avalikud teenistujad ja teised kõnealuste asutuste järelevalve all töötavad isikud ning ka liikmesriikide muude asutuste ametnikud ja avalikud teenistujad ei tohi avaldada käesoleva määruse alusel saadud või vahetatud teavet ega teavet, mille kohta kehtib ametisaladuse hoidmise kohustus. Seda nõuet tuleks kohaldada ka Euroopa kriitiliste toorainete nõukogu suhtes. Andmeid tuleks käidelda ja säilitada turvalises keskkonnas.

- (59) Delegeeritud õigusaktide vastuvõtmisel vastavalt ELi toimimise lepingu artiklile 290 on eriti oluline, et komisjon korraldaks oma ettevalmistava töö käigus asjakohaseid konsultatsioone, sealhulgas ekspertide tasandil, ja et kõnealused konsultatsioonid viidaks läbi 13. aprilli 2016. aasta institutsioonidevahelises parema õigusloome kokkuleppes²³ sätestatud põhimõtete kohaselt. Eelkõige selleks, et tagada võrdne osalemine delegeeritud õigusaktide ettevalmistamises, saavad Euroopa Parlament ja nõukogu kõik dokumendid liikmesriikide ekspertidega samal ajal ning nende ekspertidel on pidev juurdepääs komisjoni eksperdirühmade koosolekutele, millel arutatakse delegeeritud õigusaktide ettevalmistamist.
- (60) Selleks et tagada käesoleva määruse ühetaolised rakendamistingimused, tuleks komisjonile anda rakendamisvolitused järgmistes küsimustes: a) nende vormide kindlaksmääramine, mida kasutatakse selleks, et esitada strateegiliste projektide tunnustamise taotlusi, strateegiliste projektide eduaruandeid, riiklikke maavarauuringute programme ning liikmesriikide aruandeid maavarauuringute, seire, strateegiliste varude ja ringluspõhisuse kohta; b) selle kindlaksmääramine, milliseid tooteid, komponente ja jäätmevoogusid käsitatakse suurt kriitiliste toorainete taaskasutamise potentsiaali omavana, ja c) kriitiliste toorainete kestlikkusega seotud kavade tunnustamise kriteeriumide ja nende kohaldamise korra kindlaksmääramine. Neid volitusi tuleks teostada kooskõlas Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusega (EL) nr 182/2011²⁴.
- (61) Selleks et tagada käesoleva määruse alusel kehtestatud kohustuste täitmine, eeskätt seoses vastavusega ökodisaini nõuetele, tuleks nende äriühingute suhtes, kes ei täida oma kohustusi, sealhulgas riskivalmiduse ning projektiaruannete ja ringlussevõetavusega seotud teabe esitamise puhul, kohaldada karistusi. Seepärast on vaja, et liikmesriigid kehtestaksid siseriiklikus õiguses tõhusad, proportsionaalsed ja hoiatavad karistused käesoleva määruse täitmata jätmise eest.
- (62) Komisjon peaks käesolevat määrust hindama. Institutsioonidevahelise parema õigusloome kokkuleppe punkti 22 kohaselt peaks selline hindamine põhinema viiel

²³ ELT L 123, 12.5. 2016, lk 1.

²⁴ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 16. veebruari 2011. aasta määrus (EL) nr 182/2011, millega kehtestatakse eeskirjad ja üldpõhimõtted, mis käsitlevad liikmesriikide läbiviidava kontrolli mehhanisme, mida kohaldatakse komisjoni rakendamisvolituste teostamise suhtes (ELT L 55, 28.2. 2011, lk 13–18).

kriteeriumil, milleks on tõhusus, mõjususe, asjakohasus, sidusus ja ELi lisaväärtus, ning see peaks olema aluseks võimalike edasiste meetmete mõju hindamisele. Komisjon peaks esitama Euroopa Parlamendile, nõukogule ning Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomiteele aruande käesoleva määruse rakendamise ning selle eesmärkide, sealhulgas võimsuse ja mitmekesistamisega seotud sihttasemete saavutamisel tehtud edusammude kohta. Samuti peaks kõnealune aruanne sisaldama hinnangut selle kohta, kas keskkonnajalajälje puhul on asjakohane kehtestada maksimaalsed künnised, tuginedes kriitiliste toorainete keskkonnajalajälje teabe läbipaistvusega seotud meetmete rakendamisele.

- (63) Kui mõni käesoleva määrusega ette nähtud meede kujutab endast riigiabi, ei piira selliseid meetmeid käsitlevad sätted ELi toimimise lepingu artiklite 107 ja 108 kohaldamist.
- (64) Kuna käesoleva määruse eesmärki – parandada siseturu toimimist ja kehtestada sel otstarbel raamistik, et tagada liidu juurdepääs kriitiliste toorainete kindlatele ja kestlikele tarnetele – ei suuda liikmesriigid piisavalt saavutada, vaid seda saab meetmete ulatuse ja toime tõttu saavutada ainult liidu tasandil, võib liit võtta meetmeid kooskõlas Euroopa Liidu lepingu artiklis 5 sätestatud subsidiaarsuse põhimõttega. Kõnealusel artiklis sätestatud proportsionaalsuse põhimõtte kohaselt ei lähe käesolev määrus nimetatud eesmärgi saavutamiseks vajalikust kaugemale,

ON VASTU VÕTNUD KÄESOLEVA MÄÄRUSE:

1. peatükk **Üldsätted**

Artikkel 1

Reguleerimisese ja eesmärgid

1. Käesoleva määruse üldeesmärk on parandada siseturu toimimist ja kehtestada sel otstarbel raamistik, et tagada liidu kriitiliste toorainete ***rahvusvaheliselt konkurentsivõimeline, turvaline, vastupanuvõimeline ja kestlik tarnimine, sealhulgas edendades kestlikkust, tõhusust ja ringlust kogu väärtusahelas.***
2. Lõikes 1 osutatud üldeesmärgi saavutamiseks on käesoleva määrusega kavats:

- a) tugevdada strateegiliste toorainete väärtusahela eri etappe, ***eesmärgiga tagada***, et 2030. aastaks oleks liidu võimsus iga strateegilise tooraine puhul oluliselt suurem ning et lõppkokkuvõttes oleks see ligilähedane või vastaks järgmistele sihttasemetele:
- i) liidu kaevandamisvõimsus on piisav, et kaevandada maake, mineraale või kontsentraate sellises koguses, et katta vähemalt 10 % liidu aastasest strateegiliste toorainete tarbimisest, kui liidu varud seda võimaldavad;
 - ii) liidu töötlemisvõimsus, sealhulgas kõigis töötlemise vaheetappides, on piisav, et katta vähemalt 50 % liidu aastasest strateegiliste toorainete tarbimisest; ***kuni 20 % liidu uuest töötlemisvõimsusest võiks areneda strateegiliste partnerluste raames tekkivate turgudega riikides ja arengumaades***;
 - iii) liidu ringlussevõtuvõimsus, sealhulgas kõigis ringlussevõtu vaheetappides, on piisav, et katta vähemalt +10 % ***ringlussevõtuvõimsusest iga strateegilise tooraine kohta, põhinedes 2020.–2022. aastate lähtetasemele, et koguda, sortida ja töödelda vähemalt 45 % igast liidu jäätmetes sisalduvast strateegilisest toorainest, võttes arvesse tehnilist ja majanduslikku teostatavust***,
- b) mitmekesistada liidu strateegiliste toorainete importi, et 2030. aastaks saaks liidu iga strateegilise tooraine aastase tarbimise (ükskõik millises töötlemisetapis) katta mitmest kolmandast riigist pärit impordi abil ning et ühestki kolmandast riigist ei tarnitaks enam kui 65 % liidus aastas tarbitavast toorainest, ***samas kui esmatähtsaks tuleks pidada sõltuvuse vähendamist ebausaldusväärsetest partneritest, kes ei jaga liidu väärtusi, inimõiguste austamist, demokraatiat ja õigusriigi põhimõtet***;
- c) parandada liidu võimekust jälgida ja maandada kriitiliste toorainetega seotud tarneriski ***nii lühikeses kui ka pikas perspektiivis, võttes täielikult arvesse rahvusvahelist konkurentsivõimet***;
- d) tagada liidu turule lastud kriitiliste toorainete ja kriitilisi tooraineid sisaldavate toodete vaba liikumine, tagades samal ajal nende ringluspõhisuse, ***vastupidavuse, parandatavuse ja kulutõhusa kättesaadavusega siseturul***

keskkonnakaitse *ja kestlikkuse* kõrge taseme;

da) soodustada asendustoorainete väljatöötamist ja kasutuselevõttu, edendades tooraine asendamiseks kasutatavaid tootmismeetodeid ning teadus- ja arendustegevust alternatiivsete uuenduslike materjalide valdkonnas, et vähendada liidu ökoloogilist jalajälge;

db) leevendada liidu kasvavat nõudlust kriitiliste toorainete järele, sealhulgas suurendades tõhusust ja materjalide asendamise kasutuselevõttu kogu väärtusahelas, et tarbida lõike 4b kohaselt prognoositava võrdlusstenaariumiga võrreldes vähem kriitilisi tooraineid;

dc) suurendada teiseste toorainete osakaalu liidu strateegiliste toorainete tarbimises.

3. Kui komisjon järeltab artiklis 42 osutatud aruande põhjal, et liidul tõenäoliselt ei õnnestu lõikes 2 seatud eesmärgi saavutada, hindab ta, kas nende eesmärkide saavutamise tagamiseks oleks teostatav ja proportsionaalne esitada ettepanekuid meetmete võtmiseks või kasutada oma volitusi liidu tasandil.

4. Komisjon võtab lõike 2 punkti a alapunktis iii osutatud eesmärgi ja sihttasemeid ökodisaininõuete ettevalmistamisel arvesse *kõigis asjakohastes ELi õigusaktides* seotud liidu prioriteedina, *sh* määruse XX/XXXX [väljaannete talitus: palun sisestada viide kestlike toodete ökodisaini määrusele] artikli 5 lõike 4 punkti a alapunkti i tähenduses, et parandada järgmisi tooteaspekte: vastupidavus, korduskasutatavus, parandatavus, ressursikasutus või -tõhusus, taastootmise ja ringlussevõtu võimalus, ringlussevõetud materjali sisaldus ja materjalide taaskasutamise võimalus.

4a. Käesoleva määruse tulemusena loodud ja tugevdatud väärtusahelaid nii liidus kui ka kolmandates riikides tugevdatakse pärast 2030. aastat veelgi. Komisjon võtab seda artiklis 46 osutatud läbivaatamise läbiviimisel arvesse.

4b. Komisjon esitab delegeeritud õigusaktiga, mis võetakse vastu [kolm kuud pärast käesoleva määruse jõustumist] kooskõlas artikliga 36, kriitiliste toorainete iga-aastase tarbimise prognoosid kuni 2050. aastani koos vahe-eesmärkidega ja ajakohastab neid vähemalt iga nelja aasta järel. Need prognoosid põhinevad tehnoloogiarikkal alt üles kulude optimeerimise sisendi-väljundite modelleerimisel, laiendades olemasolevaid andmeid ja komisjoni Teadusuuringute Ühiskeskuse

koostatud aruandeid, võttes arvesse erinevaid stsenaariume, sealhulgas väikese ja suure nõudluse stsenaariume ning võrdlusstsenaariumi. Need prognoosid esitatakse iga liikmesriigi tasandil või sellest allpool ning need hõlmavad kõiki majandussektoreid. See hõlmab liidu turule lastavates vahe- või lõpptoodetes sisalduvaid kriitilisi tooraineid ja on kooskõlas liidu energia- ja kliimaeesmärkidega ning nullnetotööstuse määruuses sätestatud ambitsioonidega.

Artikkel 2

Mõisted

Käesolevas määruuses kasutatakse järgmisi mõisteid:

- 1) „tooraine“ – töödeldud või töötlemata aine, mida kasutatakse sisendina vahe- või lõpptoodete valmistamiseks, välja arvatud ained, mida kasutatakse valdavalt toidu, sööda või kütusena;
- 2) „kriitilised toorained“ – artiklis 4 määratletud toorained;
- 3) „strateegilised toorained“ – artiklis 3 määratletud toorained;
- 4) „toorainete väärtusahel“ – kõik tegevused ja protsessid, mis on seotud toorainete uuringute, kaevandamise, töötlemise ja ringlussevõetuga;
- 5) „maavarauuringud“ – kõik tegevused, mille eesmärk on teha kindlaks maavarade ilmingud ja selgitada välja nende omadused;
- 6) „kaevandamine“ – maakide, mineraalide ja taimsete saaduste esmane *või teisene* ammutamine nende algsest looduslikust asukohast *peamise toote või kõrvaltootena*, sealhulgas maapõues asuvatest ja veealustest leiukohtadest, mereveest ja puudest;
- 7) „liidu kaevandamisvõimsus“ – liidusisese strateegilisi tooraineid sisaldavate maakide, mineraalide, taimsete saaduste ja kontsentraatide kaevandamise (sealhulgas töötlemistegevus, mis tavapäraselt toimub kaevanduskohas või selle läheduses) maksimaalsete iga-aastaste tootmiskahtude koondnäitaja;
- 8) „varud“ – kõik maavarailmingud, mida on *asjaomase turu kontekstis* majanduslikult tasuv kaevandada;
- 9) „töötlemine“ – kõik füüsikalised, keemilised ja bioloogilised protsessid, mille käigus maakidest, mineraalidest, taimsetest saadustest või jäätmetest saadud tooraine

töödeldakse ümber puhtaks metalliks või sulamiks või muule majanduslikult kasutuskõlblikule kujule;

- 10) „liidu töötlemisvõimsus“ – liidusisese strateegiliste toorainete töötlemise (v.a tegevus, mis tavapäraselt toimub kaevanduskohas või selle läheduses) maksimaalsete iga-aastaste tootmismahdade koondnäitaja;
- 11) „ringlussevõtt“ – *nii tarbimiseelsete kui ka tarbimisjärgsete jäätmete* taaskasutamistoiming, mille käigus jäätmematerjalid töödeldakse toodeteks, materjalideks või aineteks kasutamiseks nende esialgsel või mõnel muul eesmärgil;
- 12) „liidu ringlussevõtuvõimsus“ – liidusisese strateegiliste toorainete ringlussevõtu (sh jäätmete, *sh musta massi* sortimine ja eeltöötlemine ning jäätmete töötlemine teiseseks tooraineeks) maksimaalsete iga-aastaste tootmismahdade koondnäitaja;
- 13) „aastane strateegiliste toorainete tarbimine“ – liidus asutatud ettevõtjate poolt töödeldud kujul tarbitavate strateegiliste toorainete (v.a liidu turule lastud vahe- või lõpptoodetes sisalduvad strateegilised toorained) koguse koondnäitaja;
- 14) „tarnerisk“ – II lisa kohaselt arvatud tarnerisk;
- 15) „tooraineprojekt“ – igasugune selline planeeritav rajatis, olemasoleva rajatise oluline laiendus või uue kasutusotstarbe saanud rajatis, kus kaevandatakse, töödeldakse või võetakse ringlusse tooraineid;
- 16) „väljaostja“ – ettevõtja, kes on sõlminud projektiarendajaga väljaostulepingu;
- 17) „väljaostuleping“ – ettevõtja ja projektiarendaja vaheline lepinguline kokkulepe, millega ettevõtja võtab kohustuse osta teatav osa konkreetse tooraineprojektiga kindlal ajavahemikul toodetavatest toorainetest või projektiarendaja võtab kohustuse pakkuda ettevõtjale võimalust seda teha;
- 18) „projektiarendaja“ – uut tooraineprojekti välja töötav ettevõtja või ettevõtjate konsortsium;
- 19) „loamenetlus“ – menetlus, mis hõlmab kõiki asjaomaseid artiklis 5 osutatud strateegiliste projektide planeerimise, ehitustööde ja käitamise halduslubasid, sealhulgas ehitusload, kemikaalide käitlemise ja võrguga liitumise load, ning vajaduse korral keskkonnahindamisi ja -lubasid; selle alla kuuluvad kõik haldustaotlused ja -menetlused

alates taotluse vastuvõetavuse kinnitamisest kuni selleni, mil artikli 8 lõikes 1 osutatud riigi pädev asutus teeb teatavaks tervikotsuse menetluse tulemuste kohta;

- 20) „tervikotsus“ – liikmesriigi asutuste, välja arvatud kohtute tehtud otsus või otsuste kogum, millega antakse projektiarendajale luba ellu viia tooraineprojekt või keeldutakse loa andmisest, ilma et see piiraks otsuste tegemist halduskaebuste menetlemisel;
- 21) „üldgeoloogiline uurimistöö“ – riigi või piirkondlikul tasandil elluviidav maavarade uurimine, v.a maavara detailuuringud;
- 22) „maavara detailuuring“ – konkreetse maavarailmingu üksikasjalik uurimine;
- 23) „sügavad maardlad“ – maavarailmingud, mis paiknevad maakoores sügavamal kui tavapäraselt ekspluateeritavad maavarailmingud;
- 24) „prognooskaart“ – kaart, millele on märgitud piirkonnad, kus tõenäoliselt leidub konkreetse tooraine ilminguid;
- 25) „tarnehäire“ – tooraine kättesaadavuse ootamatu märkimisväärne vähenemine või tooraine hinna märkimisväärne tõus, *mis ületab tavapärast turuhinna volatiilsust*;
- 26) „toorainete tarneahel“ – kõik toorainete väärtusahela tegevused ja protsessid kuni etapini, mil toorainet kasutatakse sisendina vahe- või lõpptoodete valmistamiseks;
- 27) „maandamisstrateegiad“ – ettevõtja väljatöötatud poliitikapõhimõtted, mille eesmärk on vähendada tarnehäire tõenäosust tarneahelas või leevendada sellise häire tõttu tekkivat kahju oma majandustegevusele;
- 28) „peamised turuosalisused“ – kriitiliste toorainete kaevandamise, töötlemise või ringlussevõetuga tegelevad tootjad, kriitiliste toorainete müüjad ja turustajad ning märkimisväärses kogustes kriitilisi tooraineid tarbivad järgneva etapi äriühingud;
- 29) „suurettevõtja“ – äriühing, millel oli viimasel majandusaastal, mille kohta on koostatud raamatupidamise aastaaruanne, keskmiselt üle 500 töötaja ja mille ülemaailmne netokäive oli üle 150 miljoni euro;
- 30) „strateegiline tehnoloogia“ – rohe- ja digipöördeks ning kaitse- ja kosmoserakendusteks vajalik tehnoloogia;

- 31) „juhatas“ – haldus- või järelevalveorgan, kes vastutab äriühingu tegevjuhtkonna järelevalve eest, või kui selline organ puudub, isik või isikud, kes täidavad samaväärseid ülesandeid;
- 32) „kogumine“ – jäätmete kokkukorjamine, sealhulgas jäätmete eelsortimine ja eelladustamine, eesmärgiga transportida need jäätmekäitlusettevõttesse;
- 33) „töötlemine“ – taaskasutamise- või kõrvaldamistoimingud, kaasa arvatud taaskasutamise- või kõrvaldamiseelne ettevalmistus;
- 34) „taaskasutamine“ – mis tahes toimingud, mille peamiseks tulemuseks on jäätmete kasutamine kasulikult otstarbel selliselt, et need asendavad teisi materjale, mida muidu oleks teatava funktsiooni täitmiseks kasutatud, või jäätmete ettevalmistamine selle funktsiooni täitmiseks kas tootmises või majanduses laiemalt;
- 35) „kaevandamisjäätmed“ – kaevandamisjäätmed direktiivi 2006/21/EÜ tähenduses;
- 36) „kaevandamisjäätmete hoidla“ – jäätmehoidla direktiivi 2006/21/EÜ tähenduses;
- 37) „esialgne majanduslik hindamine“ – varajases etapis tehtav kontseptuaalne hindamine, milles käsitletakse kaevandamisjäätmetest kriitiliste toorainete eraldamist hõlmava tooraineprojekti majanduslikku elujõulisust;
- 38) „magnetresonantstomograafia seade“ – mitteinvasiivne meditsiiniseade anotoomiliste piltide tegemiseks magnetväljade abil või mis tahes muu magnetväljadel põhinev seade, mida kasutatakse esemete sisemusest piltide tegemiseks;
- 39) „tuuleturbiin“ – maismaa- või avameretuuliku osa, mis muundab tiiviku mehaanilise energia elektrienergiaks;
- 40) „tööstusrobot“ – tööstusautomaatikas kasutatav paikne või teisaldatav automaatjuhitav, ümberprogrammeeritav ja mitmeotstarbeline manipulaator, millel on vähemalt kolm programmeeritavat telge;
- 41) „mootorsõiduk“ – määruse (EL) 2018/858 kohane M- või N-kategooria sõiduk, mis on saanud tüübikinnituse;
- 42) „kergrahandivahend“ – ratassõiduk, mis töötab kas üksnes elektrimootori jõul või mootori jõul ja inimjõul, sealhulgas elektritõukerattad, elektrijalgrattad ja määruse (EL) nr 168/2013 kohased L-kategooria sõidukid, mis on saanud tüübikinnituse;

- 43) „külmageneraator“ – jahutussüsteemi osa, mis kutsub elektrilist auru kokkusurumise tsüklit kasutades esile temperatuurivahe ning võimaldab seega soojusenergia jahutatavast ruumist või protsessist ära juhtida;
- 44) „soojuspump“ – küttesüsteemi osa, mis kutsub elektrilist auru kokkusurumise tsüklit kasutades esile temperatuurivahe ning võimaldab seega varustada köetavat ruumi või protsessi soojusenergiaga;
- 45) „elektrimootor“ – seade, mis muundab elektrilise sisendvõimsuse mehaaniliseks väljundvõimsuseks ja mille nimiväljundvõimsus on vähemalt 0,12 kW;
- 46) „automaatpesumasin“ – pesumasin, milles masinatäis pesu pestakse täielikult ära, ilma et kasutajal oleks üheski programmi etapis tarvis sekkuda;
- 47) „trummelkuivati“ – seade, milles kuivatatakse riidesemeid pööritamise teel pöörlevas trumlis, mida läbib kuumutatud õhk;
- 48) „mikrolaineahi“ – seade, mida kasutatakse toidu kuumutamiseks elektromagnetilise energia abil;
- 49) „tolmuimeja“ – seade, mis kogub puhastatavalt pinnalt osakesi, kasutades õhujuga, mille tekitab seadmes tekitatud alarõhk;
- 50) „nõudepesumasin“ – seade, mis peseb ja loputab lauanõusid;
- 51) „püsिमagnet“ – püsivalt, st ka välise magnetvälja puududes magnetiseerunud olekus magnet;
- 52) „andmekandja“ – vöötkood, kahemõõtmeline sümbol või muu automaatse tuvastamise ja andmete kogumise vorming, mida saab lugeda seadme abil;
- 53) „toote kordumatu tunnuscode“ – tähemärkidest koosnev kordumatu jada toodete identifitseerimiseks;
- 54) „magneti pinne“ – materjalikiht, mida üldiselt kasutatakse selleks, et kaitsta magnetit korrosiooni eest;
- 55) „eemaldamine“ – käsitsi tehtav, mehaaniline, keemiline, termiline või metallurgiline käitlemine, mille tulemusel moodustavad asjaomased komponendid või materjalid ülejäänust selgesti eristuva väljundvoo või eristuva osa väljundvoost;

- 56) „ringlussevõtja“ – füüsiline või juriidiline isik, kes tegeleb loa saanud hoidlas ringlussevõtuga;
- 57) „turul kättesaadavaks tegemine“ – äritegevuse käigus toote tasuline või tasuta tarnimine liidu turul turustamiseks, tarbimiseks või kasutamiseks;
- 58) „kriitilise tooraine liik“ – turule lastud kriitiline tooraine, mida eristatakse töötlemisetapi, keemilise koostise, geograafilise päritolu või kasutatud tootmismeetodite alusel;
- 59) „turule laskmine“ – toote esmakordne liidu turul kättesaadavaks tegemine;
- 60) „vastavushindamine“ – menetlus, millega tõendatakse, kas artikli 27, 28 või 34 nõuded on täidetud;
- 61) „strateegiline partnerlus“ – kohustus, mille liit ja kolmas riik omavaheliselt võtavad, et suurendada toorainete väärtusahelaga seotud koostööd, ja mis kehtestatakse mittesiduva dokumendiga, milles määratakse kindlaks konkreetsed vastastikku huvi pakkuvad meetmed. *Strateegilised partnerlused hõlbustavad mõlema partneri jaoks kasulikke tulemusi, sealhulgas teadmiste jagamist.*

2. peatükk

Kriitilised ja strateegilised toorained

Artikkel 3

Strateegiliste toorainete loetelu

1. Strateegiliste toorainetena käsitatakse I lisa 1. jaos loetletud tooraineid, *sealhulgas tooraineid, mis on muude kaevandamis- või ringlussevõtuprotsesside kõrvalsaadus.*
2. Komisjonil on õigus võtta kooskõlas artikliga 36 vastu delegeeritud õigusakte I lisa 1. jao muutmiseks, et ajakohastada strateegiliste toorainete loetelu, *sealhulgas lisades sellesse loetellu tooraineid, kui käesoleva määruse kohaselt tehtud seire ja stressitestimise tulemusena avastatakse tarneriskid. Strateegiliste toorainete loetelu ad hoc ajakohastamine ei mõjuta käesoleva artikli lõikes 3 osutatud ajakohastamist.*

Strateegiliste toorainete ajakohastatud loetellu lisatakse hinnatavate toorainete hulgast need toorained, mis on strateegilist tähtsust, prognoositavat nõudluse kasvu *ning kättesaadavust* ja tootmismahu suurendamise raskust arvestades kõige kõrgema hinnanguga, *ning mis kõige olulisem, toetavad artikli 1 lõigetes 1 ja 2 osutatud*

käesoleva määruse üldeesmärki. Strateegiline tähtsus, prognoositav nõudluse kasv ning kättesaadavus ja tootmismahu suurendamise raskus määratakse kindlaks I lisa 2. jao kohaselt.

3. Komisjon vaatab strateegiliste toorainete loetelu läbi ja vajaduse korral ajakohastab seda hiljemalt [väljaannete talitus: palun lisada kuupäev *kaks* aastat pärast käesoleva määruse jõustumise kuupäeva] ning seejärel iga *kahe* aasta tagant. **Komisjon põhjendab iga sellist ajakohastamist selgelt. Euroopa kriitiliste toorainete nõukogu taotlusel vaatab komisjon käesoleva määruse kohase seire ja stressitestimise põhjal loetelu läbi ja vajaduse korral ajakohastab suvalisel ajal seda ning neid kavandatud läbivaatamisi.**
- 3a. **Komisjon kasutab loetellu lisatavate strateegiliste toorainete hindamiseks I lisa 2. jaos osutatud läbipaistvat ja selgelt määratletud metoodikat, kasutades selleks muu hulgas tehnilisi teabelehti sarnaselt artiklis 4 osutatud kriitiliste toorainete loetelu puhul kasutatavale metoodikale.**

Artikkel 4

Kriitiliste toorainete loetelu

1. Kriitiliste toorainetena käsitatakse II lisa 1. jaos loetletud tooraineid.
2. Komisjonil on õigus võtta kooskõlas artikliga 36 vastu delegeeritud õigusakte II lisa 1. jao muutmiseks, et ajakohastada kriitiliste toorainete loetelu.

Kriitiliste toorainete ajakohastatud loetelu sisaldab I lisa 1. jaos loetletud strateegilisi tooraineid ja muid tooraineid, mis vastavad lõikes 3 osutatud majandusliku tähtsuse ja tarneriski künnistele või ületavad neid. Majanduslik tähtsus ja tarnerisk arvutatakse II lisa 2. jao kohaselt. **Komisjon kaalub kriitilisuse hinnangule lisanäitaja lisamist, mis kajastab nii materjalide nappust kui ka nende energiamahukust tootmises.**
3. Tarneriski puhul on künnis 1 ja majandusliku tähtsuse puhul 2,8.
4. Komisjon vaatab kriitiliste toorainete loetelu läbi ja vajaduse korral ajakohastab seda hiljemalt [väljaannete talitus: palun lisada kuupäev *kaks* aastat pärast käesoleva määruse jõustumise kuupäeva] ning seejärel iga *kahe* aasta tagant. **Komisjon põhjendab iga sellist ajakohastamist selgelt.**

3. peatükk

Liidu toorainete väärtusahela tugevdamine

1. JAGU

STRATEEGILISED PROJEKTID

Artikkel 5

Strateegiliste projektide tunnustamise kriteeriumid

1. Projektiarendaja taotluse alusel ja artiklis 6 sätestatud korra kohaselt tunnustab komisjon strateegilisteks projektideks tooraineprojektid, mis vastavad järgmistele kriteeriumidele:
 - a) projekt aitaks liidus oluliselt suurendada strateegiliste toorainete tarnekindlust, **täites ühe kahest järgmisest kriteeriumist:**
 - i) *see aitab väärtusahela mis tahes etapis oluliselt kaasa I lisa I jaos sätestatud mis tahes strateegilise tooraine tarnimisele;*
 - ii) *see aitab kaasa strateegiliste tehnoloogiate tarnimisele, asendades mis tahes I lisa I jaos kirjeldatud strateegilist toorainet nende strateegiliste tehnoloogiate väärtusahelates, võttes samal ajal meetmeid, et saavutada asendatava materjaliga võrreldes võrdne või väiksem keskkonna- ja materjalijalajälg.*
 - b) projekt on tehniliselt teostatav või saab tehniliselt teostatavaks mõistliku aja jooksul ning projektiga seotud eeldatavat tootmismahtu saab piisava kindlusega hinnata;
 - c) projekti rakendatakse kestlikult, eelkõige seoses **sotsiaal-, keskkonna- ja kliimamõju** seire, ennetamise ja minimeerimisega, **sealhulgas, kuid mitte ainult, vee, õhu ja pinnasega**, sotsiaalselt vastutustundlike tavade kasutamisega, sealhulgas inimõiguste ja töötajate õiguste austamisega, kvaliteetsete töökohtade loomise potentsiaaliga ning sisuka koostööga kohalike kogukondade ja asjaomaste sotsiaalpartneritega, ning läbipaistvate äritavade kasutamisega, mis hõlmab piisavaid vastavuskontrolli põhimõtteid, et ennetada avaliku halduse nõuetekohasele toimimisele avalduva kahjuliku mõju, sealhulgas korruptsiooni ja altkäemaksu ohtu, **nagu on sätestatud III lisas**, ning see minimeerida;

- d) liidus elluviidavate projektide puhul annaks projekti koostamine, rakendamine või selle raames tootmine piiriülest kasu, mis ulatuks väljapoole asjaomast liikmesriiki, sealhulgas järgneva etapi sektorites;
- e) projektide puhul, mida viiakse ellu kolmandates riikides, mis on tekkivad turud või *arengumaad, hõlmaks projekt ainult sarnaselt meelestatud partneritega projekte, mida viiakse ellu komisjoni poolt tunnustatud toorainete kestlikkuse sertifitseerimise kava raames ning mis oleks kasulik nii liidule kui ka asjaomasele kolmandale riigile ja annaks selles riigis lisaväärtust ning aitaks kaasa riigi majanduse arengule ja asjaomaste järgtööstuse, sealhulgas kohaliku töötleva tööstuse rajamisele.*
- ea) *Komisjon ei kaalu strateegilise projekti staatuse taotlusi, mis on seotud üksnes töötlemise või ringlussevõetuga aladel, mis on kaitstud nõukogu direktiivi 92/43/EMÜ²⁵ ning Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi 2000/60/EÜ²⁶ alusel, strateegilise projekti staatuse saamiseks, välja arvatud juhul, kui see on nõuetekohaselt põhjendatud.*

2. Komisjon hindab lõikes 1 sätestatud tunnustamiskriteeriumide täitmist III lisa sätestatud elementide ja tõendite põhjal.

Komisjonil on õigus võtta kooskõlas artikliga 36 vastu delegeeritud õigusakte III lisa muutmiseks, et viia elemendid ja tõendid, mida tuleb arvesse võtta lõikes 1 sätestatud tunnustamiskriteeriumide täitmise hindamisel, teaduse ja tehnika arenguga vastavusse või võtta arvesse muudatusi III lisa punktis 4 loetletud liidu või rahvusvahelistes õigusaktides või selliste uute liidu või rahvusvaheliste õigusaktide vastuvõtmist, mis on lõike 1 punktis c osutatud kriteeriumi täitmise seisukohast asjakohased. *Projektiarendaja võib tõendada vastavust lõike 1 punktis c osutatud kriteeriumile sertifitseerimise kaudu kavas või kohustuse kaudu täita selliseid kavasid projekti rakendamise ajal vastavalt III lisa viiendale lõigule. Komisjon teavitab artikli 36 lõikes 4 sätestatud vastuväidete esitamise perioodi alguses projektiarendajaid strateegilise projektiloa saamise protsessis ja süsteemi omanikke mis tahes delegeeritud õigusaktist, mis on vastu võetud kooskõlas artikliga 36. Pärast*

²⁵ Nõukogu 21. mai 1992. aasta direktiiv 92/43/EMÜ looduslike elupaikade ning loodusliku loomastiku ja taimestiku kaitse kohta (EÜT L 206, 22.7.1992, lk 7).

²⁶ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 23. oktoobri 2000. aasta direktiiv 2000/60/EÜ, millega kehtestatakse ühenduse veepoliitika alane tegevusraamistik (EÜT L 327, 22.12.2000, lk 1).

delegeeritud õigusakti jõustumist teavitab komisjon sellest ka projektiarendajaid ja süsteemiomanikke.

3. Projekti tunnistamine strateegiliseks projektiks ei mõjuta asjaomase projekti või projektiarendaja suhtes rahvusvahelise, liidu või liikmesriigi, *sealhulgas kolmandate riikide* õiguse alusel kohaldatavaid nõudeid.

3a. Vajaduse korral kaalub komisjon täiendavate taristuga seotud strateegiliste projektide teostatavust, mis võivad hõlbustada ja parandada strateegiliste projektidega seotud transporti ja sidet, samuti aidata üldiselt kaasa paremale piirkondlikule ja kohalikule arengule ning suuremale strateegilise projekti sotsiaalsele vastuvõetavusele ja sotsiaalsele kaasatusele, võttes samas arvesse ka keskkonnaküsimusi.

Artikkel 6

Taotlemine ja tunnistamine

1. Projektiarendaja *võib esitada* komisjonile *igal ajal* tooraineprojekti strateegiliseks projektiks tunnistamise taotluse. Taotlus sisaldab järgmist:
 - a) asjakohased *ja faktilised* tõendid artikli 5 lõikes 1 sätestatud kriteeriumide täitmise kohta;
 - b) projekti liik vastavalt ÜRO ressursside raamklassifikatsioonile ja asjakohased tõendid;
 - c) projekti rakendamise ajakava, sealhulgas ülevaade projektiks vajalikest lubadest ja vastava loamenetluse seisust;
 - d) kava, mis sisaldab meetmeid *mõjutatud kogukondade sisulise kaasamise ja aktiivse osalemise tagamiseks*, sealhulgas vajaduse korral kanalite loomist korduvaks suhtluseks kohalike *ja piirkondlike omavalitsustega*, sealhulgas *sotsiaalpartnerite ja kohalike kogukondadega*, teadlikkuse suurendamise ja teavituskampaaniate korraldamist ning leevendus- ja hüvitismehhanismide loomist *ning selle tagamist, et sunniviisilist ümberasustamist kasutatakse üksnes viimase võimalusena*;
 - e) teave kontrolli kohta projektis osalevate ettevõtjate üle vastavalt nõukogu määruse (EÜ) nr 139/2004 artikli 3 lõigete 2 ja 3 kohasele määratlusele;

- f) äriplaan, milles hinnatakse projekti majanduslikku elujõulisust;
 - g) hinnang projekti potentsiaali kohta luua kvaliteetseid töökohti ja projekti *vajaduste kohta* kvalifitseeritud tööjõu *osas ning puudulike oskuste analüüs ja mitmeaastane tööplaan* oskuste täiendamise ja ümberõppe *püüdluste rakendamiseks, et selliseid puudujääke kõrvaldada, kui neid on, ning soolise võrdõiguslikkuse edendamiseks;*
 - ga) *kaevandamist hõlmavate projektide puhul kava alade keskkonnaseisundi parandamiseks pärast ekspluateerimise lõppu, et taastada varasem keskkonnaseisund, võttes samal ajal arvesse tehnilist ja majanduslikku teostatavust, ning meetmed töötajate koolituse ja tööturule naasmise soodustamiseks;*
 - gb) *kui projekt hõlmab ümberasustamist, kava, milles kirjeldatakse üksikasjalikult, kuidas seaduslikud omandiõiguste valdajad kindlaks tehakse võetakse neid hindamisprotsessis arvesse ning kuidas varade kaotuse hüvitamisprotsessid on õiglased ja õigeaegsed;*
 - gc) *projektide puhul, mis hõlmavad kaevandamist direktiivi 92/43/EÜ või 2000/60/EÜ alusel kaitstud aladel, kirjeldus, mis näitab tegelikku seost projekti ja avaliku huvi vahel;*
 - gd) *kaevandamist hõlmavate projektide puhul kava, mis sisaldab meetmeid, millega tagatakse, et osa lisandväärtusest luuakse kaevandamisprojekti laiemas piirkonnas;*
 - ge) *kolmandates riikides elluviidavate projektide puhul projektiarendaja tõendid selle kohta, et vähemalt 40 % tema omandist asub liidus või partnerriigis.*
2. Komisjon **võtab** vastu *rakendusaktid*, millega kehtestatakse *ühtne* vorm, mida projektiarendajad peavad lõikes 1 osutatud taotluste esitamiseks kasutama *[väljaannete talitus: palun lisada kuupäev kuus kuud pärast käesoleva määruse jõustumist]*. Vormil võib olla märgitud, kuidas tuleb lõikes 1 osutatud teavet väljendada. Nimetatud rakendusaktid võetakse vastu artikli 37 lõikes 2 osutatud nõuandemenetluse kohaselt. *Ühtses vormis esitatakse ainult taotluse hindamiseks vajalik teave. Ühtse vormi täitmiseks nõutava teabe ulatus peab olema mõistlik.*
3. *Komisjon hindab taotluse täielikkust 14 päeva jooksul alates selle kättesaamisest*

ning teatab projektiarendajale, kas taotlus on täielik, ja esitab hindamise ajakava.

Kui komisjon leiab, et taotluses esitatud teave ei ole täielik, annab ta taotlejale võimaluse esitada õigeks ajaks taotluse täiendamiseks vajalik lisateave.

4. *Kui komisjon on teavitanud projektiarendajat, et taotluses esitatud teave on lõike 3 kohaselt täielik, edastab ta kõik taotlusdokumendid artiklis 34 osutatud Euroopa kriitiliste toorainete nõukogule. 30 päeva jooksul pärast taotlusdokumentide kättesaamist arutab nõukogu õiglase ja läbipaistva menetluse käigus taotluse täielikkust ja seda, kas kavandatav projekt vastab artikli 5 lõikes 1 sätestatud kriteeriumidele, ning esitab selle kohta arvamuse.*

4a. *Komisjon edastab taotluse liikmesriigile, mille territooriumi kavandatav projekt puudutab.*

4b. *Komisjon võtab taotluse hindamisel arvesse kõiki tõendatud tulemusi viie aasta jooksul enne taotluse esitamist toime pandud inimõiguste või keskkonnanõuete rikkumiste puhul ning võetud leevendusmeetmeid.*

5. *Iga liikmesriik, mille territooriumi kavandatav projekt puudutab, võib olla kavandatavale projektile strateegilise staatuse andmise vastu. Euroopa kriitiliste toorainete nõukogu võib paluda asjaomasel liikmesriigil esitada vastuseisu põhjendused, et nõukogu saaks neid arutada.*

Kolmandates riikides elluviidavate strateegiliste projektide puhul jagab komisjon saadud taotlust kolmanda riigiga, mille territooriumi kavandatav projekt puudutab. Komisjon ei kiida taotlust heaks enne, kui ta on saanud asjaomaselt kolmandalt riigilt sõnaselge heakskiidu *vastavalt kohaldatavale rahvusvahelisele õigusele ja selle kolmanda riigi siseriiklikule õigusele.*

5a. *Sellistes kolmandates riikides elluviidavate strateegiliste projektide puhul, kellega liit on pidanud läbirääkimisi strateegilise partnerluse lepingu üle, konsulteerib komisjon kõnealuse riigi ametiasutustega, et tagada projekti kiire rakendamine.*

6. Võttes arvesse lõikes 4 osutatud Euroopa kriitiliste toorainete nõukogu arvamust, võtab komisjon 60 päeva jooksul *pärast taotluse täielikkuse kinnitamist vastavalt lõikele 3* vastu otsuse projekti strateegiliseks projektiks tunnistamise kohta ja teavitab sellest taotlejat.

Komisjoni otsus peab olema põhjendatud, sealhulgas juhul, kui see erineb Euroopa

kriitiliste toorainete nõukogu arvamusest. Komisjon jagab oma põhjendusi nii *asjaomase liikmesriigi pädevate asutuste*, Euroopa kriitiliste toorainete nõukogu, *Euroopa Parlamendi* kui ka projektiarendajaga.

7. Komisjon võib eelisjärjekorras läbi vaadata väärtusahela konkreetsetes etappides rakendatavate projektide taotlused, et:

a) tagada strateegiliste projektide tasakaalustatud esindatus kõigi strateegiliste toorainete puhul ja väärtusahela kõigis etappides;

b) tagada edusammud kõigi artikli 1 lõike 2 punktides a ja b sätestatud sihttasemetel saavutamisel;

ba) tagada, et kooskõlas punktis a sätestatud võrdluselustega ja tasakaalustatud esindatusega eelistatakse projekte materjalide taaskasutamise, kaevandamisjäätmete ja integreeritud ringlussevõtu valdkonnas ning VKEde esitatud taotlusi.

Komisjon menetleb taotlusi eelisjärjekorras vastavalt käesoleva lõike esimesele lõigule tingimusel, et komisjon on järginud kõigi taotluste puhul lõikes 6 sätestatud tähtaegu.

8. Kui komisjon leiab, et strateegiline projekt ei vasta enam artikli 5 lõikes 1 sätestatud kriteeriumidele või kui selle tunnustamine põhines *valeandmeid* sisaldaval taotlusel, võib ta Euroopa kriitiliste toorainete nõukogu ja vastutava projektiarendaja arvamust arvesse võttes kehtetuks tunnistada otsuse, millega projektile strateegilise projekti staatus anti. *Enne kõnealuse staatuse kehtetuks tunnistamise otsuse vastuvõtmist esitab komisjon projektiarendajale kehtetuks tunnistamise otsuse põhjused, projektiarendajale antakse võimalus vastata komisjoni seisukohale ja komisjon võtab projektiarendaja vastust arvesse.*

Iga strateegilist projekti, mida ei käsitata enam strateegilise projektina üksnes artiklis 3 osutatud strateegiliste toorainete loetelu ajakohastamise tulemusena, käsitatakse strateegilise projektina veel kahe aasta jooksul pärast käesoleva lõike esimeses lõigus osutatud kehtetuks tunnistamise otsust.

9. Projektide puhul, mida enam strateegilisteks ei peeta, kaovad kõik käesoleva määruse kohased selle staatusega seotud õigused.

Artikkel 7

Strateegiliste projektide rakendamine

1. Strateegilised projektid aitavad kaasa strateegiliste toorainete tarnekindlusele liidus, **kooskõlas selle määruse artiklis 1 sätestatud eesmärkidega.**
 2. Seoses direktiivi 92/43/EMÜ artikli 6 lõikes 4 ja artikli 16 lõike 1 punktis c, direktiivi 2000/60/EÜ artikli 4 lõikes 7 ja direktiivi 2009/147/EÜ artikli 9 lõike 1 punktis a käsitletud keskkonnamõjuga käsitatakse liidus elluviidavaid strateegilisi projekte avalikku huvi pakkuvatena või rahva tervist ja ohutust kaitsvatena ning neid võib pidada ülekaalukat avalikku huvi pakkuvaks, tingimusel et kõik kõnealustes direktiivides sätestatud tingimused on täidetud.
 3. Liikmesriik **koos piirkondlike ja kohalike omavalitsustega**, mille territooriumi strateegiline projekt puudutab, võtab meetmeid, et aidata kaasa selle õigeaegsele ja tulemuslikule rakendamisele.
 4. Euroopa kriitiliste toorainete nõukogu arutab korrapäraselt strateegiliste projektide rakendamist ja vajaduse korral meetmeid, mida projektiarendaja või liikmesriik, mille territooriumi strateegiline projekt puudutab, võiksid võtta, et veelgi hõlbustada nimetatud strateegiliste projektide rakendamist **ja edukat elluviimist.**
 5. Projektiarendaja esitab pärast strateegiliseks projektiks tunnistamise kuupäeva iga kahe aasta tagant **komisjonile** aruande, mis sisaldab teavet vähemalt järgmise kohta:
 - a) projekti rakendamisel tehtud edusammud, eelkõige seoses loamenetlusega;
 - b) vajaduse korral artikli 6 lõike 1 punktis c osutatud ajakava järgimisel tekkinud viivituste põhjused ning selliste viivituste kõrvaldamise kava;
 - c) projekti rahastamisel tehtud edusammud, sealhulgas teave avaliku sektori rahalise toetuse kohta.
- Komisjon esitab aruande koopia nõukogule, et hõlbustada lõikes 4 osutatud arutelu.**
6. Euroopa kriitiliste toorainete nõukogu võib igal ajal nõuda projektiarendajatelt strateegilise projekti rakendamisega seotud lisateavet.
 7. Projektiarendaja teatab komisjonile:
 - a) muudatustest, mis **takistavad** artikli 5 lõikes 1 sätestatud **projekti** kriteeriumide

täitmist;

- b) muudatustest selles, kellel on kontroll projektis püsivalt osalevate ettevõtjate üle, võrreldes artikli 6 lõike 1 punktis e osutatud teabega.
8. Komisjonil on õigus võtta vastu rakendusakte, millega kehtestatakse vorm, mida projektiarendajad peavad kasutama lõikes 5 osutatud aruannete koostamisel. Vormil võib olla märgitud, kuidas tuleb lõikes 5 osutatud teavet väljendada. Nimetatud rakendusaktid võetakse vastu artikli 37 lõikes 2 osutatud nõuandemenetluse kohaselt.
- Kõnealustes rakendusaktides nähakse ette ühtne vorm, mis hõlmab kogu aruande jaoks vajalikku teavet. Ühtse vormi täitmiseks vajalik teave peab olema mõistlik.***
9. Projektiarendaja loob ***äriühingu veebisaidi või*** projekti kohta spetsiaalse veebisaidi, mis sisaldab teavet, ***mis on asjakohane kohaliku elanikkonna jaoks ja edendab üldsuse heakskiitu*** strateegilise projekti kohta, sealhulgas teavet strateegilise projektiga seotud keskkonnavalase ***ning*** sotsiaalse ja majandusliku mõju ja kasu kohta, ning ajakohastab seda korrapäraselt. Veebisait on üldsusele vabalt juurdepääsetav ja kättesaadav keeles või keeltes, millest kohalik elanikkond kergesti aru saab.

2. JAGU LOAMENETLUS

Artikkel 8

Ühtne kontaktpunkt

1. Hiljemalt [väljaannete talitus, palun lisada kuupäev: kolm kuud pärast käesoleva määruse jõustumise kuupäeva] määravad liikmesriigid riigi pädeva asutuse, kes vastutab kriitiliste toorainete projektide loamenetluse hõlbustamise, koordineerimise ***ja tõhustamise*** eest, ning esitavad teabe artiklis 17 osutatud elementide kohta. ***Määratud pädev asutus võib küsida teiste pädevate asutuste arvamust ja kaasata neid nii, et see ei mõjutaks menetluse kiirust.***
2. Lõikes 1 osutatud riigi pädev asutus on projektiarendaja ainus kontaktpunkt loamenetluses, mille tulemusel tehakse konkreetse kriitiliste toorainete projekti kohta tervikotsus, ning see asutus koordineerib kõigi asjakohaste dokumentide ja teabe esitamist. ***Ta tagab, et kõigi kriitiliste toorainete projektide loa andmise protsessidega seotud küsimustega tegeletakse õigeaegselt.***

Ühtsed kontaktpunktid määravad kriitiliste toorainete projektidele, millele on antud strateegilise projekti staatus, vastutava menetleja. Vastutav menetleja tagab lihtsa kontaktpunkti ja abistab projektiarendajat haldusküsimuste mõistmisel. Vastutav menetleja võib olla osa teisest asutusest seoses ühtse kontaktpunkti erinevate riiklike struktuuridega.

3. Lõikes 1 osutatud riigi pädeva asutuse kohustusi või temaga seotud ülesandeid võib iga kriitiliste toorainete projekti puhul delegeerida teisele asutusele või neid võib täita teine asutus, tingimusel et:
 - a) lõikes 1 osutatud riigi pädev asutus teatab kõnealusest delegeerimisest projektiarendajale;
 - b) iga kriitiliste toorainete projekti eest vastutab üks asutus;
 - c) mis tahes asjakohaste dokumentide ja teabe esitamist koordineerib üks asutus;

ca) lõikes 1 osutatud riiklik pädev asutus tagab, et ülesannete delegeerimisega ei kaasne viivitusi.
4. Projektiarendajatel on lubatud esitada kõik loamenetluse seisukohast olulised dokumendid elektrooniliselt.
5. Lõikes 1 osutatud riigi pädev asutus võtab arvesse kõiki asjaomase kriitiliste toorainete projektiga seotud kehtivaid uuringuid ja lube, mis on vastavalt tehtud või välja antud enne, kui projekti suhtes on algatatud käesoleva artikli kohane loamenetlus, ning see pädev asutus ei nõua kattuvaid uuringuid ega lube, välja arvatud juhul, kui liidu õiguses on sätestatud teisiti.
6. Lõikes 1 osutatud riigi pädev asutus tagab taotlejatele lihtsa juurdepääsu teabele vaidluste lahendamise kohta ning lihtsad menetlused, mille kohaselt lahendada vaidlusi, mis käsitlevad loamenetlusi ja kriitiliste toorainete projektide jaoks lubade väljaandmist, sealhulgas vajaduse korral vaidluste kohtuvälise lahendamise mehhanismid.
7. Liikmesriigid tagavad, et lõikes 1 osutatud riigi pädeval asutusel ***või mis tahes asutusel, kellele on delegeeritud ülesandeid vastavalt lõikele 3***, on piisav arv kvalifitseeritud töötajaid ning piisavad rahalised, tehnilised ja tehnoloogilised vahendid, mis on vajalikud tema käesolevast määrusest tulenevate ülesannete

tulemuslikuks täitmiseks, sealhulgas oskuste täiendamiseks ja ümberõppeks.

Kui liikmesriikidel ei ole algselt vahendeid käesolevas lõikes sätestatud nõuete täitmiseks tehniliste vahendite osas, abistab komisjon neid vahenditega, mis aitavad liikmesriigil neid nõudeid täita.

8. Euroopa kriitiliste toorainete nõukogu:
 - a) arutab korrapäraselt käesoleva jao rakendamist ja jagab parimaid tavaid, mis aitavad kiirendada kriitiliste toorainete projektide loamenetlust ning suurendada ***üldsuse osalemist nendes projektides ja avalikke arutelusid;***
 - b) teeb vajaduse korral komisjonile ettepaneku käesoleva jao rakendamise suuniste kohta, mida lõikes 1 osutatud riigi pädevad asutused peavad arvesse võtma.

Artikkel 9

Strateegiliste projektide eelisstaatus

1. Et tagada liidus elluviidavate strateegiliste projektidega seotud loamenetluste tõhusus, tagavad projektiarendajad ja kõik asjaomased ametiasutused, ***sealhulgas artikli 8 lõigetes 1 ja 3 osutatud riiklikud asutused,*** nende menetluste, ***sealhulgas enne taotluse ametlikku esitamist ja lõpuleviimist projektiarendaja ja mis tahes asutuse vaheliste kontaktide*** võimalikult kiire elluviimise kooskõlas liidu ja liikmesriigi õigusega.
2. Ilma et see piiraks liidu õiguses sätestatud kohustusi, käsitatakse liidus elluviidavaid strateegilisi projekte suurima riikliku tähtsusega projektidena, kui selline staatus on siseriiklikus õiguses sätestatud, ning neid käsitletakse loamenetlustes vastavalt, ***sealhulgas ehitusload, kemikaalide käitlemise ja võrguga liitumise load, ning vajaduse korral keskkonnanahindamised ja -load, mille alla kuuluvad kõik haldustaotlused ja -menetlused.***
3. Kõiki loamenetlusega ja liidus elluviidavate strateegiliste projektide jaoks lubade andmisega seotud vaidluste lahendamise menetlusi, kohtuvaidlusi, apellatsioonkaebusi ja õiguskaitsevahendeid, mida kasutatakse mis tahes siseriiklikes kohtutes või vaekogudes, sealhulgas vahendus- või vahekohtumenetlusi, kui need on siseriiklikus õiguses sätestatud, käsitatakse kiireloomulisena, juhul kui ja selles ulatuses, milles sellised kiirmenetlused on siseriiklikus õiguses ette nähtud, ning tingimusel, et austatakse ***rangelt*** üksikisikute või kohalike kogukondade tavapäraseid

kaitseõigusi. Strateegiliste projektide arendajad osalevad sellises kiirmenetluses, kui see on asjakohane.

Artikkel 10

Loamenetluse kestus

1. Liidus elluviidavate strateegiliste projektide puhul ei tohi loamenetlus ületada:
 - a) 24 kuud strateegiliste projektide puhul, mis hõlmavad kaevandamist, ***välja arvatud ainuüksi kaevandamisjäätmetega seotud strateegilised projektid, mille puhul loamenetlus ei tohi ületada 18 kuud;***
 - b) 12 kuud strateegiliste projektide puhul, mis hõlmavad üksnes töötlemist või ringlussevõttu.
2. Liidus elluviidavate strateegiliste projektide puhul, mille suhtes algatati loamenetlus enne neile strateegilise projekti staatuse andmist, ***ja juba loa saanud strateegiliste projektide laiendamise korral,*** ei tohi loamenetluse ülejäänud etappide kestus pärast projektile strateegilise staatuse andmist erandina lõikest 1 ületada:
 - a) 21 kuud strateegiliste projektide puhul, mis hõlmavad kaevandamist, ***välja arvatud ainuüksi kaevandamisjäätmetega seotud strateegilised projektid, mille puhul loamenetlus ei tohi ületada 15 kuud;***
 - b) üheksat kuud strateegiliste projektide puhul, mis hõlmavad üksnes töötlemist või ringlussevõttu.
3. Erandjuhtudel, kui kavandatud projekti laad, keerukus, asukoht või maht seda eeldab, võib artikli 8 lõikes 1 osutatud riigi pädev asutus enne vastavate tähtaegade lõppemist ja igal üksikjuhul eraldi pikendada lõike 1 punktis a ja lõike 2 punktis a osutatud tähtaegu kuni kolme kuu võrra ning lõike 1 punktis b ja lõike 2 punktis b osutatud tähtaegu kuni ühe kuu võrra. Sellisel juhul teatab artikli 8 lõikes 1 osutatud riigi pädev asutus projektiarendajale kirjalikult pikendamise põhjustest ja kuupäevast, mil tervikotsus eeldatavasti tehakse.
4. Strateegiliste projektide puhul, ***mis ei hõlma kaevandamist,*** loetakse asjaomane loataotlus heakskiidetuks, kui artikli 8 lõikes 1 osutatud riigi pädev asutus ei ole lõigetes 1 ja 2 osutatud kohaldatavate tähtaegade jooksul tervikotsust teinud, välja arvatud juhul, kui konkreetse projekti puhul nõutakse keskkonnamõju hindamist

vastavalt nõukogu direktiivile 92/43/EMÜ või direktiividele 2000/60/EÜ, 2008/98/EÜ, 2009/147/EÜ, 2010/75/EL, 2011/92/EL või 2012/18/EL ■ .

5. Hiljemalt üks kuu pärast strateegilise projektiga seotud loataotluse kättesaamist kinnitab artikli 8 lõikes 1 osutatud riigi pädev asutus taotluse, või kui projektiarendaja ei ole saatnud kogu taotluse menetlemiseks vajalikku teavet, palub ta projektiarendajal esitada täieliku taotluse **30** päeva jooksul alates selle palve saamisest, ***kirjeldades puuduolevat teavet.***

Loamenetluse alguseks loetakse kuupäev, mil artikli 8 lõikes 1 osutatud riigi pädev asutus kinnitab taotluse kehtivust.

6. Hiljemalt üks kuu pärast loataotluse kehtivuse kinnitamise kuupäeva koostab artikli 8 lõikes 1 osutatud riigi pädev asutus tihedas koostöös projektiarendaja ja teiste asjaomaste asutustega loamenetluse üksikasjaliku ajakava. Ajakava avaldatakse: seda teeb projektiarendaja artikli 7 lõikes **9** osutatud veebisaidil.
7. Käesolevas artiklis sätestatud tähtajad ei mõjuta liidu ega rahvusvahelisest õigusest tulenevaid kohustusi, vaiete menetlemist ega kohtulikku õiguskaitset.

Mitte ühegi loamenetluse jaoks käesolevas artiklis sätestatud tähtaeg ei takista liikmesriike kehtestamast lühemaid tähtaegu.

Artikkel 11

Keskkonnamõju hindamine ja load

1. Kui strateegilise projekti keskkonnamõju tuleb vastavalt direktiivi 2011/92/EL artiklitele 5–9 hinnata, taotleb asjaomane projektiarendaja ***hiljemalt 30 päeva jooksul pärast strateegilise projektina tunnustamisest teatamist*** artikli 8 lõikes 1 osutatud riigi pädevalt asutuselt arvamust kõnealuse direktiivi artikli 5 lõike 1 kohases keskkonnamõju hindamise aruandes esitatava teabe ulatuse ja üksikasjalikkuse astme kohta.

Artikli 8 lõikes 1 osutatud riigi pädev asutus tagab, et esimeses lõigus osutatud arvamus esitatakse võimalikult kiiresti ajavahemiku jooksul, mis ei ületa **20** päeva alates kuupäevast, mil projektiarendaja oma taotluse esitas. ***Riigi pädev asutus püüab protsessi sujuvamaks muuta ja juhendab projektiarendajat protsessi käigus.***

Komisjon avaldab ühised suunised riiklikele pädevatele asutustele vastavalt käesolevale lõikele.

2. Strateegiliste projektide puhul, mille keskkonnamõju hindamise kohustus tuleneb samal ajal nõukogu direktiivist 92/43/EMÜ ning Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivist 2000/60/EÜ, 2008/98/EÜ, 2009/147/EÜ, 2010/75/EL, 2011/92/EL või 2012/18/EL, tagab artikli 8 lõikes 1 osutatud riigi pädev asutus, et kohaldatakse kõnealuste liidu õigusaktide ***kõigile*** nõuetele vastavat koordineeritud või ühist menetlust, ***olenevalt sellest, millise menetluse projektiarendaja valib.***

Esimeses lõigus osutatud koordineeritud menetluse kohaselt koordineerib ***ja ühtlustab*** artikli 8 lõikes 1 osutatud riigi pädev asutus eraldiseisvaid konkreetse projekti keskkonnamõju hindamisi, mis on ette nähtud asjaomaste liidu õigusaktidega.

Esimeses lõigus osutatud ühise menetluse korral tagab artikli 8 lõikes 1 osutatud riigi pädev asutus konkreetse projekti keskkonnamõju ühtse hindamise, mis on ette nähtud asjaomaste liidu õigusaktidega.

3. Artikli 8 lõikes 1 osutatud riigi pädev asutus tagab, et asjaomased asutused esitavad direktiivi 2011/92/EL artikli 1 lõike 2 punkti g alapunktis iv osutatud põhjendatud järelduse strateegilise projekti keskkonnamõju hindamise kohta ***80 päeva*** jooksul alates kogu vajaliku teabe saamisest, mis on kogutud kõnealuse direktiivi artiklite 5, 6 ja 7 kohaselt, ning kõnealuse direktiivi artiklites 6 ja 7 osutatud konsultatsioonide lõpuleviimisest.

- 3a. Erandjuhtudel, kui kavandatava projekti laad, keerukus, asukoht või maht seda nõuab, võib artikli 8 lõikes 1 osutatud riiklik pädev asutus pikendada käesoleva artikli lõikes 3 osutatud tähtaega kuni 30 päeva võrra enne selle lõppemist ja igal üksikjuhul eraldi. Sellisel juhul teatab artikli 8 lõikes 1 osutatud riigi pädev asutus projektiarendajale kirjalikult pikendamise põhjustest ja kuupäevast, mil põhjendatud järeldus eeldatavasti tehakse.***

4. Direktiivi 2011/92/EL artikli 5 lõikes 1 osutatud keskkonnamõju hindamise aruande asjus asjaomase üldsusega konsulteerimise tähtaeg ei tohi strateegiliste projektide puhul olla pikem kui ***80 päeva ega lühem kui 40*** päeva.

- 4a. Strateegiliste projektide puhul, kui artikli 8 lõikes 1 osutatud pädev asutus ei ole teinud põhjendatud otsust käesoleva artikli lõikes 3 osutatud kohaldatava tähtaja***

jooksul, võib projektiarendaja esitada asjakohasele kohtule kaebuse, mis toob kaasa trahvid või esialgse ettekirjutuse.

5. Käesoleva artikli lõiget 1 ei kohaldata selliste strateegiliste projektide loamenetluse puhul, mille suhtes algatati loamenetlus enne strateegilise projekti staatuse andmist.

Käesoleva artikli lõikeid 2–4 kohaldatakse selliste strateegiliste projektide loamenetluse puhul, mille suhtes algatati loamenetlus enne strateegilise projekti staatuse andmist, ainult sel määral, mil kõnealustes lõigetes käsitletud etapid ei ole veel lõpule viidud.

Artikkel 12

Kavandamine

1. Liikmesriigid tagavad, et kavade, sealhulgas üldplaneeringute, ruumiliste planeeringute ja maakasutuskavade koostamise eest vastutavad riiklikud, piirkondlikud ja kohalikud ametiasutused lisavad vajaduse korral sellistesse kavadesse sätteid kriitiliste toorainete projektide arendamise kohta ***tihedas koostöös üksteisega***. Eelistatakse tehismaad, tööstusalasid, mahajäetud tööstusalasid, ***kasutuselolevaid või mahajäetud kaevandusi*** ja asjakohasel juhul ***liikmesriigi geoloogiliste uuringutega tõendatud maardlaid***.
2. Kui kavasid, mis sisaldavad sätteid kriitiliste toorainete projektide arendamise kohta, hinnatakse direktiivi 2001/42/EÜ ja direktiivi 92/43/EMÜ artikli 6 kohaselt, ühendatakse need hindamised. ***Vajaduse korral*** käsitletakse selle ühendatud hindamise käigus ka mõju potentsiaalselt mõjutatud veekogudele ja kontrollitakse, kas kava põhjustaks direktiivi 2000/60/EÜ artiklis 4 osutatud seisundi või potentsiaali halvenemist või võiks takistada veekogu hea seisundi või hea potentsiaali saavutamist. Kui asjaomased liikmesriigid peavad hindama käimasoleva ja tulevase tegevuse mõju merekeskkonnale, sealhulgas maismaa ja mere koostoimele, nagu on osutatud direktiivi 2014/89/EL artiklis 4, hõlmab ühendatud hindamine ka seda mõju, ***säilitades samal ajal sama kvaliteedistandardi***. ***Kui käesoleva artikli kohaselt on vaja direktiivi 2000/60/EÜ artikli 4 või direktiivi 2014/89/EL artikli 4 kohast hindamist, viiakse see läbi nii, et käesoleva määruse puhul ei pikendata artikli 10 lõigetes 1 ja 2 ning artikli 11 lõikes 3 osutatud tähtaegu.***

Artikkel 13

UNECE konventsioonide kohaldatavus

1. Käesoleva määruse sätted ei piira kohustusi, mis tulenevad 25. juunil 1998 Århusis allkirjastatud ÜRO Euroopa Majanduskomisjoni (UNECE) keskkonnainfo kättesaadavuse, keskkonnaasjade otsustamises üldsuse osalemise ning neis asjus kohtu poole pöördumise **konventsioonist** ning 25. veebruaril 1991 Espoos allkirjastatud UNECE piiriülese keskkonnamõju hindamise konventsioonist.
2. Kõik käesoleva jao kohaselt vastu võetud otsused tehakse avalikkusele **kergesti arusaadaval viisil** kättesaadavaks **ning kõik ühe projektiga seotud otsused on kättesaadavad samal veebisaidil.**

3. JAGU SOODUSTAVAD TINGIMUSED

Artikkel 14

Rakendamise kiirendamine

1. Komisjon ja liikmesriigid **ning asjaomased kohalikud ja piirkondlikud omavalitsused** võtavad meetmeid, et kiirendada **ning hõlbustada** strateegilisi projekte ja kaasata neisse erainvesteeringuid. **Selleks et tagada järjepidev tarne liidus, kaaluvad liikmesriigid kooskõlas ELi toimimise lepingu artiklitega 107 ja 108 toetuse andmist ja koordineerimist** selliste strateegiliste projektide jaoks, mille puhul esineb raskusi juurdepääsul rahastusele, **samuti väärtusahela konkreetsetes etappides tegutsevatele idufirmadele, et toetada arengut ning edendada uuenduslikku ökosüsteemi ja kõige laiemat tehnoloogiaavalikut selles valdkonnas. Komisjon ja liikmesriigid hoiduvad meetmetest, millega tõrjutakse välja erainvesteeringuid.**
2. **Komisjon ja liikmesriigid, sealhulgas piirkondlikud ja kohalikud omavalitsused, pakuvad vajaduse korral** strateegiliste projektide kiire ja tulemusliku rakendamise hõlbustamiseks haldustuge, sealhulgas:
 - a) abi kohaldatavate haldus- ja aruandekohustuste täitmise tagamiseks;
 - b) abi projektiarendajatele, et suurendada veelgi avalikkuse **õigeaegset osalemist projektis ja sellega konsulteerimist, sealhulgas järgides vajaduse korral Euroopa kriitiliste toorainete nõukogu soovitusi ja parimaid tavasid;**

ba) projektiarendajate prognoositavate ja ajutiste haldusviivituste ajakohastamine seoses loamenetluse ja selle aluseks olevate põhjendustega, tagades samal ajal korrapärase, õigeaegse ja selge teabevahetuse;

bb) toorainespetsiifilised starditoetuse programmid, mis pärinevad nullnetotööstuse akadeemiast, millele on viidatud dokumendis [väljaannete talitus: palun lisada viide nullnetotööstuse määrusele].

2a. Komisjon võib esitada liikmesriikidele arvamuse siseriikliku rakendamise vastavusse viimise kohta artikli 1 lõikes 2 sätestatud eesmärkidega.

Artikkel 15

Rahastuse koordineerimine

1. Artikli 35 lõike 6 punktis a osutatud alaline allrühm arutab strateegilise projekti arendaja taotluse alusel, kuidas projekti rahastamist korraldada, ning annab selle kohta nõu *ja esitab soovitusi tulevaste ressursside ja rahaliste vahendite kohta*, võttes arvesse juba saadud rahalisi vahendeid ja kaaludes vähemalt järgmist:

a) täiendavad erasektori rahastusallikad *ning Euroopa Investeeringupanga grupi või muude rahvusvaheliste finantseerimisasutuste, sealhulgas Euroopa Rekonstruktsiooni- ja Arengupanga vahendite kaudu antav toetus, pöörates erilist tähelepanu algatusele „Global Gateway“ strateegiliste projektide jaoks väljaspool liitu;*

b) olemasolevad liikmesriikide rahastamisvahendid ja programmid, sealhulgas *ekspordikrediidi agentuuride, liikmesriikide tugipankade ja finantseerimisasutuste omad;*

c) asjakohased liidu rahastamisprogrammid.

1a. Hiljemalt ... [18 kuud pärast käesoleva määruse jõustumist] ja seejärel igal aastal esitab komisjon, keda abistab artikli 35 lõike 6 punktis a osutatud alaline alatöörühm, Euroopa Parlamendile, nõukogule ja komisjonile aruande. Aruandes kirjeldatakse rahastamisele juurdepääsu takistusi ja antakse soovitusi, kuidas hõlbustada juurdepääsu rahastamisele strateegiliste projektide, sealhulgas Euroopa Investeeringupanga ning Euroopa Rekonstruktsiooni- ja Arengupanga jaoks.

Artikkel 16

Väljaostulepingute sõlmimise hõlbustamine

1. Komisjon loob süsteemi, mis hõlbustab strateegiliste projektidega seotud väljaostulepingute sõlmimist kooskõlas konkurentsieeskirjadega.
 2. Lõikes 1 osutatud süsteem peab võimaldama võimalikel väljaostjatel teha ostupakkumusi, milles on märgitud:
 - a) nende strateegiliste toorainete kogus ja kvaliteet, mida nad kavatsevad osta;
 - b) kavandatav hind või hinnavaheemik;
 - c) väljaostulepingu kavandatav kestus.
 3. Lõikes 1 osutatud süsteem peab võimaldama strateegiliste projektide arendajatel teha müügipakkumusi, milles on märgitud:
 - a) nende strateegiliste toorainete kogus ja kvaliteet, mille kohta nad soovivad väljaostulepingud sõlmida;
 - b) kavandatav hind või hinnavaheemik, millega nad on valmis müüma;
 - c) väljaostulepingu kavandatav kestus.
 4. Lõigete 2 ja 3 kohaselt saadud ostu- ja müügipakkumuste põhjal viib komisjon strateegiliste projektide arendajad kokku nende projekti puhul asjakohaste võimalike väljaostjatega.
- 4a. Süsteem on kättesaadav projektiarendajatele, kui strateegilist projekti ei ole veel antud, kuid see on artikli 8 lõikes 1 osutatud riikliku pädeva asutuse loa taotlemisel jõudnud kõrgemale tasemele.**

Artikkel 17

Veebipõhine juurdepääs haldusteabele

1. Liikmesriigid esitavad kriitiliste toorainete projektidega seotud haldusmenetluste kohta internetis ning tsentraliseeritult ja kergesti kättesaadaval viisil järgmise teabe:
 - a) loamenetlus **ja sellega seotud haldusmenetlused, mis on vajalikud loa saamiseks;**
 - b) rahastamis- ja investeerimisteenused;

- c) rahastamisvõimalused liidu või liikmesriigi tasandil;
- d) ettevõtluse tugiteenused, sealhulgas seoses äriühingu tulumaksu deklareerimise, kohalike maksuseaduste ja tööõigusega.

1a. Komisjon annab tsentraliseeritult ja kergesti kättesaadaval viisil teavet haldusmenetluste kohta, mis on olulised strateegiliste projektide staatuse saamiseks internetis.

4. JAGU MAAVARAUURINGUD

Artikkel 18

Riiklikud maavarauuringute programmid

1. Iga liikmesriik koostab riikliku programmi kriitilistele toorainetele suunatud üldgeoloogiliste uurimistööde elluviimiseks. Iga liikmesriik koostab esimese sellise programmi hiljemalt [väljaannete talitus, palun lisada kuupäev: üks aasta pärast käesoleva määruse jõustumise kuupäeva]. Riiklikud programmid vaadatakse läbi ja **ajakohastatakse digitaalselt muude maavarauuringute raames saadud andmetega, mis avaldatakse iga kolme aasta tagant.**
2. Lõikes 1 osutatud riiklikud maavarauuringute programmid sisaldavad meetmeid, mille eesmärk on teha kättesaadavaks rohkem teavet liidu kriitiliste toorainete ilmingute, sealhulgas sügavate maardlate kohta. Need hõlmavad asjakohasel juhul järgmisi meetmeid:
 - a) maavarade kaardistamine sobivas ulatuses, **sealhulgas olemasolevate rikastamisjäätmete potentsiaal;**
 - b) geokeemilised uuringud maavarade otsingu tarbeks, sealhulgas mulla, setete ja kivimite keemilise koostise kindlaksmääramiseks;
 - c) geoteaduslikud uuringud, näiteks geofüüsikalised uuringud;
 - d) üldgeoloogiliste uurimistööde käigus kogutud andmete töötlemine, sealhulgas prognooskaartide koostamise kaudu;
 - e) geoteaduslike uuringute kaudu juba saadud andmete taastöötlemine kriitilisi tooraineid **ja kriitilisi tooraineid sisaldada võivaid juhtmetalle** sisaldavate tuvastamata maavarailmingute olemasolu kontrollimiseks.

3. Liikmesriigid edastavad lõikes 1 osutatud *riiklike programmide kavandid* komisjonile. *Komisjon võib esitada arvamuse nende uurimisprogrammide ulatuse ja vormi kohta, et tagada liidu ühtne lähenemisviis. Samuti võib komisjon aidata liikmesriikidel luua ja rakendada oma riiklikke uurimisprogramme tehniliste, digitaalsete ja tehnoloogiliste ressursside kaudu.*

Liikmesriigid edastavad komisjonile selle artikli lõikes 1 osutatud lõpuleviidud riiklikud programmid. Seejärel saadab komisjon need programmid edasi Euroopa kriitiliste toorainete nõukogule, et neid saaks arutada artikli 35 lõike 6 punktis e osutatud allrühmas.

4. Liikmesriigid annavad artiklis 43 osutatud aruandes teavet oma riiklikes programmides sisalduvate meetmete rakendamisel tehtud edusammude kohta.
5. Liikmesriigid teevad lõikes 1 osutatud riiklikes programmides sätestatud meetmete abil kogutud *ajakohastatud* teabe kriitilisi tooraineid sisaldavate maavarailmingute kohta avalikkusele kättesaadavaks *akadeemiliste ringkondade, riiklike pädevate asutuste, liidu või riiklike, piirkondlike ja kohalike asutuste, riiklike geoloogiliste instituutide või uuringute põhjendatud taotluse korral*. Vajaduse korral sisaldab see teave kindlakstehtud maavarade liigitust vastavalt ÜRO ressursside raamklassifikatsioonile.

Komisjonil on õigus võtta vastu rakendusakte, millega kehtestatakse vorm esimeses lõigus osutatud teabe kättesaadavaks tegemiseks. Vormil võib olla märgitud, kuidas tuleb esimeses lõigus osutatud teavet väljendada. Nimetatud rakendusaktid võetakse vastu artikli 37 lõikes 2 osutatud nõuandemenetluse kohaselt.

6. Võttes arvesse üldgeoloogiliste uurimistööde valdkonnas juba tehtavat koostööd, arutab artikli 35 lõike 6 punktis b osutatud alaline allrühm lõikes 1 osutatud riiklike programme ja nende rakendamist, sealhulgas vähemalt järgmist:
- koostöövõimalused, sealhulgas piiriüleste maavarailmingute ja ühiste geoloogiliste formatsioonide uurimisel;
 - lõikes 2 loetletud meetmetega seotud parimad tavad;
 - lõikes 1 osutatud riiklike programmide tulemuste *integreerimine Euroopa*

Parlamendi ja nõukogu direktiivis 2007/2/EÜ²⁷ osutatud ruumiandmetaristusse ning selle ruumiandmetaristu kättesaadavaks tegemine kõigile riiklikele pädevatele asutustele, et suurendada andmete jagamist.

- 6a. *Liikmesriigid toetavad kriitiliste toorainete süva- ja kompleksmaardlate uurimise tehnoloogiate tehnoloogilist küpsust, lisades riiklikesse teadus- ja innovatsiooniprogrammidesse sellekohased toetusmeetmed, minimeerides samal ajal nende tehnoloogiate keskkonnamõju.*

4. peatükk

Riskiseire ja -maandamine

Artikkel 19

Seire ja stressitestimine

1. Komisjon jälgib kriitiliste toorainetega seotud tarneriski. Seejuures jälgitakse vähemalt järgmiste parameetrite muutumist:
 - a) kaubavood;
 - b) nõudlus ja pakkumine;
 - c) tarnete kontsentreeritus;
 - d) liidu ja ülemaailmne toodang ning tootmisvõimsus väärtusahela eri etappides;
 - da) hinnavolatiilsus;**
 - db) kitsaskohtade lubamine;**
 - dc) liidu ja ülemaailmne strateegiliste toorainete ringlussevõtuvõimsus;**
 - dd) geopoliitiline areng, inimõiguste kriisid ja liidu ees seisvad julgeolekuprobleemid.**
2. Artikli 35 lõike 6 punktis c osutatud alalises allrühmas osalevad riikide ametiasutused toetavad komisjoni lõikes 1 osutatud seires järgmiselt:
 - a) jagades enda käsutuses olevat teavet lõikes 1 loetletud parameetrite, sealhulgas artiklis 20 osutatud teabe muutumise kohta;

²⁷ *Euroopa Parlamendi ja nõukogu 14. märtsi 2007. aasta direktiiv 2007/2/EÜ, millega rajatakse Euroopa Ühenduse ruumiandmete infrastruktuur (INSPIRE) (ELT L 108, 25.4.2007, lk 1).*

- b) kogudes koostöös komisjoni ja teiste osalevate asutustega teavet lõikes 1 loetletud parameetrite, sealhulgas artiklis 20 osutatud teabe muutumise kohta, **ilma et see piiraks kohaldatavate konkurentsi- ja monopolivastaste õigusaktide kohaldamist;**
- c) tehes kriitiliste toorainete tarneriskide analüüsi, võttes arvesse lõikes 1 loetletud parameetrite muutumist.
3. Komisjon tagab koostöös artikli 35 lõike 6 punktis c osutatud alalises allrühmas osalevate riikide ametiasutustega, et iga **kriitilise** tooraine tarneahela suhtes tehakse vähemalt iga **kahe** aasta tagant stressitest **või kui lõikes 1 osutatud seire tulemusel tuvastatakse tarnerisk**. Selleks koordineerib artikli 35 lõike 6 punktis c osutatud alaline allrühm eri **kriitiliste** toorainete puhul stressitestide tegemist ja jagab tegevuse erinevate osalevate asutuste vahel.
- Esimeses lõigus osutatud stressitestid seisnevad asjaomase **kriitilise** tooraine liidu tarneahela haavatavuse hindamises tarnehäirete suhtes; selleks hinnatakse eri stsenaariumide mõju, mis võivad selliseid häireid põhjustada, ja nende stsenaariumide võimalikke tagajärgi, võttes arvesse vähemalt järgmisi elemente:
- a) kus asjaomast toorainet kaevandatakse, töödeldakse või ringlusse võetakse;
- b) ettevõtjate võimsus väärtusahelas ja turustruktuur;
- c) tarnet mõjutada võivad tegurid, sealhulgas geopoliitiline olukord, **kaubandusvaidlused, sealhulgas majanduslik surveamine**, logistika, energiavarustus, tööjõud või loodusõnnetused;
- d) kättesaadavus **ja suutlikkus kiiresti mitmekesistada tarneallikaid, asendada materjale või leevendada nõudlust tõhususe suurendamise kaudu;**
- e) asjaomase tooraine kasutajad väärtusahelas ja nende osakaal nõudluses, kusjuures eritähelpanu pööratakse rohe- ja digipöörde seisukohast olulise tehnoloogia tootmisele ning kaitse- ja kosmoserakendustele.
4. Komisjon teeb **akadeemiliste ringkondade, riiklike pädevate asutuste, liidu ametite või liikmesriikide geoloogiliste instituutide või uuringute põhjendatud taotluse korral** kättesaadavaks **teabe, mis** sisaldab järgmist:
- a) kättesaadav teave lõikes 1 osutatud parameetrite muutumise kohta;

- b) kriitiliste toorainete tarneriski arvutused, võttes arvesse punktis a osutatud teavet;
- c) lõikes 3 osutatud stressitestide tulemused;
- d) vajaduse korral soovitus sobivate maandamisstrateegiatega koosta, et vähendada tarneriski.

Kui on mõistlik alus eeldada, et käesoleva lõike esimeses lõigus osutatud teabe kättesaadavaks tegemine ükskõik millisele kõnealuses lõigus osutatud osalejale põhjustaks ge poliitilisi ebasoodsaid tingimusi, võib komisjon igal üksikjuhul eraldi keelduda teabe kättesaadavaks tegemisest mis tahes osalejale.

5. Kui komisjon leiab lõigete 1, 2 ja 3 kohaselt kogutud teabe põhjal, et on selgeid märke tarnehäirete riski kohta, hoiatab komisjon liikmesriike, Euroopa kriitiliste toorainete nõukogu, ***Euroopa Parlamenti*** ning liidu juhtorganeid, kes juhivad kriisivalvsus- või kriisiohjeme mehhanisme, mida kohaldatakse asjaomaste kriitiliste või strateegiliste toorainete suhtes.

- 5a. Strateegilisi tooraineid kasutavaid strateegilisi tehnoloogiaid tootvad suurettevõtjad võtavad asjakohaseid riskijuhtimis- ja leevendusmeetmeid seoses oma kriitiliste toorainete tarneahelatega ning jagavad neid korrapäraselt ja vajaduse korral juhatusesega.***

Artikkel 20

Seirega seotud teavitamiskohustused

1. Liikmesriigid esitavad komisjonile artiklis 43 osutatud aruandes teabe iga uue või olemasoleva tooraineprojekti kohta, mis nende territooriumil ellu viiakse ja mis on artikli 19 lõike 1 punkti d seisukohast oluline, sealhulgas uute projektide liigituse vastavalt ÜRO ressursside raamklassifikatsioonile.

Käesoleva lõike esimese lõigu kohaselt teavet esitav liikmesriik hangib selle teabe üksnes loataotluses esitatud andmetest. Käesoleva lõike esimese lõigu kohaselt esitatud teavet käsitletakse vastavalt artiklile 44.

2. Liikmesriigid määravad kindlaks oma territooriumil asutatud ***suurettevõtjad, kes tegutsevad*** kriitiliste toorainete väärtusahelas ja teevad järgmist:
- a) jälgivad nende tegevust korrapärase ja proportsionaalsete uuringute abil, et

koguda artiklis 19 osutatud seireülesannete täitmiseks vajalikku teavet. ***Käesoleva lõike alusel kindlaks määratud suurettevõtjad peavad esitama teabe, mida nad koguvad juba olemasolevate järelevalvetoimingute või stressitestide raames, ainult niivõrd, kuivõrd selline teave on juba kättesaadav. Suurtelt äriühingutelt ei nõuta äririski sisaldavate andmete esitamist. Liikmesriigid tagavad, et teavet töödeldakse vastavalt artiklile 44.***

- b) esitavad artiklis 43 osutatud aruandes teabe nimetatud uuringute tulemuste kohta;
- c) teatavad komisjonile viivitamata olulistest sündmustest, mis võivad takistada ***tuvastatud suurettevõtjate*** tavapärast tegevust.

3. Liikmesriigid edastavad käesoleva artikli lõike 2 punktide a ja b kohaselt kogutud andmed riigi statistikaasutustele ja Eurostatile statistika koostamiseks kooskõlas Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusega (EÜ) nr 223/2009. Liikmesriigid määravad riigi ametiasutuse, kes vastutab andmete edastamise eest riigi statistikaasutustele ja Eurostatile.

3a. Liikmesriigid töötavad pärast kriitilise tähtsusega toorainete väärtusahela asjaomaste sidusrühmadega konsulteerimist välja ühtse vormi, mille täidavad lõike 2 punktis a osutatud uuringutele vastamiseks suurettevõtjad. Ühtsel vormil võib olla märgitud, kuidas tuleb lõike 2 punktis a osutatud teave sõnastada. Ühtse vormi täitmiseks nõutava teabe ulatus peab olema mõistlik.

Artikkel 21

Strateegilistest varudest teatamine

- 1. Liikmesriigid esitavad artiklis 43 osutatud aruandes komisjonile teabe oma strateegiliste toorainete strateegiliste varude seisuga kohta.
- 2. Lõikes 1 osutatud teave käsitleb kõigi selliste avaliku sektori asutuste, riigi osalusega ettevõtete või muude ettevõtjate valduses olevaid varusid, kellele liikmesriik on teinud ülesandeks riigi nimel strateegiliste varude loomise ***ja haldamise***, ning see teave sisaldab vähemalt järgmiste elementide kirjeldust:
 - a) iga strateegilise tooraine kättesaadavate varude tase, mõõdetuna nii tonnides kui ka protsendina asjaomaste materjalide aastasest riigisisestest tarbimisest, samuti ladustatud materjalide keemiline vorm ja puhtus;

- b) iga strateegilise tooraine kättesaadavate varude taseme muutus eelneva viie aasta jooksul;
 - c) strateegiliste varude vabastamise, eraldamise ja jaotamise suhtes kohaldatavad eeskirjad või menetlused.
3. Aruanne võib sisaldada ka teavet kriitiliste ja muude toorainete strateegiliste varude kohta.

Artikkel 22

Strateegiliste varude *järelevalve*

1. Hiljemalt [väljaannete talitus, palun lisada kuupäev: kaks aastat pärast käesoleva määruse jõustumise kuupäeva] ja pärast seda iga kahe aasta järel jagab komisjon artikli 21 lõike 1 kohaselt saadud teabe põhjal Euroopa kriitiliste toorainete nõukogu *ja Euroopa Parlamendiga* järgmist:
- a) *teave* iga strateegilise tooraine liidu varude üldise taseme *kohta*;
 - b) teave strateegiliste varude võimaliku piiriülese kättesaadavuse kohta, võttes arvesse nende vabastamist, eraldamist ja jaotamist käsitlevaid eeskirju või menetlusi.
2. *Artikli 35 lõike 6 punktis d osutatud* Euroopa kriitiliste toorainete nõukogu *alaline alarühm määrab* sihttaseme, mis kajastab liidu strateegiliste toorainete varude turvalist taset. *Turvaline tase:*
- a) mida väljendatakse kogusena, mis on tarnehäire korral vajalik teataval arvul päevadel keskmise päevase puhasimpordi katmiseks ja mis arvutatakse eelneva kalendriaasta impordikoguste alusel;
 - b) mis on proportsionaalne asjaomase strateegilise tooraine tarneriski ja majandusliku tähtsusega.
3. Komisjon *esitab vajaduse korral* Euroopa kriitiliste toorainete nõukogu seisukohti arvesse võttes liikmesriikidele arvamusi, et:
- a) suurendada strateegiliste varude taset, võttes arvesse lõike 1 punktis b osutatud võrdlust, olemasolevate varude suhtelist jaotust liikmesriikide vahel ja strateegiliste toorainete tarbimist ettevõtjate poolt liikmesriikide territooriumil;

- b) muuta või koordineerida strateegiliste varude vabastamist, eraldamist ja jaotamist käsitlevaid eeskirju või menetlusi, et parandada võimalikku piiriülest juurdepääsetavust, eelkõige juhul, kui see on vajalik strateegiliste tehnoloogiate tootmiseks.
4. Lõikes 3 osutatud arvamuste koostamisel *pööravad komisjon ja* Euroopa kriitiliste toorainete nõukogu erilist tähelepanu vajadusele säilitada strateegilistest toorainetest kui sisenditest sõltuvate eraettevõtjate jaoks stiimulid oma varude loomiseks või muude meetmete võtmiseks, et juhtida oma tarneriske.
 5. Liikmesriigid esitavad artiklis 43 osutatud aruandes teabe selle kohta, kas ja kuidas nad on lõikes 3 osutatud arvamusi rakendanud või kavatsevad neid rakendada.
 6. Kui vähemalt kaks liikmesriiki osalevad rahvusvahelistel või mitmepoolsetel foorumitel strateegiliste toorainete strateegiliste varude valdkonnas, tagab komisjon enne seda foorumit koordineerimise kas asjaomaste liikmesriikide ja komisjoni vahel või Euroopa kriitiliste toorainete nõukogu erikoosoleku abil.
 7. Komisjon esitab liidu kättesaadavate varude kohta kogutud andmed liidu juhtorganitele, kes vastutavad asjaomaseid strateegilisi tooraineid hõlmavate kriisivalvsus- või kriisiohjemehhanismide eest.

Artikkel 24

Ühisostmine

1. Komisjon loob süsteemi, mis võimaldab koondada liidus asuvate strateegilisi tooraineid tarbivate huvitatud ettevõtjate ja strateegiliste varude eest vastutavate liikmesriikide ametiasutuste kogunõudluse, käitab seda süsteemi ja küsib tarnijatelt pakkumusi selle kogunõudluse rahuldamiseks. Süsteem hõlmab nii töötlemata kui ka töödeldud strateegilisi tooraineid.
2. Lõikes 1 osutatud süsteemi loomisel ja käitamisel *valib* komisjon, *milliste strateegiliste toorainete puhul ja millises töötlemisetapis saab süsteemi kasutada, võttes artiklite 21 ja 22 kohaselt kogutud teabe põhjal arvesse eri strateegiliste toorainete suhtelist tarneriski ja võimalusi koguda nende toorainete strateegilisi varusid.*

Komisjon võib ka määrata kindlaks süsteemis osalemiseks nõutavad toorainete miinimumkogused, **ilma et see piiraks VKEde võimet süsteemis osaleda**, võttes arvesse **VKEde koguvajadusi**, huvitatud osalejate eeldatavat arvu ja vajadust tagada jõukohane osalejate arv.

3. Lõikes **I** osutatud süsteemis võivad osaleda kõik liidus asutatud huvitatud ettevõtjad ja liikmesriikide ametiasutused ning osalemine on läbipaistev. Liikmesriikide või mis tahes selliste riiklike üksuste osalemine, kelle suhtes kohaldatakse riigihankedirektiivi 2014/24/EL või 2014/25/EL, on võimalik ainult juhul, kui selline osalemine on kooskõlas kõnealuste direktiividega.
4. Lõikes 1 osutatud süsteemis osalevad liidu ettevõtjad ja liikmesriikide ametiasutused võivad läbipaistval viisil pidada ühiseid läbirääkimisi ostu üle, sealhulgas hindade või muude ostulepingu tingimuste üle, või kasutada ühisostmist, et saavutada oma tarnijatega paremad tingimused või vältida nappust. Osalevad liidu ettevõtjad ja liikmesriikide ametiasutused järgivad liidu õigust, sealhulgas liidu konkurentsioigust.
5. Üksused ei saa osaleda tarnijatena, võtta osa nõudluse koondamisest ja ühisostmisest ega osaleda teenuseosutajatena, kui:
 - a) nende suhtes kohaldatakse ELi toimimise lepingu artikli 215 kohaselt vastu võetud liidu piiravaid meetmeid;
 - b) nad kuuluvad otse või kaudselt sellisele füüsilisele või juriidilisele isikule, üksusele või organile, on selle kontrolli all või tegutsevad sellise füüsilise või juriidilise isiku, üksuse või organi nimel või juhtimisel, kelle suhtes kohaldatakse kõnealuseid liidu piiravaid meetmeid.
6. Erandina määruse (EL, Euratom) 2018/1046 artiklist 176 võib komisjon sõlmida lõike 1 kohase süsteemi loomiseks ja käitamiseks vajalike teenuste hankimiseks määruse (EL, Euratom) 2018/1046 kohaselt hankemenetluse teel lepingu liidus asutatud üksusega, kes tegutseb teenuseosutajana. Valitud teenuseosutajal ei tohi olla huvide konflikti.
7. Komisjon määrab teenuste hankelepingus kindlaks ülesanded, mida teenuseosutaja

peab täitma, sealhulgas nõudluse jaotamise, tarnete saamise õiguste jaotamise, kõigi osalejate registreerimise ja kontrolli, tegevuste avaldamise ja neid käsitleva aruandluse ning muud süsteemi loomiseks ja käitamiseks vajalikud ülesanded. Teenuste hankelepingus käsitletakse ka teenuseosutaja tegevusega seotud üksikasju, sealhulgas IT-vahendi kasutamist, turvameetmeid, vääringut või vääringuid, maksekorda ja kohustusi.

8. Teenuseosutajaga sõlmitud teenuste hankeleping jätab komisjonile õiguse teenuseosutaja tegevust jälgida ja auditeerida. Selleks on komisjonil täielik juurdepääs teenuseosutaja valduses olevale teabele, mis on seotud lepinguga. Kõik serverid asuvad füüsiliselt liidu territooriumil ja kogu teavet säilitatakse liidu territooriumil.
9. Valitud teenuseosutajaga sõlmitud teenuste hankelepingus määratakse kindlaks teenuseosutaja saadud teabe omandiõigus ning nähakse ette võimalus, et kõnealune teave edastatakse teenuste hankelepingu lõpetamisel või lõppemisel komisjonile.

5. peatükk Kestlikkus

1. JAGU RINGLUSPÕHISUS

Artikkel 25

Ringluspõhisusega seotud riiklikud meetmed

1. Iga liikmesriik võtab hiljemalt [väljaannete talitus, palun lisada kuupäev: **24 kuud** pärast käesoleva määruse jõustumise kuupäeva] vastu riiklikud programmid, **mis võivad hõlmata piiriüleseid meetmeid ja koostööd Euroopa Majanduspiirkonnas** ja mis sisaldavad **asjakohaseid** meetmeid eesmärgiga:
 - a) **leevendada nõudluse suurenemist kriitilise tähtsusega toorainete järele, et saavutada artikli 1 lõike 2 punktis db sätestatud võrdlusalus;**
 - a) suurendada suure kriitiliste toorainete taaskasutamise, **samuti korduskasutuse ning parandamise** potentsiaaliga jäätmete, **vanametalli ja kasutusea lõppu jõudnud toodete** kogumist, **sortimist ning töötlemist vastavalt direktiivi 2008/98/EÜ artiklile 4** ja tagada nende lisamine asjakohasesse ringlussevõtusüsteemi, et maksimeerida **toodete kasutusega ning**

ringlussevõetava materjali kui kriitiliste toorainete ringlussevõtu rajatiste sisendi kättesaadavust ja kvaliteeti **kooskõlas liidu õigusega, eelkõige keskkonna ja rahvatervise valdkonnas;**

- b) suurendada suure kriitiliste toorainete taaskasutamise potentsiaaliga toodete ja komponentide **jäätmetekke vältimist, korduskasutamist, parandamist, uuendamist, ümbertöötlemist ning kasutusotstarbe muutmist;**
- c) suurendada teiseste kriitiliste toorainete kasutamist, **mida saab kasutada kriitiliste esmaste toorainete asemel või nendega koos, kaasa arvatud materjalid, mis on pärit vanametallist ja kasutusea lõppu jõudnud toodetest, ning edendada toodete uuendamist,** sealhulgas võttes vajaduse korral riigihangetega seotud pakkumuste hindamise kriteeriumides arvesse ringlussevõetud materjali **või kaaludes selliste materjalide kasutamiseks rahalisi stiimuleid;**
- ca) **suurendada kriitiliste toorainete tõhusat kasutamist kogu väärtusahelas;**
- d) suurendada kriitiliste toorainete ringlussevõtu tehnoloogiate tehnoloogilist küpsust ning edendada materjalitõhusust ja kriitiliste toorainete asendamist rakendustes, **võttes samal ajal arvesse tulemuslikkust ja funktsionaalsust,** lisades selleks vähemalt riiklikesse teadus- ja innovatsiooniprogrammidesse sellekohased toetusmeetmed;
- e) tagada, et liikmesriigi tööjõul on oskused, mida on vaja kriitiliste toorainete väärtusahela ringluspõhisuse toetamiseks, **edendades oskuste, oskuste täiendamise ja ümberõppe meetmeid;**
- ea) **suurendada toodetest kriitilise tähtsusega toorainete taaskasutamise võimalusi, muutes nende toodete ülesehitust või suurendades nende ringlussevõetavust, lisades selleks vähemalt riiklikesse teadus- ja innovatsiooniprogrammidesse sellekohased toetusmeetmed;**
- eb) **edendada oma riiklikes programmides suutlikkuse suurendamise ja tehnosiirde programmide konsolideerimist, et edendada kriitiliste mineraalide vastutustundlikku ringlussevõttu tootjariikides;**
- ec) **toetada kvaliteedistandardite kasutuselevõttu kriitilise tähtsusega tooraineid, näiteks elektroonikajäätmeid sisaldavate jäätmevoogude ringlussevõtu**

protsessides, et tagada materjalide optimaalne taaskasutamine.

Esimeses lõigus osutatud riiklike programme ajakohastatakse korrapäraselt, hinnates eelkõige, kas käesoleva lõike kohaselt võetud meetmed on sobivad.

Liikmesriigid jagavad selliste meetmetega seotud asjakohast teavet ja parimaid tavasid artikli 34 kohaselt loodud Euroopa kriitiliste toorainete nõukoguga. Kui see on võimalik, soovitatakse võtta koostöös teiste liikmesriikidega meetmeid, mis on seotud ringlussevõtu tehnoloogiate tehnoloogilise küpsuse suurendamise, materjalitõhususe ja kriitiliste toorainete asendamisega.

2. Lõikes 1 osutatud programmid hõlmavad eelkõige tooteid ja jäätmeid, mille suhtes ei kohaldata liidu õigusaktide kohaseid kogumise, töötlemise, ringlussevõtu või korduskasutamise erinõudeid. Muude toodete ja jäätmete puhul rakendatakse meetmeid kooskõlas kehtivate liidu õigusaktidega.

Lõike 1 punktide a ja b puhul võivad kõnealuses lõikes osutatud programmid hõlmata (ilma et see piiraks ELi toimimise lepingu artiklite 107 ja 108 kohaldamist **ja kui see on nõuetekohaselt põhjendatud**) selliste **majandushoobade** kehtestamist nagu allahindlused, rahalised tasud või tagatisrahasüsteemid, et soodustada suure kriitiliste toorainete taaskasutamise potentsiaaliga toodete korduskasutamist ja sellistest toodetest tekkinud jäätmete kogumist.

3. Iga liikmesriik võtab hiljemalt [väljaannete talitus, palun lisada kuupäev: **30 kuud** pärast käesoleva määruse jõustumise kuupäeva] vastu ja rakendab meetmed, millega edendatakse kriitiliste toorainete eraldamist kaevandamisjäätmetest, eelkõige artikli 26 kohaselt loodud andmebaasis kindlaks määratud suletud jäätmehooldlatest, kus võib olla majanduslikult taaskasutatavaid kriitilisi tooraineid.
4. Lõigetes 1 ja 2 osutatud riiklikud meetmed kavandatakse nii, et need väldiksid ELi toimimise lepingu kohaselt **tõkkeid rahvusvahelisele ja liidusisesele kaubandusele ning** konkurentsimoonutusi **liidu turul**.
5. Kui liikmesriigid esitavad komisjonile direktiivi 2012/19/EL (elektri- ja elektroonikaseadmetest tekkinud jäätmete kohta) artikli 16 lõike 6 kohaselt andmed ringlussevõetud elektroonikaromude koguste kohta, määravad nad eraldi kindlaks ja esitavad **põhjendatud hinnangu elektri- ja elektroonikaseadmetes turule lastud kriitiliste toorainete kohta**, selliste elektroonikaromudest eemaldatud komponentide

kogused, mis sisaldavad asjakohasel määral kriitilisi tooraineid, ning elektroonikaromudest eraldatud kriitiliste toorainete kogused. Komisjon võtab vastu rakendusaktid, milles määratakse kindlaks sellise aruandluse vorm ja üksikasjad. Nimetatud rakendusaktid võetakse vastu artikli 37 lõikes 3 osutatud kontrollimenetluse kohaselt. Esimene aruandeperiood hõlmab esimest täiskalendriaastat pärast kõnealuste rakendusaktide vastuvõtmist.

5a. Käesoleva artikli lõikes 5 osutatud aruannete põhjal vaatab komisjon läbi direktiivi 2012/19/EL, et hinnata elektri- ja elektroonikaseadmete jäätmest kriitilise tähtsusega toorainete kogumise ja taaskasutamise sihtarvude kehtestamise teostatavust.

6. Liikmesriigid annavad artiklis 43 osutatud aruandes teavet lõikes 1 osutatud riiklike programmide vastuvõtmise ning lõigete 1–3 kohaselt võetud meetmete rakendamisel tehtud edusammude **ja mõju** kohta, **samuti nende panuse kohta artiklis 1 sätestatud sihttasemete täitmisse.**

7. **Hiljemalt... [üks aasta pärast käesoleva määruse jõustumise kuupäeva] võtab komisjon kooskõlas artikliga 36 vastu delegeeritud õigusaktid, et täiendada käesolevat määrust, määrates** kindlaks selliste toodete, komponentide ja jäätmevoogude loetelu, mida peetakse vähemalt **asjakohase** kriitiliste toorainete taaskasutamise potentsiaaliga toodeteks lõike 1 punktide a ja b tähenduses.

Loetelu koostamisel võtab komisjon arvesse:

- a) kriitiliste toorainete üldkogust, mis on võimalik nendest toodetest, komponentidest ja jäätmevoogudest **potentsiaalselt** eraldada;
- b) mil määral need tooted, komponendid ja jäätmevood on reguleeritud liidu õigusaktidega;
- c) regulatiivseid lünki;
- d) konkreetseid probleeme, mis mõjutavad nende toorainete kogumist ja jäätmetöötlust;
- e) olemasolevaid kogumis- ja jäätmetöötlussüsteeme, mis nende suhtes kehtivad.

■

7a. Komisjon töötab pärast asjaomaste sidusrühmadega konsulteerimist välja

spetsiaalsed jäätmekoodid liitumioonakude ja vahejäätmete voogude jaoks („must mass“).

Artikkel 26

Kriitiliste toorainete eraldamine kaevandamisjäätmest

1. Käitajad, kes on kohustatud esitama direktiivi 2006/21/EÜ artikli 5 kohaselt jäätmekavad, esitavad direktiivi 2006/21/EÜ artiklis 3 määratletud pädevale asutusele esialgse *keskkonna- ja majandusliku mõju* hindamise uuringu kriitiliste toorainete võimaliku eraldamise kohta:
 - a) hoidlas ladustatud kaevandamisjäätmest ja
 - aa) kaevandusjäätmest, mille käitaja on kõrvaldanud pärast direktiivi 2006/21/EÜ jõustumist, ning*
 - b) tekkivatest kaevandamisjäätmest, või kui seda peetakse tulemuslikumaks, siis kaevandatud materjalidest enne, kui need muutuvad jäätmeks.
- 1a. Käitajad vabastatakse lõike 1 kohasest kohustusest, kui nad tõendavad pädevatele asutustele, et kaevandamisjäätmed ei sisalda kriitilisi tooraineid, mis on tehniliselt taaskasutatavad.*
2. Lõikes 1 osutatud uuring sisaldab vähemalt hinnangut kaevandamisjäätmes ja kaevandatud materjalides sisalduvate kriitiliste toorainete koguste ja kontsentratsioonide ning nende toorainete tehnilise ja majandusliku taaskasutatavuse kohta, *samuti nende taaskasutamise keskkonnamõju kohta. Käitajad täpsustavad koguste ja kontsentratsioonide hindamiseks kasutatavad meetodid.*
3. Olemasolevate jäätmeheidlate käitajad esitavad lõikes 1 osutatud uuringu direktiivi 2006/21/EÜ artiklis 3 määratletud pädevale asutusele hiljemalt [väljaannete talitus, palun lisada kuupäev: *kaks* aastat pärast käesoleva määruse jõustumise kuupäeva]. Uute jäätmeheidlate käitajad esitavad selle uuringu pädevale asutusele jäätmekavade esitamisel vastavalt direktiivi 2006/21/EÜ artiklile 5.
4. Liikmesriigid loovad andmebaasi kõigi oma territooriumil asuvate suletud jäätmeheidlate, sealhulgas peremehetute jäätmeheidlate kohta. Andmebaas sisaldab järgmist teavet:
 - a) jäätmeheidla asukoht, pindala ja jäätmemaht;

- b) jäätmeoidla käitaja või endine käitaja ja vajaduse korral tema õigusjärglane;
 - c) kõigi kaevandamisjäätmetes ja võimaluse korral algses maardlas sisalduvate toorainete ligikaudsed kogused ja kontsentratsioonid vastavalt käesoleva artikli lõikele 6;
 - d) mis tahes lisateave, mida liikmesriik peab oluliseks, et võimaldada kriitiliste toorainete eraldamist jäätmeoidlast.
5. Lõikes 4 osutatud andmebaas luuakse hiljemalt [väljaannete talitus, palun lisada kuupäev: **üheksa kuud** pärast käesoleva määruse jõustumise kuupäeva] ja kogu teave esitatakse hiljemalt [väljaannete talitus: **kaks** aastat pärast käesoleva määruse jõustumise kuupäeva]. Andmebaas tehakse avalikult kättesaadavaks digitaalsel kujul ning seda ajakohastatakse vähemalt iga kahe aasta järel, et lisada täiendavat kättesaadavat teavet ning uusi suletud või tuvastatud hoidlaid.
6. Lõike 4 punktis c osutatud teabe esitamiseks teevad liikmesriigid vähemalt järgmist:
- a) kõikide suletud jäätmeoidlate puhul vaatavad liikmesriigid olemasolevad loatoimikud põhjalikult läbi hiljemalt [väljaannete talitus, palun lisada kuupäev: **üheksa kuud** pärast käesoleva määruse jõustumise kuupäeva];
 - b) kui jäätmeoidla kohta kättesaadav teave ei välista juba ette võimalike majanduslikult taaskasutatavate kriitiliste toorainete olemasolu, korraldavad liikmesriigid lisaks hiljemalt [väljaannete talitus, palun lisada kuupäev: **18 kuud** pärast käesoleva määruse jõustumise kuupäeva] representatiivse geokeemilise proovivõtu;
 - c) kui jäätmeoidla puhul on käesoleva lõike punktides a ja b kirjeldatud meetmed näidanud võimalike majanduslikult taaskasutatavate kriitiliste toorainete olemasolu, teevad liikmesriigid lisaks hiljemalt [väljaannete talitus, palun lisada kuupäev: **30 kuud** pärast käesoleva määruse jõustumise kuupäeva] üksikasjalikuma analüüsi, mis hõlmab puursüdamiku võtmist või samaväärseid meetodeid, kui need on liidu tasandil kohaldatavate keskkonnanõuete ja vajaduse korral direktiivi 2006/21/EÜ nõuete kohaselt keskkonnahoidlikud.
7. Lõikes 6 kirjeldatud meetmeid võetakse omandiõiguse, maaomandi, maavarade ja jäätmetega seotud siseriiklike õigussüsteemide ning muude asjakohaste sätete piires. Kui sellised tegurid takistavad meetmete võtmist, püüavad liikmesriigi ametiasutused

teha koostööd jäätmeoidla käitaja või omanikuga. Lõikes 6 kirjeldatud meetmete tulemused tehakse **lõikes 4 osutatud** andmebaasis kättesaadavaks. Võimaluse korral lisavad liikmesriigid **sellesse** andmebaasi suletud kaevandamisjäätmete hoidlate liigid vastavalt ÜRO ressursside raamklassifikatsioonile.

Artikkel 27

Püsिमagnetite ringlussevõetavus

1. Alates [väljaannete talitus, palun lisada kuupäev: kolm aastat pärast käesoleva määruse jõustumise kuupäeva] peab iga füüsiline või juriidiline isik, kes laseb turule magnetresonantstomograafia seadmeid, tuuleturbiine, tööstusroboteid, mootorsõidukeid, kergtranspordivahendeid, külmageneraatoreid, soojuspumpasid, elektrimootoreid, sealhulgas juhul, kui need on integreeritud muudesse tootesse, automaatpesumasinaid, trummelkuivateid, mikrolaineahjusid, tolmuimejaid või nõudepesumasinaid, tagama, et neil toodetel on nähtav, loetav ja kustumatu märkis, mis näitab:
 - a) kas need tooted sisaldavad üht või mitut püsिमagnetit;
 - b) kui toode sisaldab üht või mitut püsिमagnetit, siis kas need magnetid on üht järgmist liiki:
 - i) neodüümi, raua ja boori sulamist;
 - ii) samaariumi ja koobalti sulamist;
 - iii) alumiiniumi, nikli ja koobalti sulamist;
 - iv) ferriidist.
 - ba) kui toode sisaldab üht või mitut punktis b osutatud tüüpi püsिमagnetit, siis kui palju igat tüüpi magneteid tootes sisaldub.**
2. Komisjon võtab vastu rakendusakti, millega kehtestatakse lõikes 1 osutatud märgistamise vorm **hiljemalt [kuupäev: üks aasta pärast käesoleva määruse jõustumise kuupäeva]**. Rakendusakt võetakse vastu artikli 37 lõikes 3 osutatud kontrollimenetluse kohaselt.
3. Alates [väljaannete talitus, palun lisada kuupäev: kolm aastat pärast käesoleva määruse jõustumise kuupäeva] tagab iga füüsiline või juriidiline isik, kes laseb turule lõikes 1 osutatud tooteid, mis sisaldavad üht või mitut lõike 1 punkti b alapunktides i–iii

osutatud püsomagnetit, et tootel või tootes on andmekandja. ***Andmekandja ei tohi mingil juhul sisaldada tundlikku äriteavet ega võimaldada sellele juurdepääsu.***

4. Lõikes 3 osutatud andmekandja seotakse toote kordumatu tunnuskooriga, mis võimaldab ***sihipärast*** juurdepääsu järgmisele:
- a) vastutava füüsilise või juriidilise isiku nimi, registreeritud kaubanimi või registreeritud kaubamärk ja postiaadress ning võimaluse korral elektroonilised sidevahendid, mille kaudu saab temaga ühendust võtta;
 - b) teave kõikide tootes sisalduvate püsomagnetite kaalu, asukoha ja keemilise koostise kohta ning kasutatud magneti pinde, liimide ja lisaainete olemasolu ja liigi kohta;
 - c) teave selle kohta, kuidas kõigile tootes sisalduvatele püsomagnetitele ligi pääseda ja neid eemaldada, sealhulgas vähemalt teave kõikide püsomagnetite juurdepääsuks ja selle eemaldamiseks vajalike eemaldamisetappide järjestuse, tööriistade või tehnoloogiate kohta, ilma et see piiraks direktiivi 2012/19/EL artikli 15 lõike 1 kohaldamist.
5. Toodete puhul, milles sisalduvad püsomagnetid paiknevad üksnes ühes või mitmes tootes kasutatud elektrimootoris, võib lõike 4 punktis b osutatud teabe asendada teabega nende elektrimootorite asukoha kohta ning lõike 4 punktis c osutatud teabe võib asendada teabega elektrimootoritele juurdepääsu ja nende eemaldamise kohta, mis sisaldab vähemalt teavet kõikide elektrimootoritele juurdepääsuks ja nende eemaldamiseks vajalike eemaldamisetappide järjestuse, tööriistade või tehnoloogiate kohta.
6. Lõikes 3 osutatud toodete puhul, mille kohta nõutakse muu liidu õigusakti kohaselt määruses XX/XXXX [kestlike toodete ökodisaini määrus] ***või*** XX/XXXX ***[patareide ja patarei- ja akujätmete määrus]*** määratletud tootepassi esitamist, lisatakse lõikes 4 osutatud teave kõnealusesse tootepassi ***või digipassi***. ***Lõikes 3 osutatud teave peab olema täielik, ajakohane ja täpne ning kättesaadav ajavahemikul, mis on vähemalt võrdne toote tüüpilise kasutuseaga pluss kümme aastat, sealhulgas pärast vastutava füüsilise või juriidilise isiku maksejõuetuks muutumist, likvideerimist või tegevuse lõpetamist liidus.***

Lõikes 4 osutatud teabes tuleb viidata tootemudelile, või kui sama mudeli

eksemplaride andmed erinevad, siis konkreetsele partiile või eksemplarile. Lõikes 4 osutatud teave peab olema kättesaadav *renoveerijatele, parandajatele, ringlussevõtjatele, turujärelevalveasutustele ja tollile.*

8. Kohaldatakse määruse (EL).../... [väljaannete talitus, palun lisada viide kestlike toodete ökodisaini määrusele] artikli 9 lõike 1 punkte c ja d ning artikleid 10 ja 13 ning kõnealuse määruse artiklis 2 esitatud vastavaid mõisteid.

Enne lõikes 3 osutatud toote turule laskmist tagavad füüsilised või juriidilised isikud, et lõikes 4 osutatud toote kordumatu tunnuscode laaditakse üles määruse (EL).../... [kestlike toodete ökodisaini määrus] [artikli 12 lõikes 1] osutatud registrisse.

Esimese ja teise lõigu kohaldamisel käsitatakse määruse (EL) 2023/xxx [väljaannete talitus, palun lisada viide kestlike toodete ökodisaini määrusele] artikli 10 punktis b esitatud viidet „artikli 4 kohaselt vastu võetud kohaldatavale delegeeritud õigusaktile“ ning artikli 10 punktis f ja artikli 13 lõikes 2 esitatud viidet „artikli 4 kohaselt vastu võetud delegeeritud õigusaktidele“ viidetena käesolevale määrusele.

9. Kui püsomagnetite ringlussevõtuga seotud teabenõuded on kehtestatud delegeeritud õigusaktidega, mis on vastu võetud määruse XX/XXXX [väljaannete talitus, palun lisada viide kestlike toodete ökodisaini määrusele] artikli 4 kohaselt, või muude liidu ühtlustamisõigusaktidega, mida kohaldatakse lõikes 1 loetletud toodete suhtes, kohaldatakse neid nõudeid käesoleva artikli sätete asemel.
10. Käesoleva artikli nõudeid ei kohaldata toodete suhtes, mis on mõeldud peamiselt kaitse- või kosmoserakendusteks.

Lõigetes 1, 3 ja 4 osutatud konkreetse teabe võib välja jätta, kui see sisaldab tundlikku äriteavet.

11. Magnetresonantstomograafia seadmete, mootorsõidukite ja selliste kergtranspordivahendite suhtes, mis on tüübikinnitusega L-kategooria sõidukid, kohaldatakse käesoleva artikli nõudeid alates [väljaannete talitus, palun lisada kuupäev: viis aastat pärast käesoleva määruse jõustumise kuupäeva].
12. Komisjonil on õigus võtta kooskõlas artikliga 36 vastu delegeeritud õigusakte VI lisa muutmiseks, et esitada või ajakohastada lõikes 1 osutatud toodetele vastavate

kombineeritud nomenklatuuri²⁸ koodide ja tootekirjelduste loetelu, hõlbustamaks tolli tööd seoses kõnealuste toodetega ning käesolevas artiklis ja artiklis 28 sätestatud nõuetega.

Artikkel 28

Püsिमagnetite ringlussevõetud materjali sisaldus

1. Kas [väljaannete talitus, palun lisada kuupäev: kolm aastat pärast käesoleva määruse jõustumise kuupäeva] või kaks aastat pärast lõikes 2 osutatud delegeeritud õigusakti jõustumist, olenevalt sellest, kumb on hilisem, teeb iga füüsiline või juriidiline isik, kes laseb turule artikli 27 lõikes 1 osutatud tooteid, mis sisaldavad üht või mitut artikli 27 lõike 1 punkti b alapunktides i–iii osutatud püsिमagnetit ja mille kõigi selliste püsिमagnetite kogumass ületab 0,2 kg, vaba juurdepääsuga veebisaidil avalikkusele kättesaadavaks teabe tootes kasutatud püsिमagnetites sisalduva tarbimisjärgsetest jäätmetest eraldatud neodüümi, düsproosiumi, praseodüümi, terbiumi, boori, samaariumi, nikli ja koobalti osakaalu kohta.
2. Hiljemalt [väljaannete talitus, palun lisada kuupäev: kaks aastat pärast käesoleva määruse jõustumise kuupäeva] võtab komisjon kooskõlas artikliga 36 vastu delegeeritud õigusakti, et täiendada käesolevat määrust, kehtestades eeskirjad lõikes 1 osutatud toodetes kasutatud püsिमagnetites sisalduva tootmisjäätmetest või tarbimisjärgsetest jäätmetest eraldatud neodüümi, düsproosiumi, praseodüümi, terbiumi, boori, samaariumi, nikli ja koobalti osakaalu arvutamiseks ja kontrollimiseks.

Arvutus- ja kontrollieeskirjades täpsustatakse otsuse nr 768/2008/EÜ II lisas sätestatud moodulite hulgast kohaldatav vastavushindamismenetlus ning asjaomaste toodete seisukohast vajalikud kohandused. Kohaldatava vastavushindamismenetluse kindlaksmääramisel võtab komisjon arvesse järgmisi kriteeriume:

- a) asjaomase mooduli sobivus tooteliigi jaoks ja selle proportsionaalsus teenitavat avalikku huvi arvestades;
- b) selliste pädevate ja sõltumatute kolmandate isikute olemasolu, kes on võimelised täitma kolmandate isikutena võimalikke vastavushindamisülesandeid;

²⁸ Määruse (EMÜ) nr 2658/87 I lisas esitatud kombineeritud nomenklatuur.

- c) kui kolmanda isiku kaasamine on kohustuslik, siis peab valmistajal olema võimalik valida otsuse nr 768/2008/EÜ II lisa kohaste kvaliteeditagamise ja tootesertifitseerimise moodulite vahel.

3. **Hiljemalt 31. detsembriks 2030 võtab** komisjon vastu delegeeritud õigusaktid, millega täiendatakse käesolevat määrust, sätestades tarbimisjärgsetest jäätmetest eraldatud neodüümi, düsproosiumi, praseodüümi, terbiumi, boori, samaariumi, nikli ja koobalti minimaalsed osakaalud lõikes 1 osutatud toodetes kasutatud püsिमagnetites. **Nõuetekohaselt põhjendatud juhtudel võib erinevate toodete suhtes kohaldada erinevaid minimaalseid osakaale või teatavad tooted võib sellest kohustusest välja jätta.**

Esimeses lõigus osutatud delegeeritud õigusaktidega nähakse ette üleminekuperioodid, mida kohandatakse vastavalt meetme kohaldamisalasse kuuluvate toodete kasutuselevõtmise keerukusele, et tagada nõuete täitmine.

Esimeses lõigus osutatud minimaalne osakaal põhineb mõju eelneval hindamisel, milles on võetud arvesse järgmist:

- a) tarbimisjärgsetest jäätmetest eraldatud neodüümi, düsproosiumi, praseodüümi, terbiumi, boori, samaariumi, nikli ja koobalti olemasolev ja prognoositav kättesaadavus;
- b) lõike 1 kohaselt kogutud teave ja ringlussevõetud materjali suhtelised osakaalud lõikes 1 osutatud turule lastud toodetes sisalduvates püsिमagnetites;
- c) tehnika ja teaduse areng, sealhulgas märkimisväärsed muutused püsिमagnetite tehnoloogiates, mis mõjutavad taaskasutatavate materjalide liiki;
- d) mil määral minimaalne osakaal võib aidata tulemuslikult kaasa liidu kliima- ja keskkonnaeesmärkide saavutamisele;
- e) võimalik mõju püsिमagneteid sisaldavate toodete toimimisele;
- f) vajadus vältida ebaproportsionaalset negatiivset mõju püsिमagnetite ja püsिमagneteid sisaldavate toodete taskukohasusele.

4. Kui püsिमagnetite ringlussevõetud materjali sisaldusega seotud nõuded on kehtestatud delegeeritud õigusaktidega, mis on vastu võetud määruse XX/XXXX [väljaannete talitus, palun lisada viide kestlike toodete ökodisaini määrusele] artikli 4 kohaselt, või

muude liidu ühtlustamisõigusaktidega, mida kohaldatakse lõikes 1 loetletud toodete suhtes, kohaldatakse neid nõudeid käesoleva artikli sätete asemel.

5. Alates lõikes 1 sätestatud nõude kohaldamise kuupäevast tagavad füüsilised ja juriidilised isikud, kes lasevad turule lõikes 1 osutatud tooteid, juhul kui nad pakuvad lõikes 1 osutatud tooteid müügiks (sealhulgas kaugmüügi korral) või esitlevad neid äritegevuse käigus, et nende klientidel on enne müügilepingu sõlmimist juurdepääs lõikes 1 osutatud teabele.

Füüsilised ja juriidilised isikud, kes lasevad turule lõikes 1 osutatud tooteid, ei tohi pakkuda ega esitada selliseid märgiseid, tähiseid, sümboleid või silte, mis võivad kliente lõikes 1 osutatud teabe osas tõenäoliselt eksitada või segadusse ajada. Käesoleva artikli nõudeid ei kohaldata peamiselt kaitse- või kosmoserakendusteks mõeldud toodete suhtes.

6. Magnetresonantstomograafia seadmete, mootorsõidukite ja selliste kergtranspordivahendite suhtes, mis on tüübikinnitusega L-kategooria sõidukid, kohaldatakse lõigetes 1 ja 6 sätestatud nõudeid viie aasta möödumisel lõikes 2 osutatud delegeeritud õigusakti jõustumise kuupäevast.

2. JAGU SERTIFITSEERIMINE JA KESKKONNAJALAJÄLG

Artikkel 29

Tunnustatud kavad

1. Valitsused, **tööstusliidud** või **huvitatud organisatsioonide ühendused**, kes on välja töötanud kriitiliste toorainete kestlikkusega seotud sertifitseerimiskavad ja teevad nende üle järelevalvet (edaspidi „kavade omanikud“), võivad taotleda oma kavade tunnustamist komisjoni poolt. **Kava tunnustamise otsus avaldatakse hiljemalt kuus kuud pärast kava omaniku esitatud taotlust.**

Esimeses lõigus osutatud taotlused peavad sisaldama kõiki asjakohaseid tõendeid, mis on seotud IV lisas sätestatud kriteeriumide täitmisega. **Komisjon võtab rakendusaktid vastu hiljemalt ... [kolm aastat pärast käesoleva määruse jõustumist],** milles määratakse kindlaks minimaalne teave, mida taotlused peavad sisaldama. Nimetatud rakendusaktid võetakse vastu artikli 37 lõikes 3 osutatud kontrollimenetluse kohaselt.

Kõnealuste rakendusaktidega nähakse ette ühtne vorm, mis hõlmab kogu taotluse

jaoks nõutavat teavet. Ühtsel vormil esitatakse ainult taotluse hindamiseks vajalik teave. Ühtse vormi täitmiseks nõutava teabe ulatus peab olema mõistlik.

2. Kui komisjon teeb lõike 1 kohaselt esitatud tõendite põhjal kindlaks, et sertifitseerimiskava vastab IV lisa sätestatud kriteeriumidele, võtab ta vastu rakendusakti, millega kõnealust kava tunnustatakse. Nimetatud rakendusaktid võetakse vastu artikli 37 lõikes 3 osutatud kontrollimenetluse kohaselt.
3. Komisjon kontrollib **vähemalt iga kahe aasta järel**, kas tunnustatud kavad vastavad jätkuvalt IV lisa sätestatud kriteeriumidele.
4. Tunnustatud kavade omanikud teavitavad komisjoni viivitamata kõigist tunnustatud kavades tehtud **asjakohastest** muudatustest või uuendustest. Komisjon hindab, kas sellised muudatused või uuendused mõjutavad tunnustamise alust, ja võtab **vajaduse korral** asjakohaseid meetmeid.
5. Kui on tõendeid korduvate või oluliste juhtude kohta, mil tunnustatud kava rakendavad ettevõtjad ei ole täitnud kõnealuse kava nõudeid, uurib komisjon tunnustatud kava omanikuga konsulteerides, kas need juhtumid osutavad kava puudustele, mis mõjutavad tunnustamise alust, ning võtab **vajaduse korral** asjakohaseid meetmeid.
6. Kui komisjon tuvastab tunnustatud kavas puudusi, mis mõjutavad tunnustamise alust, võib ta anda kava omanikule sobiva tähtaja parandusmeetmete võtmiseks **kuni 12 kuu jooksul. Kui puudused pärast selle tähtaja möödumist püsivad, siis komisjon enam kava ei tunnusta.**
7. Kui kava omanik ei suuda võtta või keeldub võtmast vajalikke parandusmeetmeid ning kui komisjon on kindlaks teinud, et lõikes 6 osutatud puudused tähendavad, et kava ei vasta enam IV lisa sätestatud kriteeriumidele, võtab komisjon vastu rakendusakti, millega tunnustatakse kava tunnustamine kehtetuks. Nimetatud rakendusaktid võetakse vastu artikli 37 lõikes 3 osutatud kontrollimenetluse kohaselt.
8. Komisjon loob tunnustatud kavade registri ja hoiab selle ajakohasena. Register tehakse avalikkusele kättesaadavaks vaba juurdepääsuga veebisaidil. **See veebisait võimaldab samuti koguda kõigilt asjaomastelt sidusrühmadelt tagasisidet tunnustatud kavade rakendamise kohta. Selline tagasiside edastatakse vastavatele kava omanikele kaalumiseks.**

Keskkonnajalajälje deklaratsioon

1. **Komisjon võtab 31. detsembriks 2025** kooskõlas artikliga 36 vastu delegeeritud õigusakte käesoleva määruse täiendamiseks, kehtestades eri kriitiliste toorainete keskkonnajalajälje arvutamise ja kontrollimise eeskirjad, mis on kooskõlas V lisaga ning milles võetakse arvesse teaduslikult põhjendatud hindamismeetodeid ja asjakohaseid rahvusvahelisi standardeid. Arvutus- ja kontrollieeskirjades määratakse kindlaks, milline mõjukategooria on kõige olulisem **või nõuetekohaselt põhjendatud juhtudel mitu mõjukategooriat**. Jalajälje deklaratsioon **hõlmab seda või neid mõjukategooriaid ning kasvuhoonegaaside heidet**.
2. Komisjon **võtab** vastu arvutus- ja kontrollieeskirjad konkreetse kriitilise tooraine kohta, kui ta on pärast erinevate asjakohaste keskkonnamõju kategooriate **ja kasvuhoonegaaside heite** arvessevõtmist jõudnud järeldusele, et asjaomasel kriitilisel toorainel on **oluline** keskkonnajalajälg ning et seetõttu on selle puhul vajalik ja proportsionaalne kehtestada kohustus deklareerida selle materjali turule laskmisel selle keskkonnajalajälg kõige olulisema mõjukategooria **või -kategooriate** puhul, et aidata kaasa liidu kliima- ja keskkonnanäesmärkide saavutamisele, hõlbustades väiksema keskkonnajalajäljega kriitiliste toorainete tarnimist **ning vähendades muude käesoleva määruse kohaste meetmete kliima- ja keskkonnamõju**.
3. Kaaludes, kas lõikes 2 ette nähtud kohustus on vajalik, võtab komisjon arvesse järgmist:
 - a) kas ja kuidas **ning kui tõhusalt** liidu kliima- ja keskkonnanäesmärke juba saavutatakse muude liidu õigusaktidega, mida kohaldatakse kõnealuse kriitilise tooraine suhtes;
 - b) asjakohaste rahvusvaheliste standardite ja suuniste olemasolu ja kasutuselevõtt või väljavaated selliste standardite kokkuleppimiseks rahvusvahelisel tasandil, samuti kestlikud turutavad, sealhulgas artikli 29 kohaselt tunnustatud vabatahtlikud kavad;
 - c) strateegiliste partnerluste, strateegiliste projektide, kaubanduslepingute ja muude rahvusvaheliste juriidiliste dokumentide ning liidu korraldatud

teavitustegevuse tulemuslikkus liidu kliima- ja keskkonnaeesmärkide saavutamisel;

ca) ettevõtjate asjaomased majanduslikud kulud ja halduskoormus.

4. Komisjon korraldab mõju eelneva hindamise, et otsustada, kas võtta vastu lõike 1 kohane delegeeritud õigusakt. Selline hindamine:

a) põhineb muu hulgas konsultatsioonidel:

i) kõigi asjaomaste sidusrühmadega, nagu tööstus, sealhulgas järgtööstus, VKEd ja vajaduse korral käsitööstus, sotsiaalpartnerid, kauplejad, jaemüüjad, importijad, **inimeste tervist ja keskkonnakaitset edendavad organisatsioonid**, tarbijaorganisatsioonid ning **akadeemilised ringkonnad**;

ii) kolmandate riikidega, kelle kaubavahetust liiduga võib kõnealune kohustus märkimisväärselt mõjutada;

iii) Euroopa kriitiliste toorainete nõukoguga;

iiia) Euroopa Keskkonnaameti, kliimamuutusi käsitleva Euroopa teadusnõukogu ja Euroopa Kemikaaliametiga;

b) peab tagama, et ühtki sellist meetet ei valmistata ette, võeta vastu ega kohaldata kavatsusega tekitada või tekitades rahvusvahelisele kaubandusele tarbetuid takistusi, ning et meede ei piira kaubandust rohkem, kui on vajalik liidu kliima- ja keskkonnaeesmärkide saavutamiseks, võttes arvesse kolmandate riikide tarnijate suutlikkust täita sellist deklareerimiskohustust nii, et see ei mõjuta ebaproportsionaalselt kogukaubavooge ja kriitiliste toorainete kulusid;

ba) hõlmab hindamist, kas liidu õigusest tulenevad sarnased kohustused on avaldanud kavandatud mõju ja aidanud märkimisväärselt kaasa liidu keskkonnaeesmärkide saavutamisele;

c) hõlmab hindamist, kas meede aitaks kaasa liidu kliima- ja keskkonnaeesmärkide saavutamisele, ilma et see mõjutaks ebaproportsionaalselt liidu tootmisharu suutlikkust hankida kõnealust kriitilist toorainet.

5. Iga füüsiline või juriidiline isik, kes laseb turule kriitilisi tooraineid, mille kohta komisjon on vastu võtnud lõike 1 kohased arvutus- ja kontrollieeskirjad, teeb kättesaadavaks keskkonnajalajälje deklaratsiooni.

Esimeses lõigus sätestatud nõuet kohaldatakse iga turule lastud kriitilise tooraine liigi suhtes ning seda **kohaldatakse** vahe- või lõpptoodetes sisalduvate kriitiliste toorainete suhtes, **kui kriitiline tooraine moodustab märkimisväärse osa toote kogu keskkonnajalajäljest.**

6. Lõikes 5 osutatud keskkonnajalajälje deklaratsioon sisaldab järgmist teavet:
- a) vastutava füüsilise või juriidilise isiku nimi, registreeritud kaubanimi või registreeritud kaubamärk ja postiaadress ning elektroonilised sidevahendid, mille kaudu saab temaga ühendust võtta;
 - b) teave kriitilise tooraine liigi kohta, mille suhtes deklaratsioon kehtib;
 - c) teave riigi ja piirkonna kohta, kus kriitiline tooraine kaevandati, kus seda töödeldi või rafineeriti või kus see ringlusse võeti;
 - d) kriitilise tooraine keskkonnajalajalg, mis on arvutatud vastavalt lõike 1 kohaselt vastu võetud kohaldatavatele kontrolli- ja arvutuseeskirjadele;
 - e) keskkonnajalajälje tulemusklass, millele kriitiline tooraine vastab ja mis on kehtestatud kooskõlas lõike 7 kohaselt vastu võetud kohaldatava delegeeritud õigusaktiga;
 - f) veebilink, mis võimaldab juurdepääsu keskkonnajalajälje deklaratsioonis esitatud tulemusi kinnitava uuringu avalikule versioonile.

7. Komisjon **võtab** kooskõlas artikliga 36 vastu delegeeritud õigusakte, et täiendada käesolevat määrust, kehtestades **kahe aasta jooksul** selliste kriitiliste toorainete keskkonnajalajälje tulemusklassid, mille kohta on lõike 1 kohaselt kooskõlas V lisaga vastu võetud arvutus- ja kontrollieeskirjad.

7a. Kui kriitilisi tooraineid sisaldavad vahe- või lõpptooted on hõlmatud muudes õigusaktides sätestatud liidu keskkonnajalajälje nõuetega, võetakse võimaluse korral arvesse iga kriitilise tooraine keskkonna- ja CO₂jalajälge kogu toote keskkonnajalajälje arvutamisel.

7b. Komisjon esitab 31. detsembriks 2030 Euroopa Parlamendile ja nõukogule aruande,

milles analüüsitakse võimalust, et liidu turule pääseksid ainult sellised toorained, mis kõigi või teatavate liidu turule lastavate toodete puhul kuuluvad kõrgeimatesse keskkonnajalajälje tulemusklassidesse. Vajaduse korral lisab komisjon sellele aruandele seadusandlikud ettepanekud.

8. Keskkonnajalajälje deklaratsioon tehakse *kergesti arusaadaval viisil* kättesaadavaks vaba juurdepääsuga veebisaidil.

Komisjonil on õigus võtta vastu rakendusakt, millega kehtestatakse lõikes 5 osutatud keskkonnajalajälje deklaratsiooni vorm. Rakendusakt võetakse vastu artikli 37 lõikes 3 osutatud kontrollimenetluse kohaselt.

9. Kriitiliste toorainete müügiks pakkumisel (sealhulgas kaugmüügi korral) või nende esitlemisel äritegevuse käigus peavad kriitilisi tooraineid turule laskvad füüsilised ja juriidilised isikud tagama, et nende klientidel on enne müügilepingu sõlmimist juurdepääs keskkonnajalajälje deklaratsioonile.

Füüsilised ja juriidilised isikud, kes lasevad turule kriitilisi tooraineid, ei tohi pakkuda ega esitada selliseid märgiseid, tähiseid, sümboleid või silte, mis võivad kliente keskkonnajalajälje deklaratsioonis esitatud teabe osas tõenäoliselt eksitada või segadusse ajada.

3. JAGU

VABA LIIKUMINE, NÕUETELE VASTAVUS JA TURUJÄRELEVALVE

Artikkel 31

Vaba liikumine

1. Liikmesriigid ei keela, piira ega takista käesoleva määruse nõuetele vastavate püsिमagnetide sisaldavate toodete või kriitiliste toorainete turul kättesaadavaks tegemist või kasutuselevõttu põhjustel, mis on seotud teabega käesoleva määrusega hõlmatud püsिमagnetite ringlussevõtu või nende ringlussevõetud materjali sisalduse kohta või kriitilise tooraine keskkonnajalajälje kohta.
2. Liikmesriigid ei takista käesoleva määruse nõuetele mittevastavate püsिमagnetide sisaldavate toodete või kriitiliste toorainete näitamist messidel, näitustel, esitlustel või sarnastel üritustel, tingimusel et nähtaval sildil on selgelt märgitud, et sellised tooted või toorained ei vasta käesoleva määruse nõuetele ning et neid ei saa turul kättesaadavaks teha enne, kui need on nõuetega vastavusse viidud.

Artikkel 32

Nõuetele vastavus ja turujärelevalve

1. Enne artikliga 27 või 28 hõlmatud toote turule laskmist tagavad vastutavad füüsilised või juriidilised isikud, et läbi on viidud kohaldatav vastavushindamine ja et koostatud on nõutav tehniline dokumentatsioon. Kui vastavushindamisega on tõendatud toote vastavus kohaldatavatele nõuetele, tagavad vastutavad füüsilised või juriidilised isikud ELi vastavusdeklaratsiooni koostamise ja CE-märgise kinnitamise tootele.
2. Artiklis 27 sätestatud nõuetega hõlmatud toodete vastavushindamine on määruse (EL) 2023/xxx [väljaannete talitus, palun lisada viide kestlike toodete ökodisaini määrusele] IV lisas sätestatud menetlus, välja arvatud juhul, kui nende toodete suhtes kohaldatakse ka artiklis 28 sätestatud nõudeid – sel juhul on vastavushindamine menetlus, mis on sätestatud artikli 28 lõike 2 kohaselt vastu võetud arvutus- ja kontrollieeskirjades.
3. Määruse (EL) 2023/xxx [väljaannete talitus, palun lisada viide kestlike toodete ökodisaini määrusele] IX peatükki ning artikleid 37, 38 ja 39 ning nimetatud määruse artiklis 2 esitatud asjaomaseid mõisteid kohaldatakse seoses artiklites 27 ja 28 sätestatud nõuetega, mida kohaldatakse liidu turule lastavate toodete suhtes.
4. Turujärelevalve suhtes kohaldatakse järgmisi eeskirju:
 - a) määruse (EL) 2023/xxx [väljaannete talitus, palun lisada viide kestlike toodete ökodisaini määrusele] XII peatükki ja nimetatud määruse artiklis 2 esitatud asjaomaseid mõisteid kohaldatakse seoses artiklites 27, 28 või 30 sätestatud nõuetega, mida kohaldatakse liidu turule lastavate toodete suhtes;
 - b) lisaks määruses (EL) 2023/xxx [väljaannete talitus, palun lisada viide kestlike toodete ökodisaini määrusele] sätestatud ökodisaininõuetele võtavad liikmesriigid nimetatud määruse artikli 59 lõikes 1 osutatud tegevuskavas arvesse artiklites 27, 28 ja 30 sätestatud nõudeid;
 - c) artiklites 27, 28 ja 30 sätestatud nõuete suhtes kohaldatakse ka määruse (EL) 2023/xxx [väljaannete talitus, palun lisada viide kestlike toodete ökodisaini määrusele] artiklit 60 ja artikli 61 lõiget 1;
 - d) lisaks määruses (EL) 2023/xxx [väljaannete talitus, palun lisada viide kestlike toodete ökodisaini määrusele] sätestatud ökodisaininõuetele lisab komisjon

nimetatud määruse artikli 61 lõigetes 2 ja 3 osutatud aruandesse teabe, mis on seotud artiklites 27, 28 ja 30 sätestatud nõuetega;

- e) määruse (EL) 2023/xxx [väljaannete talitus, palun lisada viide kestlike toodete ökodisaini määrusele] artikli 62 kohaldamisel võtavad kõnealuses artiklis osutatud haldustegevuse koordineerimisrühm ja komisjon arvesse ka artiklites 27, 28 ja 30 sätestatud nõudeid.

5. Lõigete 3 ja 4 kohaldamisel käsitatakse määruse (EL) 2023/xxx [väljaannete talitus, palun lisada viide kestlike toodete ökodisaini määrusele] asjakohaseid osi järgmiselt:

- a) määruse (EL) 2023/xxx [väljaannete talitus, palun lisada viide kestlike toodete ökodisaini määrusele] artikli 37 lõikes 1 esitatud viidet „artikli 4 kohaselt vastu võetud kohaldatavates delegeeritud õigusaktides sätestatud ökodisaininõuetele“, artikli 63 lõikes 1 esitatud viidet „artikli 4 kohaselt vastu võetud kohaldatavates delegeeritud õigusaktides sätestatud nõuetele“ ja artikli 63 lõikes 5 esitatud viidet „artikli 4 kohaselt vastu võetud asjakohases delegeeritud õigusaktis sätestatud nõuetele“ käsitatakse viidetena „käsoleva määruse artiklites 27 ja 28 sätestatud nõuetele“;
- b) määruse (EL) 2023/xxx [väljaannete talitus, palun lisada viide kestlike toodete ökodisaini määrusele] artikli 37 lõikes 3 ja artikli 63 lõikes 1 esitatud viidet „artikli 4 kohaselt vastu võetud delegeeritud õigusaktiga hõlmatud tootele“ käsitatakse viitena „tootele või materjalidele, mille suhtes kohaldatakse käsoleva määruse artiklites 27 ja 28 sätestatud nõudeid“;
- c) määruse (EL) 2023/xxx [väljaannete talitus, palun lisada viide kestlike toodete ökodisaini määrusele] artiklis 41 esitatud viidet „vastavushindamisülesannetele, mis on ette nähtud artikli 4 kohaselt vastu võetud delegeeritud õigusaktidega“ ja artikli 45 lõikes 10 esitatud viidet „vastavushindamisülesannetele artikli 4 kohaselt vastu võetud asjakohaste delegeeritud õigusaktide alusel“ käsitatakse viidetena „käsoleva määruse artikli 28 lõike 2 kohaselt vastu võetud arvutus- ja kontrollieeskirjades sätestatud vastavushindamisülesannetele“;
- d) määruse (EL) 2023/xxx [väljaannete talitus, palun lisada viide kestlike toodete ökodisaini määrusele] artikli 53 lõikes 1 esitatud viidet „artikli 4 kohaselt vastu võetud delegeeritud õigusaktidega ettenähtud vastavushindamismenetlustele“

käsitatakse viidetena „käesoleva määruse artikli 28 lõike 2 kohaselt vastu võetud arvutus- ja kontrollieeskirjades sätestatud vastavushindamisele“.

6. Käesolevat artiklit ei kohaldata toodete suhtes, mis on hõlmatud määruste (EL) 2018/858 ja (EL) 168/2013 kohase tüübikinnitusega.

6. peatükk

Strateegilised partnerlused

Artikkel 33

Strateegilised partnerlused

1. Euroopa kriitiliste toorainete nõukogu *esitab hiljemalt ... [väljaannete talitus, palun lisada kuupäev: ühe aasta jooksul pärast käesoleva määruse jõustumist] ja seejärel iga kahe aasta tagant aruande, milles käsitletakse järgmist:*
- a) ajakohastatud loetelu olemasolevatest strateegilistest partnerlustest ja käimasolevatest läbirääkimistest strateegiliste partnerluste ja kolmandate riikide strateegiliste projektide üle;*
- a) mil määral aitavad liidu sõlmitud strateegilised partnerlused kaasa:
- i) liidu tarnekindluse parandamisele *lühikeses ja pikas perspektiivis, võttes arvesse artikli 1 lõikes 2 sätestatud sihttasemeid;*
- ii) liidu, sealhulgas *ELi toimimise lepingu II lisas osutatud ülemeremaade ja -territooriumide ning* partnerriikide vahelise koostöö parandamisele kriitiliste toorainete väärtusahelas *ning liidu sõltumatuse parandamisele kolmandatest riikidest, mis ei ole partnerriigid, ja pöörates erilist tähelepanu koostööle sarnaselt meelestatud partneritega;*
- iii) *majanduslikule ja sotsiaalsele arengule partnerriikides, eelkõige tekkivate turgudega riikides ja arengumaades, edendades samal ajal keskkonnakestlike ja ringmajanduse tavade kasutuselevõttu ning inimväärseid töötingimusi ja inimõigusi nendes riikides;*
- b) sidusus ja võimalik koostoime liikmesriikide ja asjaomaste kolmandate riikide kahepoolse koostöö ning liidu poolt strateegiliste partnerluste raames võetud meetmete vahel, *sealhulgas liidu tegevus kolmandate riikidega vabakaubanduslepingute sõlmimiseks ja nende üle läbirääkimiste pidamiseks;*

- ba) kolmandate riikidega või kolmandates riikides kavandatud või loodud kriitiliste toorainete projektid, mis ei ole hõlmatud strateegiliste partnerluste ega vabakaubanduslepingutega, kuid mida viiakse ellu lõikes 3b sätestatud platvormi raames;**
- c) loetelu koostamine riikidest, mida tuleks strateegiliste partnerluste sõlmimisel esmatähtsaks pidada, võttes arvesse järgmisi kriteeriume:**
- i) võimalik panus tarnekindlusse ja selle vastupidavusse, võttes arvesse kolmanda riigi võimalikke varusid ning kaevandamis-, töötlemis- ja ringlussevõtuvõimsust seoses kriitiliste toorainetega;**
 - ii) kas liidu ja kolmanda riigi vaheline koostöö võiks parandada kolmanda riigi suutlikkust tagada oma õigusraamistiku ja selle rakendamise kaudu kahjuliku keskkonnamõju seire, ennetamine ja minimeerimine, sotsiaalselt vastutustundlike tavade kasutamine, sealhulgas inimõiguste ja töötajate õiguste austamine, sealhulgas sunniviisilise töö ja lapstööjõu kasutamise vastu võitlemise poliitika, ning sisukas koostöö kohalike kogukondadega, sealhulgas põlisrahvastega, läbipaistvate ja vastutustundlike äritavade kasutamine ning avaliku halduse ja õigusriigi nõuetekohasele toimimisele avalduva kahjuliku mõju ennetamine; ja kuidas saab liit oma partnerluspoliitika kaudu, näiteks kutseõppe ja tehnilise toe kaudu, aidata tugevdada kolmandate riikide õigusraamistikke;**
 - iii) kas kolmanda riigi ja liidu vahel on olemas või võivad olla koostöölepingud ning kas tekkivate turgude ja arenguriikide puhul on võimalik võtta kasutusele Global Gateway investeerimisprojektid.**
 - iv) kas ja kuidas võiks partnerlus tekkivate turgude ja arenguriikide puhul aidata kaasa riigisisese väärtuse ning kohaliku lisaväärtuse loomisele, sealhulgas järgneva etapi tegevustele, ning oleks vastastikku kasulik partnerriigile ja liidule.**
 - iva) millises ulatuses kasutatakse tekkivate turgudega riikide ja arenguriikide puhul olemasolevaid liidu rahastamis- ja riskide vähendamise vahendeid, eelkõige Global Gateway raames, ning mil**

määral on takistusi selliste vahendite kasutamisel strateegiliste projektide kontekstis.

2. **Komisjon ja** Euroopa kriitiliste toorainete nõukogu **tagavad** lõike 1 kontekstis ning seoses tekkivate turgude ja **arenguriikidega** koostöö **ja sidususe** teiste asjakohaste koordineerimisfoorumitega, sealhulgas nendega, mis on loodud strateegia „Global Gateway“ raames.
3. Liikmesriigid:
 - a) koordineerivad oma tegevust komisjoniga, et tagada sidusus asjaomaste kolmandate riikidega tehtava kahepoolse koostöö ning liidu ja kolmandate riikide mittesiduvate strateegiliste partnerluste vahel, mille kohaldamisala hõlmab vähemalt kriitiliste toorainete väärtusahelat, **ning tagada suutlikkuse suurendamise ja tehnosiirde programmide konsolideerimine, et edendada kriitiliste mineraalide vastutustundlikku ringlussevõttu tootjariikides;**
 - b) toetavad komisjoni **tulemuslike** strateegiliste partnerluste raames sätestatud **konkreetsete** koostöömeetmete rakendamisel.
 - ba) **koordineerivad oma arengupankade, ekspordikrediitiasutuste ja muude nende järelevalve all olevate avalik-õiguslike asutuste tegevust, et toetada kolmandates riikides tihedas koostöös läbiviidavate strateegiliste projektide rakendamist ja rahastamist**
- 3a. **Euroopa kriitiliste toorainete nõukogu esitab iga uue aruande Euroopa Parlamendi asjaomastele komisjonidele.**
- 3b. **Hiljemalt [väljaannete talitus, palun lisada kuupäev: kuus kuud pärast käesoleva määruse jõustumise kuupäeva] loob komisjon platvormi, mis toob kokku ettevõtjate esindajad kriitiliste toorainete kogu väärtusahela ulatuses eesmärgiga toetada maavarauuringuid, töötlemist ja ringlussevõttu kolmandates riikides kooskõlas artiklis 1 sätestatud eesmärkidega, kus liidul ei ole veel strateegilisi partnerlusi ega vabakaubanduslepinguid. Platvorm võimaldab komisjonil hõlbustada ja toetada strateegilisi suhteid projektiarendajate ja asjaomaste riikide valitsuste vahel.**
- 3c. **Komisjon palub Euroopa standardiorganisatsioonidel töötada välja Euroopa standardid või Euroopa standardimisdokumendid, et toetada käesoleva määruse eesmärke.**

3d. Liidu ja kolmandate riikide vahel sõlmitud strateegilised partnerlused sisaldavad meetmeid, mis aitavad kaasa järgmisele:

- i) liidu strateegiliste toorainete tarnete vastupanuvõime, mitmekesistamise ja kestlikkuse parandamine kooskõlas artikli 1 lõikes 2 sätestatud võrdlusalustega;*
- ii) parandada koostööd ja jagatud vastutust kriitiliste toorainete väärtusahelas liidu ja partnerriikide vahel kokkulepitud partnerluseesmärkide saavutamisel;*
- iii) partnerriikide majanduslik ja sotsiaalne areng, eelkõige tekkivate turgudega ja areneva majandusega riikide puhul;*
- iv) tekkivate turgudega riikide ja areneva majandusega riikide puhul kohaliku lisaväärtuse suurendamine, toetades töötlemiss- ja ringlussevõtuvõimsuse arendamist koos hiljuti väljaarendatud kaevandamisvõimsusega ning meetmeid teadmiste ja oskuste edasiandmise hõlbustamiseks.*

Komisjon teavitab Euroopa Parlamenti uue strateegilise partnerluse loomise üle peetavate arutelude alustamisest.

Kui läbirääkimised strateegilise partnerluse üle on lõpule viidud, teavitab komisjon ka sellest parlamentti.

7. peatükk Juhtimine

Artikkel 34

Euroopa kriitiliste toorainete nõukogu

1. Luuakse Euroopa kriitiliste toorainete nõukogu.
2. See nõukogu täidab käesolevas määruses sätestatud ülesandeid.

Artikkel 35

Euroopa kriitiliste toorainete nõukogu koosseis ja toimimine

1. Euroopa kriitiliste toorainete nõukogu koosneb liikmesriikidest ja komisjonist. Selle eesistuja on komisjon.
2. Iga liikmesriik määrab nimetatud nõukogusse kõrgetasemelise esindaja. Kui see on ülesannete ja eksperditeadmiste seisukohast asjakohane, võib liikmesriik määrata

Euroopa kriitiliste toorainete nõukogu eri ülesannete jaoks eri esindajaid. Igal nõukogu liikmel on asendusliige.

Euroopa kriitiliste toorainete nõukogu kutsub Euroopa Parlamendi esindajaid osalema vaatelejatena oma koosolekutel, sealhulgas lõikes 6 osutatud alalistes või ajutistes allrühmades.

2a. Euroopa Kaitseagentuur, Euroopa Kemikaaliamet, Euroopa Keskkonnaamet ja Euroopa välisteenistus määravad kõrgetasemelise esindaja Euroopa kriitiliste toorainete nõukogusse vaatelejaks.

2b. Iga liikmesriik nimetab oma ühtse kontaktpunkti esindaja nõukogusse vaatelejaks.

3. Euroopa kriitiliste toorainete nõukogu võtab komisjoni ettepaneku põhjal oma liikmete lihthäälteenamusega vastu oma kodukorra.

4. Euroopa kriitiliste toorainete nõukogu tuleb kokku korrapärase ajavahemike järel, et tal oleks võimalik käesolevas määruses sätestatud ülesandeid tulemuslikult täita. Vajaduse korral tuleb nõukogu kokku komisjoni põhjendatud taotluse korral.

Euroopa kriitiliste toorainete nõukogu tuleb kokku vähemalt:

a) iga kolme kuu järel strateegiliste projektide taotluste hindamiseks vastavalt 3. peatüki 1. jaole;

b) iga kuue kuu järel seire edasiarendamiseks vastavalt 4. peatükile;

ba) iga kuue kuu järel strateegiliste projektide hindamiseks, et arutada edusamme tööstuse vastavate esindajatega;

c) kord aastas, et arutada edusamme liikmesriikide kohustuste täitmisel seoses 3. peatüki 4. jaos sätestatud maavarauuringutega, sealhulgas pidades silmas kriitiliste või strateegiliste toorainete loetelude ajakohastamist.

5. Komisjon **koordineerib** Euroopa kriitiliste toorainete nõukogu **tööd** täitevsekretariaadi kaudu, kes **täidab tegevuskava koostamise ülesandeid ning** pakub tehnilist ja logistilist tuge.

6. Euroopa kriitiliste toorainete nõukogu võib luua eriküsimuste ja -ülesannetega tegelevaid alalisi või ajutisi allrühmi.

Seejuures moodustab nõukogu vähemalt järgmised alalised allrühmad:

- a) allrühm strateegiliste projektide rahastamise arutamiseks ja koordineerimiseks vastavalt artiklile 15; vaateajatena kutsutakse osalema riiklike tugipankade ja finantseerimisasutuste, *ekspordikrediidi agentuuride*, Euroopa arengurahastusametite, Euroopa Investeerimispanka grupi, muude rahvusvaheliste finantsasutuste, sealhulgas Euroopa Rekonstruktsiooni- ja Arengupanga ning vajaduse korral eraõiguslike finantsasutuste esindajad;
- aa) *allrühm, et arutada artiklite 8, 10 ja 11 kohaste sätete rakendamist, sealhulgas jagada parimaid tavasid üldsuse osalemise ja sidusrühmade kaasamise kohta, sealhulgas muudest asjaomastest kaevanduspiirkondadest, et tagada loamenetluste struktureeritud ja prognoositavad formaadid, kuhu kutsutakse vaateajatena kodanikuühiskonna organisatsioonide esindajad;*
- b) allrühm, kuhu kuuluvad riiklikud geoloogiainstituudid või geoloogiliste uuringute keskused, või sellise instituudi või uuringukeskuse puudumise korral üldgeoloogiliste uurimistööde eest vastutav asjakohane riigi ametiasutus, et aidata kaasa artiklis 18 osutatud riiklike maavarauuringute programmide koordineerimisele;
- c) allrühm, kuhu kuuluvad kriitiliste toorainete küsimustega tegelevad riiklikud tarne- ja teabeasutused või sellise asutuse puudumise korral nende küsimuste eest vastutav asjakohane riigi ametiasutus, et aidata kaasa artiklis 19 sätestatud seireülesannete täitmisele;
- d) allrühm, kuhu kuuluvad riiklik eriolukordade amet ja strateegiliste varude eest vastutavad riigi ametiasutused või sellise ameti ja asutuse puudumise korral nende küsimuste eest vastutav asjakohane riigi ametiasutus, et aidata kaasa strateegiliste varude *seirele*, nagu on sätestatud artiklis 22; *see allrühm võib eelkõige kutsuda sarnaselt meelestatud kolmandaid partnereid vahetama strateegiliste varudega seotud parimaid tavasid;*
- da) *allrühm, mis koondab kogu kriitiliste toorainete väärtusahelat hõlmavaid tööstusliite ja muid asjaomaseid tööstusharu sidusrühmi, et aidata kaasa artikli 3 lõikes 3 ja artikli 4 lõikes 4 sätestatud strateegiliste või kriitiliste toorainete loetelu muutmise taotluste menetlemisele ning strateegiliste projektide ja strateegilise partnerluse hindamisele kooskõlas artikliga 33, mis*

keskendub ka liikmesriikide VKEde esindajatele, et arutada VKEde osalemist tooraine väärtusahelates ja võimalusi VKEde kaasatuse suurendamiseks;

db) allrühm, mis peab arutelusid ja koordineerib strateegiliste partnerlustega seotud tööd vastavalt artiklile 33, tagades koostöö teiste asjakohaste koordineerimise foorumitega, sealhulgas nendega, mis on loodud strateegia „Global Gateway“ raames, ja ettevõtete esindajatega kriitilise tähtsusega toorainete väärtusahelas; vajaduse korral kutsutakse kodanikuühiskonna organisatsioonide ja akadeemiliste ringkondade esindajad vaatlejatenas selle allrühma koosolekutele;

6a. Euroopa kriitiliste toorainete nõukogu teavitab Euroopa Parlamenti oma eelseisvatest koosolekutest, sealhulgas alalistest või ajutistest allrühmadest, ja vastavatest päevakordadest.

7. Kui Euroopa Parlament sellistel koosolekutel ei osale, teavitab Euroopa kriitiliste toorainete nõukogu Euroopa Parlamenti korrapäraselt nendel koosolekutel peetud aruteludest.

Vajaduse korral *kutsuvad Euroopa kriitiliste toorainete nõukogu liikmed* eksperte, kes esindavad tööstust, kodanikuühiskonda, akadeemilisi ringkondi, ametiühinguid, muid kolmandaid isikuid või kolmandate riikide esindajaid ning kohalike ja piirkondlike omavalitsuste esindajaid osalema vaatlejana lõikes 6 osutatud alaliste või ajutiste alarühmade koosolekutel või esitama kirjalikke seisukohti. *Erilist tähelepanu pööratakse VKEde esindajatele, kes kutsutakse osalema kõikidel koosolekutel ja aruteludel, mis puudutavad neid või nende kaasamist toorainete väärtusahelasse nii nõukogu kui ka allrühma tasandil.*

Oma ülesannete täitmisel tagab Euroopa kriitiliste toorainete nõukogu vajaduse korral koordineerimise, koostöö ja teabevahetuse liidu õiguse alusel loodud asjakohaste kriisireageerimise ja kriisivalmiduse struktuuridega.

8. Euroopa kriitiliste toorainete nõukogu võtab vajalikud meetmed, et tagada konfidentsiaalse teabe ja tundliku äriteabe turvaline käitlemine ja töötlemine kooskõlas artikliga 44.

9. Euroopa kriitiliste toorainete nõukogu annab oma parima, et jõuda üksmeelele.

8. peatükk

Delegeeritud volitused ja komiteemenetlus

Artikkel 36

Delegeeritud volituste rakendamine

1. Komisjonile antakse õigus võtta vastu delegeeritud õigusakte käesolevas artiklis sätestatud tingimustel.
2. Artikli 3 lõikes 2, artikli 4 lõikes 2, artikli 5 lõikes 2, artikli 27 lõikes 12, artikli 28 lõikes 2 ning artikli 30 lõigetes 1 ja 5 osutatud õigus võtta vastu delegeeritud õigusakte antakse komisjonile kaheksaks aastaks alates [väljaannete talitus, palun lisada kuupäev: üks kuu pärast käesoleva määruse jõustumise kuupäeva]. Komisjon esitab delegeeritud volituste kohta aruande hiljemalt üheksa kuud enne **kaheksa-aastase** ajavahemiku lõppu. Volituste delegeerimist pikendatakse automaatselt samaks ajavahemikuks, välja arvatud juhul, kui Euroopa Parlament või nõukogu esitab selle suhtes vastuväite hiljemalt kolm kuud enne iga ajavahemiku lõppemist.
3. Euroopa Parlament ja nõukogu võivad artikli 3 lõikes 2, artikli 4 lõikes 2, artikli 5 lõikes 2, artikli 27 lõikes 12, artikli 28 lõikes 2 ning artikli 30 lõigetes 1 ja 5 osutatud volituste delegeerimise igal ajal tagasi võtta. Tagasivõtmise otsusega lõpetatakse otsuses märgitud volituste delegeerimine. Otsus jõustub järgmisel päeval pärast selle avaldamist *Euroopa Liidu Teatajas* või otsuses märgitud hilisemal kuupäeval. See ei mõjuta juba jõustunud delegeeritud õigusaktide kehtivust.
4. Enne delegeeritud õigusakti vastuvõtmist konsulteerib komisjon 13. aprilli 2016. aasta institutsioonidevahelises parema õigusloome kokkuleppes sätestatud põhimõtete kohaselt iga liikmesriigi määratud ekspertidega. Liikmesriikide ekspertidega konsulteerimine toimub pärast artikli 14 kohast konsulteerimist.
5. Niipea kui komisjon on delegeeritud õigusakti vastu võtnud, teeb ta selle samal ajal teatavaks Euroopa Parlamendile ja nõukogule.
6. Artikli 3 lõike 2, artikli 4 lõike 2, artikli 5 lõike 2, artikli 27 lõike 12, artikli 28 lõike 2 ning artikli 30 lõigete 1 ja 5 alusel vastu võetud delegeeritud õigusakt jõustub üksnes juhul, kui Euroopa Parlament ega nõukogu ei ole kahe kuu jooksul pärast õigusakti Euroopa Parlamendile ja nõukogule teatavaks tegemist esitanud selle suhtes vastuväidet või kui Euroopa Parlament ja nõukogu on enne selle tähtaja möödumist

komisjonile teatanud, et nad ei esita vastuväidet. Euroopa Parlamendi või nõukogu algatusel pikendatakse seda tähtaega [kahe kuu] võrra.

Artikkel 37

Komiteemenetlus

1. Komisjoni abistab [väljaannete talitus, palun lisada viide käesolevale õigusaktile] rakendamisel komitee. Nimetatud komitee on komitee määruse (EL) nr 182/2011 tähenduses.
2. Kui on viidatud käesolevale lõikele, kohaldatakse määruse (EL) nr 182/2011 artiklit 4.
3. Kui on viidatud käesolevale lõikele, kohaldatakse määruse (EL) nr 182/2011 artiklit 5.

9. peatükk Muudatused

Artikkel 38

Määruse (EL) 2018/1724 muutmine

Määrust (EL) 2018/1724 muudetakse järgmiselt.

- 1) I lisa esimesse veergu lisatakse uus rida „S. Kriitiliste toorainete projektid“.
- 2) I lisa rea „S. Kriitiliste toorainete projektid“ teise veergu lisatakse järgmised punktid:
 - „1) teave loamenetluse kohta“
 - „2) teave rahastamis- ja investeerimisteenuste kohta“
 - „3) teave rahastamisvõimaluste kohta liidu või liikmesriigi tasandil“
 - „4) teave ettevõtluse tugiteenuste kohta, sealhulgas seoses äriühingu tulumaksu deklaratsiooniga, kohalike maksuseaduste ja tööõigusega“;
- 3) II lisa esimesse veergu lisatakse uus rida „Kriitiliste toorainete projektid“.
- 4) II lisa rea „Kriitiliste toorainete projektid“ teise veergu lisatakse järgmine punkt:
 - „Nullnetotehnoloogia tootmisprojektide kavandamise, ehitustööde ja käitamise kõigi asjakohaste halduslubade, sealhulgas ehituslubade, kemikaalide käitlemise ja võrguga liitumise lubade ning vajaduse korral keskkonnamõju hindamise ja keskkonnalubade menetlus, mis hõlmab kõiki haldustaotlusi ja -menetlusi“;

- 5) II lisa rea „Kriitiliste toorainete projektid“ kolmandasse veergu lisatakse järgmine punkt:

„Kõik menetlustega seotud väljundid alates taotluse kehtivuse tunnistamisest kuni menetluse tulemust käsitleva tervikotsuse teatavaks tegemiseni vastutava riikliku pädeva asutuse poolt“;

- 6) III lisasse lisatakse järgmine punkt:

„9) [Väljaannete talitus, palun lisada viide käesolevale ettepanekule] artikli 8 lõikes 1 osutatud riiklikud pädevad asutused“.

Artikkel 39

Määruse (EL) 2019/1020 muutmine

Määrust (EL) 2019/1020 muudetakse järgmiselt.

- 1) Artikli 4 lõikes 5 asendatakse tekst „(EL) 2016/425 (35) ja (EL) 2016/426 (36)“ järgmisega: „(EL) 2016/425 (*), (EL) 2016/426 (**), ja [(EL) [...]] [käesoleva määruse vastuvõtmise aasta]/...(***)“;
- 2) I lisasse lisatakse järgmine punkt: „X. [Väljaannete talitus, palun lisada järgmine järjestikune number] Määrus (EL).../..., millega sätestatakse kriitiliste toorainete kindlate ja kestlike tarnete tagamise raamistik ja muudetakse määrust (EL) 2019/1020 [väljaannete talitus, palun lisada käesoleva määruse avaldamise üksikasjad], niivõrd kui see puudutab kõnealuse määruse artiklites 27, 28 või 30 sätestatud nõudeid.“

Artikkel 40

Määruse (EL) 2018/858 muutmine

Määruse (EL) 2018/858 II lisa muudetakse järgmiselt.

I osa tabelisse lisatakse järgmine kanne:

[Väljaannete talitus, palun sisestada pealkirja G all järgmine	Püsिमagnitude ringluspõhisuse nõuded	Määrus (EL) XX/XXXX [väljaannete talitus, palun lisada ELTs	X	X	X	X	X	X						X	X
--	--------------------------------------	---	---	---	---	---	---	---	--	--	--	--	--	---	---

järjestikune number]		avaldamise üksikasjad käesoleva määruse kohta]															
----------------------	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

Artikkel 41

Määruse (EL) 168/2013 muutmine

Määruse (EL) 168/2013 II lisa muudetakse järgmiselt.

I osa tabelisse lisatakse järgmine kanne:

[Väljaannete talitus, palun sisestada pealkirja C1 all järgmine järjestikune number]	Püsimagne tite ringluspõhisuse nõuded	Määrus (EL) XX/XXXX [väljaannete talitus, palun lisada ELTs avaldamise üksikasjad käesoleva määruse kohta]	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
--	---------------------------------------	--	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---

10. peatükk Lõppsätted

Artikkel 42

Edusammude jälgimine

1. Võttes arvesse Euroopa kriitiliste toorainete nõukogu nõuandeid, jälgib komisjon edusamme artikli 1 lõikes 2 sätestatud eesmärkide saavutamisel ja avaldab vähemalt iga kolme aasta järel aruande, milles kirjeldatakse üksikasjalikult liidu edusamme nende eesmärkide saavutamisel.

Esimene aruanne koostatakse hiljemalt [väljaannete talitus, palun lisada kuupäev: neli aastat pärast käesoleva määruse jõustumise kuupäeva].

2. Lõikes 1 osutatud aruanne sisaldab kvantitatiivset teavet selle kohta, mil määral on liit teinud edusamme artikli 1 lõike 2 punktides a ja b sätestatud sihttasemetes saavutamisel.

2a. Käesolevas artiklis sätestatud järelevalveülesanded ei sea ettevõtjatele ega teistele tooraine väärtusahelas tegutsevatele ettevõtjatele kohustust esitada komisjonile, nõukogu asutustele või muule asutusele mis tahes teavet. Kogu teave, mida ettevõtjad käesoleva artikli kohaselt esitavad, esitatakse puhtalt vabatahtlikkuse alusel ja seda käsitletakse alati vastavalt artiklile 44.

2b. Komisjon jälgib pidevalt käesoleva määruse rakendamist, et vältida liidu õiguse vastuolu käesoleva määrusega. Sel eesmärgil avaldab komisjon [väljaannete talitus, palun lisada kuupäev: üks aasta pärast käesoleva määruse jõustumise kuupäeva] aruande käesoleva määruse koosõla kohta muu liidu õigusega.

Artikkel 43

Liikmesriikide aruandlus

1. Liikmesriigid saavad igal aastal komisjonile aruande, mis sisaldab artikli 18 lõikes 4, artikli 20 lõigetes 1 ja 2, artikli 21 lõikes 1, artikli 22 lõikes 5 ja artikli 25 lõikes 6 osutatud teavet. Esimene aruanne saadetakse [väljaannete talitus, palun lisada kuupäev: üks aasta pärast käesoleva määruse jõustumise kuupäeva].

2. Komisjonil on õigus võtta vastu rakendusakte, milles sätestatakse lõikes 1 osutatud aruannete vorm. Vormil võib olla märgitud, kuidas tuleb lõikes 1 osutatud teavet väljendada. Nimetatud rakendusaktid võetakse vastu artikli 37 lõikes 2 osutatud nõuandemenetluse kohaselt.

3. Lõikes 1 osutatud aruannetes sisalduvat teavet käsitletakse vastavalt artiklile 44.

3a. Käesolevas artiklis sätestatud aruandlusega ei kaasne ettevõtjatele ega teistele toorainete väärtusahelas osalevatele ettevõtjatele kohustust esitada komisjonile, nõukogu asutustele või muule asutusele mis tahes teavet. Kogu teave, mida ettevõtjad käesoleva artikli kohaselt esitavad, esitatakse puhtalt vabatahtlikkuse alusel ja seda käsitletakse alati vastavalt artiklile 44.

Artikkel 44

Konfidentsiaalse teabe käsitlemine

1. Käesoleva määruse rakendamise käigus saadud teavet kasutatakse üksnes käesoleva määruse kohaldamisel ning seda kaitstakse asjakohaste liidu ja siseriiklike õigusaktide alusel.
2. Liikmesriigid ja komisjon tagavad ärisaladuste ning muu käesoleva määruse kohaldamise käigus saadud ja koostatud tundliku, konfidentsiaalse ja salastatud teabe kaitse, sealhulgas soovitusi ja võetavaid meetmeid käsitleva teabe kaitse vastavalt liidu ja siseriiklikule õigusele.
3. Liikmesriigid ja komisjon tagavad, et käesoleva määruse alusel esitatud või vahetatud salastatud teabe salastatuse taset ei alandata ning salastatust ei kustutata ilma teabe koostaja eelneva kirjaliku nõusolekuta.
4. Kui liikmesriik leiab, et agregeeritud teabe esitamine artikli 21 kontekstis võib siiski kahjustada tema riiklike julgeolekuhuve, võib ta esitada komisjonipoolsele teabe avaldamisele vastuväite, saates selle kohta põhjendatud teate.
5. Komisjon ja riigi ametiasutused, nende ametnikud, töötajad ja muud nende järelevalve all töötavad isikud peavad tagama oma ülesannete täitmise ja tegevuse käigus saadud teabe konfidentsiaalsuse. See kohustus kehtib ka kõigi liikmesriikide esindajate, vaatlejate, ekspertide ja muude artikli 35 kohaselt Euroopa kriitiliste toorainete nõukogu koosolekutel osalevate osaliste suhtes.

Artikkel 45

Karistused

Hiljemalt 12 kuud pärast määruse jõustumist kehtestavad liikmesriigid õigusnormid käesoleva määruse sätete rikkumiste korral määratavate karistuste kohta ja võtavad kõik vajalikud meetmed nende rakendamise tagamiseks. Kehtestatud karistused peavad olema tõhusad, proportsionaalsed ja hoiatavad. Liikmesriigid teavitavad komisjoni viivitamata nimetatud eeskirjadest ja meetmetest ning nende hilisematest muudatustest.

Artikkel 46

Hindamine

1. Hiljemalt [väljaannete talitus, palun lisada kuupäev: viis aastat pärast käesoleva määruse jõustumise kuupäeva] hindab komisjon käesolevat määrust selle eesmärkide seisukohalt ning esitab Euroopa Parlamendile, nõukogule ning Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomiteele selle kohta aruande.
2. Eelmises lõikes osutatud aruandes hinnatakse vähemalt seda, kui asjakohane on maksimaalsete keskkonnajalajälje künniste kehtestamine kriitiliste toorainete suhtes, mille kohta on vastu võetud arvutus- ja kontrollieeskirjad, **samuti vajadust kriitiliste toorainete tarneahelate edasise tugevdamise järele pärast 2030. aastat.**

Artikkel 47

Jõustumine

Käesolev määrus jõustub kahekümnendal päeval pärast selle avaldamist *Euroopa Liidu Teatajas*.

Käesolev määrus on tervikuna siduv ja vahetult kohaldatav kõikides liikmesriikides.

Brüssel,

Euroopa Parlamendi nimel
president

Nõukogu nimel
eesistuja

ILISA

Strateegilised toorained

1. JAGU

STRATEEGILISTE TOORAINETE LOETELU

Strateegilistena käsitatakse järgmisi tooraineid:

- a) vismut
- b) boor – metallurgiline
- c) koobalt
- d) vask
- e) gallium
- f) germaanium
- g) liitium – akudes kasutamiseks vajaliku puhtusastmega
- h) magneesiummetall
- i) mangaan – akudes kasutamiseks vajaliku puhtusastmega
- j) looduslik grafiit – akudes kasutamiseks vajaliku puhtusastmega
- k) nikkel – akudes kasutamiseks vajaliku puhtusastmega
- l) plaatinarühma metallid
- m) haruldased muldmetallid magnetite jaoks (Nd, Pr, Tb, Dy, Gd, Sm ja Ce)
- n) räni metall
- o) titaanmetall
- p) volfram

2. JAGU

STRATEEGILISTE TOORAINETE VALIMISE METOODIKA

1. Strateegiline tähtsus määratakse kindlaks lähtuvalt tooraine olulisusest rohe- ja digipöörde ning kaitse- ja kosmoserakenduste jaoks, võttes arvesse järgmist:
 - a) selliste strateegiliste tehnoloogiate hulk, mille tootmiseks toorainet sisendina kasutatakse;
 - b) asjaomaste strateegiliste tehnoloogiate tootmiseks vajaliku tooraine kogus;
 - c) eeldatav ülemaailmne nõudlus asjaomaste strateegiliste tehnoloogiate järele.
2. Prognoositav nõudluse kasv ($D_{F/C}$) arvutatakse järgmiselt:

$$D_{F/C} = \frac{DF}{GS}$$

kus:

D_F on prognoositav nõudlus tooraine järele vaatlusaastal;

GS on tooraine ülemaailmne aastane toodang vaatlusperioodil.

3. Toodangu suurendamise raskuse kindlaksmääramisel võetakse arvesse vähemalt järgmist:

- a) tooraine praegune tootmiskaht (PS) vaatlusperioodil, arvatuna järgmiselt:

$$PS = \log_{10}(GS)$$

kus:

\log_{10} on kümnendlogaritm;

GS on tooraine ülemaailmne aastane toodang vaatlusperioodil;

- b) tooraine varude ja toodangu suhe R/P, mis arvutatakse järgmiselt:

$$R / P = \frac{R}{GS}$$

kus:

R on tooraine teadaolevad geoloogilised varud, mida on võimalik majanduslikult kaevandada;

GS on tooraine ülemaailmne aastane toodang vaatlusperioodil.

II LISA

Kriitilised toorained

1. JAGU

KRIITILISTE TOORAINETE LOETELU

Kriitiliste toorainetena käsitatakse järgmisi tooraineid:

- a) antimon
- b) arseen
- c) boksiit
- d) barüüt
- e) berüllium
- f) vismut
- g) boor
- h) koobalt
- i) koksisüsi
- j) vask
- k) päevakivi
- l) fluoriit
- m) gallium
- n) germaanium
- o) hafnium
- p) heelium
- q) rasked haruldased muldmetallid
- r) kerged haruldased muldmetallid
- s) liitium
- t) magneesium
- u) mangaan
- v) looduslik grafiit
- w) nikkel – akudes kasutamiseks vajaliku puhtusastmega
- x) nioobium
- y) fosforiit
- z) fosfor
- aa) plaatinarühma metallid
- bb) skandium
- cc) ränimetall

- dd) strontsium
- ee) tantaal
- ff) titaanmetall
- gg) volfram
- hh) vanaadium

2. JAGU

MAJANDUSLIKU TÄHTSUSE JA TARNERISKI ARVUTAMINE

4. Tooraine majanduslik tähtsus (EI) arvutatakse järgmiselt:

$$EI = \sum_s (A_s * Q_s) * SI_{EI}$$

kus:

A_s on tooraine lõppkasutuse osakaal NACE sektoris (kahenumbriline tase);

Q_s on asjaomase NACE sektori (kahenumbriline tase) lisaväärtus;

SI_{EI} on majandusliku tähtsusega seotud asendatavustegur.

5. Tooraine majandusliku tähtsusega seotud asendatavustegur (SI_{EI}) arvutatakse järgmiselt:

$$SI_{EI} = \sum_i \sum_a SCP_{i,a} * Subshare_{i,a} * Share_a$$

kus:

i tähistab konkreetset asendusmaterjali;

a tähistab tooraine konkreetset kasutusala;

SCP on asendusmaterjali kulutõhususe parameeter;

„Share“ on toorainete osakaal lõppkasutuses;

„Subshare“ on iga asendusmaterjali osakaal igal kasutusosal.

6. Tooraine tarnerisk (SR) arvutatakse järgmiselt:

$$SR = [(HHI_{WGI,t})_{GS} * \frac{IR}{2} + (HHI_{WGI,t})_{EU\ sourcing} (1 - \frac{IR}{2})] * (1 - EoLRIR) * SI_{SR}$$

kus:

GS on tooraine ülemaailmne aastane toodang vaatlusperioodil;

„EU sourcing“ on tegelik tooraine hankimine ELis, st ELi-sisene toodang ja import teistest riikidest ELi;

HHI on Herfindahli-Hirschmani indeks (kasutatakse riigi tasandi kontsentratsiooni näitajana);

WGI on ülemaailmse juhtimise kohandatud indeks (kasutatakse riigi juhtimise näitajana);

t on WGI-d kohandav kaubandusparameeter, mille kindlaksmääramisel võetakse arvesse võimalikke ekspordimakse (mida võib vähendada kehtiv kaubandusleping), füüsilise ekspordi kvoote või riigi kehtestatud ekspordikeelde.

IR on sõltuvus impordist;

EoL_{RIR} on olemusringijärgne ringlussevõtu määr, mis tähendab sisendina kasutatavate teiste materjalide (mis on saadud ringlussevõetud jääkidest) ja kogu sisendina kasutatava tooraine (esmane ja teisene tooraine) suhet;

SI_{SR} on tarneriskiga seotud asendatavustegur.

7. Toorainete puhul esinev sõltuvus impordist arvutatakse järgmiselt:

$$IR = \frac{Import - Export}{Domesticproduction + Import - Export}$$

8. Tooraine Herfindahli-Hirschmani indeks (HHI_{WGI}) arvutatakse järgmiselt:

$$(HHI_{WGI,t})_{GS \text{ or } EU \text{ sourcing}} = \sum_c (S_c)^2 WGI_c * t_c$$

kus:

S_c on riigi c osakaal tooraine ülemaailmsetes tarnetes (või hankimises ELis);

WGI_c on riigi c kohandatud ülemaailmse juhtimise indeks;

t_c on WGI-d kohandav riigi kaubandusparameeter, mille kindlaksmääramisel võetakse arvesse võimalikke ekspordimakse (mida võib vähendada kehtiv kaubandusleping), füüsilise ekspordi kvoote või riigi kehtestatud ekspordikeelde.

9. Tarneriskiga seotud tooraine asendatavustegur (SI_{SR}) arvutatakse järgmiselt:

$$SI_{SR} = \frac{\sum_i [(SP_i * SCr_i * SCo_i)^{1/3} * \sum_a (Sub - share_{i,a} * Share_a)]}{\dots}$$

kus:

i tähistab konkreetset asendusmaterjali;

a tähistab kandidaatmaterjali konkreetset kasutusala;

SP on asendusmaterjaliga saadud toodang, mis kajastab asendusmaterjali ja materjali ülemaailmset toodangut;

SCr on asendusmaterjali kriitilisus, võttes arvesse, kas asendusmaterjal ise on kriitiline tooraine;

SCo on asendusmaterjali kaastootmine, võttes arvesse, kas asendusmaterjal on esmatoode või kaevandatud kaas- või kõrvalsaadusena;

„Share“ on kandidaatmaterjalide osakaal lõppkasutuses;

„Subshare“ on iga asendusmaterjali osakaal igal kasutusosal.

10. Kui struktuurilised või statistilised muutused mõjutavad horisontaalselt kõigi hinnatavate materjalide majandusliku tähtsuse ja tarneriski mõõtmist, korrigeeritakse vastavaid väärtusi selliste muutuste tasaarvestamiseks.

Arvutused põhinevad viimase viie aasta (mille kohta on andmed kättesaadavad) keskmisel. Arvesse võetakse andmete prioriteetsust, kvaliteeti ja kättesaadavust.

III LISA

Strateegiliste projektide tunnustamise kriteeriumide hindamine

1. Hinnates, kas liidus elluviidav projekt vastab artikli 5 lõike 1 punktis a osutatud kriteeriumile, võetakse arvesse järgmist:

- a) kas projekt aitab kaasa artikli 1 lõike 2 punktis a sätestatud sihttasemete saavutamisele *või strateegiliste toorainete asendamisele strateegiliste tehnoloogiate väärtusahelates, võttes samal ajal meetmeid asendatava materjaliga sarnase või väiksema keskkonnajalajälje saavutamiseks;*
- b) *juhul kui projekt aitab kaasa artikli 1 lõike 2 punktis a sätestatud sihttasemete saavutamisele*, kas projekt aitab säilitada või tugevdada liidu võimsuse osakaalu liidu iga-aastases strateegilise tooraine tarbimises, võttes arvesse liidu tarbimise eeldatavat suurenemist.

ba) kas projekt ei takista liidu 2030. ja 2050. aasta kliimaeesmärkide saavutamist.

Hinnates, mil määral projekt toetab asjaomase võimsuse sihttaseme saavutamist, võetakse arvesse projekti äriplaani ja taotluses selle tõenduseks esitatud tehnilist teavet ning projekti eeldatavat turulejõudmise aega.

2. Hinnates, kas kolmandas riigis elluviidav projekt vastab artikli 5 lõike 1 punktis a osutatud kriteeriumile, võetakse arvesse järgmist:

- a) kas projekt aitab kaasa artikli 1 lõike 2 punktis b sätestatud sihttasemete saavutamisele või aitab säilitada liidus strateegiliste toorainete tarneahela vastupanuvõimet *või aitab kaasa liidu strateegiliste tehnoloogiate tarnimisele strateegiliste toorainete asendamise kaudu strateegiliste tehnoloogiate väärtusahelates;*
- b) kas kohaldatav õigusraamistik või muud tingimused tagavad, et projektiga seotud kaubandust ja investeringuid ei moonutata, võttes eelkõige arvesse seda, kas liit on sõlminud asjaomase kolmanda riigiga artiklis 33 osutatud strateegilise partnerluse või kaubanduslepingu, mis sisaldab toorainete peatükki, ning kas kohaldatav õigusraamistik on kooskõlas Euroopa Liidu ühise kaubanduspoliitikaga;
- c) kui palju on äriühinguid, kes on sõlminud või valmis sõlmima projektiarendajaga väljaostulepingud, et kasutada või töödelda liidus elluviidavate asjaomaste projektide raames toodetud strateegilisi tooraineid;
- d) kas projekt on kooskõlas liidu arengukoostöö ja välispoliitika eesmärkidega.

Hinnates, mil määral projekt aitab kaasa punktis a osutatud sihttasemete saavutamisele, võetakse arvesse projekti äriplaani ja taotluses selle tõenduseks esitatud tehnilist teavet, projekti eeldatavat turulejõudmise aega ning punktis c osutatud olemasolevate või võimalike väljaostulepingutega kaetud osa projekti väljunditest. Punktiga c seotud tõendite hulka võivad kuuluda lepingulised kokkulepped, kavatusavaldused või vastastikuse mõistmise memorandumid.

3. Hinnates, kas projekt vastab artikli 5 lõike 1 punktis b osutatud kriteeriumile, võetakse arvesse:

- a) projekti arendamise potentsiaali kohta tehtud teostatavusuuringute kvaliteet;
- b) kas tehnoloogiat, mida kavatakse kasutada, on asjaomases keskkonnas

demonstreeritud.

Punktis a osutatud teostatavusuringute eesmärk on:

- a) hinnata, kas kavandatav projekt on tõenäoliselt edukas, analüüsides tehnoloogilisi ja keskkonnakaaluasi;
- b) teha kindlaks võimalikud tehnilised küsimused ja probleemid, mis võivad projekti käigus tekkida.

Projekti teostatavuse kinnitamiseks võib olla vaja lisauuringuid.

4. Hinnates projekti vastavust artikli 5 lõike 1 punktis c osutatud kriteeriumile, võetakse **vajaduse korral** arvesse projekti vastavust järgmistele liidu või rahvusvahelistele õigusaktidele:

- a) [väljaannete talitus, palun lisada kuupäev: viide äriühingute kestlikkusalasest hoolduskohustuse direktiivile], niivõrd kui seda kohaldatakse projektiarendaja suhtes;
- b) [väljaannete talitus, palun lisada kuupäev: viide äriühingute kestlikkusaruandluse direktiivile], niivõrd kui seda kohaldatakse projektiarendaja suhtes;
- c) ILO kolmepoolne deklaratsioon hargmaiste ettevõtete ja sotsiaalpoliitika põhimõtete kohta;
- d) vastutustundlikku ettevõtlust käsitlevad OECD hoolduskohustuse suunised, eelkõige korrupsioonivastase võitlusega seotud suunised;
- e) konflikti- ja riskipiirkondadest pärit mineraalide vastutustundlike tarneahelaid käsitlevad OECD hoolduskohustuse suunised;
- f) sidusrühmade sisukat kaasamist kaevandussektoris käsitlevad OECD hoolduskohustuse suunised;
- g) OECD äriühingute üldjuhtimise põhimõtted;
- h) OECD suunised hargmaistele ettevõtetele;
- i) ÜRO äritegevuse ja inimõiguste juhtpõhimõtted.

Projektiarendajad võivad tõendada vastavust artikli 5 lõike 1 punktis c osutatud kriteeriumile ka järgmiselt:

- a) esitades tõendid selle kohta, et asjaomane projekt on eraldi sertifitseeritud artiklis 29 osutatud tunnustatud kava osana, või
- b) võttes kohustuse hankida asjaomasele projektile artiklis 29 osutatud tunnustatud kava raames sertifikaat ja esitades piisavad tõendid selle kohta, et asjaomane projekt vastab rakendamise ajal sellise sertifitseerimise kriteeriumidele;

ba) liidu projektide puhul, võttes kohustuse, et asjaomane projekt on rakendamise korral kooskõlas asjakohaste liidu õigusaktidega.

5. Hinnates, kas liidus elluviidav projekt vastab artikli 5 lõike 1 punktis d osutatud kriteeriumile, võetakse arvesse järgmist:

- a) kas projektis osalevad eri liikmesriikide äriühingud;
- b) kas ka võimalikud väljaostjad asuvad rohkem kui ühes liikmesriigis;

- c) mõju strateegiliste toorainete kättesaadavusele allkasutajate jaoks rohkem kui ühes liikmesriigis.
6. Hinnates, kas kolmandas riigis elluviidav projekt vastab artikli 5 lõike 1 punktis e osutatud kriteeriumile, võetakse arvesse, mil määral projekt aitab asjaomasel kolmandas riigis:
- a) tugevdada rohkem kui üht toorainete väärtusahela etappi selles riigis või selle laiemas piirkonnas;
 - b) soodustada erainvesteeringuid riigisisesele toorainete väärtusahelasse;
 - c) tuua laiemat majanduslikku või sotsiaalset kasu, sealhulgas luua töökohti.

IV LISA

Sertifitseerimiskavade kriteeriumid

Tunnustatud sertifitseerimiskava peab vastama järgmistele kriteeriumidele:

- a) kavas võivad läbipaistvatel, õiglastel ja mittediskrimineerivatel tingimustel osaleda kõik ettevõtjad, kes soovivad ja suudavad täita kava nõudeid, **ning kavas kasutatakse mitut sidusrühma hõlmavat juhtimist**;
 - b) **sertifitseerimisnõuded peavad olema sidusad kogu ELi õiguses ja nende** hulka kuulub järgmine:
 - i) nõuded, millega tagatakse keskkonnakestlikud tavad **enne tegevuse lõpetamist, selle ajal ja pärast seda**, sealhulgas nõuded, millega tagatakse keskkonnajuhtimine ja mõju leevendamine **järgmistes keskkonnariskide kategooriates**:
 - i) õhk, sealhulgas õhusaaste, näiteks kasvuhoonegaaside heide;
 - ii) vesi, k.a merepõhi ja merekeskkond ning veereostus, veekasutus, veekogused (üleujutused või põuad) ja juurdepääs veele;
 - iii) pinnas, sealhulgas pinnasereostus, mullaerosioon, maakasutus ja mulla degradeerumine;
 - iv) elurikkus, sealhulgas elupaikade, eluslooduse, taimestiku ja ökosüsteemide, k.a ökosüsteemi teenuste kahjustamine;
 - v) ohtlikud ained;
 - vi) müra ja vibratsioon;
 - vii) taimeohutus;
 - viii) energiatarbimine;
 - ix) jäätmed ja jäägid;
 - ii) nõuded, millega tagatakse sotsiaalselt vastutustundlike tavade, sealhulgas inimõiguste ja töötajate õiguste, **kaasa arvatud põlisrahvaste kogukonnaelu** austamine;
 - iii) nõuded, millega tagatakse äritegevuse ausus ja läbipaistvus, sealhulgas finants-, keskkonna- ja sotsiaalküsimuste usaldusväärse haldamise **ning korruptsiooni- ja altkäemaksuvastase poliitika rakendamise** nõuded **koosõlas III lisa punktis 4 loetletud OECD suunistega** ;
 - c) õigusnormidele vastavuse kontroll ja järelevalve on objektiivsed, põhinevad rahvusvahelistel, liidu või riiklikel standarditel, nõuetel ja menetlustel ning neid tehakse asjaomasest ettevõtjast sõltumatult;
 - d) kava hõlmab piisavaid nõudeid ja menetlusi, et tagada vastutavate tõendajate pädevus ja sõltumatus;
- da) see sisaldab nõudeid, et tagada tegevuskoha tasandil koostatud auditiaruanne.**

V LISA
Keskkonnajalajalg

1. Mõisted

Käesolevas lisas kasutatakse järgmisi mõisteid:

- a) „tegevusandmed“ – protsessidega seotud teave olelusringi andmike modelleerimisel. Protsessi tegevusi esindavate protsessiahelate olelusringi andmike koondtulemused korrutatakse vastavate tegevusandmetega ja liidetakse seejärel kokku, et tuletada selle protsessiga seotud keskkonnajalajalg;
- b) „materjalide loetelu“ – uuringuga hõlmatud toote tootmiseks vajalike toorainete, alakoostude, vahekoostude, alakomponentide ja osade ning nende koguste loetelu;
- c) „ettevõttespetsiifilised andmed“ – ühest või mitmest üksusest otse mõõdetud või kogutud andmed (asukohaspetsiifilised andmed), mis esindavad ettevõtte tegevust. Samatähenduslik mõistega „esmased andmed“;
- d) „mõjuhindamismeetod“ – menetlus, mille kohaselt teisendatakse olelusringi andmiku andmed uuritava keskkonnamõju kvantitatiivseteks osakaaludeks;
- e) „mõjukategooria“ – ressursikasutuse või keskkonnamõju klass, millega olelusringi andmiku andmed on seotud;
- f) „olelusring“ – tootesüsteemi järjestikused omavahel seotud etapid alates tooraine hankimisest või loodusvaradest tootmisest kuni toote lõpliku kõrvaldamiseni (ISO 14040:2006);
- g) „olelusringi andmik“ – elementaar-, jäätm- ja tootevoogude vastasmõjude kogum olelusringi andmiku andmekogumis;
- h) „olelusringi andmiku andmekogum“ – dokument või fail, mis sisaldab konkreetse toote või muu võrdlusaluse (nt tegevuskoht, protsess) olelusringi teavet ning hõlmab kirjeldavaid metaandmeid ja olelusringi kvantitatiivset andmikku. Olelusringi andmiku andmekogum võib olla protsessiüksuse andmekogum, osaliselt liidetud andmete andmekogum või liidetud andmete andmekogum;
- i) „teiseseid andmed“ – andmed, mis ei ole saadud keskkonnajalajälje uuringut tegeva ettevõtte tarneahelas konkreetse protsessi käigus. See tähendab andmeid, mille saamiseks ettevõtte ei kasuta otsest andmekogumist, mõõtmist ega hindamist, vaid mis on saadud kolmanda isiku olelusringi andmike andmebaasist või muudest allikatest. Teiseste andmete hulka kuuluvad tööstusharu keskmised andmed (nt avaldatud tootmisandmed, valitsuse statistika ja tööstusliitude andmed), kirjandusuuringud, tehnilised uuringud ja patendid ning teiseseid andmed võivad põhineda ka finantsandmetel ja sisaldada asendusandmeid ja muid üldisi andmeid. Esmaseid andmeid, mis läbivad horisontaalse liitmise etapi, käsitatakse teiseste andmetena;
- j) „süsteemiipiirid“ – olelusringi uuringuga hõlmatud või sellest välja jäetud aspektid.

Lisaks peavad kriitilise tooraine keskkonnajalajälje arvutamise eeskirjad sisaldama muid nende tõlgendamiseks vajalikke määratlusi.

2. Kohaldamisala

Käesolevas lisas on esitatud olulised elemendid kriitiliste toorainete keskkonnajalajälje arvutamiseks.

Konkreetsete kriitiliste toorainete keskkonnajalajälje arvutamise eeskirjad põhinevad käesolevas lisas esitatud olulistel elementidel ning neis võetakse arvesse teaduslikult põhjendatud hindamismeetodeid ja asjakohaseid rahvusvahelisi standardeid olelusringi hindamise valdkonnas.

Kriitilise tooraine keskkonnajalajälje arvutamisel võetakse aluseks kriitilise tooraine tootmisega seotud rajatistes kasutatav materjalide loetelu, energia, tootmismeetodid ja abimaterjalid.

Konkreetsete kriitiliste toorainete keskkonnajalajälje arvutamise eeskirjade kehtestamisel püüab komisjon tagada kooskõla asjaomaseid kriitilisi tooraineid *sisaldavate vahe- ja lõpptoodete* keskkonnajalajälje arvutamise eeskirjadega.

3. Deklareeritav ühik

Deklareeritav ühik on 1 kg asjaomast liiki kriitilist toorainet.

Konkreetsete kriitiliste toorainete keskkonnajalajälje arvutamise eeskirjades võib ette näha suurema või väiksema kilogrammides väljendatud deklareeritava ühiku, kui see on vajalik, et võtta arvesse asjaomase kriitilise tooraine laadi või otstarvet.

Kõik valmistaja poolt CO₂ jalajälje mõõtmiseks kogutud kvantitatiivsed sisend- ja väljundandmed arvutatakse selle deklareeritava ühiku kohta.

4. Süsteempiirid

Kaevandamine, kontsentreerimine ja rafineerimine on kolm olelusringi etappi, mis peavad kuuluma esmaste kriitiliste toorainete süsteempiiridesse ning mis hõlmavad järgmisi protsesse (kui see on konkreetse tooraine puhul asjakohane):

- a) eelneva etapi protsessid, sealhulgas maagi kaevandamine tooraine tootmiseks, kemikaalide ja abiainetete tootmine ja tarnimine (*sealhulgas* transport), kütuste tootmine ja tarnimine (*sealhulgas* transport), elektrienergia tootmine ja tarnimine ning materjalide transport sõidukitega, mis ei kuulu organisatsioonile *või mida organisatsioon ei käita*;
- b) maagi, kontsentraatide ja toorainete transport sõidukitega, mida organisatsioon omab või käitab;
- c) maagi, kontsentraatide ja toorainete ladustamine;
- d) maagi purustamine ja puhastamine;
- e) tooraine kontsentraadi tootmine;
- f) metalli eraldamine (keemiliste või füüsikaliste vahendite abil);
- g) sulatamine;
- h) metalli muundamine;
- i) räbu puhastamine;
- j) metalli rafineerimine;
- k) metalli elektrolüüs;

- l) metallivalu või pakendamine;
- m) kasutatud materjali ja räbu töötlemine;
- n) kõik seotud kõrvalprotsessid, nagu reovee puhastamine (kohapeal, sealhulgas tööstusvee, otsejahutusvee ja pindmise äravooluvee puhastamine), heitgaaside vähendamise süsteemid (sealhulgas primaarsete ja sekundaarsete heitgaaside jaoks), katelde kasutamine (sealhulgas toitevee eelpuhastus), sisemine logistika.

Teiseste kriitiliste toorainete süsteemi piires (mis piiritlevad olulusringi ringlussevõtu etapi) kuuluvad järgmised protsessid (kui see on konkreetse ringlussevõetud tooraine puhul asjakohane):

- a) eelneva etapi protsessid, sealhulgas sisendtooraine teke (jäägid ja primaarvasekontsentraadid), kemikaalide ja abiainetete tootmine ja tarnimine (transport), kütuste tootmine ja tarnimine (transport), elektrienergia tootmine ja tarnimine ning materjalide transport sõidukitega, mis ei kuulu organisatsioonile;
- b) kontsentraatide ja jääkide transport sõidukitega, mida organisatsioon omab või käitab;
- c) jääkide, kontsentraatide ja toorainete ladustamine;
- d) teiseste materjalide eeltötlus;
- e) sulatamine;
- f) metalli muundamine;
- g) metalli rafineerimine;
- h) metalli elektrolüüs;
- i) metallivalu või pakendamine;
- j) kasutatud materjali töötlemine;
- k) kõik seotud kõrvalprotsessid, nagu reovee puhastamine (kohapeal, sealhulgas tööstusvee, otsejahutusvee ja pindmise äravooluvee puhastamine), heitgaaside vähendamise süsteemid (sealhulgas primaarsete ja sekundaarsete heitgaaside jaoks), katelde kasutamine (sealhulgas toitevee eelpuhastus), sisemine logistika.

Kasutusetaap või olulusringi lõpu etapp jäetakse keskkonnajalajälje arvutustest välja, kuna see ei ole vastutava ettevõtja otsese mõju all. Muid protsesse võib välja jätta, kui nende mõju konkreetse kriitilise tooraine keskkonnajalajäljele on tühine.

5. Mõjukategooriad

Arvutuseeskirjades täpsustatakse mõjukategooria **või -kategooriad**, mida tuleb keskkonnajalajälje arvutamisel arvesse võtta, ning **kasvuhoonegaaside heide**. Valik põhineb tulipunktide analüüsil, mis on tehtud kooskõlas rahvusvahelisel tasandil välja töötatud teaduslikult põhjendatud meetodikaga ja milles võetakse arvesse järgmist:

- a) eri mõjude suhteline tähtsus, sealhulgas nende suhteline tähtsus kliima- ja keskkonnamõju eesmärkide saavutamisel;
- b) selliste järgneva etapi äriühingute vajadused, kes soovivad anda teavet enda kasutatavate kriitiliste toorainete keskkonnajalajälje kohta.

6. Ettevõttespetsiifiliste ja teiseste andmekogumite kasutamine

Arvutuseeskirjades täpsustatakse ettevõttespetsiifiliste või teiseste andmekogumite kasutamist kõigi asjakohaste protsesside ja materjalide puhul. ***Kui arvutuseeskirjad võimaldavad valida äriühingupõhise andmestiku ja teisese andmestiku vahel, peab arvutusmeetod olema piisavalt motiveeritud kasutama äriühingupõhist andmestikku.***

Ettevõttespetsiifiliste andmete kasutamist nõutakse vähemalt protsesside puhul, mis on vastutava ettevõtja otsese mõju all, ning nende panus asjaomastesse mõjukategooriatesse on suurim.

Ettevõttespetsiifilisi tegevusandmeid kasutatakse koos asjakohaste teiseste andmekogumitega, mis vastavad keskkonnajalajälje leidmise nõuetele. Arvutuseeskirjades tuleks täpsustada, kas proovivõtt on rahvusvahelisel tasandil välja töötatud teaduslikult põhjendatud meetodikates sätestatud kriteeriumide kohaselt lubatud.

Juhul kui teatava kriitilise tooraine tootmiseks kasutatavate materjalide loetelu või energiaallikate jaotus muutub, tuleb keskkonnajalajalg uuesti arvutada.

Punktis 4 loetletud protsessietappides kasutatud energia CO₂-mahukuse arvutamisel kasutatakse selle riigi või võimaluse korral piirkonna energiaallikate jaotuse keskmiseid kasvuhoonegaaside heite andmeid, kus konkreetne tegevus või protsess toimus. Väiksemaid heitekoefitsiente kasutatakse üksnes juhul, kui ettevõtja suudab usaldusväärselt tõendada, et tema üksikud protsessid või energiavarustus on vähem CO₂-mahukad kui riigi või võimaluse korral piirkonna keskmine energiaallikate jaotus. Seda tõendatakse otseühenduse kaudu taastuvenergia tootjaga või väiksema CO₂-mahukusega tootjaga või lepinguga, mis tõendab ajalist ja geograafilist seost energiavarustuse ja ettevõtjapoolse kasutamise vahel, mida tõendab kolmanda isiku kontrolliaruanne.

Delegeeritud õigusaktiga väljatöötavad arvutuseeskirjad peavad hõlmama järgmiste olusringi etappide üksikasjalikku modelleerimist:

- a) esmase tooraine kaevandamine, kontsentreerimine ja rafineerimine;
- b) teisese tooraine hankimise ja töötlemise etapp.

7. Mõjuhindamismeetodid

Keskkonnajalajälje arvutamisel kasutatakse teaduslikult põhjendatud mõjuhindamismeetodeid, milles võetakse arvesse rahvusvahelisel tasandil toimunud muutusi kliimamuutuste, vee, õhu, pinnase, ressursside, maakasutuse ja toksilisusega seotud asjakohaste mõjukategooriate puhul.

Tulemused esitatakse kirjeldatud tulemustena (ilma normaliseerimise ja kaalumiseta).

11. Keskkonnajalajälje tulemusklassid

Olenevalt siseturule lastud keskkonnajalajälje deklaratsioonides esitatud väärtuste jaotusest määratakse selleks, et turul olevaid tooteid oleks võimalik eristada, kindlaks otstarbekas arv tulemusklasse, kusjuures A-kategooria on parim klass, mille puhul mõju on olusringi jooksul väiksem. Iga tulemusklassi künnisväärtuse ja klassi ulatuse kindlaksmääramine põhineb eelneva kolme aasta jooksul turule lastud asjaomaste kriitiliste toorainete tõhususe jaotusel, eeldatavatel tehnoloogilistel täiustustel ja muudel tehnilistel teguritel, mis tuleb kindlaks määrata.

Komisjon vaatab tulemusklasside arvu ja künnisväärtused üle iga kolme aasta järel, et need kajastaksid turu tegelikku olukorda ja selle eeldatavat arengut.

12. Vastavushindamine

Arvutus- ja kontrollieeskirjades täpsustatakse otsuse nr 768/2008/EÜ II lisa sätestatud moodulite hulgast kohaldatav vastavushindamismenetlus ning asjaomaste materjalide seisukohast vajalikud kohandused.

Kohaldatava vastavushindamismenetluse kindlaksmääramisel võtab komisjon arvesse järgmisi kriteeriume:

- a) asjaomase mooduli sobivus materjaliliigi jaoks ja selle proportsionaalsus teenitavat avalikku huvi arvestades;
- b) selliste pädevate ja sõltumatute kolmandate isikute olemasolu, kes on võimelised täitma kolmandate isikutena võimalikke vastavushindamisülesandeid;
- c) kui kolmanda isiku kaasamine on kohustuslik, siis peab valmistajal olema võimalik valida otsuse nr 768/2008/EÜ II lisa kohaste kvaliteeditagamise ja tootesertifitseerimise moodulite vahel.

VI LISA

Artikli 27 lõikes 1 osutatud asjaomased tooted

Järgnevas tabelis on loetletud kaubad vastavalt määruse (EMÜ) nr 2658/87 I lisas sätestatud kombineeritud nomenklatuuri kohasele klassifikatsioonile.

SELETUSKIRI

Raportöör väljendab heameelt komisjoni ettepaneku üle kriitiliste toorainete määruse kohta, mille eesmärk on vähendada sõltuvusi, tõhustada protsesse ja tugevdada kriitiliste toorainete väärtusahelat. Määrus on märkimisväärne samm Euroopa Liidu suunas, mis mitte ainult ei sobi tulevikku, vaid pürgib ka strateegilisema suveräänsuse poole.

Raportöör usub, et üldiselt liigub komisjoni ettepanek õiges suunas. Sellised aspektid nagu strateegiliste toorainete kindlaksmääramine (artikkel 3), lubade andmise protsessiga tegelemine, et võimaldada ettevõtjatele kiiremaid lubade andmise protsesse ja turvalisust (artikkel 10) ja ühtne kontaktpunkt (artikkel 8), samuti raamistik strateegiliste projektide (artiklid 5, 6 ja 7) ja strateegiliste partnerluste (artikkel 33) jaoks on väga teretulnud.

Sellele vaatamata tunnustab raportöör Euroopa Parlamendi omaalgatuslikku raportit Euroopa kriitilise tähtsusega toorainete strateegia kohta (2021/2011)²⁹. Parlamentide 2021. aasta töö loob hea aluse, millele raportöör soovib tugineda.

Seoses ettepanekuga soovib raportöör rõhutada, et kriitiliste toorainete probleem kogu väärtusahelas on tihedalt seotud majanduskasvu potentsiaali, geopoliitilise asukoha ja Euroopa kliimaneutraalsuse eesmärkidega. Seadusandliku ettepaneku ja protsessi potentsiaali maksimeerimiseks kutsub raportöör poliitikakujundajaid, majandustegevuses osalejaid, kodanikuühiskonda ja teisi sidusrühmi üles selle määruse kiireloomulisust ülal hoidma.

Sellest põhjendusest lähtudes peab raportöör oluliseks, et lisaks kriitilise tähtsusega toorainete määruse kiirele rakendamisele tuleb ettepanek viia kooskõlla muude määrustega, nagu nullnetotööstuse määrus või kemikaalide registreerimist, hindamist, autoriseerimist ja piiramist käsitlev määrus (REACH). Lisaks rõhutab raportöör, et kuigi tööstust tuleb ergutada kogu väärtusahelas investeerima, kaevandama, rafineerima, tootma, ringlusse võtma, asendama ja tööle võtma, on sama oluline säilitada juba niigi põnev tööstus.

Eespool nimetatud põhjustel juhinduvad raportööri muudatusettepanekud järgmisest viiest tööstuse, teadusuuringute ja energeetikakomisjoni pädevuse piires sätestatud peamisest põhimõttest:

1. Innovatsiooni ja asendustoodete rolli edendamine väärtusahelas:

Puhtalt andmepõhisest vaatenurgast ei saa nõudluse järsku kasvu täielikult rahuldada ainult tootmise, ringlussevõtu ja korduskasutamise suurendamisega. Varustuskindluse tagamiseks on oluline, et Euroopa Liit tagaks asendus- ja säästva tootmisprotsessi uuringute rahastamise. Lisaks võivad kaevandamise ja ringlussevõtu kõrvalsaadused tuua lisaväärtust. Raportööri muudatusettepanekud võimaldaksid projekte, mis asendavad otseselt väärtusahelates strateegilisi või kriitilisi tooraineid, tunnistada strateegilisteks projektideks, mis annab neile hulga eeliseid. Luuakse ja tugevdatakse riiklikke programme, et edendada innovatsiooni väärtusahela kõikides etappides, eelkõige ringlussevõtu kavades ja ringmajanduses. Raportöör tunneb heameelt komisjoni otsuse üle ühtlustada oskuste akadeemiaid nullnetotööstuse määruses ja toetab selle rakendamist kriitiliste toorainete määruses.

²⁹ Euroopa Parlamendi 24. novembri 2021. aasta resolutsioon Euroopa kriitilise tähtsusega toorainete strateegia kohta. Vastuvõetud tekstid, P9_TA(2021)0468.

2. Ühtlustada äriühingute protsesse ja juhtimist:

Praegu seisavad enamik kriitiliste toorainete projektid silmitsi mitte ainult kõrge regulatiivse koormusega, vaid ka hajutatud haldusmaastikuga, mis pikendab projektide tähtaegu ja tekitab äriühingutes suurt ebakindlust. Raportööri muudatusettepanekud ühtlustavad kõigi kriitiliste toorainete riiklike lubade andmise protsesse, tugevdades samas ühtse kontaktpunkti juhtimist.

3. Vähendada bürokraatiat, et vabastada äriühingud, eelkõige VKEd:

Raportööri muudatusettepanekud on kohandatud selleks, et võimaldada komisjonil ja liikmesriikidel teostada järelevalvet ja stressiteste liidu tasandil, kuid samal ajal ei koormata äriühinguid täiendavate aruandlusmeetmetega. Eeldades, et äriühingutel on loomupärane huvi põhjaliku riskijuhtimise raamistiku vastu, teeb raportöör ettepaneku kasutada Euroopa vastupanuvõime testimiseks juba olemasolevaid äriühingute koondandmeid. Siiski ei kuulu VKEd ühegi kohustusliku stressitesti aruandluse kohaldamisalasse. Lisaks stressitestidele, mida raportöör peab hädavajalikuks, et vajaduse korral kiiresti tegutseda, kaitsevad muudatusettepanekud andmeid ka süsteemsete konkurentide tausta eest ja annavad VKEdele sõna äsja loodud „Euroopa kriitiliste toorainete nõukogus“, luues asjaomase allrühma, et arutada nende osalust väärtusahelates. Lõpuks on raportöör vastu komisjoni pakutud kohustusliku varude loomise ideele – et vältida turu moonutamist – ja äriühingute auditeerimisele.

4. Tugevdada äriühingute majanduslikke stiimuleid, et investeerida ja toota Euroopas:

Sarnaselt muude Euroopa Liidu strateegiliste õigusaktidega, nagu kiibimäärus, leiab raportöör, et liit peab looma õiged stiimulid äriühingutele Euroopas tootmiseks ja ringlussevõtuks. Strateegiliste ja kriitiliste toorainete väärtusahela osas usub raportöör, et on väga oluline aidata äriühinguid projektide riskide vähendamisel, toetades projektiarendajaid rahaliste tagatistega ja väljaostulepingutega, et tagada kindlus. Aruande eesmärk on seega oluliselt leevendada äriühingu koormust rahastamisele juurdepääsul ja pakkuda samuti planeerimiskindlust.

5. Suurendada strateegiliste partnerluste rolli:

Raportöör tervitab komisjoni ettepanekut luua võrdsetel alustel partnerlussuhted kolmandate riikidega, et tagada asjaomastele riikidele vastastikune kasu. Partnerlusvõrgustiku loomine on oluline mitte ainult toorainetarnete tagamiseks, vaid ka liidu geopoliitilise rolli tugevdamiseks. Raportöör usub, et liit ei saa jätta geopoliitilist mänguruumi autoritaarsete režiimide hooleks. Üldiselt peaks eesmärk olema luua mõlemale poolele kasulikud partnerlussuhted ja edendada väärtuslikke suhteid pikas perspektiivis.

Kokkuvõtteks usub raportöör, et EL peab 1) stimuleerima asendamist ja innovatsiooni kriitiliste toorainete väärtusahelates, 2) ühtlustama lubade andmise menetlusi, järelevalvet ja juhtimist liidu ja riiklikul tasandil, 3) vähendama äriühingute bürokraatlikku ja halduskoormust, 4) looma stiimuleid, et meelitada tulevikutööstusi ELi ning 5) edendada strateegilisi partnerlusi vastastikku kasulike tulemuste saavutamiseks.

RAHVUSVAHELISE KAUBANDUSE KOMISJONI ARVAMUS

tööstuse, teadusuuringute ja energeetikakomisjonile

ettepaneku kohta võtta vastu Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus, millega sätestatakse kriitiliste toorainete kindlate ja kestlike tarnete tagamise raamistik ja muudetakse määrusi (EL) nr 168/2013, (EL) 2018/858, (EL) 2018/1724 ja (EL) 2019/1020 (COM(2023)0160 – C9-0061/2023 – 2023/0079(COD))

Arvamuse koostaja: Anna-Michelle Asimakopoulou

MUUDATUSETTEPANEKUD

Rahvusvahelise kaubanduse komisjon palub vastutaval tööstuse, teadusuuringute ja energeetikakomisjonil võtta arvesse järgmisi muudatusettepanekuid:

Muudatusettepanek 1

Ettepanek võtta vastu määrus Põhjendus 3

Komisjoni ettepanek

(3) Esiteks, selleks et liidul oleks juurdepääs kriitiliste toorainete kindlatele ja kestlikele tarnetele, peaks raamistik sisaldama meetmeid, mis vähendaksid liidu kasvavaid tarneriske seeläbi, et nad suurendaksid liidu võimsust kõigis strateegiliste toorainete väärusahela etappides, sealhulgas kaevandamisel, töötlemisel ja ringlussevõtul, et saavutada iga strateegilise tooraine puhul kindlaks määratud sihttasemed. Teiseks, ***kuna liit sõltub ka edaspidi impordist***, peaks raamistik sisaldama meetmeid strateegiliste toorainete välistarnete mitmekesistamiseks. Kolmandaks tuleb ette näha meetmed, mis tugevdavad liidu võimet jälgida ja maandada praegusi ja tulevase tarneriske. Neljandaks peaks raamistik sisaldama meetmeid liidus tarbitavate kriitiliste toorainete ringluspõhisuse ja kestlikkuse

Muudatusettepanek

(3) Esiteks, selleks et liidul oleks juurdepääs kriitiliste toorainete kindlatele ja kestlikele tarnetele, peaks raamistik sisaldama meetmeid, mis vähendaksid liidu kasvavaid tarneriske seeläbi, et nad suurendaksid liidu võimsust kõigis strateegiliste toorainete väärusahela etappides, sealhulgas kaevandamisel, töötlemisel ja ringlussevõtul, et saavutada iga strateegilise tooraine puhul kindlaks määratud sihttasemed. Teiseks peaks raamistik sisaldama meetmeid strateegiliste toorainete välistarnete mitmekesistamiseks, ***mida tehakse sooduskaubanduslepingute ja kestlike investeeringute hõlbustamise lepingute sõlmimisega, kehtivate vabakaubanduslepingute läbivaatamisega, et lisada nendesse kriitilisi tooraineid käsitlevad peatükid, ning kolmandate riikidega strateegilise partnerluse lepingute sõlmimisega.***

suurendamiseks.

Kolmandaks tuleb ette näha meetmed, mis tugevdavad liidu võimet jälgida ja maandada praegusi ja tulevase tarneriske. Neljandaks peaks raamistik sisaldama meetmeid liidus tarbitavate kriitiliste toorainete ringluspõhisuse ja kestlikkuse suurendamiseks.

Muudatusettepanek 2

Ettepanek võtta vastu määrus Põhjendus 6

Komisjoni ettepanek

(6) Selleks et tugevdada liidu võimsust strateegiliste toorainete väärtusahelas, tuleks kindlaks määrata sihttasemed, mille põhjal suunata jõupingutusi ja jälgida edusamme. Eesmärk peaks olema suurendada iga strateegilise tooraine puhul võimsust kõigis väärtusahela etappides ning püüda seejuures saavutada strateegiliste toorainete kaevandamise, töötlemise ja ringlussevõtu koguvõimsuse sihttasemed. Esiteks peaks liit kasutama strateegiliste toorainete hankimiseks rohkem omaenda maavarasid ja suurendama võimsust, et vähemalt 10 % liidus **tarbitavatest strateegilistest toorainetest** kaevandataks kohapeal. Meeles tuleb pidada, et kaevandamisvõimsus ja seega ka kõnealuse sihttaseme saavutamine sõltub suuresti maavarade kättesaadavusest liidus. Teiseks, selleks et kujundada välja terviklik väärtusahel ja vältida kitsaskohti vaheetappides, peaks liit lisaks suurendama oma väärtusahela töötlemisvõimsust, et katta vähemalt 40 % liidu aastasest strateegiliste toorainete tarbimisest. Kolmandaks võib oodata, et eelseisvatel aastakümnetel saab üha suurema osa liidus tarbitavatest strateegilistest toorainetest asendada teiseste toorainetega – see aitaks omakorda muuta liidu toorainetarned kindlamaks ja kestlikumaks. Seega peaks liidusisene ringlussevõtuvõimsus olema

Muudatusettepanek

(6) Selleks et tugevdada liidu võimsust strateegiliste toorainete väärtusahelas, tuleks kindlaks määrata sihttasemed, mille põhjal suunata jõupingutusi ja jälgida edusamme. Eesmärk peaks olema suurendada iga strateegilise tooraine puhul võimsust kõigis väärtusahela etappides ning püüda seejuures saavutada strateegiliste toorainete kaevandamise, töötlemise ja ringlussevõtu koguvõimsuse sihttasemed. Esiteks peaks liit kasutama strateegiliste toorainete hankimiseks rohkem omaenda maavarasid ja suurendama võimsust, et vähemalt 10 % **igast** liidus **tarbitavast strateegilisest toorainest** kaevandataks kohapeal. Meeles tuleb pidada, et kaevandamisvõimsus ja seega ka kõnealuse sihttaseme saavutamine sõltub suuresti maavarade kättesaadavusest liidus. Teiseks, selleks et kujundada välja terviklik väärtusahel ja vältida kitsaskohti vaheetappides, peaks liit lisaks suurendama oma väärtusahela töötlemisvõimsust, et katta vähemalt 40 % liidu aastasest strateegiliste toorainete tarbimisest. Kolmandaks võib oodata, et eelseisvatel aastakümnetel saab üha suurema osa liidus tarbitavatest strateegilistest toorainetest asendada teiseste toorainetega – see aitaks omakorda muuta liidu toorainetarned kindlamaks ja kestlikumaks. Seega peaks liidusisene ringlussevõtuvõimsus olema piisav, et katta vähemalt 15 % **iga**

piisav, et katta vähemalt 15 % **liidu aastasest strateegiliste toorainete** tarbimisest. Need sihttasemed on kehtestatud ajavahemikuks 2030. aastani, samamoodi nagu Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) 2021/1119²⁹ kohased liidu kliima- ja energiaeesmärgid ning Euroopa digikümneni digieesmärgid,³⁰ mida kõnealused sihttasemed toetavad. Peale selle aitab kvaliteetsete töökohtade loomine, sealhulgas oskuste arendamine ja ühelt töökohalt teisele liikumise edendamine vähendada valdkondliku tööturu riske ja tagada ELi konkurentsivõime.

²⁹ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 30. juuni 2021. aasta määrus (EL) 2021/1119, millega kehtestatakse kliimanetraalsuse saavutamise raamistik ning muudetakse määruseid (EÜ) nr 401/2009 ja (EL) 2018/1999 (ELT L 243, 9.7.2021, lk 1).

³⁰ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 14. detsembri 2022. aasta otsus (EL) 2022/2481, millega luuakse digikümneni poliitikaprogramm 2030 (ELT L 323, 19.12.2022, lk 4–26).

strateegilise tooraine liidu aastasest tarbimisest. Need sihttasemed on kehtestatud ajavahemikuks 2030. aastani, samamoodi nagu Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) 2021/1119²⁹ kohased liidu kliima- ja energiaeesmärgid ning Euroopa digikümneni digieesmärgid,³⁰ mida kõnealused sihttasemed toetavad. Peale selle aitab kvaliteetsete töökohtade loomine, sealhulgas oskuste arendamine ja ühelt töökohalt teisele liikumise edendamine vähendada valdkondliku tööturu riske ja tagada ELi konkurentsivõime.

²⁹ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 30. juuni 2021. aasta määrus (EL) 2021/1119, millega kehtestatakse kliimanetraalsuse saavutamise raamistik ning muudetakse määruseid (EÜ) nr 401/2009 ja (EL) 2018/1999 (ELT L 243, 9.7.2021, lk 1).

³⁰ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 14. detsembri 2022. aasta otsus (EL) 2022/2481, millega luuakse digikümneni poliitikaprogramm 2030 (ELT L 323, 19.12.2022, lk 4–26).

Muudatusettepanek 3

Ettepanek võtta vastu määrus Põhjendus 7

Komisjoni ettepanek

(7) Teatavate toorainete tarne puhul sõltub liit peaaegu täielikult ühestainsast riigist. Selline sõltuvus **toob kaasa märkimisväärse tarnehäirete** riski. Selleks et vähendada seda võimalikku riski ning suurenda liidu majanduslikku vastupanuvõimet ja taastuvust, tuleks teha tööd selle nimel, et 2030. aastaks ei oleks liit olukorras, kus enam kui 65 % ükskõik millisest strateegilisest toorainest – töötlemata kujul ja ükskõik millises

Muudatusettepanek

(7) Teatavate toorainete tarne puhul sõltub liit peaaegu täielikult ühestainsast riigist. Selline sõltuvus **põhjustab märkimisväärse tarneahelate häirete** riski. **Samuti hangitakse mõningaid strateegilisi tooraineid riikidest, kus kaevandamine on seotud inimõiguste raskete rikkumiste, valitsemistava halvenemise, konfliktide ja keskkonna hävitamisega.** Selleks et vähendada seda võimalikku riski ning suurenda liidu majanduslikku

töötlemisetapis – tarnitakse vaid ühest kolmandast riigist; seejuures tuleb erilist tähelepanu pöörata riikidele, millega liit on sõlminud strateegilise toorainepartnerluse, mis suurendab tarnekindlust.

vastupanuvõimet ja taastuvust, tuleks teha tööd selle nimel, et 2030. aastaks ei oleks liit olukorras, kus enam kui 65 % ükskõik millisest strateegilisest toorainest – töötlemata kujul ja ükskõik millises töötlemisetapis – tarnitakse vaid ühest kolmandast riigist; seejuures tuleb erilist tähelepanu pöörata riikidele, millega liit on sõlminud strateegilise toorainepartnerluse, mis suurendab tarnekindlust. ***Selleks tuleks esmajärjekorras sõlmida strateegilisi partnerlusi riikidega, kellega on liidul ühised demokraatlikud ja inimõigustealased väärtused ning keskkonna- ja sotsiaalsed standardid. Euroopa autonoomia tugevdamises on keskne roll jäätmete ja jääkide ringlussevõtul ja uuesti kasutamisel.***

Muudatusettepanek 4

Ettepanek võtta vastu määrus Põhjendus 10

Komisjoni ettepanek

(10) Selleks et mitmekesistada liidus strateegiliste toorainete tarneid, peaks komisjon tegema Euroopa kriitiliste toorainete nõukogu abiga kindlaks kolmandates riikides ellu viidavad strateegilised projektid, mille puhul kavandatakse strateegiliste toorainete kaevandamist, töötlemist või ringlussevõttu. Nende strateegiliste projektide tulemusliku elluviimise huvides ***peaks neil olema parem juurdepääs*** rahastusele. Lisaväärtuse tagamiseks tuleks projekte hinnata teatavate kriteeriumide alusel. Nagu liidu projektid, nii peaksid ka kolmandates riikides ellu viidavad strateegilised projektid ***suurendama*** liidu strateegiliste toorainete ***tarnekindlust***, olema tehniliselt piisavalt teostatavad ja ***põhinema kestlikkusel***. Tärkavatel turgudel ja areneva majandusega riikides kavandatavad projektid peaksid tagama

Muudatusettepanek

(10) Selleks et mitmekesistada liidus strateegiliste toorainete tarneid, peaks komisjon tegema Euroopa kriitiliste toorainete nõukogu abiga kindlaks kolmandates riikides ***ning Euroopa Liidu toimimise lepingu II lisas osutatud ülemeremaades ja -territooriumidel*** ellu viidavad strateegilised projektid, mille puhul kavandatakse strateegiliste toorainete kaevandamist, töötlemist või ringlussevõttu. Nende strateegiliste projektide tulemusliku elluviimise huvides ***ja tagamaks, et nendest saadav kasu jaotatakse õiglaselt ja võrdselt eri partnerite vahel, peaksid partnerid saama parema juurdepääsu*** rahastusele ***ning neile tuleks võimaldada suuremat teadmiste jagamist***. Lisaväärtuse tagamiseks tuleks projekte hinnata teatavate kriteeriumide alusel. Nagu liidu projektid, nii peaksid ka kolmandates

liidu ja asjaomase kolmanda riigi vastastikuse kasu ning pakkuma selles riigis lisaväärtust, võttes arvesse **ka sidusust** liidu ühise **kaubanduspoliitikaga**. **Kõnealune väärtus** võib tuleneda sellest, et projektiga toetatakse enam kui üht väärtusahela etappi või et sellega tagatakse kasu majandusele ja ühiskonnale laiemalt, sealhulgas luuakse **uusi** rahvusvahelistele standarditele **vastavaid töökohti**. **Kui komisjon leiab hindamise tulemusena, et need kriteeriumid on täidetud, peaks ta avaldama otsuse, milles projekt tunnistatakse strateegiliseks.**

riikides ellu viidavad strateegilised projektid **aitama tugevdada** liidu strateegiliste toorainete **tarne vastupanuvõimet**, olema tehniliselt piisavalt teostatavad ja **neid tuleks kestlikult rakendada kooskõlas hoolsuskohustust käsitlevate ELi õigusaktide ja OECD suunistega hargmaistele ettevõtjatele**. Tärkavatel turgudel ja areneva majandusega riikides kavandatavad projektid peaksid tagama liidu ja asjaomase kolmanda riigi vastastikuse kasu ning pakkuma selles riigis lisaväärtust, võttes arvesse **nende kooskõla** liidu ühise **kaubanduspoliitika eesmärkidega**. **Kui komisjon leiab hindamise tulemusena, et need kriteeriumid on täidetud, peaks ta pärast Euroopa Parlamendi teavitamist avaldama otsuse, milles projekt tunnistatakse strateegiliseks. Lisaväärtus** võib tuleneda sellest, et projektiga toetatakse enam kui üht väärtusahela etappi, **kaasa arvatud tooraine töötlemine**, või et sellega tagatakse kasu majandusele, **keskkonnale** ja ühiskonnale laiemalt, sealhulgas luuakse **kvaliteetseid töökohti ja toetatakse VKEsid vastavalt** rahvusvahelistele standarditele, **eelkõige Rahvusvahelise Tööorganisatsiooni (ILO) tööõiguse põhireeglitele ning austades põlisrahvaste ja kohalike kogukondade õigust eelnevale vabatahtlikule ja teadvale nõusolekule kooskõlas põlisrahvaste õiguste ÜRO deklaratsiooniga.**

Muudatusettepanek 5

Ettepanek võtta vastu määrus Põhjendus 28

Komisjoni ettepanek

(28) Selleks et kõrvaldada takistused, mida tekitab avaliku ja erasektori praegu sageli killustunud investeerimistegevus, hõlbustada integratsiooni ja suurendada investeringutasuvust, peaksid komisjon,

Muudatusettepanek

(28) Selleks et kõrvaldada takistused, mida tekitab avaliku ja erasektori praegu sageli killustunud investeerimistegevus, hõlbustada integratsiooni ja suurendada investeringutasuvust, peaksid komisjon,

liikmesriigid ja tugipangad oma tegevust paremini koordineerima ning looma koostoime liidu ja riiklike rahastamisprogrammide vahel, samuti tagama parema koordineerituse ja koostöö tööstusharu ja peamiste erasektori sidusrühmadega. Sel eesmärgil tuleks luua Euroopa kriitiliste toorainete nõukogu allrühm, kuhu kuuluvad eksperdid liikmesriikidest, komisjonist ja ka asjaomastest avaliku sektori finantsasutustest. Selles allrühmas tuleks arutada strateegiliste projektide individuaalseid rahastamisvajadusi ja olemasolevaid rahastamisvõimalusi, et anda projektiarendajatele soovitusi selle kohta, kuidas nendele võimalustele parimal viisil ligi pääseda. Kolmandates riikides kavandatavate projektide rahastamise küsimuste arutamisel ja vastavate soovitude esitamisel peaks Euroopa kriitiliste toorainete nõukogu eelkõige arvesse võtma **strateegiat** „Global Gateway“⁴².

⁴² *Ühisteatis Euroopa Parlamendile, nõukogule, Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomiteele, Regioonide Komiteele ning Euroopa Investeerimispankale „Global Gateway“ (JOIN(2021) 30 final).*

Muudatusettepanek 6

Ettepanek võtta vastu määrus Põhjendus 54

Komisjoni ettepanek

(54) Selleks et viia ellu 2020. aasta kriitiliste toorainete tegevuskava, on liit sõlminud kolmandate riikidega strateegilised toorainepartnerlused. **Tarnete mitmekesistamiseks tuleks** neid jõupingutusi **jätkata**. Selleks et töötada

liikmesriigid, **riiklikud ekspordikrediidi agentuurid** ja tugipangad oma tegevust paremini koordineerima ning looma koostoime liidu ja riiklike rahastamisprogrammide vahel, samuti tagama parema koordineerituse ja koostöö tööstusharu ja peamiste erasektori sidusrühmadega. Sel eesmärgil tuleks luua Euroopa kriitiliste toorainete nõukogu allrühm, kuhu kuuluvad eksperdid liikmesriikidest, komisjonist ja ka asjaomastest avaliku sektori finantsasutustest. Selles allrühmas tuleks arutada strateegiliste projektide individuaalseid rahastamisvajadusi ja olemasolevaid rahastamisvõimalusi, et anda projektiarendajatele soovitusi selle kohta, kuidas nendele võimalustele parimal viisil ligi pääseda. Kolmandates riikides kavandatavate projektide rahastamise küsimuste arutamisel ja vastavate soovitude esitamisel peaks Euroopa kriitiliste toorainete nõukogu eelkõige arvesse võtma **kriitiliste toorainete projektidega seotud strateegia** „Global Gateway“^[42] **edasiarendamist ja ulatuslikumat rahastamist**.

Muudatusettepanek

(54) Selleks et viia ellu 2020. aasta kriitiliste toorainete tegevuskava, on liit sõlminud kolmandate riikidega strateegilised toorainepartnerlused. **Et mitmekesistada toorainete tarnimist, ringlussevõttu ja ringlust, tuleb** neid

välja ja tagada ühtne raamistik edasiste partnerluste sõlmimiseks, peaksid liikmesriigid ja komisjon Euroopa kriitiliste toorainete nõukogus tehtava koostöö raames koordineerima meetmeid ja arutama muu hulgas seda, kas olemasolevad partnerlused aitavad saavutada seatud eesmärgid ja millised kolmandad riigid peaksid olema uute partnerluste sõlmimisel esmatähtsad, samuti kõnealuste partnerluste sisu ning nende sidusust ja võimalikku koostoimet koostööga, mida liikmesriigid teevad asjaomaste kolmandate riikidega kahepoolselt. Liit peaks tegema jõupingutusi, et luua vastastikku kasulikke partnerlusi tärkavate turgude ja areneva majandusega riikidega, lähtudes strateegiast „Global Gateway“, **et mitmekesistada toorainete tarneahelat ja tagada nendes riikides tootmise lisaväärtus.**

jõupingutusi **suurendada**. Selleks et töötada välja ja tagada ühtne **diplomaatiline ja strateegiline** raamistik edasiste partnerluste sõlmimiseks, peaksid need **püüdlema seatud eesmärkide saavutamise poole, sealhulgas saavutama käesolevas õigusaktis kavandatud eesmärgid, parandama koostööd kogu väärtusahela ulatuses, aitama kaasa suuremale kohalikule lisaväärtusele kolmandates riikides, hõlbustama strateegiliste projektide ühist hindamist välismaal ning tagama mõjutatud kogukondade tõhusa osalemise.** Liikmesriigid ja komisjon **peaksid** Euroopa kriitiliste toorainete nõukogus tehtava koostöö raames **ja pärast Euroopa Parlamendi teavitamist** koordineerima meetmeid ja arutama muu hulgas seda, kas olemasolevad partnerlused aitavad saavutada **selliseid** seatud eesmärgid ja millised kolmandad riigid peaksid olema uute partnerluste sõlmimisel esmatähtsad, **eelkõige selliste partnerluste puhul, mis jagavad ELi väärtusi, inimõiguste, demokraatia ja õigusriigi põhimõtete austamist**, samuti kõnealuste partnerluste sisu ning nende sidusust ja võimalikku koostoimet koostööga, mida liikmesriigid teevad asjaomaste kolmandate riikidega kahepoolselt, **ning piisava juurdepääsu olemasolu rahastamisele.** Liit peaks tegema jõupingutusi, et luua vastastikku kasulikke partnerlusi tärkavate turgude ja areneva majandusega riikidega, lähtudes strateegiast „Global Gateway“, **Euroopa tiimi lähenemisviisist, ühisest kaubanduspoliitikast ja selle arendamisest ning välispoliitikast, mis peaks aitama mitmekesistada toorainete tarneahelat ning andma lisaväärtust partnerriikide majanduslikule ja sotsiaalsele raamistikule. Strateegilised partnerlused peaksid hõlmama liidu kohustust anda tehnilist abi, et toetada muu hulgas tarneahelaga seotud hoolsuskohustust käsitlevate liidu õigusaktide järgimist. Tehnilist abi antakse läbipaistval viisil.**

Muudatusettepanek 7

Ettepanek võtta vastu määrus Põhjendus 55

Komisjoni ettepanek

(55) Selleks et toetada strateegiliste projektide väljatöötamise ja nende rahastamise, maavarauuringute programmide, seirevõimekuse või strateegiliste varudega seotud ülesannete täitmist ja anda komisjonile asjakohast nõu, tuleks luua Euroopa kriitiliste toorainete nõukogu. Euroopa kriitiliste toorainete nõukogu peaks koosnema liikmesriikide ja komisjoni esindajatest ning võimaldama teistel pooltel osaleda vaatlajatena. Teatavate ülesannete täitmiseks vajalike eksperditeadmiste arendamiseks peaks kriitiliste toorainete nõukogu moodustama rahastamise, maavarauuringute, seire ja strateegiliste varude küsimustega tegelevad alalised allrühmad, mis peaksid tegutsema mitmesuguseid asjaomaseid riikide ametiasutusi koondava võrgustikuna ning vajaduse korral konsulteerima tööstusharu, teadusringkonna, kodanikuühiskonna ja muude oluliste sidusrühmadega. Kriitiliste toorainete nõukogu nõuanded ja arvamused peaksid olema mittesiduvad ning selliste nõuannete või arvamuste puudumine ei tohiks takistada komisjoni täitmast oma ülesandeid käesoleva määruse alusel.

Muudatusettepanek 8

Ettepanek võtta vastu määrus Artikkel 1 – lõige 2 – punkt a – alapunkt i

Komisjoni ettepanek

i) liidu kaevandamisvõimsus on piisav, et kaevandada maake, mineraale või kontsentrante sellises koguses, et katta vähemalt 10 % liidu aastasest **strateegiliste toorainete** tarbimisest, kui liidu varud seda

Muudatusettepanek

(55) Selleks et toetada strateegiliste projektide väljatöötamise ja nende rahastamise, maavarauuringute programmide, seirevõimekuse või strateegiliste varudega seotud ülesannete täitmist ja anda komisjonile asjakohast nõu, tuleks luua Euroopa kriitiliste toorainete nõukogu. Euroopa kriitiliste toorainete nõukogu peaks koosnema liikmesriikide, **Euroopa Parlamendi** ja komisjoni esindajatest ning võimaldama teistel pooltel osaleda vaatlajatena. Teatavate ülesannete täitmiseks vajalike eksperditeadmiste arendamiseks peaks kriitiliste toorainete nõukogu moodustama rahastamise, maavarauuringute, seire ja strateegiliste varude küsimustega tegelevad alalised allrühmad, mis peaksid tegutsema mitmesuguseid asjaomaseid riikide ametiasutusi koondava võrgustikuna ning vajaduse korral konsulteerima tööstusharu, teadusringkonna, kodanikuühiskonna ja muude oluliste sidusrühmadega. Kriitiliste toorainete nõukogu nõuanded ja arvamused peaksid olema mittesiduvad ning selliste nõuannete või arvamuste puudumine ei tohiks takistada komisjoni täitmast oma ülesandeid käesoleva määruse alusel.

võimaldavad;

varud seda võimaldavad;

Muudatusettepanek 9

Ettepanek võtta vastu määrus

Artikkel 1 – lõige 2 – punkt a – alapunkt iii

Komisjoni ettepanek

iii) liidu ringlussevõtuvõimsus, sealhulgas kõigis ringlussevõtu vaheetappides, on piisav, et katta vähemalt 15 % liidu aastasest **strateegiliste toorainete** tarbimisest,

Muudatusettepanek

iii) liidu **tarbimiseelne ja -järgne** ringlussevõtuvõimsus, sealhulgas kõigis ringlussevõtu vaheetappides, on piisav, et katta vähemalt 15 % liidu aastasest **iga strateegilise tooraine** tarbimisest,

Muudatusettepanek 10

Ettepanek võtta vastu määrus

Artikkel 1 – lõige 2 – punkt a – alapunkt 2 (uus)

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

Komisjon määrab iga tooraine jaoks kindlaks konkreetsed sihttasemed, võttes arvesse selle omadusi ja kohaldades mahu kaalutegurit, et võtta arvesse tonnaažierinevusi nende eri sihttasemete arvutamisel ja summeerimisel, et saavutada sihttasemete kogusumma; artikli 1 lõikes 3 osutatud aruande osana peab komisjon avaldama nende sihttasemete arvutamise ja aruandluse meetodika.

Muudatusettepanek 11

Ettepanek võtta vastu määrus

Artikkel 1 – lõige 2 – punkt d

Komisjoni ettepanek

(d) tagada liidu turule lastud kriitiliste toorainete ja kriitilisi tooraineid sisaldavate toodete vaba liikumine, tagades samal ajal nende ringluspõhisuse ja kestlikkuse parandamise teel keskkonnakaitse kõrge

Muudatusettepanek

(d) tagada liidu turule lastud kriitiliste toorainete ja kriitilisi tooraineid sisaldavate toodete vaba liikumine, tagades samal ajal nende **korduskasutatavuse, parandatavuse**, ringluspõhisuse ja

taseme.

kestlikkuse parandamise teel
keskkonnakaitse kõrge taseme.

Muudatusettepanek 12

Ettepanek võtta vastu määrus
Artikkel 1 – lõige 2 – punkt d a (uus)

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

*da) toetada väiksema
keskkonnajalajäljega asendustooraine
uurimist, innovatsiooni ja
tootmismeetodite arendamist ning
skaleeritavust Euroopas.*

Muudatusettepanek 13

Ettepanek võtta vastu määrus
Artikkel 2 – lõik 1 – punkt 62

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

(62) „strateegiline partnerlus“ –
kohustus, mille liit ja kolmas riik
omavaheliselt võtavad, et suurendada
toorainete väärtusahelaga seotud koostööd,
ja mis kehtestatakse mittesiduva
dokumendiga, milles määratakse kindlaks
konkreetsed vastastikku huvi pakkuvad
meetmed.

(62) „strateegiline partnerlus“ –
kohustus, mille liit ja kolmas riik
omavaheliselt võtavad, et suurendada
toorainete väärtusahelaga seotud koostööd,
ja mis kehtestatakse mittesiduva
dokumendiga, milles määratakse kindlaks
konkreetsed vastastikku huvi pakkuvad
meetmed. *Need vastastikused huvid
peaksid hõlmama keskkonnastandardite,
sotsiaalsete ja inimõiguste edendamist ja
kaitsmist vastavalt rahvusvahelistele ja
riiklikele õigusaktidele, järgides täielikult
mitmepoolse koostöö reegleid.
Strateegilised partnerlused soodustavad
mõlema partneri jaoks kasulike tulemuste
saavutamist, sealhulgas teadmiste
jagamist.*

Muudatusettepanek 14

Ettepanek võtta vastu määrus
Artikkel 5 – lõige 1 – punkt e

Komisjoni ettepanek

(e) projektide puhul, mida viiakse ellu kolmandates riikides, mis on tekkivad turud või areneva majandusega riigid, oleks projekt kasulik nii liidule kui ka asjaomasele kolmandale riigile ja ***annaks selles riigis lisaväärtust.***

Muudatusettepanek

(e) projektide puhul, mida viiakse ellu kolmandates riikides, mis on tekkivad turud või areneva majandusega riigid, oleks projekt kasulik nii liidule, ***mitmekesistades selle tarneahelaid, kui ka asjaomasele kolmandale riigile, aidades kaasa selle majanduse arengule ja järgmise etapi tööstusharude, sealhulgas kohaliku töötleva tööstuse loomisele. Sellised projektid peaksid järgima keskkonnakaitse ja inimõigustega seotud rahvusvahelisi standardeid ja konventsioone ning soodustama kaasavate ärimudelite kasutamist, milles kohalikud kogukonnad osalevad otsuste tegemises.***

Muudatusettepanek 15

**Ettepanek võtta vastu määrus
Artikkel 6 – lõige 5 – lõik 2**

Komisjoni ettepanek

Kolmandates riikides elluviidavate strateegiliste projektide puhul ***jagab*** komisjon saadud ***taotlust*** kolmanda riigiga, mille territooriumi kavandatav projekt puudutab. Komisjon ei kiida taotlust heaks enne, kui ta on saanud asjaomaselt kolmandalt riigilt sõnaselge heakskiidu.

Muudatusettepanek

Kolmandates riikides elluviidavate strateegiliste projektide puhul ***hindab*** komisjon ***projekti teostatavust ja mõju liidu strateegilisele autonoomiale ning selle seost käesoleva määruse üldeesmärgiga enne*** saadud ***taotluse jagamist*** kolmanda riigiga, mille territooriumi kavandatav projekt puudutab. Komisjon ei kiida taotlust heaks enne, kui ta on saanud asjaomaselt kolmandalt riigilt sõnaselge heakskiidu ***vastavalt riigi õigussüsteemile ja rahvusvahelistele kohustustele.***

Muudatusettepanek 16

**Ettepanek võtta vastu määrus
Artikkel 6 – lõige 5 – lõik 2 a (uus)**

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

Sellistes kolmandates riikides elluviidavate strateegiliste projektide puhul, kellega liit on pidanud läbirääkimisi strateegilise partnerluse lepingu üle, konsulteerib komisjon kõnealuse riigi ametiasutustega, et tagada projekti kiire rakendamine.

Muudatusettepanek 17

**Ettepanek võtta vastu määrus
Artikkel 15 – lõige 1 – punkt a a (uus)**

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

aa) strateegia „Global Gateway“ rahastuse puhul tuleks prioriteediks seada kolmandates riikides elluviidavad strateegilised projektid;

Muudatusettepanek 18

**Ettepanek võtta vastu määrus
Artikkel 15 – lõige 1 – punkt d**

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

(d) asjakohased liidu rahastamisprogrammid.

(d) olemasolevad liikmesriikide rahastamisvahendid ja programmid, sealhulgas ekspordikrediidi agentuuride ning liikmesriikide tugipankade ja finantseerimisasutuste omad.

Muudatusettepanek 19

**Ettepanek võtta vastu määrus
Artikkel 15 – lõige 1 a (uus)**

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

1a. Kaks aastat pärast käesoleva määruse jõustumist ja seejärel iga kolme aasta järel annab alaline allrühm aru

kriitiliste toorainete projektidele mõeldud rahasummade kasutuselevõtu ja kasutamisel tekkinud takistuste kohta ning teeb ettepanekuid, kuidas avaliku ja erasektori rahastamisvõimalusi Euroopa ja liikmesriikide tasandil suurendada.

Muudatusettepanek 20

**Ettepanek võtta vastu määrus
Artikkel 19 – lõige 1 – punkt a a (uus)**

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

aa) teave avaliku sektori asutuste, riigiettevõtete või ettevõtjate valduses olevate kriitiliste ja muude toorainete strateegiliste varude põhjustatud või süvendatud hinnamoonutuste kohta;

Muudatusettepanek 21

**Ettepanek võtta vastu määrus
Artikkel 19 – lõige 1 a (uus)**

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

1a. Komisjon esitab lisaanalüüsi, milles võetakse arvesse võimalikku nõudlust, mis tuleneks nullnetotööstuse määruuses osutatud tootmisvõimsuse võrdlusaluste täitmisest. Eeldatavat nõudlust tuleks stressitestides arvesse võtta.

Muudatusettepanek 22

**Ettepanek võtta vastu määrus
Artikkel 19 – lõige 3 – lõik 1**

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

Komisjon tagab koostöös artikli 35 lõike 6 punktis c osutatud alalises allrühmas osalevate riikide ametiasutustega, et iga strateegilise tooraine tarneahela suhtes

Komisjon tagab koostöös artikli 35 lõike 6 punktis c osutatud alalises allrühmas osalevate riikide ametiasutustega, et iga strateegilise tooraine tarneahela suhtes

tehakse vähemalt iga kolme aasta tagant stressitest. Selleks koordineerib artikli 35 lõike 6 punktis c osutatud alaline allrühm eri strateegiliste toorainete puhul stressitestide tegemist ja jagab tegevuse erinevate osalevate asutuste vahel.

tehakse vähemalt iga kolme aasta tagant stressitest. Selleks koordineerib artikli 35 lõike 6 punktis c osutatud alaline allrühm eri strateegiliste toorainete puhul stressitestide tegemist ja jagab tegevuse erinevate osalevate asutuste vahel. ***Kui Euroopa kriitiliste toorainete nõukogu esitab taotluse, viib komisjon läbi valitud kriitilise tähtsusega toorainete stressitestid.***

Muudatusettepanek 23

**Ettepanek võtta vastu määrus
Artikkel 19 – lõige 3 – lõik 2 – punkt c**

Komisjoni ettepanek

(c) tarnet mõjutada võivad tegurid, sealhulgas geopoliitiline olukord, logistika, energiavarustus, töäjõud või loodusõnnetused;

Muudatusettepanek

(c) tarnet mõjutada võivad tegurid, sealhulgas geopoliitiline olukord, ***kaubandusvaidlused, sh majanduslik survestamine***, logistika, energiavarustus, töäjõud või loodusõnnetused;

Muudatusettepanek 24

**Ettepanek võtta vastu määrus
Artikkel 19 – lõige 3 – lõik 2 – punkt c a (uus)**

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

ca) tarneahela kokkupuude inimõiguste rikkumise ohuga ning rahvusvaheliste kestlikkusstandardite ja asjakohasel juhul liidu õigusaktide mittejärgimise oht;

Muudatusettepanek 25

**Ettepanek võtta vastu määrus
Artikkel 25 – lõige 4**

Komisjoni ettepanek

4. Lõigetes 1 ja 2 osutatud riiklikud meetmed kavandatakse nii, et need

Muudatusettepanek

4. Lõigetes 1 ja 2 osutatud riiklikud meetmed kavandatakse nii, et need

väldiksid ELi toimimise lepingu kohaselt **kaubandustõkkeid** ja konkurentsimoonusi.

väldiksid ELi toimimise lepingu kohaselt **tõkkeid rahvusvahelisele ja ELi-sisesele kaubandusele ning** konkurentsimoonusi **liidu turul**.

Muudatusettepanek 26

Ettepanek võtta vastu määrus
Artikkel 30 – lõige 3 – punkt c

Komisjoni ettepanek

(c) strateegiliste partnerluste, strateegiliste projektide, kaubanduslepingute ja muude rahvusvaheliste juriidiliste dokumentide ning liidu korraldatud teavitustegevuse tulemuslikkus liidu kliima- ja keskkonnaeesmärkide saavutamisel.

Muudatusettepanek

(c) strateegiliste partnerluste, strateegiliste projektide, kaubanduslepingute, **kestlike investeringute hõlbustamise lepingute** ja muude rahvusvaheliste juriidiliste dokumentide ning liidu korraldatud teavitustegevuse tulemuslikkus liidu kliima- ja keskkonnaeesmärkide saavutamisel.

Muudatusettepanek 27

Ettepanek võtta vastu määrus
Artikkel 33 – lõige 1 – sissejuhatav osa

Komisjoni ettepanek

1. Euroopa kriitiliste toorainete nõukogu arutab korrapäraselt järgmist:

Muudatusettepanek

1. Euroopa kriitiliste toorainete nõukogu arutab korrapäraselt, **vähemalt kord aastas**, järgmist:

Muudatusettepanek 28

Ettepanek võtta vastu määrus
Artikkel 33 – lõige 1 – punkt a – alapunkt i

Komisjoni ettepanek

i) liidu **tarnekindluse** parandamisele;

Muudatusettepanek

i) liidu **strateegiliste ja kriitiliste toorainetega varustamise vastupanuvõime ja kestlikkuse** parandamisele;

Muudatusettepanek 29

Ettepanek võtta vastu määrus

Artikkel 33 – lõige 1 – punkt a – alapunkt iii

Komisjoni ettepanek

iii) liidu ja *partnerriikide* vahelise koostöö parandamisele kriitiliste toorainete väärtusahelas,

Muudatusettepanek

iii) liidu, *partnerriikide* ja *ELi toimimise lepingu II lisas osutatud ülemeremaade ja -territooriumide* vahelise koostöö ja *kasu jagamise* parandamisele kriitiliste toorainete väärtusahelas,

Muudatusettepanek 30

Ettepanek võtta vastu määrus

Artikkel 33 – lõige 1 – punkt a – alapunkt iii a (uus)

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

iiia) toorainete töötlemisega seotud kohaliku tööstuse arengu parandamisele kolmandates riikides, mis on määratletud tähtsate turgude või areneva majandusega riikidena, ning ülemaailmsesse väärtusahelasse integreerumise parandamisele;

Muudatusettepanek 31

Ettepanek võtta vastu määrus

Artikkel 33 – lõige 1 – punkt a – alapunkt iii b (uus)

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

iiib) inimõiguste ja töötajate õiguste kaitsmisele, keskkonna, elukoiguste elurikkuse ja veekvaliteedi kaitsmisele;

Muudatusettepanek 32

Ettepanek võtta vastu määrus

Artikli 33 – lõige 1 – punkt b

Komisjoni ettepanek

(b) sidusus ja võimalik koostoime liikmesriikide ja asjaomaste kolmandate riikide kahepoolse koostöö ning **liidu poolt strateegiliste partnerluste raames võetud meetmete vahel**;

Muudatusettepanek

(b) sidusus ja võimalik koostoime liikmesriikide ja asjaomaste kolmandate riikide kahepoolse koostöö ning **meetmete vahel, mida liit võtab kolmandate riikidega vabakaubanduslepingute sõlmimisel ja nende üle peetavatel läbirääkimistel strateegiliste partnerluste raames**;

Muudatusettepanek 33

**Ettepanek võtta vastu määrus
Artikkel 33 – lõige 1 – punkt b a (uus)**

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

ba) sidusus ja võimalik koostoime ning probleemid meetmete vahel, mida liit võtab kolmandate riikidega vabakaubandus- ja kestlike investeeringute hõlbustamise lepingute sõlmimisel ja nende üle peetavatel läbirääkimistel, ning meetmete vahel, mida liit võtab strateegiliste partnerluste raames; Euroopa kriitiliste toorainete nõukogu hõlbustab paremat dialoogi ja koordineerimist komisjonis, tagamaks, et need protsessid täiendavad üksteist ja on asjakohaselt järjestatud;

Muudatusettepanek 34

**Ettepanek võtta vastu määrus
Artikkel 33 – lõige 1 – punkt c – sissejuhatav osa**

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

(c) **milliseid kolmandaid riike** tuleks strateegiliste partnerluste sõlmimisel esmatähtsaks pidada, võttes arvesse järgmisi kriteeriume:

(c) **partnerriikide ning ELi toimimise lepingu II lisas osutatud ülemeremaade ja -territooriumide loetelu kehtestamine, mida** tuleks strateegiliste partnerluste sõlmimisel esmatähtsaks pidada, võttes arvesse järgmisi kriteeriume:

Muudatusettepanek 35

Ettepanek võtta vastu määrus

Artikkel 33 – lõige 1 – punkt c – alapunkt i

Komisjoni ettepanek

i) võimalik panus *tarnekindlusse*, võttes arvesse *kolmanda riigi* võimalikke varusid ning kaevandamis-, töötlemis- ja ringlussevõtuvõimsust seoses kriitiliste toorainetega;

Muudatusettepanek

i) võimalik panus *liidu toorainetega varustamise vastupanuvõimesse*, võttes arvesse *partnerriigi* võimalikke varusid ning kaevandamis-, töötlemis- ja ringlussevõtuvõimsust seoses *partnerriikide* kriitiliste toorainetega;

Muudatusettepanek 36

Ettepanek võtta vastu määrus

Artikkel 33 – lõige 1 – punkt c – alapunkt ii

Komisjoni ettepanek

ii) kas *kolmanda riigi* õigusraamistik *tagab keskkonnamõju* seire, ennetamise ja *minimeerimise*, sotsiaalselt vastutustundlike tavade kasutamise, sealhulgas inimõiguste ja töötajate õiguste austamise ning sisuka *koostöö kohalike kogukondadega*, läbipaistvate äritavade kasutamise ning avaliku halduse ja õigusriigi nõuetekohasele toimimisele avalduva kahjuliku mõju ennetamise;

Muudatusettepanek

ii) kas *kolmas riik väljendab huvi, et tema* õigusraamistik *ja selle tulemuslik rakendamine tagavad kaevandamise kahjulike sotsiaalsete ja keskkonnamõjude* seire, ennetamise, *minimeerimise* ja *hüvitamise*, sotsiaalselt vastutustundlike tavade kasutamise, sealhulgas inimõiguste ja töötajate õiguste austamise, *kaasa arvatud poliitikameetmed, millega võideldakse eelkõige sunniviisilise töö ja lapstööjõu kasutamise vastu, ning mõjutatud kohalike kogukondade, eelkõige põlisrahvaste kogukondade sisuka kaasamise ja aktiivse osalemise strateegiliste projektide otsuste tegemisel, läbipaistvate ja vastutustundlike äritavade, sh korruptsioonivastaste meetmete ja hoolsuskohustuse* kasutamise ning avaliku halduse ja õigusriigi nõuetekohasele toimimisele avalduva kahjuliku mõju ennetamise;

Muudatusettepanek 37

Ettepanek võtta vastu määrus
Artikkel 33 – lõige 1 – punkt c – alapunkt ii a (uus)

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

ii) kas on olemas kehtivad või võimalikud sooduskaubanduslepingud või kas on käimas läbirääkimised kaubanduslepingute sõlmimiseks kolmandate riikidega;

Muudatusettepanek 38

Ettepanek võtta vastu määrus
Artikkel 33 – lõige 1 – punkt c – alapunkt iv a (uus)

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

iva) liidu poolt kohalikele projektidele ja eelkõige Global Gateway'st tulenevatele projektidele eraldatud rahaliste vahendite mõjus;

Muudatusettepanek 39

Ettepanek võtta vastu määrus
Artikkel 33 – lõige 1 – punkt c – alapunkt iv b (uus)

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

ivb) kas tärkavate turgude ja areneva majandusega riikide puhul võivad partnerlused aidata kaasa kaevandussektori, eelkõige traditsioonilisi meetodeid kasutava ja väikesemahulise kaevandamise sektori formaliseerimisele.

Muudatusettepanek 40

Ettepanek võtta vastu määrus
Artikkel 33 – lõige 2 a (uus)

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

2a. Komisjon avaldab aastaaruande, milles kirjeldatakse iga strateegilise

partnerluse lepinguga eelneval aastal kaasnenud kasu; aruanne sisaldab järgmist teavet:

- a) kõigi olemasolevate strateegilise partnerluse lepingute ajakohastatud loetelu;*
- b) ajakohastatud loetelu kõigist käimasolevatest läbirääkimistest strateegilise partnerluse lepingute üle;*
- c) võimalike strateegilise partnerluse lepingute prioriteetide loetelu kooskõlas artikli 33 lõike 2 punktiga c;*
- d) loetelu asjakohastest projektidest, mida toetavad strateegilised partnerlused, ja analüüs selle kohta, kuidas need projektid on aidanud kaasa käesoleva määruse eesmärkide saavutamisele;*
- e) ajakohastatud loetelu kõigist kolmandates riikides asuvatest strateegilise projekti staatuse saanud projektidest.*

Muudatusettepanek 41

**Ettepanek võtta vastu määrus
Artikkel 33 – lõige 3 – punkt b**

Komisjoni ettepanek

(b) toetavad komisjoni strateegiliste partnerluste raames sätestatud koostöömeetmete rakendamisel.

Muudatusettepanek

(b) toetavad komisjoni **tulemuslike** strateegiliste partnerluste raames sätestatud koostöömeetmete rakendamisel.

Muudatusettepanek 42

**Ettepanek võtta vastu määrus
Artikkel 33 – lõige 3 – punkt b a (uus)**

Komisjoni ettepanek

ba) koordineerivad oma arengupankade, ekspordikrediitiasutuste ja muude nende järelevalve all olevate avalik-õiguslike asutuste tegevust, et toetada kolmandates riikides läbiviidavate

strateegiliste projektide rakendamist ja rahastamist.

Muudatusettepanek 43

**Ettepanek võtta vastu määrus
Artikkel 33 – lõige 3 a (uus)**

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

3a. Liidu ja kolmandate riikide vahel sõlmitud strateegilised partnerlused sisaldavad meetmeid, mis aitavad:

- i) parandada I ja II lisas loetletud liidu toorainetega varustamise vastupanuvõimet ja kestlikkust;**
- ii) saavutada artikli 1 lõike 2 punktis b sätestatud sihttaset;**
- iii) parandada koostööd ja jagatud vastutust liidu ja partnerriikide vahel kriitiliste toorainete väärtusahelas kokkulepitud partnerluseesmärkide saavutamisel, austades samal ajal ELi ja partnerriikide poliitilist ruumi;**
- iv) edendada majanduslikku ja sotsiaalsest arengut partnerriikides, eelkõige tärkavate turgude ja areneva majandusega riikides, kasutades juhtimisraamistikku, milles seatakse esikohale inimõigused, edendades samal ajal ka keskkonnakestlike ja ringmajanduse tavade ning inimväärsete töötingimuste kasutuselevõttu;**
- v) suurendada tärkavate turgude ja areneva majandusega riikide puhul kohalikku lisaväärtust, toetades kaevandamise, töötlemise ja ringlussevõtu suutlikkuse arendamist, sealhulgas hõlbustades või toetades era- ja avaliku sektori investeeringuid;**
- vi) partnerriikide puhul, kes on põlisrahvaste õiguste ÜRO deklaratsiooni ratifitseerinud, arendada seda edasi;**
- vii) jagada teadmisi ja oskusi, mis oleksid kasulikud kohaliku tööstuse**

arengule.

Muudatusettepanek 44

**Ettepanek võtta vastu määrus
Artikkel 33 – lõige 3 b (uus)**

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

3b. Euroopa Parlamendi osalemine strateegiliste partnerluste loomises ja seires:

i) kui Euroopa kriitiliste toorainete nõukogu otsustab alustada arutelusid eesmärgiga luua uus partnerlus, teavitab ta sellest Euroopa Parlamenti;

ii) kui läbirääkimised strateegilise partnerluse üle on lõpule viidud, teavitab komisjon sellest Euroopa Parlamenti ja annab talle piisavalt aega oma seisukoha väljendamiseks enne partnerluse allkirjastamist;

iii) kui strateegiline partnerlus on jõustunud, võib Euroopa Parlament partnerlust hinnata iga kolme aasta järel ning väljendada oma seisukohta partnerluse säilitamise tähtsuse, tugevdamise või lõpetamise kohta.

Muudatusettepanek 45

**Ettepanek võtta vastu määrus
Artikkel 35 – lõige 1**

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

1. Euroopa kriitiliste toorainete nõukogu koosneb liikmesriikidest ja komisjonist. Selle eesistuja on komisjon.

1. Euroopa kriitiliste toorainete nõukogu koosneb liikmesriikidest, **Euroopa Parlamendi liikmetest** ja komisjonist. Selle eesistuja on komisjon.

Muudatusettepanek 46

Ettepanek võtta vastu määrus
Artikkel 35 – lõige 4 – lõik 2 – punkt c a (uus)

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

ca) iga kuue kuu järel ühtsete kontaktpunktide vaatlejatega, et võimaldada neil esindajatel jagada parimaid tavasid ja paremini koordineerida oma töömeetodeid.

Muudatusettepanek 47

Ettepanek võtta vastu määrus
Artikkel 35 – lõige 6 – lõik 2 – punkt a

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

(a) allrühm strateegiliste projektide rahastamise arutamiseks ja koordineerimiseks vastavalt artiklile 15; vaatlejatena kutsutakse osalema riiklike tugipankade ja finantseerimisasutuste, Euroopa arengurahastusametite, Euroopa Investeerimispanka grupi, muude rahvusvaheliste finantsasutuste, sealhulgas Euroopa Rekonstruktsiooni- ja Arengupanga ning vajaduse korral eraõiguslike finantsasutuste esindajad;

(a) allrühm strateegiliste projektide rahastamise arutamiseks ja koordineerimiseks vastavalt artiklile 15; vaatlejatena kutsutakse osalema riiklike tugipankade ja finantseerimisasutuste, **ekspordikrediidi agentuuride**, Euroopa arengurahastusametite, Euroopa Investeerimispanka grupi, muude rahvusvaheliste finantsasutuste, sealhulgas Euroopa Rekonstruktsiooni- ja Arengupanga ning vajaduse korral eraõiguslike finantsasutuste esindajad;

Muudatusettepanek 48

Ettepanek võtta vastu määrus
Artikkel 35 – lõige 6 – lõik 2 – punkt d a (uus)

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

da) allrühm, mis koondab ühtse kontaktpunkti vaatlejaid, et kohtuda korrapäraste ajavahemike järel ja saavutada suuremat ühtsust otsuste tegemisel liikmesriikide vahel;

Muudatusettepanek 49

Ettepanek võtta vastu määrus
Artikkel 35 – lõige 6 – lõik 2 – punkt d b (uus)

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

db) allrühm, mis koondab ettevõtjate ja tööstuse esindajaid, sh esindajaid vastavatest strateegilistest sektoritest ja VKEsid, kes saavad anda Euroopa kriitiliste toorainete nõukogule teavet ja ülevaadet;

Muudatusettepanek 50

Ettepanek võtta vastu määrus
Artikkel 35 – lõige 6 – lõik 2 – punkt d c (uus)

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

dc) allrühm, mis koondab säästvate kaevandamisele ja kriitilise tähtsusega toorainete tootmisele spetsialiseerunud teadlasi, eksperte ja organisatsioone, et hinnata heakskiidetud strateegiliste projektide kestlikkust käsitlevaid sätteid.

Muudatusettepanek 51

Ettepanek võtta vastu määrus
Artikkel 35 – lõige 7 – lõik 3 a (uus)

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

Euroopa kriitiliste toorainete nõukogu annab kord aastas Euroopa Parlamendile aru. Kriitiliste toorainete nõukogu koosolekute dokumendid ja otsused on Euroopa Parlamendile kättesaadavad.

Muudatusettepanek 52

Ettepanek võtta vastu määrus
Artikkel 42 – lõige 1 – lõik 1

Komisjoni ettepanek

Võttes arvesse Euroopa kriitiliste toorainete nõukogu nõuandeid, jälgib komisjon edusamme artikli 1 lõikes 2 sätestatud eesmärkide saavutamisel ja avaldab vähemalt iga **kolme** aasta järel aruande, milles kirjeldatakse üksikasjalikult liidu edusamme nende eesmärkide saavutamisel.

Muudatusettepanek 53

Ettepanek võtta vastu määrus
Artikkel 42 – lõige 1 – lõik 1 a (uus)

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek 54

Ettepanek võtta vastu määrus
Artikkel 42 – lõige 1 – lõik 2

Komisjoni ettepanek

Esimene aruanne koostatakse hiljemalt **[väljaannete talitus, palun lisada kuupäev: neli** aastat pärast käesoleva määruse jõustumise **kuupäeva]**.

Muudatusettepanek 55

Muudatusettepanek

Võttes arvesse Euroopa kriitiliste toorainete nõukogu nõuandeid, jälgib komisjon edusamme artikli 1 lõikes 2 sätestatud eesmärkide saavutamisel ja avaldab vähemalt iga **kahe** aasta järel aruande, milles kirjeldatakse üksikasjalikult liidu edusamme nende eesmärkide saavutamisel.

Muudatusettepanek

Komisjon hindab Euroopa kriitiliste toorainete nõukogu nõuandeid arvesse võttes artiklis 15 sätestatud sätete tõhusust ja avaldab vähemalt iga kahe aasta järel aruande projektiarendajate suutlikkuse kohta saada kriitilise tähtsusega toorainete projektidele rahastust, määrates kindlaks eesmärkide saavutamiseks vajalikud võimalused, kitsaskohad ning vajalikud jõupingutused ja investeeringud.

Muudatusettepanek

Esimene aruanne koostatakse hiljemalt **kaks** aastat pärast käesoleva määruse jõustumise **kuupäeva**.

Ettepanek võtta vastu määrus
Artikkel 42 – lõige 2

Komisjoni ettepanek

2. Lõikes 1 osutatud aruanne sisaldab kvantitatiivset teavet selle kohta, mil määral on liit teinud edusamme artikli 1 lõike 2 punktides a ja b sätestatud sihttasemete saavutamisel.

Muudatusettepanek

2. Lõikes 1 osutatud aruanne sisaldab kvantitatiivset teavet selle kohta, mil määral on liit teinud edusamme artikli 1 lõike 2 punktides a ja b sätestatud sihttasemete saavutamisel. ***Aruandes võetakse arvesse rolli, mida artikli 15 sätted täidavad nende sihttasemete saavutamisel, ning seda, kas sätted on piisavad.***

NÕUANDVA KOMISJONI MENETLUS

Pealkiri	Kriitiliste toorainete kindlate ja kestlike tarnete tagamise raamistiku sätestamine ja määruste (EL) nr 168/2013, (EL) 2018/858, (EL) 2018/1724 ja (EL) 2019/1020 muutmine
Viited	COM(2023)0160 – C9-0061/2023 – 2023/0079(COD)
Vastutav komisjon istungil teada andmise kuupäev	ITRE 8.5.2023
Arvamuse esitaja istungil teada andmise kuupäev	INTA 8.5.2023
Kaasatud komisjonid – istungil teada andmise kuupäev	15.6.2023
Arvamuse koostaja nimetamise kuupäev	Anna-Michelle Asimakopoulou 27.4.2023
Läbivaatamine parlamendikomisjonis	24.5.2023
Vastuvõtmise kuupäev	19.7.2023
Lõpphääletuse tulemus	+: 35 –: 0 0: 2
Lõpphääletuse ajal kohal olnud liikmed	Barry Andrews, Anna-Michelle Asimakopoulou, Tiziana Beghin, Saskia Bricmont, Jordi Cañas, Daniel Caspary, Arnaud Danjean, Roman Haider, Christophe Hansen, Heidi Hautala, Danuta Maria Hübner, Danilo Oscar Lancini, Bernd Lange, Thierry Mariani, Margarida Marques, Gabriel Mato, Emmanuel Maurel, Carles Puigdemont i Casamajó, Samira Rafaela, Catharina Rinzema, Inma Rodríguez-Piñero, Katarína Roth Neved'alová, Helmut Scholz, Joachim Schuster, Sven Simon, Kathleen Van Brempt, Marie-Pierre Vedrenne, Jörgen Warborn, Iuliu Winkler
Lõpphääletuse ajal kohal olnud asendusliikmed	Marek Belka, José Manuel García-Margallo y Marfil, Enikő Györi, Javier Moreno Sánchez
Lõpphääletuse ajal kohal olnud asendusliikmed (art 209 lg 7)	Clara Aguilera, Francisco Guerreiro, Mikuláš Peksa, Lucia Vuolo

NIMELINE LÕPPHÄÄLETUS NÕUANDVAS KOMISJONIS

35	+
ID	Danilo Oscar Lancini, Thierry Mariani
NI	Tiziana Beghin, Carles Puigdemont i Casamajó
PPE	Anna-Michelle Asimakopoulou, Daniel Caspary, Arnaud Danjean, José Manuel García-Margallo y Marfil, Christophe Hansen, Danuta Maria Hübner, Gabriel Mato, Sven Simon, Lucia Vuolo, Jörgen Warborn, Iuliu Winkler
Renew	Barry Andrews, Jordi Cañas, Samira Rafaela, Catharina Rinzema, Marie-Pierre Vedrenne
S&D	Clara Aguilera, Marek Belka, Bernd Lange, Margarida Marques, Javier Moreno Sánchez, Inma Rodríguez-Piñero, Katarína Roth Neveďalová, Joachim Schuster, Kathleen Van Brempt
The Left	Emmanuel Maurel, Helmut Scholz
Verts/ALE	Saskia Bricmont, Francisco Guerreiro, Heidi Hautala, Mikuláš Peksa

0	-

2	0
ID	Roman Haider
NI	Enikő Győri

Kasutatud tähised:

+ : poolt

- : vastu

0 : erapooletu

19.7.2023

KESKKONNA-, RAHVATERVISE JA TOIDUOHUTUSE KOMISJONI ARVAMUS

tööstuse, teadusuuringute ja energeetikakomisjonile

ettepaneku kohta võtta vastu Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus, millega sätestatakse kriitiliste toorainete kindlate ja kestlike tarnete tagamise raamistik ja muudetakse määrusi (EL) nr 168/2013, (EL) 2018/858, (EL) 2018/1724 ja (EL) 2019/1020 (COM(2023)0160 – C9-0061/2023 – 2023/0079(COD))

Arvamuse koostaja (*): Jessica Polfjärd

(*) Kaasatud komisjon – kodukorra artikkel 57

MUUDATUSETTEPANEK

Keskkonna-, rahvatervise ja toiduohutuse komisjon palub vastutaval tööstuse, teadusuuringute ja energeetikakomisjonil võtta arvesse järgmist:

Muudatusettepanek 1 **Ettepanek võtta vastu määrus** **Põhjendus 1**

Komisjoni ettepanek

(1) Liidu majanduse ja siseturu toimimise seisukohast on hädavajalik toorainete kättesaadavus. Teatavaid energia tootmiseks mittekasutatavaid ja mittepõllumajanduslikke tooraineid peetakse kriitiliseks, arvestades nende suurt majanduslikku olulisust ja asjaolu, et nende tarneid ähvardab märkimisväärne risk, mis on sageli põhjustatud sellest, et tarnimine on suuresti koondunud mõningatesse kolmandatesse riikidesse. Võttes arvesse paljude selliste kriitiliste toorainete võtmerolli rohe- ja digipöörde saavutamisel ning kaitse- ja kosmoserakendustes, on eelseisvatel aastakümnetel oodata hüppelist nõudluse kasvu. Samal ajal on süvenevate geopoliitiliste pingete ja tiheneva ressursikonkurentsi tõttu üha suurem

Muudatusettepanek

(1) Liidu **rohe- ja digipöörde**, majanduse ja siseturu toimimise seisukohast on hädavajalik toorainete kättesaadavus. Teatavaid energia tootmiseks mittekasutatavaid ja mittepõllumajanduslikke tooraineid peetakse kriitiliseks, arvestades nende suurt majanduslikku olulisust ja asjaolu, et nende tarneid ähvardab märkimisväärne risk, mis on sageli põhjustatud sellest, et tarnimine on suuresti koondunud mõningatesse kolmandatesse riikidesse. Võttes arvesse paljude selliste kriitiliste toorainete võtmerolli rohe- ja digipöörde saavutamisel ning kaitse- ja kosmoserakendustes, on eelseisvatel aastakümnetel oodata hüppelist nõudluse kasvu. Samal ajal on süvenevate geopoliitiliste pingete ja tiheneva

tarnehäirete risk. Kui kasvavad nõudlust kriitiliste toorainete järele nõuetekohaselt ei juhita, võib see lisaks põhjustada kahjulikku sotsiaalset ja keskkonnamõju. Neid suundumusi silmas pidades tuleb võtta meetmeid, et tagada juurdepääs kriitiliste toorainete kindlatele ja kestlikele tarnetele **ning** seeläbi kaitsta liidu majanduslikku vastupanuvõimet ja avatud strateegilist autonoomiat.

ressursikonkurentsi tõttu üha suurem tarnehäirete risk. Kui kasvavad nõudlust kriitiliste toorainete järele nõuetekohaselt ei juhita, võib see lisaks põhjustada kahjulikku sotsiaalset ja keskkonnamõju. Neid suundumusi silmas pidades tuleb võtta meetmeid, et tagada juurdepääs kriitiliste toorainete kindlatele ja kestlikele tarnetele, **kuna ainult see aitab tagada, et rohepööre on kestlik üleminek, ja** seeläbi kaitsta liidu majanduslikku vastupanuvõimet ja avatud strateegilist autonoomiat.

Muudatusettepanek 2

Ettepanek võtta vastu määrus

Põhjendus 2

Komisjoni ettepanek

(2) Võttes arvesse kriitiliste toorainete väärtusahelate keerukust ja riikidevahelisust, võivad koordineerimata riiklikud meetmed kriitiliste toorainete kindla ja kestliku tarnimise tagamiseks suure tõenäosusega moonutada konkurentsi ja killustada siseturgu. Seega tuleks liidu tasandil luua ühine raamistik, et kaitsta siseturu toimimist ja tegeleda kõnealuse olulise probleemiga üheskoos.

Muudatusettepanek

(2) Võttes arvesse kriitiliste toorainete väärtusahelate keerukust ja riikidevahelisust, võivad koordineerimata riiklikud meetmed kriitiliste toorainete kindla ja kestliku tarnimise tagamiseks suure tõenäosusega moonutada konkurentsi ja killustada siseturgu. Seega tuleks liidu tasandil luua ühine raamistik, et kaitsta siseturu toimimist ja tegeleda kõnealuse olulise probleemiga üheskoos. **Selleks peaksid liit ja liikmesriigid suurendama koostoimet liidu kliima- ja energiaeesmärkide vahel, sealhulgas tehes kindlaks projektid, mis suudavad toota taastuvenergiat ning samal ajal säästvalt kaevandada kriitilise tähtsusega tooraineid.**

Muudatusettepanek 3

Ettepanek võtta vastu määrus

Põhjendus 2 a (uus)

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

(2a) Käesoleva määrusega tuleks ennetada ja vähendada kriitilise tähtsusega toorainete kahjulikku mõju

keskkonnale ning tagada ohutu ja kestlik kriitilise tähtsusega toorainete väärtusahel, võttes arvesse näiteks nende ökoloogilist jalajälge, kriitilise tähtsusega toorainete eetilist hankimist ja varustuskindlust ning hõlbustades korduskasutamist, parandamist ja ringlussevõttu. Selle eesmärk peaks olema parandada kriitilise tähtsusega toorainete ja kõigi nende olelusringis osalevate ettevõtjate tegevuse keskkonnatoimet. Seepärast peaks käesolev määrus aitama kaasa ringmajandusele üleminekule, liidu materjalide tarbimise ökoloogilise jalajälje vähendamisele, liidu pikaajalisele konkurentsivõimele ja siseturu tõhusale toimimisele, tagades samal ajal keskkonnakaitse kõrge taseme ning inim- ja tööõiguste, sealhulgas põlisrahvaste kogukonnaelu austamise. Seepärast peaks käesolev määrus vähendada kaevandamise ja töötlemise negatiivset mõju inimeste tervisele ja keskkonnale ning soodustama jäätmehierarhia praktilist kohaldamist.

Muudatusettepanek 4 **Ettepanek võtta vastu määrus** **Põhjendus 3**

Komisjoni ettepanek

(3) Esiteks, selleks et liidul oleks juurdepääs kriitiliste toorainete kindlatele ja kestlikele tarnetele, peaks raamistik sisaldama meetmeid, mis vähendaksid liidu kasvavaid tarneriske seeläbi, et nad suurendaksid liidu võimsust kõigis strateegiliste toorainete väärtusahela etappides, **sealhulgas** kaevandamisel, **töötlemisel** ja **ringlussevõtul**, et saavutada iga strateegilise tooraine puhul kindlaks määratud sihttasemed. Teiseks, kuna liit sõltub ka edaspidi impordist, peaks raamistik sisaldama meetmeid strateegiliste toorainete välistarnete mitmekesistamiseks. Kolmandaks tuleb ette näha meetmed, mis tugevdavad liidu võimet jälgida ja

Muudatusettepanek

(3) Esiteks, selleks et liidul oleks juurdepääs kriitiliste toorainete kindlatele ja kestlikele tarnetele, peaks raamistik sisaldama meetmeid, mis vähendaksid liidu kasvavaid tarneriske seeläbi, et nad suurendaksid liidu võimsust kõigis strateegiliste toorainete väärtusahela etappides, **eelkõige ringlussevõtul, säästval** kaevandamisel, **kasutades koostoimet taastuenergia projektide ja liidu vajaduse vahel kriitilise tähtsusega toorainete järele, ning töötlemisel**, et saavutada iga strateegilise tooraine puhul kindlaks määratud **soovituslikud** sihttasemed. Teiseks, kuna liit sõltub ka edaspidi impordist, peaks raamistik

maandada praegusi ja tulevase tarneriske. Neljandaks peaks **raamistik** sisaldama meetmeid liidus tarbitavate kriitiliste toorainete ringluspõhisuse ja kestlikkuse suurendamiseks.

sisaldama meetmeid strateegiliste toorainete välistarnete mitmekesistamiseks. Kolmandaks tuleb ette näha meetmed, mis tugevdavad liidu võimet jälgida ja maandada praegusi ja tulevase tarneriske. Neljandaks, **raamistikku tuleks rakendada lähtudes põhimõttest, et üldsus osaleb tõhusalt otsustes ja projektides. Viiendaks** peaks **see** sisaldama meetmeid liidus tarbitavate kriitiliste toorainete ringluspõhisuse ja kestlikkuse suurendamiseks.

Muudatusettepanek 5

Ettepanek võtta vastu määrus

Põhjendus 6

Komisjoni ettepanek

(6) Selleks et tugevdada liidu võimsust strateegiliste toorainete väärtusahelas, tuleks kindlaks määrata sihttasemed, mille põhjal suunata jõupingutusi ja jälgida edusamme. Eesmärk peaks olema suurendada iga strateegilise tooraine puhul võimsust kõigis väärtusahela etappides ning püüda seejuures saavutada strateegiliste toorainete kaevandamise, töötlemise ja ringlussevõtu koguvõimsuse sihttasemed. Esiteks peaks liit kasutama strateegiliste toorainete hankimiseks rohkem omaenda maavarasid ja suurendama võimsust, et vähemalt 10 % liidus tarbitavatest strateegilistest toorainetest kaevandataks kohapeal. Meeles tuleb pidada, et kaevandamisvõimsus ja seega ka kõnealuse sihttaseme saavutamine sõltub suuresti maavarade kättesaadavusest liidus. Teiseks, selleks et kujundada välja terviklik väärtusahel ja vältida kitsaskohti vaheetappides, peaks liit lisaks suurendama oma väärtusahela töötlemisvõimsust, et katta vähemalt 40 % liidu aastasest strateegiliste toorainete tarbimisest. Kolmandaks võib oodata, et eelseisvatel aastakümnetel saab üha suurema osa liidus tarbitavatest strateegilistest toorainetest

Muudatusettepanek

(6) Selleks et tugevdada liidu võimsust strateegiliste toorainete väärtusahelas, tuleks kindlaks määrata sihttasemed, mille põhjal suunata jõupingutusi ja jälgida edusamme. Eesmärk peaks olema suurendada iga strateegilise tooraine puhul võimsust kõigis väärtusahela etappides ning püüda seejuures saavutada strateegiliste toorainete kaevandamise, töötlemise ja ringlussevõtu koguvõimsuse sihttasemed. Esiteks peaks liit kasutama strateegiliste toorainete hankimiseks rohkem omaenda maavarasid ja suurendama võimsust, et vähemalt 10 % liidus tarbitavatest strateegilistest toorainetest kaevandataks kohapeal. Meeles tuleb pidada, et kaevandamisvõimsus ja seega ka kõnealuse sihttaseme saavutamine sõltub suuresti maavarade kättesaadavusest liidus. Teiseks, selleks et kujundada välja terviklik väärtusahel ja vältida kitsaskohti vaheetappides, peaks liit lisaks suurendama oma väärtusahela töötlemisvõimsust, et katta vähemalt 40 % liidu aastasest strateegiliste toorainete tarbimisest. Kolmandaks võib oodata, et eelseisvatel aastakümnetel saab üha suurema osa liidus tarbitavatest strateegilistest toorainetest

asendada teiseste toorainetega – see aitaks omakorda muuta liidu toorainetarned kindlamaks ja kestlikumaks. Seega peaks liidusisene ringlussevõtuvõimsus olema piisav, et katta vähemalt **15 %** liidu aastasest strateegiliste toorainete tarbimisest. Need sihttasemed on kehtestatud ajavahemikuks 2030. aastani, samamoodi nagu Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) 2021/1119²⁹ kohased liidu kliima- ja energiaeesmärgid ning Euroopa digikümneni digieesmärgid,³⁰ mida kõnealused sihttasemed toetavad. Peale selle aitab kvaliteetsete töökohtade loomine, sealhulgas oskuste arendamine ja ühelt töökohalt teisele liikumise edendamine vähendada valdkondliku tööturu riske ja tagada ELi konkurentsivõime.

²⁹ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 30. juuni 2021. aasta määrus (EL) 2021/1119, millega kehtestatakse kliimanetraalsuse saavutamise raamistik ning muudetakse määruseid (EÜ) nr 401/2009 ja (EL) 2018/1999 (ELT L 243, 9.7.2021, lk 1).

³⁰ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 14. detsembri 2022. aasta otsus (EL) 2022/2481, millega luuakse digikümneni poliitikaprogramm 2030 (ELT L 323, 19.12.2022, lk 4–26).

Muudatusettepanek 6

Ettepanek võtta vastu määrus

Põhjendus 6 a (uus)

asendada teiseste toorainetega – see aitaks omakorda muuta liidu toorainetarned kindlamaks ja kestlikumaks. Seega peaks liidusisene ringlussevõtuvõimsus olema piisav, et katta vähemalt **25 %** liidu aastasest strateegiliste toorainete **koondtarbimisest. Liidu aastases tarbimises peaks olema 25 % ringlusse võetud toorainet. Komisjon peaks iga tooraine jaoks kehtestama võrdlusaluse minimaalse ringlussevõtu suutlikkuse jaoks ning jäätmete ringlussevõtu teel saadud materjalide taaskasutamise miinimumtasemed.** Need sihttasemed on kehtestatud ajavahemikuks 2030. aastani, samamoodi nagu Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) 2021/1119²⁹ kohased liidu kliima- ja energiaeesmärgid ning Euroopa digikümneni digieesmärgid,³⁰ mida kõnealused sihttasemed toetavad. Peale selle aitab kvaliteetsete töökohtade loomine, sealhulgas oskuste arendamine ja ühelt töökohalt teisele liikumise edendamine vähendada valdkondliku tööturu riske ja tagada ELi konkurentsivõime.

²⁹ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 30. juuni 2021. aasta määrus (EL) 2021/1119, millega kehtestatakse kliimanetraalsuse saavutamise raamistik ning muudetakse määruseid (EÜ) nr 401/2009 ja (EL) 2018/1999 (ELT L 243, 9.7.2021, lk 1).

³⁰ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 14. detsembri 2022. aasta otsus (EL) 2022/2481, millega luuakse digikümneni poliitikaprogramm 2030 (ELT L 323, 19.12.2022, lk 4–26).

(6a) Iga tooraine sihttasemed peaksid kajastama selle tooraine väärtusahela omadusi, kuna igal toorainel on spetsiifilised omadused ja probleemid, mis on seotud selle hankimise, töötlemise ja ringlussevõtiga. Sidusrühmi ja poliitikakujundajaid tuleks julgustada pidama avatud ja pidevat dialoogi selle tagamiseks, et sihttasemed oleksid nii tehniliselt kui ka majanduslikult teostatavad ning kooskõlas liidu eesmärkidega.

**Muudatusettepanek 7
Ettepanek võtta vastu määrus
Põhjendus 8**

(8) Kehtestada tuleb sobivad meetmed, et toetada liidus strateegiliste toorainete kaevandamise, töötlemise või ringlussevõtiga seotud strateegilisi projekte, mis koos liikmesriikide jõupingutustega peaksid aitama suurendada võimsust ja saavutada sihttasemed. Samuti tuleks võtta muid meetmeid väärtusahela eri etappide tugevdamiseks, eelkõige maavarauuringute või ringluspõhisuse valdkonnas, et aidata kaasa sihttasemete saavutamisele. Selleks et sihttasemed saavutataks õigeks ajaks, peaks komisjon Euroopa kriitiliste toorainete nõukogu abiga jälgima sihttasemete saavutamisel tehtavaid edusamme ja esitama selle kohta aruandeid. Kui edusammud sihttasemete saavutamisel ei ole aruannete kohaselt üldjoontes piisavad, peaks komisjon hindama lisameetmete teostatavust ja proportsionaalsust. Kui edusammude puudumine on seotud üheainsa või mõne üksiku strateegilise toorainega, **ei ole põhimõtteliselt vajadust liidu täiendavate jõupingutuste järele.**

(8) Kehtestada tuleb sobivad meetmed, et toetada liidus strateegiliste toorainete kaevandamise, töötlemise või ringlussevõtiga seotud strateegilisi projekte, mis koos liikmesriikide jõupingutustega peaksid aitama suurendada võimsust ja saavutada sihttasemed. Samuti tuleks võtta muid meetmeid väärtusahela eri etappide tugevdamiseks, eelkõige maavarauuringute või ringluspõhisuse valdkonnas, et aidata kaasa sihttasemete saavutamisele. Selleks et sihttasemed saavutataks õigeks ajaks, peaks komisjon Euroopa kriitiliste toorainete nõukogu abiga jälgima sihttasemete saavutamisel tehtavaid edusamme ja esitama selle kohta aruandeid. Kui edusammud sihttasemete saavutamisel ei ole aruannete kohaselt üldjoontes piisavad, peaks komisjon hindama lisameetmete teostatavust ja proportsionaalsust. Kui edusammude puudumine on seotud üheainsa või mõne üksiku strateegilise toorainega, **peaks liit tegema täiendavaid jõupingutusi, kui need on proportsionaalsed.**

Muudatusettepanek 8
Ettepanek võtta vastu määrus
Põhjendus 9

Komisjoni ettepanek

(9) Selleks et suurendada liidus võimsust, peaks komisjon tegema Euroopa Liidu kriitiliste toorainete nõukogu abiga kindlaks liidus ellu viidavad strateegilised projektid, mille puhul kavandatakse strateegiliste toorainete **kaevandamist**, töötlemist või **ringlussevõttu**. Tõhus toetus strateegilistele projektidele võib aidata parandada järgneva etapi sektorite juurdepääsu toorainetele ning luua majanduslikke võimalusi kogu väärtusahelas, sealhulgas VKEdele, samuti soodustada uute töökohtade loomist. Selleks et tagada strateegiliste projektide väljatöötamine liidus, tuleks selliste projektide puhul seega pakkuda ühtlustatud ja prognoositavaid loamenetlusi ning tuge juurdepääsul rahastusele. Toetuse suunamiseks ja projektide lisaväärtuse tagamiseks tuleks projekte enne sellise toetuse andmist hinnata teatavate kriteeriumide alusel. Liidusisesed strateegilised projektid peaksid suurendama liidu strateegiliste toorainete tarnekindlust ja olema tehniliselt piisavalt teostatavad ning need tuleks ellu viia keskkonnahoidlikul ja sotsiaalselt jätkusuutlikul viisil. Samuti peaksid need tagama asjaomasest liikmesriigist kaugemale ulatuva piiriülese kasu. Kui komisjon leiab hindamise tulemusena, et need kriteeriumid on täidetud, peaks ta avaldama otsuse, milles projekt tunnistatakse strateegiliseks. Kuna kiire strateegiliseks tunnistamine on liidu tarnekindluse soodustamisel võtmetähtsusega, peaks hindamisprotsess olema lihtne ja mitte üleliia koormav.

Muudatusettepanek 9

Muudatusettepanek

(9) Selleks et suurendada liidus võimsust, peaks komisjon tegema Euroopa Liidu kriitiliste toorainete nõukogu abiga kindlaks liidus ellu viidavad strateegilised projektid, mille puhul kavandatakse strateegiliste toorainete **ringlussevõttu**, töötlemist või **kaevandamist**. Tõhus toetus strateegilistele projektidele võib aidata parandada järgneva etapi sektorite juurdepääsu toorainetele ning luua majanduslikke võimalusi kogu väärtusahelas, sealhulgas VKEdele, samuti soodustada uute töökohtade loomist. Selleks et tagada strateegiliste projektide väljatöötamine liidus, tuleks selliste projektide puhul seega pakkuda **kiireid**, ühtlustatud ja prognoositavaid loamenetlusi ning tuge juurdepääsul rahastusele. Toetuse suunamiseks ja projektide lisaväärtuse tagamiseks tuleks projekte enne sellise toetuse andmist hinnata teatavate kriteeriumide alusel. Liidusisesed strateegilised projektid peaksid suurendama liidu strateegiliste toorainete tarnekindlust ja olema tehniliselt piisavalt teostatavad ning need tuleks ellu viia keskkonnahoidlikul ja sotsiaalselt jätkusuutlikul viisil, **järgides asjakohaseid liidu ja rahvusvahelisi õigusakte ning täielikult austades inimõigusi**. Samuti peaksid need tagama asjaomasest liikmesriigist kaugemale ulatuva piiriülese kasu. Kui komisjon leiab hindamise tulemusena, et need kriteeriumid on täidetud, peaks ta avaldama otsuse, milles projekt tunnistatakse strateegiliseks. Kuna kiire strateegiliseks tunnistamine on liidu tarnekindluse soodustamisel võtmetähtsusega, peaks hindamisprotsess olema lihtne ja mitte üleliia koormav.

Ettepanek võtta vastu määrus Põhjendus 10

Komisjoni ettepanek

(10) Selleks et mitmekesistada liidus strateegiliste toorainete tarneid, peaks komisjon tegema Euroopa kriitiliste toorainete nõukogu abiga kindlaks kolmandates riikides ellu viidavad strateegilised projektid, mille puhul kavandatakse strateegiliste toorainete **kaevandamist**, töötlemist või **ringlussevõttu**. Nende strateegiliste projektide tulemusliku elluviimise huvides peaks neil olema parem juurdepääs rahastusele. Lisaväärtuse tagamiseks tuleks projekte hinnata teatavate kriteeriumide alusel. Nagu liidu projektid, nii peaksid ka kolmandates riikides ellu viidavad strateegilised projektid suurendama liidu strateegiliste toorainete tarnekindlust, olema tehniliselt piisavalt teostatavad ja põhinema kestlikkusel. Tärkavatel turgudel ja areneva majandusega riikides kavandatavad projektid peaksid tagama liidu ja asjaomase kolmanda riigi vastastikuse kasu ning pakkuma selles riigis lisaväärtust, võttes arvesse ka sidusust liidu ühise kaubanduspoliitikaga. Kõnealune väärtus võib tuleneda sellest, et projektiga toetatakse enam kui üht väärtusahela etappi või et sellega tagatakse kasu majandusele ja ühiskonnale laiemalt, sealhulgas luuakse uusi rahvusvahelistele standarditele vastavaid töökohti. Kui komisjon leiab hindamise tulemusena, et need kriteeriumid on täidetud, peaks ta avaldama otsuse, milles projekt tunnistatakse strateegiliseks.

Muudatusettepanek 10 Ettepanek võtta vastu määrus Põhjendus 11

Muudatusettepanek

(10) Selleks et mitmekesistada liidus strateegiliste toorainete tarneid, peaks komisjon tegema Euroopa kriitiliste toorainete nõukogu abiga kindlaks kolmandates riikides ellu viidavad strateegilised projektid, mille puhul kavandatakse strateegiliste toorainete **ringlussevõttu**, töötlemist või **kaevandamist**. Nende strateegiliste projektide tulemusliku elluviimise huvides peaks neil olema parem juurdepääs rahastusele. Lisaväärtuse tagamiseks tuleks projekte hinnata teatavate kriteeriumide alusel. Nagu liidu projektid, nii peaksid ka kolmandates riikides ellu viidavad strateegilised projektid suurendama liidu strateegiliste toorainete tarnekindlust, olema tehniliselt piisavalt teostatavad ja põhinema kestlikkusel, **seejuures täiel määral austades inimõigusi**. Tärkavatel turgudel ja areneva majandusega riikides kavandatavad projektid peaksid tagama liidu ja asjaomase kolmanda riigi vastastikuse kasu ning pakkuma selles riigis lisaväärtust, võttes arvesse ka sidusust liidu ühise kaubanduspoliitikaga **ning asjakohaste rahvusvaheliste lepingute, sealhulgas keskkonnakokkulepetega**. Kõnealune väärtus võib tuleneda sellest, et projektiga toetatakse enam kui üht väärtusahela etappi või et sellega tagatakse kasu majandusele ja ühiskonnale laiemalt, sealhulgas luuakse uusi **Rahvusvahelise Tööorganisatsiooni (ILO)** rahvusvahelistele standarditele vastavaid töökohti. Kui komisjon leiab hindamise tulemusena, et need kriteeriumid on täidetud, peaks ta avaldama otsuse, milles projekt tunnistatakse strateegiliseks.

Komisjoni ettepanek

(11) Selleks et tagada suurema toorainetootmise tingimustes kestlikkus, tuleks tagada, et uued tooraineprojektid viiakse ellu kestlikult. Sel eesmärgil tuleks käesoleva määruse alusel toetatavaid strateegilisi projekte hinnata rahvusvaheliste õigusaktide alusel, võttes arvesse kõiki kestlikkuse aspekte, mida on rõhutatud ELi toorainekestlikkuse põhimõtetes,³¹ sealhulgas keskkonnakaitse tagamine, sotsiaalselt vastutustundlikud tavad, inimõiguste (nt naiste õiguste) austamine ja läbipaistvad äritavad. Samuti tuleks projektide puhul tagada heauskne koostöö ning põhjalik ja mõtestatud konsulteerimine kohalike kogukondadega, sealhulgas põlisrahvastega. Selleks et tagada projektiarendajatele selge ja tõhus viis selle kriteeriumi täitmiseks, tuleks pidada piisavaks, kui projekt vastab asjaomastele liidu õigusaktidele, rahvusvahelistele standarditele, suunistele ja põhimõtetele või põhineb käesoleva määruse alusel tunnustatud sertifitseerimiskaval.

³¹ Euroopa Komisjon, siseturu, tööstuse, ettevõtluse ja VKEde peadirektoraat, „ELi toorainekestlikkuse põhimõtted“, Euroopa Liidu Väljaannete Talitus, 2021, <https://op.europa.eu/et/publication-detail/-/publication/23e4b6a0-41da-11ec-89db-01aa75ed71a1/language-et>.

Muudatusettepanek 11 **Ettepanek võtta vastu määrus** **Põhjendus 16**

Komisjoni ettepanek

(16) Võttes arvesse strateegiliste projektide olulisust strateegiliste toorainete

Muudatusettepanek

(11) Selleks et tagada suurema toorainetootmise tingimustes kestlikkus, tuleks tagada, et uued tooraineprojektid viiakse ellu kestlikult. Sel eesmärgil tuleks käesoleva määruse alusel toetatavaid strateegilisi projekte hinnata rahvusvaheliste õigusaktide alusel, võttes arvesse kõiki kestlikkuse aspekte, mida on rõhutatud **rahvusvahelistes lepingutes ja** ELi toorainekestlikkuse põhimõtetes,³¹ sealhulgas keskkonnakaitse tagamine, sotsiaalselt vastutustundlikud tavad, inimõiguste (nt naiste **ja laste** õiguste) austamine ja läbipaistvad äritavad. Samuti tuleks projektide puhul tagada heauskne koostöö ning põhjalik ja mõtestatud konsulteerimine kohalike kogukondadega, sealhulgas põlisrahvastega. Selleks et tagada projektiarendajatele selge ja tõhus viis selle kriteeriumi täitmiseks, tuleks pidada piisavaks, kui projekt vastab asjaomastele liidu õigusaktidele, rahvusvahelistele standarditele, suunistele ja põhimõtetele või põhineb käesoleva määruse alusel tunnustatud sertifitseerimiskaval, **ning samas tagada tegevuste seire**.

³¹ Euroopa Komisjon, siseturu, tööstuse, ettevõtluse ja VKEde peadirektoraat, „ELi toorainekestlikkuse põhimõtted“, Euroopa Liidu Väljaannete Talitus, 2021, <https://op.europa.eu/et/publication-detail/-/publication/23e4b6a0-41da-11ec-89db-01aa75ed71a1/language-et>.

Muudatusettepanek

(16) Võttes arvesse strateegiliste projektide olulisust strateegiliste toorainete

tarnekindluse tagamisel, tuleks neid käsitada avalikku huvi pakkuvate projektidena. Strateegiliste toorainete tarnekindluse tagamine on keskse tähtsusega rohe- ja digipöörde õnnestumisel ning ka kaitse- ja kosmosesektori vastupanuvõime huvides. Selleks et suurendada strateegiliste toorainete tarnekindlust liidus, võivad liikmesriigid pakkuda tuge riiklikes loamenetlustes, et kiirendada strateegiliste projektide elluviimist kooskõlas liidu õigusega.

Muudatusettepanek 12
Ettepanek võtta vastu määrus
Põhjendus 17 a (uus)

Komisjoni ettepanek

tarnekindluse tagamisel, tuleks neid käsitada **ülekaalukat** avalikku huvi pakkuvate projektidena. Strateegiliste toorainete tarnekindluse tagamine on keskse tähtsusega rohe- ja digipöörde õnnestumisel ning ka kaitse- ja kosmosesektori vastupanuvõime huvides. Selleks et suurendada strateegiliste toorainete tarnekindlust liidus, võivad liikmesriigid pakkuda tuge riiklikes loamenetlustes, et kiirendada strateegiliste projektide elluviimist kooskõlas liidu õigusega.

Muudatusettepanek

(17a) Tõhusa otsustusprotsessi tagamiseks on väga oluline eri valitsustasandite vaheline koostöö. Selleks et kindlustada kõrged keskkonnastandardid ja asjakohase menetluse järgimine, tuleks tagada, et strateegiliste projektide rakendamist käsitlevate otsuste tegemisse oleksid kaasatud riiklikud pädevad asutused.

Muudatusettepanek 13
Ettepanek võtta vastu määrus
Põhjendus 19

Komisjoni ettepanek

(19) Arvestades strateegiliste projektide rolli liidus strateegiliste toorainete tarnekindluse tagamisel ning nende panust liidu avatud strateegilise autonoomia ning rohe- ja digipöörde saavutamisel, peaks loa andmise eest vastutav asutus käsitama neid avalikku huvi pakkuvate projektidena. Strateegilisteks projektideks, millel on direktiivi 2000/60/EÜ, nõukogu direktiivi 92/43/EMÜ ja direktiivi 2009/147/EMÜ³⁹

Muudatusettepanek

(19) Arvestades strateegiliste projektide rolli liidus strateegiliste toorainete tarnekindluse tagamisel ning nende panust liidu avatud strateegilise autonoomia ning rohe- ja digipöörde saavutamisel, peaks loa andmise eest vastutav asutus käsitama neid avalikku huvi pakkuvate projektidena. Strateegilisteks projektideks, millel on direktiivi 2000/60/EÜ, nõukogu direktiivi 92/43/EMÜ ja direktiivi 2009/147/EMÜ³⁹

kohaldamisalasse kuuluv kahjulik keskkonnamõju, võib loa anda juhul, kui loa andmise eest vastutav asutus järeltab igal üksikjuhul eraldi tehtava hindamise alusel, et projektiga pakutav avalik huvi on suurem kui kõnealune mõju, ning kõik nendes direktiivides sätestatud asjakohased tingimused on täidetud. **Vajaduse korral tuleks** igal üksikjuhul eraldi tehtaval hindamisel arvesse võtta kaevandamiskohtade geoloogilisi eripärasid, mis piiravad asukohaga seotud otsuseid.

³⁹ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 30. novembri 2009. aasta direktiiv 2009/147/EÜ loodusliku linnustiku kaitse kohta (ELT L 20, 26.1.2010, lk 7–25).

Muudatusettepanek 14 **Ettepanek võtta vastu määrus** **Põhjendus 23**

Komisjoni ettepanek

(23) Selleks et pakkuda projektiarendajatele ja muudele investoritele kindlust ja selgust, mis on vajalik, et edendada strateegiliste projektide väljatöötamist, peaksid liikmesriigid tagama, et kõnealuste projektide loamenetlus ei kesta eelnevalt kindlaksmääratud tähtajast kauem. Üksnes töötlemist või ringlussevõttu hõlmavate strateegiliste projektide loamenetlus ei tohiks kesta kauem kui üks aasta. Kaevandamist hõlmavate strateegiliste projektide puhul ei tohiks loamenetlus olla pikem kui kaks aastat, võttes arvesse kaasnevat keerukust ja võimaliku mõju ulatust. Nendest tähtaegadest kinnipidamiseks peaksid liikmesriigid tagama, et vastutavatel ametiasutustel on piisavad ressursid **ja piisav personal**. Komisjon pakub liikmesriikidele nende

kohaldamisalasse kuuluv kahjulik keskkonnamõju, võib loa anda juhul, kui loa andmise eest vastutav asutus järeltab igal üksikjuhul eraldi tehtava hindamise alusel, et projektiga pakutav avalik huvi on suurem kui kõnealune mõju, ning kõik nendes direktiivides sätestatud asjakohased tingimused on täidetud. Igal üksikjuhul eraldi tehtaval hindamisel **tuleks nõuetekohaselt** arvesse võtta kaevandamiskohtade geoloogilisi eripärasid, mis piiravad asukohaga seotud otsuseid, **kui kaevandamiskohtadele ei ole alternatiivseid lahendusi**.

³⁹ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 30. novembri 2009. aasta direktiiv 2009/147/EÜ loodusliku linnustiku kaitse kohta (ELT L 20, 26.1.2010, lk 7–25).

Muudatusettepanek

(23) Selleks et pakkuda projektiarendajatele ja muudele investoritele kindlust ja selgust, mis on vajalik, et edendada strateegiliste projektide väljatöötamist, peaksid liikmesriigid tagama, et kõnealuste projektide loamenetlus ei kesta eelnevalt kindlaksmääratud tähtajast kauem. **Siiski tuleks kaaluda liikmesriikide haldussuutlikkuse praeguseid piiranguid, võttes samal ajal arvesse aega, mida on vaja uute kvalifitseeritud haldustöötajate koolitamiseks**. Üksnes töötlemist või ringlussevõttu hõlmavate strateegiliste projektide loamenetlus ei tohiks kesta kauem kui üks aasta. Kaevandamist hõlmavate strateegiliste projektide puhul ei tohiks loamenetlus olla pikem kui kaks aastat, võttes arvesse kaasnevat keerukust ja võimaliku mõju ulatust. **Nende**

taotluse korral tehnilise toe instrumendi kaudu tuge reformide kavandamisel, väljatöötamisel ja elluviimisel, sealhulgas riikliku loamenetlusega seotud haldusvõimekuse suurendamisel.

tähtaegade puhul ei tohiks arvesse võtta aega, mille jooksul projektiarendajad peavad vastama ja teavet koguma.

Nendest tähtaegadest kinnipidamiseks peaksid liikmesriigid tagama, et vastutavatel ametiasutustel on piisavad ressursid, ***personal ning koolitus.*** Komisjon pakub liikmesriikidele nende taotluse korral tehnilise toe instrumendi kaudu tuge reformide kavandamisel, väljatöötamisel ja elluviimisel, sealhulgas riikliku loamenetlusega seotud haldusvõimekuse suurendamisel.

Muudatusettepanek 15

Ettepanek võtta vastu määrus

Põhjendus 24

Komisjoni ettepanek

(24) Liidu õiguse kohaselt nõutavad keskkonnamõju hindamised ja load, sealhulgas seoses veepoliitika, elupaiga- ja linnukaitsega, on tooraineprojekti loamenetluses keskse tähtsusega ja samuti on tegemist oluliste kaitsemeetmetega, mis aitavad vältida või vähendada kahjulikku keskkonnamõju. Selleks et strateegiliste projektide loamenetlused oleksid prognoositavad ja õigeaegsed, tuleks aga kasutada kõiki võimalusi, et nõutavat hindamist ja vajalike lubade saamist ***lihtsustada***, vähendamata seejuures keskkonnakaitse taset. Seda silmas pidades tuleks vajalikud hindamised koondada, et vältida ebavajalikke kattuvusi, kusjuures enne sellist koondhindamist peaksid projektiarendajad vastutavate ametiasutustega sõnaselgelt kokku leppima koondhindamise ulatuses, et vältida tarbetuid järelmeetmeid.

Muudatusettepanek

(24) Liidu õiguse kohaselt nõutavad keskkonnamõju hindamised ja load, sealhulgas seoses veepoliitika, elupaiga- ja linnukaitsega, on tooraineprojekti loamenetluses keskse tähtsusega ja samuti on tegemist oluliste kaitsemeetmetega, mis aitavad vältida või vähendada kahjulikku keskkonnamõju. Selleks et strateegiliste projektide loamenetlused oleksid prognoositavad ja õigeaegsed, ***ega ületa loa andmise protsessi konkreetseks etapiks etteantud tähtaega***, tuleks aga kasutada kõiki võimalusi, et nõutavat hindamist ja vajalike lubade saamist ***sujavamaks muuta***, vähendamata seejuures keskkonnakaitse taset. Seda silmas pidades tuleks vajalikud hindamised koondada, et vältida ebavajalikke kattuvusi, kusjuures enne sellist koondhindamist peaksid projektiarendajad vastutavate ametiasutustega sõnaselgelt kokku leppima koondhindamise ulatuses, et vältida tarbetuid järelmeetmeid, ***ilma et nende hindamiste kvaliteet kannataks.***

Muudatusettepanek 16
Ettepanek võtta vastu määrus
Põhjendus 25

Komisjoni ettepanek

(25) Kriitiliste toorainete projektide teostamist võivad takistada maakasutusega seotud konfliktid. Selleks et tasakaalustada avalikke hüvesid ja huve ning vähendada seeläbi konfliktide riski ja kiirendada liidus tooraineprojektide kestlikku elluviimist, on vajalik põhjalikult läbimõeldud planeerimine, sealhulgas ruumilised planeeringud ja üldplaneeringud, mille puhul võetakse arvesse kriitiliste toorainete projektide teostatavust ja hinnatakse võimalikku keskkonnamõju. Seega peaksid vastutavad riiklikud, piirkondlikud ja kohalikud asutused **kaaluma võimalust lisada** asjaomastesse planeeringutesse tooraineprojektidega seotud sätteid.

Muudatusettepanek

(25) Kriitiliste toorainete projektide teostamist võivad takistada maakasutusega seotud konfliktid. Selleks et tasakaalustada avalikke hüvesid ja huve ning vähendada seeläbi konfliktide riski ja kiirendada liidus tooraineprojektide kestlikku elluviimist, on vajalik põhjalikult läbimõeldud planeerimine, sealhulgas ruumilised planeeringud ja üldplaneeringud, mille puhul võetakse arvesse kriitiliste toorainete projektide teostatavust ja hinnatakse võimalikku keskkonnamõju. Seega peaksid vastutavad riiklikud, piirkondlikud ja kohalikud asutused **vajadusel koostöös kohalike kogukondadega lisama** asjaomastesse planeeringutesse tooraineprojektidega seotud sätteid. **Võttes arvesse kriitiliste toorainete olulisust rohepöörde jaoks, peaks komisjon võtma Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) 2020/852^{1a} alusel vastu delegeeritud õigusakti, milles määratakse kestliku rahanduse platvormi töö põhjal kindlaks kaevandamise ja rafineerimise tehnilised sõelumiskriteeriumid.**

^{1a} Euroopa Parlamendi ja nõukogu 18. juuni 2020. aasta määrus (EL) 2020/852, millega kehtestatakse kestlike investeeringute hõlbustamise raamistik ja muudetakse määrust (EL) 2019/2088 (ELT L 198, 22.6.2020, lk 13).

Muudatusettepanek 17
Ettepanek võtta vastu määrus
Põhjendus 41

Komisjoni ettepanek

(41) Enamik kriitilisi tooraineid on

Muudatusettepanek

(41) Enamik kriitilisi tooraineid on

metallid, mida on põhimõtteliselt võimalik lõputult ringlusse võtta, ehkki mõnikord võivad kvaliteediomadused halveneda. See pakub võimalust kujundada rohepöörde taustal välja tõeline ringmajandus. Pärast algset etappi, mille käigus nõudlus uue tehnoloogia arendamiseks vajalike kriitiliste toorainete järele kiiresti kasvab ning see nõudlus rahuldatakse endiselt peamiselt esmase kaevandamise ja töötlemise abil, tuleks suurendada ringlussevõtu rolli ning vähendada esmase kaevandamise vajadust ja sellega kaasnevat mõju. Praegu aga on enamiku kriitiliste toorainete puhul ringlussevõtu määrad väikesed ning ringlussevõtu süsteemid ja tehnoloogia ei ole sageli kohandatud nende toorainete erisustele. Seega tuleb võtta meetmeid, et tegeleda eri probleemidega, mis takistavad kasutamast ringmajanduse potentsiaali.

Muudatusettepanek 18
Ettepanek võtta vastu määrus
Põhjendus 41 a (uus)

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek 19
Ettepanek võtta vastu määrus
Põhjendus 42

Komisjoni ettepanek

(42) Liikmesriikidel on ringluspõhisuse, näiteks jäätmete kogumise ja käitlemise

PE746.959v02-00

metallid, mida on põhimõtteliselt võimalik lõputult ringlusse võtta, ehkki mõnikord võivad kvaliteediomadused halveneda. See pakub võimalust kujundada rohepöörde taustal välja tõeline ringmajandus. Pärast algset etappi, mille käigus nõudlus uue tehnoloogia arendamiseks vajalike kriitiliste toorainete järele kiiresti kasvab ning see nõudlus rahuldatakse endiselt peamiselt esmase kaevandamise ja töötlemise abil, tuleks suurendada ringlussevõtu **ja korduskasutuse** rolli ning vähendada esmase kaevandamise vajadust ja sellega kaasnevat mõju. Praegu aga on enamiku kriitiliste toorainete puhul ringlussevõtu **ja korduskasutuse** määrad väikesed ning ringlussevõtu süsteemid ja tehnoloogia ei ole sageli kohandatud nende toorainete erisustele. Seega tuleb võtta meetmeid, et tegeleda eri probleemidega, mis takistavad kasutamast ringmajanduse potentsiaali.

Muudatusettepanek

(41a) Euroopa peab suurendama oma avatud strateegilist autonoomiat ja vastupanuvõimet, et valmistuda võimalikeks tarnehäireteks tervise- või muude kriiside tõttu. Ringmajanduse ja ressursitõhususe suurendamine kriitiliste toorainete suurema ringlussevõtu ja taaskasutamise abil aitab kaasa selle eesmärgi saavutamisele.

Muudatusettepanek

(42) Liikmesriikidel on ringluspõhisuse, näiteks jäätmete kogumise ja käitlemise

164/368

RR\1285359ET.docx

süsteemide valdkonnas märkimisväärne pädevus. Seda pädevust tuleks ära kasutada, et suurendada selliste jäätmevoogude kogumise ja ringlussevõtu määra, millel on **suur** kriitiliste toorainete eraldamise potentsiaal; selleks saaks kasutada näiteks finantsstiimuleid, nagu allahindlused, rahalised tasud või tagatisrahasüsteemid. Samuti peaksid liikmesriikide ametiasutused tegema olukorra parandamiseks jõupingutusi kriitiliste toorainete ja neid sisaldavate toodete ostjatena, kusjuures riiklike teadus- ja innovatsiooniprogrammide raames eraldatakse märkimisväärseid ressursse, et parandada kriitiliste toorainete ringluspõhisuse ja ka materjalitõhususega seotud teadmiste ja tehnoloogia taset. Kokkuvõtteks peaksid liikmesriigid selleks, et edendada kriitiliste toorainete eraldamist kaevandamisjäätmetest, parandama teabe kättesaadavust ning kõrvaldama õiguslikud, majanduslikud ja tehnilised takistused. Ühe võimaliku lahendusena peaksid liikmesriigid kaaluma ettevõtjate ja liikmesriigi vahelisi riskijagamismehhanisme, et edendada suletud jäätmeheidlatest pärit jäätmete taaskasutamist.

Muudatusettepanek 20
Ettepanek võtta vastu määrus
Põhjendus 42 a (uus)

Komisjoni ettepanek

süsteemide valdkonnas märkimisväärne pädevus. Seda pädevust tuleks ära kasutada, et suurendada selliste jäätmevoogude **korduskasutuse**, kogumise ja ringlussevõtu määra, millel on kriitiliste toorainete eraldamise potentsiaal; selleks saaks kasutada näiteks finantsstiimuleid, nagu allahindlused, rahalised tasud või tagatisrahasüsteemid, **säilitades samas siseturu terviklikkuse**. Samuti peaksid liikmesriikide ametiasutused tegema olukorra parandamiseks jõupingutusi kriitiliste toorainete ja neid sisaldavate toodete ostjatena, kusjuures riiklike teadus- ja innovatsiooniprogrammide raames eraldatakse märkimisväärseid ressursse, et parandada kriitiliste toorainete ringluspõhisuse ja ka materjalitõhususega seotud teadmiste ja tehnoloogia taset. Kokkuvõtteks peaksid liikmesriigid selleks, et edendada kriitiliste toorainete eraldamist kaevandamisjäätmetest, parandama teabe kättesaadavust ning kõrvaldama õiguslikud, majanduslikud ja tehnilised takistused. Ühe võimaliku lahendusena peaksid liikmesriigid kaaluma ettevõtjate ja liikmesriigi vahelisi riskijagamismehhanisme, et edendada suletud jäätmeheidlatest pärit jäätmete taaskasutamist. **Komisjon peaks jälgima liikmesriikide tegevust, võrdlema ja levitama parimaid tavasid ning andma liikmesriikidele vajaduse korral soovitusi edasisteks meetmeteks.**

Muudatusettepanek

(42a) Elektroonikaromudes on kriitiliste toorainete sisaldus palju kontsentreeritum kui maailma parimas maagis^{1a}. See asjaolu toob esile jäätmesõelumisele omase olulise majandusliku väljavaate, millel on tohutu arengupotentsiaal. Seetõttu on äärmiselt oluline luua

ringlussevõtmise keskustele abirajatised, mis võimaldaks neil tuua nimetatud ringlussevõetud kogused uuesti tõhusalt ja tulemuslikult turule.

*1^a Torrubia, J.; Valero, A.; Valero, A.; Lejuez, A. „Challenges and Opportunities for the Recovery of Critical Raw Materials from Electronic Waste: The Spanish Perspective“. Sustainability 2023, 15, 1393.
<https://doi.org/10.3390/su15021393>*

Muudatusettepanek 21

Ettepanek võtta vastu määrus

Põhjendus 43

Komisjoni ettepanek

(43) Tooraineid on kaevandatud paljudes liidu piirkondades ja seega leidub märkimisväärses koguses kaevandamisjäätmelised suletud jäätmehoiulad, mille puhul ei ole kriitiliste toorainete eraldamise potentsiaali üldjuhul hinnatud, arvestades, et nende majanduslik tähtsus on hakanud suurenema alles hiljuti. Kriitiliste toorainete eraldamine kaevandamisjäätmelise hoiuladest võimaldab luua majanduslikku väärtust ja töökohti ajaloolistes kaevanduspiirkondades, mida tihtipeale mõjutab deindustrialiseerimine ja taandareng. Asjaolu, et kriitiliste toorainete sisaldusele ei pöörata piisavalt tähelepanu ja selle kohta on vähe teavet, eeskätt suletud jäätmehoiuladepuhul, on peamine tegur, mis takistab kaevandamisjäätmeliste kriitiliste toorainete eraldamise võimaluste ulatuslikumat ärakasutamist.

Muudatusettepanek

(43) Tooraineid on kaevandatud paljudes liidu piirkondades ja seega leidub märkimisväärses koguses kaevandamisjäätmelised suletud jäätmehoiulad, mille puhul ei ole kriitiliste toorainete eraldamise potentsiaali üldjuhul hinnatud, arvestades, et nende majanduslik tähtsus on hakanud suurenema alles hiljuti. Kriitiliste toorainete eraldamine kaevandamisjäätmelise hoiuladest võimaldab **vältida ja leevendada uute kaevandustegevuste negatiivset keskkonnamõju**, luua majanduslikku väärtust ja töökohti ajaloolistes kaevanduspiirkondades, mida tihtipeale mõjutab deindustrialiseerimine ja taandareng. Asjaolu, et kriitiliste toorainete sisaldusele ei pöörata piisavalt tähelepanu ja selle kohta on vähe teavet, eeskätt suletud jäätmehoiuladepuhul, on peamine tegur, mis takistab kaevandamisjäätmeliste kriitiliste toorainete eraldamise võimaluste ulatuslikumat ärakasutamist **ja selle probleemi lahendamise peaks olema liidus keskne prioriteet**.

Muudatusettepanek 22

Ettepanek võtta vastu määrus Põhjendus 45

Komisjoni ettepanek

(45) Nii juba tegutsevate kui ka uute kaevandamisjäätmeheidlate käitajad peaksid tegema esialgse majandusliku hindamisuuringu, milles keskendutakse kriitiliste toorainete eraldamisele jäätmeheidlas olevatest ja tekkivatest kaevandamisjäätmetest. Kooskõlas Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivis 2008/98/EÜ⁴⁶ sätestatud jäätmehierarhiaga peaks olema esmatähtis kriitilisi tooraineid sisaldavate jäätmete teket vältida, eraldades kriitilised toorained kaevandatud materjalidest enne, kui need muutuvad jäätmeteks. Selle uuringu koostamisel peaksid ettevõtjad koguma vajaliku teabe, sealhulgas kaevandamisjäätmetes sisalduvate kriitiliste toorainete sisaldused ja kogused, ning hindama mitut protsesside, tegevuse või ärikokkulepetega seotud valikuvarianti, mis võimaldavad kriitilisi tooraineid majanduslikult elujõulisel viisil taaskasutada. See kohustus lisandub kohustustele, mis on sätestatud direktiivis 2006/21/EÜ ja selle ülevõtmiseks vastu võetud siseriiklikes õigusaktides, ning on vahetult kohaldatav. Selle kohustuse täitmisel peaksid ettevõtjad ja pädevad asutused tegema jõupingutusi, et viia halduskoormus miinimumini ja koondada võimaluste piires menetlusi.

⁴⁶ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 19. novembri 2008. aasta direktiiv 2008/98/EÜ, mis käsitleb jäätmeid ja millega tunnistatakse kehtetuks teatud direktiivid (ELT L 312, 22.11.2008, lk 3–30).

Muudatusettepanek

(45) Nii juba tegutsevate kui ka uute kaevandamisjäätmeheidlate käitajad peaksid tegema esialgse majandusliku hindamisuuringu, milles keskendutakse kriitiliste toorainete eraldamisele jäätmeheidlas olevatest **kaevandamisjäätmetest, nende kogumitest ja seal** tekkivatest kaevandamisjäätmetest. Kooskõlas Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivis 2008/98/EÜ⁴⁶ sätestatud jäätmehierarhiaga peaks olema esmatähtis kriitilisi tooraineid sisaldavate jäätmete teket vältida, eraldades kriitilised toorained kaevandatud materjalidest enne, kui need muutuvad jäätmeteks. **Kui selline kaevandamine moodustab olukise osa projektist, mida muul juhul ei peetaks käesoleva määruse alusel strateegiliseks, tuleks kogu projekt lugeda strateegiliseks.** Selle uuringu koostamisel peaksid ettevõtjad koguma vajaliku teabe, sealhulgas kaevandamisjäätmetes sisalduvate kriitiliste toorainete sisaldused ja kogused, ning hindama mitut protsesside, tegevuse või ärikokkulepetega seotud valikuvarianti, mis võimaldavad kriitilisi tooraineid majanduslikult elujõulisel viisil taaskasutada. See kohustus lisandub kohustustele, mis on sätestatud direktiivis 2006/21/EÜ ja selle ülevõtmiseks vastu võetud siseriiklikes õigusaktides, ning on vahetult kohaldatav. Selle kohustuse täitmisel peaksid ettevõtjad ja pädevad asutused tegema jõupingutusi, et viia halduskoormus miinimumini ja koondada võimaluste piires menetlusi.

⁴⁶ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 19. novembri 2008. aasta direktiiv 2008/98/EÜ, mis käsitleb jäätmeid ja millega tunnistatakse kehtetuks teatud direktiivid (ELT L 312, 22.11.2008, lk 3–30).

Muudatusettepanek 23
Ettepanek võtta vastu määrus
Põhjendus 48

Komisjoni ettepanek

(48) Magnetite **tõhusa ringlussevõtu tagamiseks** peaks ringlussevõtjatele olema eelkõige kättesaadav vajalik teave tootes sisalduvate magnetite koguse, tüübi, keemilise koostise, asukoha ning kasutatud pinde, liimide ja lisainete kohta, samuti teave selle kohta, kuidas püsimateid tootest eemaldada. Selleks et magnetite ringlussevõtt oleks majanduslikult tasuv, tuleks liidu turule lastavates toodetes sisalduvate püsimateid puhul lisaks järk-järgult suurendada ringlussevõetud materjali sisaldust. Esimeses etapis tuleks tagada ringlussevõetud materjali sisaldust käsitleva teabe läbipaistvus ning seejärel tuleks kehtestada ringlussevõetud materjali miinimumsisaldus, lähtudes asjakohase sisalduse ja tõenäolise mõju eriotstarbelisest hindamisest.

Muudatusettepanek 24
Ettepanek võtta vastu määrus
Põhjendus 49

Komisjoni ettepanek

(49) Paljude liidu turul müüdavate kriitiliste toorainete puhul tõendab tootmise ja tarneahela kestlikkust sertifikaat. Sertifikaate on võimalik saada mitmesuguste avaliku ja erasektori sertifitseerimiskavade alusel; kuna need kavad on oma ulatuselt ja ranguselt erinevad, võib esineda segadust selle suhtes, mida sellise sertifitseerimise alusel liidu turule lastud kriitiliste toorainete suhtelise kestlikkuse kohta esitatud väited endast kujutavad ja kas need peavad paika. Komisjonile tuleks anda volitus võtta vastu

Muudatusettepanek

(48) Magnetite **ringluse suurendamiseks** peaks ringlussevõtjatele, **parandajatele ja renoveerijatele** olema eelkõige kättesaadav vajalik teave tootes sisalduvate magnetite koguse, tüübi, keemilise koostise, asukoha ning kasutatud pinde, liimide ja lisainete kohta, samuti teave selle kohta, kuidas püsimateid tootest eemaldada. Selleks et magnetite ringlussevõtt oleks majanduslikult tasuv, tuleks liidu turule lastavates toodetes sisalduvate püsimateid puhul lisaks järk-järgult suurendada ringlussevõetud materjali sisaldust. Esimeses etapis tuleks tagada ringlussevõetud materjali sisaldust käsitleva teabe läbipaistvus ning seejärel tuleks kehtestada ringlussevõetud materjali miinimumsisaldus, lähtudes asjakohase sisalduse ja tõenäolise mõju eriotstarbelisest hindamisest.

Muudatusettepanek

(49) Paljude liidu turul müüdavate kriitiliste toorainete puhul tõendab tootmise ja tarneahela kestlikkust sertifikaat. Sertifikaate on võimalik saada mitmesuguste avaliku ja erasektori sertifitseerimiskavade alusel; kuna need kavad on oma ulatuselt ja ranguselt erinevad, võib esineda segadust **või eksitavat teavet** selle suhtes, mida sellise sertifitseerimise alusel liidu turule lastud kriitiliste toorainete suhtelise kestlikkuse kohta esitatud väited endast kujutavad ja kas need peavad paika. Komisjonile tuleks

rakendusakte, millega tunnustatakse terviklikuks ja usaldusväärseks peetavaid sertifitseerimiskavasid ning tagatakse ametiasutustele ja turuosalistele ühtne alus kriitiliste toorainete kestlikkuse hindamiseks. Tunnustada tuleks üksnes selliseid sertifitseerimiskavasid, milles käsitletakse mitmesuguseid kestlikkuse aspekte, sealhulgas keskkonnakaitset, inimõigusi, kaasa arvatud töötajate õigusi, ja äritegevuse läbipaistvust, ning mis sisaldavad sätteid sõltumatu kolmanda isiku tehtava vastavuskontrolli ja vastavuse jälgimise kohta. Selleks et tagada tõhusad menetlused, peaks strateegilise projekti tunnustamist taotleval projektiarendajatel olema võimalus tugineda tunnustatud kavas osalemisele, et tõendada projekti kestlikku rakendamist.

anda volitus võtta vastu rakendusakte, millega tunnustatakse **käesoleva määruse nõuete täitmiseks piisavaks, ning** terviklikuks ja usaldusväärseks peetavaid sertifitseerimiskavasid ning tagatakse ametiasutustele ja turuosalistele ühtne alus kriitiliste toorainete kestlikkuse hindamiseks. Tunnustada tuleks üksnes selliseid sertifitseerimiskavasid, milles käsitletakse mitmesuguseid kestlikkuse aspekte, sealhulgas keskkonnakaitset, inimõigusi, kaasa arvatud töötajate õigusi, ja äritegevuse läbipaistvust, **mis tuginevad asjakohasele liidu ja siseriiklikule õigusele, rahvusvahelistele lepingutele ja sidusrühmadega konsulteerimisele**, ning mis sisaldavad sätteid sõltumatu kolmanda isiku tehtava vastavuskontrolli ja vastavuse jälgimise kohta. Selleks et tagada tõhusad menetlused, peaks strateegilise projekti tunnustamist taotleval projektiarendajatel olema võimalus tugineda tunnustatud kavas osalemisele, et tõendada projekti kestlikku rakendamist.

Muudatusettepanek 25

Ettepanek võtta vastu määrus

Põhjendus 50

Komisjoni ettepanek

(50) Kriitiliste toorainete tootmine väärtusahela eri etappides põhjustab **keskkonnamõju nii kliimale, veele, loomastikule kui ka taimestikule**. Selleks et kõnealust kahju vähendada ja pakkuda stiimuleid kestlikumate kriitiliste toorainete tootmiseks, tuleks komisjonile anda volitus töötada välja kriitiliste toorainete keskkonnajalajälje arvutamise süsteem (sh kontrollimenetlus), et liidu turule lastavate kriitiliste toorainete keskkonnajalajälje teave tehtaks avalikkusele kättesaadavaks. Süsteemi väljatöötamisel tuleks arvesse võtta teaduslikult põhjendatud hindamismeetodeid ja olelusringi hindamise valdkonna rahvusvahelisi standardeid. Tooraine keskkonnajalajälje

Muudatusettepanek

(50) Kriitiliste toorainete tootmine väärtusahela eri etappides põhjustab **kliima- ja keskkonnamõju eelkõige veele ja elurikkusele**. Selleks et kõnealust kahju vähendada ja pakkuda stiimuleid kestlikumate kriitiliste toorainete tootmiseks, tuleks komisjonile anda volitus töötada välja kriitiliste toorainete keskkonnajalajälje arvutamise süsteem (sh kontrollimenetlus), et liidu turule lastavate kriitiliste toorainete keskkonnajalajälje teave tehtaks avalikkusele kättesaadavaks. Süsteemi väljatöötamisel tuleks arvesse võtta teaduslikult põhjendatud hindamismeetodeid ja olelusringi hindamise valdkonna rahvusvahelisi standardeid. Tooraine keskkonnajalajälje

deklaratsiooni esitamise nõue peaks kehtima üksnes juhul, kui eriotstarbelise hindamise tulemusena on järeldatud, et see aitaks kaasa liidu kliima- ja keskkonnanäesmärkide saavutamisele, hõlbustades väiksema keskkonnajalajäljega kriitiliste toorainete hankimist, ning et see ei avaldaks ebaproportsionaalset mõju kaubandusvoogudele. Pärast asjaomaste arvutusmeetodite vastuvõtmist peaks komisjon välja töötama kriitiliste toorainete keskkonnajalajälje tulemusklassid, mis võimaldavad potentsiaalsetel ostjatel hõlpsasti võrrelda kättesaadavate toorainete suhtelist keskkonnajalajälge ning suunata turu kestlikumate toorainete poole. Kriitiliste toorainete müüjad peaksid tagama, et nende klientidele on kättesaadav keskkonnajalajälje deklaratsioon. Läbipaistev teave liidu turule lastavate kriitiliste toorainete suhtelise jalajälje kohta võib toetada ka muid liidu ja riigi tasandi poliitikavaldkondi, näiteks stiimuleid või keskkonnahoidliku riigihanke kriteeriume, ja soodustada nõnda väiksema keskkonnamõjuga kriitiliste toorainete tootmist.

deklaratsiooni esitamise nõue peaks kehtima üksnes juhul, kui eriotstarbelise hindamise tulemusena on järeldatud, et see aitaks kaasa liidu kliima- ja keskkonnanäesmärkide saavutamisele, **ja oleks proportsionaalne majanduslike kuludega**, hõlbustades väiksema keskkonnajalajäljega kriitiliste toorainete hankimist, ning et see ei avaldaks ebaproportsionaalset mõju kaubandusvoogudele. Pärast asjaomaste arvutusmeetodite vastuvõtmist peaks komisjon välja töötama kriitiliste toorainete keskkonnajalajälje tulemusklassid, mis võimaldavad potentsiaalsetel ostjatel hõlpsasti võrrelda kättesaadavate toorainete suhtelist keskkonnajalajälge ning suunata turu kestlikumate toorainete poole. Kriitiliste toorainete müüjad peaksid tagama, et nende klientidele on kättesaadav keskkonnajalajälje deklaratsioon. Läbipaistev teave liidu turule lastavate kriitiliste toorainete suhtelise jalajälje kohta võib toetada ka muid liidu ja riigi tasandi poliitikavaldkondi, näiteks stiimuleid või keskkonnahoidliku riigihanke kriteeriume, ja soodustada nõnda väiksema keskkonnamõjuga kriitiliste toorainete tootmist. **Maa suurim elurikkus asub arvatavasti süvameres ja et see piirkond pakub elutähtsaid keskkonnateenuseid, sealhulgas pikaajalist süsiniku sidumist; Süvamerepõhja kaevandamine põhjustab suure tõenäosusega bioloogilise mitmekesisuse püsivat vähenemist ja ökosüsteemi kahjustamist. Kooskõlas ettevaatuspõhimõttega ei tohiks süvamerekaevandamist teostada seni, kuni ei ole piisavalt uuritud selle mõju merekeskkonnale ja elurikkusele ning kuni puudub teaduslik konsensus, et süvamerekaevandamist saaks hallata viisil, mis välistaks merekeskkonna elurikkuse vähenemise ja ökosüsteemi kahjustamise.**

Muudatusettepanek 26
Ettepanek võtta vastu määrus
Põhjendus 51

Komisjoni ettepanek

(51) Keskkonnajalajälje leidmise meetodite alusel saab välja töötada arvutamiseeskirjad. Need põhinevad teaduslikult põhjendatud hindamismeetoditel, milles võetakse arvesse rahvusvahelise tasandi arengusuundumusi ja keskkonnamõju, sealhulgas kliimamuutused, vee, õhu, mullastiku, loodusvarade ja maakasutusega seotud mõju ning toksilisus.

Muudatusettepanek

(51) Keskkonnajalajälje leidmise meetodite alusel saab välja töötada arvutamiseeskirjad. Need põhinevad teaduslikult põhjendatud hindamismeetoditel, milles võetakse arvesse **muude liidu õigusaktidega kehtestatud sarnaseid kohustusi**, rahvusvahelise tasandi arengusuundumusi ja keskkonnamõju, sealhulgas kliimamuutused, vee, õhu, mullastiku, loodusvarade ja maakasutusega seotud mõju ning toksilisus.

Muudatusettepanek 27
Ettepanek võtta vastu määrus
Artikkel 1 – lõige 1 – punkt a – alapunkt iii

Komisjoni ettepanek

iii) liidu ringlussevõtuvõimsus, sealhulgas kõigis ringlussevõtu vaheetappides, on piisav, et katta vähemalt **15 %** liidu aastasest strateegiliste toorainete tarbimisest,

Muudatusettepanek

iii) liidu ringlussevõtuvõimsus, sealhulgas kõigis ringlussevõtu vaheetappides, on piisav, et katta **kokku vähemalt 25 %** liidu aastasest strateegiliste toorainete tarbimisest, **ning et 25 % liidu strateegilise tooraine aastasest tarbimisest moodustab teisene toormaterjal;**

Muudatusettepanek 28
Ettepanek võtta vastu määrus
Artikkel 1 – lõige 1 – punkt a – alapunkt iii a (uus)

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

iiia) hiljemalt ... [12 kuud pärast käesoleva määruse jõustumise kuupäeva] võtab komisjon kooskõlas artikliga 36 vastu delegeeritud õigusaktid, et täiendada käesolevat määrust, kehtestades 2030. aastaks iga strateegilise tooraine jaoks uusimal tehnoloogial põhineva ringlussevõtu minimaalse suutlikkuse

võrdlusaluse ning 2030. aastaks iga strateegilise tooraine jaoks jäätmete ringlussevõtu teel taaskasutamise miinimumtasemed.

Muudatusettepanek 29
Ettepanek võtta vastu määrus
Artikkel 2 – lõik 1 – punkt 12

Komisjoni ettepanek

(12) „liidu ringlussevõtuvõimsus“ – *liidusisese strateegiliste toorainete* ringlussevõtu (sh jäätmete sortimine ja eeltöötlemine ning jäätmete töötlemine teiseseks tooraineks) *maksimaalsete* iga-aastaste tootmismahude koondnäitaja;

Muudatusettepanek

(12) „liidu ringlussevõtuvõimsus“ – *iga strateegilise tooraine jäätmete liidusisese* ringlussevõtu (sh jäätmete, *k.a musta massi* sortimine ja eeltöötlemine ning jäätmete töötlemine teiseseks tooraineks) iga-aastaste *maksimaalsete* tootmismahude koondnäitaja;

Muudatusettepanek 30
Ettepanek võtta vastu määrus
Artikkel 5 – lõige 1 – punkt c

Komisjoni ettepanek

(c) projekti rakendataks kestlikult, eelkõige seoses *keskkonnamõju seire, ennetamise ja minimeerimisega, sotsiaalselt vastutustundlike tavade kasutamise, sealhulgas inimõiguste ja töötajate õiguste austamisega, kvaliteetsete töökohtade loomise potentsiaaliga ning sisuka koostööga kohalike kogukondade ja asjaomaste sotsiaalpartneritega, ning läbipaistvate äritavade kasutamise, mis hõlmab piisavaid vastavuskontrolli põhimõtteid, et ennetada avaliku halduse nõuetekohasele toimimisele avalduva kahjuliku mõju, sealhulgas korruptsiooni ja altkäemaksu ohtu ning see minimeerida;*

Muudatusettepanek

(c) projekti rakendataks kestlikult eelkõige seoses

i) keskkonnamõjude, sealhulgas kliima, vee, õhu ja pinnase seire, ennetamise, minimeerimise ja hüvitamisega kogu olelusringi jooksul, kuid mitte ainult, minimeerides samal ajal

negatiivset mõju elurikkusele ja maksimeerides ressursitõhusust;

ii) sotsiaalselt vastutustundlike tavade kasutamise, sealhulgas inimõiguste, töötajate ja sooliste õiguste, kaasa arvatud põlisrahvaste kogukonnaelu austamisega;

iii) kvaliteetsete töökohtade potentsiaaliga ning sisuka koostööga kohalike kogukondade ja asjaomaste sotsiaalpartneritega;

iv) liidu projektide puhul liidu ja siseriiklike õigusaktide põhjal, kasutades läbipaistvaid äritavasid, sealhulgas piisavaid vastavuskontrolli põhimõtteid, et ennetada ohtu, et avaliku halduse nõuetekohasele toimimisele võiks avalduda kahjulik mõju, sealhulgas korruptsiooni ja altkäemaksu oht, ning see oht minimeerida, nagu on kirjeldatud III lisas.

Muudatusettepanek 31
Ettepanek võtta vastu määrus
Artikkel 7 – lõige 2 a (uus)

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

2a. Strateegiliste projektide rakendamise otsust ja seda, kas nad vastavad lõikes 2 sätestatud tingimustele, arutatakse ja lepatakse kokku koostöös riiklike pädevate asutustega.

Muudatusettepanek 32
Ettepanek võtta vastu määrus
Artikkel 10 – lõige 4

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

4. Üksnes töötlemist või ringlussevõttu hõlmavate strateegiliste projektide puhul loetakse asjaomane loataotlus heakskiidetuks, kui artikli 8 lõikes 1 osutatud riigi pädev asutus ei ole lõigetes 1 ja 2 osutatud kohaldatavate tähtaegade jooksul tervikotsust teinud,

4. Strateegiliste projektide puhul, mis ei hõlma kaevandamist, loetakse asjaomane loataotlus heakskiidetuks, kui artikli 8 lõikes 1 osutatud riigi pädev asutus ei ole lõigetes 1 ja 2 osutatud kohaldatavate tähtaegade jooksul tervikotsust teinud, välja arvatud juhul, kui konkreetse projekti

välja arvatud juhul, kui konkreetse projekti puhul nõutakse keskkonnamõju hindamist vastavalt nõukogu direktiivile 92/43/EMÜ või direktiividele 2000/60/EÜ, 2008/98/EÜ, 2009/147/EÜ, 2010/75/EL, 2011/92/EL või 2012/18/EL **või otsust** selle kohta, kas selline keskkonnamõju hindamine on vajalik, **juhul kui asjakohaseid hindamisi ei ole veel tehtud.**

puhul nõutakse keskkonnamõju hindamist vastavalt nõukogu direktiivile 92/43/EMÜ või direktiividele 2000/60/EÜ, 2008/98/EÜ, 2009/147/EÜ, 2010/75/EL, 2011/92/EL või 2012/18/EL. ***Erandina direktiivi 2011/92/EL artikli 4 lõikest 6 tehakse otsus*** selle kohta, kas selline keskkonnamõju hindamine on vajalik **ja edastatakse see 30 päeva jooksul projektiarendajale.**

Muudatusettepanek 33 **Ettepanek võtta vastu määrus** **Artikkel 11 – lõige 1 – lõik 1**

Komisjoni ettepanek

Kui strateegilise projekti keskkonnamõju tuleb vastavalt direktiivi 2011/92/EL artiklitele 5–9 hinnata, taotleb asjaomane projektiarendaja artikli 8 lõikes 1 osutatud riigi pädevalt asutuselt arvamust kõnealuse direktiivi artikli 5 lõike 1 kohases keskkonnamõju hindamise aruandes esitatava teabe ulatuse ja üksikasjalikkuse astme kohta.

Muudatusettepanek

Kui strateegilise projekti keskkonnamõju tuleb vastavalt direktiivi 2011/92/EL artiklitele 5–9 hinnata, taotleb asjaomane projektiarendaja ***hiljemalt 30 päeva pärast teadet, et projekt on kuulutatud strateegiliseks projektiks***, artikli 8 lõikes 1 osutatud riigi pädevalt asutuselt arvamust kõnealuse direktiivi artikli 5 lõike 1 kohases keskkonnamõju hindamise aruandes esitatava teabe ulatuse ja üksikasjalikkuse astme kohta.

Muudatusettepanek 34 **Ettepanek võtta vastu määrus** **Artikkel 11 – lõige 1 – lõik 2**

Komisjoni ettepanek

Artikli 8 lõikes 1 osutatud riigi pädev asutus tagab, et esimeses lõigus osutatud arvamus esitatakse võimalikult kiiresti ajavahemiku jooksul, mis ei ületa **30** päeva alates kuupäevast, mil projektiarendaja oma taotluse esitas.

Muudatusettepanek

Artikli 8 lõikes 1 osutatud riigi pädev asutus tagab, et esimeses lõigus osutatud arvamus esitatakse võimalikult kiiresti ajavahemiku jooksul, mis ei ületa **20** päeva alates kuupäevast, mil projektiarendaja oma taotluse esitas. ***Riiklik pädev asutus püüab protsessi sujuvamaks muuta ja juhendab projektiarendajat protsessi käigus.***

Muudatusettepanek 35

Ettepanek võtta vastu määrus
Artikkel 11 – lõige 1 – lõik 2 a (uus)

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

Komisjon avaldab käesoleva lõike kohaselt ühised suunised riiklikele pädevatele asutustele.

Muudatusettepanek 36
Ettepanek võtta vastu määrus
Artikkel 11 – lõige 2 – lõik 1

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

Strateegiliste projektide puhul, mille keskkonnamõju hindamise kohustus tuleneb samal ajal nõukogu direktiivist 92/43/EMÜ ning Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivist 2000/60/EÜ, 2008/98/EÜ, 2009/147/EÜ, 2010/75/EL, 2011/92/EL või 2012/18/EL, tagab artikli 8 lõikes 1 osutatud riigi pädev asutus, et kohaldatakse kõnealuste liidu õigusaktide nõuetele vastavat koordineeritud või ühist menetlust.

Strateegiliste projektide puhul, mille keskkonnamõju hindamise kohustus tuleneb samal ajal nõukogu direktiivist 92/43/EMÜ ning Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivist 2000/60/EÜ, 2008/98/EÜ, 2009/147/EÜ, 2010/75/EL, 2011/92/EL või 2012/18/EL, tagab artikli 8 lõikes 1 osutatud riigi pädev asutus, et kohaldatakse kõnealuste liidu õigusaktide ***kõigile*** nõuetele vastavat koordineeritud või ühist menetlust, ***mille projektiarendaja ise valib.***

Muudatusettepanek 37
Ettepanek võtta vastu määrus
Artikkel 11 – lõige 2 – lõik 2

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

Esimeses lõigus osutatud koordineeritud menetluse kohaselt ***koordineerib*** artikli 8 lõikes 1 osutatud riigi pädev asutus eraldiseisvaid konkreetse projekti keskkonnamõju hindamisi, mis on ette nähtud asjaomaste liidu õigusaktidega.

Esimeses lõigus osutatud koordineeritud menetluse kohaselt artikli 8 lõikes 1 osutatud riigi pädev asutus ***koordineerib ja muudab sujuvamaks*** eraldiseisvaid konkreetse projekti keskkonnamõju hindamisi, mis on ette nähtud asjaomaste liidu õigusaktidega.

Muudatusettepanek 38
Ettepanek võtta vastu määrus
Artikkel 11 – lõige 3

Komisjoni ettepanek

3. Artikli 8 lõikes 1 osutatud riigi pädev asutus tagab, et asjaomased asutused esitavad direktiivi 2011/92/EL artikli 1 lõike 2 punkti g alapunktis iv osutatud põhjendatud järelduse strateegilise projekti keskkonnamõju hindamise kohta **kolme kuu** jooksul alates kogu vajaliku teabe saamisest, mis on kogutud kõnealuse direktiivi artiklite 5, 6 ja 7 kohaselt, ning kõnealuse direktiivi artiklites 6 ja 7 osutatud konsultatsioonide lõpuleviimisest.

Muudatusettepanek 39
Ettepanek võtta vastu määrus
Artikkel 11 – lõige 3 a (uus)

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek 40
Ettepanek võtta vastu määrus
Artikkel 11 – lõige 4

Komisjoni ettepanek

4. Direktiivi 2011/92/EL artikli 5 lõikes 1 osutatud keskkonnamõju hindamise aruande asjus asjaomase üldsusega konsulteerimise tähtaeg ei tohi strateegiliste projektide puhul olla pikem kui **90** päeva.

Muudatusettepanek

3. Artikli 8 lõikes 1 osutatud riigi pädev asutus tagab, et asjaomased asutused esitavad direktiivi 2011/92/EL artikli 1 lõike 2 punkti g alapunktis iv osutatud põhjendatud järelduse strateegilise projekti keskkonnamõju hindamise kohta **80 päeva** jooksul alates kogu vajaliku teabe saamisest, mis on kogutud kõnealuse direktiivi artiklite 5, 6 ja 7 kohaselt, ning kõnealuse direktiivi artiklites 6 ja 7 osutatud konsultatsioonide lõpuleviimisest.

Muudatusettepanek

3a. Erandjuhtudel, kui kavandatud projekti olemus, keerukus, asukoht või suurus seda nõuab, võib artikli 8 lõikes 1 osutatud riiklik pädev asutus pikendada käesoleva artikli lõikes 3 osutatud tähtaega juhtumipõhiselt kuni 30 päeva võrra enne selle aegumist. Sellisel juhul teatab artikli 8 lõikes 1 osutatud riigi pädev asutus projektiarendajale kirjalikult pikendamise põhjustest ja kuupäevast, mil põhjendatud järeldus eeldatavasti tehakse.

Muudatusettepanek

4. Direktiivi 2011/92/EL artikli 5 lõikes 1 osutatud keskkonnamõju hindamise aruande asjus asjaomase üldsusega konsulteerimise tähtaeg ei tohi strateegiliste projektide puhul olla pikem kui **80 päeva ja lühem kui 40** päeva.

Muudatusettepanek 41
Ettepanek võtta vastu määrus
Artikkel 11 – lõige 4 a (uus)

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

4a. Strateegiliste projektide puhul, kui artikli 8 lõikes 1 osutatud pädev asutus ei ole käesoleva artikli lõikes 3 osutatud kohaldatavate tähtaegade jooksul teinud põhjendatud otsust, võib projektiarendaja esitada asjaomasele kohtule kaebuse, mille tulemusel määratakse trahv või ajutine kohtumäärus.

Muudatusettepanek 42
Ettepanek võtta vastu määrus
Artikkel 12 – lõige 2

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

2. Kui kavasad, mis sisaldavad sätteid kriitiliste toorainete projektide arendamise kohta, hinnatakse direktiivi 2001/42/EÜ ja direktiivi 92/43/EMÜ artikli 6 kohaselt, ühendatakse need hindamised. Kui see on asjakohane, käsitletakse selle ühendatud hindamise käigus ka mõju potentsiaalselt mõjutatud veekogudele ja kontrollitakse, kas kava põhjustaks direktiivi 2000/60/EÜ artiklis 4 osutatud seisundi või potentsiaali halvenemist või võiks takistada veekogu hea seisundi või hea potentsiaali saavutamist. Kui asjaomased liikmesriigid peavad hindama käimasoleva ja tulevase tegevuse mõju merekeskkonnale, sealhulgas maismaa ja mere koostoimele, nagu on osutatud direktiivi 2014/89/EL artiklis 4, hõlmab ühendatud hindamine ka seda mõju.

2. Kui kavasad, mis sisaldavad sätteid kriitiliste toorainete projektide arendamise kohta, hinnatakse direktiivi 2001/42/EÜ ja direktiivi 92/43/EMÜ artikli 6 kohaselt, ühendatakse need hindamised. Kui see on asjakohane, käsitletakse selle ühendatud hindamise käigus ka mõju potentsiaalselt mõjutatud veekogudele ja kontrollitakse, kas kava põhjustaks direktiivi 2000/60/EÜ artiklis 4 osutatud seisundi või potentsiaali halvenemist või võiks takistada veekogu hea seisundi või hea potentsiaali saavutamist. Kui asjaomased liikmesriigid peavad hindama käimasoleva ja tulevase tegevuse mõju merekeskkonnale, sealhulgas maismaa ja mere koostoimele, nagu on osutatud direktiivi 2014/89/EL artiklis 4, hõlmab ühendatud hindamine ka seda mõju, **säilitades samal ajal sama kvaliteedistandardi. Kui vastavalt käesolevale artiklile on direktiivi 2000/60/EÜ artikli 4 või direktiivi 2014/89/EL artikli 4 alusel vaja läbi viia hindamine, siis tehakse seda nii, et selle tõttu ei pikeneks tähtajad, mis on osutatud käesoleva määruse artikli 10 lõigetes 1 ja 2 ning artikli 11 lõikes 3.**

Muudatusettepanek 43
Ettepanek võtta vastu määrus
Artikkel 13 – lõige 1

Komisjoni ettepanek

1. Käesoleva määruse sätted ei piira kohustusi, mis tulenevad 25. juunil 1998 Århusis allkirjastatud ÜRO Euroopa Majanduskomisjoni (UNECE) keskkonnainfo kättesaadavuse, keskkonnaasjade otsustamises üldsuse osalemise ning neis asjus kohtu poole pöördumise **konventsiooni artiklitest 6 ja 7** ning 25. veebruaril 1991 Espoos allkirjastatud UNECE piiriülese keskkonnamõju hindamise konventsioonist.

Muudatusettepanek 44
Ettepanek võtta vastu määrus
Artikkel 13 – lõige 2

Komisjoni ettepanek

2. Kõik käesoleva jao kohaselt vastu võetud otsused tehakse avalikkusele kättesaadavaks.

Muudatusettepanek 45
Ettepanek võtta vastu määrus
Artikkel 25 – lõige 1 – sissejuhatav osa

Komisjoni ettepanek

1. Iga liikmesriik võtab hiljemalt [väljaannete talitus, palun lisada kuupäev: **kolm** aastat pärast käesoleva määruse jõustumise kuupäeva] vastu riiklikud programmid ja rakendab nimetatud programme, mis sisaldavad meetmeid eesmärgiga:

PE746.959v02-00

178/368

Muudatusettepanek

1. Käesoleva määruse sätted ei piira kohustusi, mis tulenevad 25. juunil 1998 Århusis allkirjastatud ÜRO Euroopa Majanduskomisjoni (UNECE) keskkonnainfo kättesaadavuse, keskkonnaasjade otsustamises üldsuse osalemise ning neis asjus kohtu poole pöördumise **konventsioonist** ning 25. veebruaril 1991 Espoos allkirjastatud UNECE piiriülese keskkonnamõju hindamise konventsioonist.

Muudatusettepanek

2. Kõik käesoleva jao kohaselt vastu võetud otsused tehakse avalikkusele **kergesti mõistetaval viisil** kättesaadavaks ja kõik ühe projektiga seotud otsused peavad olema kättesaadavad samal veebisaidil.

Muudatusettepanek

1. Iga liikmesriik võtab hiljemalt [väljaannete talitus, palun lisada kuupäev: **kaks** aastat pärast käesoleva määruse jõustumise kuupäeva] vastu **vajaduse korral** riiklikud programmid ja rakendab nimetatud programme, mis **võib hõlmata piiriüleseid meetmeid ja koostööd**

RR\1285359ET.docx

Euroopa Majanduspiirkonnas (EMP), ja mis sisaldavad asjakohaseid meetmeid eesmärgiga:

Muudatusettepanek 46
Ettepanek võtta vastu määrus
Artikkel 25 – lõige 1 – punkt a

Komisjoni ettepanek

(a) suurendada *suure* kriitiliste toorainete taaskasutamise potentsiaaliga jäätmete kogumist ja tagada nende lisamine asjakohasesse *ringlussevõtusüsteemi*, et maksimeerida ringlussevõetava materjali kui kriitiliste toorainete ringlussevõtu rajatiste sisendi kättesaadavust ja kvaliteeti;

Muudatusettepanek

(a) suurendada *asjaomaste* kriitiliste toorainete taaskasutamise potentsiaaliga jäätmete kogumist, *sortimist ning töötlemist* ja tagada nende lisamine asjakohasesse *korduskasutamiseks ettevalmistamise või ringlussevõtu süsteemi*, et *kooskõlas liidu keskkonna- ja rahvatervisealaste õigusaktidega* maksimeerida ringlussevõetava materjali kui kriitiliste toorainete ringlussevõtu rajatiste sisendi kättesaadavust ja kvaliteeti;

Muudatusettepanek 47
Ettepanek võtta vastu määrus
Artikkel 25 – lõige 1 – punkt b

Komisjoni ettepanek

(b) suurendada *suure* kriitiliste toorainete taaskasutamise potentsiaaliga toodete ja komponentide korduskasutamist;

Muudatusettepanek

(b) suurendada *asjaomase* kriitiliste toorainete taaskasutamise potentsiaaliga toodete ja komponentide korduskasutamist, *jäätmetekke vältimist, parandamist, renoveerimist, kasutusotstarbe muutmist ja ümbertöötlemist*;

Muudatusettepanek 48
Ettepanek võtta vastu määrus
Artikkel 25 – lõige 1 – punkt c

Komisjoni ettepanek

(c) suurendada teiseste kriitiliste toorainete kasutamist tootmises, sealhulgas võttes vajaduse korral riigihangetega seotud pakkumuste hindamise

Muudatusettepanek

(c) suurendada teiseste kriitiliste toorainete kasutamist tootmises, sealhulgas võttes vajaduse korral riigihangetega seotud pakkumuste hindamise

kriteeriumides arvesse ringlussevõetud materjali;

kriteeriumides arvesse ringlussevõetud, **korduskasutatud, parandatud, renoveeritud, muudetud kasutusotstarbega ja ümbertöödeldud** materjali;

Muudatusettepanek 49
Ettepanek võtta vastu määrus
Artikkel 25 – lõige 1 – punkt c a (uus)

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

(ca) suurendada kriitilise tähtsusega toorainete tõhusat kasutamist kogu väärtusahelas;

Muudatusettepanek 50
Ettepanek võtta vastu määrus
Artikkel 25 – lõige 1 – punkt d

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

(d) suurendada kriitiliste toorainete ringlussevõtu tehnoloogiate tehnoloogilist küpsust ning edendada materjalitõhusust ja kriitiliste toorainete asendamist rakendustes, lisades selleks vähemalt riiklikesse teadus- ja innovatsiooniprogrammidesse sellekohased toetusmeetmed;

(d) suurendada kriitiliste toorainete ringlussevõtu tehnoloogiate tehnoloogilist küpsust ning edendada materjalitõhusust ja **soodustada** kriitiliste toorainete asendamist rakendustes, **võttes arvesse jõudlust ja funktsionaalsust**, lisades selleks vähemalt riiklikesse teadus- ja innovatsiooniprogrammidesse sellekohased toetusmeetmed;

Muudatusettepanek 51
Ettepanek võtta vastu määrus
Artikkel 25 – lõige 1 – punkt e

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

(e) tagada, et liikmesriigi tööjõul on oskused, mida on vaja kriitiliste toorainete väärtusahela ringluspõhisuse toetamiseks.

(e) tagada, et liikmesriigi tööjõul on oskused, mida on vaja kriitiliste toorainete väärtusahela ringluspõhisuse toetamiseks, **edendades sel eesmärgil oskusi, täiend- ja ümberõppemeetmeid;**

Muudatusettepanek 52
Ettepanek võtta vastu määrus
Artikkel 25 – lõige 1 – punkt e a (uus)

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

(ea) toetada kvaliteedistandardite kasutuselevõtmist kriitilisi tooraineid sisaldavate jäätmevoogude, nagu elektroonikajäätmete ringlussevõtu protsessides, et tagada materjalide optimaalne taaskasutamine.

Muudatusettepanek 53
Ettepanek võtta vastu määrus
Artikkel 25 – lõige 1 a (uus)

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

1a. Lõikes 1 osutatud riiklikud programmid ja meetmed kavandatakse nii, et need võimaldaksid toodete ja toorainete vaba liikumist kogu EMPs, et luua teisese toorme stabiilne turg.

Muudatusettepanek 54
Ettepanek võtta vastu määrus
Artikkel 25 – lõige 1 b (uus)

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

1b. Lükmesrügid tagavad, et üldsusele antakse varajane ja tõhus võimalus osaleda lõikes 1 osutatud riiklike programmide ettevalmistamises.

Muudatusettepanek 55
Ettepanek võtta vastu määrus
Artikkel 25 – lõige 1 c (uus)

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

1c. Komisjon toetab lõikes 1 osutatud riiklike programmide ettevalmistamist, esitades iga-aastased prognoosid kriitilise tähtsusega toorainete nõudluse kohta, mis

põhinevad liidu energia-, kliima- ja keskkonnanäesmärkidel ning tuginevad mitmesugustele nõudlust mõjutavatele poliitilistele ja tehnoloogilistele valikutele. Komisjon avaldab need prognoosid hiljemalt... [6 kuud pärast käesoleva määruse jõustumise kuupäeva] ja seejärel iga viie aasta järel.

Muudatusettepanek 56
Ettepanek võtta vastu määrus
Artikkel 25 – lõige 2 – lõik 1

Komisjoni ettepanek

Lõikes 1 osutatud programmid hõlmavad **eelkõige** tooteid ja jäätmeid, mille suhtes ei kohaldata liidu õigusaktide kohaseid kogumise, töötlemise, ringlussevõtu või korduskasutamise erinõudeid. Muude toodete ja jäätmete puhul rakendatakse meetmeid kooskõlas kehtivate liidu õigusaktidega.

Muudatusettepanek

Lõikes 1 osutatud programmid hõlmavad tooteid ja jäätmeid, mille suhtes ei kohaldata liidu õigusaktide kohaseid kogumise, töötlemise, ringlussevõtu või korduskasutamise erinõudeid. Muude toodete ja jäätmete puhul rakendatakse meetmeid kooskõlas kehtivate liidu õigusaktidega.

Muudatusettepanek 57
Ettepanek võtta vastu määrus
Artikkel 25 – lõige 2 – lõik 2

Komisjoni ettepanek

Lõike 1 punktide a ja b puhul võivad kõnealuses lõikes osutatud programmid hõlmata (ilma et see piiraks ELi toimimise lepingu artiklite 107 ja 108 kohaldamist) selliste **finantsstiimulite** kehtestamist nagu allahindlused, rahalised tasud või tagatisrahasüsteemid, et soodustada suure kriitiliste toorainete taaskasutamise potentsiaaliga toodete korduskasutamist ja sellistest toodetest tekkinud jäätmete kogumist.

Muudatusettepanek

Lõike 1 punktide a ja b puhul võivad kõnealuses lõikes osutatud programmid hõlmata (ilma et see piiraks ELi toimimise lepingu artiklite 107 ja 108 kohaldamist) selliste **rahastamisvahendite** kehtestamist, nagu **need, mis on loetletud direktiivi 2008/98/EÜ IVa lisas, seahulgas** allahindlused, rahalised tasud või tagatisrahasüsteemid, et soodustada suure kriitiliste toorainete taaskasutamise potentsiaaliga toodete korduskasutamist ja sellistest toodetest tekkinud jäätmete kogumist.

Muudatusettepanek 58
Ettepanek võtta vastu määrus
Artikkel 25 – lõige 3

Komisjoni ettepanek

3. Iga liikmesriik võtab hiljemalt [väljaannete talitus, palun lisada kuupäev: **neli aastat** pärast käesoleva määruse jõustumise kuupäeva] vastu ja rakendab meetmed, millega edendatakse kriitiliste toorainete eraldamist kaevandamisjätmetest, eelkõige artikli 26 kohaselt loodud andmebaasis kindlaks määratud suletud jäätmeheidlatest, kus võib olla majanduslikult taaskasutatavaid kriitilisi tooraineid.

Muudatusettepanek 59
Ettepanek võtta vastu määrus
Artikkel 25 – lõige 4

Komisjoni ettepanek

4. Lõigetes 1 ja 2 osutatud riiklikud meetmed kavandatakse nii, et need **võldiksid** ELi toimimise lepingu kohaselt **kaubandustõkkeid** ja konkurentsimoonutusi.

Muudatusettepanek 60
Ettepanek võtta vastu määrus
Artikkel 25 – lõige 5

Komisjoni ettepanek

5. Kui liikmesriigid esitavad komisjonile direktiivi 2012/19/EL (elektri- ja elektroonikaseadmetest tekkinud jäätmete kohta) artikli 16 lõike 6 kohaselt andmed ringlussevõetud elektroonikaromude koguste kohta, määravad nad eraldi kindlaks ja esitavad selliste elektroonikaromudest eemaldatud komponentide kogused, mis sisaldavad asjakohasel määral kriitilisi tooraineid,

Muudatusettepanek

3. Iga liikmesriik võtab hiljemalt [väljaannete talitus, palun lisada kuupäev: **30 kuud** pärast käesoleva määruse jõustumise kuupäeva] vastu ja rakendab meetmed, millega edendatakse kriitiliste toorainete eraldamist kaevandamisjätmetest, eelkõige artikli 26 kohaselt loodud andmebaasis kindlaks määratud suletud jäätmeheidlatest, kus võib olla majanduslikult taaskasutatavaid kriitilisi tooraineid.

Muudatusettepanek

4. Lõigetes 1 ja 2 osutatud riiklikud meetmed kavandatakse nii, et need ELi toimimise lepingu kohaselt **ei tekitaks tõkkeid rahvusvahelisele ja liidusisesele kaubandusele ning** konkurentsimoonutusi **liidu turul**.

Muudatusettepanek

5. Kui liikmesriigid esitavad komisjonile direktiivi 2012/19/EL (elektri- ja elektroonikaseadmetest tekkinud jäätmete kohta) artikli 16 lõike 6 kohaselt andmed ringlussevõetud elektroonikaromude koguste kohta, määravad nad eraldi kindlaks ja esitavad **põhjendatud hinnangu elektri- ja elektroonikaseadmete turule lastud kriitilise tähtsusega toorainete kohta,**

ning elektroonikaromudest eraldatud kriitiliste toorainete kogused. Komisjon võtab vastu rakendusaktid, milles määratakse kindlaks sellise aruandluse vorm ja üksikasjad. Nimetatud rakendusaktid võetakse vastu artikli 37 lõikes 3 osutatud kontrollimenetluse kohaselt. Esimene aruandeperiood hõlmab esimest täiskalendriaastat pärast kõnealuste rakendusaktide vastuvõtmist.

selliste elektroonikaromudest eemaldatud komponentide kogused, mis sisaldavad asjakohasel määral kriitilisi tooraineid, ning elektroonikaromudest eraldatud kriitiliste toorainete kogused. Komisjon võtab vastu rakendusaktid, milles määratakse kindlaks sellise aruandluse vorm ja üksikasjad. Nimetatud rakendusaktid võetakse vastu artikli 37 lõikes 3 osutatud kontrollimenetluse kohaselt. Esimene aruandeperiood hõlmab esimest täiskalendriaastat pärast kõnealuste rakendusaktide vastuvõtmist.

Muudatusettepanek 61
Ettepanek võtta vastu määrus
Artikkel 25 – lõige 5 a (uus)

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

5a. Käesoleva artikli lõikes 5 osutatud aruannete põhjal vaatab komisjon läbi direktiivi 2012/19/EL, et hinnata, kas saab kehtestada eesmärgid elektri- ja elektroonikaseadmete jäätmetest pärinevate kriitilise tähtsusega toorainete kogumiseks ja taaskasutamiseks.

Muudatusettepanek 62
Ettepanek võtta vastu määrus
Artikkel 25 – lõige 6

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

6. Liikmesriigid annavad artiklis 43 osutatud aruandes teavet lõikes 1 osutatud riiklike programmide vastuvõtmise ning lõigete 1 ja 2 kohaselt võetud meetmete rakendamisel tehtud edusammude kohta.

6. Liikmesriigid annavad artiklis 43 osutatud aruandes teavet lõikes 1 osutatud riiklike programmide vastuvõtmise ning **käesoleva artikli** lõigete 1–3 kohaselt võetud meetmete rakendamisel tehtud edusammude **ja nende mõju** kohta, **ning samuti nende osa kohta artiklis 1 sätestatud liidu sihttasemetes saavutamises.**

Muudatusettepanek 63
Ettepanek võtta vastu määrus
Artikkel 25 – lõige 7 – lõik 1

Komisjoni ettepanek

Komisjon **võtab** vastu **rakendusaktid**, milles määratakse kindlaks selliste toodete, komponentide ja jäätmevoogude loetelu, mida peetakse vähemalt **suure** kriitiliste toorainete taaskasutamise potentsiaaliga toodeteks lõike 1 punktide a ja b tähenduses.

Muudatusettepanek 64
Ettepanek võtta vastu määrus
Artikkel 25 – lõige 7 – lõik 2 – punkt a

Komisjoni ettepanek

(a) kriitiliste toorainete üldkogust, **mis** on võimalik nendest toodetest, komponentidest ja jäätmevoogudest eraldada;

Muudatusettepanek 65
Ettepanek võtta vastu määrus
Artikkel 25 – lõige 7 – lõik 3

Komisjoni ettepanek

Esimeses lõigus osutatud rakendusaktid võetakse vastu artikli 37 lõikes 3 osutatud kontrollimenetluse kohaselt.

Muudatusettepanek 66
Ettepanek võtta vastu määrus
Artikkel 25 – lõige 7 a (uus)

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

Hiljemalt ... [1 aasta pärast käesoleva määruse jõustumise kuupäeva] võtab komisjon **kooskõlas artikliga 36** vastu **delegeeritud õigusaktid käesoleva määruse täiendamiseks, määrates** kindlaks selliste toodete, komponentide ja jäätmevoogude loetelu, mida peetakse vähemalt kriitiliste toorainete taaskasutamise **asjakohase** potentsiaaliga toodeteks lõike 1 punktide a ja b tähenduses.

Muudatusettepanek

(a) kriitiliste toorainete üldkogust, **mida** on **potentsiaalselt** võimalik nendest toodetest, komponentidest ja jäätmevoogudest eraldada;

Muudatusettepanek

välja jüetud

Muudatusettepanek

7a. Komisjon töötab pärast asjaomaste sidusrühmadega konsulteerimist välja

*spetsiaalsed jäätmekoodid liitium-
ioonakude ja vahejäätmete voogude jaoks
(nn must mass).*

Muudatusettepanek 67

**Ettepanek võtta vastu määrus
Artikkel 25 a (uus)**

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

Artikkel 25a

Kriitilisuse ja materjalitõhususe taseme jälgimine

- 1. Komisjon võtab 31. detsembriks
2024 kooskõlas artikliga 36 käesoleva
määruse täiendamiseks vastu delegeeritud
õigusaktid, kehtestades kriitilisi tooraineid
sisaldavate vahe- või lõpptoodete
kriitilisuse ja materjalitõhususe taseme
jälgimise meetodika.*
- 2. Komisjon võtab vastu
rakendusaktid, milles määratakse
kindlaks loetelu vahe- või lõpptoodetest,
sealhulgas kriitilistest toorainetest, mille
kriitilisuse ja materjalitõhususe taset
jälgitakse. Nimetatud rakendusaktid
võetakse vastu artikli 37 lõikes 3 osutatud
kontrollimenetluse kohaselt.*
- 3. Pärast 31. detsembrit 2027 on
komisjonil õigus võtta kooskõlas artikliga
36 vastu delegeeritud õigusakte käesoleva
määruse täiendamiseks, sätestades
miinimumnõuded kriitilisi tooraineid
sisaldavate vahe- ja lõpptoodete
kriitilisuse ning materjalitõhususe taseme
vähendamiseks.*

Muudatusettepanek 68

**Ettepanek võtta vastu määrus
Artikkel 26 – lõige 1 – sissejuhatav osa**

Komisjoni ettepanek

1. Käitajad, kes on kohustatud esitama direktiivi 2006/21/EÜ artikli 5 kohaselt jäätmekavad, esitavad direktiivi 2006/21/EÜ artiklis 3 määratletud pädevale asutusele esialgse majandusliku hindamise uuringu kriitiliste toorainete võimaliku eraldamise kohta:

Muudatusettepanek 69
Ettepanek võtta vastu määrus
Artikkel 26 – lõige 1 – punkt a a (uus)

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek 70
Ettepanek võtta vastu määrus
Artikkel 26 – lõige 1 a (uus)

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek 71
Ettepanek võtta vastu määrus
Artikkel 26 – lõige 2

Komisjoni ettepanek

2. Lõikes 1 osutatud uuring sisaldab vähemalt hinnangut kaevandamisjäätmes ja kaevandatud materjalides sisalduvate kriitiliste toorainete koguste ja kontsentratsioonide ning nende toorainete

Muudatusettepanek

1. Käitajad, kes on kohustatud esitama direktiivi 2006/21/EÜ artikli 5 kohaselt jäätmekavad, esitavad direktiivi 2006/21/EÜ artiklis 3 määratletud pädevale asutusele esialgse **keskkonna- ja majandusliku mõju** hindamise uuringu kriitiliste toorainete võimaliku eraldamise kohta:

Muudatusettepanek

(aa) kaevandusjäätmes, mille käitaja on kõrvaldanud alates direktiivi 2006/21/EÜ jõustumisest; ning

Muudatusettepanek

1a. Käitajad on vabastatud lõike 1 kohasest kohustusest, kui nad tõendavad pädevatele asutustele, et kaevandamisjäätmes ei sisalda tehniliselt taaskasutatavaid kriitilise tähtsusega tooraineid.

Muudatusettepanek

2. Lõikes 1 osutatud uuring sisaldab vähemalt hinnangut kaevandamisjäätmes ja kaevandatud materjalides sisalduvate kriitiliste toorainete koguste ja kontsentratsioonide ning nende toorainete

tehnilise ja majandusliku taaskasutatavuse kohta.

tehnilise ja majandusliku taaskasutatavuse, **ning samuti nende taastamise keskkonnamõjude** kohta. **Käitajad täpsustavad, milliste meetoditega nad koguseid ja kontsentratsioone hindavad.**

Muudatusettepanek 72
Ettepanek võtta vastu määrus
Artikkel 26 – lõige 3

Komisjoni ettepanek

3. Olemasolevate jäätmeheidlate käitajad esitavad lõikes 1 osutatud uuringu direktiivi 2006/21/EÜ artiklis 3 määratletud pädevale asutusele hiljemalt [väljaannete talitus, palun lisada kuupäev: **palun lisada kuupäev: kolm** aastat pärast käesoleva määruse jõustumise kuupäeva]. Uute jäätmeheidlate käitajad esitavad selle uuringu pädevale asutusele jäätmekavade esitamisel vastavalt direktiivi 2006/21/EÜ artiklile 5.

Muudatusettepanek 73
Ettepanek võtta vastu määrus
Artikkel 26 – lõige 5

Komisjoni ettepanek

5. Lõikes 4 osutatud andmebaas luuakse hiljemalt [väljaannete talitus, palun lisada kuupäev: **üks aasta** pärast käesoleva määruse jõustumise kuupäeva] ja kogu teave esitatakse hiljemalt [väljaannete talitus: **palun lisada kuupäev: kolm** aastat pärast käesoleva määruse jõustumise kuupäeva]. Andmebaas tehakse avalikult kättesaadavaks digitaalsel kujul ning seda ajakohastatakse vähemalt iga kahe aasta järel, et lisada täiendavat kättesaadavat teavet ning uusi suletud või tuvastatud hoidlaid.

Muudatusettepanek

3. Olemasolevate jäätmeheidlate käitajad esitavad lõikes 1 osutatud uuringu direktiivi 2006/21/EÜ artiklis 3 määratletud pädevale asutusele hiljemalt [väljaannete talitus, palun lisada kuupäev: **kaks** aastat pärast käesoleva määruse jõustumise kuupäeva]. Uute jäätmeheidlate käitajad esitavad selle uuringu pädevale asutusele jäätmekavade esitamisel vastavalt direktiivi 2006/21/EÜ artiklile 5.

Muudatusettepanek

5. Lõikes 4 osutatud andmebaas luuakse hiljemalt [väljaannete talitus, palun lisada kuupäev: **ühemasa kuud** pärast käesoleva määruse jõustumise kuupäeva] ja kogu teave esitatakse hiljemalt [väljaannete talitus: **kaks** aastat pärast käesoleva määruse jõustumise kuupäeva]. Andmebaas tehakse avalikult kättesaadavaks digitaalsel kujul ning seda ajakohastatakse vähemalt iga kahe aasta järel, et lisada täiendavat kättesaadavat teavet ning uusi suletud või tuvastatud hoidlaid.

Muudatusettepanek 74
Ettepanek võtta vastu määrus
Artikkel 26 – lõige 6 – punkt a

Komisjoni ettepanek

(a) kõikide suletud jäätmeoidlate puhul vaatavad liikmesriigid olemasolevad loatoimikud põhjalikult läbi hiljemalt [väljaannete talitus, palun lisada kuupäev: **üks aasta** pärast käesoleva määruse jõustumise kuupäeva];

Muudatusettepanek 75
Ettepanek võtta vastu määrus
Artikkel 26 – lõige 6 – punkt b

Komisjoni ettepanek

(b) kui jäätmeoidla kohta kättesaadav teave ei välista juba ette võimalike majanduslikult taaskasutatavate kriitiliste toorainete olemasolu, korraldavad liikmesriigid lisaks hiljemalt [väljaannete talitus, palun lisada kuupäev: **kaks aastat** pärast käesoleva määruse jõustumise kuupäeva] representatiivse geokeemilise proovivõtu;

Muudatusettepanek 76
Ettepanek võtta vastu määrus
Artikkel 26 – lõige 6 – punkt c

Komisjoni ettepanek

(c) kui jäätmeoidla puhul on käesoleva lõike punktides a ja b kirjeldatud meetmed näidanud võimalike majanduslikult taaskasutatavate kriitiliste toorainete olemasolu, teevad liikmesriigid lisaks hiljemalt [väljaannete talitus, palun lisada kuupäev: **kolm aastat** pärast käesoleva määruse jõustumise kuupäeva] üksikasjalikuma analüüsi, mis hõlmab puursüdamiku võtmist või samaväärseid meetodeid, kui need on liidu tasandil kohaldatavate keskkonnanõuete ja vajaduse

Muudatusettepanek

(a) kõikide suletud jäätmeoidlate puhul vaatavad liikmesriigid olemasolevad loatoimikud põhjalikult läbi hiljemalt [väljaannete talitus, palun lisada kuupäev: **ühemasa kuud** pärast käesoleva määruse jõustumise kuupäeva]

Muudatusettepanek

(b) kui jäätmeoidla kohta kättesaadav teave ei välista juba ette võimalike majanduslikult taaskasutatavate kriitiliste toorainete olemasolu, korraldavad liikmesriigid lisaks hiljemalt [väljaannete talitus, palun lisada kuupäev: **kaheksateist kuud** pärast käesoleva määruse jõustumise kuupäeva] representatiivse geokeemilise proovivõtu;

Muudatusettepanek

(c) kui jäätmeoidla puhul on käesoleva lõike punktides a ja b kirjeldatud meetmed näidanud võimalike majanduslikult taaskasutatavate kriitiliste toorainete olemasolu, teevad liikmesriigid lisaks hiljemalt [väljaannete talitus, palun lisada kuupäev: **30 kuud** pärast käesoleva määruse jõustumise kuupäeva] üksikasjalikuma analüüsi, mis hõlmab puursüdamiku võtmist või samaväärseid meetodeid, kui need on liidu tasandil kohaldatavate keskkonnanõuete ja vajaduse

korral direktiivi 2006/21/EÜ nõuete kohaselt keskkonnahoidlikud.

korral direktiivi 2006/21/EÜ nõuete kohaselt keskkonnahoidlikud.

Muudatusettepanek 77
Ettepanek võtta vastu määrus
Artikkel 26 – lõige 7

Komisjoni ettepanek

7. Lõikes 6 kirjeldatud meetmeid võetakse omandiõiguse, maaomandi, maavarade ja jäätmetega seotud siseriiklike õigussüsteemide ning muude asjakohaste sätete piires. **Kui sellised tegurid takistavad meetmete võtmist**, püüavad liikmesriigi ametiasutused teha koostööd jäätmeoidla käitaja või omanikuga. Lõikes 6 kirjeldatud meetmete tulemused tehakse andmebaasis kättesaadavaks. Võimaluse korral lisavad liikmesriigid andmebaasi suletud kaevandamisjäätmehoidlate liigid vastavalt ÜRO ressursside raamklassifikatsioonile.

Muudatusettepanek 78
Ettepanek võtta vastu määrus
Artikkel 27 – lõige 1 – sissejuhatav osa

Komisjoni ettepanek

1. Alates [väljaannete talitus, palun lisada kuupäev: **kolm** aastat pärast käesoleva määruse jõustumise kuupäeva] peab iga füüsiline või juriidiline isik, kes laseb turule magnetresonantstomograafia seadmeid, tuuleturbiine, tööstusroboteid, mootorsõidukeid, kergtranspordivahendeid, külmageneraatoreid, soojuspumpasid, elektrimootoreid, sealhulgas juhul, kui need on integreeritud muudesse toodetesse, automaatpesumasinaid, trummelkuivateid, mikrolaineahjusid, tolmuimejaid või nõudepesumasinaid, tagama, et neil toodetel on nähtav, loetav ja kustumatu märgis, mis näitab:

Muudatusettepanek

7. Lõikes 6 kirjeldatud meetmeid võetakse omandiõiguse, maaomandi, maavarade ja jäätmetega seotud siseriiklike õigussüsteemide ning muude asjakohaste sätete piires. **Liikmesriigi ametiasutused** püüavad teha koostööd jäätmeoidla käitaja või omanikuga. Lõikes 6 kirjeldatud meetmete tulemused tehakse andmebaasis kättesaadavaks. Võimaluse korral lisavad liikmesriigid andmebaasi suletud kaevandamisjäätmehoidlate liigid vastavalt ÜRO ressursside raamklassifikatsioonile.

Muudatusettepanek

1. Alates [väljaannete talitus, palun lisada kuupäev: **kaks** aastat pärast käesoleva määruse jõustumise kuupäeva] peab iga füüsiline või juriidiline isik, kes laseb turule magnetresonantstomograafia seadmeid, tuuleturbiine, tööstusroboteid, mootorsõidukeid, kergtranspordivahendeid, külmageneraatoreid, soojuspumpasid, elektrimootoreid, sealhulgas juhul, kui need on integreeritud muudesse toodetesse, automaatpesumasinaid, trummelkuivateid, mikrolaineahjusid, tolmuimejaid või nõudepesumasinaid, tagama, et neil toodetel on nähtav, loetav ja kustumatu märgis, mis näitab:

Muudatusettepanek 79
Ettepanek võtta vastu määrus
Artikkel 27 – lõige 1 – punkt b a (uus)

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

(ba) kui toode sisaldab üht või mitut punktis b osutatud tüüpi püsिमagnetit, siis mitu igat liiki magnetit toode sisaldab.

Muudatusettepanek 80
Ettepanek võtta vastu määrus
Artikkel 27 – lõige 1 a (uus)

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

1a. Käesoleva artikli lõikes 1 sätestatud kohustust ei kohaldata, kui vastavalt määrusele (EL).../... [kestlike toodete ökodisaini määrus] või muule siduvale liidu õigusaktile on ökodisaini kriteeriumite kehtestamiseks vastu võetud delegeeritud õigusakt, millega kehtestatakse püsिमagnetite ringlussevõetavuseks samaväärsed või rangemad nõuded.

Muudatusettepanek 81
Ettepanek võtta vastu määrus
Artikkel 27 – lõige 2

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

2. *Komisjon* võtab vastu rakendusakti, millega kehtestatakse lõikes 1 osutatud märgistamise vorm. Rakendusakt võetakse vastu artikli 37 lõikes 3 osutatud kontrollimenetluse kohaselt.

2. *Hiljemalt... [1 aasta pärast käesoleva määruse jõustumise kuupäeval]* võtab *komisjon* vastu rakendusakti, millega kehtestatakse lõikes 1 osutatud märgistamise vorm. Rakendusakt võetakse vastu artikli 37 lõikes 3 osutatud kontrollimenetluse kohaselt.

Muudatusettepanek 82
Ettepanek võtta vastu määrus
Artikkel 27 – lõige 3

Komisjoni ettepanek

3. Alates [väljaannete talitus, palun lisada kuupäev: **kolm** aastat pärast käesoleva määruse jõustumise kuupäeva] tagab iga füüsiline või juriidiline isik, kes laseb turule lõikes 1 osutatud tooteid, mis sisaldavad üht või mitut lõike 1 punkti b alapunktides i–iii osutatud püsिमagnetit, et tootel või tootes on andmekandja.

Muudatusettepanek 83
Ettepanek võtta vastu määrus
Artikkel 27 – lõige 4 – punkt a

Komisjoni ettepanek

(a) vastutava füüsilise või juriidilise isiku nimi, registreeritud kaubanimi või registreeritud kaubamärk ja postiaadress ning **võimaluse korral** elektroonilised sidevahendid, mille kaudu saab temaga ühendust võtta;

Muudatusettepanek 84
Ettepanek võtta vastu määrus
Artikkel 27 – lõige 6 a (uus)

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek 85
Ettepanek võtta vastu määrus
Artikkel 27 – lõige 7 – lõik 2

Komisjoni ettepanek

Lõikes 4 osutatud teabes tuleb viidata

PE746.959v02-00

Muudatusettepanek

3. Alates [väljaannete talitus, palun lisada kuupäev: **kaks** aastat pärast käesoleva määruse jõustumise kuupäeva] tagab iga füüsiline või juriidiline isik, kes laseb turule lõikes 1 osutatud tooteid, mis sisaldavad üht või mitut lõike 1 punkti b alapunktides i–iii osutatud püsिमagnetit, et tootel või tootes on andmekandja.

Muudatusettepanek

(a) vastutava füüsilise või juriidilise isiku nimi, registreeritud kaubanimi või registreeritud kaubamärk ja postiaadress ning elektroonilised sidevahendid, mille kaudu saab temaga ühendust võtta;

6a. Käesoleva artikli lõikes 3 osutatud toodete puhul, mis sisaldavad patareisid või akusid, mille puhul on määruse (EL).../... [patareide ja akujäätmete määrus] kohaselt nõutav digitaalne pass, lisatakse digitaalsesse passi käesoleva artikli lõikes 4 osutatud teave.

Muudatusettepanek

Lõikes 4 osutatud teabes tuleb viidata

192/368

RR\1285359ET.docx

tootemudelile, või kui sama mudeli eksemplaride andmed erinevad, siis konkreetsele partiile või eksemplarile. Lõikes 4 osutatud teave peab olema kättesaadav ringlussevõtjatele, turujärelevalveasutustele ja tollile.

tootemudelile, või kui sama mudeli eksemplaride andmed erinevad, siis konkreetsele partiile või eksemplarile. Lõikes 4 osutatud teave peab olema kättesaadav ringlussevõtjatele, **renoveerijatele, remonditöökodadele**, turujärelevalveasutustele ja tollile.

Muudatusettepanek 86
Ettepanek võtta vastu määrus
Artikkel 27 – lõige 9

Komisjoni ettepanek

9. *Kui püsimagnetite ringlussevõtuga seotud teabenõuded on kehtestatud delegeeritud õigusaktidega, mis on vastu võetud määruse XX/XXXX [väljaannete talitus, palun lisada viide kestlike toodete ökodisaini määrusele] artikli 4 kohaselt, või muude liidu ühtlustamisõigusaktidega, mida kohaldatakse lõikes 1 loetletud toodete suhtes, kohaldatakse neid nõudeid käesoleva artikli sätete asemel.*

Muudatusettepanek 87
Ettepanek võtta vastu määrus
Artikkel 27 – lõige 11

Komisjoni ettepanek

11. *Magnetresonantstomograafia seadmete, mootorsõidukite ja selliste kergtranspordivahendite suhtes, mis on tüübikinnitusega L-kategooria sõidukid, kohaldatakse käesoleva artikli nõudeid alates [väljaannete talitus, palun lisada kuupäev: viis aastat pärast käesoleva määruse jõustumise kuupäeva].*

Muudatusettepanek 88
Ettepanek võtta vastu määrus
Artikkel 27 – lõige 12 a (uus)

Muudatusettepanek

välja jäetud

Muudatusettepanek

välja jäetud

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

12a. Komisjonil on vajadusel õigus võtta kooskõlas artikliga 36 vastu delegeeritud õigusakte käesoleva määruse muutmiseks korrapäraselt tehtavate teostatavus- ja tasuvushinnangute põhjal, laiendades sel eesmärgil käesoleva artikli lõikes 1 esitatud toodete loetelu.

**Muudatusettepanek 89
Ettepanek võtta vastu määrus
Artikkel 28 – lõige 3 – lõik 1**

Komisjoni ettepanek

Pärast 31. detsembrist 2030 võib komisjon võtta vastu delegeeritud **õigusakte**, millega täiendatakse käesolevat määrust, sätestades tarbimisjärgsetest jäätmetest eraldatud neodüümi, düsproosiumi, praseodüümi, terbiumi, boori, samaariumi, nikli ja koobalti minimaalsed osakaalud lõikes 1 osutatud toodetes kasutatud püsिमagnetites.

Muudatusettepanek

Komisjon võtab 31. detsembriks 2027 vastu delegeeritud **õigusaktid**, millega täiendatakse käesolevat määrust, sätestades tarbimisjärgsetest jäätmetest **või sama kategooria toodete tootmisjäätmetest** eraldatud neodüümi, düsproosiumi, praseodüümi, terbiumi, boori, samaariumi, nikli ja koobalti minimaalsed osakaalud, **mis alates 1. jaanuarist 2031 ja edaspidi peavad sisalduma** lõikes 1 osutatud toodetes kasutatud püsिमagnetites. **Nõuetekohaselt põhjendatud juhtudel võib erinevate toodete suhtes kohaldada erinevaid miinimumkoguseid või teatavad tooted sellest kohustusest välja jätta.**

**Muudatusettepanek 90
Ettepanek võtta vastu määrus
Artikkel 28 – lõige 6**

Komisjoni ettepanek

6. Magnetresonantstomograafia seadmete, mootorsõidukite ja selliste kergtranspordivahendite suhtes, mis on tüübikinnitusega L-kategooria sõidukid, kohaldatakse lõigetes 1 ja 6 sätestatud nõudeid viie aasta möödumisel lõikes 2 osutatud delegeeritud õigusakti jõustumise kuupäevast.

Muudatusettepanek

välja jätetud

Muudatusettepanek 91
Ettepanek võtta vastu määrus
Artikkel 29 – lõige 1 – lõik 1

Komisjoni ettepanek

Valitsused või organisatsioonid, kes on välja töötanud kriitiliste toorainete kestlikkusega seotud sertifitseerimiskavad ja teevad nende üle järelevalvet (edaspidi „kavade omanikud“), võivad taotleda oma kavade tunnustamist komisjoni poolt.

Muudatusettepanek 92
Ettepanek võtta vastu määrus
Artikkel 29 – lõige 2

Komisjoni ettepanek

2. Kui komisjon teeb lõike 1 kohaselt esitatud tõendite põhjal kindlaks, et sertifitseerimiskava vastab IV lisas sätestatud kriteeriumidele, võtab ta vastu rakendusakti, millega kõnealust kava tunnustatakse. Nimetatud rakendusaktid võetakse vastu artikli 37 lõikes 3 osutatud kontrollimenetluse kohaselt.

Muudatusettepanek 93
Ettepanek võtta vastu määrus
Artikkel 29 – lõige 3

Komisjoni ettepanek

3. Komisjon kontrollib *korrapäraselt*, kas tunnustatud kavad vastavad jätkuvalt IV lisas sätestatud kriteeriumidele.

Muudatusettepanek

Valitsused, *ettevõtjad* või *mitme sidusrühma* organisatsioonid, kes on välja töötanud kriitiliste toorainete kestlikkusega seotud sertifitseerimiskavad ja teevad nende üle järelevalvet (edaspidi „kavade omanikud“), võivad taotleda oma kavade tunnustamist komisjoni poolt.

Muudatusettepanek

2. Kui komisjon teeb lõike 1 kohaselt esitatud tõendite põhjal kindlaks, et sertifitseerimiskava vastab IV lisas sätestatud kriteeriumidele, võtab ta vastu rakendusakti, millega kõnealust kava tunnustatakse. Nimetatud rakendusaktid võetakse vastu artikli 37 lõikes 3 osutatud kontrollimenetluse kohaselt. *Nende rakendusaktide vastuvõtmise tähtaeg ei tohi olla pikem kui kuus kuud pärast seda, kui süsteemi omanik on taotluse esitanud.*

Muudatusettepanek

3. Komisjon kontrollib *iga kolme aasta järel*, kas tunnustatud kavad vastavad jätkuvalt IV lisas sätestatud kriteeriumidele.

Muudatusettepanek 94
Ettepanek võtta vastu määrus
Artikkel 29 – lõige 4

Komisjoni ettepanek

4. Tunnustatud kavade omanikud teavitavad komisjoni viivitamata kõigist tunnustatud kavades tehtud muudatustest või uuendustest. Komisjon hindab, kas sellised muudatused või uuendused mõjutavad tunnustamise alust, ja võtab asjakohaseid meetmeid.

Muudatusettepanek 95
Ettepanek võtta vastu määrus
Artikkel 29 – lõige 4 a (uus)

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek 96
Ettepanek võtta vastu määrus
Artikkel 29 – lõige 6

Komisjoni ettepanek

6. Kui komisjon tuvastab tunnustatud kavas puudusi, mis mõjutavad tunnustamise alust, võib ta anda kava omanikule sobiva tähtaja **parandusmeetmete võtmiseks**.

Muudatusettepanek

4. Tunnustatud kavade omanikud teavitavad komisjoni viivitamata kõigist tunnustatud kavades tehtud muudatustest või uuendustest **ja avalikustavad kavad, mis on käesoleva määruse järgimise seisukohast olulised**. Komisjon hindab, kas sellised muudatused või uuendused mõjutavad tunnustamise alust, ja võtab asjakohaseid meetmeid.

Muudatusettepanek

4a. Komisjon loob portaali, kus sidusrühmad saavad esitada tagasisidet tunnustatud kavade kohta või tõendeid või teavet juhtumite kohta, kus tunnustatud kava rakendavad ettevõtjad ei ole täitnud kõnealuse kava nõudeid. Portaalil peab olema võimalik esitada teavet anonüümselt.

Muudatusettepanek

6. Kui komisjon tuvastab tunnustatud kavas puudusi, mis mõjutavad tunnustamise alust, võib ta anda kava omanikule **parandusmeetmete võtmiseks** sobiva tähtaja, **mis ei tohi olla pikem kui 6 kuud**.

Muudatusettepanek 97
Ettepanek võtta vastu määrus
Artikkel 30 – lõige 1

Komisjoni ettepanek

1. **Komisjonil on õigus võtta** kooskõlas artikliga 36 vastu delegeeritud õigusakte käesoleva määruse täiendamiseks, kehtestades eri kriitiliste toorainete keskkonnajalajälje arvutamise ja kontrollimise eeskirjad, mis on kooskõlas V lisaga ning milles võetakse arvesse teaduslikult põhjendatud hindamismeetodeid ja asjakohaseid rahvusvahelisi standardeid. Arvutus- ja kontrollieeskirjades määratakse kindlaks, **milline** mõjukategooria **on kõige olulisem**. Jalajälje deklaratsioon **piirdub selle mõjukategooriaga**.

Muudatusettepanek 98
Ettepanek võtta vastu määrus
Artikkel 30 – lõige 2

Komisjoni ettepanek

2. Komisjon **võib** vastu **võtta** arvutus- ja kontrollieeskirjad konkreetse kriitilise tooraine kohta, kui ta on pärast erinevate asjakohaste keskkonnamõju kategooriate arvessevõtmist jõudnud järeldusele, et asjaomasel kriitilisel toorainel on **märkimisväärne** keskkonnajalajälg ning et seetõttu on selle puhul vajalik ja proportsionaalne kehtestada kohustus deklareerida selle materjali turule laskmisel selle keskkonnajalajälg kõige olulisema mõjukategooria puhul, et aidata kaasa liidu kliima- ja keskkonnaeesmärkide saavutamisele, hõlbustades väiksema keskkonnajalajäljega kriitiliste toorainete tarnimist.

Muudatusettepanek

1. **Komisjon võtab 31. detsembriks 2025** kooskõlas artikliga 36 vastu delegeeritud õigusakte käesoleva määruse täiendamiseks, kehtestades eri kriitiliste toorainete keskkonnajalajälje arvutamise ja kontrollimise eeskirjad, mis on kooskõlas V lisaga ning milles võetakse arvesse teaduslikult põhjendatud hindamismeetodeid ja asjakohaseid rahvusvahelisi standardeid. Arvutus- ja kontrollieeskirjades määratakse kindlaks **kõige olulisem** mõjukategooria **või nõuetekohaselt põhjendatud juhtudel mitu mõjukategooriat**. Jalajälje deklaratsioon **hõlmab seda ühte või mitut mõjukategooriat, ning kasvuhoonegaaside heidet**.

Muudatusettepanek

2. Komisjon **võtab** vastu arvutus- ja kontrollieeskirjad konkreetse kriitilise tooraine kohta, kui ta on pärast erinevate asjakohaste keskkonnamõju kategooriate **ja kasvuhoonegaaside heite** arvessevõtmist jõudnud järeldusele, et asjaomasel kriitilisel toorainel on **asjakohane** keskkonnajalajälg ning et seetõttu on selle puhul vajalik ja proportsionaalne kehtestada kohustus deklareerida selle materjali turule laskmisel selle keskkonnajalajälg kõige olulisema mõjukategooria **või -kategooriate** puhul, et aidata kaasa liidu kliima- ja keskkonnaeesmärkide saavutamisele, hõlbustades väiksema keskkonnajalajäljega kriitiliste toorainete tarnimist **ning käesolevas määruses sätestatud muude**

Muudatusettepanek 99
Ettepanek võtta vastu määrus
Artikkel 30 – lõige 3 – punkt a

Komisjoni ettepanek

(a) kas ja kuidas liidu kliima- ja keskkonnaeesmärke juba saavutatakse muude liidu õigusaktidega, mida kohaldatakse kõnealuse kriitilise tooraine suhtes;

Muudatusettepanek

(a) kas ja kuidas, **ning kui tulemuslikult** liidu kliima- ja keskkonnaeesmärke juba saavutatakse muude liidu õigusaktidega, mida kohaldatakse kõnealuse kriitilise tooraine suhtes;

Muudatusettepanek 100
Ettepanek võtta vastu määrus
Artikkel 30 – lõige 3 – punkt c a (uus)

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

(ca) ettevõtjate asjaomased majanduslikud kulud ja halduskoormus.

Muudatusettepanek 101
Ettepanek võtta vastu määrus
Artikkel 30 – lõige 4 – punkt a – alapunkt i

Komisjoni ettepanek

(i) kõigi asjaomaste sidusrühmadega, nagu tööstus, sealhulgas järgtööstus, VKEd ja vajaduse korral käsitööstus, sotsiaalpartnerid, kauplejad, jaemüüjad, importijad, keskkonnakaitserühmad ja **tarbijaorganisatsioonid**;

Muudatusettepanek

(i) kõigi asjaomaste sidusrühmadega, nagu tööstus, sealhulgas järgtööstus, VKEd ja vajaduse korral käsitööstus, sotsiaalpartnerid, kauplejad, jaemüüjad, importijad, **inimtervist või keskkonnakaitset edendavad organisatsioonid**, keskkonnakaitserühmad, **tarbijaorganisatsioonid** ja **akadeemilised ringkonnad**;

Muudatusettepanek 102
Ettepanek võtta vastu määrus
Artikkel 30 – lõige 1 – punkt a – alapunkt iii a (uus)

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

(iia) Euroopa Keskkonnaamet, kliimamuutusi käsitlev Euroopa teadusnõukogu ja Euroopa Kemikaaliamet;

Muudatusettepanek 103
Ettepanek võtta vastu määrus
Artikkel 30 – lõige 4 – punkt b a (uus)

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

(ba) hindab, kas liidu õigusest tulenevad sarnased kohustused on avaldanud kavandatud mõju ja aidanud märkimisväärselt kaasa liidu keskkonnanägemiste saavutamisele;

Muudatusettepanek 104
Ettepanek võtta vastu määrus
Artikkel 30 – lõige 5 – lõik 2

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

Esimeses lõigus sätestatud nõuet kohaldatakse iga turule lastud kriitilise tooraine liigi suhtes ning seda ei kohaldata vahe- või lõpptoodetes sisalduvate kriitiliste toorainete suhtes.

Esimeses lõigus sätestatud nõuet kohaldatakse iga turule lastud kriitilise tooraine liigi suhtes ning seda ei kohaldata vahe- või lõpptoodetes sisalduvate kriitiliste toorainete suhtes, **kui kriitilise tähtsusega tooraine moodustab toote kogu keskkonnajalajäljest olulise osa.**

Muudatusettepanek 105
Ettepanek võtta vastu määrus
Artikkel 30 – lõige 6 – punkt a

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

(a) vastutava füüsilise või juriidilise isiku nimi, registreeritud kaubanimi või registreeritud kaubamärk ja postiaadress ning **võimaluse korral** elektroonilised sidevahendid, mille kaudu saab temaga

(a) vastutava füüsilise või juriidilise isiku nimi, registreeritud kaubanimi või registreeritud kaubamärk ja postiaadress ning elektroonilised sidevahendid, mille kaudu saab temaga ühendust võtta;

ühendust võtta;

Muudatusettepanek 106
Ettepanek võtta vastu määrus
Artikkel 30 – lõige 7

Komisjoni ettepanek

7. Komisjon **võib** kooskõlas artikliga 36 **võtta** vastu delegeeritud **õigusakte**, et täiendada käesolevat määrust, kehtestades selliste kriitiliste toorainete keskkonnajalajälje tulemusklassid, mille kohta on lõike 1 kohaselt kooskõlas V lisaga vastu võetud arvutus- ja kontrollieeskirjad.

Muudatusettepanek 107
Ettepanek võtta vastu määrus
Artikkel 30 – lõige 7 a (uus)

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek 108
Ettepanek võtta vastu määrus
Artikkel 30 – lõige 7 b (uus)

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

7. Komisjon **võtab** kooskõlas artikliga 36 vastu delegeeritud **õigusaktid**, et täiendada käesolevat määrust, kehtestades **2 aasta jooksul** selliste kriitiliste toorainete keskkonnajalajälje tulemusklassid, mille kohta on lõike 1 kohaselt kooskõlas V lisaga vastu võetud arvutus- ja kontrollieeskirjad.

Muudatusettepanek

7a. Kui vahe- või lõpptooded, mis sisaldavad kriitilise tähtsusega tooraineid, on hõlmatud muudes õigusaktides sätestatud liidu keskkonnajalajälje nõuetega, võetakse kogu toote keskkonnajalajälje arvutamisel võimalusel arvesse iga kriitilise tähtsusega tooraine keskkonna- ja CO₂ jalajälge.

7b. Komisjon esitab 31. detsembriks 2030 Euroopa Parlamendile ja nõukogule aruande, milles analüüsitakse võimalust, et liidu turule pääseksid ainult sellised toorained, mis kõigi või teatavate liidu turule lastavate toodete puhul kuuluvad kõrgeimatesse keskkonnajalajälje

tulemuslikkuse klassidesse. Vajaduse korral lisab komisjon sellele aruandele seadusandlikud ettepanekud.

Muudatusettepanek 109
Ettepanek võtta vastu määrus
Artikkel 30 – lõige 8 – lõik 1

Komisjoni ettepanek

Keskkonnajalajälje deklaratsioon tehakse kättesaadavaks vaba juurdepääsuga veebisaidil.

Muudatusettepanek

Keskkonnajalajälje deklaratsioon tehakse kättesaadavaks **kergesti arusaadaval viisil** vaba juurdepääsuga veebisaidil.

Muudatusettepanek 110
Ettepanek võtta vastu määrus
IV lisa – lõik 1 – punkt a

Komisjoni ettepanek

(a) kavas võivad läbipaistvatel, õiglastel ja mittediskrimineerivatel tingimustel osaleda kõik ettevõtjad, kes soovivad ja suudavad täita kava nõudeid;

Muudatusettepanek

(a) kavas võivad läbipaistvatel, õiglastel ja mittediskrimineerivatel tingimustel osaleda kõik ettevõtjad, kes soovivad ja suudavad täita kava nõudeid, **ning kavas kasutatakse mitut sidusrühma hõlmavat juhtimist;**

Muudatusettepanek 111
Ettepanek võtta vastu määrus
IV lisa – lõik 1 – punkt b – alapunkt i

Komisjoni ettepanek

i) nõuded, millega tagatakse keskkonnakestlikud tavad, sealhulgas nõuded, millega tagatakse keskkonnajuhtimine ja mõju leevendamine;

Muudatusettepanek

i) nõuded, millega **enne tegevuse lõpetamist, selle ajal ja pärast seda** tagatakse keskkonnakestlikud tavad, sealhulgas nõuded, millega tagatakse keskkonnajuhtimine ja mõju leevendamine, **sealhulgas, kuid mitte ainult, järgmised keskkonnariski kategooriad:**

(1) õhk, sealhulgas õhusaaste, näiteks kasvuhoonegaaside heide,

(2) vesi, k.a merepõhi ja merekeskkond, sh veereostus, veekasutus, veekogused (üleujutused või põuad) ja

juurdepääs veele;

(3) pinnas, pinnasereostus, mullaerosioon, maakasutus ja mulla degradeerumine;

(4) elurikkus, elupaikade, eluslooduse, taimestiku ja ökosüsteemide, k.a ökosüsteemi teenuste kahjustamine;

(5) ohtlikud ained;

(6) müra ja vibratsioon;

(7) käitiste ohutus;

(8) energiakasutus;

(9) jäätmed ja jäägid;

Muudatusettepanek 112

Ettepanek võtta vastu määrus

IV lisa – lõik 1 – punkt b – alapunkt ii

Komisjoni ettepanek

ii) nõuded, millega tagatakse sotsiaalselt vastutustundlike tavade, sealhulgas inimõiguste ja töötajate õiguste austamine;

Muudatusettepanek

ii) nõuded, millega tagatakse **mitme sidusrühma osalus**, sotsiaalselt vastutustundlike tavade, sealhulgas inimõiguste ja töötajate õiguste, **kaasa arvatud põlisrahvaste kogukonnaelu** austamine;

Muudatusettepanek 113

Ettepanek võtta vastu määrus

IV lisa – lõik 1 – punkt b – alapunkt iii a (uus)

Komisjoni ettepanek

iiia) nõuded, millega tagatakse üldsuse osalemine ja juurdepääs teabele enne tegevuse lõpetamist, selle ajal ja pärast seda;

Muudatusettepanek

Muudatusettepanek 114

Ettepanek võtta vastu määrus

IV lisa – lõik 1 – punkt c

Komisjoni ettepanek

(a) õigusnormidele vastavuse kontroll ja järelevalve on objektiivsed, põhinevad rahvusvahelistel, liidu või riiklikel standarditel, nõuetel ja menetlustel ning **neid tehakse** asjaomasesest ettevõtjast sõltumatult;

Muudatusettepanek

(c) õigusnormidele vastavuse kontroll ja järelevalve on objektiivsed, põhinevad **III lisa punktis 4 loetletud** rahvusvahelistel, liidu või riiklikel standarditel, ning rahvusvahelistel, liidu või riiklikel nõuetel ja menetlustel, **mis on piisavad, et tagada vastavus käesoleva lisa punktis b sätestatud kestlikkusnõuetele**, ning **mida teostab kolmas isik** asjaomasesest ettevõtjast sõltumatult;

Muudatusettepanek 115
Ettepanek võtta vastu määrus
IV lisa – lõik 1 – punkt c a (uus)

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

(ca) **nõuetele vastavuse kontrollimine ja järelevalve hõlmab kohapealset auditit, ning auditiaruanded tehakse üldsusele kättesaadavaks ja vajaduse korral konsulteeritakse asjaomaste sidusrühmadega, võttes samal ajal arvesse tundlikku äriteavet;**

Muudatusettepanek 116
Ettepanek võtta vastu määrus
V lisa – 2. osa – lõik 4

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

Konkreetsete kriitiliste toorainete keskkonnajalajälje arvutamise eeskirjade kehtestamisel püüab komisjon tagada kooskõla asjaomaseid kriitilisi tooraineid **sisaldava toote** keskkonnajalajälje arvutamise eeskirjadega.

Konkreetsete kriitiliste toorainete keskkonnajalajälje arvutamise eeskirjade kehtestamisel püüab komisjon tagada kooskõla asjaomaseid kriitilisi tooraineid **sisaldavate vahe- ja lõpptoodete** keskkonnajalajälje arvutamise eeskirjadega.

Muudatusettepanek 117
Ettepanek võtta vastu määrus
V lisa – 4. osa – lõik 1 – punkt a

Komisjoni ettepanek

(a) eelneva etapi protsessid, sealhulgas maagi kaevandamine tooraine tootmiseks, kemikaalide ja abiainetete tootmine ja tarnimine (transport), kütuste tootmine ja tarnimine (transport), elektrienergia tootmine ja tarnimine ning materjalide transport sõidukitega, mis ei kuulu organisatsioonile;

Muudatusettepanek

(a) eelneva etapi protsessid, sealhulgas maagi kaevandamine tooraine tootmiseks, kemikaalide ja abiainetete tootmine ja tarnimine (**sh** transport), kütuste tootmine ja tarnimine (**sh** transport), elektrienergia tootmine ja tarnimine ning materjalide transport sõidukitega, mis ei kuulu organisatsioonile **ja mida organisatsioon ei käita**;

Muudatusettepanek 118

Ettepanek võtta vastu määrus

V lisa – 5. osa – lõik 1 – sissejuhatav osa

Komisjoni ettepanek

Arvutuseeskirjades täpsustatakse mõjukategooria, mida tuleb keskkonnajalajälje arvutamisel arvesse võtta. Valik põhineb tulipunktide analüüsil, mis on tehtud kooskõlas rahvusvahelisel tasandil välja töötatud teaduslikult põhjendatud meetodikaga ja milles võetakse arvesse järgmist:

Muudatusettepanek

Arvutuseeskirjades täpsustatakse mõjukategooria **või kategooriad, kasvuhoonegaaside heitkogused**, mida tuleb keskkonnajalajälje arvutamisel arvesse võtta. Valik põhineb tulipunktide analüüsil, mis on tehtud kooskõlas rahvusvahelisel tasandil välja töötatud teaduslikult põhjendatud meetodikaga ja milles võetakse arvesse järgmist:

Muudatusettepanek 119

Ettepanek võtta vastu määrus

V lisa – 5. osa – lõik 1 – punkt a

Komisjoni ettepanek

(a) eri mõjude suhteline tähtsus, sealhulgas nende suhteline tähtsus **liidu** kliima- ja keskkonnamõju eesmärkide **saavutamisel**;

Muudatusettepanek

(a) eri mõjude suhteline tähtsus, sealhulgas nende suhteline tähtsus kliima- ja keskkonnamõju eesmärkide **jaoks**;

Muudatusettepanek 120

Ettepanek võtta vastu määrus

V lisa – 6. osa – lõik 1

Komisjoni ettepanek

Arvutuseeskirjades täpsustatakse ettevõttespetsiifiliste või teiseste andmekogumite kasutamist kõigi asjakohaste protsesside ja materjalide puhul.

Muudatusettepanek

Arvutuseeskirjades täpsustatakse ettevõttespetsiifiliste või teiseste andmekogumite kasutamist kõigi asjakohaste protsesside ja materjalide puhul. ***Kui arvutuseeskirjad võimaldavad valida äriühingupõhise andmekogumi ja teisese andmekogumi vahel, peab arvutusmeetodis olema piisav stiimul kasutada äriühingupõhist andmekogumit.***

Muudatusettepanek 121
Ettepanek võtta vastu määrus
V lisa – punkt 6 – lõik 3 a (uus)

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

Protsessi eri etappides kasutatava energia CO₂-mahukuse arvutamisel, nagu on nimetatud punktis 4, kasutatakse riigi või võimaluse korral piirkonna, kus konkreetne tegevus või protsess toimus, energiaallikate jaotuse kasvuhoonegaaside heite keskmisi andmeid. Madalamaid heitekoefitsiente kasutatakse üksnes juhul, kui ettevõtja suudab usaldusväärset tõendada, et tema üksikud protsessid või energiavarustus on vähem CO₂-mahukad kui riigi keskmise või võimaluse korral piirkonna keskmise energiaallikate jaotuse puhul. Seda tõendatakse otseühenduse teel taastuvenergia tootjaga või väiksema CO₂-mahukusega tootjaga või lepinguga, mis tõendab ajalist ja geograafilist seost energiavarustuse ja ettevõtjapoolse kasutamise vahel, mida kontrollib kolmas isik.

NÕUANDVA KOMISJONI MENETLUS

Pealkiri	Kriitiliste toorainete kindlate ja kestlike tarnete tagamise raamistiku loomine ja määruste (EL) nr 168/2013, (EL) 2018/858, (EL) 2018/1724 ja (EL) 2019/1020 muutmine
Viited	COM(2023)0160 – C9-0061/2023 – 2023/0079(COD)
Vastutav komisjon istungil teada andmise kuupäev	ITRE 8.5.2023
Arvamuse esitajad istungil teada andmise kuupäev	ENVI 8.5.2023
Kaasatud komisjonid - istungil teada andmise kuupäev	15.6.2023
Arvamuse koostaja nimetamise kuupäev	Jessica Polfjärd 4.4.2023
Läbivaatamine parlamendikomisjonis	24.5.2023
Vastuvõtmise kuupäev	18.7.2023
Lõpphääletuse tulemus	+: 52 –: 3 0: 13
Lõpphääletuse ajal kohal olnud liikmed	Mathilde Androuët, Bartosz Arłukowicz, Margrete Auken, Marek Paweł Balt, Aurélie Beigneux, Hildegard Bentele, Alexander Bernhuber, Malin Björk, Michael Bloss, Delara Burkhardt, Pascal Canfin, Sara Cerdas, Mohammed Chahim, Nathalie Colin-Oesterlé, Esther de Lange, Christian Doleschal, Bas Eickhout, Agnès Evren, Helène Fritzon, Pär Holmgren, Jan Huitema, Adam Jarubas, Karin Karlsbro, Ewa Kopacz, Joanna Kopcińska, Peter Liese, Sylvia Limmer, César Luena, Liudas Mažylis, Marina Measure, Tilly Metz, Silvia Modig, Dolores Montserrat, Alessandra Moretti, Ljudmila Novak, Grace O'Sullivan, Jutta Paulus, Francesca Peppucci, Stanislav Polčák, Erik Poulsen, Maria Veronica Rossi, Silvia Sardone, Christine Schneider, Günther Sidl, Ivan Vilibor Sinčić, Maria Spyraiki, Nils Torvalds, Edina Tóth, Achille Variati, Petar Vitanov, Alexandr Vondra, Mick Wallace, Pernille Weiss, Emma Wiesner, Michal Wiezik
Lõpphääletuse ajal kohal olnud asendusliikmed	Christophe Clergeau, Antoni Comín i Oliveres, Nicolás González Casares, Martin Häusling, Romana Jerković, Dan-Ștefan Motreanu, Manuela Ripa, Robert Roos, Susana Solís Pérez, Nicolae Ștefănuță
Lõpphääletuse ajal kohal olnud asendusliikmed (art 209 lg 7)	Marie Dauchy, Maria Noichl, Jörgen Warborn

NIMELINE LÕPPHÄÄLETUS NÕUANDVAS KOMISJONIS

52	+
NI	Antoni Comín i Oliveres
Renew	Bartosz Arłukowicz, Hildegard Bentele, Alexander Bernhuber, Nathalie Colin-Oesterlé, Christian Doleschal, Agnès Evren, Adam Jarubas, Ewa Kopacz, Esther de Lange, Peter Liese, Liudas Mažylis, Dolors Montserrat, Dan-Ștefan Motreanu, Ljudmila Novak, Francesca Peppucci, Stanislav Polčák, Christine Schneider, Maria Spyrali, Jörgen Warborn, Pernille Weiss
S&D	Pascal Canfin, Jan Huitema, Karin Karlsbro, Erik Poulsen, Susana Solís Pérez, Nils Torvalds, Emma Wiesner, Michal Wiezik
The Left	Marek Paweł Balt, Delara Burkhardt, Sara Cerdas, Mohammed Chahim, Christophe Clergeau, Heléne Fritzon, Nicolás González Casares, Romana Jerković, César Luena, Alessandra Moretti, Maria Noichl, Günther Sidl, Achille Variati, Petar Vitanov
Verts/ALE	Margrete Auken, Michael Bloss, Bas Eickhout, Martin Häusling, Pär Holmgren, Tilly Metz, Grace O'Sullivan, Jutta Paulus, Nicolae Ștefănuță

3	-
ID	Sylvia Limmer
NI	Ivan Vilibor Sinčić, Edina Tóth

13	0
ECR	Joanna Kopcińska, Robert Roos, Alexandr Vondra
ID	Mathilde Androuët, Aurélie Beigneux, Marie Dauchy, Maria Veronica Rossi, Silvia Sardone
The Left	Malin Björk, Marina Measure, Silvia Modig, Mick Wallace
Verts/ALE	Manuela Ripa

Kasutatud tähised:

+ : poolt

- : vastu

0 : erapooletu

VÄLISKOMISJONI ARVAMUS

tööstuse, teadusuuringute ja energeetikakomisjonile

ettepaneku kohta võtta vastu Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus, millega sätestatakse kriitiliste toorainete kindlate ja kestlike tarnete tagamise raamistik ja muudetakse määrusi (EL) nr 168/2013, (EL) 2018/858, (EL) 2018/1724 ja (EL) 2019/1020 (COM(2023)0160 – C9-0061/2023 – 2023/0079(COD))

Arvamuse koostaja: Miriam Lexmann

LÜHISELGITUS

Raportöör toetab Euroopa Komisjoni ettepanekut raamistiku kohta, millega tagatakse kriitiliste toorainete turvaline ja jätkusuutlik tarnimine. ELi strateegilise autonoomia jaoks on oluline mitte sõltuda vähestest tarnijatest, eriti kui need riigid ei ole strateegilised partnerid, vaid pigem süsteemsed konkurendid. Kriitilised toorained on olulised digi- ja rohepöörde õnnestumiseks, aga ka julgeoleku- ja kaitsesektori jaoks.

Seetõttu peab EL vähendama oma sõltuvust ja saavutama tasakaalustatuma tarnijate kogumi. Ideaaljuhul peaksid need tarnijad olema stabiilsed demokraatiad, mis jagavad ühiseid väärtusi. Kui see ei ole teatavate kriitiliste toorainete piiratud kättesaadavuse tõttu võimalik, on oluline hoida sõltuvus üksikutest tarnijatest võimalikult väike, et vältida geopoliitiliste pingete korral tarnehäireid. EL peab vältima sõltuvuse asendamist ühest süsteemsest konkurendist sõltuvusega mõnest teisest (või mitmest) kolmandast riigist, mis võib ohustada liidu julgeolekut.

Strateegilised partnerlused sarnaselt meelestatud riikidega on kriitilise tähtsusega toorainete eduka mitmekesistamise nurgakivi. Raportöör julgustab komisjoni sõlmima rohkem selliseid partnerlusi ning lisama kriitiliste toorainete komponendi olemasolevatesse ja tulevastesse kolmandate riikidega sõlmitavatesse lepingutesse. Mida rohkem on partnerriike, seda stabiilsem on pakkumine.

Raportöör soovib tugevdada inimõiguste komponenti, tagamaks, et juurdepääs kriitilistele toorainetele ei toimuks kolmandate riikide kodanike ja töötajate arvelt.

MUUDATUSETTEPANEKUD

Väliskomisjon palub vastutaval tööstuse, teadusuuringute ja energeetikakomisjonil võtta arvesse järgmist:

Muudatusettepanek 1

Ettepanek võtta vastu määrus Põhjendus 1

Komisjoni ettepanek

(1) Liidu majanduse ja siseturu toimimise seisukohast **on** hädavajalik **toorainete kättesaadavus**. Teatavaid energia tootmiseks mittekasutatavaid ja mittepõllumajanduslikke tooraineid peetakse **kriitiliseks**, arvestades nende suurt majanduslikku olulisust ja asjaolu, et nende tarneid ähvardab märkimisväärne risk, mis on sageli põhjustatud sellest, et tarnimine on suuresti koondunud mõningatesse kolmandatesse riikidesse. Võttes arvesse paljude selliste kriitiliste toorainete võtmerolli rohe- ja digipöörde saavutamisel ning kaitse- ja kosmoserakendustes, on eelseisvatel aastakümnetel oodata hüppelist nõudluse kasvu. Samal ajal **on süvenevate** geopoliitiliste pingete ja **tiheneva ressursikonkurentsi tõttu üha suurem tarnehäirete risk**. Kui kasvavat nõudlust kriitiliste toorainete järele nõuetekohaselt ei juhita, võib see lisaks põhjustada kahjulikku **sotsiaalset** ja **keskkonnamõju**. Neid suundumusi silmas pidades tuleb võtta meetmeid, et tagada juurdepääs kriitiliste toorainete kindlatele ja kestlikele tarnetele ning seeläbi kaitsta liidu majanduslikku vastupanuvõimet ja avatud strateegilist autonoomiat.

Muudatusettepanek

(1) **Toorainete kättesaadavus on** liidu majanduse, **julgeoleku ja kaitse, samuti rohepöörde** ja siseturu toimimise seisukohast hädavajalik. Teatavaid energia tootmiseks mittekasutatavaid ja mittepõllumajanduslikke tooraineid peetakse **kriitilisteks ja strateegilisteks**, arvestades nende suurt majanduslikku olulisust ja asjaolu, et nende tarneid ähvardab märkimisväärne risk, mis on sageli põhjustatud sellest, et tarnimine on suuresti koondunud mõningatesse kolmandatesse riikidesse. **Sageli juhivad neid kolmandaid riike mittedemokraatlikud režiimid ja nad kasutavad oma vahendeid selleks, et avaldada liidule lubamatut mõju või isegi liidu vastu suunatud sunnimehhanismidena**. Võttes arvesse paljude selliste kriitiliste toorainete võtmerolli rohe- ja digipöörde saavutamisel ning **julgeoleku-, kaitse- ja kosmoserakendustes**, on eelseisvatel aastakümnetel oodata hüppelist nõudluse kasvu. Samal ajal **tarnehäirete risk üha kasvab, tulenevalt** geopoliitiliste pingete **süvenemisest, ebapiisavast koordineerimisest nii Euroopa Liidus kui ka liidu ja selle strateegiliste partnerite vahel, ning tihenevast ressursikonkurentsisist**. Kui kasvavat nõudlust kriitiliste toorainete järele nõuetekohaselt ei juhita **ega leevendata**, võib see lisaks põhjustada kahjulikku **mõju inimõigustele, keskkonnale, majandusele ja ühiskonnale**. Neid suundumusi silmas pidades tuleb võtta meetmeid, et tagada juurdepääs kriitiliste toorainete kindlatele ja kestlikele tarnetele ning seeläbi kaitsta liidu majanduslikku vastupanuvõimet, **julgeolekut ja kaitset ning** avatud strateegilist autonoomiat, **kooskõlas 10.**

märtsi 2022. aasta Versailles' deklaratsiooni, strateegilise kompassi ning ühisteatise kaitseinvesteeringute puudujääkide analüüsi ja edasiste sammude kohta.

Muudatusettepanek 2

**Ettepanek võtta vastu määrus
Põhjendus 1 a (uus)**

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

(1a) Arvestades Venemaa sõjalist agressiooni Ukraina vastu, võtsid liikmesriigid kohustuse suurendada Euroopa kaitsevõimet, jätkates strateegilist tegevust, et suurendada liidu võimet tegutseda kaitsevaldkonnas iseseisvalt, täiendades Põhja-Atlandi Lepingu Organisatsiooni (NATO) tegevust.

Muudatusettepanek 3

**Ettepanek võtta vastu määrus
Põhjendus 1 b (uus)**

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

(1b) Hiina Rahvavabariigi üha suurem enesekehtestamine, sealhulgas agressiivne hoiak Taiwani suhtes, ning COVID-19 pandeemia sotsiaalsed ja majanduslikud tagajärjed tõid esile liidu haavatavuse ning kinnitasid veel kord vajadust vähendada liidu suhteid Hiina RV ja muude kolmandate riikidega.

Muudatusettepanek 4

**Ettepanek võtta vastu määrus
Põhjendus 1 c (uus)**

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

(1c) Julgeolekuolukord Euroopas ja kogu maailmas nõuab kiiret arutelu selle üle, kuidas tugevdada tarneahela vastupanuvõimet, sealhulgas kaitsesektoris.

**Muudatusettepanek 5
Ettepanek võtta vastu määrus
Põhjendus 2**

Komisjoni ettepanek

(2) Võttes arvesse kriitiliste toorainete väärtusahelate keerukust ja riikidevahelisust, võivad koordineerimata riiklikud meetmed kriitiliste toorainete kindla ja kestliku tarnimise tagamiseks suure tõenäosusega moonutada konkurentsi ja killustada siseturgu. Seega **tuleks liidu tasandil luua ühine raamistik**, et kaitsta siseturu toimimist ja tegeleda kõnealuse olulise probleemiga üheskoos.

Muudatusettepanek

(2) Võttes arvesse kriitiliste toorainete väärtusahelate keerukust ja riikidevahelisust, **paljude toorainetarnijate ees seisvaid julgeolekuprobleeme ning transporti ähvardavaid ohte**, võivad koordineerimata riiklikud meetmed kriitiliste toorainete kindla ja kestliku tarnimise tagamiseks suure tõenäosusega moonutada konkurentsi ja killustada siseturgu. Seega **peaks EL looma ühise raamistiku**, et kaitsta siseturu toimimist ja tegeleda kõnealuse olulise probleemiga üheskoos.

Or. en

**Muudatusettepanek 6
Ettepanek võtta vastu määrus
Põhjendus 2 a (uus)**

Komisjoni ettepanek

(2a) Kui liit on loonud ühise raamistiku kriitiliste toorainete kindlate ja kestlike tarnete tagamiseks, on vaja struktureeritud dialoogisama meelt partneritega, et jagada vajaduste analüüsi ning kaardistada ressursid ja kriitiliste toorainete kaevandamine, vältida partneritevahelist kahjulikku võidujooksu ning lisaks ühendada suutlikkus saada

Muudatusettepanek

Muudatusettepanek 7

Ettepanek võtta vastu määrus Põhjendus 3

Komisjoni ettepanek

(3) Esiteks, selleks et liidul oleks juurdepääs kriitiliste toorainete kindlatele ja kestlikele tarnetele, peaks raamistik sisaldama meetmeid, mis vähendaksid liidu kasvavaid tarneriske seeläbi, et nad suurendaksid liidu võimsust kõigis strateegiliste toorainete väärusahela etappides, sealhulgas kaevandamisel, töötlemisel ja ringlussevõtul, et saavutada iga strateegilise tooraine puhul kindlaks määratud sihttasemed. Teiseks, kuna liit sõltub ka edaspidi impordist, peaks raamistik sisaldama meetmeid strateegiliste toorainete välistarnete mitmekesistamiseks. Kolmandaks tuleb ette näha meetmed, mis tugevdavad liidu võimet jälgida ja maandada praegusi ja tulevase tarneriske. **Neljandaks** peaks raamistik sisaldama meetmeid liidus tarbitavate kriitiliste toorainete ringluspõhisuse ja kestlikkuse suurendamiseks.

Muudatusettepanek

(3) Esiteks, selleks et liidul oleks juurdepääs kriitiliste toorainete kindlatele, **takistusteta** ja kestlikele tarnetele, peaks raamistik sisaldama meetmeid, mis vähendaksid liidu **nõudlust, sõltuvust ja** kasvavaid tarneriske seeläbi, et nad suurendaksid liidu võimsust kõigis strateegiliste toorainete väärusahela etappides, sealhulgas kaevandamisel, töötlemisel ja ringlussevõtul, **ning transporditaristut**, et saavutada iga strateegilise tooraine puhul kindlaks määratud sihttasemed. Teiseks, kuna liit sõltub ka edaspidi impordist, peaks raamistik sisaldama meetmeid strateegiliste toorainete välistarnete mitmekesistamiseks **ja sõltuvuse vähendamiseks eelkõige kolmandatest riikidest, mida liit tunnustab süsteemsete konkurentidena, mis kujutavad endast otseselt ohtu liidule ja/või ohustavad reeglitel põhinevat mitmepoolsust ja demokraatia põhiväärtusi, eelkõige Hiina Rahvavabariiki**. Kolmandaks **peavad mitmekesistamise suurendamise meetmed lähtuma liidu strateegilistest huvidest ja põhimõtetest, mis on sätestatud ELi aluslepingutes**. **Neljandaks** tuleb ette näha meetmed, mis tugevdavad liidu võimet **tuvastada**, jälgida ja maandada praegusi ja tulevase tarneriske. **Viiendaks** peaks raamistik sisaldama meetmeid liidus tarbitavate kriitiliste toorainete ringluspõhisuse ja kestlikkuse suurendamiseks **ning selles tuleks ette**

näha koostööstrateegiad selliste meetmete edendamiseks kolmandates riikides.

Muudatusettepanek 8

Ettepanek võtta vastu määrus Põhjendus 3 a (uus)

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

(3a) Tulevased ELi vabakaubandus- ja partnerluslepingud võivad tagada mitte ainult suurema varustuskindluse, vaid ka usaldusväärse poliitilise ja majandusliku raamistiku suheteks kolmandate riikidega. EL peaks tagama, et kehtivad ja tulevased kaubanduslepingud toetavad õiglast rohepööret arengumaades ja järgivad põhimõtet „ei kahjusta oluliselt“, ning võimaluse korral peaksid need sisaldama erisätteid kriitilise tähtsusega toorainete kohta. Seda tuleb täiendada vabakaubanduslepingute, sealhulgas kaubandust ja kestlikku arengut käsitlevate peatükkide tugevdatud järelevalve ja jõustamisega, et kriitilise tähtsusega toorainete vastutustundlikku hankimist käsitlevad kohustused ja sätted oleksid kindlaks määratud ja et liidu partnerid neid täidaksid.

Muudatusettepanek 9

Ettepanek võtta vastu määrus Põhjendus 4

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

(4) Selleks et määruses sätestatavad meetmed oleksid koondunud olulisematele toorainetele, tuleks kehtestada strateegiliste ja kriitiliste toorainete loetelud. Need loetelud peaksid samuti aitama suunata ja koordineerida liikmesriikide jõupingutusi käesoleva määruse eesmärkide saavutamiseks. Strateegiliste toorainete loetelu peaks sisaldama tooraineid, mis on strateegiliselt väga olulised, kuna neid

(4) Selleks et määruses sätestatavad meetmed oleksid koondunud olulisematele toorainetele, tuleks kehtestada strateegiliste ja kriitiliste toorainete loetelud. Need loetelud peaksid samuti aitama suunata ja koordineerida liikmesriikide jõupingutusi käesoleva määruse eesmärkide saavutamiseks. Strateegiliste toorainete loetelu peaks sisaldama tooraineid, mis on strateegiliselt väga olulised, kuna neid

kasutatakse rohe- ja digipöörde saavutamiseks vajalikus strateegilises tehnoloogias ning kaitse- ja kosmoserakendustes, samuti tooraineid, mida iseloomustab potentsiaalselt märkimisväärne lõhe üleilmse pakkumise ja prognoositava nõudluse vahel ning mille puhul on suhteliselt keeruline tootmist suurendada, näiteks seetõttu, et uued tarnevõimekust suurendavad projektid võtavad kaua aega. Strateegiliste toorainete loetelu tuleks korrapäraselt läbi vaadata, et võtta arvesse võimalikke tehnilisi ja majanduslikke muutusi, ning seda tuleks vajaduse korral ajakohastada. Selleks et jõupingutused, mida tehakse liidu võimsuse suurendamiseks kogu väärtusahelas, liidu tarneriskide jälgimise ja maandamise võimekuse tugevdamiseks ning tarnete mitmekesistamiseks, oleksid suunatud toorainetele, mille puhul on neid jõupingutusi kõige rohkem vaja, tuleks asjaomaseid meetmeid kohaldada üksnes strateegiliste toorainete loetelu suhtes.

kasutatakse rohe- ja digipöörde saavutamiseks vajalikus strateegilises tehnoloogias ning kaitse- ja kosmoserakendustes, samuti tooraineid, mida iseloomustab potentsiaalselt märkimisväärne lõhe üleilmse pakkumise ja prognoositava nõudluse vahel ning mille puhul on suhteliselt keeruline tootmist suurendada, näiteks seetõttu, et uued tarnevõimekust suurendavad projektid võtavad kaua aega. Strateegiliste toorainete loetelu tuleks korrapäraselt läbi vaadata, et võtta arvesse võimalikke tehnilisi ja majanduslikke muutusi, ning seda tuleks vajaduse korral ajakohastada. ***Selleks et tegeleda potentsiaalse tulevase nappuse või tarnehäirete probleemiga, tuleks hindamisel võtta lisaks kõige värskematele kättesaadavatele andmetele arvesse ka nõudluse ja pakkumise eeldatavat arengut vaatlusperioodil.*** Selleks et jõupingutused, mida tehakse liidu võimsuse suurendamiseks kogu väärtusahelas, liidu tarneriskide jälgimise ja maandamise võimekuse tugevdamiseks ning tarnete mitmekesistamiseks, oleksid suunatud toorainetele, mille puhul on neid jõupingutusi kõige rohkem vaja, tuleks asjaomaseid meetmeid kohaldada üksnes strateegiliste toorainete loetelu suhtes.

Or. en

Muudatusettepanek 10

Ettepanek võtta vastu määrus

Põhjendus 5

Komisjoni ettepanek

(5) Kriitiliste toorainete loetelu peaks sisaldama kõiki strateegilisi tooraineid ja ka muid tooraineid, mis on olulised liidu majandusele tervikuna ja mille puhul on suur tarnehäirete risk. Selleks et võtta arvesse võimalikke tehnilisi ja majanduslikke muutusi, peaks komisjon jätkama praegu kehtivat tava ja viima

Muudatusettepanek

(5) Kriitiliste toorainete loetelu peaks sisaldama kõiki strateegilisi tooraineid ja ka muid tooraineid, mis on olulised liidu majandusele tervikuna ja mille puhul on suur ***looduslike või tahtlike*** tarnehäirete risk. Selleks et võtta arvesse võimalikke tehnilisi ja majanduslikke muutusi, peaks komisjon jätkama praegu kehtivat tava ja

korrapäraselt läbi hindamise, lähtudes mitmesuguste toorainete tootmise, kaubanduse, rakenduste, ringlussevõtu ja asendamise seotud andmetest, et ajakohastada kriitiliste ja strateegiliste toorainete loetelusid vastavalt sellele, kuidas nende toorainete majanduslik tähtsus ja nendega seostatav tarnerisk aja jooksul muutuvad. Kriitiliste toorainete loetelu peaks sisaldama selliseid tooraineid, mis vastavad nii majandusliku tähtsuse kui ka tarneriski künnistele või ületavad seda; seejuures ei järjestata asjaomaseid tooraineid kriitilisuse alusel. Kõnealusel hindamisel tuleks lähtuda **viieaastase** perioodi kõige hiljutisemate kättesaadavate andmete keskmistest. Käesoleva määruse kohaseid meetmeid, mis on seotud ühtse kontaktpunktiga loamenetluste, planeerimise, maavarauuringute, seire, ringluspõhisuse ja kestlikkuse jaoks, tuleks kohaldada kõigi kriitiliste toorainete suhtes.

viima korrapäraselt läbi hindamise, lähtudes mitmesuguste toorainete tootmise, kaubanduse, rakenduste, ringlussevõtu ja asendamise seotud andmetest, et ajakohastada kriitiliste ja strateegiliste toorainete loetelusid vastavalt sellele, kuidas nende toorainete majanduslik tähtsus ja nendega seostatav tarnerisk aja jooksul muutuvad. Kriitiliste toorainete loetelu peaks sisaldama selliseid tooraineid, mis vastavad nii majandusliku tähtsuse kui ka tarneriski künnistele või ületavad seda; seejuures ei järjestata asjaomaseid tooraineid kriitilisuse alusel. Kõnealusel hindamisel tuleks lähtuda **kaheaastase** perioodi kõige hiljutisemate kättesaadavate andmete keskmistest. Käesoleva määruse kohaseid meetmeid, mis on seotud ühtse kontaktpunktiga loamenetluste, planeerimise, maavarauuringute, seire, ringluspõhisuse ja kestlikkuse jaoks, tuleks kohaldada kõigi kriitiliste toorainete suhtes.

Or. en

Muudatusettepanek 11

Ettepanek võtta vastu määrus

Põhjendus 6

Komisjoni ettepanek

(6) Selleks et tugevdada liidu võimsust strateegiliste toorainete väärtusahelas, tuleks kindlaks määrata sihttasemed, mille põhjal suunata jõupingutusi ja jälgida edusamme. Eesmärk peaks olema suurendada iga strateegilise tooraine puhul võimsust kõigis väärtusahela etappides ning püüda seejuures saavutada strateegiliste toorainete kaevandamise, töötlemise ja ringlussevõtu koguvõimsuse sihttasemed. Esiteks peaks liit kasutama strateegiliste toorainete hankimiseks rohkem omaenda maavarasid ja suurendama võimsust, et vähemalt 10 % liidus tarbitavatest strateegilistest

Muudatusettepanek

(6) Selleks et tugevdada liidu võimsust strateegiliste toorainete väärtusahelas, tuleks kindlaks määrata sihttasemed, mille põhjal suunata jõupingutusi ja jälgida edusamme. Eesmärk peaks olema suurendada iga strateegilise tooraine puhul võimsust kõigis väärtusahela etappides ning püüda seejuures saavutada strateegiliste toorainete kaevandamise, **transpordi**, töötlemise ja ringlussevõtu koguvõimsuse sihttasemed. Esiteks peaks liit kasutama strateegiliste toorainete hankimiseks rohkem omaenda maavarasid ja suurendama võimsust, et vähemalt 10 % liidus tarbitavatest strateegilistest

toorainetest kaevandataks kohapeal. Meeles tuleb pidada, et kaevandamisvõimsus ja seega ka kõnealuse sihttaseme saavutamise sõltub suuresti maavarade kättesaadavusest liidus. Teiseks, selleks et kujundada välja terviklik väärtusahel ja vältida kitsaskohti vaheetappides, peaks liit lisaks suurendama oma väärtusahela töötlemisvõimsust, et katta vähemalt 40 % liidu aastasest strateegiliste toorainete tarbimisest. Kolmandaks võib oodata, et eelseisvatel aastakümnetel saab üha suurema osa liidus tarbitavatest strateegilistest toorainetest asendada teiseste toorainetega – see aitaks omakorda muuta liidu toorainetarned kindlamaks ja kestlikumaks. Seega peaks liidusisene ringlussevõtuvõimsus olema piisav, et katta vähemalt 15 % liidu aastasest strateegiliste toorainete tarbimisest. Need sihttasemed on kehtestatud ajavahemikuks 2030. aastani, samamoodi nagu Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) 2021/1119^[1] kohased liidu kliima- ja energiaeesmärgid ning Euroopa digikümneni digieesmärgid^[2], mida kõnealused sihttasemed toetavad. Peale selle aitab kvaliteetsete töökohtade loomine, sealhulgas oskuste arendamine ja ühelt töökohalt teisele liikumise edendamine vähendada valdkondliku tööturu riske ja tagada ELi konkurentsivõime.

¹ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 30. juuni 2021. aasta määrus (EL) 2021/1119, millega kehtestatakse kliimaneutraalsuse saavutamise raamistik ning muudetakse määruseid (EÜ) nr 401/2009 ja (EL) 2018/1999 (ELT L 243, 9.7.2021, lk 1).

² Euroopa Parlamendi ja nõukogu 14. detsembri 2022. aasta otsus (EL) 2022/2481, millega luuakse digikümneni poliitikaprogramm 2030 (ELT L 323, 19.12.2022, lk 4–26).

toorainetest kaevandataks kohapeal. Meeles tuleb pidada, et kaevandamisvõimsus ja seega ka kõnealuse sihttaseme saavutamine sõltub suuresti maavarade kättesaadavusest liidus. Teiseks, selleks et kujundada välja terviklik väärtusahel ja vältida kitsaskohti vaheetappides, peaks liit lisaks suurendama oma väärtusahela töötlemisvõimsust, et katta vähemalt 40 % liidu aastasest strateegiliste toorainete tarbimisest. Kolmandaks võib oodata, et eelseisvatel aastakümnetel saab üha suurema osa liidus tarbitavatest strateegilistest toorainetest asendada teiseste toorainetega – see aitaks omakorda muuta liidu toorainetarned kindlamaks ja kestlikumaks. Seega peaks liidusisene ringlussevõtuvõimsus olema piisav, et katta vähemalt 15 % liidu aastasest strateegiliste toorainete tarbimisest. Need sihttasemed on kehtestatud ajavahemikuks 2030. aastani, samamoodi nagu Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) 2021/1119^[1] kohased liidu kliima- ja energiaeesmärgid ning Euroopa digikümneni digieesmärgid^[2], mida kõnealused sihttasemed toetavad. Peale selle aitab kvaliteetsete töökohtade loomine, sealhulgas oskuste arendamine ja ühelt töökohalt teisele liikumise edendamine vähendada valdkondliku tööturu riske ja tagada ELi konkurentsivõime.

¹ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 30. juuni 2021. aasta määrus (EL) 2021/1119, millega kehtestatakse kliimaneutraalsuse saavutamise raamistik ning muudetakse määruseid (EÜ) nr 401/2009 ja (EL) 2018/1999 (ELT L 243, 9.7.2021, lk 1).

² Euroopa Parlamendi ja nõukogu 14. detsembri 2022. aasta otsus (EL) 2022/2481, millega luuakse digikümneni poliitikaprogramm 2030 (ELT L 323, 19.12.2022, lk 4–26).

Or. en

Muudatusettepanek 12

Ettepanek võtta vastu määrus Põhjendus 7

Komisjoni ettepanek

(7) Teatavate toorainete tarne puhul sõltub liit peaaegu täielikult ühestainsast riigist. Selline sõltuvus toob kaasa märkimisväärse tarnehäirete riski. Selleks et vähendada **seda võimalikku riski** ning suurenda liidu majanduslikku vastupanuvõimet ja taastuvust, tuleks teha tööd selle nimel, et 2030. aastaks ei oleks liit olukorras, kus enam kui 65 % ükskõik millisest strateegilisest toorainest – töötlemata kujul ja ükskõik millises töötlemisetapis – tarnitakse vaid ühest kolmandast riigist; **seejuures tuleb erilist tähelepanu pöörata riikidele, millega liit on sõlminud strateegilise toorainepartnerluse, mis suurendab tarnekindlust.**

Muudatusettepanek

(7) Teatavate toorainete tarne puhul sõltub liit peaaegu täielikult ühestainsast riigist. Selline sõltuvus toob kaasa märkimisväärse tarnehäirete riski **ning Hiina Rahvavabariigi puhul suurendab see liidu haavatavust ja julgeolekuriske. Samuti hangitakse suur hulk strateegilisi tooraineid riikidest, kus kaevandamine on seotud inimõiguste raskete rikkumiste, valitsemistava halvenemise, konfliktide ja keskkonna hävitamisega.** Selleks et vähendada **niisugust kahjulikku mõju** ning suurenda liidu majanduslikku vastupanuvõimet ja taastuvust, tuleks teha tööd selle nimel, et 2030. aastaks ei oleks liit olukorras, kus enam kui 65 % **(eesmärgiga vähendada seda sõltuvust tulevikus 45 %-ni)** ükskõik millisest strateegilisest toorainest – töötlemata kujul ja ükskõik millises töötlemisetapis – tarnitakse vaid ühest kolmandast riigist, **ning oleks rakendanud autonoomseid ja koostöömeetmeid, et maandada inimõiguste rikkumise ja keskkonna hävitamise riske toorainete tarneahelas, sealhulgas strateegiliste partnerluste kasutamise abil. Lisaks tuleks sõltuvust järk-järgult vähendada ja viia see miinimumini, kui see seob meid mittedemokraatlike riikidega, kes aktiivselt vaidlustavad reeglitel põhineva rahvusvahelise süsteemi.**

Muudatusettepanek 13

Ettepanek võtta vastu määrus Põhjendus 10

(10) Selleks et mitmekesistada liidus strateegiliste toorainete tarneid, peaks komisjon tegema Euroopa kriitiliste toorainete nõukogu abiga kindlaks kolmandates riikides ellu viidavad strateegilised projektid, mille puhul kavandatakse strateegiliste toorainete kaevandamist, töötlemist või ringlussevõttu. Nende strateegiliste projektide tulemusliku elluviimise huvides peaks *neil* olema parem juurdepääs rahastusele. Lisaväärtuse tagamiseks tuleks projekte hinnata teatavate kriteeriumide alusel. Nagu liidu projektid, nii peaksid ka kolmandates riikides ellu viidavad strateegilised projektid suurendama liidu strateegiliste toorainete tarnekindlust, olema tehniliselt piisavalt teostatavad ja põhinema kestlikkusel. Tärkavatel turgudel ja areneva majandusega riikides kavandatavad projektid peaksid tagama liidu ja asjaomase kolmanda riigi vastastikuse kasu ning pakkuma selles riigis lisaväärtust, võttes arvesse ka sidusust liidu ühise kaubanduspoliitikaga. Kõnealune väärtus võib tuleneda sellest, et projektiga toetatakse enam kui üht väärtusahela etappi või et sellega tagatakse kasu majandusele ja ühiskonnale laiemalt, sealhulgas luuakse uusi rahvusvahelistele standarditele vastavaid töökohti. Kui komisjon leiab hindamise tulemusena, et need kriteeriumid on täidetud, peaks ta avaldama otsuse, milles projekt tunnustatakse strateegiliseks.

(10) Selleks et mitmekesistada liidus strateegiliste toorainete tarneid, peaks komisjon tegema Euroopa kriitiliste toorainete nõukogu abiga *ja kooskõlastades mõttekaaslastest partneritega, kaasa arvatud G7 ja NATO ning EFTA liikmesriikidega*, kindlaks kolmandates riikides ellu viidavad strateegilised projektid, mille puhul kavandatakse strateegiliste toorainete kaevandamist, *transporti*, töötlemist või ringlussevõttu. Nende strateegiliste projektide tulemusliku elluviimise *ja vastastikuse kasulikkuse* huvides peaks *kolmandatel riikidel* olema parem juurdepääs rahastusele *ning teadmus- ja tehnosiirde mehhanismid*. Lisaväärtuse tagamiseks tuleks projekte hinnata teatavate kriteeriumide alusel. Nagu liidu projektid, nii peaksid ka kolmandates riikides ellu viidavad strateegilised projektid suurendama liidu strateegiliste toorainete tarnekindlust, olema tehniliselt piisavalt teostatavad ja põhinema kestlikkusel *ning inimõiguste ja keskkonna täielikul austamisel, rangetel keskkonna- ja ühiskonnamõju hindamistel ning hoolekohustuse põhimõtete rakendamisel*. Tärkavatel turgudel ja areneva majandusega riikides kavandatavad projektid peaksid tagama liidu ja asjaomase kolmanda riigi vastastikuse kasu ning pakkuma selles riigis lisaväärtust, võttes arvesse ka sidusust *põhimõtetega, mis on sätestatud ELi aluslepingutes*, liidu ühise kaubanduspoliitikaga *ja strateegiliste prioriteetidega, samuti asjaomaste rahvusvaheliste lepingute ja konventsioonidega, eelkõige ILO konventsiooniga, samuti õigusega eelnevale vabatahtlikule ja teadvale nõusolekule kooskõlas ÜRO põlisrahvaste õiguste deklaratsiooniga (UNDRIP)*. Kõnealune väärtus võib tuleneda sellest, et projektiga toetatakse enam kui üht *kogu*

väärtusahela etappi või et sellega tagatakse kasu majandusele ja ühiskonnale laiemalt, sealhulgas luuakse uusi rahvusvahelistele standarditele vastavaid töökohti. Kui komisjon leiab hindamise tulemusena, et need kriteeriumid on täidetud, peaks ta avaldama otsuse, milles projekt tunnustatakse strateegiliseks.

Muudatusettepanek 14

Ettepanek võtta vastu määrus Põhjendus 11

Komisjoni ettepanek

(11) Selleks et tagada suurema toorainetootmise tingimustes kestlikkus, tuleks tagada, et uued tooraineprojektid viiakse ellu kestlikult. Sel eesmärgil tuleks käesoleva määruse alusel toetatavaid strateegilisi projekte hinnata rahvusvaheliste õigusaktide alusel, võttes arvesse kõiki kestlikkuse aspekte, mida on rõhutatud ELi toorainekestlikkuse põhimõtetes,³¹ sealhulgas keskkonnakaitse tagamine, sotsiaalselt vastutustundlikud tavad, inimõiguste (nt naiste õiguste) austamine ja läbipaistvad äritavad. Samuti tuleks projektide puhul tagada heauskne koostöö ning põhjalik ja mõtestatud konsulteerimine kohalike kogukondadega, sealhulgas põlisrahvastega. Selleks et tagada projektiarendajatele selge ja tõhus viis selle kriteeriumi täitmiseks, tuleks pidada piisavaks, kui projekt vastab asjaomastele liidu õigusaktidele, rahvusvahelistele standarditele, suunistele ja põhimõtetele või **põhineb** käesoleva määruse alusel tunnustatud **sertifitseerimiskaval**.

Muudatusettepanek

(11) Selleks et tagada suurema toorainetootmise tingimustes **sotsiaalne ja keskkonna-alane** kestlikkus, tuleks tagada, et uued tooraineprojektid viiakse ellu kestlikult **ning et austataks inimõigusi**. Sel eesmärgil tuleks käesoleva määruse alusel toetatavaid strateegilisi projekte hinnata rahvusvaheliste õigusaktide alusel, võttes arvesse kõiki kestlikkuse aspekte, mida on rõhutatud ELi toorainekestlikkuse põhimõtetes³¹, sealhulgas keskkonnakaitse tagamine, sotsiaalselt vastutustundlikud tavad, inimõiguste (nt naiste **ja laste** õiguste) austamine ja läbipaistvad äritavad. Samuti tuleks projektide puhul tagada heauskne koostöö ning põhjalik, **pragmaatiline** ja mõtestatud **eelnev** konsulteerimine kohalike kogukondadega, sealhulgas põlisrahvastega. Selleks et tagada projektiarendajatele selge ja tõhus viis selle kriteeriumi täitmiseks, tuleks pidada piisavaks, kui projekt vastab asjaomastele liidu õigusaktidele (**sealhulgas äriühingute hoolsuskohustuse direktiivile või määrusele, millega keelatakse sunniviisilise töö tulemusena valminud tooted liidu turul**), rahvusvahelistele standarditele, suunistele ja põhimõtetele, või **jürgib** käesoleva määruse alusel tunnustatud **sertifitseerimiskava**. **Projektiarendajad peaksid põhjalikult mõistma riiki, kellega**

nad läbirääkimisi peavad, looma suhted kohalike kogukondadega ning mõistma tõeliselt nende vajadusi, panust projekti ja sellest saadavat kasu. EL peab looma pikaajalised partnerlused, mis lähevad kaugemale üksnes toorainetele juurdepääsu eesmärgist ning loovad diplomaatilisi sidemeid sügavalt polariseerunud geopoliitilises kontekstis. Selleks et tagada strateegiliste projektide rakendamine kestlikul viisil ja inimõiguste austamine, tuleks luua Euroopa kriitiliste toorainete nõukogu spetsiaalne allrühm, kuhu kuuluvad liikmesriikide ja komisjoni eksperdid ning asjaomased sidusrühmad, et jälgida ja käsitleda nende aspektidega seotud võimalikke puudusi.

³¹ Euroopa Komisjon, siseturu, tööstuse, ettevõtluse ja VKEde peadirektoraat, „ELi toorainekestlikkuse põhimõtted“, Euroopa Liidu Väljaannete Talitus, 2021, <https://op.europa.eu/et/publication-detail/-/publication/23e4b6a0-41da-11ec-89db-01aa75ed71a1/language-et>.

³¹ Euroopa Komisjon, siseturu, tööstuse, ettevõtluse ja VKEde peadirektoraat, „ELi toorainekestlikkuse põhimõtted“, Euroopa Liidu Väljaannete Talitus, 2021, <https://op.europa.eu/et/publication-detail/-/publication/23e4b6a0-41da-11ec-89db-01aa75ed71a1/language-et>.

Muudatusettepanek 15

Ettepanek võtta vastu määrus

Põhjendus 12

Komisjoni ettepanek

(12) Kõigil strateegiliste toorainete projektide arendajatel peaks olema võimalus taotleda, et komisjon tunnistaks projekti strateegiliseks projektiks. Taotlus peaks sisaldama mitmesuguseid kriteeriumidega seotud dokumente ja tõendeid. Selleks et hinnata paremini projekti sotsiaalset, keskkonnaalast ja majanduslikku otstarbekust, teostatavust ja ka hinnangute usaldatavust, peaks projektiarendaja ühtlasi liigitama projekti ÜRO ressursside raamklassifikatsiooni alusel ning esitama selle kohta asjakohased tõendid, et liigitust saaks objektiivselt

Muudatusettepanek

(12) Kõigil strateegiliste toorainete projektide arendajatel peaks olema võimalus taotleda, et komisjon tunnistaks projekti strateegiliseks projektiks. Taotlus peaks sisaldama mitmesuguseid kriteeriumidega seotud dokumente ja tõendeid. Selleks et hinnata paremini projekti sotsiaalset, keskkonnaalast ja majanduslikku otstarbekust, teostatavust ja ka hinnangute usaldatavust, peaks projektiarendaja ühtlasi liigitama projekti ÜRO ressursside raamklassifikatsiooni alusel ning esitama selle kohta asjakohased tõendid, et liigitust saaks objektiivselt

kontrollida. Samuti tuleks taotlusele lisada projekti ajakava, et hinnata, millal võib projektilt oodata panust liidusisese võimsuse või mitmekesistamisega seotud sihttasemete saavutamisse. Kuna kaevandamisprojektide tulemuslikul elluviimisel on keskse tähtsusega avalikkuse heakskiit, peaks projektiarendaja samuti esitama tegevuskava **avalikkuse heakskiidu soodustamiseks**. Erilist tähelepanu tuleks pöörata sotsiaalpartneritele, kodanikuühiskonnale ja muudele järelevalvet teostavatele pooltele. Samuti peaks projektiarendaja esitama äriplaani, mis sisaldab teavet projekti finantssuutlikkuse kohta, ülevaadet juba enesele kindlustatud rahastamis- ja väljaostulepingutest ning ka hinnanguid võimalike loodavate töökohtade ja kvalifitseeritud tööjõu vajaduse kohta, sealhulgas oskuste täiendamise ja ümberõppe vajadused.

kontrollida. Samuti tuleks taotlusele lisada projekti ajakava, et hinnata, millal võib projektilt oodata panust liidusisese võimsuse või mitmekesistamisega seotud sihttasemete saavutamisse. Kuna kaevandamisprojektide tulemuslikul elluviimisel on keskse tähtsusega avalikkuse heakskiit, peaks projektiarendaja samuti esitama tegevuskava **üldsuse osaluse tagamiseks**. Erilist tähelepanu tuleks pöörata sotsiaalpartneritele, kodanikuühiskonnale ja muudele järelevalvet teostavatele pooltele. Samuti peaks projektiarendaja esitama äriplaani, mis sisaldab teavet projekti finantssuutlikkuse kohta, ülevaadet juba enesele kindlustatud rahastamis- ja väljaostulepingutest ning ka hinnanguid võimalike loodavate töökohtade ja kvalifitseeritud tööjõu vajaduse kohta, sealhulgas oskuste täiendamise ja ümberõppe vajadused.

Or. en

Muudatusettepanek 16

Ettepanek võtta vastu määrus Põhjendus 13

Komisjoni ettepanek

(13) Taotluste tulemusliku ja tõhusa menetlemise huvides peaks komisjonil olema võimalus menetleda esmajärjekorras selliste projektide taotlusi, mis on seotud konkreetsete alaesindatud väärtusahelaetappide või strateegiliste toorainetega, et saavutada tasakaalustatud viisil kõik käesoleva määruse kohased liidu võimsusega seotud sihttasemed.

Muudatusettepanek

(13) Taotluste tulemusliku ja tõhusa menetlemise huvides peaks komisjonil olema võimalus menetleda esmajärjekorras selliste projektide taotlusi, mis on seotud konkreetsete alaesindatud väärtusahelaetappide või strateegiliste toorainetega, et saavutada tasakaalustatud viisil kõik käesoleva määruse kohased liidu võimsusega seotud sihttasemed. **Komisjon peaks otsima ennetavalt ka partnerriike, et edendada strateegilist koostööd.**

Or. en

Muudatusettepanek 17

Ettepanek võtta vastu määrus Põhjendus 14

Komisjoni ettepanek

(14) Kuna strateegilise projekti tulemuslikuks elluviimiseks on vajalik selle liikmesriigi koostöö, mille territooriumil projekt aset leiab, peaks sellel liikmesriigil olema õigus vaidlustada teatavale projektile strateegilise projekti staatuse andmine ja seega mitte lasta projektile anda strateegilise projekti staatust liikmesriigi tahte vastaselt. Sellisel juhul peaks asjaomane liikmesriik esitama keeldumise kohta põhjendatud selgituse, osutades kohaldatavatele kriteeriumidele. Samamoodi ei tohiks liit tunnistada strateegiliseks selliseid projekte, mis viiakse kolmandas riigis ellu valitsuse tahte vastaselt, ning seega tuleks tunnustamisest keelduda, kui kolmanda riigi valitsus on selle vaidlustanud.

Muudatusettepanek

(14) Kuna strateegilise projekti tulemuslikuks elluviimiseks on vajalik selle liikmesriigi koostöö, mille territooriumil projekt aset leiab, peaks sellel liikmesriigil olema õigus vaidlustada teatavale projektile strateegilise projekti staatuse andmine ja seega mitte lasta projektile anda strateegilise projekti staatust liikmesriigi tahte vastaselt. Sellisel juhul peaks asjaomane liikmesriik esitama keeldumise kohta põhjendatud selgituse, osutades kohaldatavatele kriteeriumidele. Samamoodi ei tohiks liit tunnistada strateegiliseks selliseid projekte, mis viiakse kolmandas riigis ellu valitsuse tahte vastaselt, ning seega tuleks tunnustamisest keelduda, kui kolmanda riigi valitsus on selle vaidlustanud, ***võttes arvesse, et keskkonna- ja sotsiaalne mõju on peamised tegurid, mis põhjustavad üldsuse heakskiidu puudumist kaevandussektoris.***

Or. en

Muudatusettepanek 18

Ettepanek võtta vastu määrus Põhjendus 19

Komisjoni ettepanek

(19) Arvestades strateegiliste projektide rolli liidus strateegiliste toorainete tarnekindluse tagamisel ning nende panust liidu avatud strateegilise autonoomia ning rohe- ja digipöörde saavutamisel, peaks loa andmise eest vastutav asutus käsitama neid avalikku huvi pakkuvate projektidena. Strateegilisteks projektideks, millel on

Muudatusettepanek

(19) Arvestades strateegiliste projektide rolli liidus strateegiliste toorainete tarnekindluse tagamisel ning nende panust liidu ***julgeoleku, vastupidavuse***, avatud strateegilise autonoomia ning rohe- ja digipöörde saavutamisel, peaks loa andmise eest vastutav asutus käsitama neid avalikku huvi pakkuvate projektidena.

direktiivi 2000/60/EÜ, nõukogu direktiivi 92/43/EMÜ ja direktiivi 2009/147/EMÜ³⁹ kohaldamisalasse kuuluv kahjulik keskkonnamõju, võib loa anda juhul, kui loa andmise eest vastutav asutus järeltab igal üksikjuhul eraldi tehtava hindamise alusel, et projektiga pakutav avalik huvi on suurem kui kõnealune mõju, ning kõik nendes direktiivides sätestatud asjakohased tingimused on täidetud. Vajaduse korral tuleks igal üksikjuhul eraldi tehtaval hindamisel arvesse võtta kaevandamiskohtade geoloogilisi eripärasid, mis piiravad asukohaga seotud otsuseid.

³⁹ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 30. novembri 2009. aasta direktiiv 2009/147/EÜ loodusliku linnustiku kaitse kohta (ELT L 20, 26.1.2010, lk 7–25).

Strateegilisteks projektideks, millel on direktiivi 2000/60/EÜ, nõukogu direktiivi 92/43/EMÜ ja direktiivi 2009/147/EMÜ kohaldamisalasse kuuluv kahjulik keskkonnamõju, võib loa anda juhul, kui loa andmise eest vastutav asutus järeltab igal üksikjuhul eraldi tehtava hindamise alusel, et projektiga pakutav avalik huvi on suurem kui kõnealune mõju, ning kõik nendes direktiivides sätestatud asjakohased tingimused on täidetud. Vajaduse korral tuleks igal üksikjuhul eraldi tehtaval hindamisel arvesse võtta kaevandamiskohtade geoloogilisi eripärasid, mis piiravad asukohaga seotud otsuseid.

³⁹ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 30. novembri 2009. aasta direktiiv 2009/147/EÜ loodusliku linnustiku kaitse kohta (ELT L 20, 26.1.2010, lk 7–25).

Or. en

Muudatusettepanek 19

Ettepanek võtta vastu määrus

Põhjendus 20

Komisjoni ettepanek

(20) Selleks et vähendada loamenetluste keerukust ning suurendada nende tõhusust ja läbipaistvust, peaks kriitiliste toorainete projektide arendajatel olema võimalus suhelda üheainsa riikliku ametiasutusega, kes hõlbustab ja koordineerib kogu loamenetlust ning teeb strateegiliste projektide korral põhjaliku otsuse ettenähtud tähtaja jooksul. Sel eesmärgil peaksid liikmesriigid määrama riigi pädeva asutuse. Kui see on vajalik liikmesriigisisese töökorralduse huvides, peaks olema võimalik delegeerida riigi pädeva asutuse ülesanded samadel tingimustel mõnele teisele ametiasutusele.

Muudatusettepanek

(20) Selleks et vähendada loamenetluste keerukust ning suurendada nende tõhusust ja läbipaistvust, peaks kriitiliste toorainete projektide arendajatel olema võimalus suhelda üheainsa riikliku ametiasutusega, kes hõlbustab ja koordineerib kogu loamenetlust ning teeb strateegiliste projektide korral põhjaliku otsuse ettenähtud tähtaja jooksul. Sel eesmärgil peaksid liikmesriigid määrama riigi pädeva asutuse. Kui see on vajalik liikmesriigisisese töökorralduse huvides, peaks olema võimalik delegeerida riigi pädeva asutuse ülesanded samadel tingimustel mõnele teisele ametiasutusele.

Selleks et riigi pädev asutus või ükskõik milline tema nimel tegutsev ametiasutus saaks tulemuslikult täita oma tööülesandeid, peaks liikmesriik tagama piisava personali ja piisavad ressursid.

Selleks et riigi pädev asutus või ükskõik milline tema nimel tegutsev ametiasutus saaks tulemuslikult täita oma tööülesandeid, peaks liikmesriik tagama piisava **pädevusega** personali ja piisavad ressursid.

Or. en

Muudatusettepanek 20

Ettepanek võtta vastu määrus Põhjendus 25

Komisjoni ettepanek

(25) Kriitiliste toorainete projektide **teostamist võivad takistada** maakasutusega seotud **konfliktid**. Selleks et tasakaalustada avalikke hüvesid ja huve ning vähendada seeläbi konfliktide riski ja kiirendada liidus tooraineprojektide kestlikku elluviimist, on vajalik põhjalikult läbimõeldud planeerimine, sealhulgas ruumilised planeeringud ja üldplaneeringud, mille puhul võetakse arvesse kriitiliste toorainete projektide teostatavust ja hinnatakse võimalikku keskkonnamõju. Seega peaksid vastutavad riiklikud, piirkondlikud ja kohalikud asutused kaaluma võimalust lisada asjaomastesse planeeringutesse tooraineprojektidega seotud sätted.

Muudatusettepanek

(25) Kriitiliste toorainete projektide **teostamine võib tekitada** maakasutusega seotud **konflikte, eelkõige arengumaades, kus sunniviisiline väljatõstmine või ümberpaigutamine on kaevandustegevuse puhul tavaline võte**. Selleks et tasakaalustada avalikke hüvesid ja huve ning vähendada seeläbi konfliktide riski ja kiirendada liidus tooraineprojektide kestlikku elluviimist, on vajalik põhjalikult läbimõeldud planeerimine, sealhulgas ruumilised planeeringud ja üldplaneeringud, mille puhul võetakse arvesse kriitiliste toorainete projektide teostatavust ja hinnatakse võimalikku keskkonnamõju. Seega peaksid vastutavad riiklikud, piirkondlikud ja kohalikud asutused kaaluma võimalust lisada asjaomastesse planeeringutesse tooraineprojektidega seotud sätted.

Or. en

Muudatusettepanek 21

Ettepanek võtta vastu määrus Põhjendus 28

(28) Selleks et kõrvaldada takistused, mida tekitab avaliku ja erasektori praegu sageli killustunud investeerimistegevus, hõlbustada integratsiooni ja suurendada investeeringutasuvust, peaksid komisjon, liikmesriigid ja tugipangad oma tegevust paremini koordineerima ning looma koostoime liidu ja riiklike rahastamisprogrammide vahel, samuti tagama parema koordineerituse ja koostöö tööstusharu ja peamiste erasektori sidusrühmadega. Sel eesmärgil tuleks luua Euroopa kriitiliste toorainete nõukogu allrühm, kuhu kuuluvad eksperdid liikmesriikidest, komisjonist ja ka asjaomastest avaliku sektori finantsasutustest. Selles allrühmas tuleks arutada strateegiliste projektide individuaalseid rahastamisvajadusi ja olemasolevaid rahastamisvõimalusi, et anda projektiarendajatele soovitusi selle kohta, kuidas nendele võimalustele parimal viisil ligi pääseda. Kolmandates riikides kavandatavate projektide rahastamise küsimuste arutamisel ja vastavate soovitude esitamisel peaks Euroopa kriitiliste toorainete nõukogu eelkõige arvesse võtma strateegiat „Global Gateway“⁴².

⁴² Ühisteatis Euroopa Parlamendile, nõukogule, Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomiteele, Regioonide Komiteele ning Euroopa Investeerimispanngale „Global Gateway“ (JOIN(2021) 30 final).

(28) Selleks et kõrvaldada takistused, mida tekitab avaliku ja erasektori praegu sageli killustunud investeerimistegevus, hõlbustada integratsiooni ja suurendada investeeringutasuvust, peaksid komisjon, liikmesriigid ja tugipangad oma tegevust paremini koordineerima ning looma koostoime liidu ja riiklike rahastamisprogrammide vahel, samuti tagama parema koordineerituse ja koostöö tööstusharu ja peamiste erasektori sidusrühmadega. Sel eesmärgil tuleks luua Euroopa kriitiliste toorainete nõukogu allrühm, kuhu kuuluvad eksperdid liikmesriikidest, komisjonist ja ka asjaomastest avaliku sektori finantsasutustest. Selles allrühmas tuleks arutada strateegiliste projektide individuaalseid rahastamisvajadusi ja olemasolevaid rahastamisvõimalusi, et anda projektiarendajatele soovitusi selle kohta, kuidas nendele võimalustele parimal viisil ligi pääseda. Kolmandates riikides kavandatavate projektide rahastamise küsimuste arutamisel ja vastavate soovitude esitamisel peaks Euroopa kriitiliste toorainete nõukogu eelkõige arvesse võtma strateegiat „Global Gateway“⁴². ***Lisaks tagab Euroopa kriitiliste toorainete nõukogu, et strateegiliste projektide rahastamine kolmandates riikides on kooskõlas naabruspoliitika, arengu- ja rahvusvahelise koostöö instrumendi „Globaalne Euroopa“ määruses ning rahvusvahelistes investeerimissuunistes ja konventsioonides sätestatud eesmärkide ja üldpõhimõtetega.***

⁴² Ühisteatis Euroopa Parlamendile, nõukogule, Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomiteele, Regioonide Komiteele ning Euroopa Investeerimispanngale „Global Gateway“ (JOIN(2021) 30 final).

Muudatusettepanek 22
Ettepanek võtta vastu määrus
Põhjendus 33

Komisjoni ettepanek

(33) Kriitiliste toorainete väärtusahelate kestlikkust on võimalik suurendada Maa seirest saadavate satelliidiandmete ja sellel põhinevate teenuste abil – need pakuvad pidevat teabevoogu, mis võib olla kasulik sellises tegevuses nagu kaevandamispiirkondade seire ja majandamine, keskkonnaalase ja sotsiaal-majandusliku mõju hindamine või maavarauuringud. Kuna Maa seire võimaldab koguda andmeid ka kaugete ja raskesti ligipääsetavate piirkondade kohta, peaksid liikmesriigid seda võimalikult suurel määral arvesse võtma riiklike maavarauuringuprogrammide koostamisel ja elluviimisel.

Muudatusettepanek

(33) Kriitiliste toorainete väärtusahelate kestlikkust on võimalik suurendada Maa seirest saadavate satelliidiandmete ja sellel põhinevate teenuste abil – need pakuvad pidevat teabevoogu, mis võib olla kasulik sellises tegevuses nagu kaevandamispiirkondade seire ja majandamine, keskkonnaalase ja sotsiaal-majandusliku mõju hindamine või maavarauuringud. Kuna Maa seire võimaldab koguda andmeid ka kaugete ja raskesti ligipääsetavate piirkondade kohta, peaksid liikmesriigid seda võimalikult suurel määral arvesse võtma riiklike maavarauuringuprogrammide koostamisel ja elluviimisel. ***Samal ajal tuleks hinnata, kuidas kasutada Copernicuse teenuseid ja muud kosmosetehnoloogiat, et tuvastada ebaseadusliku ja röövelliku kaevandamise juhtumeid, millega tuleks samuti võidelda, mis suurendaks selliste materjalide kättesaadavust õigus- ja keskkonnasõbralike ning kestlike projektide jaoks.***

Or. en

Muudatusettepanek 23

Ettepanek võtta vastu määrus
Põhjendus 34

Komisjoni ettepanek

(34) Ehkki tarnekindluse suurendamiseks on vaja tugevdada liidu kriitiliste toorainete väärtusahelat, on kriitiliste toorainete tarneahelad ka edaspidi ülemaailmse mõõtmega ja tundlikud välistegurite suhtes. Hiljutised ja praegused sündmused – nende hulgas COVID-19 kriis ***ning*** provotseerimata ja

Muudatusettepanek

(34) Ehkki tarnekindluse suurendamiseks on vaja tugevdada liidu kriitiliste toorainete väärtusahelat, on kriitiliste toorainete tarneahelad ka edaspidi ülemaailmse mõõtmega ja tundlikud välistegurite suhtes. Hiljutised ja praegused sündmused – nende hulgas COVID-19 kriis, ***Venemaa***

põhjendamatu sõjaline agressioon Ukraina vastu – on ilmsiks toonud teatavate liidu tarneahelate haavatavuse häirete suhtes. Selleks et liikmesriigid ja Euroopa tööstusharud oleksid võimelised tarnehäireid ette nägema ja valmis toime tulema tagajärgedega, tuleks välja töötada meetmed, et suurendada seirevõimekust, koordineerida strateegilisi varusid ja tugevdada äriühingute valmisolekut.

provotseerimata ja põhjendamatu sõjaline agressioon Ukraina vastu **ning Hiina Rahvavabariigi üha kasvav enesekehtestamine ja vaenulik hoiak Taiwani suhtes, samuti üldiselt keerulisem geopoliitiline olukord kogu maailmas** – on ilmsiks toonud teatavate liidu tarneahelate haavatavuse häirete suhtes. Selleks et liikmesriigid ja Euroopa tööstusharud oleksid võimelised tarnehäireid ette nägema ja valmis toime tulema tagajärgedega, tuleks välja töötada meetmed, et suurendada seirevõimekust, **vahetada teavet**, koordineerida strateegilisi varusid ja tugevdada äriühingute valmisolekut.

Muudatusettepanek 24 **Ettepanek võtta vastu määrus** **Põhjendus 46**

Komisjoni ettepanek

(46) Kuna praegu ei ole suletud kaevandamisjäätmeoidlatest kriitiliste toorainete eraldamise potentsiaali kohta piisavalt teavet, peaksid liikmesriigid kooskõlas liidu konkurentsieeskirjadega looma andmebaasi, mis sisaldab kogu asjakohast teavet, et edendada taaskasutamist, eeskätt kriitiliste toorainete koguse ja sisalduse kohta selliste jäätmeoidlate jäätmetes. See teave tuleks teha avalikkusele kättesaadavaks kasutajasõbralikus vormis ja digitaalsel kujul, et pakkuda juurdepääsu üksikasjalikumale tehnilisele teabele. Selleks et hõlbustada kasutajasõbralikku juurdepääsu teabele, võiksid liikmesriigid näiteks luua kontaktpunkti, et tagada võimalus vahetada täpsemat teavet kriitiliste toorainete taaskasutamise projektide arendajatega. Andmebaas tuleks välja töötada nii, et võimalikud projektiarendajad saaksid hõlpsasti kindlaks teha jäätmeoidlad, mille puhul on suur potentsiaal majanduslikult elujõuliseks taaskasutamiseks. Piiratud

Muudatusettepanek

(46) Kuna praegu ei ole suletud kaevandamisjäätmeoidlatest kriitiliste toorainete eraldamise potentsiaali kohta piisavalt teavet, peaksid liikmesriigid kooskõlas liidu konkurentsieeskirjadega looma andmebaasi, mis sisaldab kogu asjakohast teavet, et edendada taaskasutamist, eeskätt kriitiliste toorainete koguse ja sisalduse kohta selliste jäätmeoidlate jäätmetes. See teave tuleks teha avalikkusele kättesaadavaks kasutajasõbralikus vormis ja digitaalsel kujul, et pakkuda juurdepääsu üksikasjalikumale tehnilisele teabele. Selleks et hõlbustada **interaktiivset ja** kasutajasõbralikku juurdepääsu teabele, võiksid liikmesriigid näiteks luua kontaktpunkti, et tagada võimalus vahetada täpsemat teavet kriitiliste toorainete taaskasutamise projektide arendajatega. Andmebaas tuleks välja töötada nii, et võimalikud projektiarendajad saaksid hõlpsasti kindlaks teha jäätmeoidlad, mille puhul on suur potentsiaal majanduslikult elujõuliseks

ressursside paremaks suunamiseks peaksid liikmesriigid koguma teavet etapiviisiliselt ja korraldama keerukamad teabekogumisetapid üksnes nende jäätmeheidlate puhul, mis on kõige perspektiivikamad. Teabe kogumise eesmärk peaks olema pakkuda kaevandamisjäätmete heidlate kohta täpset ja representatiivset teavet ning saada võimalikult hea ülevaade kriitiliste toorainete taaskasutamise potentsiaalst.

taaskasutamiseks. Piiratud ressursside paremaks suunamiseks peaksid liikmesriigid koguma teavet etapiviisiliselt ja korraldama keerukamad teabekogumisetapid üksnes nende jäätmeheidlate puhul, mis on kõige perspektiivikamad. Teabe kogumise eesmärk peaks olema pakkuda kaevandamisjäätmete heidlate kohta täpset ja representatiivset teavet ning saada võimalikult hea ülevaade kriitiliste toorainete taaskasutamise potentsiaalst.

Or. en

Muudatusettepanek 25

Ettepanek võtta vastu määrus Põhjendus 49

Komisjoni ettepanek

(49) Paljude liidu turul müüdavate kriitiliste toorainete puhul tõendab tootmise ja tarneahela kestlikkust sertifikaat. Sertifikaate on võimalik saada mitmesuguste avaliku ja erasektori sertifitseerimiskavade alusel; kuna need kavad on oma ulatuselt ja ranguselt erinevad, võib esineda segadust selle suhtes, mida sellise sertifitseerimise alusel liidu turule lastud kriitiliste toorainete suhtelise kestlikkuse kohta esitatud väited endast kujutavad ja kas need peavad paika. Komisjonile tuleks anda volitus võtta vastu rakendusakte, millega tunnustatakse terviklikuks ja usaldusväärseks peetavaid sertifitseerimiskavasid ning tagatakse ametiasutustele ja turuosalistele ühtne alus kriitiliste toorainete kestlikkuse hindamiseks. Tunnustada tuleks üksnes selliseid sertifitseerimiskavasid, milles käsitletakse mitmesuguseid kestlikkuse aspekte, sealhulgas keskkonnakaitset, inimõigusi, kaasa arvatud töötajate õigusi, ja äritegevuse läbipaistvust, ning mis sisaldavad sätteid sõltumatu kolmanda

Muudatusettepanek

(49) Paljude liidu turul müüdavate kriitiliste toorainete puhul tõendab tootmise ja tarneahela kestlikkust sertifikaat. Sertifikaate on võimalik saada mitmesuguste avaliku ja erasektori sertifitseerimiskavade alusel; kuna need kavad on oma ulatuselt ja ranguselt erinevad, võib esineda segadust selle suhtes, mida sellise sertifitseerimise alusel liidu turule lastud kriitiliste toorainete suhtelise kestlikkuse kohta esitatud väited endast kujutavad ja kas need peavad paika. Komisjonile tuleks anda volitus võtta vastu rakendusakte, millega tunnustatakse terviklikuks ja usaldusväärseks peetavaid sertifitseerimiskavasid ning tagatakse ametiasutustele ja turuosalistele ühtne alus kriitiliste toorainete kestlikkuse hindamiseks. Tunnustada tuleks üksnes selliseid sertifitseerimiskavasid, milles käsitletakse mitmesuguseid kestlikkuse aspekte, sealhulgas keskkonnakaitset, inimõigusi, kaasa arvatud töötajate õigusi, ja äritegevuse läbipaistvust, ning mis sisaldavad sätteid **hoolsuskohustuse kohta**,

isiku tehtava vastavuskontrolli ja vastavuse jälgimise kohta. Selleks et tagada tõhusad menetlused, peaks strateegilise projekti tunnustamist taotlevatel projektiarendajatel olema võimalus tugineda tunnustatud kavas osalemisele, et tõendada projekti kestlikku rakendamist.

Muudatusettepanek 26

Ettepanek võtta vastu määrus Põhjendus 50

Komisjoni ettepanek

(50) Kriitiliste toorainete tootmine väärtusahela eri etappides **põhjustab keskkonnamõju** nii kliimale, veele, loomastikule kui ka taimestikule. Selleks et **kõnealust kahju** vähendada ja pakkuda stiimuleid kestlikumate kriitiliste toorainete tootmiseks, tuleks komisjonile anda volitus töötada välja kriitiliste toorainete keskkonnajalajälje arvutamise süsteem (sh kontrollimenetlus), et liidu turule lastavate kriitiliste toorainete keskkonnajalajälje teave tehtaks avalikkusele kättesaadavaks. Süsteemi väljatöötamisel tuleks arvesse võtta teaduslikult põhjendatud hindamismeetodeid ja olelusringi hindamise **valdkonna rahvusvahelisi standardeid**. **Tooraine** keskkonnajalajälje deklaratsiooni esitamise nõue peaks kehtima üksnes juhul, kui eriotstarbelise hindamise tulemusena on järeldatud, et see aitaks kaasa liidu kliima- ja keskkonnaeesmärkide saavutamisele, hõlbustades väiksema keskkonnajalajäljega kriitiliste toorainete hankimist, ning et see ei avaldaks ebaproportsionaalset mõju kaubandusvoogudele. Pärast asjaomaste arvutusmeetodite vastuvõtmist peaks komisjon välja töötama kriitiliste toorainete keskkonnajalajälje tulemusklassid, mis võimaldavad potentsiaalsetel ostjatel hõlpsasti võrrelda

sh sunniviisilise tööga, sõltumatu kolmanda isiku tehtava vastavuskontrolli ja vastavuse jälgimise kohta. Selleks et tagada tõhusad menetlused, peaks strateegilise projekti tunnustamist taotlevatel projektiarendajatel olema võimalus tugineda tunnustatud kavas osalemisele, et tõendada projekti kestlikku rakendamist.

Muudatusettepanek

(50) **Inimõiguste rikkumiste, sealhulgas sunniviisilise töö kasutamise ennetamine ja kaotamine on liidu väliskaubandus- ja majandussuhete üks juhtivaid põhimõtteid**. Kriitiliste toorainete tootmine väärtusahela eri etappides **võib põhjustada negatiivset mõju inimõigustele ja keskkonnale**, nii kliimale, veele, loomastikule kui ka taimestikule. Selleks et **võimalikku kahjulikku mõju inimõigustele ja keskkonnale** vähendada ja pakkuda stiimuleid kestlikumate kriitiliste toorainete tootmiseks, tuleks komisjonile anda volitus töötada välja kriitiliste toorainete keskkonnajalajälje arvutamise süsteem (sh kontrollimenetlus), et liidu turule lastavate kriitiliste toorainete keskkonnajalajälje teave tehtaks avalikkusele kättesaadavaks. Süsteemi väljatöötamisel tuleks arvesse võtta teaduslikult põhjendatud hindamismeetodeid ja **asjaomaseid rahvusvahelisi standardeid**, sh olelusringi hindamise **valdkonnas**. **Tooraineinimõiguste- ja keskkonnajalajälje deklaratsiooni esitamise nõue** peaks kehtima üksnes juhul, kui eriotstarbelise hindamise tulemusena on järeldatud, et see aitaks kaasa liidu **inimõiguste**, kliima- ja keskkonnaeesmärkide saavutamisele,

kättesaadavate toorainete suhtelist keskkonnajalajälge ning suunata turu kestlikumate toorainete poole. Kriitiliste toorainete müüjad peaksid tagama, et nende klientidele on kättesaadav keskkonnajalajälje deklaratsioon. Läbipaistev teave liidu turule lastavate kriitiliste toorainete suhtelise jalajälje kohta võib toetada ka muid liidu ja riigi tasandi poliitikavaldkondi, näiteks stiimuleid või keskkonnahoidliku riigihanke kriteeriume, ja soodustada nõnda väiksema keskkonnamõjuga kriitiliste toorainete tootmist.

hõlbustades väiksema keskkonnajalajäljega kriitiliste toorainete hankimist **ja oleks kooskõlas liidu kohustustega inimõiguste valdkonnas**, ning et see ei avaldaks ebaproportsionaalset mõju kaubandusvoogudele. Pärast asjaomaste arvutusmeetodite vastuvõtmist peaks komisjon välja töötama kriitiliste toorainete keskkonnajalajälje tulemusklassid, mis võimaldavad potentsiaalsetel ostjatel hõlpsasti võrrelda kättesaadavate toorainete suhtelist **inimõiguste ja** keskkonnajalajälge ning suunata turu kestlikumate toorainete poole. Kriitiliste toorainete müüjad peaksid tagama, et nende klientidele on **selgelt ja kergesti** kättesaadav keskkonnajalajälje deklaratsioon. Läbipaistev teave liidu turule lastavate kriitiliste toorainete suhtelise jalajälje kohta võib toetada ka muid liidu ja riigi tasandi poliitikavaldkondi, näiteks stiimuleid või keskkonnahoidliku riigihanke kriteeriume, ja soodustada nõnda väiksema keskkonnamõjuga kriitiliste toorainete tootmist.

Muudatusettepanek 27
Ettepanek võtta vastu määrus
Põhjendus 53 a (uus)

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

(53a) Kestliku arengu tegevuskava 2030 on andnud uue hoo paremate elatusvahendite loomiseks kaevandusressurssidest, tingimusel et võetakse hoolikalt arvesse kõigi peamiste osalejate seisukohti ja ootusi päritolu- ja vastuvõtvides riikides, et leida lahendus kestliku arengu ja varustuskindluse küsimustele, nagu Aafrika mäetööstuse arenguvision ja ELi tooraineid käsitlev algatus. Kohalikul tasandil tuleks rakendada kaasavaid ärimudeleid, milles kohalikud kogukonnad osalevad otsuste tegemisel, nende õigused on kaitstud ja nad saavad kaevandustööstusest kasu.

Muudatusettepanek 28

Ettepanek võtta vastu määrus Põhjendus 54

Komisjoni ettepanek

(54) Selleks et viia ellu 2020. aasta kriitiliste toorainete tegevuskava, on liit sõlminud kolmandate riikidega strateegilised toorainepartnerlused. Tarnete mitmekesistamiseks tuleks neid jõupingutusi jätkata. Selleks et töötada välja ja tagada ühtne raamistik edasiste partnerluste sõlmimiseks, peaksid liikmesriigid ja komisjon Euroopa kriitiliste toorainete nõukogus tehtava koostöö raames koordineerima meetmeid ja arutama muu hulgas seda, kas olemasolevad partnerlused aitavad saavutada seatud eesmärgid ja millised kolmandad riigid peaksid olema uute partnerluste sõlmimisel esmatähtsad, samuti kõnealuste partnerluste sisu ning nende sidusust ja võimalikku koostoimet koostööga, mida liikmesriigid teevad asjaomaste kolmandate riikidega kahepoolselt. Liit peaks tegema jõupingutusi, et luua vastastikku kasulikke partnerlusi tärkavate turgude ja areneva majandusega riikidega, lähtudes strateegiast „Global Gateway“, et mitmekesistada toorainete tarneahelat ja tagada nendes riikides tootmise lisaväärtus.

Muudatusettepanek

(54) Selleks et viia ellu 2020. aasta kriitiliste toorainete tegevuskava, on liit sõlminud kolmandate riikidega strateegilised toorainepartnerlused. Tarnete mitmekesistamiseks tuleks neid jõupingutusi jätkata. ***Rohkem jõupingutusi tuleb teha ka koostööks ja koordineerimiseks rahvusvaheliste partneritega, eelkõige sama meelt partneritega, siseturul osalevate riikidega või kandidaatriikidega.*** Selleks et töötada välja ja tagada ühtne raamistik edasiste partnerluste sõlmimiseks, peaksid liikmesriigid ja komisjon Euroopa kriitiliste toorainete nõukogus tehtava koostöö raames ***ja Euroopa Parlamendi täielikul kaasamisel*** koordineerima meetmeid ja arutama muu hulgas seda, kas olemasolevad partnerlused aitavad saavutada seatud eesmärgid ja millised kolmandad riigid peaksid olema uute partnerluste sõlmimisel esmatähtsad, samuti kõnealuste partnerluste sisu ning nende sidusust ja võimalikku koostoimet koostööga, mida liikmesriigid teevad asjaomaste kolmandate riikidega kahepoolselt. Liit peaks tegema jõupingutusi, et luua vastastikku kasulikke partnerlusi tärkavate turgude ja areneva majandusega riikidega, lähtudes strateegiast „Global Gateway“, et mitmekesistada toorainete tarneahelat ja tagada nendes riikides tootmise lisaväärtus. ***Strateegilised partnerlused peaksid hõlmama liidu kohustusi pakkuda tehnilist abi ebaseaduslike rahavoogude vastu võitlemiseks, parandada rahvusvaheliste korporatsioonide tegevuse reguleerimist ja finantsvaldkonna***

reguleerimist, samuti tehnilise abi andmist valitsustele ja erasektori osalejatele, et toetada tarneahelaga seotud hoolsuskohustust käsitlevate liidu õigusaktide järgimist.

Muudatusettepanek 29

Ettepanek võtta vastu määrus Põhjendus 55

Komisjoni ettepanek

(55) Selleks et toetada strateegiliste projektide väljatöötamise ja nende rahastamise, maavarauuringute programmide, seirevõimekuse või strateegiliste varudega seotud ülesannete täitmist ja anda komisjonile asjakohast nõu, tuleks luua Euroopa kriitiliste toorainete nõukogu. Euroopa kriitiliste toorainete nõukogu peaks koosnema liikmesriikide ja komisjoni esindajatest ning võimaldama teistel pooltel **osaleda vaatlajatena**. Teatavate ülesannete täitmiseks vajalike eksperditeadmiste arendamiseks peaks kriitiliste toorainete nõukogu moodustama rahastamise, maavarauuringute, seire **ja** strateegiliste varude küsimustega tegelevad alalised allrühmad, mis peaksid tegutsema mitmesuguseid asjaomaseid riikide ametiasutusi koondava võrgustikuna ning vajaduse korral konsulteerima tööstusharu, teadusringkonna, kodanikuühiskonna ja muude oluliste sidusrühmadega. Kriitiliste toorainete nõukogu nõuanded ja arvamused peaksid olema mittesiduvad ning selliste nõuannete või arvamuste puudumine ei tohiks takistada komisjoni täitmast oma ülesandeid käesoleva määruse alusel.

Muudatusettepanek

(55) Selleks et toetada strateegiliste projektide väljatöötamise ja nende rahastamise, maavarauuringute programmide, seirevõimekuse või strateegiliste varudega seotud ülesannete täitmist ja anda komisjonile asjakohast nõu, tuleks luua Euroopa kriitiliste toorainete nõukogu. Euroopa kriitiliste toorainete nõukogu peaks koosnema liikmesriikide ja komisjoni esindajatest ning võimaldama **osaleda vaatlajatena** teistel pooltel, **nagu akadeemikud, kodanikuühiskonna organisatsioonid, muud ELi institutsioonid ja ELi ametid. Nõukogu koosolekutele tuleks kutsuda Euroopa Kaitseagentuur ja küsimustes, mis on seotud kaitsetööstust otseselt mõjutavate kriitilise tähtsusega toorainete tarnimisega, tuleks temaga konsulteerida.** Teatavate ülesannete täitmiseks vajalike eksperditeadmiste arendamiseks peaks kriitiliste toorainete nõukogu moodustama rahastamise, maavarauuringute, seire, strateegiliste varude **ja kestlikkuse** küsimustega tegelevad alalised allrühmad, mis peaksid tegutsema mitmesuguseid asjaomaseid riikide ametiasutusi koondava võrgustikuna ning vajaduse korral konsulteerima tööstusharu, teadusringkonna, kodanikuühiskonna ja muude oluliste sidusrühmadega. Kriitiliste toorainete nõukogu nõuanded ja arvamused peaksid olema mittesiduvad ning selliste nõuannete või arvamuste puudumine ei tohiks takistada komisjoni täitmast oma

ülesandeid käesoleva määruse alusel.

Muudatusettepanek 30

Ettepanek võtta vastu määrus Artikkel 1 – lõige 1

Komisjoni ettepanek

1. Käesoleva määruse üldeesmärk on parandada siseturu toimimist ja kehtestada sel otstarbel raamistik, et tagada liidu juurdepääs kriitiliste toorainete kindlatele ja kestlikele tarnetele.

Muudatusettepanek

1. Käesoleva määruse üldeesmärk on parandada siseturu toimimist ja kehtestada sel otstarbel raamistik, et tagada liidu juurdepääs kriitiliste **ja strateegilise tähtsusega** toorainete kindlatele, **takistamata** ja kestlikele tarnetele, **tugevdades olemasolevaid demokraatlikke partnerlusi ja luues uusi diplomaatilisi sidemeid.**

Muudatusettepanek 31

Ettepanek võtta vastu määrus Artikkel 1 – lõige 2 – punkt a – alapunkt iii

Komisjoni ettepanek

iii) liidu ringlussevõtuvõimsus, sealhulgas kõigis ringlussevõtu vaheetappides, on piisav, et katta vähemalt **15 %** liidu aastasest strateegiliste toorainete tarbimisest,

Muudatusettepanek

iii) liidu ringlussevõtuvõimsus, sealhulgas kõigis ringlussevõtu vaheetappides, on piisav, et katta vähemalt **25 %** liidu aastasest strateegiliste toorainete tarbimisest,

Or. en

Muudatusettepanek 32

Ettepanek võtta vastu määrus Artikkel 1 – lõige 2 – punkt b

Komisjoni ettepanek

(b) mitmekesistada liidu strateegiliste toorainete importi, et 2030. aastaks saaks liidu iga strateegilise tooraine aastase tarbimise (ükskõik millises töötlemisetapis) katta mitmest kolmandast riigist pärit

Muudatusettepanek

(b) mitmekesistada liidu strateegiliste toorainete importi, et 2030. aastaks saaks liidu iga strateegilise tooraine aastase tarbimise (ükskõik millises töötlemisetapis) katta mitmest kolmandast riigist pärit

impordi abil ning et ühestki kolmandast riigist ei tarnitaks enam kui 65 % liidus aastas tarbitavast toorainest;

impordi abil ning et ühestki kolmandast riigist ei tarnitaks enam kui 65 % liidus aastas tarbitavast toorainest, **ning jätkata tööd selle nimel, et veelgi vähendada sõltuvust üksikutest kolmandatest riikidest, eelkõige nendest, keda liit tunnustab süsteemsete konkurentidena, kes kujutavad endast otsest ohtu liidule ja ohustavad reeglitel põhinevat mitmepoolsust ning riike, kes ei järgi põhilisi demokraatia norme;**

Muudatusettepanek 33
Ettepanek võtta vastu määrus
Artikkel 1 – lõige 1 – punkt c

Komisjoni ettepanek

(c) parandada liidu võimekust jälgida ja maandada kriitiliste toorainetega seotud tarneriski;

Muudatusettepanek

(c) parandada liidu võimekust jälgida ja maandada kriitiliste toorainetega seotud tarneriski, **võttes arvesse ülemaailmset konkurentsivõimet ja vältides põhjendamatuid kulusid;**

Or. en

Muudatusettepanek 34
Ettepanek võtta vastu määrus
Artikkel 1 – lõige 2 – punkt d

Komisjoni ettepanek

(d) tagada liidu turule lastud kriitiliste toorainete ja kriitilisi tooraineid sisaldavate toodete vaba liikumine, tagades samal ajal nende ringluspõhisuse ja kestlikkuse parandamise teel keskkonnakaitse kõrge taseme.

Muudatusettepanek

(d) tagada liidu turule lastud kriitiliste toorainete ja kriitilisi tooraineid sisaldavate toodete vaba liikumine, tagades samal ajal nende ringluspõhisuse ja kestlikkuse parandamise teel keskkonnakaitse kõrge taseme **ja kestlikkuse;**

Or. en

Muudatusettepanek 35

**Ettepanek võtta vastu määrus
Artikkel 1 – lõige 2 – punkt d a (uus)**

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

(da) kindlustada ELi suutlikkust saavutada oma eesmärgid julgeoleku- ja kaitsepoliitika valdkonnas, tagades kindlalt kriitilise tähtsusega ja strateegiliste toorainetega varustamise;

Muudatusettepanek 36

**Ettepanek võtta vastu määrus
Artikkel 1 – lõige 2 – punkt d b (uus)**

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

(db) töötada selle nimel, et piirata tooraine ebaseaduslikku ja röövellikku kaevandamist, mis peaks kaasa tooma selliste materjalide parema kättesaadavuse õigus- ja keskkonnasõbralike projektide jaoks;

Or. en

Muudatusettepanek 37

**Ettepanek võtta vastu määrus
Artikkel 1 – lõige 2 – punkt d c (uus)**

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

(dc) tugevdada koostööd sarnaselt meelesstatud riikidega, et ühiselt lahendada olemasolevaid ja tulevase ülemaailmseid probleeme;

Or. en

Muudatusettepanek 38

**Ettepanek võtta vastu määrus
Artikkel 1 – lõige 3**

Komisjoni ettepanek

3. Kui komisjon **järeldab** artiklis 42 osutatud **aruande** põhjal, et **liidul** tõenäoliselt ei **õnnestu** lõikes 2 **seatud** eesmäärke **saavutada**, **hindab ta, kas nende eesmärkide saavutamise tagamiseks oleks teostatav ja proportsionaalne esitada ettepanekuid meetmete võtmiseks või kasutada oma volitusi** liidu tasandil.

Muudatusettepanek

3. **Euroopa Komisjon peab hiljemalt kuus kuud pärast käesoleva määruse avaldamist avaldama aruande, milles kirjeldatakse iga strateegilise tooraine suhtes kohaldatavate võrdlusaluste meetodikat. See peab sisaldama kvantitatiivset teavet materjali kohta vaja minevate investeeringute taseme kohta ja ülevaadet peamistest kitsaskohtadest, mis tuleb ületada.** Kui komisjon **peaks jõudma käesoleva esialgse aruande või** artiklis 42 osutatud **täiendavate kolmeaastaste eduaruannete** põhjal **järeldusele**, et liit tõenäoliselt ei **saavuta** lõikes 2 **sätetatud** eesmäärke, **tuleb hinnata uute meetmete teostatavust ja proportsionaalsust, et tagada nende eesmärkide saavutamine** liidu tasandil.

Or. en

Muudatusettepanek 39

**Ettepanek võtta vastu määrus
Artikkel 1 – lõige 3 a (uus)**

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

3a. Tööstust ja poliitikakujundajaid tuleks julgustada pidama avatud ja pidevat dialoogi, et määrata kindlaks sihttasemed, mis on nii tehniliselt kui ka majanduslikult teostatavad ning kooskõlas ELi eesmärkidega.

Muudatusettepanek 40

**Ettepanek võtta vastu määrus
Artikkel 2 – lõik 1 – punkt 3 a (uus)**

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

**(3a) „teisene tooraine“ –
protsessijääkidest või olemusringi lõpu**

toodetest saadud aine või materjal, mida saab kasutada tootmisprotsessides esmase tooraine asemel või sellega kombineerituna;

Or. en

Muudatusettepanek 41

**Ettepanek võtta vastu määrus
Artikkel 2 – lõik 1 – punkt 38 a (uus)**

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

*(38a) „kaitseotstarbelised tooted“ –
tooted, mida kasutatakse kaitse- ja
julgeolekuvaldkonnas direktiivi
2009/81/EÜ tähenduses;*

**Muudatusettepanek 42
Ettepanek võtta vastu määrus
Artikkel 2 – lõik 1 – punkt 62**

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

(62) „strateegiline partnerlus“ –
kohustus, mille liit ja kolmas riik
omavaheliselt võtavad, et suurendada
toorainete väärtusahelaga seotud koostööd,
ja mis kehtestatakse mittesiduva
dokumendiga, milles määratakse kindlaks
konkreetsed vastastikku huvi pakkuvad
meetmed.

(62) „strateegiline partnerlus“ –
vastastikune kohustus, mille liit ja kolmas
riik omavaheliselt võtavad, et suurendada
toorainete väärtusahelaga seotud koostööd,
ja mis kehtestatakse mittesiduva
dokumendiga, milles määratakse kindlaks
konkreetsed vastastikku huvi pakkuvad
meetmed.

Or. en

**Muudatusettepanek 43
Ettepanek võtta vastu määrus
Artikkel 2 – lõik 1 – punkt 62 a (uus)**

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

*(62a) „olulise kasutamise
kontseptsioon“ – mõiste, mida on*

kirjeldatud 2023. aasta märtsis avaldatud komisjoni aruandes „Komisjoni toetamine olulise kasutamise kontseptsiooni väljatöötamisel“;

Or. en

Muudatusettepanek 44
Ettepanek võtta vastu määrus
Artikkel 3 – lõige 3 a (uus)

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

3a. Erandina käesoleva artikli lõikest 3 lisab komisjon juhatuse taotluse alusel loetellu täiendavad toorained, kui juhatus või komisjon avastab käesoleva määruse artikli 19 lõigete 1 ja 2 ning lõike 20 kohaste seire-, stressitestimis- ja teavitamiskohustuste täitmise käigus muutusi tarnetes ja juurdepääsus konkreetsetele toorainetele, mis võivad ohustada tarneid ning artikli 1 lõikes 2 sätestatud eesmärgi.

Or. en

Muudatusettepanek 45
Ettepanek võtta vastu määrus
Artikkel 4 – lõige 2 a (uus)

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

2a. Kriitilise ja strateegilise tooraine staatust võetakse arvesse kõigis ELi õigusaktides, kui materjalidele avaldub otsene või kaudne mõju nii üldiselt, tootepõhistes kui ka ainepõhistes õigusaktides.

Muudatusettepanek 46

Ettepanek võtta vastu määrus Artikkel 4 – lõige 2 b (uus)

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

2b. Kõiki kriitilise tähtsusega ja strateegilisi tooraineid tuleks pidada oluliseks vastavalt olulise kasutamise kontseptsioonile.

Muudatusettepanek 47

Ettepanek võtta vastu määrus Artikkel 4 – lõige 4 a (uus)

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

4a. Erandina käesoleva artikli lõikest 3 ajakohastab komisjon juhatuse taotluse alusel loetelu, kui juhatuse või komisjon avastavad käesoleva määruse artikli 19 lõigete 1 ja 2 ning artikli 20 kohaste seire-, stressitestimis- ja teavitamiskohustuste täitmise käigus muutusi tarnetes ja juurdepääsus konkreetsetele toorainetele, mis võivad ohustada tarneid ning artiklis 1 sätestatud eesmärgid.

Or. en

Muudatusettepanek 48

Ettepanek võtta vastu määrus Artikkel 5 – lõige 1 – sissejuhatav osa

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

1. Projektiarendaja taotluse alusel ja artiklis 6 sätestatud korra kohaselt tunnistab komisjon strateegilisteks projektideks tooraineprojektid, mis vastavad järgmistele kriteeriumidele:

1. Projektiarendaja taotluse alusel ja artiklis 6 sätestatud korra kohaselt tunnistab komisjon strateegilisteks projektideks tooraineprojektid, mis **aitavad kaasa artiklis 1 sätestatud käesoleva määruse eesmärkide täitmisele** ja vastavad järgmistele kriteeriumidele:

Or. en

Muudatusettepanek 49
Ettepanek võtta vastu määrus
Artikkel 5 – lõige 1 – punkt a

Komisjoni ettepanek

(a) projekt aitaks **liidus** oluliselt suurendada strateegiliste toorainete tarnekindlust;

Muudatusettepanek

(a) projekt aitaks oluliselt suurendada **liidu** strateegiliste toorainete tarnekindlust;

Or. en

Muudatusettepanek 50
Ettepanek võtta vastu määrus
Artikkel 5 – lõige 1 – punkt b a (uus)

Komisjoni ettepanek

(ba) projekt aitaks vähendada Euroopa Liidu sõltuvust süsteemsetest konkurentidest ja riikidest, kes ei järgi põhilisi demokraatia standardeid;

Or. en

Muudatusettepanek 51
Ettepanek võtta vastu määrus
Artikkel 5 – lõige 1 – punkt c

Komisjoni ettepanek

(c) projekti rakendataks kestlikult, eelkõige seoses keskkonnamõju seire, ennetamise ja minimeerimisega, **sotsiaalselt vastutustundlike tavade kasutamise**ga, sealhulgas inimõiguste ja töötajate õiguste austamisega, kvaliteetsete töökohtade loomise potentsiaaliga ning sisuka koostööga kohalike kogukondade ja asjaomaste sotsiaalpartneritega, ning läbipaistvate äritavade kasutamise, mis hõlmab **piisavaid** vastavuskontrolli põhimõtteid, et ennetada avaliku halduse nõuetekohasele toimimisele avalduva

Muudatusettepanek

(c) projekti rakendataks kestlikult, eelkõige seoses **sotsiaalse ja keskkonnamõju ning inimõiguste rikkumise** seire, ennetamise ja minimeerimisega, sealhulgas inimõiguste ja töötajate õiguste austamisega, kvaliteetsete töökohtade loomise potentsiaaliga ning sisuka koostööga kohalike kogukondade ja asjaomaste sotsiaalpartneritega, ning läbipaistvate äritavade kasutamise, mis hõlmab **jõulisi** vastavuskontrolli põhimõtteid, et ennetada avaliku halduse nõuetekohasele

kahjuliku mõju, sealhulgas korrupsiooni ja altkäemaksu ohtu ning see minimeerida;

toimimisele avalduva kahjuliku mõju, sealhulgas korrupsiooni ja altkäemaksu ohtu ning see minimeerida;

Or. en

Muudatusettepanek 52

**Ettepanek võtta vastu määrus
Artikkel 5 – lõige 1 – punkt c a (uus)**

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

(ca) projektidega nähtaks ette ka üksikasjalik kaebuste esitamise mehhanism, mille kaudu üksikisikud saaksid teatada inimõiguste rikkumistest, ning selliste rikkumiste heastamine;

Muudatusettepanek 53

**Ettepanek võtta vastu määrus
Artikkel 5 – lõige 1 – punkt d**

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

(d) liidus elluviidavate projektide puhul ***annaks*** projekti koostamine, rakendamine või selle raames tootmine piiriülest kasu, mis ulatuks väljapoole asjaomast liikmesriiki, sealhulgas järgneva etapi sektorites;

(d) liidus elluviidavate projektide puhul, ***et projekt aitaks saavutada mahu, mis on vajalik artikli 1 lõike 2 punkti a alapunktide i, ii ja iii kohaste isemajandamise eesmärkide täitmiseks, ning et*** projekti koostamine, rakendamine või selle raames tootmine ***annaks*** piiriülest kasu, mis ulatuks väljapoole asjaomast liikmesriiki, sealhulgas järgneva etapi sektorites;

Or. en

Muudatusettepanek 54

**Ettepanek võtta vastu määrus
Artikkel 5 – lõige 1 – punkt e**

Komisjoni ettepanek

(e) projektide puhul, mida viiakse ellu kolmandates riikides, mis on tekkivad turud või areneva majandusega riigid, **oleks projekt** kasulik nii liidule kui ka asjaomasele kolmandale riigile ja annaks selles riigis lisaväärtust.

Muudatusettepanek

(e) projektide puhul, mida viiakse ellu kolmandates riikides, mis on tekkivad turud või areneva majandusega riigid, **järgitaks projektiga rahvusvahelisi inimõiguste ja keskkonna standardeid ja konventsioone ning see oleks** kasulik nii liidule kui ka asjaomasele kolmandale riigile ja annaks selles riigis lisaväärtust, **eelkõige kaasavate ärimudelite kaudu, milles kohalikud kogukonnad osalevad otsuste tegemises, nende õigused on kaitstud ja nad saavad kasu kaevandustegevusest ning aitavad kaasa liidu majandusliku vastupanuvõime ning julgeoleku- ja kaitse-eesmärkide saavutamisele.**

Muudatusettepanek 55

**Ettepanek võtta vastu määrus
Artikkel 5 – lõige 3 a (uus)**

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

3a. kui see on asjakohane, kaaluma täiendavate strateegiliste taristuprojektide teostatavust, mis võivad parandada tooraine strateegiliste projektidega seotud transpordi ja teabevahetust;

Muudatusettepanek 56

**Ettepanek võtta vastu määrus
Artikkel 6 – lõige 1 – punkt d**

Komisjoni ettepanek

(d) kava, mis sisaldab meetmeid **avalikkuse** heakskiidu **soodustamiseks, sealhulgas vajaduse korral** kanalite loomist korduvaks suhtluseks kohalike kogukondade ja organisatsioonidega, sealhulgas sotsiaalpartneritega, teadlikkuse suurendamise ja teavituskampaaniate korraldamist ning leevendus- ja

Muudatusettepanek

(d) kava, mis sisaldab meetmeid **üldsuse osalemise ja** heakskiidu **tagamiseks projekti kõigis etappides, sealhulgas** kanalite loomist korduvaks suhtluseks **ja konsulteerimiseks** kohalike kogukondade ja organisatsioonidega, sealhulgas sotsiaalpartneritega, teadlikkuse suurendamise ja teavituskampaaniate

hüvituse mehhanismide loomist;

korraldamist ning leevendus- ja hüvituse mehhanismide loomist. ***Kui projekt hõlmab ümberasustamist, siis kava, milles kirjeldatakse üksikasjalikult, kuidas seaduslikud omandiõiguste valdajad kindlaks tehakse ja kuidas nad hindamisprotsessis osalevad ning kuidas vara või maa kaotuse hüvitamisprotsessid on õiglased, õigeaegsed ja tagatud.***

Or. en

Muudatusettepanek 57
Ettepanek võtta vastu määrus
Artikkel 6 – lõige 2

Komisjoni ettepanek

2. Komisjonil on õigus võtta vastu rakendusakte, millega kehtestatakse vorm, mida projektiarendajad peavad lõikes 1 osutatud taotluste esitamiseks kasutama. Vormil võib olla märgitud, kuidas tuleb lõikes 1 osutatud teavet väljendada. Nimetatud rakendusaktid võetakse vastu artikli 37 lõikes 2 osutatud nõuandemenetluse kohaselt.

Muudatusettepanek

2. Komisjonil on õigus võtta vastu rakendusakte, millega kehtestatakse vorm, mida projektiarendajad peavad lõikes 1 osutatud taotluste esitamiseks kasutama. Vormil võib olla märgitud, kuidas tuleb lõikes 1 osutatud teavet väljendada. Nimetatud rakendusaktid võetakse vastu artikli 37 lõikes 2 osutatud nõuandemenetluse kohaselt ***hiljemalt kuus kuud pärast käesoleva määruse jõustumist.***

Or. en

Muudatusettepanek 58
Ettepanek võtta vastu määrus
Artikkel 6 – lõige 3

Komisjoni ettepanek

3. Kui komisjon leiab, et taotluses esitatud teave ei ole täielik, annab ta taotlejale võimaluse esitada õigeks ajaks taotluse täiendamiseks vajalik lisateave.

Muudatusettepanek

3. Kui komisjon leiab, et taotluses esitatud teave ei ole täielik, annab ta taotlejale ***lisaselgitusi puuduva teabe kohta ja*** võimaluse esitada õigeks ajaks taotluse täiendamiseks vajalik lisateave.

Or. en

Muudatusettepanek 59
Ettepanek võtta vastu määrus
Artikkel 6 – lõige 4

Komisjoni ettepanek

4. Artiklis 34 osutatud Euroopa kriitiliste toorainete nõukogu arutab õiglase ja läbipaistva menetluse käigus taotluse täielikkust ja seda, kas kavandatav projekt vastab artikli 5 lõikes 1 sätestatud kriteeriumidele, ning esitab *selle kohta* arvamuse.

Muudatusettepanek

4. Artiklis 34 osutatud Euroopa kriitiliste toorainete nõukogu arutab õiglase ja läbipaistva menetluse käigus taotluse täielikkust ja seda, kas kavandatav projekt vastab artikli 5 lõikes 1 sätestatud kriteeriumidele ***hiljemalt kolm kuud pärast taotluse saamist. Nõukogu kutsub nendes aruteludes osalema tööstuse, kohalike kogukondade ja kodanikuühiskonna asjaomased esindajad ning esitab pärast ulatuslikku konsulteerimist arvamuse.***

Or. en

Muudatusettepanek 60
Ettepanek võtta vastu määrus
Artikkel 6 – lõige 9

Komisjoni ettepanek

9. Projektide puhul, mida enam strateegilisteks ei peeta, kaovad kõik käesoleva määruse kohased selle staatusega seotud õigused.

Muudatusettepanek

9. Projektide puhul, mida enam strateegilisteks ei peeta, kaovad kõik käesoleva määruse kohased selle staatusega seotud õigused.
Projektiarendaja tagab, et veebisaidil ei tehta üldsusele kättesaadavaks tundlikku või salastatud teavet ELi kriitilise tähtsusega tooraine kohta lisaks sellele, mis on vajalik käesolevas lõikes sätestatud läbipaistvuskohustuste täitmiseks.

Or. en

Muudatusettepanek 61
Ettepanek võtta vastu määrus
Artikkel 7 – lõige 2 a

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

2a. Seda, kas strateegiline projekt vastab lõikes 2 sätestatud tingimustele, arutatakse ja lepatakse kokku koostöös kõnealuste õigusraamistike eest vastutavate riiklike asutustega.

Or. en

Muudatusettepanek 62
Ettepanek võtta vastu määrus
Artikkel 14 – lõige 2 – punkt a a (uus)

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

(aa) strateegilise projekti staatuse omistamise ja projekti rakendamise otseselt seotud haldusnõuete kiirem menetlemine;

Or. en

Muudatusettepanek 63
Ettepanek võtta vastu määrus
Artikkel 14 – lõige 2 – punkt b

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

(b) abi projektiarendajatele, et suurendada veelgi avalikkuse toetust projektile.

(b) abi projektiarendajatele, et **anda üldsusele õigeaegselt üksikasjalikku teavet, et** suurendada veelgi avalikkuse **osalemist ja** toetust projektile.

Or. en

Muudatusettepanek 64
Ettepanek võtta vastu määrus
Artikkel 15 – lõige 1 – punkt a

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

(a) täiendavad erasektori

(a) täiendavad erasektori

rahastusallikad;

rahastusallikad, *eelkõige algatuse "Global Gateway" raames kättesaadavaks tehtud allikad;*

Or. en

Muudatusettepanek 65
Ettepanek võtta vastu määrus
Artikkel 17 – lõik 1 – punkt a

Komisjoni ettepanek

(a) loamenetlus;

Muudatusettepanek

(a) loamenetlus *ja sellega seotud haldusprotsessid, mis tuleb loa saamiseks läbida;*

Or. en

Muudatusettepanek 66
Ettepanek võtta vastu määrus
Artikkel 18 – lõige 1

Komisjoni ettepanek

1. Iga liikmesriik koostab riikliku programmi kriitilistele toorainetele suunatud üldgeoloogiliste uurimistööde elluviimiseks. Iga liikmesriik koostab esimese sellise programmi hiljemalt [väljaannete talitus, palun lisada kuupäev: üks aasta pärast käesoleva määruse jõustumise kuupäeva]. Riiklikud programmid vaadatakse läbi ja vajaduse korral ajakohastatakse neid vähemalt iga 5 aasta tagant.

Muudatusettepanek

1. Iga liikmesriik koostab riikliku programmi kriitilistele toorainetele suunatud üldgeoloogiliste uurimistööde elluviimiseks. Iga liikmesriik koostab esimese sellise programmi hiljemalt [väljaannete talitus, palun lisada kuupäev: üks aasta pärast käesoleva määruse jõustumise kuupäeva]. Riiklikud programmid vaadatakse läbi ja vajaduse korral ajakohastatakse neid vähemalt iga *kolme* aasta tagant.

Or. en

Muudatusettepanek 67

Ettepanek võtta vastu määrus
Artikkel 19 – lõige 1 – punkt d a (uus)

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

(da) Liidu ees seisvad geopoliitilised arengud ja julgeolekuprobleemid ning inimõiguste olukord kolmandates riikides.

Muudatusettepanek 68

**Ettepanek võtta vastu määrus
Artikkel 19 – lõige 2 a (uus)**

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

2a. Komisjon kaitseb Euroopa kriitilise tähtsusega ja strateegiliste toorainete tootmist ebaausate kaubandustavade eest, säilitades ja tugevdades kaubanduse kaitsemeetmeid, et tagada võrdsed tingimused.

Muudatusettepanek 69

**Ettepanek võtta vastu määrus
Artikkel 19 – lõige 3 – lõik 1**

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

Komisjon tagab koostöös artikli 35 lõike 6 punktis c osutatud alalises allrühmas osalevate riikide ametiasutustega, et iga strateegilise tooraine tarneahela suhtes tehakse vähemalt iga **kolme** aasta tagant stressitest. Selleks koordineerib artikli 35 lõike 6 punktis c osutatud alaline allrühm eri strateegiliste toorainete puhul stressitestide tegemist ja jagab tegevuse erinevate osalevate asutuste vahel.

Komisjon tagab koostöös artikli 35 lõike 6 punktis c osutatud alalises allrühmas osalevate riikide ametiasutustega, et iga strateegilise tooraine tarneahela suhtes tehakse vähemalt iga **kahe** aasta tagant stressitest. Selleks koordineerib artikli 35 lõike 6 punktis c osutatud alaline allrühm eri strateegiliste toorainete puhul stressitestide tegemist ja jagab tegevuse erinevate osalevate asutuste vahel.

Or. en

Muudatusettepanek 70

**Ettepanek võtta vastu määrus
Artikkel 19 – lõige 3 – lõik 2 – punkt a a (uus)**

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

(aa) kas toorainet kontrollivad riigid, kes ei järgi põhilisi demokraatia standardeid, ja seda, mil määral liit asjaomasest toorainest sõltub;

Or. en

Muudatusettepanek 71
Ettepanek võtta vastu määrus
Artikkel 19 – lõige 3 – lõik 2 – punkt a b (uus)

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

(ab) mil määral saab liit asjaomase kriitilise tooraine puhul tugineda impordile muudest kolmandatest riikidest;

Or. en

Muudatusettepanek 72
Ettepanek võtta vastu määrus
Artikkel 19 – lõige 3 – lõik 2 – punkt c

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

(c) tarnet mõjutada võivad tegurid, sealhulgas geopoliitiline olukord, logistika, energiavarustus, töäjõud või loodusõnnetused;

(c) tarnet mõjutada võivad tegurid, sealhulgas geopoliitiline olukord, **kaubandusvaidlused**, logistika, energiavarustus, töäjõud või loodusõnnetused;

Or. en

Muudatusettepanek 73
Ettepanek võtta vastu määrus
Artikkel 19 – lõige 4 a (uus)

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

4a. Komisjon tagab, et sellel veebisaidil ei avaldata liikmesriikidelt

saadud või kogutud tundlikku või salastatud teavet, mis käsitleb liikmesriikide või ELi strateegilist haavatavust või vastupanuvõimet seoses kriitiliste toorainetega.

Or. en

Muudatusettepanek 74
Ettepanek võtta vastu määrus
Artikkel 20 – lõige 2 – sissejuhatav osa

Komisjoni ettepanek

2. Liikmesriigid määravad kindlaks oma territooriumil asutatud peamised turuosalised kriitiliste toorainete väärtusahelas ja teevad järgmist:

Muudatusettepanek

2. Liikmesriigid määravad **pärast sidusrühmade ja VKEde esindajatega konsulteerimist** kindlaks oma territooriumil asutatud peamised turuosalised kriitiliste toorainete väärtusahelas ja teevad järgmist:

Or. en

Muudatusettepanek 75
Ettepanek võtta vastu määrus
Artikkel 24 – lõige 5 – punkt b a (uus)

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek 76
Ettepanek võtta vastu määrus
Artikkel 24 – lõige 5 – punkt b b (uus)

Muudatusettepanek

(ba) *nad on otseselt või kaudselt süsteemsete rivaalide või põhilisi demokraatia norme eiravate riikide omandis või nende kontrolli all või tegutsevad nende nimel või juhtimisel ning kontrollivad asjaomase strateegilise tooraine tarnet rohkem kui 50% ulatuses.*

Or. en

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

(bb) üksusi, mis on registreeritud süsteemseteks konkurentideks peetavates riikides või mille aktsiaid kontrollivad süsteemsed konkurendid, mis ei kajastu praegu sanktsioonide nimekirjas, peavad pädevad asutused eriti hoolikalt kontrollima ja nende volitusi nõuetekohaselt kontrollima.

Or. en

Muudatusettepanek 77
Ettepanek võtta vastu määrus
Artikkel 25 – lõige 1 – punkt a

Komisjoni ettepanek

(a) suurendada suure kriitiliste toorainete taaskasutamise potentsiaaliga jäätmete kogumist ja tagada nende lisamine asjakohasesse ringlussevõtusüsteemi, et maksimeerida ringlussevõetava materjali kui kriitiliste toorainete ringlussevõtu rajatiste sisendi kättesaadavust ja kvaliteeti;

Muudatusettepanek

(a) suurendada suure kriitiliste toorainete taaskasutamise potentsiaaliga jäätmete kogumist ja **sortimist ning** tagada nende lisamine asjakohasesse ringlussevõtusüsteemi, et maksimeerida ringlussevõetava materjali kui kriitiliste toorainete ringlussevõtu rajatiste sisendi kättesaadavust ja kvaliteeti;

Or. en

Muudatusettepanek 78
Ettepanek võtta vastu määrus
Artikkel 25 – lõige 1 – punkt c

Komisjoni ettepanek

(c) suurendada teiseste kriitiliste toorainete kasutamist tootmises, sealhulgas võttes vajaduse korral riigihangetega seotud pakkumuste hindamise kriteeriumides arvesse ringlussevõetud materjali;

Muudatusettepanek

(c) suurendada teiseste kriitiliste toorainete kasutamist **töötlemises ja** tootmises, sealhulgas võttes vajaduse korral riigihangetega seotud pakkumuste hindamise kriteeriumides arvesse ringlussevõetud materjali **ja ringlussevõetavust kogu olelusringi jooksul**;

Muudatusettepanek 79
Ettepanek võtta vastu määrus
Artikkel 29 – lõige 1 – lõik 1

Komisjoni ettepanek

Valitsused või organisatsioonid, kes on välja töötanud kriitiliste toorainete kestlikkusega seotud sertifitseerimiskavad ja teevad nende üle järelevalvet (edaspidi „kavade omanikud“), võivad taotleda oma kavade tunnustamist komisjoni poolt.

Muudatusettepanek

Valitsused või **mitut sidusrühma hõlmavad** organisatsioonid, kes on välja töötanud kriitiliste toorainete kestlikkusega seotud sertifitseerimiskavad ja teevad nende üle järelevalvet (edaspidi „kavade omanikud“), võivad taotleda oma kavade tunnustamist komisjoni poolt.

Muudatusettepanek 80
Ettepanek võtta vastu määrus
Artikkel 29 – lõige 3

Komisjoni ettepanek

3. Komisjon kontrollib korrapäraselt, kas tunnustatud kavad vastavad jätkuvalt IV lisas sätestatud kriteeriumidele.

Muudatusettepanek

3. Komisjon kontrollib korrapäraselt, kas tunnustatud kavad vastavad jätkuvalt IV lisas sätestatud kriteeriumidele **ning järgivad äriühingute hoolsuskohustuse direktiivi ja äriühingute kestlikkusaruandluse direktiivi, et tagada strateegiliste projektide vastavus kõrgeimatele keskkonna- ja inimõiguste standarditele.**

Muudatusettepanek 81
Ettepanek võtta vastu määrus
Artikkel 29 – lõige 5 a (uus)

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

5a. Komisjon töötab välja portaali, mille kaudu sidusrühmad saavad anda

tagasisidet ja teavet korduvaid või olulisi juhtumeid käsitlevate tõendite kohta, mil tunnustatud kava rakendavad ettevõtjad ei ole täitnud kavaga seotud nõudeid, et komisjon saaks läbi viia sõltumatu hindamise.

Or. en

Muudatusettepanek 82
Ettepanek võtta vastu määrus
Artikkel 29 – lõige 6

Komisjoni ettepanek

6. Kui komisjon tuvastab tunnustatud kavas puudusi, mis mõjutavad tunnustamise alust, võib ta anda kava omanikule sobiva tähtaja parandusmeetmete võtmiseks.

Muudatusettepanek

6. Kui komisjon tuvastab **kooskõlas lõigetega 5 ja 5 a** tunnustatud kavas puudusi, mis mõjutavad tunnustamise alust, võib ta anda kava omanikule sobiva tähtaja parandusmeetmete võtmiseks. **See ajavahemik ei või olla pikem kui kuus kuud.**

Or. en

Muudatusettepanek 83
Ettepanek võtta vastu määrus
Artikkel 33 – lõige -1 (uus)

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

-1. Liidu ja kolmandate riikide vahel sõlmitud strateegilised partnerlused sisaldavad konkreetseid meetmeid, mis aitavad:

i) parandada II lisas loetletud liidu kriitiliste toorainetega varustamise kindlust, vastupanuvõimet ja kestlikkust;

ii) keskenduda artikli 1 lõike 2 punktis b sätestatud sihttaseme saavutamisele;

iii) parandada koostööd ja jagatud vastutust liidu ja partnerriikide vahel kriitiliste toorainete väärtusahelas kokkulepitud partnerluseesmärkide

saavutamisel, austades samal ajal ELi ja partnerriikide poliitilist ruumi;

iv) edendada majanduslikku ja sotsiaalsest arengut partnerriikides, eelkõige tärkava turumajandusega ja areneva majandusega riikides, kasutades juhtimisraamistikku, milles seatakse esikohale inimõigused, edendades samal ajal ka keskkonnakestlike ja ringmajanduse tavade ning inimväärsete töötingimuste kasutuselevõttu;

v) suurendada kohalikku lisaväärtust, hõlbustades valmis- ja pooltoodete tootmist asjaomastes järgmise etapi tööstusharudes, sealhulgas era- ja avaliku sektori investeeringute hõlbustamise või toetamise kaudu;

Or. en

Muudatusettepanek 84
Ettepanek võtta vastu määrus
Artikkel 33 – lõige 1 – sissejuhatav osa

Komisjoni ettepanek

1. Euroopa kriitiliste toorainete nõukogu **arutab** korrapäraselt järgmist:

Muudatusettepanek

1. **Käesoleva määruse rakendamise ja mõju hindamiseks arutab** Euroopa kriitiliste toorainete nõukogu korrapäraselt järgmist:

Or. en

Muudatusettepanek 85
Ettepanek võtta vastu määrus
Artikkel 33 – lõige 1 – punkt a – alapunkt i a (uus)

Komisjoni ettepanek

ia) liidu sõltuvuse vähendamine kolmandatest riikidest, eelkõige kolmandatest riikidest, keda liit tunnustab süsteemsete konkurentidena, kes kujutavad endast otsest ohtu liidule ja/või

*kujutavad endast ohtu reeglitel
põhinevale mitmepoolsusele ja
demokraatlikele põhiväärtustele;*

Muudatusettepanek 86

Ettepanek võtta vastu määrus

Artikkel 33 – lõige 1 – punkt a – alapunkt iii

Komisjoni ettepanek

iii) liidu ja partnerriikide vahelise koostöö parandamisele kriitiliste toorainete väärtusahelas,

Muudatusettepanek

iii) liidu ja partnerriikide vahelise koostöö **ja koordineerimise** parandamisele kriitiliste **ja strateegiliste** toorainete väärtusahelas, **sealhulgas mineraalidega kindlustatuse partnerluse ning kriitilise tähtsusega materjalide ja mineraalide konverentsi kaudu;**

Muudatusettepanek 87

Ettepanek võtta vastu määrus

Artikkel 33 – lõige 1 – punkt c – alapunkt i

Komisjoni ettepanek

i) võimalik panus tarnekindlusse, võttes arvesse kolmanda riigi võimalikke varusid ning kaevandamis-, töötlemis- ja ringlussevõtuvõimsust seoses kriitiliste toorainetega;

Muudatusettepanek

i) võimalik panus tarnekindlusse **ja mitmekesistamise**, võttes arvesse kolmanda riigi võimalikke varusid ning kaevandamis-, töötlemis- ja ringlussevõtuvõimsust seoses kriitiliste toorainetega, **ning selle usaldusväärsusst tarnijana;**

Or. en

Muudatusettepanek 88

Ettepanek võtta vastu määrus

Artikkel 33 – lõige 1 – punkt c – alapunkt ii

Komisjoni ettepanek

ii) kas kolmanda riigi õigusraamistik tagab keskkonnamõju seire, ennetamise ja minimeerimise, sotsiaalselt vastutustundlike tavade kasutamise,

Muudatusettepanek

ii) kas kolmanda riigi õigusraamistik **ja selle rakendamise juhtimisraamistik** tagab **sotsiaalse ja** keskkonnamõju seire, ennetamise ja minimeerimise, sotsiaalselt

sealhulgas inimõiguste ja töötajate õiguste austamise ning sisuka koostöö kohalike kogukondadega, läbipaistvate äritavade kasutamise ning avaliku halduse ja õigusriigi nõuetekohasele toimimisele avalduva kahjuliku mõju ennetamise;

vastutustundlike tavade kasutamise, sealhulgas inimõiguste ja töötajate õiguste austamise ning sisuka koostöö kohalike kogukondadega, **samuti nende eelneva teadliku nõusoleku, vastutustundlike ja läbipaistvate äritavade kasutamise ning avaliku halduse ja õigusriigi nõuetekohasele toimimisele avalduva kahjuliku mõju ennetamise;**

Or. en

Muudatusettepanek 89

Ettepanek võtta vastu määrus

Artikkel 33 – lõige 1 – punkt c – alapunkt iii a (uus)

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

(iii a) kas partnerriigis on kehtestatud kodanikuühiskonna osalemise protsessid, et võimaldada üldsuse osalemist partnerluse rakendamises;

Or. en

Muudatusettepanek 90

Ettepanek võtta vastu määrus

Artikkel 33 – lõige 1 – punkt c – alapunkt iv a (uus)

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

iv a) potentsiaal luua uusi partnerlusi ja luua vastastikku kasulik koostöö, millega kaasneb pikaajaline geopoliitiline kasu;

Muudatusettepanek 91

Ettepanek võtta vastu määrus

Artikkel 33 – lõige 1 – punkt c – alapunkt iv b (uus)

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

*iv b) kas kolmas riik on näidanud
kooskõla Euroopa väärtustega ning liidu
ÜVJP prioriteetidega;*

Muudatusettepanek 92
Ettepanek võtta vastu määrus
Artikkel 33 – lõige 1 a (uus)

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

*1a. vähendada kriitiliste toorainete
osas strateegilist sõltuvust süsteemsetest
konkurentidest või riikidest, kes ei järgi
põhilisi demokraatlikke standardeid;*

Or. en

Muudatusettepanek 93

Ettepanek võtta vastu määrus
Artikkel 33 – lõige 2

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

2. Euroopa kriitiliste toorainete nõukogu tagab lõike 1 kontekstis ning seoses tekkivate turgude ja areneva majandusega riikidega koostöö teiste asjakohaste koordineerimisfoorumitega, sealhulgas nendega, mis on loodud strateegia „Global Gateway“ raames.

2. Euroopa kriitiliste toorainete nõukogu tagab lõike 1 kontekstis ning seoses tekkivate turgude ja areneva majandusega riikidega koostöö teiste asjakohaste koordineerimisfoorumitega **ja partneritega, eriti G7-ga**, sealhulgas nendega, mis on loodud strateegia „Global Gateway“ raames **ja mis on osa liidu ühisest kaubanduspoliitikast, sealhulgas selle investeerimiskomponentidest ning kaubanduse ja kestliku arengu lähenemisviisist.**

Muudatusettepanek 94

Ettepanek võtta vastu määrus Artikkel 33 – lõige 2 a (uus)

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

2a. Nõukogu taotleb koostööd ja koordineerimist rahvusvaheliste partneritega, eelkõige sarnaselt meelestatud partneritega, siseturul osalevate riikidega või kandidaatriikidega;

Muudatusettepanek 95

Ettepanek võtta vastu määrus Artikkel 33 – lõige 2 b (uus)

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

2b. Nõukogu tagab koostöös komisjoni ja Euroopa välis teenistusega, et järgitakse rahvusvahelisi inimõiguste ja keskkonnastandardeid, tehes koostööd selliste rahvusvaheliste organitega nagu WTO, OECD, Rahvusvaheline Tööorganisatsioon (ILO) ja Ühinenud Rahvaste Organisatsioon (ÜRO).

Muudatusettepanek 96

Ettepanek võtta vastu määrus Artikkel 33 – lõige 3 – punkt a

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

(a) koordineerivad oma tegevust komisjoniga, et tagada sidusus asjaomaste kolmandate riikidega tehtava kahepoolse koostöö ning liidu ja kolmandate riikide mittesiduvate strateegiliste partnerluste vahel, mille kohaldamisala hõlmab vähemalt kriitiliste toorainete väärtusahelat;

(a) koordineerivad oma tegevust komisjoniga, et tagada sidusus asjaomaste kolmandate riikidega tehtava kahepoolse koostöö ning liidu ja kolmandate riikide mittesiduvate strateegiliste partnerluste vahel, mille kohaldamisala hõlmab vähemalt kriitiliste toorainete väärtusahelat **ning tagab teadmiste ja tehnoloogia siirde vastastikuse kasu saamiseks liikmesriikide ja kolmandate riikide vahel;**

Muudatusettepanek 97
Ettepanek võtta vastu määrus
Artikkel 33 – lõige 3 – punkt b a (uus)

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

(ba) püüab vähendada kahepoolset strateegilist sõltuvust süsteemsetest konkurentidest või riikidest, kes ei järgi põhilisi demokraatlikke standardeid.

Or. en

Muudatusettepanek 98
Ettepanek võtta vastu määrus
Artikkel 33 – lõige 3 a (uus)

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

3a. Komisjon integreerib kriitilise tooraine teema kehtivatesse ja tulevastesse rahvusvahelistesse lepingutesse.

Muudatusettepanek 99
Ettepanek võtta vastu määrus
Artikkel 33 – lõige 3 b (uus)

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

3b. Strateegiliste partnerite hindamisel tuleks arvesse võtta ka probleeme, mis tulenevad transpordipiirangutest, sealhulgas nõuetekohase infrastruktuuri puudumisest, probleemsetest omandisuhetest või ebakindlatest transpordimarsruutidest. Komisjon peaks nende probleemidega tegelemisel tegema koostööd liikmesriikide ja teiste institutsioonidega.

Or. en

Muudatusettepanek 100

Ettepanek võtta vastu määrus Artikkel 35 – lõige 1

Komisjoni ettepanek

1. Euroopa kriitiliste toorainete nõukogu koosneb liikmesriikidest ja komisjonist. Selle eesistuja on komisjon.

Muudatusettepanek

1. Euroopa kriitiliste toorainete nõukogu koosneb liikmesriikidest, Euroopa välisteenistusest ja komisjonist. Selle eesistuja on komisjon. ***Euroopa Kaitseagentuuriga tuleks konsulteerida ja teda tuleks kutsuda osalema nõukogu töös, kui see puudutab julgeoleku- ja kaitseküsimusi.***

Muudatusettepanek 101

Ettepanek võtta vastu määrus Artikkel 35 – lõige 2 a (uus)

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

2a. Euroopa kriitiliste toorainete nõukogu tagab korrapärase koordineerimise ja koostöö tööstuse ja peamiste sidusrühmadega.

Muudatusettepanek 102

Ettepanek võtta vastu määrus Artikkel 35 – lõige 6 – lõik 2 – punkt d a (uus)

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

(da) jätkusuutlikkuse alarühm, et arutada artikli 5 lõike 1 punkti c sätteid ja nende rakendamist;

Or. en

Muudatusettepanek 103

Ettepanek võtta vastu määrus Artikkel 35 – lõige 6 – lõik 2 – punkt d b (uus)

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

(db) alarühm, kuhu kuuluvad liikmesriikide esindajad, tööstuse ja ELi strateegiliste partnerite esindajad, et koordineerida ja uurida koostöö- ja koordineerimisvõimalusi käesoleva määruse strateegiliste eesmärkide saavutamiseks, sealhulgas võimendades selliseid strateegilise koordineerimise foorumeid nagu ELi-USA kaubandus- ja tehnoloogia nõukogu.

Or. en

Muudatusettepanek 104

**Ettepanek võtta vastu määrus
Artikkel 35 – lõige 7 – lõik 2**

Komisjoni ettepanek

Vajaduse korral võib ta kutsuda eksperte, muid kolmandaid isikuid või kolmandate riikide esindajaid osalema vaatljana lõikes 6 osutatud alaliste või ajutiste alarühmade koosolekutel või esitama kirjalikke seisukohti.

Muudatusettepanek

Vajaduse korral võib ta kutsuda eksperte, **tööstuse esindajaid ja peamisi erasektori sidusrühmi, kodanikuühiskonna organisatsioone, akadeemiliste ringkondade esindajaid**, muid kolmandaid isikuid või kolmandate riikide esindajaid osalema vaatljana lõikes 6 osutatud alaliste või ajutiste alarühmade koosolekutel või esitama kirjalikke seisukohti.

Muudatusettepanek 105

**Ettepanek võtta vastu määrus
Artikkel 35 – lõige 9 a (uus)**

Komisjoni ettepanek

9a. Euroopa kriitiliste toorainete nõukogu annab igal aastal Euroopa Parlamendile aru oma ülesannetest ja eri alarühmades peetud aruteludest.

Muudatusettepanek

Muudatusettepanek 106
Ettepanek võtta vastu määrus
I lisa – 1. jagu – punkt 1 – alapunkt p a (uus)

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

(pa) erbium

Or. en

Muudatusettepanek 107
Ettepanek võtta vastu määrus
I lisa – 1. jagu – punkt 1 – alapunkt p b (uus)

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

(pb) euroopium

Or. en

Muudatusettepanek 108
Ettepanek võtta vastu määrus
I lisa – 1. jagu – punkt 1 – alapunkt p c (uus)

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

(pc) lantaan

Or. en

Muudatusettepanek 109
Ettepanek võtta vastu määrus
I lisa – 1. jagu – punkt 1 – alapunkt p d (uus)

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

(pd) üterbium

Or. en

Muudatusettepanek 110
Ettepanek võtta vastu määrus
I lisa – 1. jagu – punkt 1 – alapunkt p e (uus)

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

(pe) ütrium

Or. en

Muudatusettepanek 111

Ettepanek võtta vastu määrus
III lisa – punkt 2 – alapunkt d

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

(d) kas projekt on kooskõlas liidu arengukoostöö ja **välispoliitika** eesmärkidega.

(d) kas projekt on kooskõlas liidu arengukoostöö, **välis-, julgeoleku- ja kaitsepoliitika** eesmärkidega **ning vastab rahvusvahelistele inimõiguste ja keskkonnastandarditele.**

Muudatusettepanek 112

Ettepanek võtta vastu määrus
III lisa – punkt 4 – alapunkt b a (uus)

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

(ba) [väljaannete talitus, palun lisada kuupäev: viide Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusele, milles käsitletakse teatavate raadamise ja metsade degradeerumisega seotud kaupade ja toodete liidu turul kättesaadavaks tegemist ja liidust eksportimist, niivõrd kui võrd see kehtib projektiarendaja suhtes;

Or. en

Muudatusettepanek 113

Ettepanek võtta vastu määrus
III lisa – punkt 4 – alapunkt b b (uus)

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

(bb) *[väljaannete talitus, palun lisada kuupäev: viide patareisid ja akusid ning patarei- ja akujäätmeid käsitlevale määrusele], niivõrd kuivõrd see kehtib projektiarendaja suhtes;*

Or. en

Muudatusettepanek 114
Ettepanek võtta vastu määrus
III lisa – punkt 4 – alapunkt b c (uus)

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

(bc) *Euroopa Parlamendi ja nõukogu 17. mai 2017. aasta määrus (EL) 2017/821, millega kehtestatakse konflikti- ja riskipiirkondadest pärit tina, tantaali, volframi ja nende maakide ning kulla liidu importijatele tarneahelaga seotud hoolsuskohustus, niivõrd kuivõrd see kehtib projektiarendaja suhtes;*

Or. en

Muudatusettepanek 115
Ettepanek võtta vastu määrus
III lisa – punkt 4 – alapunkt b d (uus)

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

(bd) *Euroopa Parlamendi ja nõukogu 15. märtsi 2006. aasta direktiiv 2006/21/EÜ kaevandustööstuse jäätmete käitlemise kohta, niivõrd kuivõrd see kehtib projektiarendaja suhtes;*

Or. en

Muudatusettepanek 116
Ettepanek võtta vastu määrus
III lisa – punkt 4 – alapunkt b e (uus)

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

(be) *[väljaannete talitus, palun lisada kuupäev: Direktiiv ajakirjanike ja inimõiguste kaitsjate kaitse kohta ilmselgelt põhjendamatute või kuritarvituslike hagide eest];*

Or. en

Muudatusettepanek 117
Ettepanek võtta vastu määrus
III lisa – punkt 4 – alapunkt c a (uus)

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

(ca) *vastavalt asjaomastele ILO konventsioonidele;*

Or. en

Muudatusettepanek 118
Ettepanek võtta vastu määrus
III lisa – punkt 4 – alapunkt i a (uus)

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

ia) *Rahvusvaheline inimõiguste koodeks, sealhulgas kodaniku- ja poliitiliste õiguste rahvusvaheline pakt ning majanduslike, sotsiaalsete ja kultuuriliste õiguste rahvusvaheline pakt;*

Or. en

Muudatusettepanek 119
Ettepanek võtta vastu määrus
III lisa – punkt 4 – alapunkt i b (uus)

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

(ib) vaba, eelneva ja teadliku nõusoleku põhimõtted, nagu on sätestatud Ühinenud Rahvaste Organisatsiooni põlisrahvaste õiguste deklaratsioonis, mille ÜRO Peaassamblee võttis vastu 2007. aastal;

Or. en

**Muudatusettepanek 120
Ettepanek võtta vastu määrus
III lisa – punkt 4 – alapunkt i c (uus)**

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

(ic) ÜRO üleilmse kokkuleppe kümme põhimõtet;

Or. en

**Muudatusettepanek 121
Ettepanek võtta vastu määrus
III lisa – punkt 4 – alapunkt i d (uus)**

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

(id) EIP rahastamiskõlblikkus, välistatud tegevused ja väljajäetud sektorite loetelu;

Or. en

**Muudatusettepanek 122
Ettepanek võtta vastu määrus
III lisa – punkt 4 – lõik 1 – alapunkt b**

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

(b) võttes kohustuse hankida asjaomasele projektile artiklis 29 osutatud tunnustatud kava raames sertifikaat ja

välja jäetud

esitades piisavad tõendid selle kohta, et asjaomane projekt vastab rakendamise ajal sellise sertifitseerimise kriteeriumidele.

Or. en

Muudatusettepanek 123
Ettepanek võtta vastu määrus
IV lisa – punkt 1 – alapunkt a

Komisjoni ettepanek

(a) kavas võivad läbipaistvatel, õiglastel ja mittediskrimineerivatel tingimustel osaleda kõik ettevõtjad, kes soovivad ja suudavad täita kava nõudeid;

Muudatusettepanek

(a) kavas võivad läbipaistvatel, õiglastel ja mittediskrimineerivatel tingimustel osaleda kõik ettevõtjad, kes soovivad ja suudavad täita kava nõudeid, **ning kavaga on tagatud kõrgeimad võimalikud inimõiguste ja keskkonnastandardid, sealhulgas mitut sidusrühma hõlmava juhtimise kaudu;**

Or. en

Muudatusettepanek 124
Ettepanek võtta vastu määrus
IV lisa – punkt 1 – alapunkt b – alapunkt ii

Komisjoni ettepanek

ii) nõuded, millega tagatakse sotsiaalselt vastutustundlike tavade, sealhulgas inimõiguste ja töötajate õiguste austamine;

Kompromissis sisalduv muutmata tekst

ii) nõuded, millega tagatakse sotsiaalselt vastutustundlike tavade, sealhulgas inimõiguste ja töötajate õiguste austamine;

Or. en

Muudatusettepanek 125
Ettepanek võtta vastu määrus
IV lisa – punkt 1 – alapunkt b – alapunkt iii

Komisjoni ettepanek

iii) nõuded, millega tagatakse äritegevuse ausus ja läbipaistvus, sealhulgas finants-, keskkonna- ja sotsiaalküsimuste usaldusväärse haldamise nõuded;

Muudatusettepanek

iii) nõuded, millega tagatakse äritegevuse ausus ja läbipaistvus, sealhulgas finants-, keskkonna- ja sotsiaalküsimuste usaldusväärse haldamise nõuded, **ning tugeva altkäemaksu- ja korrupsioonivastase poliitika rakendamise nõuded kooskõlas III lisa esitatud OECD suunistega;**

Or. en

Muudatusettepanek 126
Ettepanek võtta vastu määrus
IV lisa – punkt 1 – alapunkt b a (uus)

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

(ba) see hõlmab kohapealset auditit koos kohapealse konsulteerimisega asjaomaste sidusrühmadega, sealhulgas kohalike kogukondade, kodanikuühiskonna, töötajate ja ametiühingutega;

Or. en

Muudatusettepanek 127
Ettepanek võtta vastu määrus
IV lisa – punkt 1 – alapunkt c

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

(c) õigusnormidele vastavuse kontroll ja järelevalve on objektiivsed, põhinevad rahvusvahelistel, liidu või riiklikel standarditel, nõuetel ja menetlustel **ning neid** tehakse **asjaomasesst ettevõtjast sõltumatult;**

(c) õigusnormidele vastavuse kontroll ja järelevalve **viiakse läbi asjaomasesst ettevõtjast sõltumatult välisauditite teel, ning need** on objektiivsed, põhinevad rahvusvahelistel, liidu või riiklikel standarditel, nõuetel ja menetlustel. **Sellised auditid** tehakse **pärast nende lõpetamist avalikult kättesaadavaks;**

Or. en

NÕUANDVA KOMISJONI MENETLUS

Pealkiri	Kriitiliste toorainete kindlate ja kestlike tarnete tagamise raamistiku sätestamine ja määruste (EL) nr 168/2013, (EL) 2018/858, (EL) 2018/1724 ja (EL) 2019/1020 muutmine
Viited	COM(2023)0160 – C9-0061/2023 – 2023/0079(COD)
Vastutav komisjon istungil teada andmise kuupäev	ITRE 8.5.2023
Arvamuse esitajad istungil teada andmise kuupäev	AFET 8.5.2023
Arvamuse koostaja nimetamise kuupäev	Miriam Lexmann 4.5.2023
Läbivaatamine parlamendikomisjonis	24.5.2023
Vastuvõtmise kuupäev	18.7.2023
Lõpphääletuse tulemus	+ : 53 - : 3 0 : 0
Lõpphääletuse ajal kohal olnud liikmed	Alexander Alexandrov Yordanov, François Alfonsi, Maria Arena, Petras Auštrevičius, Traian Băsescu, Anna Bonfrisco, Reinhard Bütikofer, Susanna Ceccardi, Włodzimierz Cimoszewicz, Katalin Cseh, Michael Gahler, Kinga Gál, Klemen Grošelj, Dietmar Köster, Andrius Kubilius, Ilhan Kyuchyuk, Jean-Lin Lacapelle, David Lega, Miriam Lexmann, Leopoldo López Gil, Antonio López-Istúriz White, Lukas Mandl, Thierry Mariani, Pedro Marques, David McAllister, Vangelis Meimarakis, Sven Mikser, Alessandra Moretti, Matjaž Nemeč, Gheorghe-Vlad Nistor, Kostas Papadakis, Tonino Picula, Thijs Reuten, Nacho Sánchez Amor, Isabel Santos, Andreas Schieder, Dragoș Tudorache, Viola von Cramon-Taubadel, Witold Jan Waszczykowski, Charlie Weimers, Isabel Wiseler-Lima, Salima Yenbou, Željana Zovko
Lõpphääletuse ajal kohal olnud asendusliikmed	Attila Ara-Kovács, Malik Azmani, Jakop G. Dalunde, Georgios Kyrtzos, Sergey Lagodinsky, Juozas Olekas, Nikos Papandreou, Javier Zarzalejos
Lõpphääletuse ajal kohal olnud asendusliikmed (art 209 lg 7)	Theresa Bielowski, Franc Bogovič, Gilles Boyer, Othmar Karas, Samira Rafaela

NIMELINE LÕPPHÄÄLETUS NÕUANDVAS KOMISJONIS

53	+
ECR	Witold Jan Waszczykowski, Charlie Weimers
ID	Anna Bonfrisco, Susanna Ceccardi
NI	Kinga Gál
PPE	Alexander Alexandrov Yordanov, Traian Băsescu, Franc Bogovič, Michael Gahler, Othmar Karas, Andrius Kubilius, David Lega, Miriam Lexmann, Leopoldo López Gil, Antonio López-Istúriz White, David McAllister, Lukas Mandl, Vangelis Meimarakis, Gheorghe-Vlad Nistor, Isabel Wiseler-Lima, Javier Zarzalejos, Željana Zovko
Renew	Petras Auštrevičius, Malik Azmani, Gilles Boyer, Katalin Cseh, Klemen Grošelj, Georgios Kyrtos, Ilhan Kyuchyuk, Samira Rafaela, Dragoș Tudorache, Salima Yebou
S&D	Attila Ara-Kovács, Maria Arena, Theresa Bielowski, Włodzimierz Cimoszewicz, Dietmar Köster, Pedro Marques, Sven Mikser, Alessandra Moretti, Matjaž Nemeč, Juozas Olekas, Nikos Papandreou, Tonino Picula, Thijs Reuten, Nacho Sánchez Amor, Isabel Santos, Andreas Schieder
Verts/ALE	François Alfonsi, Reinhard Bütikofer, Jakop G. Dalunde, Sergey Lagodinsky, Viola von Cramon-Taubadel

3	-
ID	Jean-Lin Lacapelle, Thierry Mariani
NI	Kostas Papadakis

0	0

Kasutatud tähised:

+ : poolt

- : vastu

0 : erapooletu

17.7.2023

MAJANDUS- JA RAHANDUSKOMISJONI ARVAMUS

majandus- ja rahanduskomisjonile

ettepaneku kohta võtta vastu Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus, millega sätestatakse kriitiliste toorainete kindlate ja kestlike tarnete tagamise raamistik ja muudetakse määrusi (EL) nr 168/2013, (EL) 2018/858, (EL) 2018/1724 ja (EL) 2019/1020 (COM(2023)0160 – C9-0061/2023 – 2023/0079(COD))

Arvamuse koostaja: Jessica Polfjärd

MUUDATUSETTEPANEK

Majandus- ja rahanduskomisjon palub vastutaval tööstuse, teadusuuringute ja energeetikakomisjonil võtta arvesse järgmist:

Muudatusettepanek 1

Ettepanek võtta vastu määrus Põhjendus 2

Komisjoni ettepanek

(2) Võttes arvesse kriitiliste toorainete väärtusahelate keerukust ja riikidevahelisust, **võivad koordineerimata riiklikud meetmed** kriitiliste toorainete kindla ja kestliku tarnimise **tagamiseks suure tõenäosusega moonutada konkurentsi ja killustada siseturgu**. Seega tuleks liidu tasandil luua ühine raamistik, et kaitsta siseturu toimimist ja tegeleda kõnealuse olulise probleemiga üheskoos.

Muudatusettepanek

(2) Võttes arvesse kriitiliste toorainete väärtusahelate keerukust ja riikidevahelisust, **on koordineeritud riiklikel meetmetel** kriitiliste toorainete kindla ja kestliku tarnimise **tagamisel keskne tähtsus**. Seega tuleks liidu tasandil luua ühine raamistik, et kaitsta siseturu toimimist ja **terviklikkust ning** tegeleda kõnealuse olulise probleemiga üheskoos, **ausalt ja õiglaselt ning täielikus kooskõlas kohaldatavate liidu konkurentsi- ja riigiabieskirjadega**.

Muudatusettepanek 2

Ettepanek võtta vastu määrus Põhjendus 29

Komisjoni ettepanek

(29) Keskse tähtsusega on äriühingute, finantsinvestorite ja väljaostjate tehtavad investeeringud. Kui erasektori investeeringutest üksi ei piisa, võib kriitiliste toorainete väärtusahela projektide tulemuslikuks rakendamiseks vaja olla avaliku sektori toetust, näiteks tagatiste, laenude või omakapitali- ja kvaasiomakapitaliinvesteeringute kujul. Niisugune avaliku sektori toetus võib kujutada endast riigiabi. Sellisel abil peab olema ergutav mõju ning see peab olema vajalik, asjakohane ja proportsionaalne. Kehtivate riigiabi suuniste alusel, mis vaadati hiljuti põhjalikult läbi rohe- ja digipöörde eesmärke arvesse võttes, on teatavate tingimuste täitmisel arvukalt võimalusi kriitiliste toorainete väärtusahela projektide toetamiseks.

Muudatusettepanek

(29) Keskse tähtsusega on äriühingute, finantsinvestorite ja väljaostjate tehtavad investeeringud. Kui erasektori investeeringutest üksi ei piisa, võib kriitiliste toorainete väärtusahela projektide tulemuslikuks rakendamiseks vaja olla avaliku sektori toetust, näiteks tagatiste, laenude või omakapitali- ja kvaasiomakapitaliinvesteeringute kujul. Niisugune avaliku sektori toetus võib kujutada endast riigiabi, ***kui see on nõuetekohaselt põhjendatud ega kahjusta konkurentsiseisundit***. Sellisel abil peab olema ergutav mõju ning see peab olema vajalik, asjakohane ja proportsionaalne ***ning see ei tohi põhjustada liigset koondumist väikesele arvule tarnijatele***. Kehtivate riigiabi suuniste alusel, mis vaadati hiljuti põhjalikult läbi rohe- ja digipöörde eesmärke arvesse võttes, on teatavate tingimuste täitmisel arvukalt võimalusi kriitiliste toorainete väärtusahela projektide ***ja muude Euroopa rohelise kokkuleppe eesmärkide*** toetamiseks.

Muudatusettepanek 3

Ettepanek võtta vastu määrus Põhjendus 29 a (uus)

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

(29a) Riigiabimeetmete ajutine kriisi- ja üleminekuraamistik on osa rohelise kokkuleppe tööstuskava teisest sambast. Tuleb märkida, et tegemist on ajutise ja sihipärase raamistikuga ning Euroopas kriitiliste toorainete kättesaadavuse rahastamise kiirendamise ja siseturu terviklikkuse vahel tuleb teha kompromisse, kuna kõigil liikmesriikidel ei ole vajalike investeeringute tegemiseks ühesugust eelarvepoliitilist manööverdamisruumi. Seetõttu on vaja asjakohaseid vahendeid, et leida

investeerimisvajaduste rahuldamiseks sobiv struktuur. Komisjon peaks lubama liikmesriikidel anda riigiabi ainult juhul, kui sellega taotletakse ühist huvi pakkuvat eesmärki, ühtlasi innustatakse liikmesriike kehtestama riigiabi saamiseks siduvaid lisatingimusi.

Muudatusettepanek 4

**Ettepanek võtta vastu määrus
Põhjendus 29 b (uus)**

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

(29b) Pikas plaanis ei saa tooraineprojektid toetuda avaliku sektori rahastamisele, eriti kuna riigiabi ei pruugi tulevikus olla nii suur. Kui Euroopa kriitiliste toorainete nõukogu ja selle allrühmad annavad projektide kohta nõu, tuleks eelistada erasektori rahastamisallikaid. Mida paremini suudavad äriühingud ja projektid meelitada ligi erakapitali, seda konkurentsivõimelisemad nad on.

Muudatusettepanek 5

**Ettepanek võtta vastu määrus
Põhjendus 30**

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

(30) Avaliku sektori toetust kasutatakse konkreetsete kindlakstehtud turutõrgete kõrvaldamiseks või mitteoptimaalsete investeerimisolukordade lahendamiseks proportsionaalsel viisil ning meetmetega ei tohiks dubleerida ega välja tõrjuda erasektoripoolset rahastamist ega moonutada konkurentsi siseturul. **Meetmetel** peaks olema liidu jaoks selge lisaväärtus.

(30) Avaliku sektori toetust kasutatakse konkreetsete kindlakstehtud turutõrgete kõrvaldamiseks või mitteoptimaalsete investeerimisolukordade lahendamiseks proportsionaalsel viisil ning meetmetega ei tohiks dubleerida ega välja tõrjuda erasektoripoolset rahastamist, **takistada eri liikmesriikidest pärit äriühingute koostööd** ega moonutada konkurentsi siseturul. **Meetmed peaksid olema sihipärased ja tõhusad ning neil** peaks olema liidu jaoks selge lisaväärtus, **nendega ei tohiks välja tõrjuda erainvesteeringuid ning lõppkokkuvõttes**

peaksid meetmed edendama tarbijate heaolu.

Muudatusettepanek 6
Ettepanek võtta vastu määrus
Põhjendus 39

Komisjoni ettepanek

(39) Paljud strateegiliste toorainete turud ei ole täielikult läbipaistvad ja on pakkumise poolel kontsentreeritud; see omakorda tugevdab müüjate läbirääkimispositsiooni ja toob ostjatele kaasa kõrgemad hinnad. Selleks et tagada liidus asutatud ettevõtjatele **madalamad hinnad**, peaks komisjon looma süsteemi, mis võimaldab huvitatud ostjate nõudluse koondada. Sellise süsteemi väljatöötamisel peaks komisjon arvesse võtma kogemusi, mis on saadud sarnaste ettevõtmiste käigus, eeskätt gaasi ühisostmisel nõukogu määruse (EL) 2022/2576⁴⁴ alusel. Seda süsteemi peaksid saama kasutada ka liikmesriikide ametiasutused oma strateegiliste varude loomiseks. Kõik selle mehhanismi alusel võetavad meetmed peaksid olema kooskõlas liidu konkurentsioigusega.

⁴⁴ *Nõukogu 19. detsembri 2022. aasta määrus (EL) 2022/2576, millega suurendatakse solidaarsust gaasi ostmise parema koordineerimise, usaldusväärsete hinna võrdlusaluste ja piiriülese gaasikaubanduse abil (ELT L 335, 29.12.2022, lk 1–35).*

Muudatusettepanek 7

Ettepanek võtta vastu määrus
Põhjendus 39a

Muudatusettepanek

(39) Paljud strateegiliste toorainete turud ei ole täielikult läbipaistvad ja on pakkumise poolel kontsentreeritud; see omakorda tugevdab müüjate läbirääkimispositsiooni ja toob ostjatele kaasa kõrgemad hinnad. Selleks et tagada liidus asutatud ettevõtjatele **toorainete kättesaadavus**, peaks komisjon looma süsteemi, mis võimaldab huvitatud ostjate nõudluse koondada. Sellise süsteemi väljatöötamisel peaks komisjon arvesse võtma kogemusi, mis on saadud sarnaste ettevõtmiste käigus, eeskätt gaasi ühisostmisel nõukogu määruse (EL) 2022/2576⁴⁴ alusel. Seda süsteemi peaksid saama kasutada ka liikmesriikide ametiasutused oma strateegiliste varude loomiseks. Kõik selle mehhanismi alusel võetavad meetmed peaksid olema kooskõlas liidu konkurentsioigusega.

(39a) Vastupanu- ja konkurentsivõimeline toorainesektor on liidu jaoks suure majandusliku ja strateegilise tähtsusega. Võttes arvesse käesoleva määruse eesmärke suurendada liidu strateegiliste toorainete kaevandamise, töötlemise ja ringlussevõtu võimsust, on oluline ettevõtjatele tagada õiglane ja prognoositav turukeskkond kogu toorainete väärtusahela ulatuses. Iga süsteemi puhul, mille eesmärk on koondada nõudlust, et tugevdada liidu ettevõtjate turupositsiooni nõudluse osas, tuleb seega hoolikalt kaaluda ka turumõju liidu ettevõtjatele pakkumise osas.

Muudatusettepanek 8

Ettepanek võtta vastu määrus Põhjendus 46

(46) Kuna praegu ei ole suletud kaevandamisjäätmeheidlatest kriitiliste toorainete eraldamise potentsiaali kohta piisavalt teavet, peaksid liikmesriigid kooskõlas liidu konkurentsieeskirjadega looma andmebaasi, mis sisaldab kogu asjakohast teavet, et edendada taaskasutamist, eeskätt kriitiliste toorainete koguse ja sisalduse kohta selliste jäätmeheidlate jäätmetes. See teave tuleks teha avalikkusele kättesaadavaks kasutajasõbralikus vormis ja digitaalsel kujul, et pakkuda juurdepääsu üksikasjalikumale tehnilisele teabele. Selleks et hõlbustada kasutajasõbralikku juurdepääsu teabele, võiksid liikmesriigid näiteks luua kontaktpunkti, et tagada võimalus vahetada täpsemat teavet kriitiliste toorainete taaskasutamise projektide arendajatega. Andmebaas tuleks välja töötada nii, et võimalikud projektiarendajad saaksid hõlpsasti kindlaks teha jäätmeheidlad, mille puhul

(46) Kuna praegu ei ole suletud kaevandamisjäätmeheidlatest kriitiliste toorainete eraldamise potentsiaali kohta piisavalt teavet, peaksid liikmesriigid kooskõlas liidu konkurentsieeskirjadega looma andmebaasi, mis sisaldab kogu asjakohast teavet, et edendada taaskasutamist, eeskätt kriitiliste toorainete koguse ja sisalduse kohta selliste jäätmeheidlate jäätmetes. See teave tuleks teha avalikkusele kättesaadavaks kasutajasõbralikus vormis ja digitaalsel kujul, et pakkuda juurdepääsu üksikasjalikumale tehnilisele teabele. Selleks et hõlbustada kasutajasõbralikku juurdepääsu teabele, võiksid liikmesriigid näiteks luua kontaktpunkti, et tagada võimalus vahetada täpsemat teavet kriitiliste toorainete taaskasutamise projektide arendajatega. Andmebaas tuleks välja töötada nii, et võimalikud projektiarendajad saaksid hõlpsasti kindlaks teha jäätmeheidlad, mille puhul

on suur potentsiaal majanduslikult elujõuliseks taaskasutamiseks. Piiratud ressursside paremaks suunamiseks **peaksid** liikmesriigid **koguma** teavet etapiviisiliselt ja **korraldama keerukamad teabekogumisetapid** üksnes nende jäätmeheidlate puhul, mis on kõige perspektiivikamad. Teabe kogumise eesmärk peaks olema pakkuda kaevandamisjäätmete heidlate kohta täpset ja representatiivset teavet ning saada võimalikult hea ülevaade kriitiliste toorainete taaskasutamise potentsiaalst.

on suur potentsiaal majanduslikult elujõuliseks taaskasutamiseks. Piiratud ressursside paremaks suunamiseks **võiksid** liikmesriigid **koguda** teavet etapiviisiliselt ja **korraldada keerukamaid teabekogumisetappe** üksnes nende jäätmeheidlate puhul, mis on kõige perspektiivikamad. Teabe kogumise eesmärk peaks olema pakkuda kaevandamisjäätmete heidlate kohta täpset ja representatiivset teavet ning saada võimalikult hea ülevaade kriitiliste toorainete taaskasutamise potentsiaalst.

Muudatusettepanek 9

Ettepanek võtta vastu määrus Põhjendus 54

Komisjoni ettepanek

(54) Selleks et viia ellu 2020. aasta kriitiliste toorainete tegevuskava, on liit sõlminud kolmandate riikidega strateegilised toorainepartnerlused. Tarnete mitmekesistamiseks tuleks neid jõupingutusi **jätkata**. Selleks et töötada välja ja tagada ühtne raamistik edasiste partnerluste sõlmimiseks, peaksid liikmesriigid ja komisjon Euroopa kriitiliste toorainete nõukogus tehtava koostöö raames koordineerima meetmeid ja arutama muu hulgas seda, kas olemasolevad partnerlused aitavad saavutada seatud eesmärke ja millised kolmandad riigid peaksid olema uute partnerluste sõlmimisel esmatähtsad, samuti kõnealuste partnerluste sisu ning nende sidusust ja võimalikku koostoimet koostööga, mida liikmesriigid teevad asjaomaste kolmandate riikidega kahepoolselt. Liit peaks tegema jõupingutusi, et luua vastastikku kasulikke partnerlusi tärkavate turgude ja areneva majandusega riikidega, lähtudes strateegiast „Global Gateway“, et

Muudatusettepanek

(54) Selleks et viia ellu 2020. aasta kriitiliste toorainete tegevuskava, on liit sõlminud kolmandate riikidega strateegilised toorainepartnerlused. Tarnete mitmekesistamiseks tuleks neid jõupingutusi **intensiivistada ja nende tulemusel peaksid sündima konkreetseid strateegilised projektid**. Selleks et töötada välja ja tagada ühtne raamistik edasiste partnerluste sõlmimiseks **kooskõlas liidu tööstus-, energia- ja kliimapoliitikaga**, peaksid liikmesriigid ja komisjon Euroopa kriitiliste toorainete nõukogus tehtava koostöö raames koordineerima meetmeid ja arutama muu hulgas seda, kas olemasolevad partnerlused aitavad saavutada seatud eesmärke ja millised kolmandad riigid peaksid olema uute partnerluste sõlmimisel esmatähtsad, samuti kõnealuste partnerluste sisu ning nende sidusust ja võimalikku koostoimet koostööga, mida liikmesriigid teevad asjaomaste kolmandate riikidega kahepoolselt. Liit peaks tegema jõupingutusi, et luua vastastikku kasulikke **ja kestlikke** partnerlusi tärkavate turgude ja areneva majandusega riikidega, lähtudes

mitmekesistada toorainete tarneahelat ja tagada nendes riikides tootmise lisaväärtus.

strateegiast „Global Gateway“, et mitmekesistada toorainete tarneahelat ja tagada nendes riikides tootmise lisaväärtus. ***Seepärast peaks nõukogul olema ka võimalik hinnata, kuidas strateegilised partnerlused võiksid aidata kaitsta kolmandate riikide looduskapitali ja suurendada kliimastressile vastupanu võimet.***

Muudatusettepanek 10

Ettepanek võtta vastu määrus Põhjendus 63

Komisjoni ettepanek

(63) Kui mõni käesoleva määrusega ette nähtud meede kujutab endast riigiabi, ei piira selliseid meetmeid käsitlevad sätted ELi toimimise lepingu artiklite 107 ja 108 kohaldamist.

Muudatusettepanek

(63) Kui mõni käesoleva määrusega ette nähtud meede kujutab endast riigiabi, ei piira selliseid meetmeid käsitlevad sätted ELi toimimise lepingu artiklite 107 ja 108 kohaldamist ***ning need ei tohiks tekitada lisatõkkeid konkurentsile siseturul.***

Muudatusettepanek 11

Ettepanek võtta vastu määrus Artikkel 14 – lõige 1

Komisjoni ettepanek

1. Komisjon ja liikmesriigid võtavad meetmeid, et kiirendada strateegilisi projekte ***ja*** kaasata neisse erainvesteeringuid. Ilma et see piiraks ELi toimimise lepingu artiklite 107 ja 108 kohaldamist, võib nende meetmete hulka kuuluda toetuse andmine ja koordineerimine selliste strateegiliste projektide jaoks, mille puhul esineb raskusi juurdepääsul rahastusele.

Muudatusettepanek

1. Komisjon ja liikmesriigid võtavad meetmeid, et ***edendada ja*** kiirendada strateegilisi projekte ***ning*** kaasata neisse erainvesteeringuid. Ilma et see piiraks ELi toimimise lepingu artiklite 107 ja 108 kohaldamist, võib nende meetmete hulka kuuluda toetuse andmine ja koordineerimine selliste strateegiliste projektide jaoks, mille puhul esineb raskusi juurdepääsul rahastusele. ***Komisjon ja liikmesriigid hoiduvad meetmetest, millega tõrjutakse välja erainvesteeringuid.***

Muudatusettepanek 12

Ettepanek võtta vastu määrus
Artikkel 14 – lõige 2 – sissejuhatav osa

Komisjoni ettepanek

2. Liikmesriigid **võivad pakkuda** strateegiliste projektide kiire ja tulemusliku rakendamise hõlbustamiseks haldustuge, sealhulgas:

Muudatusettepanek

2. Liikmesriigid **pakuvad taotluse alusel** strateegiliste projektide kiire ja tulemusliku rakendamise hõlbustamiseks haldustuge, sealhulgas:

Muudatusettepanek 13

Ettepanek võtta vastu määrus
Artikkel 14 – lõige 2 – punkt b

Komisjoni ettepanek

(b) abi projektiarendajatele, et suurendada veelgi avalikkuse toetust projektile.

Muudatusettepanek

(b) abi projektiarendajatele, et suurendada veelgi **õigeaegset avalikkusega konsulteerimist ja** avalikkuse toetust projektile.

Muudatusettepanek 14

Ettepanek võtta vastu määrus
Artikkel 14 – lõige 2 – punkt c (uus)

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

c) **projektiarendajate prognoositav, korrapärane, õigeaegne ja selge teavitamine, eriti kui on oht, et teabevoog võib projekti elluviimist edasi lükata.**

Muudatusettepanek 15

Ettepanek võtta vastu määrus
Artikli 14 – lõige 2 a (uus)

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

2a. **Komisjon võib esitada liikmesriikidele arvamuse riikliku rakendamise ja artikli 1 lõikes 2 esitatud**

eesmärkide üksteisega vastavusse viimise kohta.

Muudatusettepanek 16

**Ettepanek võtta vastu määrus
Artikkel 15 – lõige 1 – sissejuhatav osa**

Komisjoni ettepanek

1. Artikli 35 lõike 6 punktis a osutatud alaline allrühm arutab strateegilise projekti arendaja taotluse alusel, kuidas projekti rahastamist korraldada, ning annab selle kohta nõu, võttes arvesse juba saadud rahalisi vahendeid ja kaaludes vähemalt järgmist:

Muudatusettepanek

1. Artikli 35 lõike 6 punktis a osutatud alaline allrühm arutab strateegilise projekti arendaja taotluse alusel, kuidas projekti rahastamist korraldada, ning annab selle kohta nõu **ja esitab soovitusi tulevaste ressursside ja rahaliste vahendite kohta**, võttes arvesse juba saadud rahalisi vahendeid ja kaaludes vähemalt järgmist:

Muudatusettepanek 17

**Ettepanek võtta vastu määrus
Artikkel 15 – lõige 1 – punkt e (uus)**

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

e) õiglane teave ja õiglased võimalused osalejatele kõigis liikmesriikides.

Muudatusettepanek 18

**Ettepanek võtta vastu määrus
Artikkel 16 – lõige 1**

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

Artikkel 16

***Väljaostulepingute sõlmimise
hõlbustamine***

1. Komisjon loob süsteemi, mis hõlbustab ***strateegiliste projektidega seotud väljaostulepingute sõlmimist*** kooskõlas konkurentsieeskirjadega.

1. Komisjon loob süsteemi, mis hõlbustab ***väljaostulepingute sõlmimist artikli 6 kohaselt tunnustatud strateegiliste projektide kasuks*** kooskõlas konkurentsieeskirjadega, ***isegi juhul, kui riiklik pädev asutus ei ole veel luba***

andnud.

Muudatusettepanek 19

**Ettepanek võtta vastu määrus
Artikli 16 – lõige 4 a (uus)**

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

**4a) Komisjon jälgib selliste projektide
rahalist elujõulisust ja teeb vajaduse
korral ettepaneku parandusmeetme kohta.**

Muudatusettepanek 20

**Ettepanek võtta vastu määrus
Artikkel 19 – lõige 1 e (uus)**

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

1e) ühtse turu terviklikkus.

Muudatusettepanek 21

**Ettepanek võtta vastu määrus
Artikkel 24 – lõige 4**

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

Lõikes 1 osutatud süsteemis osalevad liidu ettevõtjad ja liikmesriikide ametiasutused võivad läbipaistval viisil pidada ühiseid läbirääkimisi ostu üle, sealhulgas hindade või muude ostulepingu tingimuste üle, või kasutada ühisostmist, et saavutada oma tarnijatega paremad tingimused või vältida nappust. Osalevad liidu ettevõtjad ja liikmesriikide ametiasutused järgivad liidu õigust, **sealhulgas** liidu konkurentsioigust.

Lõikes 1 osutatud süsteemis osalevad liidu ettevõtjad ja liikmesriikide ametiasutused võivad läbipaistval viisil pidada ühiseid läbirääkimisi ostu üle, sealhulgas hindade või muude ostulepingu tingimuste üle, või kasutada ühisostmist, et saavutada oma tarnijatega paremad tingimused või vältida nappust. Osalevad liidu ettevõtjad ja liikmesriikide ametiasutused järgivad liidu õigust, **elkõige** liidu konkurentsioigust.

Muudatusettepanek 22

**Ettepanek võtta vastu määrus
Artikkel 25 – lõige 2 – lõik 2**

Komisjoni ettepanek

Lõike 1 punktide a ja b puhul võivad kõnealuses lõikes osutatud programmid hõlmata (ilma et see piiraks ELi toimimise lepingu artiklite 107 ja 108 kohaldamist) selliste **finantsstiimulite** kehtestamist **nagu** allahindlused, rahalised tasud või tagatisrahasüsteemid, et soodustada suure kriitiliste toorainete taaskasutamise potentsiaaliga toodete korduskasutamist ja sellistest toodetest tekkinud jäätmete kogumist.

Muudatusettepanek

Lõike 1 punktide a ja b puhul võivad kõnealuses lõikes osutatud programmid hõlmata (ilma et see piiraks ELi toimimise lepingu artiklite 107 ja 108 kohaldamist **ning nõuetekohaselt põhjendatud juhtudel**) selliste **rahastamisvahendite** kehtestamist, **mis on loetletud direktiivi 2008/98/EÜ IVa lisas, seahulgas** allahindlused, rahalised tasud või tagatisrahasüsteemid, et soodustada suure kriitiliste toorainete taaskasutamise potentsiaaliga toodete korduskasutamist ja sellistest toodetest tekkinud jäätmete kogumist. **Sellised rahastamisvahendid tuleb kehtestada ainult juhul, kui erasektori äriühingute osalust peetakse ebapiisavaks.**

Muudatusettepanek 23

**Ettepanek võtta vastu määrus
Artikkel 46 – lõige 2 – sissejuhatav osa**

Komisjoni ettepanek

2. Eelmises lõikes osutatud aruandes hinnatakse vähemalt **seda, kui asjakohane on maksimaalsete keskkonnajalajälje künniste kehtestamine kriitiliste toorainete suhtes, mille kohta on vastu võetud arvutus- ja kontrollieeskirjad.**

Muudatusettepanek

Eelmises lõikes osutatud aruandes hinnatakse vähemalt **järgmist:**

Muudatusettepanek 24

**Ettepanek võtta vastu määrus
Artikkel 46 – lõige 2 – punkt a (uus)**

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

a) lisameetmed, millega soodustada strateegilistesse projektidesse investeerimist ja suurendada Euroopa võimekust kriitiliste toorainete hankimisel kogu väärtusahela ulatuses, sealhulgas

võimalus laiendada strateegiliste projektidega kaasnevaid eeliseid ka teistele valdkondadele;

Muudatusettepanek 25

**Ettepanek võtta vastu määrus
Artikkel 46 – lõige 2 – punkt b (uus)**

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

b) käesolevas määruses sätestatud meetmete panus liidu keskkonna- ja kliimaeesmärkide, eelkõige määruses (EL) 2021/1119 esitatud eesmärkide saavutamisse;

Muudatusettepanek 26

**Ettepanek võtta vastu määrus
Artikkel 46 – lõige 2 – punkt c (uus)**

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

c) käesolevas määruses sätestatud meetmete mõju kohalikele kogukondadele;

Muudatusettepanek 27

**Ettepanek võtta vastu määrus
Artikkel 46 – lõige 2 – punkt d (uus)**

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

kui asjakohane on maksimaalsete keskkonnajalajälje künniste kehtestamine kriitiliste toorainete suhtes, mille kohta on vastu võetud arvutus- ja kontrollieeskirjad.

d) kui asjakohane on maksimaalsete keskkonnajalajälje künniste kehtestamine kriitiliste toorainete suhtes, mille kohta on vastu võetud arvutus- ja kontrollieeskirjad.

NÕUANDVA KOMISJONI MENETLUS

Pealkiri	Kriitiliste toorainete kindlate ja kestlike tarnete tagamise raamistiku sätestamine ja määruste (EL) nr 168/2013, (EL) 2018/858, (EL) 2018/1724 ja (EL) 2019/1020 muutmine
Viited	COM(2023)0160 – C9-0061/2023 – 2023/0079(COD)
Vastutav komisjon istungil teada andmise kuupäev	ITRE 8.5.2023
Arvamuse esitajad istungil teada andmise kuupäev	ECON 8.5.2023
Arvamuse koostaja nimetamise kuupäev	Jessica Polfjård 20.4.2023
Vastuvõtmise kuupäev	28.6.2023
Lõpphääletuse tulemus	+: 50 –: 3 0: 0
Lõpphääletuse ajal kohal olnud liikmed	Rasmus Andresen, Anna-Michelle Asimakopoulou, Isabel Benjumea Benjumea, Stefan Berger, Engin Eroglu, Markus Ferber, Jonás Fernández, Valentino Grant, Claude Gruffat, José Gusmão, Michiel Hoogeveen, Danuta Maria Hübner, Stasys Jakeliūnas, France Jamet, Billy Kelleher, Ondřej Kovařík, Georgios Kyrtos, Aurore Lalucq, Philippe Lamberts, Aušra Maldeikienė, Csaba Molnár, Denis Nesci, Luděk Niedermayer, Lefteris Nikolaou-Alavanos, Lídia Pereira, Kira Marie Peter-Hansen, Eva Maria Poptcheva, Antonio Maria Rinaldi, Dorien Rookmaker, Alfred Sant, Joachim Schuster, Ralf Seekatz, Inese Vaidere, Johan Van Overtveldt, Stéphanie Yon-Courtin
Lõpphääletuse ajal kohal olnud asendusliikmed	Damien Carême, Niels Fuglsang, Henrike Hahn, Valérie Hayer, Martin Hlaváček, Eugen Jurzyca, Janusz Lewandowski, Chris MacManus, Tonino Picula, Jessica Polfjård, René Repasi, Eleni Stavrou
Lõpphääletuse ajal kohal olnud asendusliikmed (art 209 lg 7)	Vladimír Bilčík, Marco Campomenosi, Hannes Heide, Leszek Miller, Patrizia Toia, Juan Ignacio Zoido Álvarez

NIMELINE LÕPPHÄÄLETUS NÕUANDVAS KOMISJONIS

50	+
ECR	Michiel Hoogeveen, Eugen Jurzyca, Denis Nesci, Dorien Rookmaker, Johan Van Overtveldt
ID	Marco Campomenosi, Valentino Grant, France Jamet, Antonio Maria Rinaldi
PPE	Anna-Michelle Asimakopoulou, Isabel Benjumea Benjumea, Stefan Berger, Vladimír Bilčík, Markus Ferber, Danuta Maria Hübner, Janusz Lewandowski, Aušra Maldeikienė, Luděk Niedermayer, Lídia Pereira, Jessica Polfjård, Ralf Seekatz, Eleni Stavrou, Inese Vaidere, Juan Ignacio Zoido Álvarez
Renew	Engin Eroglu, Valérie Hayer, Martin Hlaváček, Billy Kelleher, Ondřej Kovařík, Georgios Kyrtos, Eva Maria Poptcheva, Stéphanie Yon-Courtin
S&D	Jonás Fernández, Niels Fuglsang, Hannes Heide, Aurore Lalucq, Leszek Miller, Csaba Molnár, Tonino Picula, René Repasi, Alfred Sant, Joachim Schuster, Patrizia Toia
Verts/ALE	Rasmus Andresen, Damien Carême, Claude Gruffat, Henrike Hahn, Stasys Jakeliūnas, Philippe Lamberts, Kira Marie Peter-Hansen

3	-
NI	Lefteris Nikolaou-Alavanos
The Left	José Gusmão, Chris MacManus

0	0

Kasutatud tähised:

+ : poolt

- : vastu

0 : erapooletu

REGIONAALARENGUKOMISJONI ARVAMUS

tööstuse, teadusuuringute ja energeetikakomisjonile

ettepaneku kohta võtta vastu Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus, millega sätestatakse kriitiliste toorainete kindlate ja kestlike tarnete tagamise raamistik ja muudetakse määrusi (EL) nr 168/2013, (EL) 2018/858, (EL) 2018/1724 ja (EL) 2019/1020 (COM(2023)0160 – C9-0061/2023 – 2023/0079(COD))

Arvamuse koostaja: Franc Bogovič

MUUDATUSETTEPANEK

Regionaalarengukomisjon palub vastutaval tööstuse, teadusuuringute ja energeetikakomisjonil võtta arvesse järgmist:

Muudatusettepanek 1

Ettepanek võtta vastu määrus

Põhjendus 1

Komisjoni ettepanek

(1) Liidu majanduse ja siseturu toimimise seisukohast on hädavajalik toorainete kättesaadavus. Teatavaid energia tootmiseks mittekasutatavaid ja mittepõllumajanduslikke tooraineid peetakse **kriitiliseks**, arvestades nende suurt majanduslikku olulisust ja asjaolu, et nende tarneid ähvardab märkimisväärne risk, mis on sageli põhjustatud sellest, et tarnimine on suuresti koondunud mõningatesse kolmandatesse riikidesse. Võttes arvesse paljude selliste kriitiliste toorainete võtmerolli rohe- ja digipöörde saavutamisel ning kaitse- ja kosmoserakendustes, on eelseisvatel aastakümnetel oodata hüppelist nõudluse kasvu. Samal ajal on süvenevate geopoliitiliste pingete ja tiheneva

Muudatusettepanek

(1) Liidu majanduse, **rohepöörde, julgeoleku ja kaitse, samuti** siseturu toimimise seisukohast on hädavajalik toorainete kättesaadavus. Teatavaid energia tootmiseks mittekasutatavaid ja mittepõllumajanduslikke tooraineid peetakse **kriitilisteks ja strateegilisteks**, arvestades nende suurt majanduslikku olulisust ja asjaolu, et nende tarneid ähvardab märkimisväärne risk, mis on sageli põhjustatud sellest, et tarnimine on suuresti koondunud mõningatesse kolmandatesse riikidesse. Võttes arvesse paljude selliste kriitiliste toorainete võtmerolli rohe- ja digipöörde saavutamisel ning kaitse- ja kosmoserakendustes, on eelseisvatel aastakümnetel oodata hüppelist nõudluse

ressursikonkurentsi tõttu üha suurem tarnehäirete risk. Kui kasvavat nõudlust kriitiliste toorainete järele nõuetekohaselt ei juhita, võib see lisaks põhjustada kahjulikku sotsiaalset ja keskkonnamõju. Neid suundumusi silmas pidades tuleb võtta meetmeid, et tagada juurdepääs kriitiliste toorainete kindlatele ja kestlikele tarnetele ning **seeläbi kaitsta** liidu **majanduslikku vastupanuvõimet** ja avatud **strateegilist autonoomiat**.

kasvu, **kui ei võeta piisavaid meetmeid, et leevendada materjalide ressursitõhusust ja kaitsta ELi ülemaailmsel tasandil suureneva pakkumise ja nõudluse vahelise lõhe eest. Lisaks võib muudes sektorites, näiteks muu hulgas põllumajanduses, tervishoius või ehituses, kasutatavaid tooraineid tulevikus mõjutada suur tarnerisk**. Samal ajal on süvenevate geopoliitiliste pingete ja tiheneva ressursikonkurentsi tõttu üha suurem tarnehäirete risk. Kui kasvavat nõudlust kriitiliste toorainete järele nõuetekohaselt ei juhita **ega leevendata**, võib see lisaks põhjustada kahjulikku **piirkondlikku ja kohalikku** sotsiaalset, **tööstuslikku** ja keskkonnamõju. Neid suundumusi silmas pidades tuleb võtta meetmeid, et tagada juurdepääs kriitiliste toorainete kindlatele ja kestlikele tarnetele, **sealhulgas piirkondlike ja kohalike osalejate ning piirkondlike tarneahelate tugevdamise kaudu, ning ohjeldada liidus prognoositavat hüppeliselt kasvavat nõudlust, et kindlustada liidu majanduslik vastupanuvõime, rohepööre, julgeolek ja kaitse ning avatud strateegiline autonoomia, kuid samal ajal ei tohiks rohe- ja digipööre suurendada toorainete tarne puhul ELi sõltuvust kolmandatest riikidest nii, et see tekitab haavatavusi ja põhjustab jälle häireid tervete tarneahelate ulatuses**.

Muudatusettepanek 2

Ettepanek võtta vastu määrus Põhjendus 2

Komisjoni ettepanek

(2) Võttes arvesse kriitiliste toorainete väärtusahelate keerukust ja riikidevahelisust, võivad koordineerimata riiklikud meetmed kriitiliste toorainete kindla ja kestliku tarnimise tagamiseks suure tõenäosusega moonutada konkurentsi ja killustada siseturgu. Seega tuleks liidu

Muudatusettepanek

(2) Võttes arvesse kriitiliste toorainete väärtusahelate keerukust ja riikidevahelisust, võivad koordineerimata riiklikud meetmed kriitiliste **ja strateegiliste** toorainete kindla ja kestliku tarnimise tagamiseks suure tõenäosusega moonutada konkurentsi ja killustada

tasandil luua ühine raamistik, et kaitsta siseturu toimimist ja tegeleda kõnealuse olulise probleemiga üheskoos.

siseturgu. Seega tuleks liidu tasandil luua ühine raamistik, et kaitsta siseturu toimimist ja tegeleda kõnealuse olulise probleemiga üheskoos.

Muudatusettepanek 3

Ettepanek võtta vastu määrus Põhjendus 3

Komisjoni ettepanek

(3) Esiteks, selleks et liidul oleks juurdepääs kriitiliste toorainete kindlatele ja kestlikele tarnetele, peaks raamistik sisaldama meetmeid, mis vähendaksid liidu kasvavaid tarneriske seeläbi, et nad suurendaksid liidu võimsust kõigis strateegiliste toorainete väärusahela etappides, sealhulgas kaevandamisel, töötlemisel ja ringlussevõtul, et saavutada iga strateegilise tooraine puhul kindlaks määratud sihttasemed. Teiseks, kuna liit sõltub ka edaspidi impordist, peaks raamistik sisaldama meetmeid strateegiliste toorainete välistarnete mitmekesistamiseks. Kolmandaks tuleb ette näha meetmed, mis tugevdavad liidu võimet jälgida ja maandada praegusi ja tulevase tarneriske. **Neljandaks** peaks raamistik sisaldama meetmeid liidus tarbitavate kriitiliste toorainete ringluspõhisuse ja kestlikkuse suurendamiseks.

Muudatusettepanek

(3) Esiteks, selleks et liidul oleks juurdepääs kriitiliste toorainete kindlatele ja kestlikele tarnetele, peaks raamistik sisaldama meetmeid, mis vähendaksid liidu kasvavaid tarneriske **ja sõltuvust** seeläbi, et nad suurendaksid liidu võimsust kõigis **kriitiliste ja** strateegiliste toorainete väärusahela etappides, sealhulgas kaevandamisel, töötlemisel ja ringlussevõtul, et saavutada iga strateegilise tooraine puhul kindlaks määratud sihttasemed. Teiseks, kuna liit sõltub ka edaspidi impordist, peaks raamistik sisaldama meetmeid strateegiliste toorainete välistarnete mitmekesistamiseks. Kolmandaks **tuleks raamistikus pöörata erilist tähelepanu kandidaat- ja naaberriikidele, kus on suur kriitiliste ja strateegiliste toorainete varu, et tagada parem koostöö tulevikus, piirkondlik ja kohalik areng ning väiksem keskkonnajalajalg transporditeede lühendamise kaudu. Neljandaks** tuleb ette näha meetmed, mis tugevdavad liidu võimet **tuvastada**, jälgida ja maandada praegusi ja tulevase tarneriske **ning kiiresti sellele vastavalt tegutseda. Viiendaks** peaks raamistik sisaldama meetmeid liidus tarbitavate kriitiliste toorainete ringluspõhisuse ja kestlikkuse suurendamiseks, **täieliku ringmajanduse poole liikumiseks ning avaliku kontrolli tagamiseks nende kriitiliste ja strateegiliste toorainetega seotud olelusringi protsesside puhul. Kuuendaks võiks Euroopa töötada teatavate kriitiliste**

toorainete kohta välja strateegilised ladustamisprogrammid, mis aitaksid hallata ja leevendada tarnehäirete mõju ning tagada kriiside ja ebastabiilsuse ajal nende toorainete kättesaadavuse.

Muudatusettepanek 4

Ettepanek võtta vastu määrus Põhjendus 4

Komisjoni ettepanek

(4) Selleks et määruses sätestatavad meetmed oleksid koondunud olulisematele toorainetele, tuleks kehtestada strateegiliste ja kriitiliste toorainete loetelud. Need loetelud peaksid samuti aitama suunata ja koordineerida liikmesriikide jõupingutusi käesoleva määruse eesmärkide saavutamiseks. Strateegiliste toorainete loetelu peaks sisaldama tooraineid, mis on strateegiliselt väga olulised, kuna neid kasutatakse rohe- ja digipöörde saavutamiseks vajalikus strateegilises tehnoloogias ning kaitse- ja kosmoserakendustes, samuti tooraineid, mida iseloomustab potentsiaalselt märkimisväärne lõhe üleilmse pakkumise ja prognoositava nõudluse vahel ning mille puhul on suhteliselt keeruline tootmist suurendada, näiteks seetõttu, et uued tarnevõimekust suurendavad projektid võtavad kaua aega. Strateegiliste toorainete loetelu tuleks korrapäraselt läbi vaadata, et võtta arvesse võimalikke tehnilisi ja majanduslikke muutusi, ning **seda tuleks vajaduse korral ajakohastada. Selleks et jõupingutused, mida tehakse liidu võimsuse suurendamiseks kogu väärtusahelas, liidu tarneriskide jälgimise ja maandamise võimekuse tugevdamiseks ning tarnete mitmekesistamiseks, oleksid suunatud toorainetele, mille puhul on neid jõupingutusi kõige rohkem vaja, tuleks asjaomaseid meetmeid kohaldada üksnes strateegiliste toorainete loetelu suhtes.**

Muudatusettepanek

(4) Selleks et määruses sätestatavad meetmed oleksid koondunud olulisematele toorainetele, tuleks kehtestada strateegiliste ja kriitiliste toorainete loetelud. Need loetelud peaksid samuti aitama suunata ja koordineerida liikmesriikide jõupingutusi käesoleva määruse eesmärkide saavutamiseks. Strateegiliste toorainete loetelu peaks sisaldama tooraineid, mis on strateegiliselt väga olulised, kuna neid kasutatakse rohe- ja digipöörde saavutamiseks vajalikus strateegilises tehnoloogias ning kaitse- ja kosmoserakendustes, samuti **tervishoiu ja toiduga kindlustatuse vallas, ning** tooraineid, mida iseloomustab potentsiaalselt märkimisväärne lõhe üleilmse pakkumise ja prognoositava nõudluse vahel ning mille puhul on suhteliselt keeruline tootmist suurendada, näiteks seetõttu, et uued tarnevõimekust suurendavad projektid võtavad kaua aega. Strateegiliste toorainete loetelu tuleks korrapäraselt läbi vaadata, et võtta arvesse võimalikke tehnilisi ja majanduslikke muutusi ning **ajutisi riske, mis tulenevad näiteks geopoliitilistest konfliktidest või looduskatastroofidest, ning seda tuleks vajaduse korral ajakohastada. Loetelu peaks olema võimalik muuta Euroopa Liidu kriitiliste toorainete nõukogu palvel mis tahes ajal, mis jääb kavandatud läbivaatamisest väljapoole.**

Muudatusettepanek 5

Ettepanek võtta vastu määrus Põhjendus 5

Komisjoni ettepanek

(5) Kriitiliste toorainete loetelu peaks sisaldama kõiki strateegilisi tooraineid ja ka muid tooraineid, mis on olulised liidu majandusele tervikuna ja mille puhul on suur tarnehäirete risk. Selleks et võtta arvesse võimalikke tehnilisi ja majanduslikke muutusi, peaks komisjon jätkama praegu kehtivat tava ja viima korrapäraselt läbi hindamise, lähtudes mitmesuguste toorainete tootmise, kaubanduse, rakenduste, ringlussevõtu ja asendamise seotud andmetest, et ajakohastada kriitiliste ja strateegiliste toorainete loetelusid vastavalt sellele, kuidas nende toorainete majanduslik tähtsus ja nendega seostatav tarnerisk aja jooksul muutuvad. Kriitiliste toorainete loetelu peaks sisaldama selliseid tooraineid, mis vastavad nii majandusliku tähtsuse kui ka tarneriski künnistele või ületavad seda; seejuures ei järjestata asjaomaseid tooraineid kriitilisuse alusel. Kõnealusel hindamisel tuleks lähtuda viieaastase perioodi kõige hiljutisemate kättesaadavate andmete keskmistest. Käesoleva määruse kohaseid meetmeid, mis on seotud ühtse kontaktpunktiga loamenetluste, planeerimise, maavarauuringute, seire, ringluspõhisuse ja kestlikkuse jaoks, tuleks kohaldada kõigi kriitiliste toorainete suhtes.

Muudatusettepanek 6

Ettepanek võtta vastu määrus Põhjendus 6

Muudatusettepanek

(5) Kriitiliste toorainete loetelu peaks sisaldama kõiki strateegilisi tooraineid ja ka muid tooraineid, mis on olulised liidu majandusele tervikuna ja mille puhul on suur tarnehäirete risk. Selleks et võtta arvesse võimalikke tehnilisi ja majanduslikke muutusi, peaks komisjon jätkama praegu kehtivat tava ja viima korrapäraselt läbi hindamise, lähtudes mitmesuguste toorainete tootmise, kaubanduse, rakenduste, ringlussevõtu ja asendamise seotud andmetest, et ajakohastada kriitiliste ja strateegiliste toorainete loetelusid vastavalt sellele, kuidas nende toorainete majanduslik tähtsus ja nendega seostatav tarnerisk aja jooksul muutuvad. Kriitiliste toorainete loetelu peaks sisaldama selliseid tooraineid, mis vastavad nii majandusliku tähtsuse kui ka tarneriski künnistele või ületavad seda; seejuures ei järjestata asjaomaseid tooraineid kriitilisuse alusel. Kõnealusel hindamisel tuleks lähtuda viieaastase perioodi kõige hiljutisemate kättesaadavate andmete keskmistest. Käesoleva määruse kohaseid meetmeid, mis on seotud ühtse kontaktpunktiga loamenetluste, planeerimise, maavarauuringute, seire, ringluspõhisuse, **rahastusele juurdepääsu ja haldustoe ning** kestlikkuse jaoks, tuleks kohaldada kõigi kriitiliste toorainete suhtes.

(6) Selleks et tugevdada liidu võimsust strateegiliste toorainete väärtusahelas, tuleks kindlaks määrata sihttasemed, mille põhjal suunata jõupingutusi ja jälgida edusamme. Eesmärk peaks olema suurendada iga strateegilise tooraine puhul võimsust kõigis väärtusahela etappides ning püüda seejuures saavutada strateegiliste toorainete kaevandamise, töötlemise ja ringlussevõtu koguvõimsuse sihttasemed. Esiteks peaks liit kasutama strateegiliste toorainete hankimiseks rohkem omaenda maavarasid ja suurendama võimsust, et vähemalt 10 % liidus tarbitavatest strateegilistest toorainetest kaevandataks kohapeal. Meeles tuleb pidada, et kaevandamisvõimsus ja seega ka kõnealuse sihttaseme saavutamine sõltub suuresti maavarade kättesaadavusest liidus. Teiseks, selleks et kujundada välja terviklik väärtusahel ja vältida kitsaskohti vaheetappides, peaks liit lisaks suurendama oma väärtusahela töötlemisvõimsust, et katta vähemalt 40 % liidu aastasest strateegiliste toorainete tarbimisest. Kolmandaks võib oodata, et eelseisvatel aastakümnetel saab üha suurema osa liidus tarbitavatest strateegilistest toorainetest asendada teiseste toorainetega – see aitaks omakorda muuta liidu toorainetarned kindlamaks ja kestlikumaks. Seega peaks liidusisene ringlussevõtuvõimsus olema piisav, et katta vähemalt 15 % liidu aastasest strateegiliste toorainete tarbimisest. Need sihttasemed on kehtestatud ajavahemikuks 2030. aastani, samamoodi nagu Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) 2021/1119²⁹ kohased liidu kliima- ja energiaeesmärgid ning Euroopa digikümneni digieesmärgid³⁰, mida kõnealused sihttasemed toetavad. Peale selle aitab sealhulgas oskuste arendamine ja ühelt töökohalt teisele liikumise edendamine

(6) Selleks et tugevdada liidu võimsust strateegiliste toorainete väärtusahelas, tuleks kindlaks määrata sihttasemed, mille põhjal suunata jõupingutusi ja jälgida edusamme. Eesmärk peaks olema suurendada iga strateegilise tooraine puhul võimsust kõigis väärtusahela etappides ning püüda seejuures saavutada strateegiliste toorainete kaevandamise, töötlemise ja ringlussevõtu koguvõimsuse sihttasemed. Esiteks peaks liit kasutama strateegiliste toorainete hankimiseks rohkem omaenda maavarasid ja suurendama võimsust, et vähemalt 10 % liidus tarbitavatest strateegilistest toorainetest kaevandataks kohapeal. Meeles tuleb pidada, et kaevandamisvõimsus ja seega ka kõnealuse sihttaseme saavutamine sõltub suuresti maavarade kättesaadavusest liidus **ning esmatähtsale kohale tuleb seada teiseseid toorained**. Teiseks, selleks et kujundada välja terviklik väärtusahel ja vältida kitsaskohti vaheetappides, peaks liit lisaks suurendama oma väärtusahela töötlemisvõimsust, et katta vähemalt 40 % liidu aastasest strateegiliste toorainete tarbimisest. Kolmandaks võib oodata, et eelseisvatel aastakümnetel saab üha suurema osa liidus tarbitavatest strateegilistest toorainetest asendada teiseste toorainetega – see aitaks omakorda muuta liidu toorainetarned kindlamaks ja kestlikumaks. Seega peaks liidusisene ringlussevõtuvõimsus olema piisav, et katta vähemalt 15 % liidu aastasest strateegiliste toorainete tarbimisest. Need sihttasemed on kehtestatud ajavahemikuks 2030. aastani, samamoodi nagu Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) 2021/1119²⁹ kohased liidu kliima- ja energiaeesmärgid ning Euroopa digikümneni digieesmärgid³⁰, mida kõnealused sihttasemed toetavad. Peale selle aitab sealhulgas oskuste arendamine ja ühelt

vähendada valdkondliku tööturu riske ja tagada ELi konkurentsivõime.

²⁹ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 30. juuni 2021. aasta määrus (EL) 2021/1119, millega kehtestatakse kliimaneutraalsuse saavutamise raamistik ning muudetakse määruseid (EÜ) nr 401/2009 ja (EL) 2018/1999 (ELT L 243, 9.7.2021, lk 1).

³⁰ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 14. detsembri 2022. aasta otsus (EL) 2022/2481, millega luuakse digikümneni poliitikaprogramm 2030 (ELT L 323, 19.12.2022, lk 4–26).

Muudatusettepanek 7

Ettepanek võtta vastu määrus Põhjendus 7

Komisjoni ettepanek

(7) Teatavate toorainete tarne puhul sõltub liit peaaegu täielikult ühestainsast riigist. Selline sõltuvus toob kaasa märkimisväärse tarnehäirete riski. Selleks et vähendada seda võimalikku riski ning suurenda liidu majanduslikku vastupanuvõimet ja taastuvust, tuleks teha tööd selle nimel, et 2030. aastaks ei oleks liit olukorras, kus enam kui 65 % ükskõik millisest strateegilisest toorainest – töötlemata kujul ja ükskõik millises töötlemisetapis – tarnitakse vaid ühest kolmandast riigist; seejuures tuleb erilist tähelepanu pöörata riikidele, millega liit on sõlminud strateegilise toorainepartnerluse, mis suurendab tarnekindlust.

töökohalt teisele liikumise edendamine **ning kohaliku kogukonna arengu toetamine** vähendada valdkondliku tööturu riske ja tagada ELi konkurentsivõime.

²⁹ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 30. juuni 2021. aasta määrus (EL) 2021/1119, millega kehtestatakse kliimaneutraalsuse saavutamise raamistik ning muudetakse määruseid (EÜ) nr 401/2009 ja (EL) 2018/1999 (ELT L 243, 9.7.2021, lk 1).

³⁰ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 14. detsembri 2022. aasta otsus (EL) 2022/2481, millega luuakse digikümneni poliitikaprogramm 2030 (ELT L 323, 19.12.2022, lk 4–26).

Muudatusettepanek

(7) Teatavate toorainete tarne puhul sõltub liit peaaegu täielikult ühestainsast riigist. Selline sõltuvus toob kaasa märkimisväärse tarnehäirete riski, **julgeolekuohu ja haavatavuse**. Selleks et vähendada seda võimalikku riski ning suurenda liidu majanduslikku vastupanuvõimet ja taastuvust, tuleks teha tööd selle nimel, et 2030. aastaks ei oleks liit olukorras, kus enam kui 65 % ükskõik millisest strateegilisest **või kriitilistest** toorainest – töötlemata kujul ja ükskõik millises töötlemisetapis, **võttes arvesse asjaomase väärtusahela kontsentreeritust ülemaailmsel tasandil** – tarnitakse vaid ühest kolmandast riigist; seejuures tuleb erilist tähelepanu pöörata **kandidaat-, naaber- või teistele riikidele ja piirkondadele**, millega liit on sõlminud strateegilise toorainepartnerluse, mis suurendab tarnekindlust.

Muudatusettepanek 8

Ettepanek võtta vastu määrus Põhjendus 9

Komisjoni ettepanek

(9) Selleks et suurendada liidus võimsust, peaks komisjon tegema Euroopa Liidu kriitiliste toorainete nõukogu abiga kindlaks liidus ellu viidavad strateegilised projektid, mille puhul kavandatakse strateegiliste toorainete kaevandamist, töötlemist või ringlussevõttu. Tõhus toetus strateegilistele projektidele võib aidata parandada järgneva etapi sektorite juurdepääsu toorainetele ning luua majanduslikke võimalusi kogu väärtusahelas, sealhulgas VKEdele, samuti soodustada uute töökohtade loomist. Selleks et tagada strateegiliste projektide väljatöötamine liidus, tuleks selliste projektide puhul seega pakkuda ühtlustatud ja prognoositavaid loamenetlusi ning tuge juurdepääsul rahastusele. Toetuse suunamiseks ja projektide lisaväärtuse tagamiseks tuleks projekte enne sellise toetuse andmist hinnata teatavate kriteeriumide alusel. Liidusisesed strateegilised projektid peaksid suurendama liidu strateegiliste toorainete tarnekindlust ja olema tehniliselt piisavalt teostatavad ning need tuleks ellu viia keskkonnahoidlikul ja sotsiaalselt jätkusuutlikul viisil. Samuti peaksid need tagama asjaomasest liikmesriigist kaugemale ulatuva piiriülese kasu. Kui komisjon leiab hindamise tulemusena, et need kriteeriumid on täidetud, peaks ta avaldama otsuse, milles projekt tunnistatakse strateegiliseks. Kuna kiire strateegiliseks tunnistamine on liidu tarnekindluse soodustamisel võtmetähtsusega, peaks hindamisprotsess olema lihtne ja mitte üleliia koormav.

Muudatusettepanek

(9) Selleks et suurendada liidus võimsust, peaks komisjon tegema Euroopa Liidu kriitiliste toorainete nõukogu abiga kindlaks liidus ellu viidavad strateegilised projektid, mille puhul kavandatakse strateegiliste toorainete kaevandamist, töötlemist või ringlussevõttu. Tõhus toetus strateegilistele projektidele võib aidata parandada järgneva etapi sektorite juurdepääsu toorainetele ning luua majanduslikke võimalusi kogu väärtusahelas, sealhulgas VKEdele **ning piirkondlikele ja kohalikele kogukondadele**, samuti soodustada uute töökohtade loomist. Selleks et tagada strateegiliste projektide väljatöötamine liidus, tuleks selliste projektide puhul seega pakkuda **tõhusamaid, läbipaistvamaid, ühtlustatud ja prognoositavaid loamenetlusi, vähendamata seejuures keskkonna- ja sotsiaalseid nõudeid**, ning tuge **rahaliste vahendite kindlustamisel ja juurdepääsul rahastusele, mis võivad edukaks osutumise korral olla kriitiliste või muude toorainete vallas loamenetlustele ja rahastusele juurdepääsu andmisel eeskujuks**. Toetuse suunamiseks ja projektide lisaväärtuse tagamiseks tuleks projekte enne sellise toetuse andmist hinnata teatavate kriteeriumide alusel. Liidusisesed strateegilised projektid peaksid suurendama liidu strateegiliste toorainete tarnekindlust ja olema tehniliselt piisavalt teostatavad ning need tuleks ellu viia keskkonnahoidlikul ja sotsiaalselt jätkusuutlikul viisil. Samuti peaksid need tagama asjaomasest liikmesriigist kaugemale ulatuva piiriülese kasu. Kui komisjon leiab hindamise tulemusena, et

need kriteeriumid on täidetud, peaks ta avaldama otsuse, milles projekt tunnistatakse strateegiliseks. Kuna kiire strateegiliseks tunnistamine on liidu tarnekindluse soodustamisel võtmetähtsusega, peaks hindamisprotsess olema lihtne ja mitte üleliia koormav.

Muudatusettepanek 9

Ettepanek võtta vastu määrus Põhjendus 10

Komisjoni ettepanek

(10) Selleks et mitmekesistada liidus strateegiliste toorainete tarneid, peaks komisjon tegema Euroopa kriitiliste toorainete nõukogu abiga kindlaks kolmandates riikides ellu viidavad strateegilised projektid, mille puhul kavandatakse strateegiliste toorainete kaevandamist, töötlemist või ringlussevõttu. Nende strateegiliste projektide tulemusliku elluviimise huvides peaks neil olema parem juurdepääs rahastusele. Lisaväärtuse tagamiseks tuleks projekte hinnata teatavate kriteeriumide alusel. Nagu liidu projektid, nii peaksid ka kolmandates riikides ellu viidavad strateegilised projektid **suurendama** liidu strateegiliste toorainete **tarnekindlust**, olema tehniliselt piisavalt teostatavad ja põhinema kestlikkusele. Tärkavatel turgudel ja areneva majandusega riikides kavandatakse projektid peaksid tagama liidu ja asjaomase kolmanda riigi vastastikuse kasu **ning** pakkuma selles riigis lisaväärtust, võttes arvesse ka sidusust liidu ühise kaubanduspoliitikaga. Kõnealune väärtus võib tuleneda sellest, et projektiga toetatakse enam kui üht väärtusahela etappi või et sellega tagatakse kasu majandusele ja ühiskonnale laiemalt, sealhulgas luuakse uusi rahvusvahelistele standarditele vastavaid töökohti. Kui komisjon leiab hindamise tulemusena, et need kriteeriumid on täidetud, peaks ta

Muudatusettepanek

(10) Selleks et mitmekesistada liidus strateegiliste toorainete tarneid, peaks komisjon tegema Euroopa kriitiliste toorainete nõukogu abiga kindlaks **kandidaatriikides, naaberriikides ja** kolmandates riikides ellu viidavad strateegilised projektid, mille puhul kavandatakse strateegiliste toorainete kaevandamist, töötlemist või ringlussevõttu. Nende strateegiliste projektide tulemusliku elluviimise huvides peaks neil olema parem juurdepääs rahastusele. Lisaväärtuse tagamiseks, **sealhulgas nende asukohaks olevate kolmandate riikide puhul**, tuleks projekte hinnata teatavate kriteeriumide alusel. Nagu liidu projektid, nii peaksid ka kolmandates riikides **ning eriti kandidaat- ja naaberriikides** ellu viidavad strateegilised projektid **aitama kaasa** liidu strateegiliste toorainete **tarnekindluse suurendamisele**, olema tehniliselt piisavalt teostatavad ja põhinema kestlikkusele **nii, et need toetavad piirkondlike ja kohalike kogukondade arengut**. Tärkavatel turgudel ja areneva majandusega riikides kavandatakse projektid peaksid tagama liidu ja asjaomase kolmanda riigi vastastikuse kasu. **Vajaduse korral toetab EL kandidaatriike, naaberriike või kolmandaid riike nende õigusraamistiku, hea valitsemistava alase suutlikkuse ja toorainesektori läbipaistvuse**

avaldama otsuse, milles projekt tunnistatakse strateegiliseks.

*tugevdamisel, et toorainepartnerlus tooks kasu mõlemale poolele ja ka kohalikele elanikele. Projekt peaks pakkuma selles riigis lisaväärtust, võttes arvesse ka sidusust **ELi aluslepingutes sätestatud põhimõtetega**, liidu ühise kaubanduspoliitikaga ja **strateegiliste prioriteetidega**. Kõnealune väärtus võib tuleneda sellest, et projektiga toetatakse enam kui üht **toorainete** väärtusahela etappi või et sellega tagatakse kasu majandusele ja ühiskonnale laiemalt, sealhulgas luuakse uusi rahvusvaheliste standarditele vastavaid töökohti. Kui komisjon leiab hindamise tulemusena, et need kriteeriumid on täidetud, peaks ta avaldama otsuse, milles projekt tunnistatakse strateegiliseks.*

Muudatusettepanek 10

Ettepanek võtta vastu määrus Põhjendus 11

Komisjoni ettepanek

(11) Selleks et tagada suurema toorainetootmise tingimustes kestlikkus, tuleks tagada, et uued tooraineprojektid viiakse ellu kestlikult. Sel eesmärgil tuleks käesoleva määruse alusel toetatavaid strateegilisi projekte hinnata rahvusvaheliste õigusaktide alusel, võttes arvesse kõiki kestlikkuse aspekte, mida on rõhutatud ELi toorainekestlikkuse põhimõtetes,³¹ sealhulgas keskkonnakaitse tagamine, sotsiaalselt vastutustundlikud tavad, inimõiguste (nt naiste õiguste) austamine **ja** läbipaistvad äritavad. Samuti tuleks projektide puhul tagada heauskne koostöö ning põhjalik ja mõtestatud konsulteerimine kohalike kogukondadega, sealhulgas põlisrahvastega. Selleks et tagada projektiarendajatele selge ja tõhus viis selle kriteeriumi täitmiseks, tuleks pidada piisavaks, kui projekt vastab asjaomastele liidu õigusaktidele, rahvusvaheliste standarditele, suunistele

Muudatusettepanek

(11) Selleks et tagada suurema toorainetootmise tingimustes kestlikkus, tuleks tagada, et uued tooraineprojektid viiakse ellu kestlikult. Sel eesmärgil tuleks käesoleva määruse alusel toetatavaid strateegilisi projekte hinnata rahvusvaheliste õigusaktide alusel, võttes arvesse kõiki kestlikkuse aspekte, mida on rõhutatud ELi toorainekestlikkuse põhimõtetes³¹, sealhulgas keskkonnakaitse tagamine **ning mere- ja rannikukeskkonna kaitsmine**, sotsiaalselt vastutustundlikud tavad, inimõiguste (nt naiste **ja laste** õiguste) austamine, läbipaistvad äritavad, **sotsiaalse, majandusliku ja territoriaalse ühtekuuluvuse edendamine, luues selleks muu hulgas tööhõivevõimalusi alaesindatud ja sotsiaalselt ebasoodsas olukorras olevatele rühmadele. Lisaks tuleb neid norme hinnata kooskõlas rahvusvahelise inimõigustealase õiguse,**

ja põhimõtetele või põhineb käesoleva määruse alusel tunnustatud sertifitseerimiskaval.

rahvusvahelise keskkonnaõiguse ja hoolsuskohustuse põhimõtetega, samuti tuleks projektide puhul tagada heauskne koostöö ning põhjalik ja mõtestatud konsulteerimine kohalike **ja piirkondlike** kogukondadega, sealhulgas põlisrahvastega. Selleks et tagada projektiarendajatele selge ja tõhus viis selle kriteeriumi täitmiseks, tuleks pidada piisavaks, kui projekt vastab asjaomastele liidu õigusaktidele, rahvusvahelistele standarditele, suunistele ja põhimõtetele või põhineb käesoleva määruse alusel tunnustatud sertifitseerimiskaval.

³¹ Euroopa Komisjon, siseturu, tööstuse, ettevõtluse ja VKEdede peadirektoraat, „ELi toorainekestlikkuse põhimõtted“, Euroopa Liidu Väljaannete Talitus, 2021, <https://op.europa.eu/et/publication-detail/-/publication/23e4b6a0-41da-11ec-89db-01aa75ed71a1/language-et>.

³¹ Euroopa Komisjon, siseturu, tööstuse, ettevõtluse ja VKEdede peadirektoraat, „ELi toorainekestlikkuse põhimõtted“, Euroopa Liidu Väljaannete Talitus, 2021, <https://op.europa.eu/et/publication-detail/-/publication/23e4b6a0-41da-11ec-89db-01aa75ed71a1/language-et>.

Muudatusettepanek 11

Ettepanek võtta vastu määrus Põhjendus 11 a (uus)

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

(11a) Kestlikud ja keskkonnasõbralikud kaevandamisprojektid, milles kasutatakse uuenduslikke protsesse ning mille puhul toimub mineraloogiline ja metallurgiline töötlemine kaevandamiskohtade lähedal, võib vastavalt komisjoni teatisele üleeuroopalist huvi pakkuvate tähtsate projektide kohta lugeda üleeuroopalist huvi pakkuvateks tähtsateks projektideks^{1a}. Sellised projektid peaksid aitama märkimisväärselt kaasa majanduskasvule, töökohtade loomisele, rohe- ja digipöördele ning parandama liidu tööstuse ja majanduse konkurentsivõimet. Selleks, et need oleksid kooskõlas Euroopa väärtuste ja eesmärkidega, tuleks nimetatud

projektides olla lisaks vankumatult pühendunud läbipaistvusele, piirkondlikule arengule, haridusele ja kogukonna kaasamisele, taastuvate energiaallikate integreerimise abil fossiilkütuste kasutamise vältimisele, jäätmete vähendamisele ja kestlikele veekasutamise tavadele.

1a Komisjoni teatis „Kriteeriumid, mis võimaldavad analüüsida üleeuroopalist huvi pakkuvate tähtsate projektide elluviimise toetamiseks antava riigiabi kokkusobivust siseturuga“ (ELT C 528, 30.12.2021, lk 10–18).

Muudatusettepanek 12

Ettepanek võtta vastu määrus Põhjendus 12

Komisjoni ettepanek

(12) Kõigil strateegiliste toorainete projektide arendajatel peaks olema võimalus taotleda, et komisjon tunnistaks projekti strateegiliseks projektiks. Taotlus peaks sisaldama **mitmesuguseid** kriteeriumidega seotud dokumente ja tõendeid. Selleks et hinnata paremini projekti sotsiaalset, keskkonnaalast ja majanduslikku otstarbekust, teostatavust ja ka hinnangute usaldatavust, peaks projektiarendaja ühtlasi liigitama projekti ÜRO ressursside raamklassifikatsiooni alusel ning esitama selle kohta asjakohased tõendid, et liigitust saaks objektiivselt kontrollida. Samuti tuleks taotlusele lisada projekti ajakava, et hinnata, millal võib projektilt oodata panust liidusisese võimsuse või mitmekesistamisega seotud sihttasemete saavutamisse. Kuna kaevandamisprojektide tulemuslikul elluviimisel on keskse tähtsusega avalikkuse heakskiit, peaks projektiarendaja samuti esitama tegevuskava avalikkuse **heakskiidu**

Muudatusettepanek

(12) Kõigil strateegiliste toorainete projektide arendajatel peaks olema võimalus taotleda, et komisjon tunnistaks projekti strateegiliseks projektiks. Taotlus peaks sisaldama kriteeriumidega seotud **asjakohaseid** dokumente ja tõendeid. Selleks et hinnata paremini projekti sotsiaalset, keskkonnaalast ja majanduslikku otstarbekust, teostatavust ja ka hinnangute usaldatavust, peaks projektiarendaja ühtlasi liigitama projekti ÜRO ressursside raamklassifikatsiooni alusel ning esitama selle kohta asjakohased tõendid, et liigitust saaks objektiivselt kontrollida. Samuti tuleks taotlusele lisada projekti ajakava, et hinnata, millal võib projektilt oodata panust liidusisese võimsuse või mitmekesistamisega seotud sihttasemete saavutamisse. Kuna kaevandamisprojektide tulemuslikul elluviimisel on keskse tähtsusega avalikkuse heakskiit, peaks projektiarendaja samuti esitama tegevuskava **meetmetega, millega**

soodustamiseks. Erilist tähelepanu tuleks pöörata sotsiaalpartneritele, kodanikuühiskonnale *ja* muudele järelevalvet teostavatele pooltele. Samuti peaks projektiarendaja esitama äriplaani, mis sisaldab teavet projekti finantssuutlikkuse kohta, ülevaadet juba enesele kindlustatud rahastamis- ja väljaostulepingutest ning ka hinnanguid võimalike loodavate töökohtade ja kvalifitseeritud tööjõu vajaduse kohta, sealhulgas oskuste täiendamise ja ümberõppe vajadused.

tagatakse üldsuse asjakohane osalemine, avalik konsultatsioon, avalikkuse nõusolek ja avalik kontroll. See kehtib ka kandidaatriikides, naaberriikides ja kolmandates riikides elluviidavate projektide puhul. Erilist tähelepanu tuleks pöörata sotsiaalpartneritele, kodanikuühiskonnale, muudele järelevalvet teostavatele pooltele *ning kohalikele ja piirkondlikele omavalitsustele*. Samuti peaks projektiarendaja esitama äriplaani, mis sisaldab teavet projekti finantssuutlikkuse kohta, ülevaadet juba enesele kindlustatud rahastamis- ja väljaostulepingutest ning ka hinnanguid võimalike loodavate töökohtade ja kvalifitseeritud tööjõu vajaduse kohta, sealhulgas oskuste täiendamise ja ümberõppe vajadused *ning algatused, mis on kavandatud naiste osalemise ja üldiste töötingimuste edendamiseks*.

Muudatusettepanek 13

Ettepanek võtta vastu määrus Põhjendus 19 a (uus)

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

(19a) Toorained, mida ei peeta kriitilisteks või strateegilisteks, võivad siiski olla hädavajalikud liikmesriikide ning nende tööstuste ja sektorite jaoks, mida käesolevas määruses ei käsitleta.

Selgitus

Seetõttu on äärmiselt oluline, et käesolevat määrust ei tõlgendataks vastandlikult. Tuleb tagada, et määrus ei mõjuta vajalike toorainete kättesaadavust, nt põllumajanduses ja ehituses vajalike toorainete kättesaadavust.

Muudatusettepanek 14

Ettepanek võtta vastu määrus Põhjendus 20

Komisjoni ettepanek

(20) Selleks et vähendada loamenetluste keerukust ning suurendada nende tõhusust ja läbipaistvust, peaks kriitiliste toorainete projektide arendajatel olema võimalus suhelda üheainsa riikliku ametiasutusega, kes hõlbustab ja koordineerib kogu loamenetlust ning teeb strateegiliste projektide korral põhjaliku otsuse ettenähtud tähtaja jooksul. Sel eesmärgil peaksid liikmesriigid määrama riigi pädeva asutuse. Kui see on vajalik liikmesriigisisese töökorralduse huvides, peaks olema võimalik delegeerida riigi pädeva asutuse ülesanded samadel tingimustel mõnele teisele ametiasutusele. Selleks et riigi pädev asutus või ükskõik milline tema nimel tegutsev ametiasutus saaks tulemuslikult täita oma tööülesandeid, peaks liikmesriik tagama piisava personali ja piisavad ressursid.

Muudatusettepanek

(20) Selleks et vähendada loamenetluste keerukust ning suurendada nende tõhusust ja läbipaistvust, peaks kriitiliste toorainete projektide arendajatel olema võimalus suhelda üheainsa riikliku ametiasutusega, kes hõlbustab ja koordineerib kogu loamenetlust ning teeb strateegiliste projektide korral põhjaliku otsuse ettenähtud tähtaja jooksul. Sel eesmärgil peaksid liikmesriigid määrama riigi pädeva asutuse, ***mis peaks konsulteerima korrapäraselt asjaomaste piirkondlike asutustega.*** Kui see on vajalik liikmesriigisisese töökorralduse huvides, peaks olema võimalik delegeerida riigi pädeva asutuse ülesanded samadel tingimustel mõnele teisele ametiasutusele. ***See määramine ei mõjuta ministeeriumi organisatsiooni, sealhulgas selle otsustusprotsessi.*** Selleks et riigi pädev asutus või ükskõik milline tema nimel tegutsev ametiasutus saaks tulemuslikult täita oma tööülesandeid, peaks liikmesriik tagama piisava personali ja piisavad ressursid.

Muudatusettepanek 15

Ettepanek võtta vastu määrus Põhjendus 21

Komisjoni ettepanek

(21) Selleks et tagada selgus strateegiliste projektide loamenetluse staatuse osas ja vähendada kohtumenetluse kuritarvitamise ohtu, piiramata seejuures tõhusat kohtulikku kontrolli, peaksid liikmesriigid tagama, et kõik strateegiliste projektide loamenetlustega seotud vaidlused lahendatakse aegsasti. Sel eesmärgil peaksid riikide pädevad asutused tagama, et taotlejatel ja projektiarendajatel on võimalik kasutada lihtsat vaidluste lahendamise menetlust ning et strateegilisi projekte käsitletakс kõigis projektidega

Muudatusettepanek

(21) Selleks et tagada selgus strateegiliste projektide loamenetluse staatuse osas ja vähendada kohtumenetluse kuritarvitamise ohtu, piiramata seejuures tõhusat kohtulikku kontrolli, peaksid liikmesriigid tagama, et kõik strateegiliste projektide loamenetlustega seotud vaidlused lahendatakse aegsasti. Sel eesmärgil peaksid riikide pädevad asutused tagama, et taotlejatel ja projektiarendajatel on võimalik kasutada lihtsat vaidluste lahendamise menetlust ning et strateegilisi projekte käsitletakс kõigis projektidega

seotud kohtumenetlustes ja vaidluste lahendamise menetlustes kiirkorras.

seotud kohtumenetlustes ja vaidluste lahendamise menetlustes kiirkorras. **Lisaks peaks käesolev määrus toetama vaidluste lahendamise vallas parimate tavade vahetamist.**

Muudatusettepanek 16

Ettepanek võtta vastu määrus Põhjendus 25

Komisjoni ettepanek

(25) Kriitiliste toorainete projektide teostamist võivad takistada maakasutusega seotud konfliktid. Selleks et tasakaalustada avalikke hüvesid ja huve ning vähendada seeläbi konfliktide riski ja kiirendada liidus tooraineprojektide kestlikku elluviimist, on vajalik põhjalikult läbimõeldud planeerimine, sealhulgas ruumilised planeeringud ja üldplaneeringud, mille puhul võetakse arvesse kriitiliste toorainete projektide teostatavust ja hinnatakse võimalikku **keskkonnamõju**. Seega peaksid vastutavad riiklikud, piirkondlikud ja kohalikud asutused kaaluma võimalust lisada asjaomastesse planeeringutesse tooraineprojektidega seotud sätteid.

Muudatusettepanek

(25) Kriitiliste toorainete projektide teostamist võivad takistada maakasutusega seotud konfliktid. Selleks et tasakaalustada avalikke hüvesid ja huve ning vähendada seeläbi konfliktide riski ja kiirendada liidus **ning kandidaatriikides, naaberriikides ja kolmandates riikides** tooraineprojektide kestlikku elluviimist, on vajalik põhjalikult läbimõeldud planeerimine, **mille aluseks on tihed koostöö riikliku, piirkondliku ja kohaliku tasandi asutuste vahel**, sealhulgas ruumilised planeeringud ja üldplaneeringud, mille puhul võetakse arvesse kriitiliste toorainete projektide teostatavust ja hinnatakse võimalikku **keskkonna-, kultuurilist ja sotsiaalset mõju, sealhulgas mõju toidutootmisele**. Seega peaksid vastutavad riiklikud, piirkondlikud ja kohalikud asutused kaaluma võimalust lisada asjaomastesse planeeringutesse tooraineprojektidega seotud sätteid.

Muudatusettepanek 17

Ettepanek võtta vastu määrus Põhjendus 25 a (uus)

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

(25a) Mitmetasandilises valitsemises kohalike ja piirkondlike omavalitsuste olulise rolli tunnistamine ja nende

aktiivne kaasamine on hädavajalik, et edendada kriitiliste ja strateegiliste toorainete projektide puhul piirkondlikku arengut. Nende ainulaadsed teadmised ja lähedus projektidele tagavad tõhusa otsuste tegemise, edendavad kohalikku toetust ja soodustavad piirkondlikke iseärasusi arvestavate kestlike tavade kasutamist, mis suurendab lõppkokkuvõttes selliste algatuste edu ja positiivset mõju.

Muudatusettepanek 18

**Ettepanek võtta vastu määrus
Põhjendus 25 b (uus)**

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

(25b) Äärepoolseimate piirkondade ainulaadsete vajaduste ja olukorra teadvustamine on hädavajalik, et kohandada kaevandamise, ringlussevõtu ja töötlemise projekte nende piirkondade eritingimustega. Selliste kaalutluste tagamine edendab kestlikku arengut, säilitab kohalikke ökosüsteeme, austab kultuurilisi nüansse ja maksimeerib nende piirkondade puhul võimalikku kasu, olles seeläbi kooskõlas liidu pühendumusega saavutada kõigil territooriumitel õiglane ja kaasav progress.

Muudatusettepanek 19

**Ettepanek võtta vastu määrus
Põhjendus 25 c (uus)**

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

(25c) Oluline on tunnistada kaevandamise, töötlemise ja ringlussevõtu projektide potentsiaali, et säilitada ja tõsta piirkondades väärtust, parandada kohalikke oskusi ja võidelda rahvastikukaoga, sest need võivad olla

pöördelise tähtsusega majandusstiimulid, mis loovad töövõimalusi, suurendavad kohalikku võimekust ja meelitavad piirkonda elanikke, edendades seeläbi piirkondlikku arengut ja pikaajalist kestlikkust.

Muudatusettepanek 20

Ettepanek võtta vastu määrus Põhjendus 26

Komisjoni ettepanek

(26) Liidu piires esineb kriitiliste toorainete projektide puhul sageli rahastuse kättesaadavuse probleeme. Kriitiliste toorainete turgusid iseloomustab sageli suur hinnavolatiilsus, pikk projektide teostusaeg, suur kontsentreeritus ja läbipaistmatus. Peale selle nõuab sektori rahastamine põhjalikke eriteadmisi, mis finantsasutustel sageli puuduvad. Selleks et need probleemid lahendada ja aidata saavutada stabiilsed ja kindlad strateegiliste toorainete tarned, peaksid liikmesriigid ja komisjon pakkuma abi rahastusele juurdepääsul ja haldustuge.

Muudatusettepanek

(26) Liidu piires esineb kriitiliste toorainete projektide puhul sageli rahastuse kättesaadavuse probleeme. Kriitiliste toorainete turgusid iseloomustab sageli suur hinnavolatiilsus, pikk projektide teostusaeg, suur kontsentreeritus ja läbipaistmatus. Peale selle nõuab sektori rahastamine põhjalikke eriteadmisi, mis finantsasutustel sageli puuduvad. Selleks et need probleemid lahendada ja aidata saavutada stabiilsed ja kindlad strateegiliste toorainete tarned, peaksid liikmesriigid ja komisjon **vähendama poliitilisi takistusi ning** pakkuma abi rahastusele juurdepääsul ja haldustuge.

Muudatusettepanek 21

Ettepanek võtta vastu määrus Põhjendus 27 a (uus)

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

(27a) Tagamaks, et selliseid tarneahelatega seotud probleeme, mille tekkepõhjusteks olid COVID-19 pandeemia ja energiakriis, mille põhjustas Venemaa sissetung Ukrainasse, ei saaks enam tekkida, on Euroopa Liidul vaja sobivat tööjõudu ning seega tuleb kasutada ära selliseid ELi rahastamisvahendeid nagu Euroopa Sotsiaalfond+ (ESF+), Euroopa

Regionaalarengu Fond (ERF) ja õiglase ülemineku mehhanism, et toetada kogu toorainete väärtusahelas tööjõu oskuste täiendamiseks haridus- ja koolitusmeetmeid.

Muudatusettepanek 22

Ettepanek võtta vastu määrus Põhjendus 28

Komisjoni ettepanek

(28) Selleks et kõrvaldada takistused, mida tekitab avaliku ja erasektori praegu sageli killustunud investeerimistegevus, hõlbustada integratsiooni ja suurendada investeringutasuvust, peaksid komisjon, liikmesriigid ja tugipangad oma tegevust paremini koordineerima ning looma koostoime liidu ja riiklike rahastamisprogrammide vahel, samuti tagama parema koordineerituse ja koostöö tööstusharu ja peamiste erasektori sidusrühmadega. Sel eesmärgil tuleks luua Euroopa kriitiliste toorainete nõukogu allrühm, kuhu kuuluvad eksperdid liikmesriikidest, komisjonist ja ka asjaomastest avaliku sektori finantsasutustest. Selles allrühmas tuleks arutada strateegiliste projektide individuaalseid rahastamisvajadusi ja olemasolevaid rahastamisvõimalusi, et anda projektiarendajatele soovitusi selle kohta, kuidas nendele võimalustele parimal viisil ligi pääseda. Kolmandates riikides kavandatavate projektide rahastamise küsimuste arutamisel ja vastavate soovitude esitamisel peaks Euroopa kriitiliste toorainete nõukogu eelkõige arvesse võtma strateegiat „Global Gateway“⁴².

⁴² Ühisteatis Euroopa Parlamendile, nõukogule, Euroopa Majandus- ja

Muudatusettepanek

(28) Selleks et kõrvaldada takistused, mida tekitab avaliku ja erasektori praegu sageli killustunud investeerimistegevus, hõlbustada integratsiooni ja suurendada investeringutasuvust, peaksid komisjon, liikmesriigid ja tugipangad oma tegevust paremini koordineerima ning looma koostoime liidu ja riiklike rahastamisprogrammide vahel, samuti tagama parema koordineerituse ja koostöö tööstusharu ja peamiste erasektori sidusrühmadega. Sel eesmärgil tuleks luua Euroopa kriitiliste toorainete nõukogu allrühm, kuhu kuuluvad eksperdid liikmesriikidest, komisjonist ja ka asjaomastest avaliku sektori finantsasutustest. Selles allrühmas tuleks arutada strateegiliste projektide individuaalseid rahastamisvajadusi ja olemasolevaid rahastamisvõimalusi, et anda projektiarendajatele soovitusi selle kohta, kuidas nendele võimalustele parimal viisil ligi pääseda. ***Kandidaatriikides, naaberriikides ja*** kolmandates riikides kavandatavate projektide rahastamise küsimuste arutamisel ja vastavate soovitude esitamisel peaks Euroopa kriitiliste toorainete nõukogu eelkõige arvesse võtma strateegiat „Global Gateway“⁴² ***ning strateegilisi partnerlusi ja ühinemislepinguid.***

⁴² Ühisteatis Euroopa Parlamendile, nõukogule, Euroopa Majandus- ja

Sotsiaalkomiteele, Regioonide Komiteele ning Euroopa Investeerimispingale „Global Gateway“ (JOIN(2021) 30 final).

Sotsiaalkomiteele, Regioonide Komiteele ning Euroopa Investeerimispingale „Global Gateway“ (JOIN(2021) 30 final).

Muudatusettepanek 23

Ettepanek võtta vastu määrus Põhjendus 29

Komisjoni ettepanek

(29) Keskse tähtsusega on äriühingute, finantsinvestorite ja väljaostjate tehtavad investeeringud. Kui erasektori investeeringutest üksi ei piisa, võib kriitiliste toorainete väärtusahela projektide tulemuslikuks rakendamiseks vaja olla avaliku sektori toetust, näiteks tagatiste, laenude või omakapitali- ja kvaasiomakapitaliinvesteeringute kujul. Niisugune avaliku sektori toetus võib kujutada endast riigiabi. Sellisel abil peab olema ergutav mõju ning see peab olema vajalik, asjakohane ja proportsionaalne. Kehtivate riigiabi suuniste alusel, mis vaadati hiljuti põhjalikult läbi rohe- ja digipöörde eesmärke arvesse võttes, on teatavate tingimuste täitmisel arvukalt võimalusi kriitiliste toorainete väärtusahela projektide toetamiseks.

Muudatusettepanek

(29) Keskse tähtsusega on äriühingute, finantsinvestorite ja väljaostjate tehtavad investeeringud. Kui erasektori investeeringutest üksi ei piisa, võib kriitiliste toorainete väärtusahela projektide tulemuslikuks rakendamiseks vaja olla avaliku sektori toetust, näiteks tagatiste, laenude või omakapitali- ja kvaasiomakapitaliinvesteeringute kujul. Niisugune avaliku sektori toetus võib kujutada endast riigiabi. Sellisel abil peab olema ergutav mõju ning see peab olema vajalik, asjakohane ja proportsionaalne. Kehtivate riigiabi suuniste alusel, mis vaadati hiljuti põhjalikult läbi rohe- ja digipöörde eesmärke arvesse võttes, on teatavate tingimuste täitmisel arvukalt võimalusi kriitiliste toorainete väärtusahela projektide toetamiseks. ***Komisjon ja liikmesriigid peaksid selgitama, kuidas saab riigiabi eeskirju kasutada. Lisaks peaksid nad võtma kasutusele finantsmehhanismid, mis toetavad kriitiliste toorainete väärtusahelas olemasolevat ja uut tööstuslikku võimekust, hõlmates nii tegevus- kui ka kapitalikuluseid. Komisjon peaks veel uurima võimalust tagada ELi tasandil sihtotstarbeline rahastus, näiteks eraldada finantstoetust uutest või olemasolevatest fondidest, mis ei ole mõeldud ainult toorainetele.***

Muudatusettepanek 24

Ettepanek võtta vastu määrus Põhjendus 33

Komisjoni ettepanek

(33) Kriitiliste toorainete väärtusahelate kestlikkust on võimalik suurendada Maa seirest saadavate satelliidiandmete ja sellel põhinevate teenuste abil – need pakuvad pidevat teabevoogu, mis võib olla kasulik sellises tegevuses nagu kaevandamispiirkondade seire ja majandamine, keskkonnavalase ja sotsiaal-majandusliku mõju hindamine või maavarauuringud. Kuna Maa seire võimaldab koguda andmeid ka kaugete ja raskesti ligipääsetavate piirkondade kohta, peaksid liikmesriigid seda võimalikult suurel määral arvesse võtma riiklike maavarauuringuprogrammide koostamisel ja elluviimisel.

Muudatusettepanek 25

Ettepanek võtta vastu määrus Põhjendus 34

Komisjoni ettepanek

(34) Ehkki tarnekindluse suurendamiseks on vaja tugevdada liidu kriitiliste toorainete väärtusahelat, on kriitiliste toorainete tarneahelad ka edaspidi ülemaailmse mõõtmega ja tundlikud välistegurite suhtes. Hiljutised ja praegused sündmused – nende hulgas COVID-19 kriis ning provotseerimata ja põhjendamatu sõjaline agressioon Ukraina vastu – on ilmsiks toonud teatavate liidu tarneahelate haavatavuse häirete suhtes. Selleks et liikmesriigid ja Euroopa tööstusharud oleksid võimelised tarnehäireid ette nägema ja valmis toime tulema tagajärgedega, tuleks välja töötada meetmed, et suurendada seirevõimekust,

Muudatusettepanek

(33) Kriitiliste toorainete väärtusahelate kestlikkust on võimalik suurendada Maa seirest saadavate satelliidiandmete ja sellel põhinevate teenuste abil – need pakuvad pidevat teabevoogu, mis võib olla kasulik sellises tegevuses nagu kaevandamispiirkondade seire ja majandamine, keskkonnavalase ja sotsiaal-majandusliku mõju hindamine **enne kaevandamist ja selle ajal, et tagada kooskõla sotsiaalsete ja keskkonnavalaste õigusraamistikuga**, või maavarauuringud. Kuna Maa seire võimaldab koguda andmeid ka kaugete ja raskesti ligipääsetavate piirkondade kohta, peaksid liikmesriigid seda võimalikult suurel määral arvesse võtma riiklike maavarauuringuprogrammide koostamisel ja elluviimisel.

koordineerida strateegilisi varusid ja tugevdada äriühingute valmisolekut.

vahetada teavet, koordineerida vajaduse korral strateegilisi varusid ja tugevdada äriühingute valmisolekut.

Muudatusettepanek 26

Ettepanek võtta vastu määrus Põhjendus 35

Komisjoni ettepanek

(35) Riskiteadlikkuse ja -ennetusega seotud võimekus on liikmesriigiti erinev ja kõigis liikmesriikides ei ole loodud sihtotstarbelisi struktuure selleks, et jälgida kriitiliste toorainete tarneahelaid ja teavitada äriühinguid võimalikest tarnehäirete riskidest. Samamoodi on osa äriühinguid investeerinud oma tarneahelate jälgimisse, teised aga ei ole suutelised seda tegema. Võttes arvesse kriitiliste toorainete tarneahelate üleilmset mõõdet ja ka nende keerukust, peaks komisjon seepärast töötama välja seireotstarbelise tulemustabeli, milles hinnatakse kriitiliste toorainete tarneriske, ning tagama kogutud teabe kättesaadavuse avaliku sektori asutustele ja erasektori osalejatele; see aitab omakorda suurendada liikmesriikidevahelist koostoimet. Selleks et liidu väärtusahelad oleksid piisaval määral valmis võimalikeks tarnehäireteks, peaks komisjon korraldama stressiteste, et hinnata strateegiliste toorainete tarneahelate haavatavust ja nende avatust tarneriskidele. Liikmesriigid peaksid seda tegevust toetama ning kasutama selliste stressitestide tegemiseks võimaluse korral oma riiklikke tarne- ja teabeasutusi, kes tegelevad kriitiliste toorainetega seotud küsimustega. Samuti peaks Euroopa kriitiliste toorainete nõukogu tagama komisjoni ja liikmesriikide tehtavate stressitestide koordineerimise. Kui ühelgi liikmesriigil ei ole võimekust teha konkreetse strateegilise tooraine puhul nõutavat stressitesti, peaks komisjon tegema selle ise. Kõnealuste stressitestide

Muudatusettepanek

(35) Riskiteadlikkuse ja -ennetusega seotud võimekus on liikmesriigiti erinev ja kõigis liikmesriikides ei ole loodud sihtotstarbelisi struktuure selleks, et jälgida kriitiliste toorainete tarneahelaid ja teavitada äriühinguid võimalikest tarnehäirete riskidest. Samamoodi on osa äriühinguid investeerinud oma tarneahelate jälgimisse, teised aga ei ole suutelised seda tegema. Võttes arvesse kriitiliste toorainete tarneahelate üleilmset mõõdet ja ka nende keerukust, peaks komisjon seepärast töötama välja seireotstarbelise tulemustabeli, milles hinnatakse kriitiliste toorainete tarneriske, ning tagama kogutud teabe kättesaadavuse avaliku sektori asutustele ja erasektori osalejatele; see aitab omakorda suurendada liikmesriikidevahelist koostoimet. Selleks et liidu väärtusahelad oleksid piisaval määral valmis võimalikeks tarnehäireteks, peaks komisjon korraldama stressiteste, et hinnata strateegiliste toorainete tarneahelate haavatavust ja nende avatust tarneriskidele. Liikmesriigid peaksid seda tegevust toetama ning kasutama selliste stressitestide tegemiseks võimaluse korral oma riiklikke tarne- ja teabeasutusi, kes tegelevad kriitiliste toorainetega seotud küsimustega. Samuti peaks Euroopa kriitiliste toorainete nõukogu tagama komisjoni ja liikmesriikide tehtavate stressitestide koordineerimise. Kui ühelgi liikmesriigil ei ole võimekust teha konkreetse strateegilise tooraine puhul nõutavat stressitesti, peaks komisjon tegema selle ise. Kõnealuste stressitestide

tulemuste avalikustamisel peaks komisjon soovitada ka võimalikke strateegiaid, mille abil avaliku sektori asutused ja erasektoris osalejad saaksid maandada tarneriske, näiteks strateegiliste varude loomine või tarnete täiendav mitmekesistamine. Selleks et koguda seiremeetmete võtmiseks ja stressitestide tegemiseks vajalikku teavet, peaks komisjon koordineerima tegevust Euroopa kriitiliste toorainete nõukogu asjaomase alalise allrühmaga ning liikmesriigid peaksid kindlaks tegema peamised väärtusahela toimimiseks olulised turuosalised ja neid jälgima. Kui ükski alalise allrühma liige ei ole suuteline tegema konkreetse strateegilise tooraine puhul nõutavat stressitesti, peaks komisjon tegema selle ise.

tulemuste avalikustamisel peaks komisjon soovitada ka võimalikke strateegiaid, mille abil avaliku sektori asutused ja erasektoris osalejad saaksid maandada tarneriske, näiteks **rohkemate poliitikameetmete rakendamine strateegiliste toorainete vajaduse vähendamiseks**, strateegiliste varude loomine või tarnete täiendav mitmekesistamine. Selleks et koguda seiremeetmete võtmiseks ja stressitestide tegemiseks vajalikku teavet, peaks komisjon koordineerima tegevust Euroopa kriitiliste toorainete nõukogu asjaomase alalise allrühmaga ning liikmesriigid peaksid kindlaks tegema peamised väärtusahela toimimiseks olulised turuosalised ja neid jälgima. Kui ükski alalise allrühma liige ei ole suuteline tegema konkreetse strateegilise tooraine puhul nõutavat stressitesti, peaks komisjon tegema selle ise.

Muudatusettepanek 27

Ettepanek võtta vastu määrus Põhjendus 41

Komisjoni ettepanek

(41) Enamik kriitilisi tooraineid on metallid, mida on põhimõtteliselt võimalik lõputult ringlusse võtta, ehkki mõnikord võivad kvaliteediomadused halveneda. See pakub võimalust kujundada rohepöörde taustal välja tõeline ringmajandus. Pärast algset etappi, mille käigus nõudlus uue tehnoloogia arendamiseks vajalike kriitiliste toorainete järele kiiresti kasvab ning see nõudlus rahuldatakse endiselt peamiselt esmase kaevandamise ja töötlemise abil, tuleks suurendada ringlussevõtu rolli ning vähendada esmase kaevandamise vajadust ja sellega kaasnevat mõju. Praegu aga on enamiku kriitiliste toorainete puhul ringlussevõtu määrad väikesed ning ringlussevõtu süsteemid ja tehnoloogia ei ole sageli kohandatud nende toorainete erisustele. Seega tuleb võtta

Muudatusettepanek

(41) Enamik kriitilisi tooraineid on metallid, mida on põhimõtteliselt võimalik lõputult ringlusse võtta, ehkki mõnikord võivad kvaliteediomadused halveneda. See pakub võimalust kujundada rohepöörde taustal välja tõeline ringmajandus. Pärast algset etappi, mille käigus nõudlus uue tehnoloogia arendamiseks vajalike kriitiliste toorainete järele kiiresti kasvab ning see nõudlus rahuldatakse endiselt peamiselt esmase kaevandamise ja töötlemise abil, tuleks suurendada ringlussevõtu **ja korduskasutamise** rolli ning vähendada esmase kaevandamise vajadust ja sellega kaasnevat mõju. Praegu aga on **stiimulite puudumise tõttu** enamiku kriitiliste toorainete puhul ringlussevõtu määrad väikesed ning ringlussevõtu süsteemid ja tehnoloogia ei ole sageli

meetmeid, et tegeleda eri probleemidega, mis takistavad kasutamast ringmajanduse potentsiaali.

kohandatud nende toorainete erisustele. Seega tuleb võtta meetmeid, et tegeleda eri probleemidega, mis takistavad kasutamast ringmajanduse potentsiaali **nii, et ringlussevõtt oleks tõhusale majandusele üleminekul ja vajalike toorainete hankimisel kesksel kohal. (muudatusettepanek 50). Olenemata sellest, kui palju liidus 2030. aastal strateegilisi tooraineid tarbitakse, tuleks võtta eesmärgiks nimetatud toorainete täielik ringluspõhisus.**

Muudatusettepanek 28

**Ettepanek võtta vastu määrus
Põhjendus 41 a (uus)**

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

(41a) Ringlussevõtu ja ressursitõhususe vallas on vaja üldsust harida ja suurendada teadlikkust, soodustades nii individuaalset kui ka kollektiivset kestlikku käitumist, sest see on asjakohane viis, kuidas tagada üleminek tõelisele ringmajandusele, mis aitab vähendada toorainete puhul sõltuvust kolmandatest riikidest.

Muudatusettepanek 29

**Ettepanek võtta vastu määrus
Põhjendus 42 a (uus)**

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

(42a) Elektroonikaromudes on kriitiliste toorainete sisaldus palju kontsentreeritum kui maailma parimas maagis. See pakub jäätmesõelumisele tohutut arengupotentsiaali. Seetõttu on äärmiselt oluline luua ringlussevõtmise keskustele toetav taristu, mis võimaldaks neil tuua nimetatud ringlussevõetud materjalid uuesti turule tõhusalt ja tulemuslikult.

Muudatusettepanek 30

Ettepanek võtta vastu määrus Põhjendus 43

Komisjoni ettepanek

(43) Tooraineid on kaevandatud paljudes liidu piirkondades ja seega leidub märkimisväärses koguses kaevandamisjätmeid suletud jäätmehoiulates, mille puhul ei ole kriitiliste toorainete eraldamise potentsiaali üldjuhul hinnatud, arvestades, et nende majanduslik tähtsus on hakanud suurenema alles hiljuti. Kriitiliste toorainete eraldamine kaevandamisjätmete hoidlatest võimaldab luua majanduslikku väärtust ja töökohti ajaloolistes kaevanduspiirkondades, **mida tihtipeale** mõjutab deindustrialiseerimine ja taandareng. Asjaolu, et kriitiliste toorainete **sisaldusele** ei pöörata piisavalt tähelepanu ja **selle kohta on vähe teavet**, eeskätt suletud jäätmehoiulate puhul, on peamine tegur, mis takistab kaevandamisjätmetest kriitiliste toorainete eraldamise võimaluste ulatuslikumat ärakasutamist.

Muudatusettepanek 31

Ettepanek võtta vastu määrus Põhjendus 44 a (uus)

Muudatusettepanek

(43) Tooraineid on kaevandatud paljudes liidu piirkondades ja seega leidub märkimisväärses koguses kaevandamisjätmeid suletud jäätmehoiulates, mille puhul ei ole kriitiliste toorainete eraldamise potentsiaali üldjuhul hinnatud, arvestades, et nende majanduslik tähtsus on hakanud suurenema alles hiljuti. Kriitiliste toorainete eraldamine kaevandamisjätmete hoidlatest võimaldab luua majanduslikku väärtust ja töökohti ajaloolistes kaevanduspiirkondades **ja aidata kaasa asjaomaste piirkondlike ja kohalike kogukondade edasisele arengule, sest neid** mõjutab **tihtipeale** deindustrialiseerimine ja taandareng, **mis süvendavad piirkondlike erinevusi ja ebavõrdsust; seda silmas pidades peab liit parandama oma vastupanuvõimet, püües toorainetele juurdepääsu kahjulikku keskkonna- ja sotsiaalset mõju**. Asjaolu, et kriitiliste toorainete **sisalduse puhul** ei pöörata piisavalt tähelepanu **sotsiaalsele ja majanduslikule küljele ning teabele kui sellisele**, eeskätt suletud jäätmehoiulate puhul, on peamine tegur, mis takistab kaevandamisjätmetest kriitiliste toorainete eraldamise võimaluste ulatuslikumat ärakasutamist **ning mis pärsib ka territoriaalset ühtekuuluvust**.

(44a) Kaevandamisjäätmetest kriitiliste toorainete eraldamise kohta tuleb luua selge ja sidus õigusraamistik, et tagada inimeste tervise ja keskkonnakaitse alaste standardite järgimine, ning samuti tuleb stimuleerida investeringuid kaevandamisjäätmetest kriitiliste toorainete eraldamiseks vajalikku taristusse, sealhulgas hõlbustades juurdepääsu rahastusele ja pakkudes valitsuse toetust, et vähendada sõltuvust uut tüüpi kaevandamisest ja korduskasutada olemasolevaid ressursse kestlikult.

Muudatusettepanek 32

Ettepanek võtta vastu määrus Põhjendus 45

(45) Nii juba tegutsevate kui ka uute kaevandamisjäätmehoidlate käitajad peaksid tegema esialgse majandusliku hindamisuuringu, milles keskendutakse kriitiliste toorainete eraldamisele jäätmehoidlas olevatest ja tekkivatest kaevandamisjäätmetest. Kooskõlas Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivis 2008/98/EÜ⁴⁶ sätestatud jäätmehierarhiaga peaks olema esmatähtis kriitilisi tooraineid sisaldavate jäätmete teket vältida, eraldades kriitilised toorained kaevandatud materjalidest enne, kui need muutuvad jäätmeks. Selle uuringu koostamisel peaksid ettevõtjad koguma vajaliku teabe, sealhulgas kaevandamisjäätmes sisalduvate kriitiliste toorainete sisaldused ja kogused, ning hindama mitut protsesside, tegevuse või ärikokkulepetega seotud valikuvarianti, mis võimaldavad kriitilisi tooraineid majanduslikult elujõulisel viisil taaskasutada. See kohustus lisandub kohustustele, mis on sätestatud

(45) Nii juba tegutsevate kui ka uute kaevandamisjäätmehoidlate käitajad peaksid tegema esialgse majandusliku hindamisuuringu, milles keskendutakse kriitiliste toorainete eraldamisele jäätmehoidlas olevatest ja tekkivatest kaevandamisjäätmetest. Kooskõlas Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivis 2008/98/EÜ⁴⁶ sätestatud jäätmehierarhiaga peaks olema esmatähtis kriitilisi tooraineid sisaldavate jäätmete teket vältida, eraldades kriitilised toorained kaevandatud materjalidest enne, kui need muutuvad jäätmeks. Selle uuringu koostamisel peaksid ettevõtjad koguma vajaliku teabe, sealhulgas kaevandamisjäätmes sisalduvate kriitiliste toorainete sisaldused ja kogused, ning hindama mitut protsesside, tegevuse või ärikokkulepetega seotud valikuvarianti, mis võimaldavad kriitilisi tooraineid majanduslikult, **keskkonnaalaselt ja sotsiaalselt** elujõulisel viisil taaskasutada. See kohustus lisandub kohustustele, mis on

direktiivis 2006/21/EÜ ja selle ülevõtmiseks vastu võetud siseriiklikes õigusaktides, ning on vahetult kohaldatav. Selle kohustuse täitmisel peaksid ettevõtjad ja pädevad asutused tegema jõupingutusi, et viia halduskoormus miinimumini ja koondada võimaluste piires menetlusi.

⁴⁶ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 19. novembri 2008. aasta direktiiv 2008/98/EÜ, mis käsitleb jäätmeid ja millega tunnistatakse kehtetuks teatud direktiivid (ELT L 312, 22.11.2008, lk 3–30).

Muudatusettepanek 33

Ettepanek võtta vastu määrus Põhjendus 46

Komisjoni ettepanek

(46) Kuna praegu ei ole suletud kaevandamisjäätmeoidlatest kriitiliste toorainete eraldamise potentsiaali kohta piisavalt teavet, peaksid liikmesriigid kooskõlas liidu konkurentsieeskirjadega looma andmebaasi, mis sisaldab kogu asjakohast teavet, et edendada taaskasutamist, eeskätt kriitiliste toorainete koguse ja sisalduse kohta selliste jäätmeoidlatest jäätmetes. See teave tuleks teha avalikkusele kättesaadavaks kasutajasõbralikus vormis ja digitaalsel kujul, et pakkuda juurdepääsu üksikasjalikumale tehnilisele teabele. Selleks et hõlbustada kasutajasõbralikku juurdepääsu teabele, võiksid liikmesriigid näiteks luua kontaktpunkti, et tagada võimalus vahetada täpsemat teavet kriitiliste toorainete taaskasutamise projektide arendajatega. Andmebaas tuleks välja töötada nii, et võimalikud projektiarendajad saaksid hõlpsasti kindlaks teha jäätmeoidlatest, mille puhul on suur potentsiaal majanduslikult elujõuliseks taaskasutamiseks. Piiratud

sätetatud direktiivis 2006/21/EÜ ja selle ülevõtmiseks vastu võetud siseriiklikes õigusaktides, ning on vahetult kohaldatav. Selle kohustuse täitmisel peaksid ettevõtjad ja pädevad asutused tegema jõupingutusi, et viia halduskoormus miinimumini ja koondada võimaluste piires menetlusi.

⁴⁶ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 19. novembri 2008. aasta direktiiv 2008/98/EÜ, mis käsitleb jäätmeid ja millega tunnistatakse kehtetuks teatud direktiivid (ELT L 312, 22.11.2008, lk 3–30).

Muudatusettepanek

(46) Kuna praegu ei ole suletud kaevandamisjäätmeoidlatest kriitiliste toorainete eraldamise potentsiaali kohta piisavalt teavet, peaksid liikmesriigid kooskõlas liidu konkurentsieeskirjadega looma andmebaasi, mis sisaldab kogu asjakohast teavet, et edendada taaskasutamist, eeskätt kriitiliste toorainete koguse ja sisalduse kohta selliste jäätmeoidlatest jäätmetes. See teave tuleks teha avalikkusele kättesaadavaks kasutajasõbralikus vormis ja digitaalsel kujul, et pakkuda juurdepääsu üksikasjalikumale tehnilisele teabele. Selleks et hõlbustada kasutajasõbralikku juurdepääsu teabele, võiksid liikmesriigid **ning kohalikud ja piirkondlikud omavalitsused** näiteks luua kontaktpunkti, et tagada võimalus vahetada täpsemat teavet kriitiliste toorainete taaskasutamise projektide arendajatega. Andmebaas tuleks välja töötada nii, et võimalikud projektiarendajad saaksid hõlpsasti kindlaks teha jäätmeoidlatest, mille puhul on suur potentsiaal majanduslikult,

ressursside paremaks suunamiseks peaksid liikmesriigid koguma teavet etapiviisiliselt ja korraldama keerukamad teabekogumisetapid üksnes nende jäätmeheidlate puhul, mis on kõige perspektiivikamad. Teabe kogumise eesmärk peaks olema pakkuda kaevandamisjäätmete heidlate kohta täpset ja representatiivset teavet ning saada võimalikult hea ülevaade kriitiliste toorainete taaskasutamise potentsiaalst.

keskkonnaalaselt ja sotsiaalselt elujõuliseks taaskasutamiseks. Piiratud ressursside paremaks suunamiseks peaksid liikmesriigid koguma teavet etapiviisiliselt ja korraldama keerukamad teabekogumisetapid üksnes nende jäätmeheidlate puhul, mis on kõige perspektiivikamad. Teabe kogumise eesmärk peaks olema pakkuda kaevandamisjäätmete heidlate kohta täpset ja representatiivset teavet ning saada võimalikult hea ülevaade kriitiliste toorainete taaskasutamise potentsiaalst **viisil, mis kahjustab keskkonda kõige vähem.**

Muudatusettepanek 34

Ettepanek võtta vastu määrus Põhjendus 54

Komisjoni ettepanek

(54) Selleks et viia ellu 2020. aasta kriitiliste toorainete tegevuskava, on liit sõlminud kolmandate riikidega strateegilised toorainepartnerlused. Tarnete mitmekesistamiseks tuleks neid jõupingutusi jätkata. Selleks et töötada välja ja tagada ühtne raamistik edasiste partnerluste sõlmimiseks, peaksid liikmesriigid ja komisjon Euroopa kriitiliste toorainete nõukogus tehtava koostöö raames koordineerima meetmeid ja arutama muu hulgas seda, kas olemasolevad partnerlused aitavad saavutada seatud eesmärke ja millised kolmandad riigid peaksid olema uute partnerluste sõlmimisel esmatähtsad, samuti kõnealuste partnerluste sisu ning nende sidusust ja võimalikku koostoimet koostööga, mida liikmesriigid teevad asjaomaste kolmandate riikidega kahepoolselt. Liit peaks tegema jõupingutusi, et luua vastastikku kasulikke partnerlusi tähtsate turgude ja areneva majandusega riikidega, lähtudes strateegiast „Global Gateway“, et

Muudatusettepanek

(54) Selleks et viia ellu 2020. aasta kriitiliste toorainete tegevuskava, on liit sõlminud kolmandate riikidega strateegilised toorainepartnerlused. Tarnete mitmekesistamiseks tuleks neid jõupingutusi jätkata, **pöörates erilist tähelepanu nõuetekohasele kinnipidamisele sunniviisilist tööd ja hoolsuskohustust käsitlevatest õigusaktidest, tööõigusest ja Rahvusvahelise Tööorganisatsiooni soovitusdest kaevandussektori kohta ning kaasates sisuliselt kohalikud kogukonnad.** Selleks et töötada välja ja tagada ühtne raamistik edasiste partnerluste sõlmimiseks, peaksid liikmesriigid ja komisjon Euroopa kriitiliste toorainete nõukogus tehtava koostöö raames koordineerima meetmeid ja arutama muu hulgas seda, kas olemasolevad partnerlused aitavad saavutada seatud eesmärke ja millised kolmandad riigid peaksid olema uute partnerluste sõlmimisel esmatähtsad, samuti kõnealuste partnerluste sisu ning nende sidusust ja võimalikku koostoimet

mitmekesistada toorainete tarneahelat ja tagada nendes riikides tootmise lisaväärtus.

koostööga, mida liikmesriigid teevad asjaomaste kolmandate riikidega kahepoolselt. Liit peaks tegema jõupingutusi, et luua vastastikku kasulikke partnerlusi tärkavate turgude ja areneva majandusega riikidega, lähtudes strateegiast „Global Gateway“, et mitmekesistada toorainete tarneahelat ja tagada nendes riikides tootmise lisaväärtus. ***Rohkem pingutusi tuleb teha ka koostööks ja koordineerimiseks rahvusvaheliste partneritega, samuti Euroopa Vabakaubanduse Assotsiatsiooni liikmetega, siseturul osalevate riikidega või kandidaat- ja naaberriikidega.***

Muudatusettepanek 35

Ettepanek võtta vastu määrus Põhjendus 54 a (uus)

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

(54a) Kandidaatriikide, naaberriikide ja kolmandate riikidega sõlmitud uute partnerluste prioriteetide seadmisel tuleks pöörata erilist tähelepanu inimõigustele, konfliktide lahendamisele ja piirkondlikule stabiilsusele.

Muudatusettepanek 36

Ettepanek võtta vastu määrus Põhjendus 55

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

(55) Selleks et toetada strateegiliste projektide väljatöötamise ja nende rahastamise, maavarauuringute programmide, seirevõimekuse või strateegiliste varudega seotud ülesannete täitmist ja anda komisjonile asjakohast nõu, tuleks luua Euroopa kriitiliste toorainete nõukogu. Euroopa kriitiliste toorainete nõukogu peaks koosnema liikmesriikide ja komisjoni esindajatest

(55) Selleks et toetada strateegiliste projektide väljatöötamise ja nende rahastamise, maavarauuringute programmide, seirevõimekuse või strateegiliste varudega seotud ülesannete täitmist ja anda komisjonile asjakohast nõu, tuleks luua Euroopa kriitiliste toorainete nõukogu. Euroopa kriitiliste toorainete nõukogu peaks koosnema liikmesriikide ja komisjoni esindajatest

ning võimaldama teistel pooltel osaleda vaatlajatena. Teatavate ülesannete täitmiseks vajalike eksperditeadmiste arendamiseks peaks kriitiliste toorainete nõukogu moodustama rahastamise, maavarauuringute, seire ja strateegiliste varude küsimustega tegelevad alalised allrühmad, mis peaksid tegutsema mitmesuguseid asjaomaseid riikide ametiasutusi koondava võrgustikuna ning vajaduse korral konsulteerima tööstusharu, teadusringkonna, kodanikuühiskonna ja muude oluliste sidusrühmadega. Kriitiliste toorainete nõukogu nõuanded ja arvamused peaksid olema mittesiduvad ning selliste nõuannete või arvamuste puudumine ei tohiks takistada komisjoni täitmast oma ülesandeid käesoleva määruse alusel.

ning võimaldama *kohalikel ja piirkondlikel omavalitsustel, kodanikuühiskonnal ning* teistel pooltel osaleda vaatlajatena. *Euroopa Parlamenti tuleks süstemaatiliselt nõukogu istungitele kutsuda.* Teatavate ülesannete täitmiseks vajalike eksperditeadmiste arendamiseks peaks kriitiliste toorainete nõukogu moodustama rahastamise, maavarauuringute, seire ja strateegiliste varude *ning kestlikkuse* küsimustega tegelevad alalised allrühmad, mis peaksid tegutsema mitmesuguseid asjaomaseid riikide ametiasutusi koondava võrgustikuna ning vajaduse korral konsulteerima tööstusharu, teadusringkonna, kodanikuühiskonna ja muude oluliste sidusrühmadega. Kriitiliste toorainete nõukogu nõuanded ja arvamused peaksid olema mittesiduvad ning selliste nõuannete või arvamuste puudumine ei tohiks takistada komisjoni täitmast oma ülesandeid käesoleva määruse alusel.

Muudatusettepanek 37

Ettepanek võtta vastu määrus Põhjendus 56

Komisjoni ettepanek

(56) Kui eesmärkide, sealhulgas võimsuse ja mitmekesistamisega seotud sihttasemete saavutamisel ei tehta edusamme, võib see osutada vajadusele võtta lisameetmeid. Seega peaks komisjon nende eesmärkide saavutamiseks tehtavaid edusamme jälgima.

Muudatusettepanek

(56) Kui eesmärkide, sealhulgas võimsuse ja mitmekesistamisega seotud sihttasemete saavutamisel ei tehta edusamme, võib see osutada vajadusele võtta lisameetmeid. Seega peaks komisjon nende eesmärkide saavutamiseks tehtavaid edusamme jälgima *ja andma Euroopa Parlamendile aru.*

Muudatusettepanek 38

Ettepanek võtta vastu määrus Põhjendus 56 a (uus)

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

(56a) Komisjon peaks seadma artikli 46 kohase hindamisprotsessi jooksul iga

*strateegilise tooraine kaevandamis-,
töötlemiss- ja ringlussevõtuvõimsuse kohta
erieesmärgid. Seda tuleks teha kas kahe
aasta jooksul pärast käesoleva määruse
jõustumist või olenevalt vajaliku teabe
olemasolust materjalide kättesaadavuse
kohta olmejäätmete käitluskohtades ja
vajalikust tehnoloogia arengust.*

Selgitus

Praegused eesmärgid on väga laiad ja hõlmavad kõiki materjale. Kaaluda tuleks erieesmäärke iga materjali omaduste ja kättesaadavuse alusel, võttes arvesse kohalike ja piirkondlike omavalitsuste aruandeid oma olmejäätmete munitsipaalraajatiste kohta.

Muudatusettepanek 39

Ettepanek võtta vastu määrus Põhjendus 58

Komisjoni ettepanek

(58) Pädevate asutuste usaldusliku ja konstruktiivse koostöö tagamiseks liidu ja riikide tasandil peaksid kõik käeoleva määruse kohaldamises osalejad austama oma ülesannete täitmise käigus saadud teabe ja andmete konfidentsiaalsust. Komisjon ja riikide pädevad asutused, nende ametnikud, avalikud teenistujad ja teised kõnealuste asutuste järelevalve all töötavad isikud ning ka liikmesriikide muude asutuste ametnikud ja avalikud teenistujad ei tohi avaldada käesoleva määruse alusel saadud või vahetatud teavet ega teavet, mille kohta kehtib ametisaladuse hoidmise kohustus. Seda nõuet tuleks kohaldada ka Euroopa kriitiliste toorainete nõukogu suhtes. Andmeid tuleks käidelda ja säilitada turvalises keskkonnas.

Muudatusettepanek 40

Ettepanek võtta vastu määrus Põhjendus 62

Komisjoni ettepanek

(62) Komisjon peaks käesolevat määrust

PE746.959v02-00

Muudatusettepanek

(58) Pädevate asutuste usaldusliku ja konstruktiivse koostöö tagamiseks liidu ja riikide tasandil peaksid kõik käeoleva määruse kohaldamises osalejad austama oma ülesannete täitmise käigus saadud teabe ja andmete konfidentsiaalsust. Komisjon ja riikide pädevad asutused, nende ametnikud, avalikud teenistujad ja teised kõnealuste asutuste järelevalve all töötavad isikud ning ka liikmesriikide muude asutuste *ja Euroopa Parlamendi* ametnikud ja avalikud teenistujad ei tohi avaldada käesoleva määruse alusel saadud või vahetatud teavet ega teavet, mille kohta kehtib ametisaladuse hoidmise kohustus. Seda nõuet tuleks kohaldada ka Euroopa kriitiliste toorainete nõukogu suhtes. Andmeid tuleks käidelda ja säilitada turvalises keskkonnas.

(62) Komisjon peaks käesolevat määrust

RR\1285359ET.docx

hindama. Institutsioonidevahelise parema õigusloome kokkuleppe punkti 22 kohaselt peaks selline hindamine põhinema viiel kriteeriumil, milleks on tõhusus, mõjus, asjakohasus, sidusus ja ELi lisaväärtus, ning see peaks olema aluseks võimalike edasiste meetmete mõju hindamisele. Komisjon peaks esitama Euroopa Parlamendile, nõukogule ning Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomiteele aruande käesoleva määruse rakendamise ning selle eesmärkide, sealhulgas võimsuse ja mitmekesistamisega seotud sihttasemete saavutamisel tehtud edusammude kohta. Samuti peaks kõnealune aruanne sisaldama hinnangut selle kohta, kas keskkonnajalajälje puhul on asjakohane kehtestada maksimaalsed künnised, tuginedes kriitiliste toorainete keskkonnajalajälje teabe läbipaistvusega seotud meetmete rakendamisele.

Muudatusettepanek 41

Ettepanek võtta vastu määrus Põhjendus 64 a (uus)

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek 42

Ettepanek võtta vastu määrus Põhjendus 64 b (uus)

Komisjoni ettepanek

hindama. Institutsioonidevahelise parema õigusloome kokkuleppe punkti 22 kohaselt peaks selline hindamine põhinema viiel kriteeriumil, milleks on tõhusus, mõjus, asjakohasus, sidusus ja ELi lisaväärtus, ning see peaks olema aluseks võimalike edasiste meetmete mõju hindamisele, ***eelkõige inimõigusi, keskkonda ja ringmajandust käsitlevate meetmete puhul***. Komisjon peaks esitama Euroopa Parlamendile, nõukogule ning Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomiteele aruande käesoleva määruse rakendamise ning selle eesmärkide, sealhulgas võimsuse ja mitmekesistamisega seotud sihttasemete saavutamisel tehtud edusammude kohta. Samuti peaks kõnealune aruanne sisaldama hinnangut selle kohta, kas keskkonnajalajälje puhul on asjakohane kehtestada maksimaalsed künnised, tuginedes kriitiliste toorainete keskkonnajalajälje teabe läbipaistvusega seotud meetmete rakendamisele.

Muudatusettepanek

(64a) Vajadus tagada kriitiliste toorainete kestlik ja vastupidav tarne sõltub ka tarneahelate tugevdamisest Euroopa piirkondlikul tasandil. Selleks, et suurendada tarneahelate stabiilsust ja vähendada sõltuvust välistest allikatest, on samuti äärmiselt oluline kaasata piirkondlikke osalejaid.

Muudatusettepanek

(64b) Läbipaistvuse tähtsusest annab tunnistust asjaolu, et kehtestatud on

meetmed piisava selguse ja kontrolli tagamiseks kriitiliste toorainete jälgitavuse puhul. Selleks, et tagada selles sektoris tegutsevate ettevõtjate sotsiaalne ja keskkonnaalane vastutus ning anda täpset teavet, julgustatakse võtma kasutusele digilahendusi ja kõrgtehnoloogiaid, et jälgida toorainete päritolu, kehtestatud kestlikkuse standardeid ning tarnijate väljatöötatud sotsiaalseid ja keskkonnalaseid tavaid ning anda nende kohta läbipaistvalt teavet.

Muudatusettepanek 43

**Ettepanek võtta vastu määrus
Põhjendus 64 c (uus)**

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

(64c) Kriitiliste toorainete tarnimisel järkjärgulise vastupanuvõime ja kestlikkuse edendamiseks soovitatakse tungivalt investeerida uurimis- ja arendustegevusse, et toetada tarneallikate piirkondlikku mitmekesistamist. Ettevõtjate, ülikoolide ja uurimiskeskuste koostöö abil tehakse kindlaks ja töötatakse välja kestlikud alternatiivid, näiteks ringlussevõetud materjalide kasutamine või uute tehnoloogiate kasutuselevõtmine, et vähendada sõltuvust üleilmsetest tarneallikatest.

Muudatusettepanek 44

**Ettepanek võtta vastu määrus
Põhjendus 64 d (uus)**

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

(64d) Projektide valimisel tuleks pidada esmatähtsaks keskkonda ja kodanike tervist; nõutavad on põhjalikud keskkonnamõju hindamised, milles võetakse arvesse territoriaalseid iseärasusi ja nõrkusi, eelkõige hüdrogeoloogilist stabiilsust, kaasates sellesse asjaomaste

alade piirkondlikud osalejad, kellel on seejuures tähtis roll.

Muudatusettepanek 45

Ettepanek võtta vastu määrus Artikkel 1 – lõige 1

Komisjoni ettepanek

1. Käesoleva määruse üldeesmärk on parandada siseturu toimimist ja kehtestada sel otstarbel raamistik, et tagada liidu juurdepääs kriitiliste toorainete kindlatele ja kestlikele tarnetele.

Muudatusettepanek

1. Käesoleva määruse üldeesmärk on parandada siseturu toimimist ja kehtestada sel otstarbel raamistik, et tagada liidu juurdepääs kriitiliste toorainete kindlatele ja kestlikele tarnetele **ning selle piirkondade kestlik areng, pidades liidu konkurentsivõime parandamiseks esmatähtsaks kestlikkust, tõhusust, piisavust ja ringluspõhisust käsitlevaid sätteid.**

Muudatusettepanek 46

Ettepanek võtta vastu määrus Artikkel 1 – lõige 2 – punkt a – alapunkt iii

Komisjoni ettepanek

iii) liidu ringlussevõtuvõimsus, sealhulgas kõigis ringlussevõtu vaheetappides, on piisav, et katta vähemalt 15 % liidu aastasest strateegiliste toorainete tarbimisest,

Muudatusettepanek

iii) liidu ringlussevõtuvõimsus, **mis hõlmab ringlussevõtu etapiks valmistumist alates kogumisest, sortimisest kuni eeltöötlemiseni**, sealhulgas kõigis ringlussevõtu vaheetappides, on piisav, et katta vähemalt 15 % liidu aastasest strateegiliste toorainete tarbimisest,

Muudatusettepanek 47

Ettepanek võtta vastu määrus Artikkel 1 – lõige 2 – punkt a – alapunkt iii a (uus)

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

iiia) Komisjon peab artikli 1 lõikes 3 osutatud aruande raames avaldama

nende sihttasemete arvutamise ja aruandluse meetoodika. Tuleks töötada välja mehhanism tagamaks, et kõiki materjale käsitatakse võrdselt.

Muudatusettepanek 48

**Ettepanek võtta vastu määrus
Artikkel 1 – lõige 2 – punkt c a (uus)**

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

ca) tagada tõhusamad ja läbipaistvamad loamenetlused ilma keskkonnavalaseid ja sotsiaalseid nõudeid vähendamata;

Muudatusettepanek 49

**Ettepanek võtta vastu määrus
Artikkel 1 – lõige 2 – punkt d**

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

d) tagada liidu turule lastud kriitiliste toorainete ja kriitilisi tooraineid sisaldavate toodete vaba liikumine, tagades samal ajal nende ringluspõhisuse ja kestlikkuse parandamise teel keskkonnakaitse **kõrge** taseme.

d) tagada liidu turule lastud kriitiliste toorainete ja kriitilisi tooraineid sisaldavate toodete vaba liikumine, tagades samal ajal nende **vastupidavuse, parandatavuse**, ringluspõhisuse ja kestlikkuse parandamise teel keskkonnakaitse **kõrgeima** taseme.

Muudatusettepanek 50

**Ettepanek võtta vastu määrus
Artikkel 1 – lõige 2 – punkt d a (uus)**

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

da) tagada kriitiliste ja strateegiliste toorainetega seotud olulusringi protsesside puhul avalik kontroll.

Muudatusettepanek 51

Ettepanek võtta vastu määrus
Artikkel 1 – lõige 2 – punkt d b (uus)

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

db) pakkuda kvaliteetseid töökohti ning edendada kaasavat ja õiglast tööturgu kogu kriitiliste toorainete väärtusahela ulatuses.

Muudatusettepanek 52

Ettepanek võtta vastu määrus
Artikkel 1 – lõige 3

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

3. Kui komisjon järeltab artiklis 42 osutatud aruande põhjal, et liidul tõenäoliselt ei õnnestu lõikes 2 seatud eesmärgi saavutada, hindab ta, **kas nende eesmärkide saavutamise tagamiseks oleks teostatav ja proportsionaalne esitada ettepanekuid meetmete võtmiseks või kasutada** oma volitusi liidu tasandil.

3. Kui komisjon järeltab artiklis 42 osutatud aruande põhjal, et liidul tõenäoliselt ei õnnestu lõikes 2 seatud eesmärgi saavutada, hindab ta **koostöös asjaomaste sidusrühmadega põhjuseid, miks neid ei saavutatud, ja esitab ettepanekuid meetmete võtmiseks või kasutab** oma volitusi liidu tasandil. **Komisjon võimaldab seejuures teatavat paindlikkust, et väljendada võimalikult hästi asjaomase tooraine väärtusahela ainulaadsust, sest igal materjalil on kindlad hankimise, töötlemise ja ringlussevõtu omadused ja nendega kaasnevad probleemid. Selles tuleks keskenduda olemasoleva võimekuse säilitamisele ja toetamisele. Tööstuse esindajaid ja poliitikakujundajaid tuleks julgustada pidama avatud ja pidevat dialoogi, et määrata kindlaks sihttasemed, mis on nii tehniliselt kui ka majanduslikult teostatavad ning kooskõlas ELi eesmärkidega.**

Muudatusettepanek 53

Ettepanek võtta vastu määrus
Artikkel 2 – lõik 1 – punkt 5

Komisjoni ettepanek

(5) „maavarauuringud“ – kõik tegevused, mille eesmärk on teha kindlaks maavarade ilmingud ja selgitada välja nende omadused;

Muudatusettepanek

(5) „maavarauuringud“ – kõik tegevused, mille eesmärk on teha kindlaks maavarade ilmingud ja selgitada välja nende omadused, ***sealhulgas uute kaevandamise ja töötlemise tehnoloogiate väljatöötamine, uuringupuurimiste kampaaniad ja katsetehaste käivitamine***;

Muudatusettepanek 54

**Ettepanek võtta vastu määrus
Artikkel 2 – lõik 1 – punkt 8**

Komisjoni ettepanek

(8) „varud“ – kõik maavarailmingud, mida on majanduslikult tasuv kaevandada;

Muudatusettepanek

(8) „varud“ – kõik maavarailmingud, mida on ***asjaomase turu kontekstis*** majanduslikult, ***keskkonnaalaselt ja sotsiaalselt*** tasuv kaevandada;

Muudatusettepanek 55

**Ettepanek võtta vastu määrus
Artikkel 2 – lõik 1 – punkt 11**

Komisjoni ettepanek

(11) „ringlussevõtt“ – taaskasutamistoiming, mille käigus ***jäätmematerjalid*** töödeldakse toodeteks, materjalideks või aineteks kasutamiseks nende esialgsel või mõnel muul eesmärgil;

Muudatusettepanek

(11) „ringlussevõtt“ – taaskasutamistoiming, mille käigus ***jäätmematerjale kogutakse, sorditakse, demonteeritakse ja*** töödeldakse toodeteks, materjalideks või aineteks kasutamiseks nende esialgsel või mõnel muul eesmärgil;

Muudatusettepanek 56

**Ettepanek võtta vastu määrus
Artikkel 2 – lõik 1 – punkt 18**

Komisjoni ettepanek

(18) „projektiarendaja“ – uut tooraineprojekti välja töötav ettevõtja või

Muudatusettepanek

(18) „projektiarendaja“ – uut tooraineprojekti välja töötav ettevõtja või

ettevõtjate konsortsium;

ettevõtjate konsortsium *liidus või kolmandates riikides*;

Muudatusettepanek 57

Ettepanek võtta vastu määrus Artikkel 2 – lõik 1 – punkt 28

Komisjoni ettepanek

(28) „peamised turuosalised“ – kriitiliste toorainete kaevandamise, töötlemise või ringlussevõetuga tegelevad tootjad, kriitiliste toorainete müüjad ja turustajad ning märkimisväärses kogustes kriitilisi tooraineid tarvitavad järgneva etapi äriühingud;

Muudatusettepanek

(28) „peamised turuosalised“ – kriitiliste toorainete *maavarauuringute*, kaevandamise, töötlemise või ringlussevõetuga tegelevad tootjad, kriitiliste toorainete müüjad ja turustajad ning märkimisväärses kogustes kriitilisi tooraineid tarvitavad järgneva etapi äriühingud;

Muudatusettepanek 58

Ettepanek võtta vastu määrus Artikkel 3 – lõige 2 – lõik 2

Komisjoni ettepanek

Strateegiliste toorainete ajakohastatud loetellu lisatakse hinnatavate toorainete hulgast need toorained, mis on strateegilist tähtsust, prognoositavat nõudluse kasvu ja tootmismahu suurendamise raskust arvestades kõige kõrgema hinnanguga. Strateegiline tähtsust, prognoositav nõudluse kasv ja tootmismahu suurendamise raskus määratakse kindlaks I lisa 2. jao kohaselt.

Muudatusettepanek

Strateegiliste toorainete ajakohastatud loetellu lisatakse hinnatavate toorainete hulgast need *kriitilised* toorained, mis on strateegilist tähtsust, prognoositavat nõudluse kasvu, *prognoositavat nõudluse kättesaadavust – mis võib ohustada piirkondlikku arengut* – ja tootmismahu suurendamise raskust arvestades kõige kõrgema hinnanguga. Strateegiline tähtsust, prognoositav nõudluse kasv, *prognoositav nõudluse kättesaadavus, mis võib ohustada piirkondlikku arengut*, ja tootmismahu suurendamise raskus määratakse kindlaks I lisa 2. jao kohaselt.

Muudatusettepanek 59

Ettepanek võtta vastu määrus Artikkel 3 – lõige 2 – lõik 2 a (uus)

Komisjon kasutab strateegiliste toorainete loetelusse kantavate materjalide hindamisel läbipaistvat ja selgelt määratletud metoodikat, kasutades selleks muu hulgas tehnilisi teabelehti sarnaselt kriitiliste toorainete loetelu puhul kasutatava metoodikaga. Tulevaste strateegiliste materjalide loeteludega peab olema kaasas kehtivate ELi õigusaktide mõjuhinnang ja hinnang selle kohta, kuidas õigusaktid mõjutavad nendes loeteludesse kantud materjale.

Muudatusettepanek 60

Ettepanek võtta vastu määrus Artikkel 3 – lõige 3

Komisjoni ettepanek

3. Komisjon vaatab strateegiliste toorainete loetelu läbi ja vajaduse korral ajakohastab seda hiljemalt [väljaannete talitus: palun lisada kuupäev **neli** aastat pärast käesoleva määruse jõustumise kuupäeva] ning seejärel iga **nelja** aasta tagant.

Muudatusettepanek

3. Komisjon vaatab strateegiliste toorainete loetelu läbi ja vajaduse korral ajakohastab seda hiljemalt [väljaannete talitus: palun lisada kuupäev **kolm** aastat pärast käesoleva määruse jõustumise kuupäeva] ning seejärel iga **kolme (3)** aasta tagant. ***Vajaduse korral vaatab komisjon Euroopa kriitiliste toorainete nõukogu palvel käesoleva määrusega kooskõlas toimuva seire ja stressitestimise põhjal loetelu läbi või ajakohastab seda väljaspool kavandatud läbivaatamise aega.***

Muudatusettepanek 61

Ettepanek võtta vastu määrus Artikkel 3 – lõige 3 a (uus)

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

3a. Kui toorainet, mida lõikes 3 osutatud ajakohastamise tulemusena ei peeta enam strateegiliseks tooraineks,

tuleks seda erandina pidada jätkuvalt kriitiliseks tooraineks kolme aasta jooksul pärast sellise ajakohastamise avaldamist.

Muudatusettepanek 62

**Ettepanek võtta vastu määrus
Artikkel 4 – lõige 4**

Komisjoni ettepanek

4. Komisjon vaatab kriitiliste toorainete loetelu läbi ja vajaduse korral ajakohastab seda hiljemalt [väljaannete talitus: palun lisada kuupäev **neli** aastat pärast käesoleva määruse jõustumise kuupäeva] ning seejärel iga **nelja** aasta tagant.

Muudatusettepanek

4. Komisjon vaatab kriitiliste toorainete loetelu läbi ja vajaduse korral ajakohastab seda hiljemalt [väljaannete talitus: palun lisada kuupäev **kolm** aastat pärast käesoleva määruse jõustumise kuupäeva] ning seejärel iga **kolme (3)** aasta tagant. **Vajaduse korral vaatab komisjon Euroopa kriitiliste toorainete nõukogu palvel käesoleva määrusega kooskõlas toimuva seire ja stressitestimise põhjal loetelu läbi või ajakohastab seda väljaspool kavandatud läbivaatamise aega.**

Muudatusettepanek 63

**Ettepanek võtta vastu määrus
Artikkel 4 – lõige 4 a (uus)**

Komisjoni ettepanek

4a. Kui toorainet, mida lõikes 4 osutatud ajakohastamise tulemusena ei peeta enam strateegiliseks tooraineks, tuleks seda erandina pidada jätkuvalt kriitiliseks tooraineks kolme aasta jooksul pärast sellise ajakohastamise avaldamist.

Muudatusettepanek

4a. Kui toorainet, mida lõikes 4 osutatud ajakohastamise tulemusena ei peeta enam strateegiliseks tooraineks, tuleks seda erandina pidada jätkuvalt kriitiliseks tooraineks kolme aasta jooksul pärast sellise ajakohastamise avaldamist.

Muudatusettepanek 64

**Ettepanek võtta vastu määrus
Artikkel 4 – lõige 4 b (uus)**

4b. Kriitilise ja strateegilise tooraine staatust võetakse arvesse kõigis ELi õigusaktides, kui materjalidele avaldub otsene või kaudne mõju nii üldistes, tootepõhistes kui ka ainepõhistes õigusaktides.

Muudatusettepanek 65

Ettepanek võtta vastu määrus Artikkel 5 – lõige 1 – punkt a

Komisjoni ettepanek

a) projekt aitaks liidus oluliselt suurendada strateegiliste toorainete tarnekindlust;

Muudatusettepanek

a) projekt aitaks liidus oluliselt suurendada **kriitiliste ja** strateegiliste toorainete tarnekindlust **ning kriitilistest toorainetest toodetud toodete tarnekindlust liidus**;

Muudatusettepanek 66

Ettepanek võtta vastu määrus Artikkel 5 – lõige 1 – punkt c

Komisjoni ettepanek

c) projekti rakendataks kestlikult, eelkõige seoses **keskkonnamõju** seire, ennetamise ja minimeerimisega, sotsiaalselt vastutustundlike tavade kasutamise, sealhulgas inimõiguste ja töötajate õiguste austamisega, kvaliteetsete töökohtade loomise potentsiaaliga ning sisuka koostööga kohalike kogukondade ja asjaomaste sotsiaalpartneritega, ning läbipaistvate äritavade kasutamise, mis hõlmab piisavaid vastavuskontrolli põhimõtteid, et ennetada avaliku halduse nõuetekohasele toimimisele avalduva kahjuliku mõju, sealhulgas korrupsiooni ja altkäemaksu ohtu ning see minimeerida;

Muudatusettepanek

c) projekti rakendataks **läbipaistvalt ja** kestlikult, eelkõige seoses **sotsiaalse, keskkonna- ja kliimamõju** seire, ennetamise ja minimeerimisega, sotsiaalselt vastutustundlike tavade kasutamise, sealhulgas inimõiguste ja töötajate õiguste **ning kultuuripärandi** austamisega, kvaliteetsete töökohtade loomise potentsiaaliga ning sisuka koostööga **piirkondlike ja** kohalike kogukondade ja asjaomaste sotsiaalpartneritega, ning läbipaistvate äritavade kasutamise, mis hõlmab piisavaid **ja tugevaid** vastavuskontrolli põhimõtteid, et ennetada avaliku halduse nõuetekohasele toimimisele avalduva kahjuliku mõju, sealhulgas korrupsiooni ja

alkäemaksu ohtu ning see minimeerida;

Muudatusettepanek 67

Ettepanek võtta vastu määrus Artikkel 5 – lõige 1 – punkt c a (uus)

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

*ca) liidus toimuvate
kaevandusprojektide puhul loob projekt
lisaväärtust, säilitades piirkonna
väärtusahelas ühe lisaetapi;*

Muudatusettepanek 68

Ettepanek võtta vastu määrus Artikkel 5 – lõige 1 – punkt d

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

d) liidus elluviidavate projektide puhul annaks projekti koostamine, rakendamine või selle raames tootmine piiriülest kasu, mis ulatuks väljapoole asjaomast liikmesriiki, sealhulgas järgneva etapi sektorites;

d) liidus elluviidavate projektide puhul annaks projekti koostamine, rakendamine või selle raames tootmine piiriülest kasu, mis ulatuks väljapoole asjaomast liikmesriiki, sealhulgas järgneva etapi sektorites, *samuti piirkondlikes ja kohalikes kogukondades;*

Muudatusettepanek 69

Ettepanek võtta vastu määrus Artikkel 5 – lõige 1 – punkt e

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

e) projektide puhul, mida viiakse ellu kolmandates riikides, mis on tekkivad turud või areneva majandusega riigid, oleks projekt kasulik nii liidule kui ka asjaomasele kolmandale riigile ja annaks selles riigis lisaväärtust.

e) projektide puhul, mida viiakse ellu *kandidaatriikides, naaberriikides ja kolmandates riikides, mis on tekkivad turud või areneva majandusega riigid, oleks projekt kasulik nii liidule kui ka asjaomasele kolmandale riigile ja annaks selles riigis lisaväärtust, järgiks rahvusvahelisi standardeid ja konventsioone ning järgiks liidu projektidega samaväärseid sotsiaalseid,*

keskkonna- ja töölaseid nõudeid.

Muudatusettepanek 70

**Ettepanek võtta vastu määrus
Artikkel 5 – lõige 3**

Komisjoni ettepanek

3. Projekti tunnistamine strateegiliseks projektiks ei mõjuta asjaomase projekti või projektiarendaja suhtes rahvusvahelise, liidu või liikmesriigi õiguse alusel kohaldatavaid nõudeid.

Muudatusettepanek

3. Projekti tunnistamine strateegiliseks projektiks ei mõjuta asjaomase projekti või projektiarendaja suhtes rahvusvahelise, liidu või liikmesriigi õiguse alusel kohaldatavaid nõudeid, ***sealhulgas riigisiseseid õigusnormid kolmandates riikides.***

Muudatusettepanek 71

**Ettepanek võtta vastu määrus
Artikkel 5 – lõige 3 a (uus)**

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

3a. Asjakohasel juhul peaks komisjon kaaluma niisuguste täiendavate strateegiliste taristuprojektide teostatavust, mis võivad hõlbustada ja parandada toorainete strateegiliste projektidega seotud transporti ja kommunikatsiooni ning toetada üldiselt paremat piirkondlikku ja kohalikku arengut ning toorainete strateegiliste projektide suuremat sotsiaalset vastuvõetavust ja sotsiaalset kaasatust, võttes samas arvesse ka keskkonnaprobleeme.

Muudatusettepanek 72

**Ettepanek võtta vastu määrus
Artikkel 5 – lõige 3 b (uus)**

3b. Selliste kohustuste kehtestamisel nagu sertifitseerimiskavad ja keskkonnajalajälje nõuded tuleb kasutada tasakaalustatud lähenemisviisi, et tööstus suudaks neid kohustusi täita, tagades ühtlasi ELi-sisestele ja -välistele ettevõtjatele võrdsed võimalused.

Muudatusettepanek 73

**Ettepanek võtta vastu määrus
Artikkel 6 – lõige 1 – punkt c**

Komisjoni ettepanek

c) projekti rakendamise ajakava, sealhulgas ülevaade projektiks vajalikest lubadest ja vastava loamenetluse seisust;

Muudatusettepanek

c) projekti rakendamise ajakava, sealhulgas ülevaade projektiks vajalikest lubadest ja vastava **läbipaistva** loamenetluse seisust **ning üldsuse nõuetekohane kaasamine protsessi**;

Muudatusettepanek 74

**Ettepanek võtta vastu määrus
Artikkel 6 – lõige 1 – punkt d**

Komisjoni ettepanek

d) kava, mis sisaldab meetmeid avalikkuse heakskiidu soodustamiseks, sealhulgas vajaduse korral kanalite loomist korduvaks suhtluseks kohalike **kogukondade** ja organisatsioonidega, sealhulgas **sotsiaalpartneritega**, teadlikkuse suurendamise ja teavituskampaaniate korraldamist ning leevendus- ja hüvitismehhanismide loomist;

Muudatusettepanek

d) kava, mis sisaldab meetmeid **kultuuripärandi austamiseks ning mõjutatud kogukondade sisukaks kaasamiseks ja aktiivseks osalemiseks kogu projekti vältel, eelkõige asjaomaste põlisrahvaste kogukondade puhul**, avalikkuse heakskiidu soodustamiseks, sealhulgas **kasutades selleks** vajaduse korral kanalite loomist korduvaks suhtluseks **piirkondlike ja** kohalike **omavalitsuste** ja organisatsioonidega, sealhulgas **sotsiaalpartnerite ning piirkondlike ja kohalike kogukondadega, kaasamise**, teadlikkuse suurendamise ja teavituskampaaniate korraldamist ning leevendus- ja hüvitismehhanismide

loomist, *millega tagatakse, et sunniviisilist ümberasustamist kasutatakse ainult viimase abinõuna*;

Muudatusettepanek 75

Ettepanek võtta vastu määrus Artikkel 6 – lõige 1 – punkt g

Komisjoni ettepanek

g) hinnang projekti potentsiaali kohta luua kvaliteetseid töökohti ja projekti kvalifitseeritud tööjõu vajaduste ning oskuste täiendamise ja ümberõppe vajaduste kohta.

Muudatusettepanek

g) hinnang projekti potentsiaali kohta luua kvaliteetseid töökohti ja projekti kvalifitseeritud tööjõu vajaduste ning oskuste täiendamise ja ümberõppe vajaduste kohta, *edendades soolist võrdõiguslikkust, kasutades võimaluse korral sotsiaalsete hangete klauslit, keskendudes tööhõivevõimaluste loomisele alaesindatud ja sotsiaalselt ebasoodsas olukorras olevatele rühmadele, eriti piirkondades, kus on selles vallas probleeme. Kaevandusprojektide puhul hinnang metallurgilise ja mineraloogilise töötlemisega ning maavarade rikastamisega kaasneva lisaväärtuse kohta, mis väljendub uute töökohtade loomises, teadus- ja arendustegevuses ning suurenenud tegevusmahus.*

Muudatusettepanek 76

Ettepanek võtta vastu määrus Artikkel 6 – lõige 5 – lõik 1

Komisjoni ettepanek

Kui liikmesriik, mille territooriumi kavandatav projekt puudutab, on kavandatavale projektile strateegilise staatuse andmise vastu, esitab ta lõikes 4 osutatud arutelu käigus selle kohta põhjendused. Euroopa kriitiliste toorainete nõukogu arutab liikmesriigi vastuseisu põhjendusi. Kui pärast arutelu jääb liikmesriik oma vastuseisu juurde, ei

Muudatusettepanek

Kui liikmesriik, mille territooriumi kavandatav projekt puudutab, on kavandatavale projektile strateegilise staatuse andmise vastu, *olles konsulteerinud asjaomaste piirkondlike ja kohalike omavalitsustega*, esitab ta lõikes 4 osutatud arutelu käigus selle kohta põhjendused. Euroopa kriitiliste toorainete nõukogu arutab liikmesriigi vastuseisu

kaaluta projektile strateegilise projekti staatuse andmist.

põhjendusi. Kui pärast arutelu jääb liikmesriik oma vastuseisu juurde, ei kaaluta projektile strateegilise projekti staatuse andmist.

Muudatusettepanek 77

Ettepanek võtta vastu määrus Artikkel 6 – lõige 6 – lõik 2

Komisjoni ettepanek

Komisjoni otsus peab olema põhjendatud, sealhulgas juhul, kui see erineb Euroopa kriitiliste toorainete nõukogu arvamusest. Komisjon jagab oma põhjendusi nii Euroopa kriitiliste toorainete nõukogu kui ka projektiarendajaga.

Muudatusettepanek

Komisjoni otsus peab olema põhjendatud, sealhulgas juhul, kui see erineb Euroopa kriitiliste toorainete nõukogu arvamusest. Komisjon jagab oma põhjendusi nii Euroopa kriitiliste toorainete nõukogu, **liikmesriigi pädeva asutuse, Euroopa Parlamendi** kui ka projektiarendajaga.

Muudatusettepanek 78

Ettepanek võtta vastu määrus Artikkel 6 – lõige 8

Komisjoni ettepanek

8. Kui komisjon leiab, et **strateegiline projekt ei vasta enam artikli 5 lõikes 1 sätestatud kriteeriumidele või kui selle** tunnustamine põhines ebaõiget teavet sisaldaval taotlusel, võib ta Euroopa kriitiliste toorainete nõukogu ja vastutava projektiarendaja arvamust arvesse võttes kehtetuks tunnistada otsuse, millega projektile strateegilise projekti staatus anti.

Muudatusettepanek

8. Kui komisjon leiab, et **strateegilise projekti** tunnustamine põhines **üürmiselt** ebaõiget teavet sisaldaval taotlusel, võib ta Euroopa kriitiliste toorainete nõukogu ja vastutava projektiarendaja arvamust arvesse võttes kehtetuks tunnistada otsuse, millega projektile strateegilise projekti staatus anti.

Muudatusettepanek 79

Ettepanek võtta vastu määrus Artikkel 7 – lõige 1

Komisjoni ettepanek

1. Strateegilised projektid aitavad kaasa strateegiliste toorainete

Muudatusettepanek

1. Strateegilised projektid aitavad kaasa strateegiliste toorainete

tarnekindlusele liidus.

tarnekindlusele liidus. ***Liikmesriigid tagavad, et strateegilisi projekte peetakse avalike huvide või avaliku julgeolekuga seotud probleemidena esmatähtsaks.***

Muudatusettepanek 80

Ettepanek võtta vastu määrus Artikkel 7 – lõige 3

Komisjoni ettepanek

3. Liikmesriik, mille territooriumi strateegiline projekt puudutab, võtab meetmeid, et aidata kaasa selle õigeaegsele ja tulemuslikule rakendamisele.

Muudatusettepanek

3. Liikmesriik ***koos piirkondlike ja kohalike omavalitsustega***, mille territooriumi strateegiline projekt puudutab, võtab meetmeid, et aidata kaasa selle õigeaegsele, ***läbipaistvale*** ja tulemuslikule rakendamisele.

Muudatusettepanek 81

Ettepanek võtta vastu määrus Artikkel 7 – lõige 4 a (uus)

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

4a. Euroopa kriitiliste toorainete nõukogu arutab korrapäraselt strateegiliste projektide rakendamist. Vajaduse korral kaalub ta meetmeid, mida projektiarendaja, liikmesriik või kohalikud ja piirkondlikud omavalitsused, keda strateegiline projekt otseselt mõjutab, võiksid võtta, et veelgi hõlbustada selliste strateegiliste projektide edukat elluviimist. Euroopa kriitiliste toorainete nõukogu teavitab projektiarendajat, liikmesriiki ning piirkondlikke ja kohalikke omavalitsusi aegsasti arutelude tulemustest.

Muudatusettepanek 82

Ettepanek võtta vastu määrus Artikkel 7 – lõige 9

Komisjoni ettepanek

9. Projektiarendaja loob projekti kohta spetsiaalse veebisaidi, mis sisaldab asjakohast teavet strateegilise projekti kohta, sealhulgas teavet strateegilise projektiga seotud keskkonnaalase, sotsiaalse ja majandusliku mõju ja kasu kohta, ning ajakohastab seda korrapäraselt. Veebisait on üldsusele vabalt juurdepääsetav ja kättesaadav keeles või keeltes, millest kohalik elanikkond kergesti aru **saab**.

Muudatusettepanek

9. Projektiarendaja loob projekti kohta spetsiaalse veebisaidi, mis sisaldab asjakohast teavet strateegilise projekti kohta, sealhulgas teavet strateegilise projektiga seotud keskkonnaalase, **kultuurilise**, sotsiaalse ja majandusliku mõju ja kasu kohta, ning ajakohastab seda korrapäraselt. Veebisait on üldsusele vabalt juurdepääsetav ja kättesaadav keeles või keeltes, millest kohalik elanikkond **ja kogukonnad** kergesti aru **saavad**. **Projekti veebisait sisaldab elluviidud keskkonnaalaseid, sotsiaalseid ja inimõigusi käsitlevaid mõjuhinnanguid ning olemasolevaid kokkuleppeid mõjutatud kogukondadega ja riigiasutustega sõlmitud kontsessioonilepinguid.**

Muudatusettepanek 83

Ettepanek võtta vastu määrus Artikkel 8 – lõige 3 – sissejuhatav osa

Komisjoni ettepanek

3. Lõikes 1 osutatud riigi pädeva asutuse kohustusi või temaga seotud ülesandeid võib iga kriitiliste toorainete projekti puhul delegeerida teisele asutusele või neid võib täita teine asutus, tingimusel et:

Muudatusettepanek

3. Lõikes 1 osutatud riigi pädeva asutuse kohustusi või temaga seotud ülesandeid võib iga kriitiliste toorainete projekti puhul delegeerida teisele asutusele, **eelkõige asjaomasele piirkondlikule omavalitsusele**, või neid võib täita teine asutus, tingimusel et:

Muudatusettepanek 84

Ettepanek võtta vastu määrus Artikkel 8 – lõige 8 – punkt a

Komisjoni ettepanek

a) arutab korrapäraselt käesoleva jao rakendamist ja jagab parimaid tavasid, mis aitavad kiirendada kriitiliste toorainete

Muudatusettepanek

a) arutab korrapäraselt käesoleva jao rakendamist ja jagab parimaid tavasid, mis aitavad kiirendada kriitiliste toorainete

projektide loamenetlust ning suurendada avalikkuse toetust nendele projektidele;

projektide loamenetlust ning suurendada avalikkuse **osalemist, avalikkusega konsulteerimist ja avalikkuse** toetust nendele projektidele; **jagab ja arutab parimaid tavasid, sealhulgas muudest asjaomastest kaevanduspiirkondadest saadud parimaid tavasid, et tagada struktureeritud ja prognoositavad vormingud;**

Muudatusettepanek 85

Ettepanek võtta vastu määrus Artikkel 9 – lõige 1

Komisjoni ettepanek

1. Et tagada liidus elluviidavate strateegiliste projektidega seotud loamenetluste tõhusus, tagavad projektiarendajad ja kõik asjaomased ametiasutused nende menetluste võimalikult kiire elluviimise kooskõlas liidu ja liikmesriigi õigusega.

Muudatusettepanek

1. Et tagada liidus elluviidavate strateegiliste projektidega seotud loamenetluste tõhusus **ja läbipaistvus**, tagavad projektiarendajad ja kõik asjaomased ametiasutused nende menetluste võimalikult kiire elluviimise kooskõlas liidu ja liikmesriigi õigusega.

Muudatusettepanek 86

Ettepanek võtta vastu määrus Artikkel 9 – lõige 2

Komisjoni ettepanek

2. Ilma et see piiraks liidu õiguses sätestatud kohustusi, käsitatakse liidus elluviidavaid strateegilisi projekte suurima riikliku tähtsusega projektidena, kui selline staatus on siseriiklikus õiguses sätestatud, ning neid käsitletakse loamenetlustes vastavalt.

Muudatusettepanek

2. Ilma et see piiraks liidu õiguses sätestatud kohustusi, käsitatakse liidus elluviidavaid strateegilisi projekte suurima riikliku tähtsusega projektidena, kui selline staatus on siseriiklikus õiguses sätestatud, ning neid käsitletakse loamenetlustes **sellele** vastavalt, **sealhulgas ehitusload, kemikaalide käitlemise ja võrguga liitumise lubade ning vajaduse korral keskkonnamõju hindamise ja keskkonnalubade menetlus, hõlmates kõiki haldustaotlusi ja -menetlusi, sealhulgas taotlused avaliku sektori rahastuse saamiseks.**

Muudatusettepanek 87

Ettepanek võtta vastu määrus Artikkel 9 – lõige 3

Komisjoni ettepanek

3. Kõiki loamenetlusega ja liidus elluviidavate strateegiliste projektide jaoks lubade andmisega seotud vaidluste lahendamise menetlusi, kohtuvaidlusi, apellatsioonkaebusi ja õiguskaitsevahendeid, mida kasutatakse mis tahes siseriiklikes kohtutes või vaekogudes, sealhulgas vahendus- või vahekohtumenetlusi, kui need on siseriiklikus õiguses sätestatud, käsitatakse kiireloomulisena, juhul kui ja selles ulatuses, milles sellised kiirmenetlused on siseriiklikus õiguses ette nähtud, ning tingimusel, et austatakse üksikisikute või kohalike kogukondade tavapäraseid kaitseõigusi. Strateegiliste projektide arendajad osalevad sellises kiirmenetluses, kui see on asjakohane.

Muudatusettepanek

3. Kõiki loamenetlusega ja liidus elluviidavate strateegiliste projektide jaoks lubade andmisega seotud vaidluste lahendamise menetlusi, kohtuvaidlusi, apellatsioonkaebusi ja õiguskaitsevahendeid, mida kasutatakse mis tahes siseriiklikes kohtutes või vaekogudes, sealhulgas vahendus- või vahekohtumenetlusi, kui need on siseriiklikus õiguses sätestatud, käsitatakse kiireloomulisena, juhul kui ja selles ulatuses, milles sellised kiirmenetlused on siseriiklikus õiguses ette nähtud, ning tingimusel, et austatakse üksikisikute või **piirkondlike või** kohalike kogukondade tavapäraseid kaitseõigusi. Strateegiliste projektide arendajad osalevad sellises kiirmenetluses, kui see on asjakohane.

Muudatusettepanek 88

Ettepanek võtta vastu määrus Artikkel 10 – lõige 2 – sissejuhatav osa

Komisjoni ettepanek

2. Liidus elluviidavate strateegiliste projektide puhul, mille suhtes algatati loamenetlus enne neile strateegilise projekti staatuse andmist, ei tohi loamenetluse ülejäänud etappide kestus pärast projektile strateegilise staatuse andmist erandina lõikest 1 ületada:

Muudatusettepanek

2. Liidus elluviidavate strateegiliste projektide puhul, mille suhtes algatati loamenetlus enne neile strateegilise projekti staatuse andmist, **ja juba loa saanud tegevusprojektide laiendamise korral**, ei tohi loamenetluse ülejäänud etappide kestus pärast projektile strateegilise staatuse andmist erandina lõikest 1 ületada:

Muudatusettepanek 89

Ettepanek võtta vastu määrus
Artikkel 11 – lõige 3

Komisjoni ettepanek

3. Artikli 8 lõikes 1 osutatud riigi pädev asutus tagab, et asjaomased asutused esitavad direktiivi 2011/92/EL artikli 1 lõike 2 punkti g alapunktis iv osutatud põhjendatud järelduse strateegilise projekti keskkonnamõju hindamise kohta **kolme** kuu jooksul alates kogu vajaliku teabe saamisest, mis on kogutud kõnealuse direktiivi artiklite 5, 6 ja 7 kohaselt, ning kõnealuse direktiivi artiklites 6 ja 7 osutatud konsultatsioonide lõpuleviimisest.

Muudatusettepanek

3. Artikli 8 lõikes 1 osutatud riigi pädev asutus tagab, et asjaomased asutused esitavad direktiivi 2011/92/EL artikli 1 lõike 2 punkti g alapunktis iv osutatud põhjendatud järelduse strateegilise projekti keskkonnamõju hindamise kohta **kahe** kuu jooksul alates kogu vajaliku teabe saamisest, mis on kogutud kõnealuse direktiivi artiklite 5, 6 ja 7 kohaselt, ning kõnealuse direktiivi artiklites 6 ja 7 osutatud konsultatsioonide lõpuleviimisest.

Muudatusettepanek 90

Ettepanek võtta vastu määrus
Artikkel 11 – lõige 4

Komisjoni ettepanek

4. Direktiivi 2011/92/EL artikli 5 lõikes 1 osutatud keskkonnamõju hindamise aruande asjus asjaomase üldsusega konsulteerimise tähtaeg ei tohi strateegiliste projektide puhul olla pikem kui **90** päeva.

Muudatusettepanek

4. Direktiivi 2011/92/EL artikli 5 lõikes 1 osutatud keskkonnamõju hindamise aruande asjus asjaomase üldsusega konsulteerimise tähtaeg ei tohi strateegiliste projektide puhul olla pikem kui **30** päeva.

Muudatusettepanek 91

Ettepanek võtta vastu määrus
Artikkel 11 – lõige 4 a (uus)

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

4a. Igakülgset konsulteeritakse pädevate asutustega, kes esindavad kodanikuühiskonda, nt keskkonnapartnerid, valitsusvälised organisatsioonid, ning sotsiaalse kaasamise, põhiõiguste, puudega inimeste õiguste ja soolise võrdõiguslikkuse edendamise ning diskrimineerimise vastu võitlemise eest vastutavate asutustega.

Muudatusettepanek 92

Ettepanek võtta vastu määrus Artikkel 12 – lõige 1

Komisjoni ettepanek

1. Liikmesriigid tagavad, et kavade, sealhulgas üldplaneeringute, ruumiliste planeeringute ja maakasutuskavade koostamise eest vastutavad riiklikud, piirkondlikud ja kohalikud ametiasutused lisavad vajaduse korral sellistesse kavadesse sätteid kriitiliste toorainete projektide arendamise kohta. Eelistatakse tehismaad, tööstusalasid, mahajäetud tööstusalasid ja asjakohasel juhul hoonestamata alasid, mis *ei ole põllu- ega metsamajanduses kasutatavad*.

Muudatusettepanek

1. Liikmesriigid tagavad, et kavade – sealhulgas üldplaneeringute, ruumiliste planeeringute ja maakasutuskavade – koostamise eest vastutavad riiklikud, piirkondlikud ja kohalikud ametiasutused lisavad vajaduse korral sellistesse kavadesse sätteid kriitiliste toorainete projektide arendamise kohta. ***Kui omavalitsuses on aktiivseid/hüljatud kaevandusi, teadaolevaid ajaloolisi kaevandustegevusi, mineraliseeritud aluskivim, liikmesriigi või maavarauuringuid/kaevandustegevusi elluviiva ettevõtja korraldatud geoloogilise uuringuga kindlaks tehtud maardlad, peavad kohalikud omavalitsused pidama asjaomases piirkonnas esmatähtsaks maavarauuringuid ja kaevandamisprojekte.*** Eelistatakse tehismaad, tööstusalasid, mahajäetud tööstusalasid ja asjakohasel juhul hoonestamata alasid. ***Samuti võetakse arvesse võimalike toorainete kaevanduskohtade lähedust ning tehnoloogiliste keskuste rajamise teostatavust, mis edendavad koostoimet väärtusahela eri komponentide vahel.***

Muudatusettepanek 93

Ettepanek võtta vastu määrus Artikkel 14 – lõige 1

Komisjoni ettepanek

1. Komisjon ja liikmesriigid võtavad meetmeid, et kiirendada strateegilisi projekte ja kaasata neisse erainvesteeringuid. Ilma et see piiraks ELi

Muudatusettepanek

1. Komisjon ja liikmesriigid ***ning asjaomased kohalikud ja piirkondlikud omavalitsused*** võtavad meetmeid, et kiirendada strateegilisi projekte ja kaasata

toimimise lepingu artiklite 107 ja 108 kohaldamist, võib nende meetmete hulka kuuluda toetuse andmine ja koordineerimine selliste strateegiliste projektide jaoks, mille puhul esineb raskusi juurdepääsul rahastusele.

neisse erainvesteeringuid. Ilma et see piiraks ELi toimimise lepingu artiklite 107 ja 108 kohaldamist, võib nende meetmete hulka kuuluda toetuse andmine ja koordineerimine selliste strateegiliste projektide jaoks, mille puhul esineb raskusi juurdepääsul rahastusele.

Muudatusettepanek 94

Ettepanek võtta vastu määrus Artikkel 14 – lõige 2 – sissejuhatav osa

Komisjoni ettepanek

2. Liikmesriigid võivad pakkuda strateegiliste projektide kiire ja tulemusliku rakendamise hõlbustamiseks haldustuge, sealhulgas:

Muudatusettepanek

2. Liikmesriigid **ning piirkondlikud ja kohalikud omavalitsused** võivad pakkuda strateegiliste projektide kiire ja tulemusliku rakendamise hõlbustamiseks haldustuge, sealhulgas:

Muudatusettepanek 95

Ettepanek võtta vastu määrus Artikkel 14 – lõige 2 – punkt b

Komisjoni ettepanek

b) abi projektiarendajatele, et suurendada veelgi avalikkuse toetust projektile.

Muudatusettepanek

b) abi projektiarendajatele, et suurendada veelgi **avalikkusega konsulteerimist, avalikkuse osalemist ja avalikkuse toetust projektile, lisades vajaduse korral Euroopa kriitiliste toorainete nõukogu jagatud soovitusel ja parimad tavad.**

Muudatusettepanek 96

Ettepanek võtta vastu määrus Artikkel 14 – lõige 2 – punkt b a (uus)

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

ba) prognoositavad, korrapärased ja selged teated projektiarendajale halduslike viivituste ja takistuste kohta

loamenetluses, kaasa arvatud selliste viivituste põhjused.

Muudatusettepanek 97

**Ettepanek võtta vastu määrus
Artikkel 15 – lõige 1 a (uus)**

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

1a. 2024. aasta juuliks loob Euroopa kriitiliste toorainete nõukogu veebiportaali, et jagada selgelt ja läbipaistvalt teavet selle kohta, millistele avaliku sektori vahenditele on investoritel juurdepääs, sealhulgas kättesaadavad summad, nende pakkumise jurisdiktsioon, rahastuse vorm (näiteks toetused, maksusoodustused, hinnavahelepingud või laenu tagatised) ja milline on taotlusprotsess. See peaks hõlmama riigisiseseid ja rahvusvahelisi rahastamisvõimalusi.

Muudatusettepanek 98

**Ettepanek võtta vastu määrus
Artikkel 15 – lõige 1 b (uus)**

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

1b. Artikli 35 lõike 6 punktis a osutatud alaline allrühm esitab kaks aastat pärast käesoleva määruse jõustumist aruande, milles kirjeldatakse takistusi rahastusele juurdepääsul ja soovitusi, et hõlbustada juurdepääsu toorainete projektide jaoks vajalikule rahastusele Euroopa Investeeringupanga grupi ning asjaomaste liidu rahastamisprogrammide ja riigiabi kaudu.

Muudatusettepanek 99

**Ettepanek võtta vastu määrus
Artikkel 15 – lõige 1 c (uus)**

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

1c. Kõigi uute tulevaste ELi tasandi rahastamisvahendite puhul, mis on seotud Euroopa rohelise kokkuleppe tööstuskavaga, lisab Euroopa Komisjon ametliku lingi kriitiliste toorainete määrusele ning tagab, et Euroopa strateegiliste projektide toetamiseks eraldatakse piisavalt rahalisi vahendeid.

Muudatusettepanek 100

**Ettepanek võtta vastu määrus
Artikkel 16 – pealkiri**

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

Väljaostulepingute sõlmimise
hõlbustamine

Koostöö- ja väljaostulepingute sõlmimise
hõlbustamine

Muudatusettepanek 101

**Ettepanek võtta vastu määrus
Artikkel 16 – lõige 2 – punkt a**

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

a) nende ***strateegiliste*** toorainete kogus ja kvaliteet, mida nad kavatsevad osta;

a) nende toorainete kogus ja kvaliteet, mida nad kavatsevad osta;

Muudatusettepanek 102

**Ettepanek võtta vastu määrus
Artikkel 16 – lõige 3 – sissejuhatav osa**

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

3. Lõikes 1 osutatud süsteem peab võimaldama ***strateegiliste*** projektide arendajatel teha müügipakkumusi, milles

3. Lõikes 1 osutatud süsteem peab võimaldama ***toorainete*** projektide arendajatel teha müügipakkumusi, milles

on märgitud:

on märgitud:

Muudatusettepanek 103

Ettepanek võtta vastu määrus Artikkel 16 – lõige 3 – punkt a

Komisjoni ettepanek

a) nende **strateegiliste** toorainete kogus ja kvaliteet, mille kohta nad soovivad väljaostulepingud sõlmida;

Muudatusettepanek

a) nende toorainete kogus ja kvaliteet, mille kohta nad soovivad väljaostulepingud sõlmida;

Muudatusettepanek 104

Ettepanek võtta vastu määrus Artikkel 16 – lõige 4

Komisjoni ettepanek

4. Lõigete 2 ja 3 kohaselt saadud ostu- ja müügipakkumuste põhjal viib komisjon **strateegiliste** projektide arendajad kokku nende projekti puhul asjakohaste võimalike väljaostjatega.

Muudatusettepanek

4. Lõigete 2 ja 3 kohaselt saadud ostu- ja müügipakkumuste põhjal viib komisjon **toorainete** projektide arendajad kokku nende projekti puhul asjakohaste võimalike väljaostjatega.

Muudatusettepanek 105

Ettepanek võtta vastu määrus Artikkel 18 – lõige 1

Komisjoni ettepanek

1. Iga liikmesriik koostab riikliku programmi kriitilistele toorainetele suunatud üldgeoloogiliste uurimistööde elluviimiseks. Iga liikmesriik koostab esimese sellise programmi hiljemalt [väljaannete talitus, palun lisada kuupäev: üks aasta pärast käesoleva määruse jõustumise kuupäeva]. Riiklikud programmid vaadatakse läbi ja vajaduse korral ajakohastatakse neid vähemalt iga viie aasta tagant.

Muudatusettepanek

1. Iga liikmesriik koostab **kohalike ja piirkondlike omavalitsustega konsulteerides** riikliku programmi kriitilistele toorainetele suunatud üldgeoloogiliste uurimistööde elluviimiseks. Iga liikmesriik koostab esimese sellise programmi hiljemalt [väljaannete talitus, palun lisada kuupäev: üks aasta pärast käesoleva määruse jõustumise kuupäeva]. Riiklikud programmid vaadatakse läbi ja vajaduse korral ajakohastatakse neid vähemalt iga

viie aasta tagant.

Muudatusettepanek 106

Ettepanek võtta vastu määrus Artikkel 18 – lõige 5 – lõik 1

Komisjoni ettepanek

Liikmesriigid teevad lõikes 1 osutatud riiklikes programmides sätestatud meetmete abil kogutud teabe kriitilisi tooraineid sisaldavate maavarailmingute kohta avalikkusele kättesaadavaks vaba juurdepääsuga veebisaidil. Vajaduse korral sisaldab see teave kindlakstehtud maavarade liigitust vastavalt ÜRO ressursside raamklassifikatsioonile.

Muudatusettepanek

Liikmesriigid teevad lõikes 1 osutatud riiklikes programmides sätestatud meetmete abil kogutud teabe kriitilisi tooraineid sisaldavate maavarailmingute kohta avalikkusele kättesaadavaks vaba juurdepääsuga veebisaidil **ning teavitavad kohalikke ja piirkondlikke omavalitsusi nende territooriumil kättesaadavate ilmingute kohta, säilitades samal ajal tundlikku äriteavet**. Vajaduse korral sisaldab see teave kindlakstehtud maavarade liigitust vastavalt ÜRO ressursside raamklassifikatsioonile.

Muudatusettepanek 107

Ettepanek võtta vastu määrus Artikkel 19 – lõige 1 – punkt d

Komisjoni ettepanek

d) liidu ja ülemaailmne toodang ning tootmisvõimsus väärtusahela eri etappides.

Muudatusettepanek

d) liidu ja ülemaailmne toodang ning tootmisvõimsus **praeguse või võimaliku** väärtusahela eri etappides.

Muudatusettepanek 108

Ettepanek võtta vastu määrus Artikkel 19 – lõige 2 a (uus)

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

2a. Komisjon kaitseb Euroopa kriitiliste ja strateegiliste toorainete tootmist ebaausate kaubandustavade eest, säilitades ja tugevdades kaubanduse kaitsemeetmeid, et tagada võrdsed

tingimused. EL peaks pidama esmatähtsaks WTO nõuetele vastavate stiimulite kehtestamist, et tagada võrdsed võimalused kogu maailmas. Need võivad olla tarbijatele mõeldud stiimulite kujul Euroopa toorainete tarbimiseks või toetused täiustatud rajatiste ehitamiseks.

Muudatusettepanek 109

Ettepanek võtta vastu määrus Artikkel 19 – lõige 3 – lõik 1

Komisjoni ettepanek

Komisjon tagab koostöös artikli 35 lõike 6 punktis c osutatud alalises allrühmas osalevate riikide ametiasutustega, et iga strateegilise tooraine tarneahela suhtes tehakse vähemalt iga kolme aasta tagant stressitest. Selleks koordineerib artikli 35 lõike 6 punktis c osutatud alaline allrühm eri strateegiliste toorainete puhul stressitestide tegemist ja jagab tegevuse erinevate osalevate asutuste vahel.

Muudatusettepanek

Komisjon tagab koostöös artikli 35 lõike 6 punktis c osutatud alalises allrühmas osalevate riikide ametiasutustega, et iga strateegilise **ja kriitilise** tooraine tarneahela suhtes tehakse vähemalt iga kolme aasta tagant stressitest. Selleks koordineerib artikli 35 lõike 6 punktis c osutatud alaline allrühm eri strateegiliste **ja kriitiliste** toorainete puhul stressitestide tegemist ja jagab tegevuse erinevate osalevate asutuste vahel.

Muudatusettepanek 110

Ettepanek võtta vastu määrus Artikkel 19 – lõige 4

Komisjoni ettepanek

4. Komisjon teeb vaba juurdepääsuga veebisaidil avalikkusele kättesaadavaks seiret käsitleva tulemustabeli ja ajakohastab seda korrapäraselt; tabel sisaldab järgmist:

a) kättesaadav teave lõikes 1 osutatud parameetrite muutumise kohta;

b) kriitiliste toorainete tarneriski arvutused, võttes arvesse punktis a osutatud teavet;

c) lõikes 3 osutatud stressitestide

Muudatusettepanek

välja jäetud

tulemused;

d) vajaduse korral soovitus sobivate maandamisstrateegiate kohta, et vähendada tarneriski.

Muudatusettepanek 111

**Ettepanek võtta vastu määrus
Artikkel 19 – lõige 5**

Komisjoni ettepanek

5. Kui komisjon leiab lõigete 1, 2 ja 3 kohaselt kogutud teabe põhjal, et on selgeid märke tarnehäirete riski kohta, hoiatab komisjon liikmesriike, Euroopa kriitiliste toorainete nõukogu ning liidu juhtorganeid, kes juhivad kriisivalvsus- või kriisiohjemehhanisme, mida kohaldatakse asjaomaste kriitiliste või strateegiliste toorainete suhtes.

Muudatusettepanek

5. Kui komisjon leiab lõigete 1, 2 ja 3 kohaselt kogutud teabe põhjal, et on selgeid märke tarnehäirete riski kohta, hoiatab komisjon liikmesriike, Euroopa kriitiliste toorainete nõukogu, **Euroopa Parlamenti** ning liidu juhtorganeid, kes juhivad kriisivalvsus- või kriisiohjemehhanisme, mida kohaldatakse asjaomaste kriitiliste või strateegiliste toorainete suhtes.

Muudatusettepanek 112

**Ettepanek võtta vastu määrus
Artikkel 20 – lõige 1**

Komisjoni ettepanek

1. Liikmesriigid esitavad komisjonile artiklis 43 osutatud aruandes teabe iga uue või olemasoleva tooraineprojekti kohta, mis nende territooriumil ellu viiakse ja mis on artikli 19 lõike 1 punkti d seisukohast oluline, sealhulgas uute projektide liigituse vastavalt ÜRO ressursside raamklassifikatsioonile.

Muudatusettepanek

1. Liikmesriigid esitavad **vajadusel koostöös piirkondlike ja kohalike omavalitsustega ning pärast sotsiaalpartnerite ja sidusrühmadega (sh VKEde esindusorganisatsioonide esindajatega) konsulteerimist** komisjonile artiklis 43 osutatud aruandes teabe iga uue või olemasoleva tooraineprojekti kohta, mis nende territooriumil ellu viiakse ja mis on artikli 19 lõike 1 punkti d seisukohast oluline, sealhulgas uute projektide liigituse vastavalt ÜRO ressursside raamklassifikatsioonile.

Muudatusettepanek 113

Ettepanek võtta vastu määrus
Artikkel 21 – lõige 2 – punkt a

Komisjoni ettepanek

a) iga strateegilise tooraine kättesaadavate varude tase, mõõdetuna nii tonnides kui ka protsendina asjaomaste materjalide aastasest riigisisest tarbimisest, samuti ladustatud materjalide keemiline vorm ja puhtus;

Muudatusettepanek

a) iga strateegilise tooraine kättesaadavate varude tase, mõõdetuna nii tonnides kui ka protsendina asjaomaste materjalide aastasest riigisisest tarbimisest **riigi territooriumil**, samuti ladustatud materjalide keemiline vorm ja puhtus;

Muudatusettepanek 114

Ettepanek võtta vastu määrus
Artikkel 22 – lõige 1 – sissejuhatav osa

Komisjoni ettepanek

1. Hiljemalt [väljaannete talitus, palun lisada kuupäev: kaks aastat pärast käesoleva määruse jõustumise kuupäeva] ja pärast seda iga kahe aasta järel jagab komisjon artikli 21 lõike 1 kohaselt saadud teabe põhjal Euroopa kriitiliste toorainete **nõukoguga** järgmist:

Muudatusettepanek

1. Hiljemalt [väljaannete talitus, palun lisada kuupäev: kaks aastat pärast käesoleva määruse jõustumise kuupäeva] ja pärast seda iga kahe aasta järel jagab komisjon artikli 21 lõike 1 kohaselt saadud teabe põhjal Euroopa kriitiliste toorainete **nõukogu ja Euroopa Parlamendiga** järgmist:

Muudatusettepanek 115

Ettepanek võtta vastu määrus
Artikkel 22 – lõige 2 – punkt a

Komisjoni ettepanek

a) mida väljendatakse kogusena, mis on tarnehäire korral vajalik teataval arvul päevadel keskmise päevase puhasimpordi katmiseks ja mis arvutatakse eelneva kalendriaasta impordikoguste alusel;

Muudatusettepanek

a) mida väljendatakse kogusena, mis on tarnehäire korral vajalik teataval arvul päevadel keskmise päevase puhasimpordi katmiseks **esmatähtsate kaupade tootmiseks ning elutähtsate ühiskondlike funktsioonide või majandustegevustega otseselt seotud kaupade ja teenuste pakkumiseks**, ja mis arvutatakse eelneva kalendriaasta impordikoguste alusel;

Muudatusettepanek 116

Ettepanek võtta vastu määrus Artikkel 24 – lõige 2 – punkt b

Komisjoni ettepanek

b) määrab kindlaks süsteemis osalemiseks nõutavad toorainete miinimumkogused, võttes arvesse huvitatud osalejate eeldatavat arvu ja vajadust **tagada jõukohane osalejate arv.**

Muudatusettepanek

b) määrab kindlaks süsteemis osalemiseks nõutavad toorainete miinimumkogused, võttes arvesse **VKEde sektori turuosaliste erinevaid võimalusi ja vajadusi**, huvitatud osalejate eeldatavat arvu ja vajadust **hallata neid kavas tõhusalt.**

Muudatusettepanek 117

Ettepanek võtta vastu määrus Artikkel 25 – lõige 1 – sissejuhatav osa

Komisjoni ettepanek

1. Iga liikmesriik võtab hiljemalt [väljaannete talitus, palun lisada kuupäev: kolm aastat pärast käesoleva määruse jõustumise kuupäeva] vastu riiklikud programmid ja rakendab nimetatud programme, mis sisaldavad meetmeid eesmärgiga:

Muudatusettepanek

1. Iga liikmesriik võtab hiljemalt [väljaannete talitus, palun lisada kuupäev: kolm aastat pärast käesoleva määruse jõustumise kuupäeva] vastu riiklikud programmid, **milles kasutatakse mitmetasandilise valitsemise lähenemisviisi, kaasates otsustusprotsessidesse piirkondlikud ametiasutused**, ja rakendab nimetatud programme, mis sisaldavad meetmeid eesmärgiga:

Muudatusettepanek 118

Ettepanek võtta vastu määrus Artikkel 25 – lõige 1 – punkt a

Komisjoni ettepanek

a) suurendada **suure kriitiliste toorainete taaskasutamise potentsiaaliga jäätmete** kogumist ja tagada nende lisamine asjakohasesse ringlussevõtusüsteemi, et maksimeerida ringlussevõetava materjali kui kriitiliste

Muudatusettepanek

a) suurendada **kriitilist toorainet sisaldavate jäätmete, vanametalli ja olelusringi lõppu jõudnud toodete** kogumist, **sortimist ja töötlemist ning** tagada nende lisamine asjakohasesse ringlussevõtusüsteemi, et maksimeerida

toorainete ringlussevõtu rajatiste sisendi kättesaadavust ja kvaliteeti;

ringlussevõetava materjali kui kriitiliste toorainete ringlussevõtu rajatiste sisendi kättesaadavust ja kvaliteeti, **võttes eelkõige keerukate jäätmevoogudega seoses kasutusele ringlussevõtuprotsesside kvaliteedistandardid, näiteks elektroonikaromude puhul;**

Muudatusettepanek 119

Ettepanek võtta vastu määrus Artikkel 25 – lõige 1 – punkt b

Komisjoni ettepanek

b) suurendada **suure kriitiliste toorainete taaskasutamise potentsiaaliga** toodete ja komponentide korduskasutamist;

Muudatusettepanek

b) suurendada **kriitilisi tooraineid sisaldavate** toodete ja komponentide korduskasutamist, **parandatavust, remontimist, taastamist ja kasutusotstarbe muutmist;**

Muudatusettepanek 120

Ettepanek võtta vastu määrus Artikkel 25 – lõige 1 – punkt d

Komisjoni ettepanek

d) suurendada kriitiliste toorainete ringlussevõtu tehnoloogiate tehnoloogilist küpsust **ning** edendada materjalitõhusust **ja** kriitiliste toorainete asendamist rakendustes, **lisades selleks** vähemalt riiklikesse teadus- ja innovatsiooniprogrammidesse **sellekohased** toetusmeetmed;

Muudatusettepanek

d) suurendada kriitiliste toorainete ringlussevõtu tehnoloogiate tehnoloogilist küpsust, edendada materjalitõhusust **ning soodustada** kriitiliste toorainete asendamist **nende** rakendustes, **tagades samal ajal nende samaväärse tõhususe ning tehnilise ja majandusliku teostatavuse. Seda on võimalik saavutada, lisades** vähemalt riiklikesse teadus- ja innovatsiooniprogrammidesse **nende eesmärkide täitmiseks mõeldud** toetusmeetmed. **Need algatused hõlmavad selliste ringlussevõtutehnoloogia keskuste loomise toetamist, mis koondavad koostöös kohalike ja piirkondlike omavalitsustega koostoime kriitiliste toorainete ringlussevõtu protsesside uurimise ja arendamise jaoks;**

Muudatusettepanek 121

Ettepanek võtta vastu määrus Artikkel 25 – lõige 1 – punkt e

Komisjoni ettepanek

e) tagada, et liikmesriigi tööjõul on *oskused*, mida on vaja kriitiliste toorainete väärtusahela ringluspõhisuse toetamiseks.

Muudatusettepanek

e) tagada, et liikmesriigi tööjõul on *oskuste täiendamise ja ümberõppe abil olemas põhipädevus*, mida on vaja kriitiliste toorainete väärtusahela ringluspõhisuse toetamiseks, *kaasates sellesse sotsiaalpartnerid ja tehes kestlikke avaliku sektori investeeringuid;*

Muudatusettepanek 122

Ettepanek võtta vastu määrus Artikkel 25 – lõige 1 – punkt e a (uus)

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

ea) luua stabiilne teise kriitilise tooraine turg, koordineerides ühiseid algatusi ja vahetades parimaid tavasid;

Muudatusettepanek 123

Ettepanek võtta vastu määrus Artikkel 25 – lõige 2 – lõik 2

Komisjoni ettepanek

Lõike 1 punktide a ja b puhul võivad kõnealuses lõikes osutatud programmid hõlmata (ilma et see piiraks ELi toimimise lepingu artiklite 107 ja 108 kohaldamist) selliste finantsstiimulite kehtestamist nagu allahindlused, rahalised tasud või tagatisrahasüsteemid, et soodustada *suure* kriitiliste toorainete *taaskasutamise potentsiaaliga* toodete korduskasutamist ja *sellistest* toodetest tekkinud jäätmete kogumist.

Muudatusettepanek

Lõike 1 punktide a ja b puhul võivad kõnealuses lõikes osutatud programmid hõlmata (ilma et see piiraks ELi toimimise lepingu artiklite 107 ja 108 kohaldamist) selliste finantsstiimulite kehtestamist nagu allahindlused, rahalised tasud või tagatisrahasüsteemid, et soodustada kriitiliste toorainete *sisaldusega* toodete korduskasutamist ja *kriitiliste toorainete taaskasutamise potentsiaaliga* toodetest tekkinud jäätmete kogumist, *võttes arvesse eri piirkondade spetsiifilisi vajadusi.*

Muudatusettepanek 124

Ettepanek võtta vastu määrus Artikkel 25 – lõige 5

Komisjoni ettepanek

5. Kui liikmesriigid esitavad komisjonile direktiivi 2012/19/EL (elektri- ja elektroonikaseadmetest tekkinud jäätmete kohta) artikli 16 lõike 6 kohaselt andmed ringlussevõetud elektroonikaromude koguste kohta, määravad nad eraldi kindlaks ja esitavad selliste elektroonikaromudest eemaldatud komponentide kogused, mis sisaldavad asjakohasel määral kriitilisi tooraineid, ning elektroonikaromudest eraldatud kriitiliste toorainete kogused. Komisjon võtab vastu rakendusaktid, milles määratakse kindlaks sellise aruandluse vorm ja üksikasjad. Nimetatud rakendusaktid võetakse vastu artikli 37 lõikes 3 osutatud kontrollimenetluse kohaselt. Esimene aruandeperiood hõlmab esimest täiskalendriaastat pärast kõnealuste rakendusaktide vastuvõtmist.

Muudatusettepanek 125

Ettepanek võtta vastu määrus Artikkel 25 – lõige 5 a (uus)

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

5. Kui liikmesriigid esitavad komisjonile **koostöös kohalike ja piirkondlike omavalitsustega** direktiivi 2012/19/EL (elektri- ja elektroonikaseadmetest tekkinud jäätmete kohta) artikli 16 lõike 6 kohaselt andmed ringlussevõetud elektroonikaromude **ning elektri- ja elektroonikaseadmetes turustatud kriitiliste toorainete** koguste kohta, määravad nad eraldi kindlaks ja esitavad selliste elektroonikaromudest eemaldatud komponentide kogused, mis sisaldavad asjakohasel määral kriitilisi tooraineid, ning elektroonikaromudest eraldatud kriitiliste toorainete kogused. Komisjon võtab vastu rakendusaktid, milles määratakse kindlaks sellise aruandluse vorm ja üksikasjad. Nimetatud rakendusaktid võetakse vastu artikli 37 lõikes 3 osutatud kontrollimenetluse kohaselt. Esimene aruandeperiood hõlmab esimest täiskalendriaastat pärast kõnealuste rakendusaktide vastuvõtmist.

5a. Artikli 46 kohase hindamisprotsessi elluviimisel seab komisjon eesmärgid kriitiliste toorainete kogumiseks ja eraldamiseks elektri- ja elektroonikaseadmetest tekkinud jäätmetest. Need eesmärgid on järkjärgulised ja vaadatakse läbi iga kahe aasta tagant tehnoloogia arengu,

ringlussevõtuvõimsuse ning elektri- ja elektroonikaseadmetest tekkinud jäätmete kättesaadavuse põhjal kooskõlas lõikes 5 osutatud aruandega, artiklis 1 sätestatud eesmärkidega ning piirkondlike ja kohalike kogumisaruannetega.

Muudatusettepanek 126

Ettepanek võtta vastu määrus

Artikkel 25 – lõige 7 – lõik 2 – sissejuhatav osa

Komisjoni ettepanek

Loetelu koostamisel võtab komisjon arvesse:

Muudatusettepanek

Loetelu koostamisel võtab komisjon vajaduse korral liikmesriikide piirkondlike ja kohalike omavalitsustega koostööd tehes arvesse:

Muudatusettepanek 127

Ettepanek võtta vastu määrus

Artikkel 25 – lõige 7 – lõik 2 – punkt a a (uus)

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

aa) toote käive, turustatud maht ja turult kogutud maht;

Muudatusettepanek 128

Ettepanek võtta vastu määrus

Artikkel 28 a (uus)

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

Artikkel 28a

Sotsiaalselt vastutustundlikud tavad
Käesoleva määruse artiklis 5 sätestatud kestlikkuse põhimõte hõlmab sotsiaalselt vastutustundlike tavade kasutamist, mis tähendab strateegilise projekti rakendamisel inim- ja tööõiguste järgimist. Ettevõtjad, kelle projektil on strateegilise projekti staatus ja kes tegutsevad kolmandates riikides, peavad

*tagama selliste õiguste järgimise.
Asjaomased ettevõtjad peaksid esitama
tõendid või teabe, mida nende
päritoluliikmesriik või Euroopa kriitiliste
toorainete nõukogu võib aeg-ajalt nõuda,
et tagada selle kohustuse täitmine.*

Muudatusettepanek 129

Ettepanek võtta vastu määrus Artikkel 29 – lõige 1 – lõik 1

Komisjoni ettepanek

Valitsused **või** organisatsioonid, kes on välja töötanud kriitiliste toorainete kestlikkusega seotud sertifitseerimiskavad ja teevad nende üle järelevalvet (edaspidi „kavade omanikud“), võivad taotleda oma kavade tunnustamist komisjoni poolt.

Muudatusettepanek

Valitsused **ja kohalikud omavalitsused**, organisatsioonid või **tööstusettevõtjad**, kes on välja töötanud kriitiliste toorainete kestlikkusega seotud sertifitseerimiskavad ja teevad nende üle järelevalvet (edaspidi „kavade omanikud“), võivad taotleda oma kavade tunnustamist komisjoni poolt.

Muudatusettepanek 130

Ettepanek võtta vastu määrus Artikkel 30 – lõige 4 – punkt a – alapunkt i

Komisjoni ettepanek

i) kõigi asjaomaste sidusrühmadega, nagu tööstus, sealhulgas järgtööstus, VKEd ja vajaduse korral käsitööndus, sotsiaalpartnerid, kauplejad, jaemüüjad, importijad, keskkonnakaitserühmad ja tarbijaorganisatsioonid;

Muudatusettepanek

i) kõigi asjaomaste sidusrühmadega, nagu tööstus, sealhulgas järgtööstus, VKEd ja vajaduse korral käsitööndus, sotsiaalpartnerid, **püirkondlikud ja kohalikud kogukonnad**, kauplejad, jaemüüjad, importijad, keskkonnakaitserühmad ja tarbijaorganisatsioonid;

Muudatusettepanek 131

Ettepanek võtta vastu määrus Artikkel 30 – lõige 7

Komisjoni ettepanek

7. **Komisjon võib kooskõlas artikliga 36 võtta vastu delegeeritud õigusakte, et täiendada käesolevat määrust, kehtestades selliste kriitiliste toorainete keskkonnajalajälje tulemusklassid, mille kohta on lõike 1 kohaselt kooskõlas V lisaga vastu võetud arvutus- ja kontrollieeskirjad.**

Muudatusettepanek

välja jäetud

Muudatusettepanek 132

**Ettepanek võtta vastu määrus
Artikkel 31 – lõige 1**

Komisjoni ettepanek

1. Liikmesriigid ei keela, piira ega takista käesoleva määruse nõuetele vastavate püsimateid sisaldavate toodete või kriitiliste toorainete turul kättesaadavaks tegemist või kasutuselevõttu põhjustel, mis on seotud teabega käesoleva määrusega hõlmatud püsimateite ringlussevõtu või nende ringlussevõetud materjali sisalduse kohta või kriitilise tooraine keskkonnajalajälje kohta.

Muudatusettepanek

1. Liikmesriigid **ning kohalikud ja piirkondlikud omavalitsused** ei keela, piira ega takista käesoleva määruse nõuetele vastavate püsimateid sisaldavate toodete või kriitiliste toorainete turul kättesaadavaks tegemist või kasutuselevõttu põhjustel, mis on seotud teabega käesoleva määrusega hõlmatud püsimateite ringlussevõtu või nende ringlussevõetud materjali sisalduse kohta või kriitilise tooraine keskkonnajalajälje kohta.

Muudatusettepanek 133

**Ettepanek võtta vastu määrus
Artikkel 33 – lõige 1 – sissejuhatav osa**

Komisjoni ettepanek

1. Euroopa kriitiliste toorainete nõukogu arutab **korrapäraselt** järgmist:

Muudatusettepanek

1. Euroopa kriitiliste toorainete nõukogu arutab **vähemalt korra aastas ja avaldab mitte hiljem kui üks aasta pärast käesoleva määruse jõustumist strateegiaaruande ELi strateegiliste partnerluste kohta, milles kirjeldatakse** järgmist:

Muudatusettepanek 134

Ettepanek võtta vastu määrus

Artikkel 33 – lõige 1 – punkt a – alapunkt iii a (uus)

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

iiia) majanduslikule ja sotsiaalsele arengule partnerriikides, eelkõige tärkava majandusega ja areneva majandusega riikides, edendades samal ajal keskkonnasäästlike ja ringmajanduse tavade ja inimväärsete töötingimuste kasutuselevõttu;

Muudatusettepanek 135

Ettepanek võtta vastu määrus

Artikkel 33 – lõige 1 – punkt a – alapunkt iii b (uus)

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

iiib) liidu kliima- ja keskkonnanäesmärkidele;

Muudatusettepanek 136

Ettepanek võtta vastu määrus

Artikkel 33 – lõige 1 – punkt b

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

b) sidusus ja võimalik koostoime liikmesriikide ja asjaomaste kolmandate riikide kahepoolse koostöö ning liidu poolt strateegiliste partnerluste raames võetud meetmete vahel;

b) sidusus ja võimalik koostoime liikmesriikide ja asjaomaste **kandidaatriikide, naaberriikide ja** kolmandate riikide kahepoolse koostöö ning liidu poolt strateegiliste partnerluste raames võetud meetmete vahel;

Muudatusettepanek 137

Ettepanek võtta vastu määrus

Artikkel 33 – lõige 1 – punkt c – sissejuhatav osa

Komisjoni ettepanek

c) milliseid kolmandaid riike tuleks strateegiliste partnerluste sõlmimisel esmatähtsaks pidada, võttes arvesse järgmisi kriteeriume:

Muudatusettepanek

c) milliseid **kandidaatriike, naaberriike ja** kolmandaid riike tuleks strateegiliste partnerluste sõlmimisel esmatähtsaks pidada, võttes arvesse järgmisi kriteeriume:

Muudatusettepanek 138

Ettepanek võtta vastu määrus

Artikkel 33 – lõige 1 – punkt c – alapunkt ii

Komisjoni ettepanek

ii) kas kolmanda riigi õigusraamistik tagab keskkonnamõju seire, ennetamise ja minimeerimise, sotsiaalselt vastutustundlike tavade kasutamise, sealhulgas inimõiguste ja töötajate õiguste austamise ning sisuka koostöö kohalike kogukondadega, läbipaistvate äritavade kasutamise ning avaliku halduse ja õigusriigi nõuetekohasele toimimisele avalduva kahjuliku mõju ennetamise;

Muudatusettepanek

ii) kas kolmanda riigi õigusraamistik tagab keskkonnamõju seire, ennetamise ja minimeerimise, sotsiaalselt vastutustundlike tavade kasutamise, sealhulgas inimõiguste ja töötajate õiguste austamise ning sisuka koostöö **piirkondlike ja** kohalike kogukondadega, **eelkõige põlisrahvastega**, läbipaistvate äritavade kasutamise ning avaliku halduse ja õigusriigi nõuetekohasele toimimisele avalduva kahjuliku mõju ennetamise; **iii) kas kandidaatriigi, naaberriiigi või kolmanda riigi ja liidu vahel on olemas koostöölepingud ning kas tärkavate turgude ja areneva majandusega riikide puhul on võimalik võtta kasutusele Global Gateway investeerimisprojektid, mis on kavandatud läbipaistvalt ja on mõeldud kestlikule majandusele üleminekuks, et tegeleda kliimamuutustega ja aidata täita põhivajadusi;**

Muudatusettepanek 139

Ettepanek võtta vastu määrus

Artikkel 33 – lõige 1 – punkt c – alapunkt iv a (uus)

Komisjoni ettepanek

iva) kas ja kuidas võiks partnerlus kriitiliste ja strateegiliste toorainete vallas

Muudatusettepanek

aidata kandidaat- ja naaberriikide puhul kaasa kohaliku lisaväärtuse loomisele ning oleks vastastikku kasulik nii partnerriigile kui ka liidule;

Muudatusettepanek 140

**Ettepanek võtta vastu määrus
Artikkel 33 – lõige 1 – punkt c – alapunkt iv b (uus)**

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

ivb) kas kandidaatriik, naaberriik või kolmas riik tegutseb kooskõlas Euroopa väärtustega;

Muudatusettepanek 141

**Ettepanek võtta vastu määrus
Artikkel 33 – lõige 2 a (uus)**

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

2a. Euroopa kriitiliste toorainete nõukogu annab nõu võimalike uute strateegiliste partnerluste kohta kandidaatriikide, naaberriikide või kolmandate riikidega.

Muudatusettepanek 142

**Ettepanek võtta vastu määrus
Artikkel 33 – lõige 2 b (uus)**

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

2b. Euroopa kriitiliste toorainete nõukogu teeb koostööd ja koordineerib rahvusvaheliste partneritega, samuti Euroopa Vabakaubanduse Assotsiatsiooni riikidega, siseturul osalevate riikidega või kandidaatriikidega.

Muudatusettepanek 143

**Ettepanek võtta vastu määrus
Artikkel 33 – lõige 2 c (uus)**

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

2c. Pärast strateegiliste projektide väljaselgitamist kandidaatriikide, naaberriikide ja kolmandate riikidega loob Euroopa kriitiliste toorainete nõukogu kiiresti struktureeritud suhtluse strateegilise partnerluse riikidega, et teha kindlaks koostöö viisid, asjaomased sidusrühmad ja menetlused.

Muudatusettepanek 144

**Ettepanek võtta vastu määrus
Artikkel 33 – lõige 3 – punkt a**

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

a) koordineerivad oma tegevust komisjoniga, et tagada sidusus asjaomaste kolmandate riikidega tehtava kahepoolse koostöö ning liidu ja kolmandate riikide mittesiduvate strateegiliste partnerluste vahel, mille kohaldamisala hõlmab vähemalt kriitiliste toorainete väärtusahelat;

a) koordineerivad oma tegevust komisjoniga, et tagada sidusus asjaomaste **kandidaatriikide, naaberriikide ja kolmandate riikidega** tehtava kahepoolse koostöö ning liidu **ning kandidaatriikide, naaberriikide** ja kolmandate riikide mittesiduvate strateegiliste partnerluste vahel, mille kohaldamisala hõlmab vähemalt kriitiliste toorainete väärtusahelat;

Muudatusettepanek 145

**Ettepanek võtta vastu määrus
Artikkel 33 – lõige 3 a (uus)**

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

3a. Komisjon integreerib kriitilise ja strateegilise tooraine teema kehtivatesse ja tulevastesse rahvusvahelistesse lepingutesse.

Muudatusettepanek 146

**Ettepanek võtta vastu määrus
Artikkel 34 – lõige 2 a (uus)**

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

2a. Euroopa kriitiliste toorainete nõukogu püüab oma tegevuse raames teha koostööd ja konsulteerida korrapäraselt tööstuse, erasektori sidusrühmade, sotsiaalpartnerite ning asjaomaste kohalike ja piirkondlike omavalitsuste esindajatega.

Muudatusettepanek 147

**Ettepanek võtta vastu määrus
Artikkel 35 – lõige 1**

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

1. Euroopa kriitiliste toorainete nõukogu koosneb liikmesriikidest ja komisjonist. Selle eesistuja on komisjon.

1. Euroopa kriitiliste toorainete nõukogu koosneb liikmesriikidest ja komisjonist. Selle eesistuja on komisjon. **Konsulteeritakse piirkondlike ja kohalike omavalitsustega.**

Muudatusettepanek 148

**Ettepanek võtta vastu määrus
Artikkel 35 – lõige 4 a (uus)**

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

4a. Euroopa kriitiliste toorainete nõukogu tagab korrapärase koordineerimise ja koostöö tööstuse ja peamiste erasektori sidusrühmadega, samuti kandidaatriikide, naaberriikide ja kolmandate riikide esindajatega ning asjaomaste kohalike ja piirkondlike omavalitsustega.

Muudatusettepanek 149

**Ettepanek võtta vastu määrus
Artikkel 35 – lõige 6 – lõik 2 – punkt a a (uus)**

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

aa) allrühm, mis arutab ja koordineerib sotsiaalselt kaasavaid ja kestlikke kaevandamistavasid, tegeleb kohalike murede ja vajadustega, edendab läbipaistvat suhtlust ja soodustab positiivseid kogukonnasuhteid, et hõlbustada kaevandusprojektidele heakskiidu saamist. Allrühm vastutab samuti liidus parimate tavade kogumise ja levitamise eest;

Muudatusettepanek 150

Ettepanek võtta vastu määrus

Artikkel 35 – lõige 6 – lõik 2 – punkt d a (uus)

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

da) allrühm, mis arutab ja koordineerib artikli 33 alusel strateegilisi partnerlusi, tagades koostöö teiste asjaomaste koordineerimise foorumitega, kaasa arvatud strateegia „Global Gateway“ raames loodud algatused; kodanikuühiskonna organisatsioonide esindajad kutsutakse vaatlejateks;

Muudatusettepanek 151

Ettepanek võtta vastu määrus

Artikkel 35 – lõige 6 – lõik 2 – punkt d b (uus)

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

db) allrühm, mis vastutab era- ja avaliku sektori rahastamise võimaluste uurimise eest, et maavarauuringutega tegelevad ettevõtjad saaksid täielikult ära kasutada riiklikest maavarauuringuprogrammidest saadud teadmisi ja nende teadmiste kogumist kiirendada.

Muudatusettepanek 152

Ettepanek võtta vastu määrus Artikkel 35 – lõige 7 – lõik 2

Komisjoni ettepanek

Vajaduse korral võib ta kutsuda eksperte, muid kolmandaid isikuid või kolmandate riikide esindajaid osalema vaatlejana lõikes 6 osutatud alaliste või ajutiste alarühmade koosolekutel või esitama kirjalikke seisukohti.

Muudatusettepanek

Vajaduse korral võib ta kutsuda **piirkondlike ja kohalike omavalitsuste esindajaid**, eksperte, **tööstuse esindajaid ja peamisi erasektori sidusrühmi ning** muid kolmandaid isikuid või kolmandate riikide esindajaid **tööstussektorist, kodanikuühiskonnast, akadeemilisest ringkonnast ja ametiühingutest ning muid ekspertteadmiste ja põhjendatud huviga esindajaid** osalema **enne otsuste tegemist** vaatlejana lõikes 6 osutatud alaliste või ajutiste alarühmade koosolekutel või esitama kirjalikke seisukohti.

Muudatusettepanek 153

Ettepanek võtta vastu määrus Artikkel 35 – lõige 9 a (uus)

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

9a. Euroopa kriitiliste toorainete nõukogu annab igal aastal aru Euroopa Parlamendile.

Muudatusettepanek 154

Ettepanek võtta vastu määrus I lisa – 1. jagu – lõik 1 – sissejuhatav osa

Komisjoni ettepanek

Strateegilistena käsitatakse järgmisi tooraineid:

Muudatusettepanek

Strateegilistena käsitatakse järgmisi tooraineid, **sealhulgas nende vastavaid kandjаметalle ja mineraale, millega neid strateegilisi tooraineid kaevandatakse, ja nende rauasulamit.**

Muudatusettepanek 155

**Ettepanek võtta vastu määrus
I lisa – 1. jagu – punkt 1 – alapunkt a a (uus)**

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

aa) *aluminium*

Muudatusettepanek 156

**Ettepanek võtta vastu määrus
I lisa – 1. jagu – lõik 1 – punkt b**

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

b) boor – *metallurgiline*

b) boor

Muudatusettepanek 157

**Ettepanek võtta vastu määrus
I lisa – 1. jagu – lõik 1 – punkt b a (uus)**

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

ba) *kroom*

Muudatusettepanek 158

**Ettepanek võtta vastu määrus
I lisa – 1. jagu – lõik 1 – punkt g**

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

g) liitium – *akudes kasutamiseks
vajaliku puhtusastmega*

g) liitium

Muudatusettepanek 159

**Ettepanek võtta vastu määrus
I lisa – 1. jagu – lõik 1 – punkt h**

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

h) *magneesiummetall*

h) *magneesium*

Muudatusettepanek 160

**Ettepanek võtta vastu määrus
I lisa – 1. jagu – lõik 1 – punkt i**

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

i) mangaan – *akudes kasutamiseks vajaliku puhtusastmega*

i) mangaan

Muudatusettepanek 161

**Ettepanek võtta vastu määrus
I lisa – 1. jagu – lõik 1 – punkt j**

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

j) looduslik grafiit – *akudes kasutamiseks vajaliku puhtusastmega*

j) looduslik grafiit

Muudatusettepanek 162

**Ettepanek võtta vastu määrus
I lisa – 1. jagu – lõik 1 – punkt k**

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

k) nikkel – *akudes kasutamiseks vajaliku puhtusastmega*

k) nikkel

Muudatusettepanek 163

**Ettepanek võtta vastu määrus
I lisa – 1. jagu – lõik 1 – punkt m**

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

m) haruldased muldmetallid *magnetite jaoks* (Nd, Pr, Tb, Dy, Gd, Sm ja Ce)

m) haruldased muldmetallid (Nd, Pr, Tb, Dy, Gd, Sm ja Ce)

Muudatusettepanek 164

**Ettepanek võtta vastu määrus
I lisa – 1. jagu – lõik 1 – punkt n**

Komisjoni ettepanek

n) *ränimetall*

Muudatusettepanek

n) räni

Muudatusettepanek 165

**Ettepanek võtta vastu määrus
I lisa – 1. jagu – lõik 1 – punkt o**

Komisjoni ettepanek

o) *titaanmetall*

Muudatusettepanek

o) *titaan*

Muudatusettepanek 166

**Ettepanek võtta vastu määrus
I lisa – 2. jagu – punkt 1 – sissejuhatav osa**

Komisjoni ettepanek

1. Strateegiline tähtsus määratakse kindlaks lähtuvalt tooraine olulisusest rohe- ja digipöörde ning kaitse- ja kosmoserakenduste jaoks, võttes arvesse järgmist:

Muudatusettepanek

1. Strateegiline tähtsus määratakse kindlaks lähtuvalt tooraine olulisusest rohe- ja digipöörde **jaoks, sealhulgas toorained, mis võimaldavad toota ja töödelda rohe- ja digipöörde jaoks vajalikke tooraineid**, ning kaitse- ja kosmoserakenduste **ning tervishoiu ja toiduga kindlustatuse** jaoks, võttes arvesse järgmist:

Muudatusettepanek 167

**Ettepanek võtta vastu määrus
I lisa – 2. jagu – punkt 2 a (uus)**

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

2a. Proгноositav nõudluse kättesaadavus arvutatakse järgmiselt:

$$D_{F/A} = DF/R$$

DF on kumuleerunud nõudlus vaatlusaastal;

R on tooraine teadaolevad geoloogilised

varud, mida on võimalik majanduslikult kaevandada.

Muudatusettepanek 168

**Ettepanek võtta vastu määrus
II lisa – 1. jagu – lõik 1 – punkt a a (uus)**

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

aa) alumiinium

Muudatusettepanek 169

**Ettepanek võtta vastu määrus
II lisa – 1. jagu – lõik 1 – punkt g a (uus)**

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

ga) kroom

Muudatusettepanek 170

**Ettepanek võtta vastu määrus
II lisa – 1. jagu – lõik 1 – punkt v**

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

v) looduslik grafiit

v) grafiit

Muudatusettepanek 171

**Ettepanek võtta vastu määrus
III lisa – punkt 4 – lõik 1 – punkt a a (uus)**

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

aa) vaba, eelneva ja teadliku nõusoleku poole püüdlemine.

Muudatusettepanek 172

**Ettepanek võtta vastu määrus
III lisa – punkt 4 a (uus)**

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

4a. Selleks, et liidus elluviidav

kaevandusprojekt vastaks artikli 5 lõike 1 punktis ca (uus) osutatud kriteeriumile, võetakse arvesse järgmist:

a) osa maavarade metallurgilisest ja mineraloogilisest töötlemisest ning maavarade rikastamisest toimub kaevandamiskohaga samas NUTS 3 piirkonnas või sellest mitte kaugemal kui 150 km kooskõlas artikli 12 lõikega 1 tingimusel, et selline tegevus on majanduslikult ja tehniliselt otstarbekas;

b) see toob laiemat majanduslikku või sotsiaalset kasu, sealhulgas töökohtade loomist.

Muudatusettepanek 173

**Ettepanek võtta vastu määrus
IV lisa – lõik 1 – punkt b – alapunkt iii a (uus)**

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

iiia) nõuded, millega kaasatakse kohalikud sidusrühmad kavade kavandamisse ja nende piirkondlike vajaduste ja eesmärkidega kohandamisse, kasutades ära kohalikke andmeid ja tagasisidet, et rakendamine oleks kohandatud ja tõhus.

Muudatusettepanek 174

**Ettepanek võtta vastu määrus
IV lisa – lõik 1 – punkt b – alapunkt iii b (uus)**

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

iiib) nõue, et tagatakse vaba, eelnev ja teadlik nõusolek, mis võimaldab kohalikul kogukonnal kasutada oma põhiõigust anda nõusolek või sellest keelduda.

Selgitus

Vaba, eelnev ja teadlik nõusolek on rahvusvaheliselt tunnustatud põhimõte, et tagada kohalike kogukondade ja põlisrahvaste osalemine ja nõusolek projektide või majandustegevuse väljatöötamise protsessis, mis seda rühma mõjutaks. Vaba, eelnev ja teadlik nõusolek on sätestatud ÜRO põlisrahvaste õiguste deklaratsioonis, sest see puudutab

peamiselt maakasutusõigusi.

NÕUANDVA KOMISJONI MENETLUS

Pealkiri	Kriitiliste toorainete kindlate ja kestlike tarnete tagamise raamistiku loomine ja määruste (EL) nr 168/2013, (EL) 2018/858, (EL) 2018/1724 ja (EL) 2019/1020 muutmine
Viited	COM(2023)0160 – C9-0061/2023 – 2023/0079(COD)
Vastutav komisjon istungil teada andmise kuupäev	ITRE 8.5.2023
Arvamuse esitajad istungil teada andmise kuupäev	REGI 8.5.2023
Arvamuse koostaja nimetamise kuupäev	Franc Bogovič 23.3.2023
Läbivaatamine parlamendikomisjonis	27.6.2023
Vastuvõtmise kuupäev	19.7.2023
Lõpphääletuse tulemus	+: 35 –: 0 0: 1
Lõpphääletuse ajal kohal olnud liikmed	François Alfonsi, Adrian-Dragoș Benea, Isabel Benjumea Benjumea, Franc Bogovič, Vlad-Marius Botoș, Corina Crețu, Rosa D'Amato, Christian Doleschal, Matthias Ecke, Mircea-Gheorghe Hava, Krzysztof Hetman, Peter Jahr, Cristina Maestre Martín De Almagro, Nora Mebarek, Martina Michels, Alin Mituța, Dan-Ștefan Motreanu, Denis Nesci, Niklas Nienass, Andrey Novakov, Younous Omarjee, Alessandro Panza, Caroline Roose, Marcos Ros Sempere, André Rougé, Susana Solís Pérez, Irène Tolleret
Lõpphääletuse ajal kohal olnud asendusliikmed	Karolin Braunsberger-Reinhold, Carlos Coelho, Rosanna Conte, Herbert Dorfmann, Sandro Gozi, Ana Miranda, Yana Toom, Stefania Zambelli
Lõpphääletuse ajal kohal olnud asendusliikmed (art 209 lg 7)	Carlo Fidanza

NIMELINE LÕPPHÄÄLETUS NÕUANDVAS KOMISJONIS

35	+
ECR	Carlo Fidanza, Denis Nesci
ID	Rosanna Conte, Alessandro Panza, André Rougé, Stefania Zambelli
PPE	Isabel Benjumea Benjumea, Franc Bogovič, Karolin Braunsberger-Reinhold, Carlos Coelho, Christian Doleschal, Herbert Dorfmann, Mircea-Gheorghe Hava, Krzysztof Hetman, Peter Jahr, Dan-Ștefan Motreanu, Andrey Novakov
Renew	Vlad-Marius Botoș, Sandro Gozi, Alin Mituța, Susana Solís Pérez, Irène Tolleret, Yana Toom
S&D	Adrian-Dragoș Benea, Corina Crețu, Matthias Ecke, Cristina Maestre Martín De Almagro, Nora Mebarek, Marcos Ros Sempere
The Left	Younous Omarjee
Verts/ALE	François Alfonsi, Rosa D'Amato, Ana Miranda, Niklas Nienass, Caroline Roose

0	-

1	0
The Left	Martina Michels

Kasutatud tähised:

+ : poolt

- : vastu

0 : erapooletu

VASTUTAVA KOMISJONI MENETLUS

Pealkiri	Kriitiliste toorainete kindlate ja kestlike tarnete tagamise raamistiku loomine ja määruste (EL) nr 168/2013, (EL) 2018/858, (EL) 2018/1724 ja (EL) 2019/1020 muutmine			
Viited	COM(2023)0160 – C9-0061/2023 – 2023/0079(COD)			
EP-le esitamise kuupäev	17.3.2023			
Vastutav komisjon istungil teada andmise kuupäev	ITRE 8.5.2023			
Nõuandvad komisjonid istungil teada andmise kuupäev	AFET 8.5.2023	DEVE 8.5.2023	INTA 8.5.2023	BUDG 8.5.2023
	ECON 8.5.2023	ENVI 8.5.2023	IMCO 8.5.2023	REGI 8.5.2023
	JURI 8.5.2023			
Arvamuse esitamisest loobumine otsuse kuupäev	BUDG 26.4.2023	IMCO 28.3.2023	JURI 25.4.2023	
Kaasatud komisjonid istungil teada andmise kuupäev	DEVE 15.6.2023	ENVI 15.6.2023	INTA 15.6.2023	
Raportöörid nimetamise kuupäev	Nicola Beer 11.4.2023			
Läbivaatamine parlamendikomisjonis	22.5.2023			
Vastuvõtmise kuupäev	7.9.2023			
Lõpphääletuse tulemus	+ : 53 - : 1 0 : 5			
Lõpphääletuse ajal kohal olnud liikmed	Matteo Adinolfi, Nicola Beer, François-Xavier Bellamy, Hildegard Bentele, Tom Berendsen, Vasile Blaga, Marc Botenga, Martin Buschmann, Cristian-Silviu Buşoi, Jerzy Buzek, Maria da Graça Carvalho, Ignazio Corrao, Marie Dauchy, Martina Dlabajová, Christian Ehler, Valter Flego, Lina Gálvez Muñoz, Jens Geier, Nicolás González Casares, Christophe Grudler, Henrike Hahn, Ivo Hristov, Ivars Ijabs, Seán Kelly, Łukasz Kohut, Marina Measure, Dan Nica, Angelika Niebler, Niklas Nienass, Johan Nissinen, Mauri Pekkarinen, Mikuláš Peksa, Robert Roos, Sara Skyttedal, Maria Spyraki, Grzegorz Tobiszowski, Marie Toussaint, Pernille Weiss			
Lõpphääletuse ajal kohal olnud asendusliikmed	Rasmus Andresen, Andrus Ansip, Tiziana Beghin, Franc Bogovič, Mohammed Chahim, Jakob G. Dalunde, Francesca Donato, Matthias Ecke, Martin Hojsík, Marina Kaljurand, Dominique Riquet, Thomas Rudner, Susana Solís Pérez, Emma Wiesner			
Lõpphääletuse ajal kohal olnud asendusliikmed (art 209 lg 7)	Karolin Braunsberger-Reinhold, José Manuel Fernandes, Niclas Herbst, Camilla Laureti, Aušra Maldeikienė, Bogdan Rzońca, Kosma Złotowski			
Esitamise kuupäev	7.9.2023			

NIMELINE LÕPPHÄÄLETUS VASTUTAVAS KOMISJONIS

53	+
ECR	Bogdan Rzońca, Grzegorz Tobiszowski, Kosma Złotowski
ID	Matteo Adinolfi, Marie Dauchy
NI	Tiziana Beghin, Martin Buschmann, Francesca Donato
PPE	François-Xavier Bellamy, Hildegard Bentele, Tom Berendsen, Vasile Blaga, Franc Bogovič, Karolin Braunsberger-Reinhold, Cristian-Silviu Buşoi, Jerzy Buzek, Maria da Graça Carvalho, Christian Ehler, José Manuel Fernandes, Niclas Herbst, Seán Kelly, Aušra Maldeikienė, Angelika Niebler, Maria Spyrali, Pernille Weiss
Renew	Andrus Ansip, Nicola Beer, Martina Dlabajová, Valter Flego, Christophe Grudler, Martin Hojsik, Ivars Ijabs, Mauri Pekkarinen, Dominique Riquet, Susana Solís Pérez, Emma Wiesner
S&D	Mohammed Chahim, Matthias Ecke, Lina Gálvez Muñoz, Jens Geier, Nicolás González Casares, Ivo Hristov, Marina Kaljurand, Camilla Laureti, Dan Nica, Thomas Rudner
Verts/ALE	Rasmus Andresen, Ignazio Corrao, Jakop G. Dalunde, Henrike Hahn, Niklas Nienass, Mikuláš Peksa, Marie Toussaint

1	-
S&D	Łukasz Kohut

5	0
ECR	Johan Nissinen, Robert Roos
PPE	Sara Skyttedal
The Left	Marc Botenga, Marina Mesure

Kasutatud tähised:

+ : poolt

- : vastu

0 : erapooletu